

ΒΑΓΟΝΙ: 11 - ΕΙΣΙΤΗΡΙΟ: £3.00

1994

ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΕΜΕΣΟΥ

Αφιέρωμα:

Περί Ανατολικής Μεσογείου

• Γενιές Ανεξαρτησίας

• Για ένα μπουκάκι Jack Daniels

• Μικροί ταπεινοί ήρωες

• Ο Μεταμοντέρνος Ιθαγενής

• Η αβάστακτη ελληνικότητα του είναι μου (αυτοανάλυση ενός εθνικιστην δημοσιογράφου)

Ποιός θα ρωτήσει τη μπαταρία αν θα πεθάνει απόψε στο ξυπνητήρι;
Οι μπαταρίες πεθαίνουν το χάραμα.
Οι μπαταρίες πεθαίνουν την ώρα που τις χρειάζεσαι.
Οι μπαταρίες τελειώνουν, χάνονται, σταματάνε
το ξυπνητήρι τους έχει πια φθαρεί.
Το καλύτερο ζύπνημα είναι όταν η μπαταρία τους έχει φτάσει στην παρακμή της.
Όταν γεράσει.
Όταν τελειώσει όλη σχεδόν η ενέργεια της.
Οι μπαταρίες δεν παίρνουν σύνταξη
καμιά μπαταρία δεν πήρε μέχρι τώρα
οι μπαταρίες δεν έχουν δικαιώματα
καμιά μπαταρία απ' όσες γνώρισα
δεν δικαιώθηκε ακόμη για την προσφορά της.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: δεν υπάρχει
ΣΥΝΤΟΝΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΚΔΟΤΙΚΗ
ΟΜΑΔΑ.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ:
Αντρέας Παναγιώτου. (Αρ. Φ. Ν876)

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Τ.Θ. 7349 Λεμεσός,
Κύπρος (Ανατολικά της Μεσογείου)

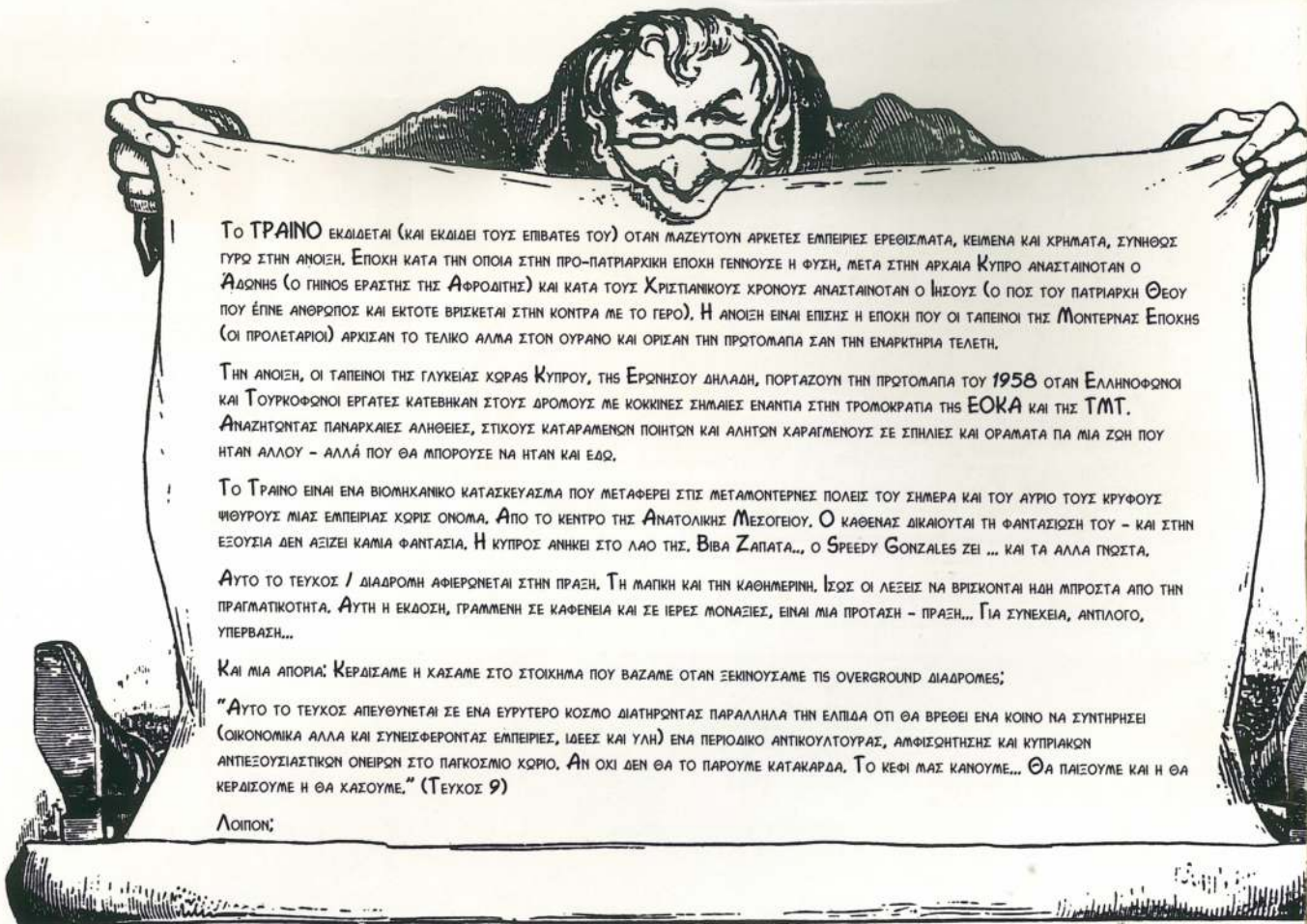
ΤΕΥΧΟΣ II

1994

ΤΙΜΗ (κόστος παραγωγής)

διαδρομής: £ 3.00

Τυπογραφεία Άριστος Φιλής Λτδ.
Θράκης 8, Τ.Κ.3200, Λεμεσός
Τηλ.: 357-5-362691, Φαξ: 357-5-362125

Το ΤΡΑΙΝΟ εκδίδεται (και εκδίδει τους επιβάτες του) ΟΤΑΝ ΜΑΖΕΥΤΟΥΝ ΑΡΚΕΤΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΕΡΕΘΙΣΜΑΤΑ, ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΑ, ΣΥΝΗΘΟΣ ΓΥΡΩ ΣΤΗΝ ΑΝΟΙΞΗ, ΕΠΟΧΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟ-ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΕΠΟΧΗ ΓΕΝΝΟΥΣΕ Η ΦΥΣΗ, ΜΕΤΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΚΥΠΡΟ ΑΝΑΣΤΑΙΝΟΤΑΝ Ο ΑΔΩΝΗΣ (Ο ΠΙΝΟΣ ΕΡΑΣΤΗΣ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ) ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΑΝΑΣΤΑΙΝΟΤΑΝ Ο ΙΗΣΟΥΣ (Ο ΠΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΘΕΟΥ ΠΟΥ ΕΠΙΝΕ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΟΤΕ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΟΝΤΡΑ ΜΕ ΤΟ ΓΕΡΟ). Η ΑΝΟΙΞΗ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΣΗΣ Η ΕΠΟΧΗ ΠΟΥ ΟΙ ΤΑΠΕΙΝΟΙ ΤΗΣ ΜΟΝΤΕΡΝΑΣ ΕΠΟΧΗΣ (ΟΙ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΙ) ΑΡΧΙΖΑΝ ΤΟ ΤΕΛΙΚΟ ΑΛΜΑ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ ΚΑΙ ΟΡΙΖΑΝ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΜΑΡΙΑ ΣΑΝ ΤΗΝ ΕΝΑΡΚΗΤΡΙΑ ΤΕΛΕΤΗ.

ΤΗΝ ΑΝΟΙΞΗ, ΟΙ ΤΑΠΕΙΝΟΙ ΤΗΣ ΓΛΥΚΕΙΑΣ ΚΩΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ, ΤΗΣ ΕΡΩΝΗΣΟΥ ΔΙΛΛΑΔΗ, ΠΟΡΤΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΜΑΡΙΑ ΤΟΥ 1958 ΟΤΑΝ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΙ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΟΦΩΝΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΤΕΒΗΚΑΝ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΜΕ ΚΟΚΚΙΝΕΣ ΣΗΜΑΙΕΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΜΤ. ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΠΑΝΑΡΧΑΙΕΣ ΑΛΗΘΕΙΕΣ, ΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΟΝ ΠΟΙΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΛΗΤΩΝ ΚΑΡΑΓΙΜΕΝΟΥΣ ΣΕ ΣΠΗΛΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΑΜΑΤΑ ΠΑ ΜΙΑ ΖΩΗ ΠΟΥ ΗΤΑΝ ΑΛΛΟΥ - ΑΛΛΑ ΠΟΥ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΗΤΑΝ ΚΑΙ ΕΔΩ.

ΤΟ ΤΡΑΙΝΟ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΑ ΠΟΥ ΜΕΤΑΦΕΡΕΙ ΣΤΙΣ ΜΕΤΑΜΟΝΤΕΡΝΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ ΤΟΥΣ ΚΡΥΦΟΥΣ ΦΙΘΟΥΡΟΥΣ ΜΙΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΧΩΡΙΣ ΟΝΟΜΑ. ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ. Ο ΚΑΘΕΝΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥΤΑΙ ΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΩΝ ΤΟΥ - ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ ΔΕΝ ΑΞΙΖΕΙ ΚΑΜΙΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑ. Η ΚΥΠΡΟΣ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΟ ΛΑΟ ΤΗΣ ΒΙΒΑ ΖΑΠΑΤΑ... Ο ΣΠΕΕΔΥ ΓΟΝΖΑΛΕΣ ΖΕΙ ... ΚΑΙ ΤΑ ΑΛΛΑ ΠΡΩΣΤΑ.

ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ / ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ. ΤΗ ΜΑΡΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ. ΙΣΩΣ ΟΙ ΛΕΞΕΙΣ ΝΑ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΗΔΗ ΜΠΡΟΣΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ. ΑΥΤΗ Η ΕΚΔΟΣΗ, ΓΡΑΜΜΕΝΗ ΣΕ ΚΑΦΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΣΕ ΙΕΡΕΣ ΜΟΝΑΣΙΕΣ, ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ - ΠΡΑΞΗ... ΓΙΑ ΣΥΝΕΧΕΙΑ, ΑΝΤΙΛΟΓΟ, ΥΠΕΡΒΑΣΗ...

ΚΑΙ ΜΙΑ ΑΠΟΡΙΑ: ΚΕΡΔΙΣΑΜΕ Η ΚΑΣΑΜΕ ΣΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΠΟΥ ΒΑΖΑΜΕ ΟΤΑΝ ΞΕΚΙΝΟΥΣΑΜΕ ΤΙΣ OVERGROUND ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ;

"ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΣΕ ΕΝΑ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΚΟΣΜΟ ΔΙΑΤΗΡΩΝΤΑΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΤΗΝ ΕΛΠΙΔΑ ΟΤΙ ΘΑ ΒΡΕΘΕΙ ΕΝΑ ΚΟΙΝΟ ΝΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙ (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΙΣΦΕΡΟΝΤΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ, ΙΔΕΕΣ ΚΑΙ ΥΛΗ) ΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΝΤΙΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ, ΑΜΦΙΣΩΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ ΣΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΚΥΡΙΟ. ΑΝ ΟΧΙ ΔΕΝ ΘΑ ΤΟ ΠΑΡΟΥΜΕ ΚΑΤΑΚΑΡΔΑ. ΤΟ ΚΕΦΙ ΜΑΣ ΚΑΝΟΥΜΕ... ΘΑ ΠΑΙΞΟΥΜΕ ΚΑΙ Η ΘΑ ΚΕΡΔΙΣΟΥΜΕ Η ΘΑ ΚΑΣΟΥΜΕ." (ΤΕΥΧΟΣ 9)

ΛΟΙΠΟΝ:

Το τραίνο είναι κατ' αρχήν ενάντια στον ολοκληρωτισμό της γραμματικής και της ορθογραφίας. Αν όμως βρείτε τέτοια λάθη υπάρχουν και για κάποιον λόγο. Δημοσιεύουμε

κάτι για όλους και πάντα υπάρχουν άνθρωποι που ψάχνουν μόνο για λάθη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ: Post ξενέρωμα (1)

ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΤΟΠΟΣ ΣΑΣ: Σχόλια (3-4), Δυσθανής Χλούνις (5)

ΔΙΑΛΟΓΟΣ: Κυπριακή συνείδηση, εθνική ιδεολογία και η προβληματική της ταυτότητας
Μια διεθνιστική κριτική (6)
Κυπριακή συνείδηση και ελευθεριακές προοπτικές (7)
Η έννοια του έθνους στην Μαρξιστική παράδοση (8)
Είναι ευρωπαίοι, οι Κυπραίοι; (9)

ΜΙΚΡΟΙ ΤΑΠΕΙΝΟΙ ΗΡΩΕΣ: Salih, Γιώτα και καθημερινές ιστορίες ιθαγενών (12)

ΑΦΗΓΗΜΑ: Για ένα μπουκάλι Jack Daniels (15)

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ (19)
Αραβική Αναγέννηση: Πόνος και έκσταση (21)
Μεγεθύνσεις στα σύνορα (22)
Παλαιστίνιοι: Η ταυτότητα των συνόρων (27)
Υπάρχει Ισλαμικός κίνδυνος; (29)
Το Ειρηνιστικό κίνημα του Ισραήλ. (30)
Το Σεράγεβο σαν σύμβολο αντίστασης (31)
Τα εργατικά συμβούλια των Κούρδων του Ιράκ. (32)

ΣΥΝΝΕΤΕΥΞΗ: Γόρης Γρηγοριάδης και η ιστορία της κυπριακής νέας Αριστεράς (34)

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: Γενιές Ανεξαρτησίας (38)
Μνήμες και ντροπές (39)
Η Αριστερά της Ανεξαρτησίας (42)
Η εμπειρία της Μετανάστευσης (43)
Περί θλίψεως πραγματεία (45)
Brazil (46)
Η πολιτιστική Επανάσταση των Τ/Κ (47)
Η συνάντηση των 2 γενιών της Ανεξαρτησίας (48)
Μια απόπειρα διαλόγου (50)

COMIC: Ιστορία μιας παρεξηγήσεως (51)
ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ: Ο Μεταμοντέρνος Ιθαγενής (52)

ΚΙΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΝΗΜΑΤΑ:
Η πρώτη αντίσταση (53)
Κριτικός λόγος ανατολικά της Μεσογείου (54)
Η άλλη Ελλάδα: Αντιεξουσιαστικά - Εναλλακτικά Έντυπα (55)
Η μουσική έκρηξη του '93 (58)

MEDIA: Ένα πραγματικό νεκροταφείο του πνεύματος (60)
Η αβόστακτη ελληνικότητα του είναι μου (61)

ΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΝΥΚΤΑΣ (64)

COMIC: Το δικαίωμα ζωής χωρίς εθνικό πρόβλημα

ΣΠΟΝΤΕΣ:

ΚΑΝΕ ΚΑΙ ΣΥ ΜΙΑ ΕΙΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΤΡΑΙΝΟ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ". ΜΠΟΡΕΙΣ!

(Η τουλάχιστο δοκίμασε, να δούμε τι θα γίνει.

Ποτέ δεν ξέρεις τι μπορεί να ανακαλύψεις στο βάθος του είναι σου)

(Post - Ξενέρωμα: Μετα hangover - η κατάσταση μέσα στην οποία ο μεθυσμένος της προηγούμενης νύκτας αρχίζει να φέρνει τα μίλια του - να αντιλαμβάνεται τη βαθύτερη αλήθεια που ανακάλυψε στην έκσταση του μεθυσίου και να ξεπερνά την αυτοαπομόνωση / υπνηλία / θάρεμα που φέρνει το hangover / Ξενέρωμα).

Το Τραίνο έφτασε στην Πόλη. Το ανώμαλο οροπέδιο για το οποίο σας προειδοποιήσαμε πρόπερσι φαίνεται να τελειώνει και κινούμαστε ήδη, όχι στην κοιλάδα των θαυμάτων αλλά στα υπόγεια και τους υπονόμους της Πόλης, που προσαθεί να κλέψει ακόμα 5 λεπτά από το ξεπλητήριο - αυτό το όργανο του βιομηχανικού κοψίματος της εμπειρίας και του χρόνου σε πακέτα αλλοτριωμένων βιωμάτων. Μπορείτε να το σπάσετε αν θέλετε αλλά μάλλον θα χάσετε τη δουλειά σας - και κατά συνέπεια τη ροή από χρήματα που διασφαλίζουν μια υποτυπώδη ύπαρξη σε μια εποχή που (και λόγω τεχνολογίας) θα έπρεπε να διασφαλίζει τη ζωή όχι απλά την ύπαρξη / επιβίωση.

Η πόλη κάτω απ' την οποία βρισκόμαστε κοιμάται. Όχι μακαρίως. Ροχαλίζει ανήσυχα. Το ροχαλητό κάποιου που έχει μεθύσει το προηγούμενο θράδυ και θιώνει ακόμα και στον ύπνο του τα συμπτώματα του hangover, του ξενέρωματος μετά το high της προηγούμενης βραδιάς. Ως γνωστόν ένα καλό high φέρνει τον άνθρωπο σε μια εκστασιακή κατάσταση που, ανάμεσα σε άλλα, του επιτρέπει να δει σαν οπτασία την πραγματική του κατάσταση. Σαν ερωτικό ον λ.χ. ο άνθρωπος ανακάλυψε αυτή την εποχή του Coitus Interruptus (της διακεκομμένης συνουσίας) το κόλπο του one-night stand, του έρωτα της μιας νύκτας. Ως γνωστόν επίσης, η έκσταση και οι οπτασίες γλυκαίνουν το είναι, αλλά δεν βοηθούν καθόλου στην πράξη. Οι μεθυσμένοι τρικλίζουν και πέφτουν, όπως οι χίππυδες που χάθηκαν σε ταξίδια με το LSD ξεχνώντας ότι υπήρχε και μια κοινωνία που έπρεπε να αλλάξει για να γίνουν πραγματικότητα τα ταξίδια στην κοιλάδα του ονείρου. Όπως οι εραστές που ξυπνούν το πρωί αναζητώντας λόγια και δικαιολογίες για μια εμπειρία παράνομη - χωρίς ποτέ να αμφισβητούν το νόμο.

Η πόλη, κάτω απ' την οποία βρισκόμαστε, αποκτά στις μέρες μας μια συνείδηση του είναι της. Παρ' όλο που φιλόσοφοι, μεσίες, γκουρού και προφήτες προανέγγειλαν αυτή τη συνείδηση πριν 2-3.000 χρόνια εντούτοις αυτή η συνείδηση (του τι είναι πραγματικά η πόλη) άρχισε να γίνεται βίωμα μόλις πριν μερικές δεκαετίες όταν διάφορα κουτιά ποικίλων size, τα οποία έβγαζαν ήχους και μετέδιδαν εικόνες εισέβαλαν στα σπίτια. Το ράδιο και η τηλεόραση κατάφεραν σε 30 χρόνια αυτό που δεν κατάφεραν για χίλιετηρίδες ο χριστιανισμός, ο μουσουλμάνος, ο βουδισμός κλπ. - να πείσουν δηλαδή τους ανθρώπους ότι κατοικούν σε ένα

πλανήτη, μια χώρα, μια πόλη που λέγεται γη. Το ότι κάτι τέτοιο θα συνέβαινε το είχε προαναγγείλει ένας εβραίο-γερμανός κομμουνιστής, ο Καρλ Μαρξ, του οποίου οι οπαδοί, αγνόησαν το επιστημονικό του συμπέρασμα ότι η υλική πραγματικότητα είναι απείρως πιο αδίστακτη από τον κόσμο των ιδεών και των κυρηγμάτων και αναλώθηκαν να του στήνουν αγάλματα τα οποία έπεσαν θεβαίως υπό το αδίστακτο βάρος της πραγματικότητας. Είχε προφητεύσει (σαν Εβραίος και σαν Επιστήμονας) ο αγαπητός Κάρολος ότι μέσα από τις διαδοχικές εμπορευματοποιήσεις των πάντων και την αλλοτρίωση των ανθρώπων απ' ότι θεωρούσαν κάποτε ιερό, ρομαντικό και το βαθύτερο είναι της, θα αναγκάζονταν να αντιμετωπίσουν με νηφάλιο μάτι την πραγματικότητα και τις σχέσεις τους με τους άλλους ανθρώπους - τις σχέσεις τους δηλαδή με την Πόλη, τις πολιτικές τους σχέσεις.

Το 1968 οι κάτοικοι της πόλης βρέθηκαν ξαφνικά σε ένα εκστατικό ντελίριο που δημιούργησαν τα μαγικά κουτιά των ηχών και των εικόνων αλλά και η αδυσώπητη πραγματικότητα μιας τεχνολογίας που όχι μόνο είχε υποτάξει τη φύση αλλά είχε δημιουργήσει και τις προϋποθέσεις για την πραγματικότητα της "ζωής που ήταν αλλού" - του στίχου που σημάδεψε την εποχή των μεγάλων επαναστάσεων, την οποία οι κάτοικοι της πόλης αποκαλούσαν "Μοντέρνα". Εξεγέρθηκαν τότε, το '68, οι κάτοικοι απαιτώντας τον κόσμο που ήταν αλλού. Στις Ανατολικές συνοικίες (σε μια γειτονιά που λεγόταν Βιετνάμ) οι άνθρωποι της ζούγκλας και του ρυζιού τα έβαλαν με την Αστυνομία της πόλης και νίκησαν. Στην ίδια περιοχή η αρχαιότερη κοινότητα (η επονομαζόμενη Κίνα) εξεγέρθηκε μέσω των νέων ενάντια σε μια παράδοση ιεραρχίας 3.000 χρόνων. Πολιτιστική επανάσταση. Στις βορειοδυτικές συνοικίες οι νέοι και οι εργάτες κήρυσαν μια ανώνυμη ακόμα Επανάσταση. Στο Βερολίνο, στη Νέα Υόρκη, στην Πράγα, στο Παρίσι... Οι μετανάστες από τις νότιες συνοικίες, αλλά και οι ίδιες οι νότιες συνοικίες, εξεγέρθηκαν διεκδικώντας την ύπαρξη τους σαν κάτοικοι της πόλης (πολίτες) και όχι σαν κατώτερη ράτσα - μέρος της φύσης. Ιθαγενείς της Μητρόπολης και τριτοκόσμιοι προλετάριοι. Οι μαύροι της Αμερικής, Μεξικό, Αφρική, Παλαιστίνη, Λατινική Αμερική.

Στο high της έκστασης είδαν πολλά. Δημοκρατία και Σοσιαλισμό. Αυτοδιαχείριση και πλουραλισμό. Μια νέα σχέση του ανθρώπου με τη φύση και μια νέα σχέση του πνεύματος με την ύλη. Η οπτασία του μέλλοντος ενόχλησε βέβαια τις αρχές της πόλης που έστειλαν το στρατό και την αστυνομία ενάντια στους ονειροπαρμένους της εξέγερσης και άρχισαν να σφίγγουν τον έλεγχο πάνω στα media (τα ηχοοπτικά κουτιά). Οι εξεγερμένοι, όπως οι μεθυσμένοι τρικλίζουν, από το high. Φτιάχτηκαν χώροι ελευθερίας αλλά οι αρχές αποκατέστησαν την εξουσία του παρελθόντος.

Αργά το θράδυ η πόλη πήγε για ύπνο. Και κοιμάται ακόμα. Η πραγματικότητα επιμένει βέβαια. Πάνω απ' την πόλη μαζεύονται μούρα σύννεφα καπνού που απειλούν ακόμα και την επιβίωση. Οι αρχές της πόλης δημιούργησαν μια σειρά από soap operas θεαματικών αντι-παραθέ

σεων για τους Ξενύκτες. Και όπλα, που απειλούν να ανατινάξουν την πόλη στον αέρα. Ακόμα και οι οθόνες, οι τηλεοπτικοί καθρέφτες, επιμένουν (πως να το αποφύγουν) να προβάλλουν την αδυσώπητη πραγματικότητα. Στη μια συνοικία στέκονται στη σειρά, σκελεθρωμένα κορμιά, να πάρουν λίγο σιτάρι να βάλουν λίγο κρέας στα κόκκαλα τους. Στην άλλη συνοικία, στέκονται γραμμή έξω από ένα ναό της νέας εποχής του θεάματος για να βγάλουν κρέας από τα κόκκαλα τους - DIET CENTRE. Πόνος και πόνος που προβάλλεται με διαστημικά satellites. Η εποχή του Ξενέρωματος, του hangover - εθνικιστικά λείψανα και νεκροί ήρωες ρουφούν το αίμα των θνητών σαν βρυκόλακες. Μια μάζα νευρωτικών που αποτελούν την άρχουσα τάξη της Πόλης επιμένουν να ξελαρυγγίζονται σε χρηματιστήρια και γραφεία για τη συσσώρευση αριθμών - η πρώτη άρχουσα στην ιστορία που δεν αντιλαμβάνεται καν την έννοια της ηδονής. Αγωνίζονται να "επιβιώσουν" σαν αστοί... τα κορυφαία παραδείγματα - όργανα ενός συστήματος που έχασε κάθε νόημα... Απλά αναπτύσσεται. Αυτός που υποφέρει από hangover αρπάζεται από ότι θυμηθεί - Αντισταμινές εικόνες, μασταρδεμένα νοήματα. Νεοφιλελευθερισμός, νεοσυντηριασμός. Καπιταλισμός και ελευθερία. Καπιταλισμός και ελεύθερη αγορά. Κράτος και ελευθερία. Ανέραστοι παπάδες και ιμαμήδες θέλουν να ευνουχίσουν τους πάντες για να ξεφύγουν απ' τις δικές τους φαντασιώσεις πειρασμούς. Ονειρώξεις.

Η Επανάσταση, η Επανάσταση της καθημερινότητας που ξεκίνησε το '68 καταστύχεται στα όνειρα των κατοίκων της πόλης. Θα ξυπνήσουν πριν καταστραφεί η πόλη. Το θέμα σήμερα δεν είναι αν είναι εφικτή η ουτοπία. ΕΙΝΑΙ. Το θέμα είναι αν την έλλοιψε αν έχουμε τη θέληση να την πραγματοποιήσουμε χωρίς την παραζάλη της έκστασης και χωρίς το φόβο που προκαλεί η ελευθερία.

Αυτή είναι η πόλη λοιπόν. Αυτή η διαδρομή κάτω απ' την κοιμισμένη επιφάνεια έγινε δυνατή χάρη στη διερεύνηση των ελευθέρων ζώνων που δημιουργήθηκαν το '68 και συντηρούνται ακόμα. Οι απεργίες των Ευρωπαϊκών εργατών, το ανήσυχο ροχαλητό των ανατολικευρωπαίων, η εξέγερση των ινδιάνων στην Αμερική, τα κινήματα των φτωχών στις νότιες περιοχές, η κρίση των προχόντων στις διάφορες συνοικίες. Και η ανακάλυψη των νημάτων απ' τους Τρανοδηγούς.

Αυτή η διαδρομή θα περιστραφεί βασικά γύρω από μια περιοχή που είναι απ' τους αρχαιότερους συνοικισμούς της πόλης - την Ανατολική Μεσόγειο. Με άξονα τη χώρα - νησί που ήταν τότε, στους αρχαίους συνοικισμούς, η έδρα της Ερωτικής Θεάς. Την Ερώνησο.

Μπαίνουμε λοιπόν στην πόλη. Τη θλιμμένη πόλη. Την πόλη που κοιμάται. Ένας αναρχικός στη νήσο των αγίων, σαν tourist guide. Ξεκινάμε: Αριστερά βλέπετε ένα κτίριο καταλημένο. Squatting / κατάληψη. Ο **Διάλογος**: Τι θα μπορούσε να ονειρεύεται ένας αναρχικός εκτός από διάλογο και αντιπαραθέσεις στη μονοδιάστατη "κοινωνία" των αγγέλων; Περιοχές των ελευθέρων ζωνών (των βιωμάτων, της εμπειρίας ή της φαντασίας). Στο μεγάλο δωμάτιο

της κατάληψης γίνεται μια συζήτηση για την ταυτότητα των κατοίκων της Ερωνήσου όπου ως συνήθως (από το '68 και εδώ) μπλέκονται και τσακώνονται Αναρχικοί, Μαρξιστές και υποστηρικτές της διαφορετικότητας των μητροπολιτικών ιθαγενών. Σε ένα ανοικτό χώρο έξω απ' την κατάληψη θα δείτε γκράφιτι στους τοίχους, (εμείς και ο τόπος σας) και μια μικρή συναυλία μικρών ταπεινών ηρώων, για την Αφροδίτη και την αδυσώπητη πραγματικότητα μιας "Άλλης Κύπρου" που επιμένει.

Στο σπιτάκι πάνω δεξιά θα ταξιδέψετε σε μια πραγματικότητα φανταστική ή φαντασιακή που επιμένει να γραφεί και να ονειρεύεται με χιούμορ ένα κόσμο που οι θεοί και οι άνθρωποι τσακώνονται για την προεδρία της πόλης.

Για ένα μπουκάλι Jack Daniels

Η τέχνη των λέξεων επιμένει ακόμα και στην εποχή του τηλεοπτικού καθρέφτη. Σαν μια πολύτιμη μοναξιά απ' το κουτί που μας παρακολουθεί ακινητοποιώντας μας με ένα σημειολογικό βομβαρδισμό. Στο κέντρο της περιοχής είναι απλωμένα τα οδοφράγματα και οι νεκροί ρατσιστικών πολέμων και χαμένων ονείρων. Και μια μικρή πορεία μη - βιαίων ειρηνιστών που μοιράζουν γαρύφαλλα.

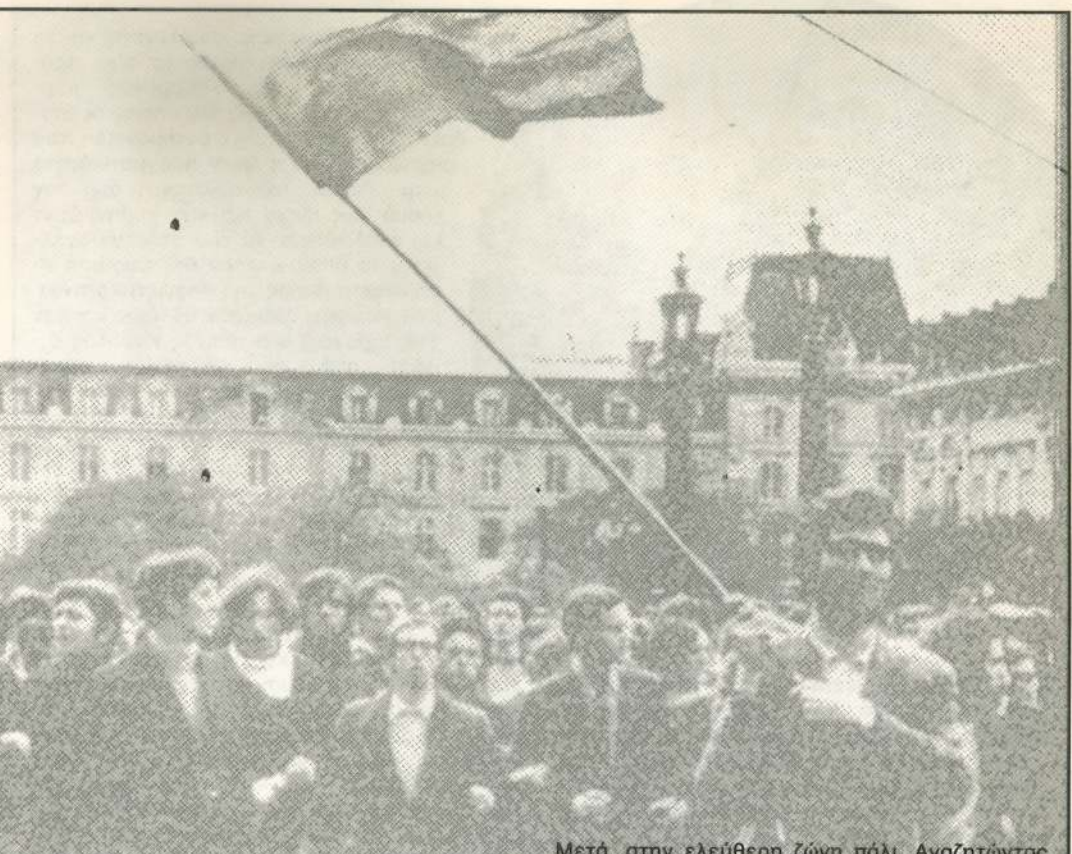
Περί Ανατολικής Μεσογείου

Θα καταφέρουν οι Άραβες να φτιάξουν το δικό τους μοντέρνο ή μεταμοντέρνο χρόνο; Τι ταυτότητες θα φτιάξουν τα αποσπάσματα μνήμης και εμπειρίας των τριτοκοσμικών Ισραηλινών και των Παλαιστινίων της διασποράς, έτσι ώστε να υπάρξουν, ξεγελώντας ή παίζοντας με τους χωρομέτρους των συνόρων και των κρατών; Και ποιοι είναι αυτοί οι οργισμένοι πουριτανοί του Ισλάμ (ο ισλαμικός κίνδυνος) - ποια οργή και ποιο hangover τους οδηγεί; Ή είναι αλλά άλλη μια αντεστραμμένη εικόνα του θεάματος; Στα βορειοδυτικά θα δείτε ένα σπήτι, με τη μορφή εφημερίδας (Oslobodenje) που επιμένει σε μια πόλη υπό πολιορκία, να αντιστέκεται στο ντελίριο των φανατικών νοικοκυραίων για ομοιότητα και εθνική καθαρότητα - η αλήθεια του παρελθόντος και η αναγκαιότητα του μέλλοντος. Το Σερράγεβο. Και δίπλα, μια πορεία Εβραίων Ειρηνιστών. "Το αντίθετο του πολέμου είναι η ειρήνη, όχι η αγάπη". Ο πόνος και η ενοχή για μια 40χρονη βεντέτα. Στα βορειοανατολικά, στο λόφο, θα δείτε μερικούς από τους πιο αρχαίους ιθαγενείς να πολεμούν τα κράτη, τα έθνη, τα σύνορα και τους εθνικούς αποικιοκράτες.

Τα εργατικά συμβούλια των Κούρδων του Ιράκ

Οι τριτοκοσμιοί προλετάριοι. Με μια στροφή στον υπονόμο θα βρεθούμε ακριβώς στο κέντρο της περιοχής, στο δρόμο με τα graffiti και τη συναυλία. Ένα μπαράκι και ένας ιθαγενής να επιμένει. Είναι άραγε το Γόρης ο τελευταίος Αμθούσιος ή ο πνευματικός πατέρας της νέας κυπριακής Αριστεράς;

Και ιδού κυρίες και κύριοι το σημείο απ' όπου ξεκίνησε αυτό το Τραίνο! Ένα μυστικό καταχωνιασμένο στην κοιλάδα της εξόριστης αλήθειας μια εμπειρία χωρίς όνομα. Οι κυπριακές γενιές Ανεξαρτησίας. Το σημάδι και η σημειολογία του μετα-αποικιακού ανθρώπου.

Μετά, στην ελεύθερη ζώνη πάλι. Αναζητώντας κινήματα και νήματα για τα όνειρα και τις οπτασίες του '68. Επιτρέπεται να ασχολούμαστε ακόμα με τον αντιφασισμό και το Γρίβα; Πόσες ταφόπετρες πρέπει να βάλουμε στις στιγμές της ντροπής της ανθρώπινης ιστορίας; Επιτρέπεται να αγωνιζόμαστε ακόμα για ανθρώπινα δικαιώματα; Αν, ναι, ξεχάσαμε... Εφευρέθηκε το έγκλημα χωρίς δολοφόνο.

Και αριστερά σας, μην το χάσετε, μια συναυλία, μια φωνή του μέλλοντος. Και οι φωνές της δαλκανικής ελεύθερης ζώνης. Έντυπα του Ελληνικού Αντιεξουσιαστικού - εναλλακτικού χώρου

Στρίβουμε. Επιστροφή ξανά στους μικρούς ταπεινούς ήρωες που γράφουν αυτά που βλέπουν αντί αυτά που πρέπει. Για καταστραμμένα νεκροταφεία "εθνικών εχθρών". Και όπως είναι φυσικό τους παραλαμβάνει η εθνική λογοκρισία της πνευματικής αστυνομίας των media. Ακόμα ένας γύρος. Η τέχνη των λέξεων και πάλιν. Η νέα αντίσταση. Το Post - Ξενέρωμα. Μη θυμώνετε με τους εθνικιστές. Γελάστε μαζί τους και την αδόστακτη εθνικότητα τους. Μόνο αυτό αξίζουν. Ένα μνημείο στην ανθρώπινη βλακεία. Ή η ειλικρινής κατάθεση ενός εθνικόφρονα δημοσιογράφου.

Και μερικά βιβλία και ποιήματα πεταμένα στο δρόμο. Και οι σπόντες για να ρίχνετε στους κοιμισμένους. Η επόμενη διαδρομή του Τραίνου θα γίνει στην επόμενη διεύρυνση των ελεύθερων ζωνών. Μετά το παρόν Post - Ξενέρωμα. Όταν δηλαδή άρχισαν να ξεπνούν οι κάτοικοι απ' το ροχαλητό και όταν αρχίσουν να διεκδικούν ξανά τον ιστορικό χρόνο της αδυσώπητης πραγματικότητας. Σε τελική ανάλυση από εμάς και εσάς εξαρτάται... see you ...

ΔΕΛΤΙΟ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Το Τραίνο ξεκίνησε την άνοιξη του 1987 σαν έκφραση του Αντιεξουσιαστικού - Εναλλακτικού χώρου της Λεμεσού και διαμορφώθηκε στο καφενείο - μπαράκι Χρυσσαλλίδα. Η Χρυσσαλλίδα έκλεισε (μεταλλάχθηκε) το Γεννάρη του 1990. Από τότε το Τραίνο εκδίδεται σαν παγκύπριο εναλλακτικό - αντιεξουσιαστικό forum (θήμα) έκφρασης και διαλόγου.

Δημοσιεύονται σαν θέμα αρχής (θέμα ελευθερίας, ελευθεριότητας και αντι-λογοκρισίας) όλα τα σχόλια και οι κριτικές επιστολές πάνω σε κείμενα του περιοδικού (στο section του Διαλόγου).

Τα υπόλοιπα κείμενα δημοσιεύονται αν δεν έχουν ρατσιστικές, εθνικιστικές, σεξιστικές, αντι-ομοφυλόφιλες, εξουσιαστικές και γενικώς καφροειδείς απόψεις. Το Τραίνο πληρώνεται από τον προλεταριακό μας μόχθο και αυτονόητα δημοσιεύει απόψεις που έχουν σαν στόχο το ερέθισμα, την πρόκληση, τον προβληματισμό και αν είναι δυνατόν την ηδονή ενός κόσμου που αναζητεί τα "περάσματα" (όπως το θέτει ένα φιλικό Ελληνικό έντυπο) για τη "ζωή που είναι αλλού".

Σαν έντυπο, όπως άλλωστε και η Χρυσσαλλίδα που το γέννησε, είναι χώρος ελευθερίας και όχι προπαγάνδισης ή προώθησης απόψεων. Η συντακτική ομάδα έχει την ευθύνη της οργάνωσης της ύλης σε ενότητες και της μετάφρασης ή επαναδημοσίευσης κειμένων που ολοκληρώνουν μια παρουσίαση. Τα εκδοτικά σχόλια δεσμεύουν

μόνο τη συντακτική ομάδα και τα κείμενα δεσμεύουν μόνο τους συγγραφείς.

Το Τραίνο είναι ανοικτό και στις 4 γλώσσες που χρησιμοποιούνται στην Κύπρο: Κυπριακά, Ελληνικά (Αθηναϊκά), Τουρκικά και Αγγλικά. Μέχρι στιγμής η πλειοψηφία των κειμένων είναι στην Ελληνική διότι αυτή επιβλήθηκε σαν η γραπτή γλώσσα στην περιοχή που ζούμε - και διότι το έντυπο έχει αναγνώστες στην Ελλάδα, οι οποίοι δεν έχουν τίποτα να κάνουν με την εξουσιαστική ιστορία της γλώσσας τους στην Ερώνησο.

Το Τραίνο, ως γνωστόν, είναι ΚΥΠΡΙΑΚΟΝ έντυπο.

Υ.Γ. Τα κείμενα που αναδημοσιεύονται από τον κυπριακό τύπο για τη λογοτεχνική ή ιστορική τους σημασία σημειώνονται με τα αρχικά ΕΑ (Ελεύθερη Αναδημοσίευση).

ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΤΟΠΟΣ ΣΑΣ

του Μάριου Τρότσκι

ΡΙΚ 1

Αμάν!!! Πήγαν λέει επίσκεψη στην ΚΑΝΤΕΒΟΥΡΙΑ και στην επιστροφή είχαν λέει ατύχημα κ.λ.π. κ.λ.π. Άκου Καντεβουρία. Με την φάρα που πήραν οι Έλληνες σ' αυτόν τον τόπο σε λίγο αντί για Δανία θα λέμε Δανημαρκία ή αντί Γερμανία, Γερμανία και δεν συμμαζεύεται. Να επιστρέψουμε και στην καθαρεύουσα μέχρι που να μην καταλαβαινόμαστε. Ήδη οι Αρχαιολόγοι τρέχουν, τρέχουν να ξαναφέρουν τα αρχαία στα σχολεία, τρέχουν να κάμουν συνέδρια γιατί λέει κινδυνεύει η ελληνική γλώσσα από τες ταπέλλες. Αν είναι ποτέ δυνατόν. Μεγάλος ο πόνος τους. Τελικά ξύλον απελέκητο. Αυτό είμαστε. Ποτέ δεν διδασκόμαστε. Ποτέ δεν κοιτάζαμε μπροστά. Κολλημένοι εκεί να κοιτάζουμε πίσω χωρίς να βλέπουμε. Ανεγκέφαλοι, ανίκανοι να αποβάλουμε αυτά τα τεράστια ΖΗΤΩ που μας κόλλησαν στον εγκέφαλο. Έτσι κκελλέ έτσι ξιουράφιν θέλει λέει μια σοφή Κυπριακή κουβέντα. Ότι πάθουμεν εν χάκκιν μας λέει μια άλλη.

Να πούμε ότι η ΕΤ 1 που έχει την ευτυχία να μην πάσχει από κανένα σύνδρομο αναγνώρισης ή απόδειξης της ελληνικότητας της μετάδοσε την είδηση προσφέροντας το όνομα του χώρου ως έχει. Canterbury.

ΑΛΑΙΝ ΝΤΕΛΟΝ

Θα περάσει αρκετός καιρός για να φύγει ο Αλαίν Ντελόν από τους εφιάλτες του υπουργείου των εξωτερικών μετά τη δήλωση του για άγνοια του "προβλήματος" μας. Εν ολίγοις ο άνθρωπος ούτε πως υπάρχουν δεν ήξερε. Και μεις οι καημένοι που ξεσκιζόμαστε εδώ και δεκαετίες να τρέχουμε από δω κι από κει κάνοντας "ενημέρωση". Και το "δικίο" μας; Πω! Πω! καταστροφή. Και ήμασταν τόσο σίγουροι ότι με το ενδοξο ελληνικό παρελθόν μας που τον αρχαίο μας πολιτισμό, μας ήξεραν και οι πέτρες. Πως γελαστήκαμε έτσι ρε παιδιά. Και τώρα τι κάνουμε κε Γλαύκο μας. Δεν τραβάς λέω στη μητέρα να ριξεί εκεί μια συναπόφαση μας και συμπαραταχτεί μαζί μας το "έθνος σύσσωμον" που λένε και στα σχολεία, να στείλει εκεί πέντε - έξη μεραρχίες - διπλωματικές, κατά Ευρώπη μεριά να τους διαφωτίσουμε τους ανθρωπούς. Και το άλλο: το "δικίο" μας; Να μην το γνωρίζει κανένας; Εμείς οι φτωχοί που δεν κάναμε κακό σε κανέναν σ' αυτό τον κόσμο πως θα βρούμε το "δικίο" μας άμα δεν μας ξέρει ούτε η μάνα μας. Πω! Πω! Χάος. Χανόμαστε. Κι' αυτός ο μαλάκας ο Γκάλχης - όχι ο μπασκεμπωλίστας, ο άλλος - τίποτα δεν κάνει, όλο εκθέσεις και μαλακίες είναι. Τι πρόσκοπος είναι ρε γαμώ το. Α! Ρε Αλαίν, πως μας την έχρισε πέσει έτσι. Και πάλι καλά που είναι και της Αφροδίτης παιδί! Λίγο νερόβραστο αλλά καλό το φχαριστήθηκα. Νά 'σαι καλά.

Ο ΛΟΓΟΣ

Μεγάλη η ευαισθησία του "ΛΟΓΟΥ" για τα παιδιά στο Βελιγράδι, πάνω στα οποία κατά πρώτο λόγο πέφτουν οι συνέπειες του εμπάργκο ενάντια στην Γιουγκοσλαβία. Ως εδώ όλα καλά. Δικαιολογημένη η αντίδραση και η αναφορά αυτή. Όμως!... αυτό το όμως!! Δεν ακούσαμε τίποτε από τους "ευαίσθητους" συντάκτες του ΛΟΓΟΥ για τα αποκλεισμένα παιδιά στο Σαράγεβο που καθημερινά βομβαρδίζονται και πυροβολούνται από τους ένοπλους Σέρβους. Πάει ως εδώ ήταν, μας τελείωσε η ευαισθησία. Ξέρετε εδώ πρόκειται για ομόθητους παρακαλώ και η ευαισθησία μας τελειώνει εδώ στο "ΛΟΓΟ" όταν πρόκειται για τους "δικούς μας". Και τι έγινε δηλαδή άμα πεθάνουν και μερικά Μουσουλμανάκια από το κρύο, τις στερήσεις και τις οβίδες. Χαράς το πράμα. Ο θάνατος και η δυστυχία σε τελική ανάλυση είναι δοκιμασίες σταλμένες από το Θεό. Και η πείνα το ίδιο και το κρύο. Και "ο ΛΟΓΟΣ" τελικά έχει υποχρέωση απέναντι στο Θεό να συνεχίσει το θεαρέτων εργο που ξεκίνησε. ΑΜΗΝ.

Ο ΗΛΙΟΣ ΤΗΣ ΒΕΡΓΙΝΑΣ

Γεια σου ρε Έλληνα - που θάλεγε και ο Αρκόσαββας μεγάλε. Παρεδέχομαι σε. Έριξες τους θρωμόνους της Πύλας έναν ήλιο της Βεργίνας μες τα μούτρα τζι' εισηστήκασιν. Όι παίζουμεν. Να καταλάβουν οι ξιμαρότουρτζιοι τι εστί Ελληνική μαγκιά. Να καταλάβουν ότι δεν θα ανεχτούμεν Μακεδονίες τζιαι μασκαραλλίκια μες τα πόδια μας. Αν εκαταλάβετε εσείς εκατάλαβα τζιαι γω. Οι Έλληνες σ' αυτόν τον τόπο έμπλεξαν φαίνεται την Βούρτσα με την Πούτσα. Δεν εξηγιέται διαφορετικά το τι γυρεύκει ο ήλιος της Βεργίνας στην κεντρική πλατεία της Πύλας. Η μόνη απορία που έχουμε σαν στήλη είναι τι ποσοστά έπιασε ο Ερόγλου στην Πύλα στις τελευταίες εκλογές.

AIDS

Πάνε λέει στα μπαρ και θγαίνουν πάνω στον πάγκο και χορεύουν και ανάβουν λέει και ούισκυ για ν' ανάψει πιο πολύ το κέφι - μια κοπελιά, μάλιστα άναψε για τα καλά. Πω! Πω! πάει ή εγώ έχω γράσει ή ο κόσμος τρελλάθηκε. Πάντως ότι και να συμβαίνει θα έδινα τα πάντα για να ζω τη μέρα που θα ανακαλυφτεί το φάρμακο για το AIDS.

Το θέμα των ελληνικών σημαίων (αυτοκολλητών) στα αυτοκίνητα

Lucien

... με απασχολεί διότι παρόλον ότι προσπαθώ να το καταλάβω εν τούτοις δεν κατορθώνω να βρω άκρη. Δηλαδή η Ελληνική σημαία κολλημένη στο πίσω τζάμι του αυτοκινήτου - συχνά σε συνδυασμό με μια αράδα άλλα χρωματιστά αυτοκόλλητα, τι δηλώνει, τι συμβολίζει για τον ιδιοκτήτη της; Μπορεί πάλι να δηλώνουν έμμεσα "μη Τούρκοι", που όμως είναι αυτονόητο, μια και τους λίγους Τούρκους που υπήρχαν φρόντισαν κάποιιο γύρω στο 74 αν δεν απατώμαι να τους πάρουν αλλού και έτσι να χωρίσουν τα αρνιά από τα ερίφια.

Το σίγουρο είναι ότι κανένας απ' αυτούς που του κολλούν στο γυαλί δεν κατάγεται από τη χώρα που ονομάζεται Ελλάδα. Εκτός αυτού είναι και σίγουρο ότι στο τόπο αυτό δεν υπάρχει κανονισμός (ακόμα) να δηλώνεις από που έρχεσαι με την μορφή αυτοκολλητού στο όχημα. Άρα λοιπόν κάτι άλλο πρέπει να συμβολίζει.

Μήπως τα άτομα αυτά θέλουν να δηλώσουν ότι είναι Έλληνες, διαφοροποιώντας τον εαυτό τους από τους λοιπούς κατοίκους του τόπου του που δεν έχουν αυτοκόλλητη σημαϊούλα και άρα είναι βάρβαροι; Μήπως πάλι θέλουν να δηλώσουν ότι δεν είναι Κύπριοι; Ή άραγε δηλώνουν με αυτό τον τρόπο "πατριώτες".

Αυτά τα ερωτήματα με βασανίζουν και γυρεύω άκρη - πλην όμως δεν την βρίσκω. Διότι κάθομαι και σκέφτομαι. Η χώρα που ονομάζεται Ελλάς ούτε διεκδίκησε ποτέ αυτό τον τόπο ούτε κάλεσε τους κυρίους αυτούς να τους δώσει Ελληνικά διαβατήρια καμιά φορά. Είναι και το άλλο: Στην Ελλάδα την ίδια δεν είδα ποτέ αυτοκόλλητες σημαϊούλες στα αυτοκίνητα. Άρα παραμένει άξιον απορίας τι γυρεύουν οι σημαϊούλες κολλημένες στα αυτοκίνητα. Κάπου κάπου σκέφτομαι ότι ίσως οι άνθρωποι αυτοί να παίρνουν μια ψευδαίσθηση ασφάλειας με αυτό τον τρόπο, να διαβεβαιούν δηλαδή έτσι συνεχώς τον εαυτό τους ότι σε περίπτωση κινδύνου θα τους σώσει. Τι να πεις. Στις ώρες που ζούμε σ' αυτόν ταλαίπωρο τόπο, ο καθένας με το χούι του.

ΑΠΟ ΤΟ ΑΣΤΕΙΟ ΣΤΟ ΣΟΒΑΡΟ Η ΝΕΟΛΑΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ

Ένα χρόνο μπορεί και δυο στο νηπιαγωγείο.

Έξι χρόνια στο δημοτικό.

Τρία χρόνια στο γυμνάσιο, τρία χρόνια στο λύκειο με φροντιστήρια μαζί, δυο χρόνια στο στρατό (χωρίς τη φυλακή) και μετά... "οικονομικός οργανισμός ζητά άτομα για το τμήμα πωλήσεων:

"ζητούνται κλητήρες, άδεια οδηγού απαραίτητη"

"Σοβαρή εταιρεία ζητά να προσλάβει...."

"Σοβαρές δουλειές. Βέβαια αν προτιμάς μένεις και άνεργος.

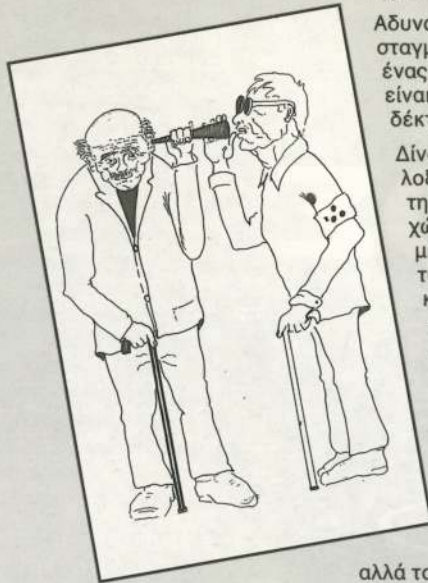
-Εδώ που τα λέμε αφού δεν υπάρχει και τίποτα σοβαρό να κάνεις προτιμάς το "άνεργος". Τους πρώτους μήνες περνάς με δανεικά και τράκα τσιγάρο, αν τύχει και θγεις έξω. Τους επόμενους μήνες βλέπεις πως όσοι σου δάνεισαν είτε δεν θέλουν να σε δουν είτε τους "χάνεις" μόνος σου. Δεύτερος γύρος δανεισμού δεν υπάρχει. Αποτέλεσμα: Αυτοεξορία. Πέρα απ'

ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΘΡΑΣΥΤΗΤΑΣ ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΕΣ ΑΜΦΙΒΟΛΙΕΣ

Γιάννος Χωριατίδης

Οι αρχικοί ενδοιασμοί με τους οποίους δέχτηκα τη πρόσκληση σε δείπνο εκ μέρους του Niyazi Kijiluyet αποδείχθηκαν εκ των υστέρων δικαιολογημένοι.

Ήμουν βέβαια μέχρι τότε γνώστης του γεγονότος ότι η βαρβαρότητα και ο επεκτατισμός είναι μέσα στα γονίδια του κάθε Τούρκου από τη στιγμή που γεννιέται, ήθελα όμως να πιστεύω ότι τουλάχιστο το θράσος δεν θα ήταν ένα επιπρόσθετο χαρακτηριστικό για ένα μορφωμένο Τουρκοκύπριο που είχε την ευκαιρία να σπουδάσει στην Ευρώπη.

Αδυνατώντας λοιπόν ο Niyazi να κατανοήσει τους διασταγμούς μου - που να καταλάβει που τέτοια πράγματα ένας Τούρκος - επέμενε φορτικά στην πρότασή του "...ας είναι τζιαι για μια πίτσα σιόρ" την οποία και τελικά αποδέχτηκα με χαρακτηριστική Ελληνική ευγένεια.

Δίνουμε λοιπόν ραντεβού σε μια πιτσαρία και σαν φιλοξενούμενος που ήμουν αφήνω την πρωτοβουλία για την παραγγελία και τα σχετικά στο Niyazi: Πολιτική υποχώρηση θα μου πείτε, εντάξει, μπορεί, αλλά είπα και γω μια φορά να μην φανώ δογματικός, αδιάλλακτος σαν τους Τούρκους, ήμουν και φιλοξενούμενος βλέπετε, κάπως λεπτή η θέση μου...

Παραγγέλλει λοιπόν ο Niyazi μια πίτσα "medium 8 pieces" και μέχρι να μας την φέρουν αρχίζω να κάνω τους δύσκολους υπολογισμούς - μια και δεν είχα την προνοητικότητα να φέρω μαζί μου την calculator μου, συγγνώμη, την υπολογιστική ήθελα να πω, μήπως τζιαι αγκριστεί ο Μπαμπινιώτης -: πόσα κομμάτια αναλογούσαν στον Niyazi και πόσα σε μένα, ή μάλλον, πόσα σε μένα και πόσα στον Niyazi. Αν ήταν τέλος πάντων 10 τα κομμάτια θα μπορούσα να κάνω ίσους υπολογισμούς και χωρίς τη μηχανούλα, αλλά το 18% των 8 κομματιών ήταν κάτι το περίπλοκο.

Για να ευκολύνω τα πράγματα, θάλλω του τζιαι 2% που λλόου μου, άτε εν πειράζει λαλώ, γίνεται τζιαι στροτζυλός αριθμός, 20% δηλαδή ένα πέμπτο, οκτώ διά πέντε εύκολη πράξη και νάσου και το αποτέλεσμα: 1.6 κομμάτια ήταν το μερίδιο που αναλογούσε στο Niyazi και 6.4 σε μένα.

Άψα το Niyazi να μιλά και ενώ προσποιόμουν ότι τον άκουα, συνεχίζω τους υπολογισμούς μου.

Λαλώ (που μέσα μου): 1.6 κομμάτια δηλαδή πέφτουν του 11/2 κομματιν τζιαι ένα κομματιν τέλλεια μιτσκουρούιν. Ήθρα το! Να πάρει 11/2 κομμάτια πίτσα τζιαι την ελιά!! (Μιαν εληά είσιεν ούλλην - ούλλην).

Μου προσφέρει ένα κομμάτι και παίρνει και ένα ο Niyazi. Τρώω θιαστικά το δικό μου πέρκιμο μου δώσει και δεύτερο κομμάτι, βλέπει το πιάτο μου άδειο... τίποτε ... συνεχίζει να τρώει το κομμάτι του με τον χαβά του και όταν επιτέλους τελειώνει... πάλιν ένα σου, ένα μου: Λαλώ (πάλι που μέσα μου) άτε εν πειράζει άφηστον να φάει δυο κομμάτια - αφού εν τω μεταξύ την μοναδική εληά φρόντισα τζιαι εμουνταρα την. (Νομίζω ότι μου το επέβαλλαν λόγοι εθνικής αξιοπρέπειας. ΕΞ' άλλου με αυτή την κίνηση μου επαναποθέτησα το πρόβλημα μου στις σωστές του διαστάσεις, συγγνώμη αναλογίες).

Τρίτο κομμάτι εμένα ... τρίτο τζιαι ο Niyazi!!! Άψαν τα γαίματα μου! Σύρνω του κάτι σπόντες "πεινώ πολλά ρε Niyazi, αλόπως έθθε να χορτάσω", ελπίζοντας ότι θα μου άφηνε τα δυο τελευταία κομμάτια, τίποτε ο κουμπάρος αρνί πασιην. Τέσσερα κομμάτια τζεινός, τέσσερα εγώ. Δηλαδή 50% ο καθένας μας. Η πολιτιστική ισότητα εφαρμοσμένη στη πράξη, το Τούρκικο θράσος αποδεδειγμένο σ' όλο του το μεγαλείο σε μια πιτσαρία.

Έρχεται και ο λογαριασμός και τον πληρώνει όλο (δηλαδή 100%) ο Niyazi. Προτείνω του να πληρώσουμε fifty - fifty, "την άλλη φορά πληρώνεις τα εσύ κουμπάρε" λαλεί μου... Εκ περιτροπή προεδρία, σκέφτομαι...

Κανεί τον. Πρώτη τζιαι τελευταία. Έτσι ρεζιλίκκι, εν το ξαναπαθαίνω...

αυτό είναι ο θάνατος. Η ζωή σε γυρεύει και δεν σε βρίσκει. Να δανειστείς τη ζωή κάποιου άλλου, απίθανο.

Τότε είναι που μιλέκεσαι σε υποκατάστατα. Η γκόμενα έφυγε. Τις σημερινές γυναίκες δεν μπορείς να τις καταλάβεις εύκολα, λες - και άλλες δικαιολογίες. Αλλά δεν ταιριάζει. Λοιπόν μέιναμε στα υποκατάστατα... Λεφτά δεν έχεις, γκόμενα δεν έχεις, κολλητούς δεν έχεις... τι κάνεις....

Η "TV στη ζωή σου" Ciao ANT1 δεκάδες γκόμενες τριγυρίζουν ανέμελα σε κάποιο στούντιο. Ξεγνοιασιά, πνίγονται στη ξεγνοιασιά. Έξω στο δρόμο, η Αθήνα πνίγεται στο νέφος. Και η Ελλάδα ολόκληρη στην ανεργία. Και οι γκόμενες στο στούντιο; από που ήρθαν οι γκόμενες στο στούντιο; Τότε πραγματικά έχεις καταλάβει πως η Ελλάδα έχει περισσότερα από ένα κανάλια. Είναι τότε που καταλαβαίνεις ακόμα περισσότερο πως η ξεγνοιασιά κυκλοφορά στο στούντιο και η χολέρα απ' έξω.

Και που είναι η Ελλάδα ρε γαμώτο; Που είναι η νεολαία, καταστράφηκε; Γιατί δεν επεμβαίνει ο στρατός της Ελλάδας φρουρός; Διαμαρτύρονται κάποιιοι, δικαιολογημένα βέβαια αφού η YENED δεν υπάρχει πια.

Και πως φωνάζουν, θα γίνει τίποτα; Όχι βέβαια, αλλά ξέρεις... για να κρατάνε στα προσχήματα. Εξάλλου το σύστημα όλο αντιφάσεις είναι. Από

τη μια τα υπουργεία πασχίζουν για Ελληνοκεντρική παιδεία, χριστιανική ηθική και άλλα εμετικά, και από την άλλη δεν μπορούνε να εμποδίσουν τους παραγωγούς τους στα τηλεοπτικά τους κανάλια να βάζουν στο φακό της Μαρίας τον κόλο. Κατάλαβες τι γίνεται;

Είναι μέρες μικρέ που νοιώθω πως είμαι κουκουές που αρνιέμαι να υπογράψω μετάνοια. Με τραβάνε για εξόντωση μου δίνουνε να φάω ρέγγα και να πω νερό με αλάτι και γω το πίνω μα δεν υπογράφω.

Οι νέοι άνω των είκοσι ζούνε μια ακόμη θητεία, την πιο έμμεση καταπιεστική και εξευτελιστική θητεία. Κανένας ψυχολόγος δεν φάνηκε ποτέ ικανός να δώσει σωστό ορισμό για το τι κάνει η Νεολαία. Οι κάθε λογής ψυχολόγοι εμπιστεύονται περισσότερο το τι θα πουν οι παπάδες για τους Νέους. Οι ίδιοι είναι ανίκανοι και βουτηγμένοι στη χρεοκοπία της μεταφυσικής τους θάπτισης. Σήμερα η νεολαία περνάει τη μεγαλύτερη της ίσως κρίση από όλες της ως τώρα εποχές παγκόσμια.

Η Νεολαία είναι στην κοινωνία των θαυμάτων. Όλα βρίσκονται μπροστά μας, δίπλα μας. Το μόνο που απομένει είναι να δώσουμε γραπτά θαύματα σ' όλους αυτούς που μας παραπέμπουν στο σκοτάδι.

Haïr

ΔΥΣΘΑΝΗΣ ΧΛΟΥΝΙΣ

την πλήρη και αδιάκοπα ενισχυόμενη επιβεβαίωση της οικογένειας" 3

Αν δεν υπήρχε ο φυσικός χρόνος, σίγουρα ο Κούπερ είχε υπόψη του τα γεγονότα της Χλωρακας όταν έγραφε το κεφάλαιο της "τοπογραφίας του έρωτα". Αλλά αφαιρούμαι. Υποσχέθηκα αντιγραφή.

"Η κοινωνία μας δεν είναι κοινωνία του θεάματος, αλλά κοινωνία της επιτήρησης. Κάτω από την επιφάνεια των εικόνων, τα σώματα πο-λιορκούνται σε βάθος. Πίσω από τη μεγάλη αφαιρεση της ανταλλαγής, συνεχίζεται το εξο-νυχιστικό και συγκεκριμένο ντρεσάρισμα των χρησιμων δυνάμεων. Τα κυκλώματα της επι-κοινωνίας είναι τα υποστηλωματα μιας συ-σώρευσης και ομοκέντρωσης της γνώσης. Η εναλλαγή των σημμάτων σηματοδοτεί τα αγκυ-ροβόλια της εξουσίας. Η θαυμαστή ολότητα του ατόμου δεν ακρωτηριάζεται, δεν κα-ταστέλλεται, δεν αλλοιώνεται από το κοινωνικό μας σύστημα, αλλά το άτομο "κατασκευάζεται" εκεί φροντισμένα, σύμφωνα με μια ολόκληρη τακτική όπου αφορά τις δυνάμεις και τα σώ-ματα. Είμαστε πολύ λιγότερο "Ελληνες" από ό,τι το φανταζόμαστε. Δεν βρισκόμαστε ούτε στις κερκίδες ούτε στην σκηνή, αλλά μέσα στην πανοπτική μηχανή, πολιορκημένοι από τις εξου-σιαστικές της ενέργειες των οποίων εμείς οι ίδιοι είμαστε οι φορείς, μια και είμαστε ένας από τους μηχανισμούς της" 4

Δεν θα ήταν ίσως ωφέλιμο να μπορούμε στη με-θοδολογική ανάλυση της δικαιοσύνης, που είναι ήδη κατακλυσμένη από πειθαρχικές με-θόδους και διαδικασίες εξέτασης. Οφείλουμε όμως να απονομιμοποιούμε, τις άκυρες ρη-τορικές αρχές των πολιτικών μας, που είτε οι μεν ως υποστηρικτές της αστυνομικής δράσης - με σοβαροφάνεια - επιμένουν επί των δι-καστικών θεμάτων - επιμένουν επί των δια-δικαστικών θεμάτων για απόδοση δικαιοσύνης, είτε οι δε κατηγορούν τους προηγούμενους για κακή... δράση! Οι διαφορές τους είναι τόσο όμοιες όπου ο χρόνος, ως ένας άλλος τιμωρός θα αποσοθήσει το έγκλημα του οποίου το εκ-θέτουν ως συγκρουσιακό πρόβλημα χειρισμών.

Το έγκλημα διεπράχθηκε από το κοινωνικό γί-γνεσθαι που το συναποτελούν οι φορείς του θεσμού, οι κινητήριοι μηχανισμοί που το εντό-πισαν: δημιουργώντας το, και οι τρόποι συ-ζήτησής του.

Πραγματικά ανίκανος να επινοήσω τρόπους δράσης εναντίον τους, συμπαρασυρόμενος από τη μαζική κατακραυγή, την ξαφνική αναγραφή, συνθημάτων και ταχύτα "έκδοση" ανεκδότην, την απουσία ακαδημαϊκής αντίδρασης, βρι-σκομαι "υπό παραίτηση". Ελπίζω το κράτος να μου το ανταποδώσει, μια και μέσα από τις αντι-γραφές μου, επιθυμώ την αποκοπή από το πο-λιτικό - νομικό τους πρότυπο, όμως παραμένω αιχμάλωτος της πειθαρχικής τους τεχνολογίας.

Τελειώνω με τα λόγια του ανθρώπου που τόσο η γραφή του, όσο και η ακαδημαϊκή του έρευνα, σηματοδοτούν την αισιοδοξία (!) ότι ο άν-θρωπος ως όψιμη επινόηση που την κα-ταδείχνει η αρχαιολογία της σκέψης μας, θα έσθηνε όπως στο ακροθαλάσσι, ένα πρόσωπο από άμμο.

"Η πειθαρχική κοινωνία, στη στιγμή της γέν-νησής της, παίρνει ακόμα, με τον Αυτοκράτορα, την παλιά μορφή της θεαματικής εξουσίας. Σαν μονάρχης σφετεριστής του παλιού θρόνου και ταυτόχρονα οργανωτής του νέου κράτους,

συμπίπτει σε μια συμβολική και τελειωτική μορφή ολόκληρη τη μακρική εξελικτική πορεία μέσα από την οποία όλες οι εξουσίες, έσθηναν η μια μετά την άλλη με την καθημερινή άσκηση της επιτήρησης, μέσα σε ένα πανοπτικό όπου η επαγρύπνηση των διασταυρούμενων βλέμ-μάτων θα καταστήσει σε λίγο περιττό τον Αστό και τον "Ηλιο" 5

Υ.Γ. 1. Δεν θα παραβώ την επιθυμία μου για επι-πρόσθετες δαπανηρές αντιγραφές όταν αυτές σφραγίζουν με αισθαντικές παρακρατήσεις τη μνήμη μας από τη λήθη, για τους ανθρώπους που "έφυγαν" από τα "ξένα" βόλια!!

2. ...Ένας απλός στρατιώτης, χωρίς ιδιαίτερη φήμη και αξιώματα, έσωσε κάποτε τους κα-τοίκους μιας Ιταλικής πόλης από βέβαιη κα-ταστροφή. Η ανωνυμία ωστόσο του γενναίου, αλλά άσημου μαχητή δεν μπορούσε να δι-καιολογήσει τη φιλοτέχνηση ενός με-γαλοπρεπούς ανδριάντα. Μετά από πολλή σκέψη, οι ευρηματικοί κάτοικοι της πόλης βρή-καν τη λύση. Σκότωσαν τον ευεργέτη τους και μετά του ανήγειραν μνημείο τιμώντας τον πλέον ως άγιο" 6

Σημειώσεις:

* Δυσθάνης (ο αποθάνων οδυνηρόν θάνατον), Χλούνις (νεανική ακμή, νε-ότης, ανδρικήτης, κατ' άλλους ευ-νουχισμός)

1. Montesquieu "Το πνεύμα των νόμων". Εκδόσεις Αναγνωστική
2. Ντাইνβιτ Κούπερ "Ο θάνατος της οικογένειας". Εκδόσεις Καστανιώτη σελ. 39-40.
3. Ν. Κούπερ όπως πιο πάνω σελ. 46.
4. Μισιέλ Φουκώ "Επιτήρηση και Τι-μωρία. Η Γέννηση της Φυλακής". Εκδ. Ράππα, σελ. 285 κεφ. 3. Ο πα-νοπτισμός.
5. Μ. Φουκώ όπως πιο πάνω, σελ. 286.
6. Το απόσπασμα αυτό πάρθηκε από την εφημ. "Το βήμα" 26/12/93 από το άρθρο "Μνημεία χωρίς ήρωες" της Κ. Νίκης Λοιζίδη αναπλ. καθηγήτριας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσ-σαλονίκης.

Οι Ρωμαίοι αυτοκράτορες εδηλώνανε, όπως οι γεμόνες μας, τις θελήσεις τους με θε-πίσματα και διατάγματα αλλά αυτό που δεν άνοιξε οι ηγεμόνες μας, είναι ότι επέτρεψαν να τους ερωτούν με επιστολές οι δικαστές ή τα άτομα, για τις διαφορές τους και οι απαντήσεις τους αποτελούσαν γνωμοδοτήσεις" 1

Αυτά έγραψε ο Montesquieu πριν 250 χρόνια περίπου, αναφορικά με το τρόπο σύνταξης των νόμων, που αν το μεταφράσουμε σε τρέχουσες έννοιες οι πολιτικές ευθύνες της επιβλαβούς επιβολής του νόμου από τους καθ' ύλην αρ-μόδιους, αντιστρέφει την άμεση απόδοση δι-καισύνης - αν υπάρχει - σε γραφειοκρατικό οχετό.

Γιατί η "υγεία" της αυθόρμητης παραίτησης αντανακλά τις λαθεμένες αποφάσεις και κυ-παρχει ο θεσμός και το κύρος του, για να συ-νεχίσει ο κοινωνικός ρους των πραγμάτων.

Όταν το κράτος παρουσιάζει το αληθινό πρό-σωπο των κατασταλτικών του δυνάμεων με προβολές πάνω στην ίδια την οικογένεια τη στιγμή που το ερωτικό παίγνιο παίρνει δια-στάσεις "φυγής", όταν η κρατική δολοφονία αποτρέπει την ιδιωτική κατάληξη μιας όποι-ας πορείας καθ' όλα οικογενειακής, όταν ο αμυ-νόμενος κρατικός αντιτρομοκρατικός "στρα-τός" εξαπολύει καταιγισμό πυρών σε δυο πό-λεις, τότε είναι λογικό ο κύριος Αναστασιάδης να "ακούει υπερβολές"!

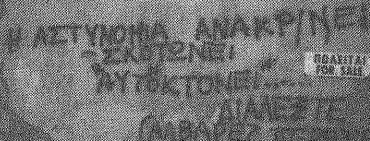
Δεν μπορώ να κατανοήσω αυτό το έγκλημα! Άρα αδυνατώ να γράψω. Γι' αυτό θα αντιγράψω. Με υποχρεώνει μια ενστικτική ενόρμηση στη σιωπή της αντιγραφής. Το ανικανοποίητο έν-στικτο που είναι η εμπειρία του να ισοροπήσω στην οριακή γραμμή του εαυτού μου, τρο-μαγμένος από την αβεβαιότητα τούτης της θέ-σεως, μα περισσότερο ακόμα, ανίκανος να απαρνηθώ την ασφάλεια μιας εγωιστικής συ-νειδήσης, ξεκάθαρης αισθητής.

"Ο νόμος είναι Τρομοκρατία εκφρασμένη σε λέ-ξεις. Εξ' αιτίας της τρομοκρατίας πρέπει να αφαιρέσουμε από τις λέξεις κάθε προσωπική αναφορά. Εξ' αιτίας της αφηρημένης φύσης της δικαστικής κρίσης το έγκλημα γίνεται αφη-ρημένο. Μ' αυτό τον τρόπο τα δικαστήρια και οι ρημένες είναι ο πόνος - που δεν υπάρχει σε κα-φυλακές είναι ο πόνος. Υποφέρουμε από το γε-νένα και για τίποτα. Υποφέρουμε από το γε-γονός ότι δεν μπορούμε να εντοπίσουμε τον πόνο. Και αυτό αληθεύει για όλους μας. Για όλους τους δικαστές και όλα τα θύματα τους" 2

Ο διανοητικός λήθαργος της μικροιδιωτικής μου ζωής έχει υποστεί πλήγμα. Διαρρήχθηκε το ανεπίπλωτο και το ανέκφραστο μέσα μου, από ένα ξένο δράμα. Τα δυο συμβαλλόμενα μέρη του, κράτος και οικογένεια.

Νικητής: Ο Λάκαν σίγουρα θα έλεγε "η τρέλ-λα"! Η τρέλλα που ακολουθεί την ελευθερία σαν σκιά της, αν δεν αναγνωρίσουμε την τρέλ-λα σαν το όριο της ελευθερίας μας.

Ο Κούπερ το ορίζει διαφορετικά: "όταν εμ-φανιστεί η αγάπη ανατρέπει κάθε καλή κοι-νωνική τακτοποίηση στη ζωή μας. Όχι μόνο δεν είναι στατιστικά ανώμαλη η αγάπη, αλλά είναι επικίνδυνη και μπορεί μάλιστα να απλωθεί μέσα από το άσκεπτο παραπέτασμα που ανα-γκαζόμαστε να ορθώσουμε γύρω μας. Εκείνο στο οποίο έχουμε υποβληθεί κοινωνικά να έχουμε ανάγκη και να προσμένουμε δεν είναι η αγάπη αλλά η ασφάλεια. Η ασφάλεια σημαίνει

Η στήλη του διαλόγου θα δημοσιεύει
σχόλια ή κριτικές που στέλλονται στο Τραίνο
για άρθρα προηγουμένων τευχών ή
για μεμονωτά του χρόνου που πέρασε

“Μόνη δυνατότητα απελευθέρωσης, βλέπω στην πιθανότητα δημιουργίας ενός κινήματος που να στρέφεται ενάντια στην προλεταριακή συνθήκη. Αν κάτι μ’ ενοχλεί στον εθνικισμό (ελληνικό, τούρκικο ή κυπριακό) είναι η δυνατότητα που έχει να διασπά τους προλετάριους, να τους κάνει να βλέπουν αυτά που τους χωρίζουν και όχι αυτά που τους ενώνουν”.

Σ’ αυτό το τεύχος δημοσιεύονται 4 κείμενα σχολίων και επέκτασης πάνω στο αφιέρωμα του προηγούμενου τεύχους. Την ταυτότητα των κυπρίων, την κυπριακή συνείδηση και την εθνική ιδεολογία.

- Το πρώτο άρθρο είναι μια κριτική της προβληματικής για την ταυτότητα απ’ την ταξική οπτική του προλεταριακού διεθνισμού.
- Το δεύτερο είναι μια απάντηση και μια προσπάθεια ανάλυσης των ελευθεριακών προοπτικών της “εξέγερσης των ιθαγενών” - της κριτικής δηλαδή του εθνικού λόγου, μέσα από την αναδημιουργία πλουραλιστικών ταυτοτήτων - και την ξανακάλυψη των ελευθεριακών καταβολών των ομοσπονδιακών πολιτικών συστημάτων και της αποκέντρωσης / αποδόμησης της συγκεντρωτικής εξουσίας του έθνους-κράτους στα πλαίσια της ιστορικής δυναμικής της ενοποίησης του πλανήτη.
- Το τρίτο κείμενο επαναφέρει την ανάγκη Μαρξιστικής ανάλυσης του έθνους και της εθνικής συγκρότησης και τονίζει την αντίφαση δύο διαστάσεων του καπιταλιστικού σχηματισμού στην Κύπρο - της κοινωνικο-οικονομική πραγματικότητας (ενός ανεξαρτήτου χώρου - χώρας) και της πνευματικής που ενοικίσθηκε από τον Ελληνικό και Τούρκικο εθνικισμό.
- Το τέταρτο κείμενο ξεκινά από τα διλήμματα των Κυπρίων μεταναστών της Βρετανίας (κατά πόσο είναι Ευρωπαϊκή ή μη Ευρωπαϊκή μειοψηφία) και χρησιμοποιώντας τις εμπειρίες των τριτοκοσμικών λαών (πολιτικός, πολιτιστικός και ψυχολογικός αποικισμός) προχωρεί στη διατύπωση μιας τολμηρής αντιπολίτευσης στο μονοδιάστατο Ευρωκεντρικό λόγο που κατακλύζει ολοκληρωτικά τα Media. “Οι Κύπριοι δεν είναι Ευρωπαίοι”. Είτε συμφωνεί, είτε διαφωνεί κανένας με την Αγδίν και την προβληματική της ταυτότητας που αναπτύσσει, στο τέλος θα πρέπει να απαντήσει στο αδίσταχτο ερώτημα της:

Θα είμαστε πράγματι η πρώτη, ίσως και η μόνη, τέως αποικία που θα επιστρέψουμε τόσο χαρούμενα και πηδηχτά στο club των τέως αποικιοκρατών; Και αν είναι να γίνει, είναι ανάγκη να κάνουμε τόση χαρά; Τόσα ηλίθια χαμόγελα; Λίγη σεμνότητα τουλάχιστον. Λίγη Αξιοπρέπεια.

ΑΘΗΝΑ, 8/11/93

Αγαπητοί φίλοι,

Αν και συμφωνώ με την κριτική σας στον ελληνικό εθνικισμό (“Η εφεύρεση και κατασκευή των εθνών από τα Κράτη” σελ. 19 του “Τραίνου νο. 1 και 3”), θα περιοριστώ εδώ να επισημάνω τα σημεία μέγιστης διαφωνίας μεταξύ μας:

1. Ξεκινάτε την ανάλυση σας χρησιμοποιώντας την έννοια της “ταυτότητας” (Κυπριακή ταυτότητα) σαν ο Κυπριακός λαός να αποτελούσε μια ομοιογενή ενότητα με μια μοναδική ταυτότητα, ένα μοναδικό εαυτό. Ελληνόφωνοι και τουρκόφωνοι, χριστιανοί και μουσουλμάνοι είναι διαφορετικοί. Άρα “κυπριακή συνείδηση” δεν υπάρχει. Ήταν τα αγγλικά η δεύτερη γλώσσα των αγροτών και εργατών ή των μεσαίων και ανώτερων στρωμάτων; Μάλλον το δεύτερο. Άρα ο “Κυπριακός κοσμοπολιτισμός” δεν είναι χαρακτηριστικό όλων των κατοίκων του νησιού σας.
2. Όταν μιλάτε για αυτονομιστικά ethnic κινήματα (αναφερόμενοι μάλιστα στην περίπτωση του “εμφυλίου” στη Γιουγκοσλαβία) που πάνε πίσω στα αντιεξουσιαστικά ρεύματα της δεκαετίας του ‘60”, θρυσκόσατε τελείως εκτός ιστορικής πραγματικότητας (βλ. το αγγλικό κείμενο μας για τη Μακεδονία και τον πόλεμο στη Γιουγκοσλαβία).
3. Η καθαρά πολιτιστική άποψη για την αυτονομία σας οδηγεί αναπόφευκτα σε καθαρά πολιτικές απόψεις (“διζωνική ομοσπονδία, αυτοδιοίκηση κοινοτήτων - όχι μόνο εθνικών”, λέτε). Αυτή η πολιτική άποψη δεν μπορεί να σημαίνει τίποτ’ άλλο από “ανεξάρτητο” εθνικό Κυπριακό κράτος, “ανεξάρτητο δημοκρατικό ομοσπονδιακό κράτος. Δε νομίζω κάποιες πολιτικές αστικές δυνάμεις στην Κύπρο να διαφωνούν. Και γιατί να διαφωνούν. Κανένα πολιτικό σύστημα δεν μπορεί να αυτονομηθεί πλήρως από την κοινωνία μέσα από την οποία πηγάζει. Ό,τι είναι η Κυπριακή κοινωνία θ’ αντανακλάται και στην ομοσπονδιακή, πολιτική μορφή της. Θα είναι δηλαδή η ομοσπονδία αντανάκλαση και συντήρηση της κοινωνικής ιεραρχίας.
4. Είναι προφανές ό,τι μ’ όλα αυτά θέλω ν’ αναφερθώ στην πλήρη έλλειψη ταξικής ανάλυσης από τα κείμενα σας. Θέλετε να είστε πολίτες των μεταμοντέρνων, πλουραλιστικών, ομοσπονδιακών πολιτειών του σύγχρονου οικονομικού καπιταλισμού. Δεν μπορώ να διακρίνω τίποτα το ριζοσπαστικό σ’ αυτό. Ακριβώς εκεί κατευθύνεται το σύστημα - ή τουλάχιστον, εκεί θέλει να κατευθυνθεί.
5. Μόνη δυνατότητα απελευθέρωσης, βλέπω στην πιθανότητα δημιουργίας ενός κινήματος που να στρέφεται ενάντια στην προλεταριακή συνθήκη. Αν κάτι μ’ ενοχλεί στον εθνικισμό (ελληνικό, τούρκικο ή κυπριακό) είναι η δυνατότητα που έχει να διασπά τους προλετάριους, να τους κάνει να βλέπουν αυτά που τους χωρίζουν και όχι αυτά που τους ενώνουν. Σαν προλετάριος, δεν έχω περιθώρια επιλογής: η με τους Έλληνες “συμπατριώτες” μου, δηλαδή αναπόφευκτα με το Ελληνικό κράτος, ή με τους Έλληνες, Τούρκους, Κύπριους προλετάριους. Ξεκάθαρα, ποια είναι η δική σας επιλογή;

Χαιρετισμούς
Γιώργος

Υ.Γ. Η επιστολή του Γιώργου ήρθε μαζί με μια εκτενέστερη επιστολή - πρόταση συζήτησης της ομάδας “παιδιά της Γαλαρίας”. Δημοσιεύεται προς το παρόν μόνο η πιο πάνω επιστολή ακριβώς γιατί είναι επικριτική. Το γράμμα της ομάδας προσφέρει μια καλή βάση για διάλογο και ελπίζουμε να δημοσιευτεί μαζί με την απάντηση σχόλιο της ομάδας του Τραίνου όταν καρποφορήσει ο διάλογος σε μια πρόταση σ’ αναλυτικό πλαίσιο. Το αφιέρωμα σε αυτό το τεύχος για την Ανατολική Μεσόγειο είναι μέρος του Διαλόγου.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Αγαπητέ Γιώργο

1 Ο Κυπριακός λαός δεν είναι ομοιογενής οντότητα, όπως ομοιογενής οντότητα δεν είναι κανένας λαός. Ο όρος "λαός" εκφράζει την κοινότητα των πολιτών σαν συλλογικότητα. Δηλαδή δεν υπάρχει Βρετανικός, Βελγικός, Αμερικάνικος κλπ. λαός επειδή υπάρχουν διάφορες γλώσσες ή θρησκείες;

Η ύπαρξη της κυπριακής συνείδησης δεν είναι θέμα συζήτησης. Υπάρχει. Μπορείς εύκολα να το διαπιστώσεις αν μιλήσεις με αρκετούς κυπρίους (είτε ελληνόφωνους, είτε τουρκόφωνους). Η διαφορά μας είναι ότι εσύ Γιώργο μου αποδέχεσαι τη θρησκεία - γλώσσα σαν τα διαχωριστικά στοιχεία των κοινοτήτων στην Κύπρο (Τα στοιχεία δηλαδή που πολιτικοποίησε ο εθνικισμός στον 20ό αιώνα). Νομίζω όμως ότι οι ουσιαστικοί διαχωρισμοί πλέον είναι ιστορικοί - εμπειρικοί και οδηγούν σε 3 "πολιτικές - πολιτιστικές" ομάδες (ideal types): Ελληνοκεντρικούς - Κυπροκεντρικούς - Τουρκοκεντρικούς. Το σχόλιο σου για τη γλώσσα ήταν άτοπο. Οι αγρότες και οι προλετάριοι δεν μιλούσαν αγγλικά βεβαίως αλλά ούτε Ελληνικά ή Τούρκικα - μιλούσαν στην πλειοψηφία τους κυπριακά. Μια ελληνογενή γλώσσα (όπως υπάρχουν άπειρες σλαβογενείς, λατινογενείς κλπ), με επηρεασμούς από πολλές άλλες γλώσσες. Υπάρχουν ακόμα η Τ/Κ εθνικιστές που μιλούν μόνο κυπριακά. Αυτή η γλώσσα πολεμήθηκε και από τους Έλληνες και από τους Τούρκους εθνικιστές. Η καταπίεση και η απαγόρευση της χρήσης αυτής της γλώσσας στο δημόσιο λόγο μέχρι σήμερα είναι ένας από τους βαθύτερους ψυχολογικούς μηχανισμούς εξουσίας που υπάρχουν στην Κύπρο. Έχει θέβαια και την ταξική του διάσταση το θέμα αλλά παραμένει και ένα ευρύτερο πρόβλημα δόμησης της ίδιας της εξουσίας στην καθημερινότητα.

Το ότι αυτό συνέβηκε και αλλού αυτό επιβεβαιώνει την καθολικότητα της "εθνικής αποικιοκρατίας". Τα αγγλικά κατάντησαν να είναι η κοινή γλώσσα επικοινωνίας Ελληνοκυπρίων - Τουρκοκυπρίων των νεότερων γενεών. Η έκφραση του "κοσμοπολιτισμού" δεν είναι τα αγγλικά. Όπως και τα Ελληνικά και τα Τούρκικα δεν ήταν "έκφραση πολιτισμού" όπως μας υποχρέωσαν να μάθουμε στο σχολείο. Ο κοσμοπολιτισμός είναι η ουσία της εμπειρίας της γέφυρας, της πολιτιστικής εμπειρίας της Κύπρου. Υπάρχουν τέτοια στοιχεία στην παραδοσιακή συμβίωση των Κυπρίων και ελπίζουμε να τα ξαναδοούμε σε μια νέα μεταμοντέρνα γενιά που θα συντρίψει τα εθνικά τείχη. Δεν ξέρω αν το πρόβλημα είναι η ίδια η λέξη. Εγώ πάντως σαν αναρχικός τοπικιστής που διεκδικώ την αξιοπρέπεια του χώρου του δεν θα ήθελα να ζω σε απομόνωση. Το όνειρο μου είναι να βιώσω τον εαυτό μου σαν Κυπραίο πολίτη του κόσμου (κοσμοπολίτη).

2 Γιώργο μου σηκώνει συζήτηση αν τα σημερινά εθνικά κινήματα είναι η δεν είναι συνέχεια (αλλά αντεστραμμένη - κωμωδία όπως θάλεγε ο Μαρξ) των αυθεντικών κινήματων του '60. Στη Γιουγκοσλαβία η ιστορική συνέχεια μπορεί να μην είναι σαφής (επιμένω ωστόσο ότι ιστορικά έχουμε να κάνουμε με την αποσύνθεση του έθνους των νοτιοσλάβων), αλλά είναι σαφέστερη στην Αμερική (κινήματα μαύρων, κινήματα μειονοτήτων), στη Βρετανία (όπου γεννήθηκε ο όρος devolution). Το ότι η αποκέντρωση ντύθηκε με τους μανδύες του παρελθόντος (εθνικισμός) δεν πρέπει να μας τυφλώνει στις πιθανότητες εναλλακτικής προοπτικής - έστω και με τα ρεφορμιστικά όνειρα της "Ευρώπης των περιφερειών" των Πρασίνων ή του δημοτικισμού (municipalism) του Bookchin. Το ότι οι μεγάλες δυνάμεις και οι εθνικιστές εκμεταλλεύονται την ανάγκη των ανθρώπων για αυτονομία, αυτοκυβέρνηση κλπ δεν σημαίνει ότι πρέπει να καταδικάσουμε συλλήβδην αυτά τα κινήματα. Αντίθετα πρέπει να δούμε τις προοπτικές τους για συνδυασμό της αποκέντρωσης με τον τοπικό πλουραλισμό (και αυτό νομίζω ότι εκφράζεται αυτή τη στιγμή στην κυπριακή συνείδηση). Η αποκέντρωση και η ομοιομορφία δεν είναι μόνο ένα σωσίβιο που ανακάλυψε η "νέα τάξη". Είναι η

πολιτική πρόταση του ελευθεριακού - αναρχικού κινήματος από τον 19ο αιώνα απέναντι στο μοντέλο του έθνους-κράτους.

3 Είναι ανάγκη να δούμε τις ελευθεριακές προοπτικές που υπάρχουν στα σημερινά κινήματα και υποκοιλούρες. Μετά από 200 χρόνια του Επαναστατικού Κινήματος πρέπει να δούμε ποια θέματα είναι προϊόν της δράσης τους - σαν αυτόνομη διαλεκτική θέση / αντίθεση. Το αίτημα για ανεξαρτησία στην Κύπρο εμφανίστηκε στο Επαναστατικό Κίνημα από το 1920 - πολύ πριν το κυπριακό κράτος. Το ότι κάποιοι αστοί βολεύονται με την Ανεξαρτησία είναι αυτονόητο. Άλλοι βολεύονται με τη διπλή ένωση και άλλοι με τη διχοτόμηση - δυο κράτη. Οι αντιπαραθέσεις στην πολιτική και πολιτιστική σφαίρα δεν συμπίπτουν αναγκαστικά με τις ταξικές συμμάχες (άσχετο αν στην Κυπριακή περίπτωση το ταξικά συνειδητό κομμάτι της εργατικής τάξης είναι επίσης ανεξαρτησιακό). Για να το πω απλά. Η ανεξαρτησία και η ομοσπονδία είναι θετικά αναγκαία στοιχεία για τη διεύρυνση της πολιτικής αυτοκυβέρνησης - άμεσης δημοκρατίας. Η Κυπριακή συνείδηση / ταυτότητα είναι μια στάση πολιτιστικής αξιοπρέπειας. (Τι σόι ελεύθεροι άνθρωποι θα μπορούσαν κάποτε να φτιάξουν μια ελευθεριακή κοινωνία, αν δεν μπορούν να σταθούν στα δικά τους πόδια με αξιοπρέπεια και γονατίζουν συνεχώς μπροστά στην Αθήνα και στην Άγκυρα); Είναι και θέμα πολιτιστικής υποδομής για συμβίωση και για λειτουργία της Κύπρου σαν γέφυρα ανάμεσα στην ανατολή και τη δύση.

"Κυπριακό εθνικό κράτος"... δεν νομίζω. Ελπίζω να μην οδηγηθεί η κατάσταση εκεί. Νομίζω ότι δυο έθνη μας δίδαξαν αρκετά. Τώρα προσωπικά Γιώργο μου δεν μπορώ να ξέρω που θα κινηθεί αυτό το ρεύμα της Κυπριακής συνείδησης αν βρεθεί υπό νέο αποικιακό καθεστώς. Η άποψη που εκφράζουμε στο περιοδικό είναι ότι η σημερινή πολιτιστική (συμβίωση, αξιοπρέπεια) και πολιτική (ανεξαρτησία, δημοκρατία) διάσταση της κυπριακής συνείδησης είναι ελπιδοφόρα γιατί μπορεί να λειτουργήσει σαν γέφυρα ανάμεσα στους "εθνικούς εχθρούς". Από και πέρα δεν μπορείς να μην παρέμβεις στο εργατικό κίνημα επειδή οι εργάτες μπορεί να ψηφίσουν αύριο 5 μαλάκες. Η παρέμβαση αποκτά τη δικιά της διαχρονική λειτουργία - είτε αποκρυσταλλωμένη σε θεσμούς ελευθεριακούς είτε στη συλλογική μνήμη.

4 Ορθόν. Το θέμα πηγαινει στην έλλειψη ταξικής ανάλυσης. Υπάρχουν 2 θέματα. α) Το ταξικό αναλύθηκε σε προηγούμενο κείμενο της ομάδας "Η Κύπρος, το εθνικό και ο εθνικισμός". β) Ταξική ανάλυση υπάρχει αλλά δεν είναι κυρίαρχη. Είναι σαφές ότι αυτό που θέλουμε να δείξουμε είναι ότι ένας από τους στόχους του εθνικισμού στην Κύπρο ήταν η διάσπαση του κοινού ταξικού κινήματος χριστιανών - μουσουλμάνων (βλ. άρθρο για την ΕΟΚΑ). Ουσιαστικά τα 4 κείμενα του αφιερώματος πραγματεύονται το καθένα μια κοινωνική σφαίρα σε μια ιστορική συνέχεια.

Μετάδοθεωρητικό κείμενο του Κιτρομηλιδη έχουμε:

Πολιτική: Πως οι Άγγλοι / Αποικιοκρατία έθεσε τις βάσεις του σύγχρονου ορθολογικού ή συγκεντρωτικού κράτους μέσω του Ελληνικού εθνικισμού στην Κύπρο ο οποίος υπήρξε το χαϊδεμένο παιδί της Ευρωπαϊκής Αποικιοκρατίας. Οι Άγγλοι ενθάρρυναν τον ενωτισμό και προσλάμβαναν τους εθνικιστές στη διοίκηση τους. Το Ελληνικό και το Αγγλικό κράτος ανήκαν στο ίδιο σύστημα εξουσίας και η κυπριακή "ενωτική εθνοκοφοροσύνη" είχε "οικογενειακές" σχέσεις με την αποικιοκρατία. Ο "Ελληνισμός" ήταν πάντα μια ιδεολογία της άρχουσας τάξης - η οποία απέκτησε ηγεμονικό χαρακτήρα μετά το 1940. Ακόμα και με το Ανεξάρτητο Κράτος, η κυρίαρχουσα ιδεολογία της ελίτ είναι ο "ελληνισμός". Η "κυπριακή συνείδηση" θεωρείται "ανατρεπτική"!!!

Κουλτούρα: Η διαδικασία μετατροπής των Κυπρίων σε θάρβαρους ιθαγενείς με την καταπίεση της γλώσσας τους. Μια διαδικασία που ξεκίνησαν οι Άγγλοι και ολοκλήρωσε ο Ελληνικός και Τούρκικος εθνικισμός. Η πιο σημαντική μορφή αντίστασης των Κυπρίων αυτόν τον αιώνα ήταν η διατήρηση της "ανοικτής τους γλώσσας", σε αυτά τα πλαίσια.

Ταξικό: Ο Αγώνας της ΕΟΚΑ, μια αντιαποικιακή, φαινομενικά, κινητοποίηση της δεξιάς (καθώς ο Εθνικισμός αυτονομοποιείται από τον πνευματικό

Διάλογος

του πατέρα για λίγο - τους Άγγλους) η οποία όμως καταλήγει στην επίθεση ενάντια στο ταξικό κίνημα των εργατών και στην οικοδόμηση του εθνικιστικού κράτους μετά το '60 - ένα κράτος που κληρονομιά τις βρετανικές δομές και τις "εμπλουτίζει" με τον αυταρχισμό της Ελληνικής φασιστικής δεξιάς.

Καθημερινότητα: Μέσα από τα αφιερώματα για την "Ιστορία που δεν γράφεται" και το τελευταίο κείμενο, γίνεται μια προσπάθεια ανάγνωσης των ιστορικών αντιστάσεων που οδήγησαν στην ανάπτυξη του λαϊκού ρεύματος της κυπριακής συνείδησης - και γίνεται μια προσπάθεια ερμηνείας του με βάση τη διεθνή συγκυρία.

Τώρα Γιώργο μου, αν όλα αυτά (η προσπάθεια κατανόησης της συγκρότησης της εξουσίας στην κοινωνία μας και των ιστορικών μορφών αντίστασης), είναι επαναστατικά η συμπίεση με τις τάσεις του διεθνούς συστήματος, είναι νομίζω θέμα γνώμης. Εμείς προσπαθούμε να παρέμβουμε και να κατανοήσουμε τις δυναμικές της κοινωνίας μας. Έχεις δίκιο ότι πρέπει να μελετήσουμε και τις διεθνείς τάσεις. Αλλά νομίζουμε ότι οι ιστορικές εξελίξεις είναι διαλεκτικές. Με τον ίδιο τρόπο που το ιστορικό εργατικό κίνημα ταυτίστηκε με τη διαλεκτική άρνηση του νέου συστήματος (του καπιταλισμού) η οποία σάρωσε βασιλιάδες, φεουδάρχες, θρησκείες κλπ. και προσάθισε, μετά, να συγκροτήσει τη δικιά του διαλεκτική υπέρβαση του νέου συστήματος - το ίδιο θα μπορούσε να περναίσει για τις νέες τάσεις". Η ενοποίηση του πλανήτη, η αποδοχή του πλουραλισμού (αν είναι μέσα στις προοπτικές της ιστορικής διαλεκτικής του συστήματος) πρέπει να ενισχυθούν και να αποκτήσουν μια επαναστατική δυναμική για υπέρβαση των νέων δομών εξουσίας που προσπαθούν να νομιμοποιηθούν. Ίσως, δεν ξέρω, να διαφωνούμε και στο ποιος δημιουργεί τελικά την Ιστορία. Ναι, τα συστήματα σαν αόρατοι ιστίοι φτιάχνουν το δίκτυο μέσα στο οποίο ζούμε - αλλά ιδιαίτερα σήμερα, μετά από 200 χρόνια Επαναστατικών κινήματων, ένα μέρος τουλάχιστον της Ιστορίας, το δημιουργούν τα κοινωνικά κινήματα των ανθρώπων. Ναι, η μορφή της ενοποίησης του πλανήτη δεν είναι αυτή που ονειρεύτηκαν οι διεθμιστές, οι κομπολιότες, οι ειρηνιστές του παρελθόντος. Αλλά αν καταφέρουμε να αποκλείσουμε τους πολέμους των κρατών και υπερδοούμε τα έθνη (άσχετο αν θα έχουμε άλλες μορφές εξουσίας να αντιμετωπίσουμε) θα είναι η ολοκλήρωση ενός "σχεδίου" - η συγκρότηση θεσμών και αξιών ελευθερίας και ανθρωπισμού - ουμανισμού (όπως τέτοιο ήταν και το ξεπερασμένο της φεουδαρχίας για τον Κροπότκιν όταν έγραφε για τη γαλλική επανάσταση).

Είναι αναγκαίο να καταλάβουμε "τι μας ενώνει" αλλά είναι επίσης αναγκαίο να κατανοήσουμε την διαφορετικότητα μας - σαν άτομα, σαν ομάδες, σαν κοινωνίες. Όχι για να χωριστούμε σε εχθρούς αλλά για να σεβαστούμε ο ένας τον άλλο. Σε μια προλεταριακή σύγκρουση θα βρεθούμε στο ίδιο χαράκωμα. Η εξουσία όμως δεν είναι μόνο ο καπιταλισμός και το κράτος. Ίσως να διαφωνούμε και στη λειτουργία της Επανάστασης. Για μένα η Επανάσταση είναι ένα άλμα στην εξέλιξη του ανθρώπου προς την ελευθερία. Και η ελευθερία δεν είναι μόνο κοινωνική αλλά και υπαρξιακή κατάσταση. Οι Επαναστάσεις και οι κοινωνικές συγκρούσεις είναι απαραίτητες για τη ρήξη με την εξουσία (ή και τη συνειδητοποίηση της ηθονής της ελευθερίας) αλλά οι μεγαλειώδεις συγκρούσεις δεν μπορούν να γεννήσουν σε μια νύχτα ελεύθερες κοινωνίες. Οι Επαναστάσεις πρέπει να αφομοιωθούν από την κοινωνία και να γίνουν υπαρξιακό βίωμα. Με αυτή την έννοια νομίζω ότι θα μπορούσαμε να μιλήσουμε και για Επανάσταση "μακράς διάρκειας" που ξεκίνησε από τη Γαλλική και συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Μια "Επανάσταση" που δημιουργήσει το δικό της αυτόνομο πόλο/θέση/αντίθεση στη διαλεκτική πορεία του παγκόσμιου συστήματος. Και αυτή η επανάσταση απλώνεται σήμερα σε όλο το σύστημα - στην οικονομική, την πολιτική, την πολιτιστική και τη σφαίρα της Καθημερινότητας.

Ανδρέας

Το Έθνος, η κυπριακή εμπειρία και η Μαρξιστική παράδοση

Το αφιέρωμα του προηγούμενου τεύχους του Τραίνου "Η άλλη Κύπρος" αποτελεί μια σημαντική συνεισφορά στην κατανόηση της Κυπριακής Ιστορίας της Μοντέρνας - καπιταλιστικής Εποχής. Η κριτική του Ελληνικού (και του Τούρκικου) εθνικισμού σαν αποικιακών ιδεολογιών είναι σημαντική. Νομίζω όμως ότι το πλαίσιο ανάλυσης υπερτονίζει την πολιτική - πολιτιστική διάσταση του έθνους και της εθνικής ιδεολογίας, αγνοώντας ή υποτιμώντας την υλιστική - οικονομική βάση για την ανάπτυξη των πιο πάνω φαινομένων. Το πιο κάτω άρθρο, μια μορφή του οποίου δημοσιεύθηκε πιο παλιά στην εφημερίδα "ΝΕΟΛΑΙΑ" θέτει νομίζω αρκετά καλά αυτή τη διάσταση - και τονίζει ταυτόχρονα την πολιτιστική - πολιτική διάσταση της προηγούμενης ανάλυσης στο ΤΡΑΙΝΟ. Η ιστορική εμπειρία της Κύπρου όπως και η οικονομική, κοινωνική της εξέλιξη τόσο στο Μεσαίωνα όσο και στην σύγχρονη εποχή ήταν σαφώς διαφορετική από την ιστορική - οικονομική εμπειρία των λαών και των κοινοτήτων που εντάχθηκαν ή προσαρτήθηκαν στο Ελληνικό και το Τούρκικο Έθνος. Αλλά και από άποψη κουλτούρας ο κυπριακός λαός σαν σύνολο έχει μια κοινή παράδοση με επιδράσεις μεν από τη γενικότερη περιοχή αλλά με σαφή κυπριακά "συνθετικά" (όπως τα αποκαλείτε στο προηγούμενο τεύχος), στοιχεία - στη μουσική, στη συμπεριφορά, στην αρχιτεκτονική, στην κουζίνα, στα ήθη και έθιμα. Ας θυμηθούμε τα κοινά προσκυνήματα, την κοινή συμμετοχή σε γάμους και άλλες τελετουργίες.

Ακόμα και στη γλώσσα, η Κυπριακή κοινή, θα μπορούσε να θεωρηθεί και να αναπτυχθεί σαν κοινή γλώσσα των υποτιθέμενων σήμερα εθνικών εχθρών πριν την κάθοδο του εθνικισμού. Στην Κύπρο είχαμε, με την Μαρξιστική ανάλυση, τα συστατικά στοιχεία για τη δημιουργία κυπριακού έθνους. Αντί για αυτό οι εξωτερικές επεμβάσεις (του Βρετανικού, Ελληνικού και Τούρκικου κράτους) χώρισαν τον πληθυσμό σε Έλληνες και Τούρκους για να ελέγχουν την Κύπρο. Σημαντικό ρόλο έπαιξαν βέβαια και τα οικονομικά συμφέροντα της Κυπριακής Εκκλησίας η οποία νοιώθοντας να απειλείται ο ηγετικός της ρόλος μέσα από την ανάπτυξη ενός μοντέρνου Κυπριακού κράτους όπου Ε/Κ και Τ/Κ θα ζούσαν και θα συνεργάζονταν αρμονικά, τάχθηκε με τον Ελληνικό εθνικισμό συνεισφέροντας και αυτή σημαντικά στο σημερινό μας χάλι.

Έτσι καταλήξαμε σε μια αντίφαση στο ίδιο το κυπριακό οικονομικό - κοινωνικό - πολιτιστικό σύστημα. Τα συστατικά στοιχεία του οικονομικού συστήματος οδηγούσαν αναπόσπαστα στην Ανεξαρτησία ενώ τα συστατικά της "πνευματικής ζωής" (κουλτούρας, πολιτισμού κ.λ.π.) του επικυριαρχούσαν αποικιοκρατήθηκαν από τους εθνικισμούς της Ελλάδας και της Τουρκίας. Εδώ πιστεύω ότι θρίσκει η ουσιαστική αντίφαση της Κυπριακής κοινωνίας. Μια επίσημη εισαγόμενη ιδεολογία (Ελληνικός - Τουρκικός εθνικισμός) που καταπιέζει και έρχεται συνεχώς σε σύγκρουση με την κοινωνική - οικονομική πραγματικότητα και την ίδια τη δυναμική της Κυπριακής Ιστορίας. Και δεν είναι τυχαία η ανεξαρτησιακή τάση της κυπριακής εργατικής τάξης, σ' αυτά τα πλαίσια.

Νομίζω ότι το θεωρητικό άρθρο που ακολουθεί θέτει τις βάσεις για μια ευρύτερη συζήτηση τόσο για τη συγκρότηση των εθνών όσο και τη λειτουργία της εθνικιστικής ιδεολογίας στην Κύπρο.

"Η εισαγόμενη εθνική ιδεολογία έρχεται συνεχώς σε σύγκρουση με την κοινωνική - οικονομική πραγματικότητα της Κυπριακής εμπειρίας"

1 Το έθνος σαν θεωρητική κατηγορία σκέψης

Το έθνος είναι η δομή, μορφή ανάπτυξης της ανθρώπινης κοινωνίας, που δημιουργήθηκε νομοτελειακά σαν το αποτέλεσμα της καπιταλιστικής οικονομικής ανάπτυξης. Σαν κοινωνικό ιστορικό φαινόμενο το έθνος είναι ένα σημαντικό στοιχείο στη δομή της προκαπιταλιστικής κοινωνίας και συγχρόνως σπουδαία ιστορική δύναμη η οποία επιτάχυνε και επιταχύνει την κοινωνική πρόοδο. Λόγω του ότι το έθνος ταυτίζεται και μια μορφή ανάπτυξης της κοινωνίας το περιεχόμενο του καθορίζεται κύρια από τα οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά και ιδεολογικά προτάσεις κάθε κοινωνίας, αλλά επίσης και από τα ενδιαφέροντα της άρχουσας τάξης. Το έθνος παρουσιάζεται σαν σύνολο μεγάλων ανθρώπων ομάδων, δηλ. σαν σύνολο τάξεων που αναπτύσσονται μεταξύ τους εθνικές σχέσεις. Αυτές είναι κοινωνικές σχέσεις δηλ. οικονομικές, κοινωνικοπολιτικές, ιδεολογικές οι οποίες σφραγίζονται από μια "εθνική" προϋπόθεση δηλ. να αναπτύσσονται σε ένα συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο, να βασίζονται σε μια γλώσσα, μια κουλτούρα που όλα αυτά μαζί επηρεάζουν και οδηγούν στην συγχώνευση των ανθρώπων σε μια εθνική κοινότητα. **Πρέπει να λεχθεί ότι οι οικονομικές σχέσεις παίζουν τον πιο καθοριστικό ρόλο.** Έτσι οι παράγοντες στο προτάσεις ανάπτυξης του έθνους ευρίσκονται στη βάση των παραγωγικών δυνάμεων που δημιουργούνται στην κοινή οικονομική ζωή, σ' ένα συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο τόπο διαμονής, στην ίδια ή συγγενική γλώσσα, στην ίδια κουλτούρα, στα ίδια ήθη και έθιμα. Σίγουρα όλοι αυτοί οι παράγοντες τότε μόνο μπορούν να αποκτήσουν την ομαδική, δημιουργική τους δύναμη όταν αναπτύχθηκε ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής και με την ταξική πάλη μεταξύ αστικής και εργατικής τάξης. Επίσης το κράτος με τις κεντρικές διοικητικές και πολιτικές του δραστηριότητες αποτέλεσε και αποτελεί ένα βασικό παράγοντα δημιουργίας του έθνους.

Το έθνος σαν μια νομοτελειακή δομή και μορφή ανάπτυξης της κοινωνίας καθορίζεται γενικά από τα πιο κάτω χαρακτηριστικά:

1. Από τον ιστορικό χαρακτήρα της δημιουργίας και ανάπτυξης του.
2. Από την οικονομική βάση του η οποία καθορίζει και την ουσία του έθνους.
3. Από το συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο στον οποίο επιτυγχάνεται η εννοποίηση και δημιουργία του εθνικού κράτους.
4. Από τη γλώσσα σαν σημαντικό μέσο επικοινωνίας.

Η επιστημονική αυτή θεώρηση (αντίληψη) του έθνους είναι ένα αδιαίρετο μέρος της υλιστικής θεωρίας και στέκει σε πλήρη αντίθεση με διάφορες απόψεις αστών ιδεολόγων.

2 Η ιστορική εξέλιξη των εθνών

Ο όρος έθνος έχει ήδη περάσει μια μακρά ιστορική πορεία πριν απαντήσει ένα επιστημονικό προσδιορισμό από τον Μαρξισμό - Λενινισμό. Οι Ρωμαίοι χρησιμοποιούσαν τον όρο "natio" για όλες τις φυλές, αλλά οι ίδιοι για τους εαυτούς τους χρησιμοποιούσαν τον όρο "populus". Πριν τον μεσαίωνα ο όρος "natio" χρησιμοποιείτο για όλες τις φυλές ενώ στην περίοδο του Φεουδαρχισμού χρησιμοποιείτο σαν οργανωτικός όρος, από πανεπιστήμια, τάγματα, συνοδοί, κ.τ.λ. χωρίζονταν σαν "nationes" τα οποία φυσικά καμιά σχέση δεν είχαν με τα μεταγενέστερα έθνη. Είχαν απλά ένα οργανωτικό ρόλο και μορφή.

Ο σύγχρονος ορισμός του έθνους οριστικοποιήθηκε μετά την ιδεολογική αντιπαράθεση μεταξύ της επαναστατικής αστικής τάξης και της αντιδραστικής αριστοκρατίας. Το σημαντικότερο ρόλο έπαιξε η γαλλική επανάσταση. Οι ιδεολογικοί ταξικοί αγώνες για το περιεχόμενο του ορισμού έθνους είναι ταυτόχρονα και ένα μέρος του προτάσεις ανάπτυξης του έθνους και αυτό το προτάσεις αντικατοπτρίζεται στην κοινωνική συνείδηση.

Οι διάφορες αστικές θεωρίες σχετικά με το έθνος έχουν μεν διαφορές μεταξύ τους αλλά έχουν πάντα ιδεαλιστική βάση, γιατί αγνοούν και δεν δέχονται την οικονομική βάση ενός έθνους ή την τοποθετούν σε δεύτερη θέση και παρουσιάζουν με απόλυτο τρόπο την εθνική συνείδηση, τον εθνικό χαρακτήρα, την κουλτούρα, τη γλώσσα. Όμως δεν εξηγούν πόσο σημαντικά θα ήταν αυτά τα γνωρίσματα οι παράγοντες στη ζωή του έθνους αν δεν υπήρχε η κοινή υλική προϋπόθεση για την ύπαρξη ενός εκάστου έθνους, δηλ. η κοινή οικονομική ανάπτυξη. Ας εξηγήσουν ή ας προτάξουν ένα έθνος το οποίο δημιουργήθηκε και αναπτύχθηκε χωρίς κοινή οικονομία σε συγκεκριμένο χώρο.

Στην αστική φιλοσοφία κοινωνιολογία υπάρχει η θέση ότι το έθνος καθορίζεται από την κοινή κουλτούρα. Σίγουρα η κουλτούρα παίζει ένα σημαντικό ρόλο στην κοινωνική ζωή, αλλά σίγουρα πάνω η κουλτούρα αντικατοπτρίζεται και περιφέρεται γύρω από την οικονομική ανάπτυξη κάθε έθνους.

3 Η Μαρξιστική παράδοση

Πρώτο με τον Μαρξισμό - Λενινισμό έχει βρει η ουσία του έθνους το περιεχόμενο, το ρόλο της στην κοινωνική ανάπτυξη και έχει αποδείξει τις προοπτικές της και έχει δώσει έτσι στην εργατική τάξη τα θεωρητικά μέσα να εξηγήσει σωστά τις εθνικές και διεθνείς σχέσεις σαν σημαντική πλευρά της κοινωνικής ζωής στις υπηρέσιες της κοινωνικής προόδου.

Η δημιουργία και ανάπτυξη των εθνών είναι ένα πολύ δύσκολο και πολύπλοκο προτάσεις, το οποίο όπως είπαμε γενικά είναι ενωμένο με τη δημιουργία του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής, αλλά με κανένα τρόπο δεν έχει γίνει σε όλες τις χώρες με τον ίδιο τρόπο. Στην Ευρώπη είχαν δημιουργηθεί οι εθνικές προϋποθέσεις για τη δημιουργία των μετέπειτα εθνών σε ένα μακρύ ιστορικά προτάσεις το οποίο ξεκινά περίπου στον έννατο με δέκατο αιώνα για να οδηγήσει έτσι αργότερα στην ανάπτυξη των διαφορετικών εθνών.

Οι εθνότητες στον 9ο με 10ο αιώνα δημιουργούν στην Ευρώπη την βάση των μελλοντικών εθνών. Η μετέπειτα ανάπτυξη των μεγαλύτερων εθνοτήτων σε σχέση με τα βασίλεια (που υπήρχαν) τα οποία δρούσαν στη δημιουργία κεντρικών εθνικών κρατών, οδήγησαν στη δημιουργία των μοντέρνων εθνών. Σε αυτό το προτάσεις μικρότερες εθνοτήτες αφομοιώνονται σε μεγαλύτερες, κάποτε ειρηνικά κάποτε διά της βίας, δημιουργείται μια κοινή γραπτή γλώσσα και αναπτύσσονται έτσι τα στοιχεία της εθνικής συνείδησης. Όμως αποφασιστικός παράγοντας για τη δημιουργία του έθνους είναι η δημιουργία ανάπτυξης και σταθεροποίησης οικονομικών σχέσεων με τη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς. Έτσι με το πιο πάνω (την κοινή εσωτερική αγορά) αποκτούν και όλα τα άλλα προτάσεις της δημιουργίας του έθνους, βάση και σταθερότητα.

4 Συγκριτικές σχέσεις των εθνών

Τα έθνη, ξεχωρίζουν μεταξύ τους δυο ομάδες κοινωνικών φαινομένων. Πρώτον από την κοινωνοοικονομική ανάπτυξη όπως το επίπεδο της οικονομίας, της δομής της κοινωνίας και της πολιτιστικής οργάνωσης, και δεύτερο λόγω ειδικών διαφορών στην γλώσσα, κουλτούρα, τρόπο ζωής, ήθη, έθιμα, παραδόσεις και της ψυχοσύνθεσης κάθε έθνους. Η πρώτη ομάδα φαινομένων δεν περιέχει εθνικά γνωρίσματα αλλά δίνει έκφραση στο αποτέλεσμα της γενικής κοινωνικής ανάπτυξης. Η δεύτερη ομάδα φαινομένων ή γνωρισμάτων τουναντίον περιέχει, ειδικά εθνικά γνωρίσματα τα οποία εξαρτώνται από την εθνική καταγωγή του έθνους και τα οποία κατά το μεγαλύτερο μέρος προϋπήρχαν της δημιουργίας του έθνους. Η πρώτη ομάδα φαινομένων δηλ. η κοινωνική πλευρά του έθνους υποκύπτει στο προτάσεις της διεθνούς προέγγισης, η δεύτερη ομάδα φαινομένων δηλ. η εθνική καταγωγή του έθνους δείχνει μια μεγαλύτερη σταθερότητα και αλλάζει αργά μέσα στο έθνος σίγουρα με την επίδραση της κοινωνικής πλευράς.

Θουκίδης Θουκυδίδης

ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΚΥΠΡΑΙΟΙ ΕΥΡΩΠΑΙΟΙ;

της Aydin Mehmet Ali

Αυτή είναι μια διαφοροποιημένη εκδοχή ενός άρθρου που παρουσιάστηκε στο συνέδριο με τίτλο "εις αναζήτηση λύσης του Κυπριακού" που έγινε στο LSE στις 15 Φεβρουαρίου 92. Μετά από την πρώτη παρουσίαση του άρθρου η "Ευρωμανία" έχει φτάσει στο ζενίθ της και μπορούμε να δούμε πολλά άλλα παραδείγματα. Όμως τα βασικά σημεία δεν έχουν αλλάξει.

"Και πραγματικά ελπίζουμε και ευχόμαστε να δούμε την Κύπρο στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα όπου ανήκει, όπως μια Ευρωπαϊκή χώρα". Παρόμοια συναισθήματα εκφράζονται εδώ και αρκετό χρόνο σε διάφορες συνεδριάσεις στο Λονδίνο, στην Κύπρο και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Εκτός από τους Κύπριους άλλοι, μη Κύπριοι, που νομίζουν ότι κάνουν χάρη στην Κύπρο, παίρνοντας αυτή τη θέση, έχουν εκφράσει τέτοιες απόψεις με μεγάλη αυτοπεποίθηση. Ακόμα και ο βουλευτής του Tottenham σε μια συνέντευξη του στην Παροικιακή εφημερίδα το 1992 εξέφραζε απόψεις όπως, "Η Κύπρος χρειάζεται να είναι μέρος της Νέας Ευρώπης: πολλές από τις παραδόσεις της είναι Ευρωπαϊκές και είναι κοντά στην Ευρώπη". Και "μικρές χώρες όπως η Κύπρος χρειάζονται προστασία ιδιαίτερα τη Στρατιωτική προστασία που προσφέρει η Ευρώπη. Επιπρόσθετα πιστεύω ότι η Κύπρος διά μέσου της Ευρώπης μπορεί να βοηθηθεί και στην επίλυση του χωρισμού ή του διαχωρισμού της χώρας". Θέλω να διαφωνήσω με τη λογική αυτών των θέσεων και υπάρχουν πολλές εμπειρικές αποδείξεις που υποστηρίζουν την αντίθεση μου. Παρόμοια επιχειρήματα που υποστηρίζουν την "Ευρωπαϊκότητα" και τη "λευκότητα" ή "non blackness" των Κυπρίων έχουν εμφανιστεί και σε άλλες συζητήσεις στο Λονδίνο. Σίγουρα η Ευρωπαϊκότητα των Κυπρίων θα πρέπει να απασχολεί και τους Κύπριους που ζουν στην Κύπρο. Η συζήτηση στο Λονδίνο περιτρέφεται γύρω από θέματα εξασφάλισης χρηματικών πόρων, αφού αυτοί οι πόροι παρέχονται σύμφωνα με το διαχωρισμό των φυλετικών ομάδων. Σε ένα άρθρο ο Πιθάρας, ένας από τους διοργανωτές του φεστιβάλ Camden το 1991 έχοντας κάνει την παρατήρηση ότι οι ομάδες τεχνών των Ασιατών και Μαύρων συζητούν ενώπιον των πιθανών χρηματοδοτών με επιχειρήματα όπως:

"Οι Κύπριοι δεν δικαιούνται αυτά τα λεφτά επειδή στην πραγματικότητα δεν είναι Μαύροι" παρατήρησε, "σημαντικό είναι ότι οι Κύπριοι είναι μια λευκή Ευρωπαϊκή μειονότητα με ιστορικό αποικιακό και με έντονη νεοαποικιακή ύπαρξη. Αυτή η πραγματικότητα προκαλεί αμηχανία στους παραγωγούς τηλεόρασης, διευθυντές και σε άλλους ανάλογους επαγγελματίες".

Παρόμοια επιχειρήματα προβάλλει και η VIGAR (1991) σε έρευνα που έκανε για το Arts Council με τίτλο "Cypriot Cultural Interests and Aspirations". Φοβάμαι ότι αυτά τα επιχειρήματα μου προκαλούν ανησυχία γιατί δεν τα δέχομαι ως τον προσδιορισμό της ταυτότητας μου σαν μια τουρκοκύπρια γυναίκα. Εγώ δεν θεωρώ τον εαυτό μου ούτε Ευρωπαία ούτε Λευκή.

Από τη δεκαετία του 1960 σαν μια ενεργός κοινοτική ακτιβίστρια σκεφτόμουν και εργαζόμουν για πολλά από τα θέματα που έχουν να κάνουν με το ρατσισμό και την Ευρωπαϊκότητα στο γενικότερο πλαίσιο του αντι-ρατσισμού. Έχω προβάλλει και συζητήσει θέματα σχετικά με το κατά πόσο οι Τουρκόφωνες κοινότητες αποτελούν μέρος των μαύρων κοινοτήτων της Βρετανίας από το 1983. Έχω καταπιαστεί με αυτά τα θέματα σε συζητήσεις διαλέξεις, work shops και σε ένα άρθρο του 1983. Αυτή τη στιγμή η κύρια μου προβληματική είναι η Ευρωπαϊκότητα ή όχι της Κύπρου και των Κυπρίων.

Βρίσκω ότι πρέπει να ρωτήσω τον εαυτό μου μερικές απλές αλλά όχι απλουστευμένες ερωτήσεις: 1) Οι Κύπριοι είναι Ευρωπαίοι; 2) Η Κύπρος είναι μέρος της Ευρώπης; 3) Γιατί οι Κύπριοι θέλουν να έχουν Ευρωπαϊκή ταυτότητα και να είναι μέρος της Ευρώπης; Σε όλη τη διάρκεια αυτής της μέρας σε αυτό το συνέδριο έχει επικρατήσει η αναμφισβήτητη υπόθεση της Ευρωπαϊκότητας της Κύπρου.

Ο John Mcdonald, ένας Καναδός δημοσιογράφος στη δική του παρουσίαση ανέφερε για την Κύπρο ότι "αξίζει να είναι στην Ευρώπη". Κατά κάποιον τρόπο να ανήκει στην Ευρώπη είναι τιμή, ή κάτι το επιθυμητό, κάτι που όταν σου δοθεί είναι κάτι σαν ανταμοιβή. Οι περισσότεροι ομιλητές ξεκινούσαν με αυτή την αρχή. Σαν άτομο που έχει ζήσει στην Ευρώπη τα τελευταία 30 χρόνια και που έχει ταξιδέψει σχεδόν σε όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες θέλω να αμφισβητήσω αυτή την άποψη. Θέλω να την αμφισβητήσω γιατί νομίζω ότι αποτελεί ένα μέρος της αδυναμίας μας να αναγνωρίσουμε την πραγματική θέση μας όπως αντικατοπτρίζεται και σε άλλες πτυχές της ζωής μας εμποδίζοντας μας έτσι να βρούμε μια λύση στα προβλήματα μας.

Πιστεύω ότι τα δυο πρώτα ερωτήματα μπορούμε εύκολα να τα απαντήσουμε. Γεωγραφικά, Ιστορικά, Εθνικά, Οικονομικά κοινωνικοπολιτιστικά σχήματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν σαν πλαίσιο για ένα πειστικό επιχείρημα ότι η απάντηση και στις δυο ερωτήσεις είναι: Όχι οι Κυπριοί δεν είναι Ευρωπαίοι.

Η τρίτη ερώτηση αποτελεί και την ουσία του θέματος. Πιο δύσκολη να απαντηθεί αλλά πιο αποκαλυπτική αφού διεισδύει βαθιά μέσα στην ψυχρότητα των Κυπρίων και της Κυπριακής ταυτότητας. Είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με το θέμα της ταυτότητας. Αν και έχω τοποθετηθεί για τις δυο πρώτες ερωτήσεις και ισχυρίστηκα ότι οι απαντήσεις είναι εμφανείς, γι' αυτή τη συζήτηση θέλω να καταπιαστώ με ορισμένους από τους σημαντικούς του παράγοντες.

Γεωγραφικά είμαστε μέρος της Ευρώπης;

Όχι αν και η φαντασία μας απεγνωσμένα το επιθυμά.

Σε οποιονδήποτε χάρτη, όσο Ευρωκεντρικό και αν είναι, είμαστε καθαρά μέρος της Μέσης Ανατολής. Είμαστε στη διασταύρωση των τριών Ηπείρων, Ασίας, Ευρώπης, Αφρικής. Ο χαρακτήρας μας, η ιστορία μας, η κουλτούρα μας, η οικονομία, η ψυχολογία, η κοινωνιολογία και οι θρησκείες μας όλο το είναι της κοινωνίας αντανακλώντας ακριβώς αυτή την πραγματικότητα. Η κατάσταση του είναι μας μπορεί να είναι μια σύνθεση πλούσια και ώριμη, αποτέλεσμα της πολυπόσωπης κοινωνίας μας ή το αποτέλεσμα σχιζοφρενικού διχασμού όμοιο με ένα παιδί που διχάζεται.

Μπορεί να είμαστε είτε σε μια κατάσταση σύγχυσης χωρίς να γνωρίζουμε ποιο είμαστε, ποιο θα είμαστε αύριο ή σε ποιους θα ανήκουμε (α... αυτή η απεγνωσμένη επιθυμία να ανήκουμε... να είμαστε ιδιοκτησία κάποιου) ή να είμαστε ήσυχου και ασφαλείς γνωρίζοντας τον εαυτό μας.

Μήπως η γεωγραφική μας μικρότητα μας έχει δημιουργήσει ένα φόβο ότι δεν μπορούμε να

επιβιώσουμε από μόνοι μας; Μήπως πρέπει να ανήκουμε σε κάτι για να επιβιώσουμε; Μήπως η μικρότητα κατ' ανάγκη σημαίνει ότι θα μείνουμε σαν ένα παιδί που επιδιώκει συνεχώς να ανήκει κάπου; Ποιός είναι ο ρόλος του μεγάλου αδελφού, ή της μεγάλης αδελφής ή μητέρας στη συνέχιση αυτού του μύθου; Εννοείται ότι είναι αναγκαίο να δημιουργήσουμε δεσμούς οικονομικούς, πολιτικούς, εκπαιδευτικούς και πολιτιστικούς δεσμούς με άλλες χώρες σε ένα αλληλοεξαρτώμενο κόσμο με σοσιαλιστικές ή καπιταλιστικές σχέσεις.

Αλλά επειδή οι Ευρωπαίοι μας διεκδικούν στις ιστορίες τους σαν μέρη της αποικιοκρατίας τους, αυτό δεν μας κάνει Ευρωπαίους. Αλλά επειδή τους "ανήκαμε" δεν μας κάνει ευρωπαίους.

Και οι Ευρωπαϊκές εισβολές;

Μήπως αυτές οι εισβολές έφεραν Ευρωπαίους που εγκαταστάθηκαν στην Κύπρο κι άλλαξαν το

χαρακτήρα του πληθυσμού και τη δημογραφία του; Νομίζω ότι πρέπει να κάνουμε ένα διαχωρισμό ανάμεσα στους Μεσογειακούς λαούς που εισέβαλαν και εγκαταστάθηκαν στην Κύπρο, όπως οι Γενοβέζοι Βενετοί και οι Λουζιτιανοί (και υπάρχουν λίγα στοιχεία για εγκατάσταση) και στους Βορειο-Ευρωπαίους.

Επιπλέον τι θα πούμε για τους πιο σημαντικούς εισβολείς όπως οι Φοίνικες οι Οθωμανοί από την Ασία, οι Άραβες της Μέσης Ανατολής και την Αφρική, οι Έλληνες απ' τις Μυκήνες και τη Μικρά Ασία. Τι να πούμε για τις αρχαίες ελληνικές εισβολές; Μήπως ήταν Ευρωπαίοι; Η δική μου ιστορική έρευνα λέει ότι μπορεί να μην ήταν.

Μήπως η γεωγραφική μας μικρότητα... σημαίνει ότι μείναμε σαν ένα παιδί που επιδιώκει συνεχώς να ανήκει κάπου;

Οι Αρχαίοι Έλληνες ήρθαν από τις ακτές και τα βασίλεια της Μ. Ασίας και των Βαλκανίων. Τελευταίως, ήρθαν και λίγοι εκτοπισμένοι Έλληνες από την Ανατολή που αναγκάστηκαν να φύγουν από τα σπίτια τους ως αποτέλεσμα του πολέμου της Ανεξαρτησίας της Τουρκίας στις αρχές του 1920 και εγκαταστάθηκαν στην Κύπρο με την ενθάρρυνση της Βρετανικής αυτοκρατορίας. Οι περισσότεροι ως γνωστόν πήγαν στην Ελλάδα όπου ήταν γνωστοί και σαν "ανατολίτες". Ιστορικά και αντικειμενικά νομίζω ότι δεν μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι είμαστε Ευρωπαίοι. Στην καλύτερη περίπτωση είμαστε ένα μείγμα Μεσογειακών, Ασιατικών, Αφρικανών και Αραβικών λαών.

Διάλογος

Εθνικά ποιοι είμαστε;

Ποιος ξέρει πως ήταν οι πρώτοι Κύπριοι; Αποκαλούντο Ευρωπαίοι και στη λίθινη εποχή; Προήλθαν από την Ευρώπη; Η ανθρωπολογία μας δείχνει την ανέλιξη και μετανάστευση πληθυσμών από την Αφρική προς την Ευρώπη και όχι το αντίθετο. Και τι συμβαίνει όταν πρέπει να λάβουμε υπόψιν και τις τελευταίες έρευνες... που δείχνουν ότι όλες οι φάλες κατάγονται από μια Αφρικάνα γυναίκα; Για μερικούς Κύπριους που με σθένος υπερασπίζονται την Ευρωπαϊκότητα τους και ούτε καν εξετάζουν την πιθανότητα να μην είναι Ευρωπαίοι αντιλαμβάνομαι ότι όλες αυτές οι απόψεις προκαλούν σοκ

Μήπως με αυτό λέω ότι είμαστε μαύροι; Έτσι φαίνεται. Αν απομακρυνθούμε από την παγκόσμια σκηνή και τις κινήσεις των αρχαίων πληθυσμών και συγκεντρωθούμε στις σύγχρονες εθνικές ομάδες στην Κύπρο, δεν μπορεί να μας διαφύγει το γεγονός ότι η μεγαλύτερη εθνική μας ομάδα μετά από την πλειοψηφία είναι οι Τουρκοκύπριοι. Και οπωσδήποτε οι Τουρκοκύπριοι δεν είναι Ευρωπαίοι. Εθνικά η πλειοψηφία των Τουρκοκύπριων προέρχεται από την Ασιατική και την Κεντρική Ασία.

Μερικοί είναι Αραβικής και Αφρικανικής προλεύσεως και ένας μικρός αριθμός είναι Ρωσικής και Βαλκανικής προλεύσεως. Και όμως ακόμα και ανάμεσα στους Τουρκοκύπριους υπάρχει μια απεγνωσμένη ανάγκη να είναι Ευρωπαίοι. Άλλες εθνικές ομάδες όπως οι Αρμένιοι και οι Μαρωνίτες, δεν είναι ούτε αυτές Ευρωπαϊκής καταγωγής αλλά κατάγονται από τη Μέση Ανατολή. Παραδέχομαι ότι τελευταίως μια μικρή ομάδα Κυπρίων γενιούνται στην Ευρώπη ως αποτέλεσμα γάμων με Ευρωπαίους και Ευρωπαίους. Θα είναι πολύ ενδιαφέρον να δούμε πως θα διαλέξουν να καθορίσουν την ταυτότητα τους.

Επικρατεί η άποψη ότι η ομάδα της πλειοψηφίας, δηλαδή η Ελληνοκύπριοι είναι Ευρωπαίοι. Με τα πιο πάνω επιχειρήματα θέλω να αμφισβητήσω αυτή την άποψη. Αν το επιχείρημα της Ευρωπαϊκότητας των Ελληνοκυπρίων είναι βασισμένο στους αρχαίους Έλληνες, στους Μυκηναίους και τους Αχαιούς που εγκαταστάθηκαν στην Κύπρο, και από τους οποίους οι σημερινοί Ελληνοκύπριοι ισχυρίζονται ότι κατάγονται, από που προήλθαν αυτές οι ομάδες; Φαίνεται ότι προήλθαν από τις ακτές της Ανατολίας και τη Βαλκανική Χερσόνησο. Και πως επηρεάστηκε και άλλαξε εκείνη η κοιλότητα μετά από τρεις χιλιάδες χρόνια ως αποτέλεσμα εισβολών και κοινωνικοπολιτιστικών αναμειξεων. Μήπως προσπαθούμε να αποδείξουμε την Ευρωπαϊκότητα μας με επιχειρήματα ότι καταγόμαστε από τους αρχαίους Έλληνες που έτυχε να ζήσουν στην Κύπρο πριν τρεις χιλιάδες χρόνια; Έτσι η άποψη ότι οι Κύπριοι είναι Λευκοί Ευρωπαίοι μου προκαλεί σημαντικά προβλήματα.

Ακόμα και εξετάζοντας τις εθνιστικές ομάδες που υπάρχουν τώρα στο νησί, η παραπάνω θέση μου προκαλεί σοβαρά προβλήματα σε διάφορα επίπεδα. Εάν οι Κύπριοι θεωρούνται Ευρωπαίοι γιατί θεωρείται σαν δεδομένο ότι οι Ελληνοκύπριοι είναι Λευκοί Ευρωπαίοι - κάτι για το οποίο ακόμα δεν έχω πειστεί - αυτό στηρίζεται σε ρατσιστική προκατάληψη μια και οι άλλες κοινότητες δεν είναι "ευρωπαίοι". Η δήλωση / θέση είναι άρνηση της ύπαρξης των άλλων κοινοτήτων ως Κυπρίων εκτός αν είναι Ελληνοκύπριοι. Το επιχείρημα υποδαβλίζει ουσιαστικά τη σωθινιστική θέση ότι η Κύπρος είναι Ελληνικό νησί. Πρέπει να εξασκεύεται περισσότερη προσοχή και σκέψη όταν γίνονται τέτοιες απόλυτες και ισοπεδωτικές δηλώσεις, ιδιαίτερα από ριζοσπάστες ή διανοούμενους που θα έπρεπε να ξέρουν περισσότερα. Στη χειρότερη περίπτωση αυτό το επιχείρημα εκφράζει την κρίση ταυτότητας των Κυπρίων. Γιατί να θέλεις να είσαι Ευρωπαίος όταν δεν είσαι;

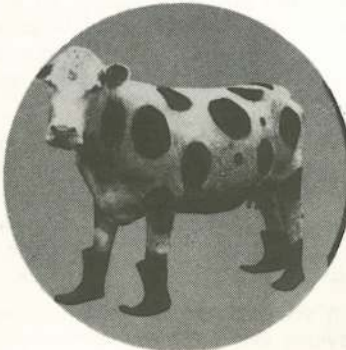
Βλέπω τις διεκδικήσεις μας ότι είμαστε Ευρωπαίοι σαν μέρος της κρίσης ταυτότητας που ζούμε... Μετακινούμαστε από το να είμαστε το παιδί με 3 μητέρες (Αγγλία, Ελλάδα, Τουρκία) στο να είμαστε το παιδί μιας πολλαπλής μητέρας της Ευρώπης.

Οικονομικά είμαστε ευρωπαίοι;

Δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι η οικονομική επιβίωση ή ανάπτυξη της Κύπρου εξαρτάται από την Ευρώπη

Στην πρόσφατη κατάσταση της ύφεσης και του προστατευτισμού της καπιταλιστικής Οικονομικής πολιτικής, όπου η Ευρώπη προσπαθεί να δημιουργήσει προστατευόμενες αγορές απέναντι στο "φίλο" της, τις ΗΠΑ από τη μια και απέναντι στο νέο πανίσχυρο "εχθρό", την Ιαπωνία, δεν δημιουργείται η κατάλληλη ατμόσφαιρα για τη συμπερίληψη ενός ασήμαντου μέλους το οποίο μάλιστα παίρνει και τον αέρα του "σημαινόντος μέλους" (partner) χωρίς καμιά πραγματική δύναμη ανάμεσα στα κεντροευρωπαϊκά λευκά μέλη. Είναι αρκετά σαφές ότι η Ευρωπαϊκή κοινότητα κυριαρχείται από το lobby των λευκών Ευρωπαίων οι οποίοι θα θέσουν σαν προτεραιότητα αιτήσεις από ανάλογες χώρες συμπεριλαμβανομένων των βορείων λευκών κρατών όπως της Λεττονίας, της Εσθονίας και της Λιθουανίας. Άρα τι πιθανότητες έχει ένα μικρό νησί στην πιο μακρινή ανατολική άκρη της Μεσογείου της οποίας η γεωγραφική θέση, κατά πόσο ανήκει ή όχι στην Ευρώπη είναι αμφίβολη; Και τι οικονομική σημασία έχει για τα Ευρωπαϊκά κράτη;

Δεν είναι η πραγματική θέση της Κύπρου σημαντική στις οικονομικές της δυνατότητες προς την Ασία και την Αφρική; Δεν είναι πιο σημαντικές οι δυνατότητες της Κύπρου στην παραγωγή, το εμπόριο και τις εξαγωγές παρά να βασίζεται στον τουρισμό, ο οποίος μπορεί να εξαφανιστεί με μια μονοκοντυλιά - λ.χ. πόλεμος του Κόλπου. Επιπλέον ο τουρισμός δεν εξαρτάται από τη συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Μπορεί να συνεχιστεί και ανεξάρτητα από αυτήν. Μπορεί η Κύπρος να γίνει ηγεμονική οικονομικά με άλλους τρόπους εκτός από το να στραφεί προς την Ασία και την Αφρική; Μπορεί να γίνει κέντρο της ανώτερης εκπαίδευσης για τους λαούς της Αφρικής και της Ασίας; Με το υψηλό ποσοστό αποφοίτων Πανεπιστημίου και εξειδικευμένων τεχνικών, μπορεί να γίνει κέντρο για συσσώρευση κεφαλαίου αναλαμβάνοντας τον παλιό ρόλο της Βηρυτού; Μπορεί να γίνει κέντρο της πληροφόρησης και της πληροφοριακής τεχνολογίας; Μπορεί να γίνει κέντρο του "άριστου".

Ψυχολογικά, είναι η Κύπρος μέρος της Ευρώπης;

Νομίζω ότι αυτό είναι το κεντρικό μας πρόβλημα σαν Κύπριοι. Αυτό που με εντυπωσιάζει είναι ότι δεν έχουμε καν κοιτάξει ή αναλύσει το τι σημαίνει Ευρωπαίος. Τι σημαίνει να είσαι Ευρωπαίος για ένα γάλλο μεσο-αστό άνδρα και τι σημαίνει για Αλγερική κοπέλλα, τρίτης γενιάς, που γεννήθηκε στο Παρίσι; Τι σημαίνει

για την κυρία τάδε στο Hampshire που αγαπά την όπερα και σε ένα Κύπριο δεύτερης γενιάς, που αγαπά τη reggae και μένει σε πολυκατοικίες στην πόλη; **Τι είναι αυτό που κάνει τον ένα Ευρωπαίο και τον άλλο όχι; Ποιος αποφασίζει για τα κριτήρια τα οποία εναποθέτουν τον "Ευρωπαϊσμό" σε μερικούς και όχι στους άλλους;** Και υπάρχουν πραγματικά οι αξίες τις οποίες προσδιορίζουμε σαν Ευρωπαϊκές και στις οποίες θέλουμε τόσο απεγνωσμένα να ενσωματωθούμε ή είναι μέρος ενός μύθου ο οποίος προάγεται και διαγωνίζεται;

Βλέπω τις διεκδικήσεις μας, ότι είμαστε Ευρωπαίοι, σαν μέρος της κρίσης ταυτότητας που ζούμε. Έχουμε μεταφέρει την κρίση της ταυτότητας από τις παλιές μας μητέρες, τις "μητέρες πατρίδες" την Ελλάδα και την Τουρκία, και την έχουμε πάρει στο κατώφλι της Ευρώπης. Οι παλιές μητέρες έχουν αποτύχει, μας έχουν προδώσει, έτσι αναζητούμε μια άλλη "μητέρα". Μετακινούμαστε από το να είμαστε το παιδί με τις 3 μητέρες (Ελλάδα, Τουρκία, Βρετανία) στο να γίνουμε το παιδί μιας πολλαπλής μητέρας - της Ευρώπης. Αν μπορούσε να μας πάρει στην αγκαλιά της, να μας πει ότι όλα θα πάνε καλά. "Η μαμά είναι εδώ, μην ανησυχείς". Σχεδόν προσπαθούμε να χαθούμε, να εξαφανιστούμε ανάμεσα στα άλλα αδέρφια μας, τα άλλα "ευρωπαϊκά" παιδιά. Θυμίζει την ιστορία της γυναίκας που ζούσε σε ένα παπούτσι με τα πολλά της παιδιά και το μικρό παιδί - η Κύπρος - να αναζητά προστασία από τη γριά γυναίκα που ζει σ' αυτό το παπούτσι.

Η επιθυμία μας να μπούμε στην Ευρώπη πηγάζει από την επιθυμία μας να βρούμε μια ταυτότητα - προσπαθήσαμε να είμαστε Έλληνες, προσπαθήσαμε να είμαστε Τούρκοι, ανακαλύψαμε ότι δεν μπορούσαμε να είμαστε ούτε το ένα ούτε το άλλο - η κυπριότητα μας συνειδητά ή ασυνειδητά έμπαινε στη μέση. Έτσι τώρα αναζητούμε μια νέα ενοποιητική ταυτότητα που να μας συμπεριλαμβάνει όλους - Ευρωπαίοι. Ποιος μπορεί να πάει ενάντια σ' αυτό; Έχει όλες τις προϋποθέσεις και τα επιθυμητά στοιχεία που χρειαζόμαστε. Επιτέλους θα έχουμε μια ταυτότητα: Ευρωπαίοι. Μπορούμε να είμαστε και Έλληνες και Τούρκοι μέσα σ' αυτό. Αφού και οι άλλοι μπορούν να είναι Γερμανοί, Γάλλοι και Τούρκοι μέσα σε αυτή τη μεγάλη ταυτότητα. Και δεν υποτίθεται ότι υπάρχουν πλέον ερωτήσεις κατά πόσο είσαι Ανατολικό - ή Δυτικό - Γερμανός, κομμουνιστής ή καπιταλιστής Γερμανός. Μπορείς να είσαι Βρετανός. Αλλά είσαι Μαύρος ή Λευκός Βρετανός;

Αυτή η ερώτηση είναι σημαντική για τις Ευρωπαϊκές κοινωνίες και την πολιτική τους και θα γίνει ακόμα πιο σημαντική σε θέματα ισότητας και βασικών δικαιωμάτων στην Ευρώπη. Αλλά εμείς στην τυφλή μας αναζήτηση για "ευρωπαϊσμό" τείνουμε να αγνοούμε αυτά τα στοιχεία. Και βεβαίως μερικοί από εμάς αρχίζουμε ήδη να αποκαλούμε τους εαυτούς μας Κυπρο-Βρετανούς. Αναζητούμε απευχόμενα μια ταυτότητα που θα μας απελευθερώσει κάπως από την υποχρέωση, την αναγκαιότητα να αποδεχτούμε την πραγματική μας ταυτότητα - ότι είμαστε Κύπριοι. Η επιθυμία μας να γίνουμε "Ευρωπαίοι" είναι μια ακόμα μάταιη προσπάθεια να αρνηθούμε αυτή την αδίστακτη πραγματικότητα. Φοβάμαι ότι η αναζήτηση θα συνεχιστεί...

Μπορούμε επίσης να πούμε ότι θα αποκτήσουμε κάποια αίσθηση ισορροπίας, δι-

καισύνης και ισότητας όταν γίνουμε μέλη. Οι Ευρωπαίοι, αυτοί που έχουν "εκπολιτίσει" τις ηπειρούς και τον κόσμο θα εμψυχήσουν αυτή την ευαισθησία και σε μας. Σαν Τουρκοκύπριοι θα πραγματοποιήσουμε τη σχεδόν ψυχωτική μας επιθυμία να αποδείξουμε - λες και χρειάζεται να αποδειχτεί - ότι είμαστε ίσοι. Θα γίνουμε ίσοι με όλους τους άλλους πολίτες της Ευρωπαϊκής κοινότητας και κατά συνέπεια ίσοι με τους Ελληνοκύπριους στην Κύπρο. Η Μητέρα Ευρώπη θα διασφαλίσει ότι θα πάρουμε τα βασικά μας ανθρωπιά δικαιώματα οπουδήποτε μέσα στην κοινότητα και άρα και στην ίδια τη χώρα μας καθώς οι Ελληνοκύπριοι θα αναγκαστούν να μας τα δώσουν. Να ήταν τόσο εύκολο... Μια ματιά στις μαύρες κοινότητες στην Κοινότητα θα αποκαλύψει τα λάθη του επιχειρήματος.

Ενώ οι Τουρκοκύπριοι θα πετύχουν την "ισότητα" τους, οι Ελληνοκύπριοι θα αποκτήσουν "προστασία". Δεν θα υπάρχει πια ο μπαμπούλας της Τουρκίας να επεμβαίνει και να τους απειλεί με βία και παραβίαση. Η μητέρα Ευρωπαϊκή κοινότητα θα διασφαλίσει ότι αυτό δεν θα συμβεί αλλά πιο σημαντικό θα φροντίσει να τιμωρηθεί παραδειγματικά ο ένοχος. Μια γρήγορη ματιά στην Ευρώπη και ειδικότερα σ' αυτό που ήταν κάποτε η Γιουγκοσλαβία θα δείξει τα λάθη αυτής της θέσης.

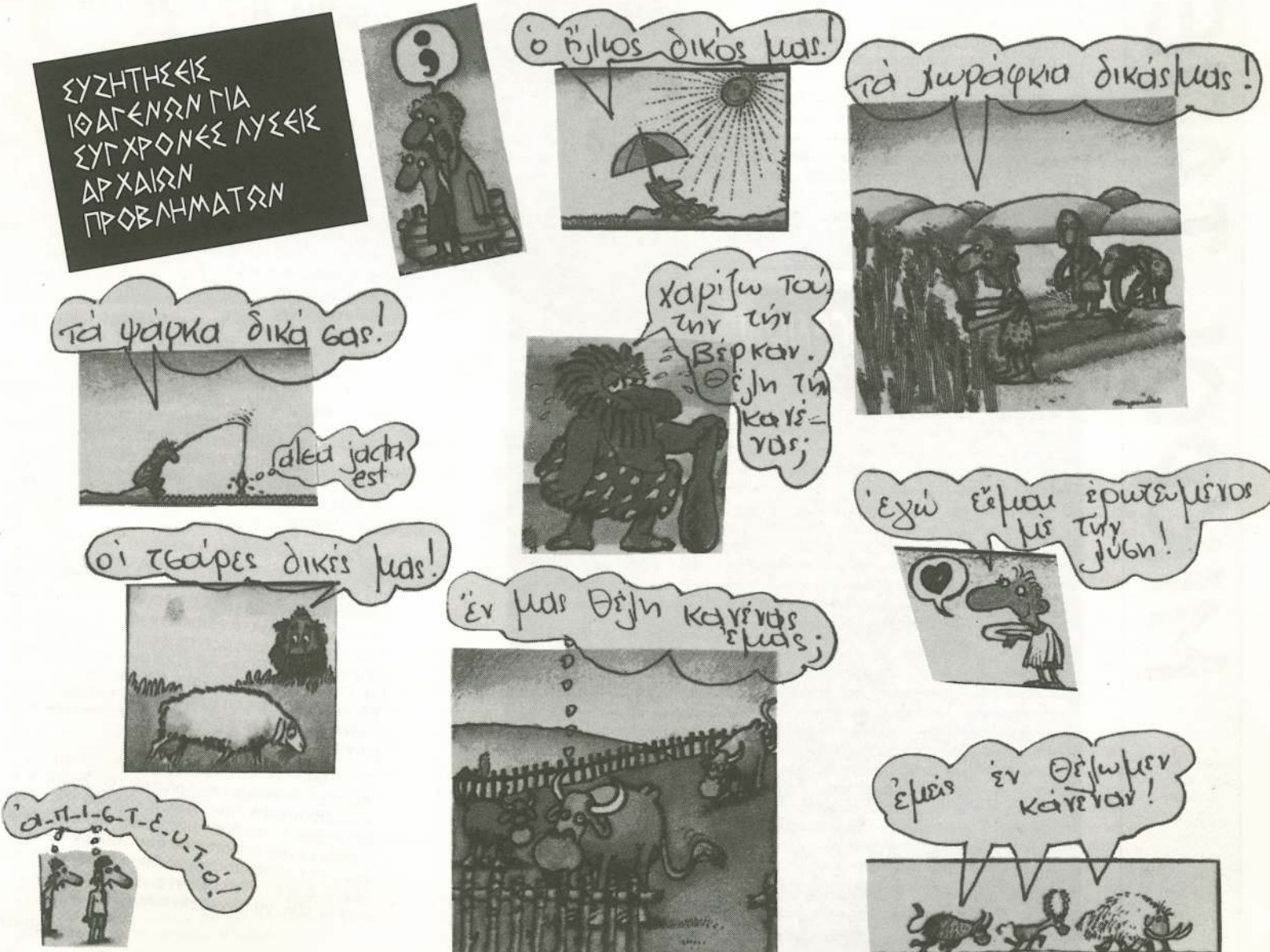
Αναζητούμε τη δικαιοσύνη. Σαν ένας μικρός λαός έχουμε μια πολύ ανεπτυγμένη αίσθηση δικαιοσύνης - προσωπικής, πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής δικαιοσύνης. Και όμως θέλουμε να μπούμε στο αποκλειστικό (exclusive) club των τέως αποικιοκρατών που ήταν υπεύθυνοι για την παραβίαση κάθε έννοιας δικαιοσύνης και ανθρωπίνων δικαιωμάτων - αυτά δηλαδή που τους ζητάμε να μας δώσουν, να εφαρμόσουν - σε όλο τον κόσμο. **Θα είμαστε στη μοναδική θέση να είμαστε η μόνη αποικιοκρατούμενη χώρα ανάμεσα στις αποικιακές.**

Φαινόμεστε ανίκανοι να απαλλαγούμε από τη ψυχολογία του να είμαστε αποικιοκρατούμενοι, πέφτουμε στο ιστορικό σύνδρομο του αποικιοκρατούμενου και κάνουμε θήματα για να ανοίξουμε την πόρτα σε ένα ακόμα αποικιοκράτη: την ευρωπαϊκή κοινότητα. Αυτή τη φορά δεν υπάρχουν ημίμετρα - τους προσκαλούμε όλους, την κολλεκτίβα των αποικιοκρατών που βίασαν, λεηλάτησαν, εκμεταλεύτηκαν και υποδούλωσαν το περισσότερο μέρος του πλανήτη.

Έτσι, αν είμαστε Μέσα-ανατολίτες γιατί να θέλουμε να είμαστε Ευρωπαίοι; Γιατί να θέλουμε να είμαστε Ευρωπαίοι όταν δεν είμαστε; Νομίζουμε ότι θα μπούμε σε ένα πιο ειρηνικό, πιο δυνατό, πιο πολιτισμένο, πιο σταθερό οικονομικά και πολιτικά, πιο ίσο κόσμο; Και τι θα γίνει με τους πολέμους σ' αυτό που ήταν κάποτε η Γιουγκοσλαβία, η Βόρειος Ιρλανδία, με το ρατσισμό, τις εξεγέρσεις των (Inner city) πόλεων, το φασισμό, τη φτώχεια σε κάθε Ευρωπαϊκή πόλη; Γιατί θέλουμε να γίνουμε μέρος αυτού του πράγματος; Γιατί δεν γινόμαστε αυτό που είμαστε: Κύπριοι, ένα μείγμα από κουλτούρες και λαούς, μια Μεσανατολίτικη μειοψηφία.

Υποσημειώσεις:

1. Λ. Ριβάρος, Camden Cyprus Festival, Προοίμιο, 18 Μαΐου 1991, Λονδίνο.
2. Maria Vissi, Cultural Diversity, Cypriot Cultural Interests and Aspirations, National Arts and Media Strategy Unit, Arts Council, 1991, London.
3. Auzan Mehmet Ali, Are the Turkish Communities part of the Black Communities? 1983.
4. Η συγγραφέας ενώνει την αρχαία Κίλικια (στην μεταβίβαση).

Η ιστορία του T/K αντιρρησία Salih Askeroglu

Το Σεπτέμβριο του 1993 ο Τούρκοκύπριος Salih Askeroglu αρνήθηκε να καταταγεί στις Τουρκοκυπριακές "δυνάμεις Ασφαλείας". Ο Salih φυλακίστηκε. Δημιουργήθηκαν, για πρώτη φορά ίσως από το 1974, ταυτόχρονα ομάδες συμπαράστασης ανάμεσα σε Ελληνοκύπριους και Τουρκοκυπρίους σε μια συμβολική αλλά και πρακτική αμφισβήτηση της γραμμής του εθνικιστικού διαχωρισμού. Ταυτόχρονα με τη φυλάκιση του Salih, οι Τουρκοκυπριακές αρχές έδωξαν την Ελληνοκύπρια με την οποία συζούσε. Η Ελληνοκυπριακή ομάδα συμπαράστασης δημιουργήθηκε μέσα σε ένα κλίμα εθνικιστικής υστερίας ενάντια στην Επαναπροσέγγιση και με το προηγούμενο της υστερίας του 1988 ενάντια στον έρωτα μιας Ελληνοκύπριας και ενός Τούρκου. Η ομάδα συμπαράστασης τόνισε το "δικαίωμα στον έρωτα" και είχε μια απρόσμενη επιτυχία με τα Ελληνοκυπριακά media - με εξαίρεση τους γνωστούς εθνόκαφρους που ασχολούνται μόνο με τα ανθρώπινα δικαιώματα των εθνικά ορθών ελληνοκυπρίων. Η Τουρκοκυπριακή ομάδα αντιμετώπισε αστυνομικές πιέσεις, έρευνες σε σπίτια και συλλήψεις. Οργανώθηκε ωστόσο μια ευρωπαϊκή εκστρατεία συμπαράστασης στον Salih. Ο Αυστριακός αντιμilitarιστής Andreas Rabl πήγε στη Βόρεια Κύπρο όπου και συνελήφθηκε και φυλακίστηκε. Το Δεκέμβριο έγινε στη λευκωσία μια συναυλία (Ελληνοκυπρίων βασικά) για συμπαράσταση στο Salih, που είχε αρκετή επιτυχία δεδομένου ότι ήταν η πρώτη αντι-εθνικιστική μαζική εκδήλωση του είδους για αρκετό καιρό. Το Γενάρη, μετά τις Τουρκοκυπριακές εκλογές και κάτω από τη διεθνή πίεση επιτράπηκε στη Γιώτα να επιστρέψει στη Βόρεια Κύπρο και ανακοινώθηκε μετριασμός της ποινής του Salih. Τελικά κάτω από τις πιέσεις ο Salih φέρεται να έχει αποφασίσει ότι δεν αντέχει πλέον. Παραμένει όμως μέχρι τώρα (Μάιος) στη φυλακή.

Τα κείμενα που ακολουθούν είναι αφιερωμένα στην "άλλη Κύπρο" - στους Κυπρίους ιθαγενείς που επιμένουν να μιλούν, να αντιστέκονται, να ερωτεύονται, να είναι άνθρωποι, άνθρωποι ήλιοι και ερωτικοί σ' αυτούς τους δύσκολους καιρούς της εθνικής κατοχής.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΙΘΑΓΕΝΩΝ

Κατά τη διάρκεια της περιόδου 55-59 οι Άγγλοι επέβαλαν στη Λεμεσό συλλογικό πρόστιμο £35.000. Μια ομάδα πολιτών κατέφυγε στο δικαστήριο. Δικαστής ήταν τότε ο Ζεκιά Μπέη, ένας Τουρκοκύπριος. Έξω στους δρόμους οι Έλληνες και οι Τούρκοι εθνικιστές έστηναν ενέδρες ο ένας στον άλλο και προχωρούσαν στον εθνικό διαχωρισμό της Κυπριακής κοινωνίας. Ο κ. Μπέη είχε μπροστά του Ελληνοκύπριους, Ελληνοκύπριους που διαμαρτύρονταν και αμφισβητούσαν τις ποινές που επέβαλαν οι εργοδότες του Ζεκιά. Ο Ζεκιά όμως τους δικαίωσε... Ένας μικρός ταπεινός ήρωας για τον οποίο οι 2 επίσημες εθνικές ιστορίες της Ερωνήσου δεν έχουν θέση. Ένας Τουρκοκύπριος που δικαίωσε τους Ελληνοκύπριους. Που να βρεθεί θέση για την έννοια της δικαιοσύνης στην εθνική υστερία;

Ο δικαστής Ζεκιά είναι σύμβολο της άλλης Κύπρου... Όπως και ο Τουρκοκύπριος βουλευτής που ψήφισε με τους Ελληνοκύπριους το 1931 ενάντια στους φόρους... Αλλά ούτε καν το όνομα αυτού του Κύπριου αναφέρεται... Τα Οκτωβριανά ήταν για την «ένωση», όχι μια ταξική εξέγερση των φτωχών... έτσι είναι η εθνική ιστορία... Μιλά για ανταρσίες, εισβολές... Ελληνισμούς, Τουρκισμούς που σαν βρυκόλακες ζουν με το αίμα των ταπεινών... Οι ταπεινοί, οι καθημερινοί Κυπριαί, λένε «οι φασαρίες», «το κακό» για τους πολέμους των εθνικών ηρώων. Γιατί εκτός από τους εθνικιστές που ήθελαν να «φάσιν» τους «άλλους», υπήρξαν κι εκείνοι που βρέθηκαν στη σκηνή ενός θεάτρου στο οποίο δεν ήθελαν ποτέ να παίξουν ρόλο... Άλλοι πολέμησαν χωρίς να καταλαβαίνουν γιατί και άλλοι για να σώσουν τη ζωή τους... Και ύστερα έκρυσαν τους γείτονους από τους εθνικούς εκκαθαριστές...

Οι Ελληνοκύπριοι πρόσφυγες έδιναν τα κλειδιά του σπιτιού τους στους Τουρκοκύπριους γείτονες το καλοκαίρι του 1974... και λίγους

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΕΡΩΤΑ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΣ

Στις 14 Δεκεμβρίου, η ώρα 9.00 μ.μ., θα διοργανωθεί εκδήλωση - συναυλία συμπαράστασης προς τον Τουρκοκύπριο αντιρρησία συνείδησης Salih Askeroglu στο κλαμπ το Ανώνυμο (πρώην δισκοθήκη Trends) στη Μακεδονίτσα. Στη συναυλία θα πάρουν μέρος ο Μιχάλης Τρίλικας, ο Ευαγόρας Καραγιώργης και το ροκ συγκρότημα "Βίδες".

Η συναυλία είναι μια συμβολική χειρονομία αλληλεγγύης και έκφρασης σεβασμού στον αγώνα του Salih ο οποίος βρίσκεται στη φυλακή από τον περασμένο Σεπτέμβριο λόγω της άρνησης του να υπηρετήσει στο "στρατό" του καθεστώτος Ντεκτάς. Όπως είναι γνωστό ο Salih αρνήθηκε να υπηρετήσει στο "στρατό" των "Τουρκοκυπριακών δυνάμεων Ασφαλείας" στη βάση της εναντίωσης του στον εθνικισμό, της πίστης του στην ειρήνη και της θέσης του ότι δεν μπορούσε να πολεμήσει τους γονείς και τους φίλους της γυναίκας την οποία αγαπά και με την οποία συζούσε, της Ελληνοκύπριας Γιώτα Νικολάου (που εκδώθηκε από τα κατεχόμενα μετά τη δήλωση-άρνηση του Salih) και τη μισή οικογένεια της κόρης τους Μελίσσας. Έστω και σε ένα συμβολικό επίπεδο ελπίζουμε ότι η μουσική θα μπορέσει να περάσει το συρματοπλέγμα του διαχωρισμού της χώρας μας σαν ένα μήνυμα έρωτα και ειρήνης.

Τα έσοδα της συναυλίας θα διατεθούν για τη διεθνή εκστρατεία για την απελευθέρωση του Salih και την επανένωση της οικογένειάς τους, στην οποία συμμετέχουν ήδη ομάδες πολιτών και ειρηνιστών στην κεντρική Ευρώπη και τη Μ. Βρετανία καθώς και Ευροβουλευτές.

Ομάδα συμπαράστασης

Η ΚΟΡΟΥΑ ΤΗΣ ΦΟΙΝΗΤΖΙΑΣ

Συμπάρασταση στο Σαλίχ, τη Γιώτα τζιαι εμάς

Με την τραουθκιάν του ναζιάρικου Κυπριακού λούου, να φαίννει μέσα που τα στήθκια του Μιχάλη, συντροφικιά με το λαούτο του Ευαγόρα που χαϊδευκεν τες χορδές του, τζιαι τζήνο, παρέαν με τον λουν του, σαν να μας επαπαρονιέτουν έφκαλλεν ήχον Ανατολίτικον τζιαι μες τους μαύρους τοίχους της δισκοθήκης έκλαιεν για τζήνα τα δκυο παιδικιά που ερωτεύτηκαν, αγαπήθηκαν, εταλαιπωρήθηκαν, εξορίστηκαν τζιαι τώρα εφυλακίστηκαν σε θκυο διαφορετικές φυλακές. Ναι... ήταν τζιαι ο Σαλίχ τζιαι με, μαζί μας εψές, τζιαι κάθε φοράν που έφκενεν η φωνή του τραουδηστάρη, εμίλα μας τζιαι τζείνος, τζιαι έκλαιεν, τζιαι επαπαρονιέτουν τζιαι ήθελεν ναν ελεύτερος μακριά που τζείνον του κλουβί, λίους δρόμους τζιαι λίους μαχαλλές πάρα κάτω που είμασταν εμείς. Έσιη πολλές νύκτες να τζοιμηθεί που τα καμώματα τούτου του μοιρασμένου του νησιού, τζιαι παριοράτον τζήνη η καλή η κορούα που ζει πας στες φοινητζές τζιαι θωρεί, τζιαι που ποδά τζιαι που ποτζεί.

Άρκεψεν να αγριεύκει η μουσική τζιαι το λαούτον έβρηξεν, τζιαι αντ άρκεψεν να κτέρνη την κιθάραν του, έτριζεν ούλλος ο τόπος, τζιαι εσούστην η ψυσιή μας. Εν έσυρε το μήλον τζιαι εν ετζύλησεν, αλλά εβίδωσεν μας το μυαλό, τζιαι η κορούα της φοινητζιάς ήταν πας τον τοίχον τζιαι εγέλαν μας τζιαι αγάπαν μας πολλά, όπως αγαπά τζιαι τζείνος που ποτζεί. Έδειχνεν μας με τα στήθκια της τα δκυο, τζιαι εμιτσοκάμμαν μιαν του Σαλίχ, που ποτζεί, τζιαι μιαν εμάς, που ποδά.

Τζ' ούλλοι εμείς τζιαι με εχειροκροτούσαμεν τζιαι εχαϊδεύκαμεν την ράσιον του Σαλίχ τζιαι επαπαροούσαμεντον. Τζιαι η κορούα της φοινητζιάς επαριόραν μας εμάς. Τζι' ούλλοι μαζί είχαμεν έναν παράπονον που τούτον το όμορφον νησίν βαστάχην θκυο κόσμους που εν ξένοι τζιαι εν γνωρίζουνται, να πουν μαζί καφέν τζιαι να συντηχάνουν.

“Αγνήτης Ιθαγενής”

ΜΙΚΡΟΙ ΤΑΠΕΙΝΟΙ ΗΡΩΕΣ

μήνες μετά οι Τουρκοκύπριοι του νότου έδιναν τα κλειδιά των σπιτιών στους Ελληνοκύπριους γειτόνους - όταν τους ανάγκασαν να φύγουν (ποιοί άραγε;) για το βορρά.

Και ύστερα με τη γραμμή του εθνικού διαχωρισμού να διαπερνά τη χώρα, άρχισε η νοσταλγική ανταλλαγή δώρων... Από το Λονδίνο, μέσω κάποιου ΟΗΕ ο Ελληνοκύπριος και ο Τουρκοκύπριος πρόσφυγας θα πάρουν από άγνωστους φωτογραφίες - κειμήλια, τετράδια, λευκώματα... Ακόμα και στην πράσινη γραμμή τα παιδιά των «εθνικών εχθρών» επέμεναν να μιλούν... να επισκεπτόνται (!) ο ένας τα φυλάκια του άλλου, να ανταλλάζουν κονιάκ... ώσπου να τους ανακαλύψει ο ξένος (!) αξιωματικός... Ή να τους καταγγείλει ο κ. Μαύρος από το Ράδιο Πρώτο γιατί δεν έχουν «εθνικό φρόνημα» στο θηματισμό της χώρας στις παρελάσεις.

Παρά την προπαγάνδα επιμένουν αυτοί οι ιθαγενείς... Βλέπουν τούρκικα έργα στα αδιό... οι Ελληνοκύπριοι και ακούνε Ελληνική μουσική οι Τουρκοκύπριοι. Ο στρατηγός της εισβολής είχε πει το '74 ότι είναι αδύνατο γεωγραφικά και οικονομικά να μοιραστεί το νησί. Και δεν είχε καν αντιληφθεί τη συναισθηματική έλξη των ιθαγενών που επέμεναν, κάτω από τις εθνικές σημαίες να νοσταλγούν άλλους χρόνους (του μέλλοντος και του παρελθόντος). Να ερωτεύονται... να βοηθούν οι Τουρκοκύπριοι τους εγκλωβισμένους. Οι πνευματικοί μπάτσοι όμως ήταν παντού, όταν το 1988, μια νεαρή Ελληνοκύπρια ερωτεύτηκε ένα τούρκο οι εθνικά ορθές τρίχες των παρ' όλιγον εναλλακτικών (μίσσιμου) της Λευκωσίας σηκώθηκαν και σταμάτησαν την εθνική μόλυνση.

Πέσει ήρθε πάλι αδυσώπητη η πραγματικότητα των μικρών και ταπεινών. Στην πράσινη γραμμή σκοτώθηκε ένας στρατιώτης και άρχισαν πάλι τα εμβατήρια... ώσπου χάθηκαν στο κενό της αντίφασης του «εθνικά ορθού» με την κυπριακή πραγματικότητα. Ο Ελληνοκύπριος στρατιώτης πήγαινε συχνά στο Τουρκοκυπριακό φυλάκιο και αντάλλαζε κονιάκ και άλλα εδωδιμα με τον Τουρκοκύπριο φίλο του. Τον σκότωσε ένας Τούρκος αξιωματικός και ο Τουρκοκύπριος στρατιώτης καταδικάστηκε σε φυλάκιση. Πιο παλιά θα τον σκότωναν κι αυτόν. «Κάτω από τον ίδιο ουρανό». Ύστερα πέθανε και η τελευταία εγκλωβισμένη κάποιου χωριού. Το εθνικό κλάμα και τα εμβατήρια αντιμετώπιζαν πάλι το αδυσώπητο κενό. Η 80χρονη γριά ζούσε με το φαγητό που της έπαιρνε ένα «Τουρκάκι»... Μα γιατί δεν γίνονται πια εθνικοί εχθροί αυτοί οι ιθαγενείς - τι στο καλό... Ε Λάζαρε, Πρόδρομε, Βάσο, Χρυσόστομε, Σπύρο... Γιατί δεν σας ακούνε αυτοί οι ιθαγενείς;

Και, ύστερα, το φθινόπωρο μέσα στο εθνικό κλίμα που δημιουργήθηκε ενάντια στα σεμινάρια του Κέντρου Ειρήνης, νάσου και το ζευγάρι της χρονιάς: Ένας Τουρκοκύπριος και μια Ελληνοκύπρια, με ένα μωρό μάλιστα. Και αυτός να αρνείται να πολεμήσει τους Ελληνοκύπριους... Γιατί μας τα κάνει αυτά ρε ωά... Μόλις πήγαιναν τα εθνοπαίδια μας να αποδείξουν ότι κάθε επαφή με Τούρκους, (τους θάρβαρους δηλαδή), είναι μόλυνση, που βρέθηκες εσύ τώρα; Άκου Τούρκος με φιλοσοφία και ήθος. Θύμωσαν οι εθνοπαίδες και άλλαξαν κανάλι - γύρισαν στο 1910. Πώς γίνεται να χωρίσει η κοπέλα; Ηθική... Ελληνοχριστιανική. Το χειρότερο όμως είναι ότι οι ιθαγενείς το αποδέχτηκαν... Η Γιώτα δεν έγινε δεκτή σαν «εχθρός».

Σε μια εκπληκτική ανάσταση της κυπριακής νηφαλιότητας (η μπορεί και να ωριμάσαμε, που ξέρεις;) δημοσιογράφοι και κοινό κατάλαβαν την ουσία: Ότι είναι κοινό στο νησί της Αφροδίτης να απαγορεύεται (από τα έθνη ως συνήθως) ακόμα και ο έρωτας. Ή μήπως ήταν γιατί ο ωά... αρνήθηκε να καταταγεί στον Τουρκοκυπριακό στρατό; Όταν έγινε η συναυλία συμπάραστασης το Δεκέμβρη η συνάντηση είχε την αίσθηση μιας χαράμαδας φωτός από το μέλλον. Κυπριακή και Ροκ Μουσική σε ένα νεανικό κοινό που ήρθε να συμπαρασταθεί σε ένα Τουρκοκύπριο και σε ένα έρωτα πέρα από τα έθνη.

Το Τουρκάκι

Αγαπητή σύνταξη,

Γιατί αγνοήσαμε, γιατί αντιπαρήλαμε, γιατί δεν βρήκαμε δυο λόγια να σχολιάσουμε το συγκινητικό γεγονός ότι η τυφλή γριά που παρέμεινε είκοσι χρόνια εγκλωβισμένη, πιστή μέχρι θανάτου στο Τρίκωμο, τις τελευταίες στιγμές της ζωής της φώναζε με αγωνία το μικρό Τουρκάκι που της έφερνε κάθε μέρα φαγητό.

Αν οι άλλοι δεν μπορούν να κάνουν κάτι, τουλάχιστον εμείς οι ποιητές ας χαρίσουμε στο Τουρκάκι της, λίγους στίχους να χαρεί η ψυχή της ηρωίδας.

ΚΩΣΤΑΣ ΜΟΝΤΗΣ

Κώστα Μόντης - ο κορυφαίος ίσως, εν ζωή, Έλληνας Κύπριος ποιητής που ονειρεύτηκε και έκλαψε και στάθηκε στα πόδια του τελικά για τη σχέση του με τη μυθική "Ελλάδα" (αναδημοσίευση από την εφημερίδα Φιλελεύθερος).

Ε.Α.

Η ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΣΑΛΙΧ

Εγώ ο Σαλίχ Ασκέρογλου, σαν άνθρωπος που αγαπά την ειρήνη, καταδικάζω όλους τους πολέμους κι όλους τους στρατούς γιατί προκαλούν τη σφαγή εκατομμυρίων ανθρώπων. Αρνούμαι να υπηρετήσω στο Στρατό των Τουρκοκυπριακών Δυνάμεων Ασφαλείας.

Σαν Τουρκοκύπριος δεν θεωρώ τον Ελληνοκύπριο σαν εχθρό μου. Πιστεύω ότι η έχθρα μου απέναντι σε ένα Ελληνοκύπριο θα προκαλέσει την έχθρα ενός Ελληνοκυπρίου προς ένα Τουρκοκύπριο. Η άρνηση μου να υπηρετήσω στο στρατό θα μπορούσε να σημαίνει ένα άτομο λιγότερο ανάμεσα στους πολλούς εχθρούς. Ελπίζω ότι (η πράξη μου) θα αποτελέσει μόνο την αρχή. Πιστεύω ότι οι πολέμοι μπορούν να προκαλέσουν μόνο δάκρυα, αιματοχυσίες, καταπίεση από το σωβινισμό, καταστροφή του ανθρώπινου πολιτισμού και τους περιβάλλοντος ενώ σε καμμία περίπτωση δεν λύνει προβλήματα.

Γνώρισα τη Γιώτα το 1990. Ερωτεύτηκαμε στη νότια Κύπρο όπου υπάρχει ένα καταπιεστικό, εχθρικό και σωβινιστικό περιβάλλον για τους Τουρκοκύπριους. Η αγάπη μας ήταν πάνω από όλα αυτά. Δραπετεύσαμε από ένα περιβάλλον όπου η αγάπη μεταξύ ενός Τουρκοκύπριου και μιας Ελληνοκύπριας ήταν απαγορευμένη και ήρθαμε στο Βόρειο τμήμα της Κύπρου όπου και συνελήφθηκα. Ήθελα να συλλάβουν και τη γυναίκα μου αλλά αντιστάθηκα σ' αυτό διότι ήταν έγκυος. Τους ζήτησα να τη στείλουν στην οικογένεια μου. Κατά τη διάρκεια της κράτησής μου ήθελα να πω όλες τις εμπειρίες μου στον τύπο. Αρνήθηκα να το κάνω διότι φοβόμουν ότι θα χρησιμοποιούσαν το γεγονός οι σωβινιστές για σκοπούς προπαγάνδας. Μετά απ' αυτό με υποχρέωσαν να διαβάσω μια δήλωση στον τύπο υπό την απειλή ότι θα έδιωχναν τη σύζυγο μου στην Ελληνική πλευρά.

Αργότερα με υποχρέωσαν να υπογράψω ένα έγγραφο με το οποίο απέρριπτα το δικαίωμα μου να υπηρετήσω σαν έφεδρος αξιωματικός στο στρατό.

Σήμερα (24 Σεπτεμβρίου 1993) με καλούν να καταταχθώ στο στρατό. Θα με διδάξουν πως να σκοτώνω ανθρώπους. Ποιο εχθρό θα πρέπει να σκοτώσω; Τη γυναίκα μου Γιώτα, την κόρη μου Μελίσα ή τους συγγενείς και τους φίλους τους; Οι εχθροί του στρατού δεν είναι οι δικοί μου εχθροί. Αν τα πράγματα ήταν έτσι δεν θα διάλεγα τη Γιώτα για σύζυγο μου. Πώς μπορεί αυτοί που στο στρατό θα είναι οι εχθροί μου στο σπίτι μου να είναι η γυναίκα μου και η κόρη μου; Πώς θα αγκαλιάζω τη γυναίκα μου και την κόρη μου όταν θα φορώ τη στολή του στρατού;

Όπως πολλοί Τουρκοκύπριοι νέοι και απόφοιτοι Πανεπιστημίων έτσι και εγώ μετανάστευσα για να αποφύγω τη στρατιωτική θητεία. Λόγω των προβλημάτων που είχα χρησιμοποιώντας το Τουρκοκυπριακό διαβατήριο για να ταξιδέψω, πήγα στη Νότια Κύπρο το 1990 για να αποκτήσω διαβατήριο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στη Νότια Κύπρο αντιμετωπίσα ένα παρόμοιο σύστημα όπως και στη Βόρεια Κύπρο το οποίο δεν εξασφαλίζει ένα ασφαλές μέλλον σε εμένα και άλλους Τουρκοκυπρίους. Ο σωβινισμός δεν μας άφησε μόνους και στις δυο πλευρές. Οι εμπειρίες μου με έκαναν να συνειδητοποιήσω τις πραγματικότητες στην Κύπρο και μου έδειξαν ότι το πραγματικό πρόβλημα είναι οι στρατοί και ο σωβινισμός. Αυτό με έκανε να παρουσιάσω ενώπιον ολόκληρου του κόσμου σαν αντιρρησία συνείδησης.

Ακούγοντας τη φωνή της συνείδησης μου και παράλληλα με την ευσυνειδησία και τα ηθικά, ανθρώπινα και ειρηνικά πιστεύω μου, δηλώνω δημόσια ότι αρνούμαι να υπηρετήσω σ' οποιοδήποτε στρατό κάτω απ' οποιοσδήποτε συνθήκες. Είμαι έτοιμος να υπηρετήσω σε οποιαδήποτε κοινωνική υπηρεσία η οποία δεν έχει σχέση με το στρατό.

Ζητώ την υποστήριξη όλων φιλειρηνιστών και αντισωβινιστών της Κύπρου και του κόσμου ολόκληρου για να αποτραπούν οποιαδήποτε προβλήματα θα μπορούσαν να προκληθούν σε εμένα, τη γυναίκα μου και τη μικρή μου κόρη.

ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΡΠΑ

(Ελληνοκύπριου αντιρρησία συνείδησης το 1988)

"Από τις 24/5/1988 βρίσκομαι στις κεντρικές φυλακές καταδικασμένος σε δυο μήνες φυλακή. Είμαι οικοδόμος καλοουπής 24 χρόνων και ο λόγος που βρίσκομαι στη φυλακή είναι ότι αρνήθηκα για λόγους αρχών και συνείδησης να πάρω μέρος στις τακτικές ασκήσεις της εθνοφρουράς που με καλούν.

Τιμωρόμαι για τις ιδέες μου, τιμωρόμαι γιατί θεωρώ υποκρισία από τη μια να προβάλλεται η επαναπροσέγγιση με τους τουρκοκύπριους, ορισμένοι τους αποκαλούν "αδέλφια", κι από την άλλη να δυναμώνουμε το στρατό και να στρατιωτικοποιείται όλο και περισσότερο η κοινωνία και η ζωή μας.

Τιμωρόμαι γιατί δεν θέλω να δυναμώσω ένα στρατό για τον οποίο δεν υπάρχει καμιά εγγύηση ότι άμα γίνει αρκετά δυνατός δεν θα χρησιμοποιηθεί ξανά για να κάνει "ανδραγαθήματα" σαν αυτά που έκανε πριν το '74 εναντίον των τουρκοκυπρίων και το '74 εναντίον και των τουρκοκυπρίων και των ελληνοκυπρίων εργαζομένων.

Η συμπάραστα που περίμενα από τους δημοκρατικούς και προοδευτικούς συμπολίτες ήταν ανύπαρκτη. Η ευαισθησία τους για την κατάσταση των ανθρώπινων δικαιωμάτων φαίνεται ότι περιορίζεται μόνο σε αυτά που δεν θίγουν τον ΕΘΝΙΚΙΣΜΟ τους. Δεν θέλω να παραστήσω τον ήρωα και δεν είμαι. Δεν ξέρω αν τελικά θα εξαναγκαστώ να πάρω μέρος στις ασκήσεις επειδή απειλούμαι με πολύ μεγαλύτερη φυλάκιση. Ελπίζω η πράξη μου να μην πάει χαμένη και να βρεθούν εργαζόμενοι που θα διαμαρτυρηθούν και θα υποστηρίξουν το δικαίωμα αυτών που δεν θέλουν να υπηρετήσουν για λόγους αρχών και συνείδησης, και θα υποστηρίξουν μια πιο ειλικρινή επαναπροσέγγιση με τον τουρκοκυπριακό λαό.

25/6/1988 Γιάννης Πάρπας

Μικροί
Ταπεινοί
Άρνες

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΡΜΑΤΟΠΛΕΓΜΑ

Γιώτα Νικολάου

(Αυτό το κείμενο γράφτηκε από τη Γιώτα το φθινόπωρο του 1993 πριν της επιτραπεί να επιστρέψει στο σπίτι της. Διατηρεί την επικαιρότητα και τη διαχρονικότητά του)

Ψες το βράδυ ξαναβρεθήκαμε. Περιπατήσαμε και πάλι στο γνωστό δρόμο της Αμμοχώστου, προς την παραλία. Αγκαλιασμένοι, προχωρούσαμε μπροστά.

Ήταν ένα παράξενο όνειρο Σαλίχ. Ήταν λέει, σκοτεινά χωρίς φεγγάρι, χωρίς αστέρια ο ουρανός.

Μα εμείς δεν φοβόμασταν, μόνο περπατούσαμε και σπρώχναμε το καρτσάκι της Μελίσσας. Τότε μου είπες: "Τίποτα δεν θα μας χωρίσει", να είσαι σίγουρη. Κι' εγώ Σαλίχ, σου έγενεφα καταφατικά, και χαμογελούσα ευτυχισμένη.

Και μετά ξύπνησα... Και όλα χάθηκαν μονομιάς. Βρέθηκα μόνη μου ξανά στο κρύο δωμάτιο. Και θυμάμαι την αφετηρία της γνωριμίας μας. Εδώ στη Λεμεσό, εκείνη την ημέρα όταν ανταλλάξαμε χαρτάκια με τηλέφωνα.

Θυμάσαι τις ατέλειωτες τηλεφωνικές συνομιλίες μας; Λέγαμε τους φόβους, τις ελπίδες, τις επιθυμίες μας. Θυμάσαι αγάπη μου όταν οι ελπίδες μας, κόντεψαν να γκρεμιστούν; Ήταν τότε που η αγάπη μας ήταν ύποπτη. Ύποπτη για την Αστυνομία. Ύποπτη για όλους όσους δεν έμαθαν να αγαπούν ποτέ. Μια αγάπη καταδικασμένη από την αρχή, με ημερομηνία λήξεως. Οι λέξεις αυτές ηχούσαν παράξενα τότε στα αυτιά μας. Κατάσκοπος, Τουρκοκύπριος, πληροφοριοδότης. Λόγια που μας τρυπούσαν σαν αγκάθι στην καρδιά, γιατί δεν θέλαμε να πιστέψουμε πως δεν ήταν όλοι σαν εμάς. Δεν θέλαμε να πιστέψουμε πως ήμασταν οι τελευταίοι ρομαντικοί.

Και ήταν τότε που αποφασίσαμε ότι έπρεπε να φύγουμε. Έπρεπε να σώσουμε, την αγάπη μας, τα όνειρα μας που δεν μπορούσαν να κτιστούν εδώ. Ήμασταν δυο άνθρωποι με κοινή πατρίδα, κάτω από τον ίδιο ουρανό αλλά κατατρεγμένοι και κυνηγημένοι από παντού.

Απελπισμένοι τότε αγάπη μου, και χωρίς τη θέληση μας, αναγκαστήκαμε να πάμε στα κατεχόμενα. Στην πόλη όπου και οι δυο γεννηθήκαμε και, που έμελλε αργότερα να γεννηθεί και η κόρη μας.

Τώρα σκέφτομαι ότι ποτέ μου δεν σκέφτηκα ότι κάποτε θα είχα την ευκαιρία να δώ την Αμμοχώστο. Πριν μερικά χρόνια, αυτή η σκέψη θα ήταν απίθανη. Ίσως το πεπρωμένο να το θέλησε έτσι για να γεννηθεί και η Μελίσα στην πόλη όπου γεννηθήκαμε κι εμείς.

Το ψεσινό μου όνειρο, Σαλίχ, ήταν τόσο ζωντανό... Ήταν σαν να γυρίσαμε πίσω στον χρόνο, όταν πριν μερικούς μήνες, ήμασταν μαζί, με την πεποίθηση ότι τίποτα δεν θα μας χώριζε πια, και η αγάπη μας ήταν δεδομένη.

Όπου πήρες ένα λευκό χαρτί. Ρητά και ξεκάθαρα ζητούσε να καταταγείς στο στρατό. Και

το χαμό γελο σου έσβησε και μια σκιά μελαγχολίας τυπώθηκε στο βλέμμα σου. Καθόσουν αμίλητος ώρες και σκεφτόσουν και κοιτούσες το κενό.

Ήταν απόγευμα όταν μου είπες την απόφαση σου, να μην καταταγείς στο στρατό. Μου είπες ότι δεν θα προδώσεις τον εαυτό σου, εμένα, την αγάπη μας. Μου είπες ότι θα είχε συνέπειες, δύσκολες ίσως συνθήκες, αλλά κατάλαβα πόσο με αγαπούσες. Ήσουν αποφασισμένος να το κάνεις Σαλίχ, να τολμήσεις κάτι πολύ τρομερό για τα εκεί δεδομένα. Και εγώ σε αγκάλιασα και μείναμε έτσι για λίγο, και μια υποψία πέρασε από το μυαλό μου. Ήταν νομίζω κάποια προαισθήση, για τα όσα θα ακολουθούσαν.

Εκείνο το απόγευμα της Δευτέρας, ήρθες κοντά μου με αποχαιρέτησες. Με κράτησες κοντά σου... Μετά κοιτάξες τη Μελίσα τόσο τρυφερά, την φίλησες και έφυγες. Το αυτοκίνητο που άφησε πίσω του το χαρακτηριστικό ήχο σε οδήγησε στην αστυνομία όπου έπρεπε να παραδοθείς. Ήθελα να τρέξω πίσω σου να σου φωνάξω πόσο σ' αγαπώ, μα δεν ήταν δυνατό.

Δυο μέρες αργότερα η Τουρκική Αστυνομία με έδωσε. Θεωρώντας με υπεύθυνη για την άρνησή σου να καταταγείς στο στρατό. Τελικό ούτε στη μια πλευρά της πατρίδας μας ούτε στην άλλη μπόρεσε να επιζήσει η αγάπη μας. Τα μιση και οι διαφορές τους μας έκαναν τώρα να ζούμε κάτω από τον ίδιο ουρανό τόσο κοντά ο ένας στον άλλο, μα συγχρόνως τόσο μακριά.

Και νάμαι πάλι εδώ στην αφετηρία, απ' όπου αρχίσαμε, αλλά αυτή τη φορά μόνη μου χωρίς εσένα κοντά μου.

Περπατώ στους ίδιους δρόμους της Λεμεσού, εκεί που συχνά βρεθόμασταν και περπατούσαμε μαζί, χέρι χέρι. Αλλά εσύ δεν είσαι δω. Κοιτάζω γύρω μου, όλα είναι τα ίδια, τα ίδια μέρη, τα ίδια πρόσωπα. Αλλά εσύ πουθενά. Και οι ψευδαισθήσεις μου διαλύονται.

Παίρνω την αντίθετη κατεύθυνση, ο ήλιος δύει. Αλλη μια μέρα τέλειωσε. Χωρίς εσένα αγάπη μου νοιώθω τόσο αδύναμη. Οι ελπίδες μου νοιώθω ότι λιγοστεύουν. Αλλά όταν κοιτάζω τα αθάνατα μάτια της Μελίσσας διαβάζω μέσα τους την ελπίδα.

Το χαμόγελο της τώρα μου θύμιζε εσένα. Το βλέμμα της καρφώθηκε πάνω μου, σαν να θέλει να με παρηγορήσει.

Μερικά μέτρα πίσω από μια πράσινη γραμμή που μας χωρίζει βρίσκεσαι εσύ Σαλίχ. Και στην άλλη πλευρά εγώ. Τόσο κοντά, μα τόσο μακριά συγχρόνως.

Πριν μερικές μέρες ήρθα στη Λευκωσία, κοντά στην πράσινη γραμμή. Ήξερα ότι μας χώριζε απόσταση αναπνοής. Πόσο θα ήθελα να τρέξω κοντά σου να φωνάξω σ' όλους πόσο σ' αγαπώ πόσο μου λείπεις.

Αλλά η μεγάλη Πινακίδα απέναντί μου είναι ρητή: Αλτ, απαγορεύεται η είσοδος. Προς τουρκοκυπριακές περιοχές.

ΤΟ ΤΟΥΡΚΑΚΙ, Η ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ!

Συμβαίνουν κι αυτά στη γη της λεμονιάς και της χαράς. Έλλειψη δημοσιογράφων και μαζικών μέσων ενημέρωσης. Και το ρόλο τους, να ενημερώνουν τον κόσμο, αναλαμβάνουν λογοτέχνες. Με μικρό παράπονο διαμαρτύρεται ο ποιητής: "Γιατί αγνοήσαμε, γιατί αντιπαρήλαθαμε... δε βρήκαμε δυο λόγια να σχολιάσουμε το συγκινητικό γεγονός".

Όσοι έχουν ώτα για να ακούουν, ας ακούσουν ενημέρωση από τον Κώστα Μόντη: Η τυφλή γριά που παρέμεινε είκοσι χρόνια εγκλωβισμένη, πιστή μέχρι θανάτου στο Τρίκωμο, τις τελευταίες στιγμές της ζωής της, φώναζε με αγωνία το μικρό Τουρκάκι που της έφερνε κάθε μέρα φαγητό.

Πως μπορώ να σε φτάσω Τουρκάκι μου να σ' αγκαλιάσω και να σου πω: "Μακαρία η κοιλιά η βαστάσασά σε και οι μαστοί ους εθήλασας". Κι εσύ, εχθρός της πίστης μου, αγνοώντας τη γλώσσα μου, θα καταλάβαινες τη γλώσσα της αγάπης, και θα χαμογελούσες.

Αγωνιά ο ποιητής, αν άλλοι δεν μπορούν να κάνουν κάτι. Και υπάρχουν τόσο πολλοί που μπορούν να κάνουν τόσα πολλά! Μπορεί ο πρώτος δημότης της Λευκωσίας να κηρύξει οδικό έρανο, μπορεί η κ. Αγγελίδου να κηρύξει έρανο στα σχολεία. Το προϊόν θα είναι δείγμα ευγνωμοσύνης από ανώνυμους Ρωμιούς προς τον κλητήρα της Τρικωμίτισσας και μέτρο κατεδάφισης του μίσους μεταξύ Ρωμιού και Τούρκου. Μ' ακούς Λάζαρε;

Όταν τις προάλλες η Τουρκάλλα μάνα μοίραζε στη φυλακή το φαγητό που έφερνε για το γιο της με το δικό μας μαθητή - σημαιοφόρο, δε βρήκαμε δυο λόγια να της πούμε. Πάλι θα φανούμε μπόσκικοι;

Και η κυρά Τρικωμίτισσα, τις άγιες στιγμές της που πάλευε με το θάνατο, φώναζε μ' αγωνία το μικρό Τουρκάκι που της έφερνε κάθε μέρα φαγητό. Φώναζε το παιδί μιας Τουρκάλλας. Δε φώναζε κανένα από τα παιδιά της.

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ
Πρόσφυγας εξ Αμμοχώστου
(από την εφημερίδα "Φιλελεύθερος")

ΝΑ ΕΝΑ ΜΠΟΥΚΑΛΙ JACK DANIEL'S

Πολυδύκης Μανδριώτης

Κάποτε στον Όλυμπο παίχτηκε ένα πολύ μεγάλο παιχνίδι. Είχε ακουστεί πως επρόκειτο να γεννηθεί ένα παιδί, που όταν μεγάλωνε, θα γινόταν Πρώτος Άρχοντας της Γης και θα διεκδικούσε τη θέση ενός Θεού.

Τα στοιχήματα έδιναν κι έπαιρναν. Οι περισσότεροι θεοί, ρατσιστές από ανέκαθεν τους, στοιχημάτισαν εκατό προς ένα εναντίον μιας τέτοιας εκδοχής. Οι λίγοι θεοί που στοιχημάτισαν υπέρ, περιφρονήθηκαν απ' τους υπόλοιπους, ενώ εγώ, Θεός τότε άνευ Χαρτοφυλακίου, που προτίμησα να μείνω αμέτοχος, περιφρονήθηκα απ' όλους τους. Κάποια στιγμή, όμως, με πλησίασε μια θεά Αγνώστων Ιδιοτήτων, η οποία μ' επαρότρυνε να ποντάρω τις λιγότες μου οικονομίες υπέρ του μέλλοντος Πρώτου Άρχοντα!

"Μα πως είναι ποτέ δυνατόν ένας θνητός να πάρει τη θέση ενός θεού;" τη ρώτησα τότε εγώ.

"Έχει ξαναγίνει, εσύ είσαι νέος και δεν το θυμάσαι", αποκρίθηκε αυτή. "Θα ξαναγίνει τώρα και τα κέρδη μας θά' ναι πολύ μεγάλα, θα δεις", επέμενε η θεά.

Παρ' όλα αυτά, εγώ κατόρθωσα να παραμείνω διστακτικός μέχρις ότου με προσκάλεσε στα ιδιαίτερα της δωμάτια. Εκεί, όχι μόνο κατάφερε να με πείσει, αλλά μ' έκανε να υποσχεθώ πως θα κατέβαινα στη γη σαν πράκτορας της ώστε να βοηθήσω για μια ευνοϊκή έκβαση του αγώνα. Αλλά κι' εγώ με τη σειρά μου, όχι μόνο κατάφερα να ξεδιαλύνω τις ιδιότητες της, αλλά πήρα την υπόσχεση της, πως, όποιο κι' αν ήταν το αποτέλεσμα του αγώνα, θα με κερνούσε ένα μπουκάλι Jack Daniel's (που στη μαύρη αγορά του Ολύμπου κόστιζε περισσότερο απ' όσα είχα οικονομίες).

Το άλλο πρωί, λοιπόν, ξεκίνησα για το ταξίδι μου στη γη. Μα το σύστημα πλοήγησης των φτερούγων μου παθαίνει θλάθη μικρή μόνο απόσταση απ' τη χώρα του προορισμού μου. Έτσι αναγκάζομαι να προσγειωθώ αγκαλιά μ' ένα θνητό, που εκείνη την ώρα πετούσε μ' αλεξίπτωτο, αφού στο νησάκι όπου θα γεννιόταν δεν υπήρχε Πελαγοδρόμιο. Το χειρότερο όμως έμελλε να συμβεί λίγους μήνες αργότερα, όταν οι "γονείς μας" αποφάσισαν να με χωρίσουν απ' τ' αδελφάκι μου, παραδίδοντας με στη "γιαγιά" για να με μεγαλώσει. Αυτό δεν μπόρεσα να το καταλάβω ποτέ, μα ούτε και να το ξεχάσω, κι' ως έχουν περάσει τριάντα χρόνια από τότε.

* * *

Τύμπανα και ταμπούρα στην αρχή. Κι ύστερα φωνές, πολλές φωνές διαδοχικά πιο υστερικές καθώς τα πανιά αναρτιούνται στα κατάρτια υπό τη συνοδεία καλοπροαίρετων θαλασσινών ανέμων. Μετά θεαματικής πομπής (που θα ζήλευε και το καρναβάλι του Ρίο), εισέρχεται ο Πρώτος Άρχοντας της Γης. Σε λίγο, θα σαλπάρει, αποφασισμένος πια να διεκδικήσει τη θέση του Θεού επί Γήινων Θεμάτων. Για χρόνια τώρα, αυτός ο Θεός αγνοούσε τις εισηγήσεις του Πρώτου Άρχοντα. Όποτε ερχόταν καιρός για αναφορά στον Όλυμπο, αυτός ερμήνευε τα πράγματα σύμφωνα πάντοτε με τα δικά του συμφέροντα.

Τώρα, εκτός απ' τη θέση του Θεού επί γήινων θεμάτων, ο Πρώτος Άρχοντας διεκδικεί και ανασυγκρότηση του πλανητικού συστήματος έτσι ώστε η γη να περνά μέσα από διάφορους χρωματισμούς κατά τη διάρκεια του εικοσιτετραώρου, να μην είναι δηλαδή έτσι ξερά ημέρα και νύκτα. Θέλει λέει, παρεμβολές στο ηλιακό σύστημα που θα δώσουν νέες πινελιές

χρώματος. Ο Πρώτος Άρχοντας απαιτεί μωβ ουρανούς!

Ακόμη ένας, λοιπόν, θνητός, φωτισμένος υπό μορφή σωτήρα, παίζεται σαν τ' άλογα απ' τους Θεούς καθώς επίσης και απ' τους πολιτικούς και θρησκευτικούς ηγέτες της γης, που είναι και οι μόνοι θνητοί που μπορούν να ποντάρουν κάτι τι. Συνήθως, ποντάρουν σε είδος παρά σε ρευστό, αφού το χρήμα τους δεν συναλλάσσεται στα χρηματιστήρια του Ολύμπου. Εξ' άλλου, οι θρησκευτικοί ηγέτες πρέπει να κρατήσουν το παιχνίδι τους μυστικό αφού το gambling αποτελεί ασυδοσίαν επαίσχυντον, τι

μωρουμένην υπό αυστηρήν δίαιταν, ίσως και διακοπήν ερωτικών σχέσεων αναλόγως του ποσού (ποιος θα τους τιμωρήσει όμως δεν μας λένε ποτέ).

Εν τω μεταξύ, η γη ολόκληρη έχει γεμίσει με πράκτορες των θεών. Δεν αργεί να διαδοθεί πως αρκετοί θεοί έχουν ποντάρει μέχρι και το σώβρακο τους σ' αυτό τον αγώνα (παρ' όλο που δεν συνηθίζουν να φορούν σώβρακο, ή ίσως επειδή δεν φορούν σώβρακο). Ακούεται μάλιστα πως μερικοί απ' αυτούς έχουν κατέβει οι ίδιοι στη γη, μεταμφιεσμένοι βέβαια και έτοιμοι να δώσουν τη δική τους μάχη για το αποτέλεσμα που θ' αυξήσει το κασέ τους (σε γήινη απόδοση: χρήμα κι εξουσία). Η γη πλήττεται από Ολυμπιακά λόμπι!

* * *

Και όχι μόνο! Οι επιβαρύνσεις κάθε κράτους για την προετοιμασία της εκστρατείας του Πρώτου Άρχοντα, φθάνουν στα ύψη. Οι καημένοι οι θνητοί πληρώνουν το στοιχήμα χωρίς να το λένε έτσι. Αντί αυτού, λένε άμυνα, Φ.Π.Α., προσφυγικό, οικιστικό, κ.ο.κ. Φυσικά όλα αυτά έχουν τον αντίκτυπο τους σε μια κοινωνία του γελασμάτου, ή εξαιρουμένης και της πολιτικής της πτέρυγας, αφού εξ' άλλου σ' αυτή ανήκει και η γιαγιά μου η Αναστασία. Απ' όλα τα επίθετα, το μόνο που της λείπει αυτής της τρελογριάς είναι το Πρώην Αριστερή! Η Αναστασία υπήρξε πάντοτε σκληροπυρηνική Δεξιόφρων Καπιταλίστρια.

Μάλιστα, η γιαγιά μου η Αναστασία. Η οποία τώρα θέλει λέει να με κάνει Πρώτο Άρχοντα. Γι' αυτό λέει, μ' έχει αναγκάσει να επιστρέψω απ'

την Αμερική, που από δικό της λάθος βρέθηκα εκεί κατ' αρχήν. Όταν ήμουν μικρός, με ρώτησε κάποιος σε ποιο εξωτικό μέρος του κόσμου θα θέλα να ταξιδέψω και εγώ απάντησα, στην Αρκτική. Η γιαγιά, βαρούκοη όπως ήταν, νόμιζε πως είπα Αμερική, και τό' κανε ευχή να με στείλει εκεί. Τώρα μου λέει πως έχει μεγάλα σχέδια για μένα. Είναι καιρός να αποδώσει καρπούς ο κόπος της να με μεγαλώσει, να με ντύσει, να με μορφώσει, να μ' ευλογήσει με τις ευχές της να ταξιδέψω όπου θέλω... και να επιστρέψω καρθακούρης... ή τουλάχιστον γιατρός.

Εκτός από τα σχέδια της για μένα, η γιαγιά Αναστασία έχει και τις δικές της "αυτοκρατορικές" απαιτήσεις, τις οποίες κάνει ξεκάθαρες απ' την αρχή, αυτό να λέγεται. Φυσικά, μ' έχει υπνωτίσει λίγο καθώς τις απαριθμεί, διότι, έτσι κι αλλιώς, θα χρειάζομαι διερμηνέα για να καταλάβω τις περισσότερες της κουβέντες. Μόνο δυο - τρεις προτάσεις μπόρεσα να καταλάβω, κι' αυτές σίγουρα διαστρεβλωμένες απ' το υποσυνείδητο μου που μου τόχει θγάλει στο σεργιάνι, η τρελόγρια. Τελοσπάντων, θέλει λέει όταν γίνω Πρώτος Άρχοντας, να ξε-ταρχειεύσω το Λένιν, αυτό το' πιασα ολόκληρο. Εγώ ούτε που γνώριζα πως υπήρξε τέτοιος Φαραώ. Τουταγκάμων ήξερα και Ραμσή, αλλά Φαραώ Λένιν πρώτη φορά άκουα.

Η γιαγιά Αναστασία κουνά την αφυδατωμένη της πρόσοψη και κατορθώνει να γλιστρώ για λίγο απ' την υποβολή των ματιών της. Μέχρι να συνέλθω όμως, η πρόσοψη της γιαγιάς παίρνει τη μορφή μιας καταϊδρωμένης φοράδας που με ψάχνει με το ένα της μάτι.

Τι κακό έκανα εγώ στον Όλυμπο για να μου τύχει τέτοια λαχτάρα! Το χρειάζομαι όμως πολύ το Jack Daniel's εκεί πάνω. Πως αλλιώς θα τ' θγαζα πέρα μ' όλους εκείνους τους υπναλέους θεούς. Ο ένας το κοντό του, ο άλλος το μακρύ του, ο τρίτος το ψιλό του, όλο καμώματα πανάθεμα τους. Και δεν μπορείς να εμπιστευθείς κανένα τους: ούτε θεό, ούτε ημίθεο, ούτε καν το μυρμηγκάκι που κάνει ορειβασία στα στήθη μιας θεάς γιατί μπορεί αυτό το μυρμηγκάκι, έτσι που το βλέπετε, νάναι ο Θεός Απόλλων που μεταμορφώνεται για κανένα μικροστοιχηματάκι, έτσι για να περάσει το απόγευμα του δηλαδή. Τόση ανία επικρατεί στον Όλυμπο.

Η γιαγιά Αναστασία συνεχίζει να απαριθμεί τις απαιτήσεις της κι εγώ περιμένω με υπομονή γιατί ξέρω, πως το χορό δεν μπορεί να το χορέψει μόνη της. Θάρθει η στιγμή που θα το καταλάβει και τότε θάρθει η δική μου σειρά να μιλήσω. Και τότε, άντε να της δώσω να καταλάβει πως για μένα δεν έχει καμιά σημασία το αν γίνω ή αν δεν γίνω Πρώτος Άρχοντας. Ίσως θα πρέπει νά' χω σχοινί έτοιμο να τη δέσω, αν χρειαστεί ακόμη και να τη φιμώσω. Αποκλείεται να καταλάβει η κωλόγρια. Το ξέρω. Πρέπει να γίνει το δικό της. Είμαι ο εγγονός της, της ανήκω τώρα.

"Σκασμός!" Κραυγάζει η Αναστασία κτυπώντας το πόδι της στο πάτωμα.

Αμέσως εμφανίζεται η πιστή της γραμματέας για να δει αν είναι εντάξει το αφεντικό.

"Ναι, παιδί μου, πήγαινε και κλείσε την πόρτα πίσω σου", αναγγέλει ευπροσήγορα η γιαγιά. (Νάτην, άμα θέλει ξέρει να μιλά η αλεπού). Κι' αρχίζει πάλι κάτι κραυγές σαν να είχε διαβάσει την τελευταία μου σκέψη.

"Θα κάνεις ότι σου λέω εγώ κερατά, δε σε ανάγισσα, δεν σε σπούδασα για να σταθείς στην

Αφήγηση

άκρη και να βλέπεις τα μυξάρικα κάθε νε-
όφερτης να μασούν σαν τες κατσέλες τη δόξα
που μας ανήκει. Ακούς”;

Παίζει νευρικά με το μπαστούνι της κι εγώ αρ-
χίζω να σκέφτομαι πως δεν θα τό’ βαζα πέρα
από τις δυνατότητες να το χρησιμοποιήσει
απάνω μου. Πώς να ξεφύγω; Πρέπει να στείλω
μήνυμα στη Θεά Αγνώστων Ιδιοτήτων να’ ρθει
να με γλυτώσει από τα χέρια της.

“Απόψε θα σε παρουσιάσω στους συνεργάτες
μου κι αύριο θα θάλουμε μπρος την καμπάνια
σου. Ακούς; Πήγαινε να ετοιμαστείς”.

‘Ασ’ την να ξεθυμάνει, λέω από μέσα μου, κι
απόψε τα ξαναλέμε. Πού νάξερα πως μέσα σ’
ένα δεκαπεντάλεπτο, το σπίτι της κωλόγριας
θα γέμιζε με παντός είδους θλαμμένους. Και
πως τα κατάφερε αυτή να αλλάξει εμφάνιση σε
δεκαπέντε λεπτά και να παρουσιαστεί σαν μια
μαυροφορεμένη, ξερακιανή μαμα μια ενός
νονού της μαφίας, καθισμένη πάνω σε τε-
λεταίου τύπου μοντέλο αναπηρικής καρέκλας!
Απίστευτο.

“Εσύ” μου φωνάζει να την ακολουθήσω καθώς
τηλεκατευθύνει το καρρότσι της σαν ζαλισμένη
γάτα ανάμεσα στους τρελλούς καλεσμένους
της.

**Εγώ ούτε που γνώριζα ότι υπήρξε
τέτοιος Φαραώ. Τουταγκάμων
ήξερα και Ραμσή αλλά Φαραώ
Λένιν πρώτη φορά άκουα.**

“Έλα δω εσύ”, επιμένει όταν σταματώ για να
χαιρετήσω μια όμορφη ύπαρξη που σερβίρει
πατά.

“Σκύψε να μην μας ακούσουν. Πάρε αυτό το
σκατό απ’ τα χέρια μου”. Μου δίνει το τη-
λεχειριστήριο. “Άλλο κουμπί πατώ κι’ αλλού με
παίρνει”, συνεχίζει.

“Απόψε θά’ σαι ο συνοδός μου”, μου λέει έπει-
τα, ρίχνοντας μου μια ματιά γλυκύτερη κι από
ζάχαρη. Βρε τη σαγηνεύτρα!

“Εμπρός πάμε”, με διατάσσει ξαφνικά. Κι εγώ
σκέφτομαι πως ήρθε η ώρα να θάλω σε εφαρ-
μογή το σχέδιο μου.

Την οδηγώ από δωμάτιο σε δωμάτιο, χαι-
ρετώντας τους πάντες χωρίς να δίνουμε ιδιαί-
τερη σημασία σε κανένα τους. Στον κήπο της
είναι που θα τα πούμε εμείς οι δυο, αποφασίζω.

“Τί θάλεγες για λίγο φρέσκο αέρα”, εισηγούμαι.
“Όχι έξω. Δε γίνεται”.

‘Όλα τα μυρίζεται η κωλόγρια. Αυτή τη φορά
όμως δεν πρόκειται να την ακούσω.

“Μου χρειάζεται το οξυγόνο, γιαγιά”. (Ξέρω
πως της αρέσει να τη φωνάζω “γιαγιά” γι’ αυτό
το λέω).

“Έτσι μπράβο, γιε μου. Γιαγιά σου λοιπόν. Και
τη γιαγιά σου πρέπει να τη σέβεσαι και να της
ακούς ότι σου λέει”.

“Άλλου να τα πουλάς αυτά, Αναστασία”.

Τί ήθελα και το είπα; Τι σεισμός έγινε, τι κα-
ταιγίδα, τι ανεμοστρόβιλος! Σηκώστηκε η Ανα-
στασία από την αναπηρική της κι’ άρχισε να με
κυνηγά με το μπαστούνι της από δωμάτιο σε
δωμάτιο.

“Έλα δω βρε ανεπρόκοπε να σου δείξω πως να
σέβεσαι τους μεγαλύτερους σου...”. Στριγγλιές
η Αναστασία που έφταναν μέχρι τον Όλυμπο!
“Πιάστε μου τον να του δείξω εγώ ποια εν η
Αναστασία”.

Και στο “εν η Αναστασία” μένει ξερή σαν το
άγαλο, συνειδητοποιώντας ξαφνικά τη μεγάλη
της γκάφα. Ξέχασε πως, όταν φουντώσει, ξε-
χνάει τη γλώσσα που επιβάλλεται από το κόμμα
της. Οι καλεσμένοι της σταματούν απότομα τη

φλυαρία τους κι’ αρχίζουν να της
ρίχνουν λοξές ματιές. Κι ενώ αυτή
κρατά ψηλά στον αέρα το μπα-
στούνι της, τ’ αφήνει να πέσει, σφι-
κταγκαλιάζοντας ταυτόχρονα τα
στήθη της σαν νά’ χει πάθει καρ-
διακό επεισόδιο κι’ αρχίζει να
βογγά.

“Είδες τι μου έκανες, ανε-
πρόκοπε”, φωνάζει ενδιάμεσα.

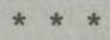
Δυο-τρεις θλαμμένοι κουβαλούν
την αναπηρική της καθώς αυτή
γέρνει σαν κομμένος κορμός δέ-
ντρου απάνω σε δυο τρεις άλλους
θλαμμένους. Έτσι σοφίστηκε άλλο ένα τέ-
χνασμα για να τραθήξει αλλού την προσοχή των
παρευρισκομένων, που, κατά την ταπεινή μου
γνώμη, ήταν στην πλειοψηφία τους ηλίθιοι.

“Ναι, αλλά αυτοί θα σε κάνουν Πρώτο Άρχοντα
αύριο” μου λέει αργότερα η Αναστασία.

Το πάρτι τελειώνει και βρίσκεται στο δωμάτιο
της όπου αναπαύεται μετά το μικρό πε-
ριστατικό. Μ’ είχε φωνάξει για να μου μιλήσει.
Μου ζητά να της διηγηθώ ότι έκανα στο πα-
ρελθόν, ενόσω σπούδαζα στην Αμερική, όταν
ήμουν στο στρατό, κ.ο.κ., έτσι για νάναι σί-
γουρη πως αν υπάρχει κάτι στο “ποινικό μου
μητρώο”, που χρειάζεται διόρθωση να το τα-
κτοποιήσει. Αυτή είναι η δουλειά της άλλωστε.
Τακτοποιήτρια, της αρέσει να αυτοαποκαλείται
έτσι. Τώρα πως τα κατάφερε να φτάσει μέχρι
εδώ είναι μυστήριο άλυτο, ή μάλλον ακατάλυτο
αφού στα ογδόντα της συνεχίζει να τυγχάνει
του σεβασμού και της υπόληψης κάθε μαλάκα
πολιτικού μέχρι τέτοιου βαθμού που αυτός ο
ίδιος ο Πρώτος Άρχοντας δεν κάνει θήμα αν
δεν περάσει πρώτα να τη δει.

Μήπως δεν είναι αυτή που σκάρωσε και την εκ-
στρατεία του εναντίον του Θεού Επί Γήινων Θε-
μάτων; Να το ξεφορτωθεί ήθελε. Της έκανε
φαίνεται νάζια τελευταίως, πήρε πολύ απάνω
του, κι αυτή δεν σηκώνει κάτι τέτοια. Έξω, λοι-
πόν, αυτός και μέσα εγώ, το απολωλός πρό-
βατο, το άσωτο παιδί του γιου της του μο-
νάκριβου που επέστρεψε στα πάτρια εδάφη δια
να διεκδικήσει την υψηλή του καταγωγή που
‘χασε στη ξενιτιά... Και μπλα, μπλα η Αναστασία
μέχρι που στο τέλος αυτούπνωτίζεται κι αρχίζει
το ροχαλητό.

Κι εγώ ακόμη να της πω πως δεν πρόκειται να
πάρω κανενός τη θέση γιατί δεν ανήκω σ’
αυτόν τον κόσμο. Ήρθα κι εγώ μεταμφιεσμένος
στη γη όπως κι άλλοι θεοί, όλοι για να κερ-
δίσουμε το στοίχημα που παίχτηκε στον Όλυ-
μπο πριν τριάντα χρόνια. Πώς να της το εξη-
γήσω τώρα αυτό;

Λίγο πριν την τελική αναμέτρηση μεταξύ Πρώ-
του Άρχοντα και Θεού, η γιαγιά Αναστασία με
πλησιάζει και μου ξαναπαριθμεί τις απαιτήσεις
της.

“Κάτσε να δούμε πρώτα ποιος απ’ τους δυο θα
νικήσει”, τη διακόπτω, πράγμα που της σπάζει
τα νεύρα.

Με κοιτάζει με μάτια κουκουβάγιας. “Δεν μπο-
ρούσε να σε κάνει πιο έξυπνο ο τζύρης σου;”
Μ’ αντικρούει η Αναστασία, χωρίς να ξεκολλά
τα μάτια της από πάνω μου.

Καιρός να της τα ψάλλω, λέω από μέσα μου. Με
προλαβαίνει όμως αυτή, όπως πάντα.

“Είναι ρε δυνατόν, ένας θεός να νικηθεί ποτέ
του που τον Πρώτον Άρχοντα, ε;”

Η αλεπού τα ξέρει όλα, ή μάλλον νομίζει πως τα
ξέρει όλα. Τ’ αυτιά της, από το πολύ κερί που’
χουν μαζέψει μοιάζουν με φελλούς πάνω σε
μουσκάλες κρασιού. Τι να της πω λοιπόν αυτής
της ξερακιανής γριάς, που χωρίς μασέλλα μοιά-
ζει με γαλήνα και που θέλει σώνει και καλά να
με κάνει Πρώτο Άρχοντα; Πως εμείς εκεί πάνω
στον Όλυμπο, δεν είμαστε τόσο άτρωτοι κι’ ανί-

κητοι όσο νομίζει; Μέχρι όμως να διαπεράσει η
φωνή μου όλο εκείνο το κέρινο τείχος, αυτή θα
μας έχει θγάλει άτριχους κι ανίκανους. Άντε, να
συνεννοηθείς μαζί της.

Η Αναστασία δείχνει αποφασισμένη ν’ αντι-
σταθεί μέχρι τέλους: “Όποιος κι’ αν νικήσει,
εσένα δεν σου πέφτει λόγος. Όταν σου λέω
εγώ πως θα σε κάμω Πρώτο Άρχοντα, σημαίνει
έγινε κιόλας. Γι’ αυτόν, άκου ότι σου λαλώ τζιαι
σιώπα”.

Η κωλόγρια, όσο θυμάνει, τόσο πιο πολύ γυρίζει
η γλώσσα της τη διάλεκτο πούναι απα-
γορευμένη από το κόμμα της. Αν την άκουγαν
οι συνεργάτες της να μιλά έτσι, ίσως να μην της
το συγχωρούσαν τόσο εύκολα αυτή τη φορά.
Αυτό πρέπει να τό χω υπόψη μου.

“Τι χαζεύεις, ρε;”

Έρχεται η φωνή της Αναστασίας σαν τούθλο
κατευθείαν στο κεφάλι μου. Και μετά: “Θέλω να
μου υποσχεθείς πως μόλις, μα μόλις ορκιστείς
Πρώτος Άρχοντας, θα ζητήσεις να γίνει δη-
μοψήφισμα ν’ απαλλαγεί το κράτος που το
πτώμα του Λένιν...”

“Πάλε αυτός ο Λένιν...”

“Σκασμός! Να τον κάψουν ρε αν θέλουν ή να
τον θάψουν, εν με κόφτει. Αν θέλουν ας τον κά-
μουν κομματούθκια να τον πουλούν όπως έκα-
μαν τζιαι με το τείχος του Βερολίνου. Ακούεις;”

“Κι εγώ τι θα κερδίσω αν κάμω όλα αυτά που
ζητάς;” τη ρωτώ φωνακτά, προτού μ’ αναγκάσει
να ξεράσω απάνω στη ξεθωριασμένη μαύρη της
ποδιά που την κρύβει απ’ άκρη σ’ άκρη. Ολόϊδια
μαύρη γαλήνα, η κωλόγρια.

Άκου να τον κάμουν κομ-μα-τού-θκια να τον
πουλούν! Αλήθεια, τι τέρατα έχουν γίνει οι θνη-
τοί.

Την κοιτάζω και σκέφτομαι πόση ώρα θ’ άντε-
χαν μαζί της άλλοι θεοί που κατέβηκαν με-
ταμφιεσμένοι. Φαντάσου να’ πεφτε κανενός
νευρικού θεού η Αναστασία για γιαγιά. Θα την
έκανε κουτσουκούτα και θα την έριχνε μέσα σε
κανένα υπόνομο πριν περάσουν πέντε λεπτά.

“Άαα το πουλάκι μου!” ξεφωνίζει η Αναστασία.
“Βλέπω ξέρεις να χρησιμοποιείς το μυαλουδάκι
σου άμα θέλεις. Και τόσο καιρό μου τό παιζες
υπεράνω συμφέροντος όπως ο κακομοίρης ο
παππούς σου, που χαράμισε μια ζωή για το καλό
του δημοσίου συμφέροντος, θεός μακαρίσει
τον”. (Το φανταζόμουν πως τον μισούσε αυτή
τον άντρα της. Αλλά άλλοι τους φταίνε κι άλλοι
πληρώνουν, έτσι είναι με το σόι της, γιατί αυ-
τούς που μισούν, τους φοβούνται κι από πάνω.
Γι’ αυτό πληρώνουν τα παιδιά ή τα εγγόνια
τους, εξαρτάται).

“Τι θέλεις, ρε ανεπρόκοπε, να ξεχρεώσω εγώ τα
χρέη σου επειδή σου εγούσταρε να ζεις σαν τον
πρίγκηπα του παραμυθικού; Να το κάμω, γιόκα
μου. Νομίζεις πως εν μπορώ; Πέμου πόσα θέ-
λεις να σου γράψω τώρα αμέσως επιταγή”.

“Άκου γιαγιά. Δεν θέλω τα λεφτά σου”.

“Εγώίσταρε”!

“Γιαγιά, δυο πράγματα θέλω που σένα. Θέλω να
μου εξηγήσεις γιατί ... ΕΝ ... στο σέρι σου να με
κάμεις Πρώτο Άρχοντα...”

“Άτε πάλε”, μουρμουρά η κωλόγρια.

"... το δεύτερο. Το δεύτερο, γιαγιά, είναι πως για να δεκτώ να παρουσιαστώ στη δεξίωση που ξέρω πως ετοιμάζεις για χάρη μου θέλω να μου υποσχεθείς πως αντί σαμπάνια, θα σερβίρεις Jack Daniel's".

"Ίντα πράμα;"

"Άσε, που ...ΕΝ... νάρθει ώρα εξηγώ σου".

"Πάντως ό,τι τζιαν έμαθες στην Αμερική, γιόκα μου, εξέμαθες τη γλώσσα σου... Τελοσπάντων, εν ήταν μες τα σκέδια να σου το πω, αμμά τώρα που βλέπω πως σκέφτεσαι, εν να σου το πω: Τον Πρώτο Άρκοντα έβαλα μι-στω-τούς να τον παίξουν..."

"Τί; Πότε; Πού;!!!"

"Τη νύκτα σαν τζοιμάται".

"Πριν γίνει ο αγώνας".

"Πριν, γιόκα μου, πριν, μιαν τζιαν καλήν να ξυμπερτέφκουμεν που λλόουτου."

(Κωλόγρια, Κωλό-γρια, ΚΩΛΟΓΡΙΑ!)

"Ίντα εκό-ταίνησες έτσι, ρε";

(Πάει, ετέλειωσε, πρέπει να ειδοποιήσω τον Όλυμπο).

"Όσο για το άλλο πράμα που θέλεις στη δεξίωση, εν ηξέρω ίντα πούνει", συνεχίζει αυτή ακάθεκτη, "αμμά αν τόχουν τα μαχαζιά εν να σου το φέρω, εν έσ-σαιε πρόθλημα".

"Ναι, ναι", λέω εγώ καθώς αυτή αυτούπνωτιζεται για άλλη μια φορά.

Ευκαιρία, λοιπόν να δραπετεύσω!

* * *

Ντύνομαι σαν Τσιγγάνα κούκλα και βγαίνω στους δρόμους του Τελ Αβίβ. Ξέρω πως αργά ή γρήγορα θα πέσω απάνω σε κανένα μεταμφιεσμένο θεό σε τούτη την πόλη. Εδώ τα στοιχήματα δίνουν και παίρνουν. Άσε που το Τελ Αβίβ έχει τέτοιο γλέντι που πολλοί θεοί και ημίθεοι κατεβαίνουν εδώ για να σπάσουν λίγο τη μονοτονία του Ολύμπου.

Σε κάποιο πεζοδρόμιο, λοιπόν, του Τελ Αβίβ, εκεί που σταματώ για να διασταυρώσω, σταματά ένα αμάξι με δύο άντρες μέσα, νεαρούς, ο ένας γύρω στα εικοσιπέντε, ο άλλος τριάντα, τριανταπέντε.

"Μόνη τέτοια ώρα, δεσποινίς"; ρωτά ο συνοδηγός. "Δεν θάταν καλύτερα να σας συνοδεύσουμε κάπου";

Από ευγένεια, το παιδί πρωτεύει. Καλού κακού, εγώ τους μελετώ εξονυχιστικά μήπως και μου επιφυλάσσουν παγίδα.

"Ναι!" συμπληρώνει ο οδηγός του αμαξιού, σκύβοντας απάνω στο συνοδηγό για να με δει καλύτερα.

Τα παιδιά φαίνονται ακίνδυνα. Απλοί θνητοί κι οι δυο τους. "Εξαρτάται από που θα με συνοδεύσετε," απαντώ τέλος εγώ. "Βλέπετε, είμαι καινούργια στην πόλη σας και δεν θά 'λεγα όχι σε μια περιήγηση".

"Εκεί που πάμε, δεν θα θρεις καλύτερα", με διαβεβαιώνει ο νεότερος της παρέας που κρατά και το τιμόνι.

Μετά από μερικούς σταθμούς σε διάφορα μπάρκια του Τελ Αβίβ, οι δυο τους εισηγούνται να πάμε κάπου για χορό. Εγώ αυτό περίμενα ν' ακούσω.

Σε λίγο, φτάνουμε σε μια ξεμοναχιασμένη, ακατοίκητη γειτονιά γεμάτη δύοροφες και τριόροφες κατοικίες δίχως πόρτες και παράθυρα. Στο υπόγειο μιας τέτοιας κατοικίας βρίσκεται μια δισκοθήκη. Στην είσοδο της, στέκουν δυο-τρεις πεσινο-ντυμένες αγριόφατες που θα μας σταμπάρουν το χέρι αφού πρώτα πληρώσουμε. Τα παιδιά είναι πολύ γενναϊόδωρα, δεν μ' αφήνουν να πληρώσω τίποτα.

Από τη στιγμή, λοιπόν, που μπαίνω μέσα στη δισκοθήκη, το μυρίζομαι. Εδώ υπάρχουν κι άλλοι

"Αν θέλουν ως τον κάμου κομματούθκια να τον πουλούν όπως έκαναν τζιαν με το τείχος του Βερολίνου"

πολλοί σαν εμένα! Δυσκολεύομαι να κρατήσω μέσα μου τη χαρά που νοιώθω.

Οι δυο συνοδοί μου όμως, δεν φαίνονται και τόσο ενθουσιασμένοι. Ίσως άρχισαν να υποπτεύονται πως δεν πρόκειται να μείνω μαζί τους. Εδώ μέσα σίγουρα θα με χάσουν. Αφού πριν καν προσεγγίσω την πίστα, έλαβα τρεις ή τέσσερις προσκλήσεις, να χορέψω, κι' άλλα τόσα, ίσως και παραπάνω, φλερτ και μιλούμε μι-σοσκόταδο!

Στέκομαι στην άκρη της πίστας και χαζεύω. Θαμνώνες όλων των ειδών και ποιητών χορεύουν στο ρυθμό μιας καταπληκτικής μουσικής. Που τέτοιο γλέντι στον Όλυμπο.

"Με συγχωρείτε", ακούω κάποιο να μου λέει, "νομίζω πως σας ξέρω από κάπου".

Έχει μια φωνή ο κερατάς που τραντάζει το έδαφος κάτω από τα πόδια μου. Δυο μέτρα γκόμενος, και θάλε. Δεν με πολυ-συγκινεί όμως η πρώτη του κουθέντα, την έχω ακούσει ξανά, έτσι δεν του δίνω και πολύ σημασία.

"Ναι, σίγουρα, αυτά τα όμορφα μάτια μου είναι γνώριμα", επιμένει αυτός.

Αυτά τα θνητά κομπλιμέντα μου τη δίνουν. Καμιά σημασία λοιπόν στον κύριο.

"Αυτό το γλυκό χαμόγελο πως θα μπορούσα να το ξεχάσω". Ατού αυτός.

Οπότεν το πράμα αρχίζει να φτηνίζει πολύ και σηκώνομαι να φύγω. Τότε αυτός με αρπάζει ξαφνικά και κοιταζόμαστε για μια στιγμή. Ύστερα, αυτός αρχίζει να γελά ενώ εγώ στέκομαι απέναντι του σε πλήρη αμηχανία.

"Πολύ σου πάει το φουστανάκι, κούκλα. Μόνο που θάπρεπε ν' αφήσεις καμιά τραβεστί με πείρα να σε μακιγιάρει", λέει όταν σταματά επιτέλους το γέλιο. "Πάντως πολύ σε γουστάρω, κούκλα".

Και τότε, μου κλείνει το ένα μάτι και προσθέτει: "Τί θάλεγες για ένα Jack Daniel's, έτσι για προθέρμανση δηλαδή;"

Βρε την πονηρούλα τη θεά Αγνώστων Ιδιοτήτων, πως μου την έσκασε έτσι; Αυτή εδώ σαν λεβέντης γκόμενος κι' εγώ πρώτης τάξεως Ανατολίτικο μανούλι!

"Μπράβο", της λέω, "δεν τόξερα πως τό' χες μέσα σου. Πώς νοιώθεις λοιπόν εκείνο το πράμα που κρέμμεται απ' τα σκέλη σου. Σ' αρέσει, σ' αρέσει;"

Σειρά μου να γελάσω. Εδώ που είμαστε, οι τύποι είναι περιττοί.

Έτσι λοιπόν, ο γκόμενος κι' εγώ χορεύουμε για λίγο, έτσι για να παραπλανήσουμε τυχόν κατασκόπους, κι' ύστερα καθόμαστε σε μια γωνιά και τα λέμε. Της ζητώ να κάνει κάτι για να κερδίσουμε το στοιχήμα, αφού πρώτα της διηγηθώ τις περιπέτειες μου, πως έμπλεξα με την Αναστασία, το Πρωτο-Αρχοντλίκι της κ.ο.κ.

Η θεά αρχίζει να δείχνει εκνευρισμένη. Φαίνεται να γνωρίζει την Αναστασία.

"Πάμε να φύγουμε από δω μέσα, κούκλα", με παροτρύνει ο γκόμενος. "Πάμε κάπου πιο ήρεμα, να μπορέσουμε να γνωριστούμε καλύτερα".

Πολύ πειστικός γκόμενος η θεά.

Κι' εγώ δεν τα πηγαίνω άσχημα. Σαν καλή τσιγγάνα που είμαι, του ζητώ να με περιμένει στην είσοδο· πρέπει πρώτα να αποχαιρετήσω τους δυο μου συνοδοίς.

"Μην αργήσεις", μου ψυθιρίζει η θεά, "πρόκειται να επιστρέψω στον Όλυμπο απόψε".

Λίγο αργότερα, θρισκόμαστε αγκαλιασμένοι δίπλα στον παραλιακό δρόμο του Τελ Αβίβ. Εκεί, η θεά μου εξηγεί πως η Αναστασία δεν είναι και τόσο θνητή όσο νομίζω.

"Είναι τουλάχιστον ημίθεα. Μπορεί και νάχει γίνει θεά, δεν είμαι βέβαιη".

"Βέβαιος! είσαι γένος αρσενικού τώρα", την υπενθυμίζω, ψυθιρίζοντας της στ' αυτί.

"Βέβαιη!" φωνάζει αγριεμένα η θεά, "τι πάει να πει δεν ήσουν βέβαιη όταν ήρθες μαζί μου".

"Έτσι μπράβο", της ψυθιρίζω, καθώς προσπερνούμε ένα νεαρό ζευγάρι που περπατά ανέμελο, δίπλα από μια Λάσσι, η οποία οσφραίνεται τα πόδια όλων των περαστικών.

Όταν μας θλέπει εμάς, χωρίς όμως να μπορεί να μας μυριστεί - αφού οι θεοί είναι άοσμοι - σαστίζει κι' αρχίζει να γαυγίζει.

"Πάμε να φύγουμε από δω προτού γίνουμε θέαμα και μας πάρουν ειδήση άλλοι θεοί".

Η θεά φαίνεται πολύ ανήσυχη.

"Πρέπει να πάω πίσω αμέσως", μου τονίζει. Κι ύστερα, με ακόμη πιο σοβαρό ύφος: "Εσύ, θα μείνεις εδώ, εγγονός της Αναστασίας, και θα κάνεις ό,τι σου λέει μέχρι να ξεδιαλύνω τη γνησιότητα του..."

"Του boufbon", ευτυχώς την προλαβαίνω. Αν έλεγε του στοιχήματος, μπορούσε να την πατούσαμε άσχημα, μ' όλους αυτούς τους κατασκόπους που βρίσκονται στο Τελ Αβίβ.

"Του ποιου"; ρωτά αχάμπαρα αυτή.

"Του Jack Daniel". (Αυτό μου δίνει μια ιδέα για ύστερα).

"Ναι, ναι. Πρέπει να φύγω τώρα αμέσως. Θα πάμε πίσω στη γειτονιά της δισκοθήκης, θα κρυφτούμε σ' ένα από κείνα τα άδεια σπίτια να ετοιμαστώ", ψυθιρίζει τέλος η θεά.

Σε λίγο, ενώ αυτή θγάζει τη θνητή της περιβολή για ν' ανέβει πίσω στον Όλυμπο, κι εγώ μεταμορφώνομαι από τσιγγάνα σε εγγονό της Αναστασίας, γυρίζω και της λέω πόσο πολύ τη γούσταρα σαν γκόμενο. Κι' αυτή, λίγο πριν χαθεί μέσα στα σύννεφα, αποκρίνεται:

"Δεν τέλειωσα ακόμη μαζί σου, κούκλα".

* * *

"Που εγύριζες ούλλη νύκτα, ανεπρόκοπε;" με μαλώνει το επόμενο πρωί η Αναστασία. "Ούλλα τα μαθαίνω, ούλλα! Εκατάλαβες;"

Θέλω να της πω να σκάσει και να πάει στο διάολο, μα αντί αυτού ξεραίνω. Ήπια πολύ παγιτικό γήινο κρασί το προηγούμενο βράδυ και δεν ήμουν συνηθισμένος.

“Πρόσεξε πολλά καλά. Που δαμέ τζιαι να πάει εν να κάμνεις ότι σου λαλώ εγώ.” (Παράξενο, αυτό μου τό πε κι’ η θεά)! “Τζιαι πρώτα - πρώτα εν να κόψεις ούλλην τζίνην την ασου-λούππωτην μαλλούππα τζιαι να γενείς άδρω-πος...”

Αισίωμα

Η γιαγιά Αναστασία, πρώτη και καλύτερη στη δεξίωση, μες την κατάμαυρη τουαλέτα της, καθιστή στην αναπηρική της, μοιάζει με επιτάφιο δίχως άνθη.

Πάει, λοιπόν, η γιαγιά. Χάνεται στα έγκατα της θνητότητας της. Και θεά νά’ ναι, με τέτοια διά-λεκτο δε νομίζω να επιστρέψει στον Όλυμπο.

“Γιαγιά”, της λέω εγώ, προσπαθώντας να βρω τι άλλο εκτός από γιαγιά μπορεί να είναι αυτή η μουμιασμένη υπόσταση με καμπούρα σε σχήμα φτυαριού.

“Σταμάτα να μου γλυκομιλάς, ψεύτη, τζιαι πεμου ποιον είδες εψές”, συνεχίζει, εκ-θιάζοντας με με το μαστούνη της.

“Ωραία, αφού επιμένεις”, απαντώ. “Ε-ψές εγνώ-ρισα μίαν ωραϊάν ύπαρην, ήπιαμε λίγο παραπάνω και μετά πήγαμε σ’ ένα ξενοδοχείο και...”

“Σκάσε, σκάσε εν θέλω να ξέρω”, ξε-λαρυγγίζεται η Αναστασία. Όταν συνέλθει, με ρωτά αν μας είδε κανένας άλλος.

“Τι κι’ αν μας είδε κανένας...”

“Ρε αθεόφοβε”, ξανα-ξελαρυγγίζεται αυτή σε σημείο που αρχίζει να ακούεται σαν μια μακρινή φωνή μέσα στα παράσιτα ενός τηλεοπτικού σταθμού πού’ χει πάθει θλάθη: “Εν να κά-μεις, ό,τι λαλώ εγώ, ει-δε-μί εννά σε πε-τά-ξω έξω να σε φάν οι σσί-λοι...”, κ.ο.κ.

Με τέτοιους εκθιασμούς, ποιος θα μπορούσε να τα θγάλει πέρα με την Αναστασία; Συμφωνώ, λοιπόν, ν’ ακολουθήσω πιστά τα σχέδια της. Και πρώτα απ’ όλα η δεξίωση. Μάλιστα, για να με υποδείξει ποιος άλλος... η κωλόγρια η Αναστασία - ως τον επόμενο Πρώτο Άρχοντα!

“Και εις ανώτερα, γιαγιάκα! Αφού με θέλεις Πρώτο Άρχοντα, σκατένη, κάμε με Πρώτο Άρχοντα. Μα η φωνή σου δε θγαίνει, αλλά και νά’ θγαίνε θα μας έκανες όλους ρεζίλι. Γι’ αυτό πάψε τους εκφοβισμούς σου, κωλόγρια, κι άκου τι θέλω από εσένα”.

Η γιαγιά σαν νά’ χει πάθει ηλεκτροσόκ απάνω στου τελευταίου τύπου αναπηρική της καρέκλα.

“Πα-πα-παρ...”, τώρα όχι μόνο μοιάζει με γαλήνα, ακούεται και σαν γαλήνα. “Πάρ-ταρ-δε”, θέλει να πει μπάσταρδε αλλά η φωνή της δεν θγαίνει.

“Τίποτα δεν θγαίνει πια, γιατί προσπάθησες να παίξεις το φασιστικό σου παιχνίδι πάνω μου, νομίζοντας πως πάντα κερδά αυτός που φωνάζει παραπάνω. Να τώρα που την έπαθες επειδή εγώ δεν είμαι σαν τον κωλόγερο τον άντρα σου που σε περνούσε για σάρκα υπηρεσίας κι εσύ, αντί να ξεσπάς πάνω του, τα ‘θγαζες πάνω σ’ εκεί-νους που δεν έφταιγαν.”

Αυτό ήταν. Η γιαγιά Αναστασία παθαίνει αμόκ. Καταπίνει τη μασέλα της, εγειρείται απ’ την αναπηρική της καρέκλα και πέφτει μπρούμυτα μπροστά στα πόδια μου.

“Με θέλεις Πρώτο Άρχοντα, ε! Πάρε, λοιπόν μια γεύση από Πρώτο Άρχοντα”.

Τα χείλη της κινούνται απεγνωσμένα σαν να θέ-λουν να με δαγκώσουν αντί αυτού, σχηματίζουν τη λέξη κα-τα-λα-μέ-νε.

“Μπρος ετοιμάσου για τη δεξίωση, και μη ξε-χάσεις να σερβίρεις Jack Daniel’s αντί σα-μπάνια”.

“Κύλει Κύλει!...”

* * *

Και φτάνουμε αισίως στη νύκτα της δεξίωσης. Μια νύκτα γεμάτη αποκαλύψεις αφού Θεοί, Θεές, Ημίθεοι και Ημίθεες ενώνονται με τους θνητούς σ’ ένα ξέφρενο παλμό, που δη-μιουργείται μέσα απ’ την αγωνία για τ’ απο-τέλεσμα κάποιου παλιού, μεγάλου, Ολυμπιακού στοιχήματος.

Ο Πρώτος Άρχοντας θα βρεθεί σε λίγο αντι-μέτωπος με το Θεό που αναζητεί. Βαλτοί κι’ απ’ τις δυο παρατάξεις κραυγάζουν συνθήματα που

Άλλοι τους φταίνε και άλλοι πληρώνουν, έτσι είναι με το σόϊ της, γιατί αυτούς που μισούν τους φοβούνται και από πάνω, γι’ αυτό πληρώνουν τα παιδιά ή τα εγγόνια τους, εξαρτάται.

φτάνουν στ’ αυτιά μου σαν φράσεις που ακούει κανείς σε αγώνες ιπποδρομίας: “Πάτα του Ασύλληπτη, Έλα Πέντε, Βάλε πρώτη Σουήτ Λίλυ” κ.ο.κ.

Η γιαγιά Αναστασία, πρώτη και καλύτερη στη δεξίωση, μες τη κατάμαυρη τουαλέτα της, καθιστή στην αναπηρική της, μοιάζει με επι-τάφιο δίχως άνθη. Ο προσωπάρχης της βρήκε την τέλεια λύση για το χάσιμο της φωνής της. Αφού δωροδοκήθηκε από τον υποφαινόμενο εγγονό της, της ετοίμασε μια κασέτα με πρώτης τάξεως “κα-θαρευουσιάνικα”. Με τη βοήθεια ενός μο-χλού που βρίσκεται κρυμμένος στο μανίκι της θα μπορεί να κάνει όλο το διάλογο που χρειάζεται για να τα θγάλει πέρα με όλους τους καλεσμένους της.

Δυστυχώς όμως, ο προσωπάρχης της, καθότι βλήμα, έχασε να αποφύγει τα γένη αρσενικού και θηλυκού. Κι έτσι, το πρώτο πρόβλημα πα-ρουσιάζεται όταν καταφθάνει η Πρέσβειρα των Ηνωμένων Πολιτειών. Η γιαγιά πατά το μοχλό κι’ αρχίζει να παίζει το μαγνητόφωνο: “Καλώς ήρθατε κύριε Πρεσβευτά. Μεγάλη μας τιμή...” κ.ο.κ.

Η Πρέσβειρα, ήδη σατισμένη απ’ τη μακάθρια εμφάνιση της Αναστασίας, τα χάνει προς στιγ-μή και γυρίζει πίσω προς τους σωματοφύλακες της, γεμάτη αμηχανία. Ένας απ’ αυτούς - ου-ρανοξύστης ο άτιμος - προσπερνά την Πρέ-σβειρα, παίρνει το χέρι της γιαγιάς, το ασπά-ζεται και της λέγει: “Κκα-λόους σας βρήκακι, κκυρρία Ανε-στη-σία”.

Η γιαγιά αγαλλιάζεται απ’ την πα-ρουσία τέτοιου παιδαριού, κι ως την έχει πει αναισθησία!

“Παρακαλώ, περάστε,” ακούεται ξανά το μαγνητόφωνο της Ανα-στασίας.

Κι’ η Πρέσβειρα με τη συνοδεία της κατευθύνεται προς το πίσω μέρος του σπιτιού όπου οι πα-ρευρισκόμενοι απολαμβάνουν νό-στιμα εδέσματα - μεταξύ άλλων και ψητό κόκκορα απ’ τα ίδια τα χέρια της γιαγιάς.

(Τώρα, φτάνουμε στο παρα-πέντε των αποκαλύψεων που μπορώ να πω θα ζήλευε ακόμη κι’ ο Άγιος Ιω-άννης). Η γιαγιά, μισοκοιμισμένη

ακολουθεί την Πρέσβειρα και τους συνοδούς της και σε λίγο ξαναπατά το μοχλό. Το μαγνητόφωνο, που βρίσκεται κρυμμένο κάτω απ’ τη φούστα της αρχίζει να παίζει άλλη μια φορά: “Θα μας κάνετε την τιμήν να δοκιμάσετε τα εδέσματα μας και να πιείτε εις υγιειαν του νέου Πρώτου Άρχοντος ένα Τζοκ Ντάνιελ!

Ακούγοντας αυτό η Πρέσβειρα, πέφτει στο έδαφος απ’ το γέλιο, και λίγο αργότερα πέφτει από πάνω της η γιαγιά Αναστασία, πού’ χει στο μεταξύ ξυπνήσει απ’ τα χάχανα της πρώτης. Και σαν να μην έφτανε αυτό, η γριά επα-ναβρίσκει τη χαμένη της φωνούλα, θεός φυ-λάξει!

“Ποια νομίζεις πως είσαι, σκύλλα”, ξεφωνίζει η γριά καθώς αρπάζει την Πρέσβειρα απ’ τα μαλιά

κι αρχίζει να τη δαγκώνει. “Μια πουτάνα είσαι, τίποτε παραπάνω”.

“Πουτάνα”!

Και δώστου δαγκωματιές η Αναστασία, μέχρι που της θγαίνει η μασέλα πάνω στη σάρκα της λιπόθυμης Πρέσβειρας.

“Κύ-λα! Κύ-λα”!

* * *

Κανένας από εμάς δεν μπορούσε να τη γλυ-τώσει απ’ τα χέρια της Αναστασίας. Μόνο ο Δίας μπορούσε. Γιατί στην πραγματικότητα, η Πρέ-σβειρα των ΗΠΑ ήταν η θεά Αγνωστων Ιδιο-τήτων, η οποία υπήρξε κάποτε θνητή και την οποία επήδησε ο Δίας ο καρπουτζουκλής και εγέννησε, μεταξύ άλλων, τον Κάστωρ πούγινη Πρώτος Άρχοντας της Γης...

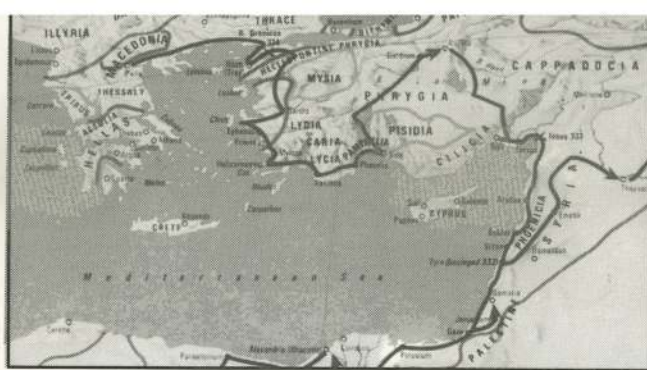
“Άκουσε εκεί Κάστωρ, ούτε σκύλλος νά’ ταν” ψυθιρίζω κι’ έπειτα αρχίζω να γελώ.

Οπότεν αρχίζει ένας δεύτερος τρικούβερτος καυγάς. Μόνο που αυτή τη φορά, θύτης είναι ο Πρώτος Άρχοντας και θύμα του, εγώ!

Κερατάδες θεοί, σώβρακο δεν έχετε να φο-ρέσετε, αλλά το στοιχηματάκι σας το παίζεται. Ας πάρει, λοιπόν, τη θέση μου ο Κάστωρ. Έτσι, για να σας δω να χάνετε κι εσείς μια φορά. Εγώ προτιμώ να μείνω εδώ πέρα, ακόμη κι’ αν πρέπει να κρατήσω την υπόσχεση μου στην κωλόγρια να ξε-ταριχέσω τον Λένιν. Άλ-λωστε, τι Πολυδεύκης θά’ μουν!

(Στο επόμενο τεύχος: Ποια ήταν στην πραγ-ματικότητα η Αναστασία).

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ

ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Η ανατολική Μεσόγειος είναι μια σοβαρή υπόθεση. Στην **ευρύτερη** της έννοια η Ανατολική Μεσόγειος ξεκινά από τα Βαλκάνια δυτικά και φτάνει μέχρι την Περσία Ανατολικά. Βόρεια, φτάνει μέχρι τη μαύρη θάλασσα και νότια μέχρι την Αιθιοπία. Στην αμεσότερη γεωγραφική κλίμακα είναι οι περιοχές που περιβάλλουν βασικά την Κύπρο: Νότια Τουρκία (αρχαία Κιλικία), Συρία, Λίβανος, Ισραήλ / Παλαιστίνη, Αίγυπτος.

Όπως και να το κοιτάξεις, είναι μια περιοχή με παράξενη μοίρα. Εδώ διασταυρώθηκαν για αιώνες τα ρεύματα 3 κόσμων - του Αφρικανικού, του Ασιατικού και του Ευρωπαϊκού. **Πολιτιστικά** είναι μια περιοχή με βαρεία, ασήκωτη κληρονομιά. Σ' αυτήν την περιοχή δημιουργήθηκαν οι πρώτες πόλεις της γνωστής αρχαιότητας. Εδώ μονομάχησαν οι μεγάλοι πολιτισμοί και οι μεγάλες αυτοκρατορίες. Ο Χαμουράμπι έγραψε τον πρώτο νομικό κώδικα. Οι Αιγύπτιοι έφτιαξαν τον πρώτο μεγάλο πολιτισμό. Οι Πέρσες εφεύραν (ή μετάφεραν από την Ανατολή) τον δυισμό του καλού και του κακού. Οι Εβραίοι δημιούργησαν το μονοθεϊσμό του δίκαιου Θεού. Οι Φοίνικες εφεύραν το αλφάβητο. Οι Κύπριοι αντιστάθηκαν μέχρι τέλους στην πατριαρχία δημιουργώντας τη λατρεία της Ερωτικής Θεάς. Οι Έλληνες δημιούργησαν την ορθολογική φιλοσοφία

κατά την οποία οι Ευρωπαίοι αυτοδικαιολογούσαν τον Ιμπεριαλισμό τους με την ιδεολογία του "εκπολιτισμού" των βαρβάρων, χρειάζονταν αυτή την περιοχή. Ο Ναπολέοντας, σαν διάδοχος του Καίσαρα, πήγε στην Αίγυπτο, κουβαλώντας μαζί του επιστήμονες και λόγιους για να ανακαλύψουν "τις ρίζες". Ο Ευρωπαϊκός Ρομαντισμός, όμως, που ακολούθησε, θα ανέτρεπε τη δεδομένη γνώση αιώνων. Ο πιο αρχαίος πολιτισμός, η ρομαντική αρχή της Δύσης, δεν ήταν ο Αιγυπτιακός και ας έλεγαν ότι ήθελαν οι αρχαίοι. Πώς θα μπορούσαν οι μαύροι Μουσουλμάνοι να είναι πνευματικοί προγόνι των Λευκών Χριστιανών αποικιοκρατών; Η αρχή του πολιτισμού, όπως περιγράφει με λεπτομέρεια ο Bernal στο βιβλίο του **Black Athena**, μεταφέρθηκε τον 19ο αιώνα στη χερσόνησο της Βαλκανικής όπου βρισκόταν η Αθήνα. Έτσι όταν οι Ρωμιοί των Βαλκανίων εξεγέρθηκαν το 1821, οι ρομαντικοί ποιητές έτρεξαν να τους βοηθήσουν και η Ιερά Συμμαχία (το NATO της εποχής) που είχε συσταθεί ακριβώς για να εμποδίζει τις επαναστάσεις, τελικά παρέμβηκε και δημιούργησε το νεοελληνικό κράτος. Ένα κράτος - προτεκτοράτο της Δύσης, του οποίου οι ιθαγενείς, έπρεπε να μάθουν ότι ήταν - πνευματικοί προγόνι των Ευρωπαίων. Οι δικές τους αντιστάσεις, τα

Αγγλογάλλους σήμανε και την επίσημη ένταξη της στον Μοντέρνο Χρόνο - και την άμεση συμμετοχή της στις διαλεκτικές του καπιταλιστικού συστήματος. Έτσι τη δεκαετία του 1920 στην Κύπρο δημιουργήθηκε το Κομμουνιστικό Κόμμα, Αγροτικό κίνημα και συνεταιρισμοί. Ανάμεσα στους Εβραίους η ένταση ανάμεσα στους υποστηρικτές της συμβίωσης με τους Άραβες και στους υποστηρικτές ενός εθνικού Εβραϊκού κράτους αυξήθηκαν. Οι Άραβες, των οποίων οι εξεγέρσεις μετά 1918 καταστάληκαν, προσπαθούσαν να καταλάβουν τη νέα εποχή, τη νέα δυναμική. Η Τουρκία στην οποία άρχισε να συγκροτείται ένα εθνικό κράτος εντάχθηκε γρήγορα στον πολιτιστικό χώρο και χρόνο της Δύσης. Οι κομμουνιστές σκοτώθηκαν στον Βόσπορο και ο Κεμάλ κινήθηκε αμέσως προς την δημιουργία ενός νέου κοσμικού, αυταρχικού εθνικισμού - του τούρκικου. Εβδομήντα χρόνια όμως μετά ένας Τούρκος πολίτης θα επιμένει δηλώνοντας στον National Geographic (αυτό το επίσημο έντυπο των media για την καταγραφή του χώρου): "Κοίταξε μας. Είμαστε ένα μίγμα τούρκων, αράβων, εβραίων, ελλήνων, ιρανών, αρμενίων, κούρδων." Και στην Ελλάδα κυκλοφορούν σαν underground ακαδημαϊκή μελέτη δύο τόμοι με τίτλο: Η στενή εθνολογική συγγένεια των σημερινών Ελλήνων, Βουλγάρων, Τούρκων. **Απόηχοι...**

Όπως και να το κοιτάξεις είναι μια περιοχή με παράξενη μοίρα... Εδώ διασταυρώθηκαν για αιώνες τα ρεύματα 3 κόσμων... Η ανατολική Μεσόγειος ήταν πάντα ένας πολύτιμος, νευραλγικός, σημειολογικός χώρος....

και τη δημοκρατία της πόλης. Εδώ γεννήθηκε ο Στωϊκισμός που εμπνευσε αυτοκράτορες και επαναστατημένους δούλους στη Ρώμη. Ο Χριστιανισμός και ο Μουσουλμανισμός. Ο Αραβικός πολιτισμός. Η οθωμανική περίοδος της ανοχής.

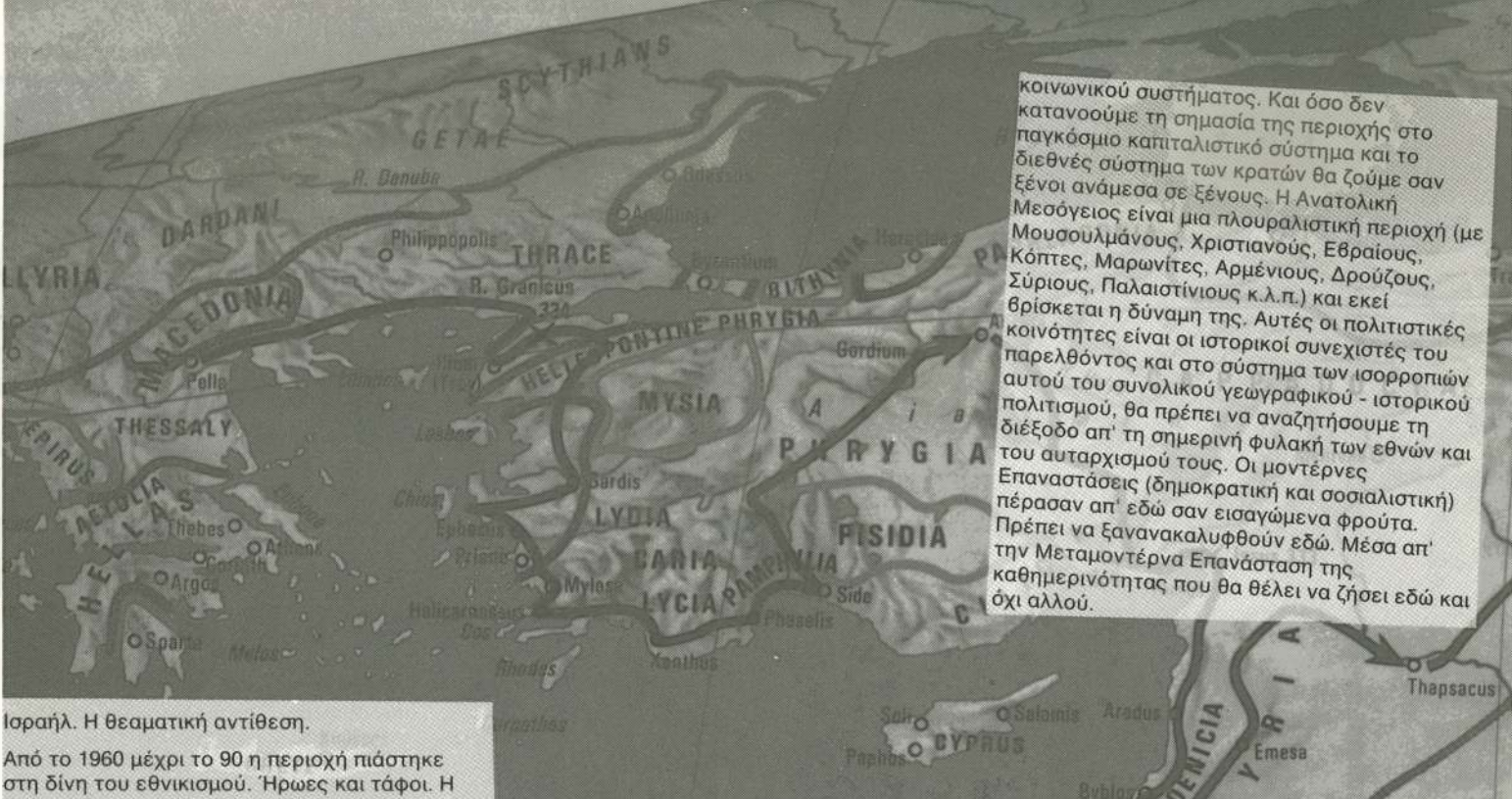
Ακόμα κι αν δεν είχε πετρέλαιο, η Ανατολική Μεσόγειος θα ήταν πάντα ένας χώρος πολύτιμος σημειολογικά. Και εξ' ανάγκης, η μεταμοντέρνα εποχή και ο καπιταλισμός της, θα ανακάλυπταν εδώ ένα χρυσορυχείο - σε μια εποχή εμπορευματοποίησης των συμβόλων, εδώ είναι μια φλέβα χρυσού. Η Μεσόγειος σαν το κυρίαρχο σύστημα άρχισε να χάνει τη δύναμη του, όπως παρατηρεί ο Bradel, με την άνοδο του καπιταλισμού, τον 15ο αιώνα. Η κυρίαρχη θάλασσα έγινε τότε ο Ατλαντικός και σήμερα είναι ο Ειρηνικός. Η Ανατολική Μεσόγειος, ωστόσο, παρέμεινε καίρια, έστω και στην υποβαθμισμένη σχέση της Μεσογείου με το παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα. Εδώ οι Ευρωπαίοι τοποθέτησαν μέχρι τον 19ο αιώνα την αρχή, τη γέννηση του πολιτισμού τους. Σε μια εποχή ιστορική

οράματα του Ρήγα για Βαλκανική ομοσπονδία καταπιεστήκαν στο αποικιακό παιχνίδι της πολιτικο-οικονομικής εξάρτησης και της καλλιέργειας τοπικών, ανταγωνιστικών εθνικισμών. Έτσι τα Βαλκάνια μετατράπηκαν στην πολιτική ορολογία της Δύσης σε "Ανατολικό πρόβλημα".

Ο εθνικισμός απλώθηκε στα Βαλκάνια, καταστρέφοντας με απίστευτη βιαιότητα την συνύπαρξη λαών, θρησκειών και γλωσσών που υπήρχαν εκεί για αιώνες. Η Ανατολική Μεσόγειος όμως παρέμεινε για ακόμα λίγο έξω από το παιχνίδι. Όσοι ήρθε η διώρυγα του Σουέζ, η ανακάλυψη των πετρελαίων και το αποικιακό βλέμμα της Δύσης - the orientalist look όπως το ονόμασε ο Said.

Το 1978 και το 1882 η Κύπρος και η Αίγυπτος πέρασαν στη Βρετανική σφαίρα επιρροής. Από τις αρχές του 20ού αιώνα άρχισε ο εποικισμός της Παλαιστίνης από Εβραίους - Ευρωπαίους που αναζητούσαν τη "γη της Επαγγελίας". Η οριστική συντριβή της οθωμανικής Αυτοκρατορίας το 1918 και το πέρασμα της περιοχής στους

Τη δεκαετία του '30 η Κύπρος και η Παλαιστίνη εξεγέρθηκαν και απέτυχαν. Και ξαφνικά τη δεκαετία του '40 η κοινωνική επανάσταση φάνηκε να έρχεται στην Ανατολική Μεσόγειο από τα Βαλκάνια και πάλιν. Η αντίσταση στον φασισμό φαινόταν να δημιουργεί τις προοπτικές μιας ευρύτερης Επανάστασης. Οι Κύπριοι στην "ανώμαλη" πορεία του εκμοντερνισμού τους ταυτίστηκαν με το όνειρο της δημοκρατίας του ΕΑΜ. Οι "προστάτες" όμως έστειλαν τα τακς στην Αθήνα το 1944 και τις ναπαλμ στον Γράμμο ενώ η σταλινική πειθαρχία "αυτοκτονούσε" τον Βελουχιώτη. Η περιοχή έμπαυε στον νεοαποικιακό χρόνο. Ο συνεργάτης των Άγγλων στη σφαγή της Ελληνικής Επανάστασης των Βαλκανίων, ο Γρίβας, θα εμφανιζόταν σε μια δεκαετία σαν αντι-βρετανός στην Κύπρο. Νεοαποικισμός στην οικονομία αλλά και στην πολιτική και την κουλτούρα. Έχ νεοαποικισμός και θρυσκόλακες. Ανατολικά άνοιξε η πληγή της Παλαιστίνης. Δημιουργήθηκε το εθνικό κράτος της Ισραήλ το 1948. Οι Άραβες και οι Κύπριοι κέρδισαν την Ανεξαρτησία τους την δεκαετία του '50. Ανακάλυψαν όμως ότι το παιχνίδι παιζόταν στην σκακιέρα άλλων. Ρώσσοι και Αμερικάνοι μοίραζαν σφαίρες επιρροής. Οι Ρώσσοι υποστήριζαν τον αντιαποικιακό αγώνα των Αράβων και την προσπάθεια εκμοντερνισμού. Οι Αμερικάνοι τη δημοκρατία και το "σοσιαλισμό", του

κοινωνικού συστήματος. Και όσο δεν κατανοούμε τη σημασία της περιοχής στο παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα και το διεθνές σύστημα των κρατών θα ζούμε σαν ξένοι ανάμεσα σε ξένους. Η Ανατολική Μεσόγειος είναι μια πλουραλιστική περιοχή (με Μουσουλμάνους, Χριστιανούς, Εβραίους, Κόπτες, Μαρωνίτες, Αρμένιους, Δρούζους, Σύριους, Παλαιστίνιους κ.λ.π.) και εκεί βρίσκεται η δύναμη της. Αυτές οι πολιτιστικές κοινότητες είναι οι ιστορικοί συνεχιστές του παρελθόντος και στο σύστημα των ισορροπιών αυτού του συνολικού γεωγραφικού - ιστορικού πολιτισμού, θα πρέπει να αναζητήσουμε τη διέξοδο απ' τη σημερινή φυλακή των εθνών και του αυταρχισμού τους. Οι μοντέρνες Επανάστασεις (δημοκρατική και σοσιαλιστική) πέρασαν απ' εδώ σαν εισαγόμενα φρούτα. Πρέπει να ξανακαλυφθούν εδώ. Μέσα απ' την Μεταμοντέρνα Επανάσταση της καθημερινότητας που θα θέλει να ζήσει εδώ και όχι αλλού.

Ισραήλ. Η θεαματική αντίθεση.

Από το 1960 μέχρι το 90 η περιοχή πιάστηκε στη δίνη του εθνικισμού. Ήρωες και τάφοι. Η Παλαιστίνη και η Ισραηλιτική Αριστερά δεν ήξεραν πως να μιλήσουν καθώς ήταν αιχμάλωτοι ανάμεσα στον πόλεμο των πετρελαίων και των συμβόλων. Οι Εβραίοι έφτιαχναν τον ουτοπικό σοσιαλισμό των Κίββυτς και οι Παλαιστίνιοι την αντίσταση των φενταγίν. Ακόμα και οι Ελληνοκύπριοι και οι Τουρκοκύπριοι που είχαν ένα κοινό ταξικό κίνημα δεν κατάφεραν να σταματήσουν τους εθνικιστές. Σφαίρες επιρροής και ιθαγενείς. Η Ελληνική και η Τουρκική Αριστερά ούτε καν συζήτηση δεν έκαναν. Ήταν και οι δυο σίγουροι ότι ο Αμερικάνικος Ιμπεριαλισμός υποστήριζε τους "άλλους".

Είναι ανάγκη να επιστρέψουμε στη γεωγραφία από τον παραλογισμό του εθνικιστικού χρόνου που έκανε τους Κύπριους να νομίζουν ότι η χώρα τους ήταν λίγο ανατολικά της Αθήνας ή απλά λίγο νότια της Άγκυρας. Που έκανε τους Ισραηλίτες και τους Άραβες να νομίζουν ότι πολεμούν σε πολέμους της Παλαιάς Διαθήκης και του Κορανίου. Η άνοδος του Εθνικισμού και η δημιουργία εθνών κρατών είναι η πολιτιστική διάσταση της Αποικιοκρατίας. Η πολιτική ή ακόμα και η οικονομική Ανεξαρτησία (η εθνικοποίηση του Σουέζ, των πετρελαιοπηγών), δεν θα σημαίνουν τίποτα όσο η Ανατολική Μεσόγειος θα κατοικείται από ιθαγενείς που θα σκοτώνονται μεταξύ τους και θα αναζητούν την υποστήριξη των μεγάλων δυνάμεων απέναντι στους Άλλους... Η κουλτούρα δεν είναι απλά εποικοδόμημα... είναι ο συνδετικός ιστός του

Το αφιέρωμα που ακολουθεί είναι μια αποσπασματική παρουσίαση της ευρύτερης περιοχής με 2 στόχους.

- * Μια πρώτη ανάγνωση του πλουραλισμού των αντιστάσεων
 - * Μια απόπειρα για την αρχή ενός διαλόγου γύρω απ' τις ευρύτερες δυναμικές της περιοχής.
- Δημοσιεύονται 8 άρθρα / αναφορές σε μια προσπάθεια παρουσίασης της Ανατολικής Μεσογείου σαν υποσυστήματος.

ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ - ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

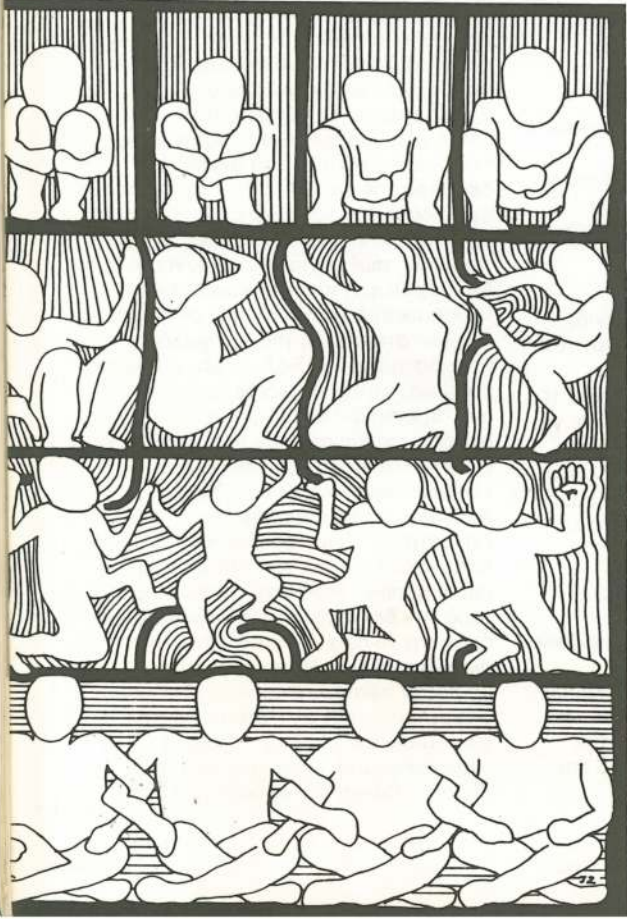
1. Αραβική Αναγέννηση; Πόνος και έκσταση
2. Ισραήλ: Μεγεθύνσεις στα σύνορα
3. Παλαιστίνιοι: Η ταυτότητα των συνόρων.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ

4. Υπάρχει Ισλαμικός κίνδυνος;
5. Το Σεράγεβο σαν σύμβολο αντίστασης του πλουραλισμού στον εθνικισμό
6. Το Ισραηλιτικό κίνημα Ειρήνης

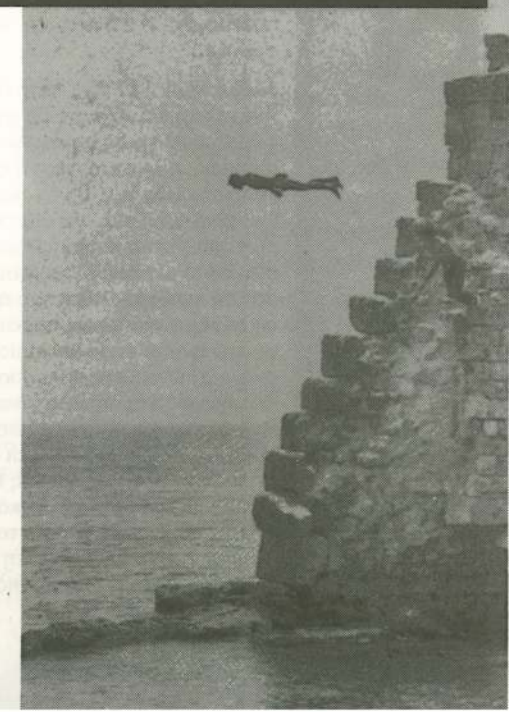
ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΑΞΙΚΗ ΠΑΛΗ

7. Τα εργατικά συμβούλια της Κουρδικής Επανάστασης στο Ιράκ.

Ίδού λοιπόν το ερώτημα: Ποια γραμμή / γραμμές ενώνουν την αναζήτηση της ταυτότητας (λαών, ατόμων, κοινοτήτων, φύλων, ηλικιών) με την αντίσταση της oslodenze στο Σεράγεβο, με τα αντι-εθνικιστικά εργατικά συμβούλια της Κουρδικής επανάστασης; Και πως συνδέονται, με ποιες υπόγειες γραμμές, όλα αυτά με τα πολιτιστικά σύμβολα 10.000 χρόνων ιστορίας σε μια γέφυρα πολιτισμών;

Πώς θα διασταυρωθεί η φεμινίστρια με τον ιθαγενή της πατριαρχικής κουλτούρας, ο προλετάριος με τον διανοούμενο που κουβαλάει στην πλάτη του ή στην φαντασία του το βάρος μιας Ιερουσαλήμ, μιας Κύπρου, μιας Αθήνας, μιας Ινσταμπούλ, ενός Σεράγεβου; Ο οικολόγος με τον αγρότη που θέλει το φράγμα του Ασοουάν; Ο ομοφυλόφιλος με τη γυναίκα θεά, το φρικιό με τον sufi; Πώς θα εφευρεθεί / δημιουργηθεί η νέα καθημερινότητα;

ΑΡΑΒΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

Το κείμενο που ακολουθεί είναι ένα απόσπασμα από το βιβλίο του Jacques Berque «Arab Rebirth: Pain and Ecstasy». Οι Άραβες αν και είναι ένας από τους μεγαλύτερους πληθυσμιακά και αρχαιότερους ιστορικά πολιτισμούς με τεράστια συνεισφορά τόσο στην ανάπτυξη της ορθολογικής - ανθρωπιστικής σκέψης όσο και στη διατήρηση του αρχαίου Ελληνιστικού - Ρωμαϊκού πολιτισμού παραμένουν (ή διατηρούνται) έντεχνα στο περιθώριο. Μέχρι τα μέσα του 20ού αιώνα ήταν υπό δυτική «κηδεμονία» - αποικιοκρατία μη μπορώντας να αντιμετωπίσουν (ή να κατανοήσουν αρχικά) το Δυτικό Μοντερνισμό στον οποίο συνεισφέρον μεν, αλλά δεν κατάφεραν να παρακολουθήσουν την εκρηκτική εξέλιξη του μετά τον 17ο αιώνα. Τα Αραβικά Έθνη - αντιαποικιακά κινήματα μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο αναλώθηκαν σε μια προσπάθεια αυταρχικού εκμονερισμού μέσω του κράτους. Τα λαϊκά - ριζοσπαστικά επαναστατικά κινήματα που πυροδότησε η Παλαιστινιακή Αντίσταση τη δεκαετία του '60 αντιμετώπισαν τα τανκς των εθνικών επαναστατών της προηγούμενης δεκαετίας. Τα αδιέξοδα των προηγούμενων προσπαθειών (του Νασσερικού Παναραβισμού, του εθνικισμού των Μπαασιστών) αλλά και η ήττα των λαϊκιστικών κινήματων και η διαφθορά της εξουσίας (Αλγερία) οδήγησε τη δεκαετία του '80 στην εμφάνιση του Ισλαμισμού σαν αντιπολιτευτικού ρεύματος. Ταυτόχρονα, επανεμφανίστηκε και ένα λαϊκό - δημοκρατικό ρεύμα αν κρίνει κανείς από την εξέγερση στην Ιορδανία το '89, ανάλογες διαδηλώσεις στη Βόρεια Αφρική, την αντίσταση (σε λαϊκό επίπεδο) στον Ισλαμισμό στην Αλγερία κ.λ.π. Και πάλιν καταλύτης υπήρξε η λαϊκή εξέγερση των Παλαιστινίων - η Intifada. Οι εξεγερμένοι Ιορδανοί φώναζαν το '89. «Αυτή είναι η δική μας Intifada».

Η ανάλυση του Berque δεν αγγίζει την πολιτική διάσταση των εξελίξεων στον Αραβικό κόσμο. Ο Berque προσπαθεί να δείξει ότι οι Άραβες δεν είναι καταρτημένοι ιθαγενείς που θα πρέπει να κατανοηθούν μέσα από τα δυτικά εργαλεία σκέψης. Η δικιά του θέση είναι ότι ο Αραβικός πολιτισμός αναγεννάται μέσα από τη δικιά του παράδοση μετά την επαφή με την Ευρωπαϊκή νεωτερικότητα, τον Ευρωπαϊκό Μοντερνισμό. Οι Άραβες δημιούργησαν την δικιά τους Μοντέρνα εμπειρία μέσα από την ευρύτητα και την πολυπλοκότητα ενός πολιτισμού ανάλογου αλλά διαφορετικού απ' αυτού της Δύσης. Η πορεία της Αραβικής νεωτερικότητας είναι ένα τεντωμένο σχοινί ανάμεσα στο όλο και το συγκεκριμένο, το ορθολογικό και το πάθος, την πρόοδο και την επιστροφή στις «βασικές αρχές».

Δίπλα μας, πάλλεται ένας πολιτισμός και μεις κολλήσαμε εκεί να βλέπουμε την Ευρώπη, ξεχνώντας ότι ο δικός μας αντι-αποικιακός αγώνας ήταν μέρος του συνολικότερου αντι-αποικιακού αγώνα της Μέσης Ανατολής, ότι είναι ο Νάσσερ που έμπνευσε τους Κύπριους τη δεκαετία του '50, ότι είναι η παλαιστινιακή αντίσταση που έμπνευσε τη νέα Αριστερά της δεκαετίας του '70...

Επιστροφή στη γεωγραφία: Οι Άραβες δεν είναι μόνο φτώχεια. Είναι Πολιτισμός. Γειτονικός. Ίσως και δικό μας.

Πόνος και έκσταση

Jacques Berque

Το δικαίωμα στα προβλήματα

Η ανεξαρτησία είναι το δικαίωμα στα προβλήματα. Είναι ένα δικαίωμα το οποίο οι Άραβες χρησιμοποιούν πολύ και, όπως τουλάχιστον τα βλέπω εγώ, είναι μια από τις καλύτερες ευκαιρίες που έχουν για το μέλλον.

Καμιά κριτική δεν μπορεί να είναι τόσο σκληρή όσο αυτή που υπηρετεί μια ταυτότητα... Τα Αραβικά έθνη είναι αντάξια μιας σκληρής συστηματικής κριτικής την οποία δεν θα άντεχαν πριν χρόνια, ούτε και θα μπορούσαν να είχαν προσφέρει αυτή τη δυνατότητα τότε, εφ' όσον πολλά απ' αυτά δεν είχαν αναλάβει ακόμα τις ευθύνες τους. (Σαν ανεξάρτητες οντότητες).

Η ακούραστη επιμονή της Αιγύπτου να ξεκινά συνεχώς με νέες αφετηρίες, να κτίζει και να ξανακτίζει τον εαυτό της..., η ενέργεια των κατοίκων της Βόρειας Αφρικής (του Μαγκρέμπ) να παραμένουν οι ίδιοι παρά τις απώλειες, η πίστη των Παλαιστινίων να διδάσκουν στον κόσμο το ανίκητο της γης και του πόνου...

“Οι εχθροί τους μπορούν να λένε ότι θέλουν, αλλά οι Άραβες δεν μπορούν να εξαγοραστούν...”

(Αυτό είναι μέρος του ετερογενή πλούτου των σημερινών Αράβων... Της ντροπαλής και ίσως αδέξιας αλλά σαφέστατα δυναμικής επίδειξης του είναι τους στον σημερινό κόσμο).

Μπροστά το μέγεθος μιας τέτοιας επίδειξης οι αποτυχίες και οι επιτυχίες είναι σχετικές... είτε μας αρέσει είτε όχι οι Άραβες οι οποίοι ήταν για τόσο καιρό απομακρυσμένοι από τη διεθνή σκηνή κάνουν τώρα τη δικιά τους συνεισφορά και το κάνουν δυναμικά. Το μέλλον θα είναι αμείλικτο με τους πολιτικούς ή τους μελετητές που θα αρνήσουν να το καταλάβουν αυτό.

Και θα είναι επίσης αμείλικτο με αυτούς που αποδίδουν την πρόοδο (των Αράβων) στην αξιοποίηση μιας στρατηγικής περιοχής ή στα κοιτάσματα πετρελαίου. Γιατί ο χώρος δεν έχει αλλάξει... απλά απέκτησε νόημα... Το νέο δεν είναι τα υλικά αγαθά (τα οποία μπορεί και αγοράζει το πετρέλαιο των Αράβων) αλλά η ξαφνική σημειολογική σημασία... Αυτά που επηρεάζουν τους Άραβες δεν θα είχαν τότε σημασία αν δεν ανήκαν σε ένα από τους αρχαιότερους σημειολογικούς χώρους της ιστορίας - αυτού που έφερνε πάντα τη Δύση πρόσωπο με πρόσωπο με τους νότιους γείτονες της... Ένας άλλος λαός που συνορεύει με την Ευρώπη - οι Τούρκοι - την έχουν προκαλέσει πιο επικίνδυνα στους μοντέρνους καιρούς. Ένας άλλος πιο απομακρυσμένος λαός - οι Πέρσες - μοιράζονταν αναμφισβήτητα μια κλασική αρχαιότητα με τους Άραβες, η οποία ήταν ταυτόχρονα συγγενική και ανταγωνιστική με τη δική μας. Αλλά σε σχέση με τη Δύση, είναι οι Άραβες οι οποίοι ήταν πιο κοντά και οι οποίοι αντιπροσώπευαν για το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα τις αρετές και τους κινδύνους της ομοιότητας και της διαφορετικότητας, του Άλλου. (Οι Άραβες) έχουν συνδεθεί με τη Δύση με μια διαλεκτική αντιπαράθεση, ανταλλαγής ή αβεβαιότητας.

Τώρα οι Άραβες έχουν την αίσθηση της ταυτότητας τους - μια ταυτότητα που βασίζεται σε 15 αιώνες ιστορίας και μιας ιδιαίτερης κουλ-

Αφιέρωμα

τούρας - της οποίας η ένταση συγκρίνεται μόνο με την τάση των Αράβων για ένα παγκόσμιο ανθρωπισμό. Η δημιουργία ενός πλανητικού πολιτισμού θα βρει στους Άραβες μερικούς από τους πιο πεπεισμένους συμμετέχοντες, γιατί νοιώθουν τις αξίες του γενικού και του ειδικού με τον ίδιο ενθουσιασμό... Νοιώθουν ότι οι πολύτιμες εμπειρίες που απέκτησαν σε σχέση με ξένες γλώσσες και κουλτούρες συμπληρώνουν την αφοσίωση τους στη δικιά τους κουλτούρα. Έστω και αν για την ώρα, κάτω από την επίδραση βραχυπρόθεσμων πολιτικών, αυτή η διαλεκτική οδηγεί μερικές φορές σε αντιφάσεις και αβεβαιότητα παρά σε αμοιβαιότητα, αυτή η διπλή κίνηση της αυτο-διατήρησης και της συμμετοχής στον κόσμο, λειτουργεί ακόμα πιο ενηργητικά στην προσωπική και συλλογική συμπεριφορά.

Οι Άραβες σαν ένας αρχαίος κλασικός λαός έχουν εσωτερικεύσει στην hadaara ή την κουλτούρα (με την ανθρωπολογική έννοια του όρου) ένα περίπλοκο σύστημα από μνήμες και τάσεις, μια αισθητική για καλλιτεχνική έκφραση και εκλεπτισμένες κινήσεις, ισορροπημένες λύσεις και αυτό που το Κοράνι αποκαλεί ισορροπημένο άνθρωπο, al-bashan, al-sawing, μια αίσθηση που θα τους εμποδίζει πάντα από το να ικανοποιούνται με μια ακρωτηριασμένη πρόοδο. Κάθε άποψη ότι τα μεγάλα έργα, η αύξηση των εισοδημάτων και η άνοδος του βιοτικού επιπέδου θα τους στρέψουν μακριά από φαινομενικά λιγότερο συγκεκριμένες και χειροπιαστές διεκδικήσεις - όπως οι διεκδικήσεις για ελευθερία και δικαιοσύνη - είναι πολύ λανθασμένες. **Οι εχθροί τους μπορεί να λένε ότι θέλουν, αλλά οι Άραβες δεν μπορούν να εξαγοραστούν.** Δεν θα συγχωρήσουν ποτέ τους γι' αυτές τους για συμβιβασμό σε ορισμένες αξίες...

Η συμμετρία ανάμεσα στους διάφορους τομείς του κοινωνικού δυναμικού είναι μια αναγνωρισμένη ανάγκη, γι' αυτούς, και η συγκριτική τους διαίσθηση είναι συνέχεια σε εγρήγορση για επιτεύγματα που στερούνται. Δεν θα πούμε, όπως λεγόταν κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου, ότι είναι ακόλουθοι του Πνεύματος ενώ η Δύση ανήκει στην Ύλη. Ξέρουμε όλοι σε τι αντιστοιχεί αυτή η αντίθεση ανάμεσα στο ruuh και το maada και καμιά κοινωνία δεν μπορεί να είναι ικανοποιημένη - ακόμα και αν ήταν

δυνατόν - με το να εκπροσωπεί ένα από τα δύο. Αλλά η επιθυμία για αφθονία και για ανθρώπινη ολοκλήρωση που είναι, ίσως, πιο έντονη για τους Άραβες, στην κουλτούρα τους σμίγει με την ειδωλολατρική παράδοση και την Ελληνική συνεισφορά στον πολιτισμό. Σε αυτό το σημείο η Μοντέρνα εποχή υποχρεώνει τους Άραβες να αναζητούν ανταλλαγή και επικοινωνία με τους διάφορους τομείς της ενεργητικότητας τους... του συνολικού τους δυναμικού.

Αφιέρωμα

Όταν μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο η απαγορευση με τους παραδοσιακούς ηγέτες οξύνθηκε από τις δημοκρατικές ιδέες που απλωνόταν στον κόσμο, αυτή η συγκυρία βρήκε ένα επαναστατικό βοηθό σε μια από τις παραδοσιακές τους στάσεις: την αίσθηση που είχαν πάντα για την αξία της επιστροφής στις «βασικές αρχές». Αυτή η «βάση» μπορεί να είναι υπερβατική η φυσική (νατουραλιστική) και κατά συνέπεια μπορούν να δημιουργηθούν δυο αντίπαλες, αλλά εξίσου fundamentalist (στηριγμένες στις βασικές αρχές) Αραβικές θέσεις. Αυτές οι 2 στάσεις στέκονται η μια απέναντι στην άλλη - όπως έκαναν την εποχή του Αάδ'ι'ού και του Gharaali και οι οπίθες της αντιπαράθεσης και των συγκρούσεων τους μπορεί να βρεθούν δ' αυτό: Και στις δυο περιπτώσεις οι Άραβες βλέπουν την πρόοδο σαν επιστροφή στις «βασικές αρχές»: qaaaida πολιτιστικά. Άσχετα εάν αυτή η επιστροφή στις «βασικές αρχές», μπορεί να σημαίνει πολιτικά την αναζήτηση της απελευθερωτικής δυναμικής των μαζών η οικονομικά την έμφαση στην βαρειά βιομηχανία και στην Αγροτική Επανάσταση - και στις 2 περιπτώσεις η λογική της «νέας αρχής» ολοκληρώνεται με την ύστατη καταφυγή στον ορθολογισμό ο οποίος διευκρινίζει, οργανώνει και σε τελική ανάλυση διαχωρίζει το σωστό από το λάθος... Το πάθος για τον ορθό λόγο είναι μια εκρηκτική δυναμική στον Αραβικό πολιτισμό...

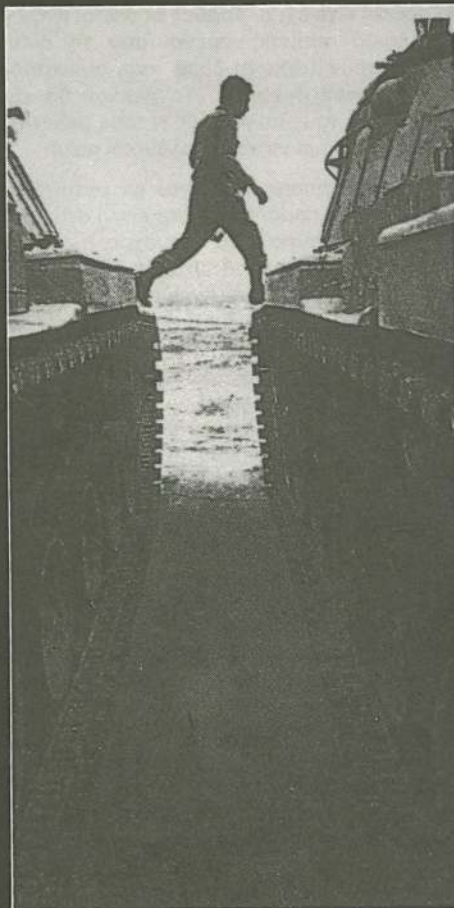
Ας κοιτάξουμε τους Άραβες όχι σαν μια τυχαία συλλογή εθνών οι οποίοι καθορίστηκαν απ' τα γεννοφάσκια τους να είναι διαιρεμένοι και θύματα εκμετάλλευσης αλλά σαν συμμετέχοντες σε ένα κόσμο που δημιουργείται... Ας κοιτάξουμε την ενότητα τους όχι σαν νοσταλγία για κάποια χρυσή εποχή αλλά σαν μια υποδιαίρεση του πλανητικού όλου. Σε αυτό το πλαίσιο το ολικό, τα πραγματικά σημαντικά στοιχεία του Αραβικού όλου, της Αραβικής συλλογικότητας, θα απελευθερωθούν από το διασκορπισμό και θα ξαναμαζευτούν. Τότε, τα πράγματα και τα σύμβολα τους θα ξαναενωθούν για νέες δημιουργίες. Στους εαυτούς τους κι ανάμεσα τους θα ξαναρχίσει να υπάρχει επικοινωνία και σύνθεση. Ας φανταστούμε ανταλλαγές και διασυνδέσεις... ετερογενών προσπαθειών... από την Αλγερία... μέχρι τον αγώνα των Αιγυπτιακών αγροτών να προσαρμοστούν στον κόσμο... από τις προσπάθειες για οικονομική ανοικοδόμηση μέχρι τον αγώνα των διανοομένων και των καλλιτεχνών... μέχρι την επαναστατική αυθάδεια αυτής ή της άλλης μορφής αντίστασης... Ας φανταστούμε ότι είναι μεταλλαγές από τη μια μορφή στην άλλη... Τότε ο πλούτος και μεταλλαξιμότητα του όλου θα αφήσουν τις μέχρι τώρα ασύνδετες δυνατότητες να σταθούν η μια δίπλα στην άλλη δείχνοντας σε ένα παγκόσμιο μέλλον που θα συμβιβάσει τα γεγονότα και τα σύμβολα.

ΜΕΓΕΝΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ

της Smadar Levie

Η τριτοκοσμική πλειοψηφία των Ιθαγενών στο Ισραήλ

Το Ισραήλ είναι ο μεγάλος άγνωστος. Λίγοι ξέρουν ότι 70% των πολιτών του Ισραήλ είναι Παλαιστίνιοι ή Εβραίοι που κατάγονται από αραβικές χώρες. Τριτοκοσμικοί ιθαγενείς που έζησαν και ζουν ακόμα την εθνική Αποικιοκρατία του Ευρωπαϊκού εθνικισμού - της ονειρεμένης, εθνικά καθαρής, ομοιογενούς κοινότητας του αναγεννημένου Εβραϊκού έθνους - που αρχικά μάλιστα ήταν και σοσιαλιστικό. Το κείμενο που ακολουθεί είναι ένα ντοκουμέντο πρώτης γνωριμίας. Οι φωνές των τριτοκοσμικών ιθαγενών του Ισραήλ, στο άρθρο της S. Lavie καθώς ψάχνουν για ταυτότητα μέσα στις εμπλοκές των συνόρων και ένα ευρωκεντρικό ταξικό, ιδεολογικό και κρατικό σύστημα, μπορεί να φανούν γνώριμες. (Το άρθρο που ακολουθεί είναι το πρώτο μέρος ενός μεγαλύτερου κειμένου).

«Δεν νοιώθω ότι έχω βάση πουθενά. Ήρθα πίσω στο χωριό αλλά νοιώθω ότι εδώ μοιάζει με ξενοδοχείο, όχι με σπίτι».

Καθόμασταν στο μπαλκόνι του Naïm Araidi καθώς μιλούσε στο κασετόφωνο μου. Ο Araidi είναι ένας Δρούζος συγγραφέας που χρησιμοποιεί τα Ιουδαϊκά σαν τη γλώσσα της ποιητικής του έκφρασης. Έρχονται στο μυαλό μου οι στίχοι του από το ποίημα «Πίσω στο χωριό» από μια συλλογή με τον ίδιο τίτλο:

«Πίσω στο χωριό, όπου έμαθα πως να κλαίω το πρώτο μου κλάμα, πίσω στο σπίτι με τις πέτρες, που λάξεψε ο πατέρας μου από βράχους, πίσω στον εαυτό μου και γι αυτό ήρθα εδώ...»

«Θα μπορούσα να νοιώθω ότι έχω βάση εδώ», συνέχισε ο Araidi, «θα μπορούσα να ήμουν βασιλιάς και να κάνω τους δικούς μου νόμους όπως ένας φυλετικός άραβας πατριάρχης. Αλλά, όχι, αυτός δεν είναι ο τόπος της συμβολικής μου γεωγραφίας. Όχι αυτό το σπίτι. Εδώ όλοι ζουν στο «χρόνο του χωριού» και δεν μου αρέσει. Όταν ήμουν στη Χάιφα ζούσα στο δυτικό χρόνο. Τώρα πίσω στο χωριό προσπαθώ να ζήσω και στους δυο, σε μια παράδοση σύγκρουση. Αλλά η ύποπτη ελευθερία που μου παρέχει η δυτική δημοκρατία είναι καλύτερη από τη στασιμότητα του χωριού μου.

- Τότε γιατί δεν πάω πίσω στη Χάιφα;» ρωτά αλληλοκοιτάζοντας τη γυναίκα και τα παιδιά του. «Δε μπορώ. Χρωστώ στα παιδιά μου τη μητρική τους γλώσσα, την κουλτούρα τους. Τους χρωστώ μια πατρίδα. Όσο για μένα ζω στη μέση, ένα πόδι από τη μια πλευρά και ένα από την άλλη, προσπαθώντας πάντα να τα ενώσω, μερικές φορές με τη βοήθεια του λογοτεχνικού κατεστημένου και άλλοτε παρά τις αντιδράσεις του. Ξέρω, δεν πρόκειται ποτέ να γίνω ένας Ιουδαίος συγγραφέας. Ποτέ. Είναι ζήτημα περηφάνειας. Δεν θα με αφήσουν αυτοί, μα ούτε εγώ ο ίδιος θα το επιτρέψω στον εαυτό μου».

Καθώς μιλούσε ο Araidi, θυμήθηκα πιο πολλά από το ποίημά του:

«Ω βαρύ μου όνειρο, κανένα κλωνάρι δεν θα ξεπεταχτεί από τη ρίζα σου. Ήρθα πίσω στο χωριό, για να ξεφύγω από την πόλη και τους ρυθμούς

της, μα έφτασα, και ήταν σαν να ερχόμουν από τη μια εξορία στην άλλη».

Ο Naim Araidi, γεννημένος στην Παλαιστίνη, δεν είναι Εβραίος. Η πρώτη του εξορία ήταν το να αφήσει το πατρικό του χωριό για να σπουδάσει στη Χάιφα. Αυτή η εκπαίδευση τον έφερε σε μια «χωρική» και «χρονική» πολιτιστική εξορία, ζώντας ανάμεσα στην προνομιούχα εβραϊκή ελίτ. Μετά απ' αυτό αντιλαμβάνεται την επιστροφή του στο χωριό σαν μια εξορία από την εξορία. Η ισραηλινή «πατρίδα» είναι επίσης μια εξοριακή αραβική πατρίδα για την πλειοψηφία των ισραηλινών εβραίων, τους Mizrahim που ήρθαν στο Ισραήλ από χώρες του Τρίτου Κόσμου. Ο Albert Swissa ήρθε στο Ισραήλ παιδί από την Καζαμπλάνκα του Μαρόκου, και δημοσίευσε ένα μνημειώδες μυθιστόρημα, «Το όριο». Σ' αυτό περιγράφει την αποσύνθεση των Μαροκινών κοινοτήτων μετά τον ερχομό τους στο Ισραήλ.

«Οι γέροι ξύπνησαν την πικρία του κ. Παζουέλλο. Τους είδε σαν ξυφτερισμένες όρνιθες... βεβηλωμένους... σοκαρισμένους... αθώους σε βαθμό αποβλάκωσης. Αντιστρέφόμενη κόσμη. Μερικοί από αυτούς ξυλοφορτώθηκαν από τους ίδιους τους γιους, που αυτή την στιγμή είναι ακόμα στα κρεβάτι τους. Μια γενιά που σβύνει ακολουθούμενη από μια γενιά που καταστρέφεται από μόνη της. Εξορία. Δεν υπάρχει άλλη λέξη. Εξορία στην άγια γη αυτή καθ' εαυτή».

Διαπραγματευόμενοι την πατρίδα και το συναρό

Το σύγχρονο κράτος του Ισραήλ αυτοδιακηρύσσεται σαν η πατρίδα τριών κοινωνικών ομάδων. Από τα 4.3 εκατομμύρια Ισραηλινών πολιτών, περίπου το 20% ανήκουν στην πρώτη ομάδα τους οποίους η κυβέρνηση ονομάζει «Αραβες πολίτες του Ισραήλ» ή «Ισραηλινούς πολίτες» αποφεύγοντας έτσι να αναφέρει την Παλαιστινιακή τους ταυτότητα. Θα αναφέρομαι σε αυτούς με το όνομα που οι ίδιοι προτιμούν - «Παλαιστίνιοι πολίτες του Ισραήλ» ή «Παλαιστίνιοι Ισραηλίτες». Είναι τα κατάλοιπα ενός μεγαλύτερου πληθυσμού μωαμεθανών χριστιανών Δρούζων και Βεδουϊνών Παλαιστίνιων που χάθηκε με τη δημιουργία του κράτους του Ισραήλ το 1948.

Η δεύτερη ομάδα είναι οι Mizrahim (κυριολεκτικά σημαίνει «ανατολικό» στα Ιουδαϊκά) που καταλαμβάνουν το 68% του Εβραϊκού πληθυσμού και το 54% όλου του πληθυσμού του Ισραήλ. Ήρθαν στη χώρα τη δεκαετία του 50 κυρίως από τον αραβικό κόσμο. Αυτονομάζονται Sephardim (Εβραίοι από την Ισπανία) αλλά Mizrahim ή Αραβες Εβραίοι είναι ο όρος που χρησιμοποιούν όταν υπερασπίζονται τα δικαιώματά τους εναντίον της κυβέρνησης ελίτ του 26% των Ισραηλινών Εβραίων, τους Ashkenazi.

Αυτή η τελευταία ομάδα κατάγεται από την κεντρική και ανατολική Ευρώπη και μιλούσαν yiddish. Μερικοί άρχισαν να έρχονται στην Παλαιστίνη γύρω στην αρχή του αιώνα, αλλά οι περισσότεροι έφθασαν μετά το ολοκαύτωμα. (β' παγκόσμιος).

Επειδή οι Ισραηλίτες έχουν ένα από τα μεγαλύτερα ποσοστά αναγνώστων στον κόσμο, η λογοτεχνία παίζει ένα σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της Ισραηλινής εθνικής ταυτότητας και κουλτούρας. Η Ιουδαϊκή λογοτεχνία ιδίως στην αναβιωμένη βιβλική της γλώσσα ήταν κεντρική στη δημιουργία της νέας εθνικής συνείδησης. Από την αρχή της ανατολικοευρω-παϊκής εβραϊκής μετανάστευσης, ο Σιωνισμός ήταν η επίσημη ιδεολογία των εβραίων εθνικιστών που αποικούσαν στην περιοχή. Το να γράφεις στα Ιουδαϊκά αντί τα γερμανικά, πολωνικά, ρωσικά ή yiddish ήταν γι' αυτούς μια ισχυρή πράξη αντίστασης εναντίον της διασποράς, ένας επικός αγώνας για επιστροφή σε μια ουτοπική βιβλική πατρίδα. Λογοτέχνες και ποιητές τιμούν το πάθος των σιωνιστικών πρωτοπόρων. Ο τυπικός ήρωας που δημιούργησε η φαντασία αυτών των μυθιστοριογράφων ήταν ένας καινούργιος εβραίος, γεννημένος στο Ισραήλ, ο Sabra. Στα αραβικά «sabra» σημαίνει παπουτσόσκιο, και σαν το φρούτο, οι Sabras υπο-

«Το σύγχρονο κράτος του Ισραήλ αυτοδιακηρύσσεται σαν η πατρίδα 3 κοινωνικών ομάδων... των «Παλαιστίνιων Ισραηλιτών» (20%), των Mizrahim - Ανατολικών των Εβραίων από Αραβικές χώρες (54%) και των Ashkenazim, των Εβραίων Ευρωπαϊκής καταγωγής (26%)

τίθεται πως είναι αγκάθια απ' έξω μα γλυκοί από μέσα. Σε αντίθεση με την ταπεινοφροσύνη των εβραίων της διασποράς, οι Sabras είναι ευθείς και ντόμπροι, ακόμη και αγενείς αν είναι ανάγκη. Είναι ειρωνικό το ότι οι παπουτσόσκιοι δεν είναι φυτά εγγενή στην περιοχή αλλά έχουν εισαχθεί από το Μεξικό από τους Ισπανούς. Ακόμα πιο ειρωνικό είναι ότι αυτοί οι κάκτοι χρησιμοποιούνταν σαν φράκτες από τους Παλαιστίνιους αγρότες πριν από το 48 για να οριοθετήσουν τα χωράφια των διαφόρων οικογενειών.

Η εθνική ταυτότητα των Sabras συμπεριλαμβάνει διάφορες κύριες τροπές: Πρώτον οι σιωνιστές εισήγαγαν μια ευρωπαϊκή πολιτιστική τεχνολογία και για να ενισχύσουν την ανωτερότητα τους και εκβαρβάρησαν τους τόπακες Παλαιστίνιους. Δεύτερον ήταν το τολμηρό κοινωνικό πείραμα της καθαρής κοινοκτημοσύνης των Kibbut. Τρίτον ήταν ο μύθος του Δαυίδ και του Γολιάθ για να ενισχύσουν τον στρατιωτικό ηρωισμό. Είναι η εικόνα του μικρού και νέου εβραϊκού κράτους, που αντιμετωπίζει σαν το Δαυίδ με τη σφεντόνα του το Γολιάθ της συνδιασμένης στρατιωτικής δύναμης των «φανατικών» αραβικών κρατών, που ορκίστηκαν να ρίξουν το Ισραήλ στη θάλασσα. Μια τέταρτη είναι το ολοκαύτωμα που μπορεί να εξιλεωθεί μόνο με το να ξαναφανταστούν οι εβραίοι την ταυτότητα τους πάνω στο πρότυπο του Massada, ενός φρουρίου όπου οι εβραίοι υπερασπιστές προτίμησαν να σκοτωθούν μόνοι τους με τιμή, παρά να πέσουν στα χέρια των Ρωμαίων πολιορκητών. Παρ' όλα αυτά οι Sabras είναι αποφασισμένοι να αποτρέψουν και ένα νέο Massada ακόμα. Όλες αυτές οι τροπές εμφανίζονται στη θεσμολογική (canonical) λογοτεχνία, δηλαδή αυτή των Ashkenazim. Αυτά τα βιβλία έχουν κύρια θέση στη σχολική ύλη και είναι επίσης καυτό εμπόρευμα στην αγορά.

Οι περισσότεροι «κανονικοί» (canonical) συγγραφείς, κριτικοί και εκδότες κατάγονται από την ανατολική Ευρώπη. Σαν μέρος του ουτοπικού σιωνιστικού προγράμματος, πολλοί από αυτούς άλλαξαν τα ονόματά σε Εβραϊκά sabra - ονόματα βιβλικών επαναστατών, βιβλικών λουλουδιών, δέντρων, θάμνων, ή ακόμα και βιβλικών αρετών όπως και αντίστασης. Στο μέσο Ισραηλίτη είναι απίστευτο ότι έργα συγγραφέων με αραβικά ονόματα όπως το Swisso ή το Araidi είναι δυνατόν να δημοσιεύονται. Στη δεκαετία του 60 άνθρωποι με τέτοια ονόματα μάλλον θα ήταν υπηρέτες στους λογοτεχνικούς κύκλους, ή δευτερεύοντες της αγροτικής καταγωγής τους ή τους κλάδευαν τις τριανταφυλιές. Μα στις μέρες μας, ο Araidi και ο Swissa είναι δυο από τους εικοσιπέντε περίπου πιο αναγνωρισμένες φυσιογνωμίες των γραμμάτων του Ισραήλ, που η μητρική τους γλώσσα είναι τα αραβικά αλλά γράφουν στα Ιουδαϊκά. Αυτές οι φυσιογνωμίες είναι μια μειονότητα διανοουμένων με επιρροή που ξεπροβάλλει από την παραμερισμένη πλειοψηφία των κατωτέρων και μέσων μεσοανατολικών κοινωνικών στρωμάτων.

Παρά τις θρησκευτικές τους διαφορές, Mizrahim και Παλαιστίνιοι Ισραηλίτες συγγραφείς μοιράζονται μια αραβική κουλτούρα και μια «υποδαίστερη» θέση κάτω από τον αποικισμό. Οι ανατολικοεβραίοι, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν περιορισμένοι στα γκέτος, είχαν μόνο σποραδική και ακανόνιστη επαφή με τη δυτική κουλτούρα, πριν από την εγκατάστασή τους στο. Αντίθετα οι Παλαιστίνιοι και εβραίοι από τον τρίτο κόσμο είχαν πιο άμεση επαφή μεγαλώνοντας και σπουδάζοντας στα αστικά κέντρα των Γαλλικών και Βρετανικών αποικιών. Άραγε τα γραφτά των τριτοκοσμικών αυτών Ισραηλιτών ακολουθούν την επική παράδοση των Sabras, ή μήπως η μη ευρωπαϊκή καταγωγή τους σημαίνει ότι η Ιουδαϊκή τους λογοτεχνία θα έχει μια τοποθέτηση έξω από αυτούς, τους φαντασιακούς ήρωες;

Η ιστορία της πατρίδας στην εξορία

Οι Παλαιστίνιοι πολίτες του Ισραήλ είναι εξορισμένοι στη δική τους πατρίδα. Μια μακριά ιστορία αρπαγής της γης, τους έχει μετατρέψει από αγρότες σε χειρονακτικούς εργάτες, που ζούσαν κάτω από στρατιωτικό νόμο και κέρφιους μέχρι και το 64. Παραμένουν το πιο αδύνατο κομμάτι της ισραηλινής κοινωνίας υποφέροντας διακρίσεις σ' όλους τους τομείς, ιδιαίτερα στην απασχόληση, αλλά γιατί δεν είναι εβραίοι.

Το γεγονός ότι αποτελούν το 20% περίπου των ισραηλιτών πολιτών, θα έπρεπε να μεταφραστεί σε εκλογική δύναμη, αλλά οι εφτά παλαστίνιοι, μέλη της Κνεσεσέτ ελέγχουν μόνο το 6% της νομοθετικής εξουσίας. Ακόμα και αυτή η αρνητικά δυσανάλογη αντιπροσώπευση κινδυνεύει τώρα με τη μαζική μετανάστευση των σοβιετικών εβραίων.

Έτσι το πατρογονικό σπίτι του Αραϊντι μοιάζει με ξενοδοχείο. Σ' ένα μεγαλύτερο βαθμό μετατόπισης (dislocation), οι άραβες ισραηλίτες Mizrahim όπως τον Swissa, που νόμιζαν ότι επιτέλους έφευγαν από τη διασπορά τους στον αραβικό κόσμο, και επέστρεφαν σε μια μυθική πατρίδα, κατέληξαν στην πραγματικότητα σε μια νέα αραβική διασπορά μέσα στο ευρωκεντρικό Ιουδαϊκό κράτος. Μερικοί επέστρεψαν γιατί μετά την κατάρρευση της Βρετανικής αποικιοκρατίας, τα αραβικά εθνικιστικά καθεστώτα ήταν εχθρικά απέναντι στο σιωνισμό που αναπτυσσόταν τότε στις αστικές αραβοεβραϊκές κοινότητες. Άλλοι ήρθαν γιατί η Mossad και οι άρχες μετανάστευσης στο Ισραήλ κατάφεραν να παρουσιάσουν το σιωνισμό σαν την κίνηση της χιλιετηρίδας. Επί πλέον η Mossad κινητοποίησε τρομοκρατικούς κύκλους στο Ιράκ και την Αίγυπτο που έβαλαν βόμβες σε αραβικά και εβραϊκά ιδρύματα δημιουργώντας πανικό, και προκαλώντας έτσι μαζικές εξόδους. Σε κάποιες περιπτώσεις η κυβέρνηση του Ισραήλ πλήρωσε μέχρι και λύτρα για να θγάλει εβραίους έξω από τις προκείμενες χώρες.

Όταν αυτοί οι άραβες ισραηλίτες έφτασαν στο Ισραήλ το σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα ήταν στην εξουσία. Στηριγμένοι πάνω σε συμβουλές που έδωσαν επιφανείς ισραηλίτες κοινωνιολόγοι για το πως να δυτικοποιήσουν τους άραβες ισραηλίτες, χρησιμοποιώντας δηλαδή, την ευρωπαϊκή πολιτιστική τεχνολογία, η κυβέρνηση τεμάχισε εσκεμμένα τις εκταταμένες οικογενειακές δομές και τις κατέταξε σε πιο μεγάλες κοινότητες. Αυτό έγινε για να ενταχθεί πιο γρήγορα η πυρηνική οικογένεια στο συγκεντρωτικό σοσιαλιστικό κράτος - έθνος.

Η κυβέρνηση σκόρπισε μικρά απομεινάρια των μεγάλων οικογενειών σε διάφορες συνοριακές πόλεις, μετατρέποντας τις έτσι σε ανθρώπινες ασπίδες. Αφού η κυβέρνηση παρείχε μόνο βραχυχρόνια απασχόληση, τελικά κατέληξαν χειρονακτικοί εργάτες για τους ιδεαλιστές γείτονες των kibbut. Όπως τους Παλαιστίνιους Ισραηλίτες, έτσι και οι Mizrahim που είναι πλειοψηφία έχουν μόνο μια μικρή μειονότητα αντιπροσώπευσης σε όλους τους εθνικούς, πολιτικούς και πολιτιστικούς θεσμούς.

Τα ποσά που πλήρωσε η Γερμανία σ' αυτούς που επιβίωσαν το ολοκαύτωμα για επαναπατρισμό έχουν παραμορφώσει ακόμα περισσότερο την ταξική δομή του Ισραήλ, δίνοντας ακόμα πιο πολλή οικονομική ισχύ στους Ashkenazim. Οι Mizrahim και οι Παλαιστίνιοι Ισραηλίτες δεν είχαν τους ανάλογους πόρους και έτσι με-

τατράπηκαν σε φτηνή εργατική δύναμη για να επενδυθεί γρήγορα και αποτελεσματικά το κεφάλαιο των Ashkenazim. Όσο και αν αυτές οι πληρωμές ήταν περισσότερο τυπικές, δεδομένα του πόνου που υπόφεραν οι Εβραίοι, εν τούτοις ήταν ο κύριος λόγος που οι Ashkenazim εγκαθίδρυσαν την ηγεμονία τους στο Ισραήλ και μετέφεραν εκεί την υψηλή τέχνη της δυτικής Ευρώπης. Έτσι οι Mizrahim και οι Παλαιστίνιοι Ισραηλίτες με δυτική μόρφωση, υποβιβάστηκαν οι κατώτερη τάξη μετά τη δημιουργία του κράτους το 1948, όταν αντιμετώπισαν πλέον τη θεσμοποιημένη διάκριση εναντίον τους από τους Ashkenazim. Αυτή η κυρίαρχη κουλτούρα εξαράβισε και εκθαρβάρησε τους Παλαιστίνιους και τους Mizrahim πολύ περισσότερο από ότι ήταν η πραγματική τους υβριδία αραβική / αποικιακή ταυτότητα, κατηγορώντας τους ότι είχαν την ίδια πρωτογενή κουλτούρα με τον εχθρό.

Το 1977 έγινε μια σημαντική πολιτική μετακίνηση όταν ο σκληρός Mezzrahim Begin και το δεξιό κόμμα της Likkud θγήκαν στην εξουσία με τους ψήφους των Mezzrahim. Οι τελευταίοι ψήφισαν τη δεξιά σαν διαμαρτυρία εναντίον της ολιγαρχίας των Ashkenazim της αριστεράς του εργατικού κόμματος, παρ' ότι οι περισσότεροι αρχηγοί της Likkud είναι και αυτοί Ashkenazim. Παραδόξως οι Mizrahim συμερίζονταν την αντιαραβική ιδεολογία του Begin διότι το Εργατικό Κόμμα, στην προσπάθεια του να τους εντάξει στο Έθνος / Κράτος του Ισραήλ τους έμαθε να μισούν τους εαυτούς τους και την καταγωγή τους από τον Αραβικό κόσμο. Η κυβέρνηση Begin ήταν όμως τόσο καθαρά αντιαραβική που οι Παλαιστίνιοι Ισραηλίτες άρχισαν να χρησιμοποιούν μεθόδους πολιτικής διαμαρτυρίας που πριν μόνο οι Εβραίοι διέθεταν: συλλαλητήρια, διαδηλώσεις, απεργίες, λόμπυς και ιδιωτικές εφημερίδες. Χρησιμοποίησαν αυτά τα μέσα για να εκφράσουν μια Ισραηλιτική ταυτότητα που ήταν ξεχωριστή όχι μόνο από τον Σιωνισμό αλλά και από τον Ιουδαϊσμό.

Μια αντίστοιχη πολιτιστική μετακίνηση όμως δεν ακολούθησε την πολιτική αλλαγή. Παρ' όλα αυτά οι Ashkenazim άρχισαν να χάνουν τη θέση του μοναδικού καθοριστικού παράγοντα στη μοίρα του Ισραήλ. Αντιπρόσωποι της τριτοκοσμικής πλειοψηφίας άρχισαν να διαβρώνουν την ελίτ το Ashkenazim. Δεδομένης της δημογραφίας αν οι Mizrahim συνδυάζονταν με τους Παλαιστίνιους Ισραηλίτες, τότε με το 70% του πληθυσμού θα μπορούσαν να στριμώξουν τους Ashkenazim σε υποχώρηση. Αλλά οι Mizrahim είναι πολιτικά κομματιασμένοι. Οι πιο πολλοί πιστεύουν τη Σιωνιστική κρατική ιδεολογία βασισμένη στο θρησκευτικό διαχωρισμό μεταξύ Εβραίων και μη Εβραίων. Ψηφίζουν τη Likkud όχι γιατί αντιτίθενται στο Εργατικό Κόμμα και τον αντι Mizrahim ρατσισμό του, αλλά γιατί ταυτίζονται με τους Εβραίους αντί με μια τριτοκοσμική κουλτούρα που έχει αποικισθεί από τη δύση.

Σε αντίθεση οι Παλαιστίνιοι Ισραηλίτες, κατάφεραν να ράψουν κάποιες από τις ραφές των ερειπίων της κουλτούρας τους γιατί ο δεισμός του Εαυτού / Άλλου σ' αυτούς είναι πιο καθαρός από τους άλλους Ισραηλίτες. Σχεδόν αυτοί είναι ο απώτερος Άλλος: δεν είναι Εβραίοι και ούτε έχουν έρθει στο Ισραήλ από αλλού. Εκφράζουν μια γραμμική αφήγηση της καταπίεσης τους εναντίον του Σιωνιστικού κράτους / έθνους. Η υπηκοότητα τους όμως σ' αυτό το κράτος κομματίζεται αυτή την αφηγηματική ευθεία και καταρρίπτει το δεισμό του Εαυτού / Άλλου σε πολλαπλές υποκειμενικές θέσεις. Αυτό το κομματάσμα συμβαίνει όταν ο λόγος τους αντιπαρατίθεται με το λόγο των άλλων Παλαιστίνιων - ακόμα πιο αποξενωμένων και θυματοποιημένων από το Ισραήλ, όπως είναι οι Άραβες των κατεχομένων περιοχών, η Παλαιστινιακή διασπορά στο Αραβικό κόσμο και τη Δύση.

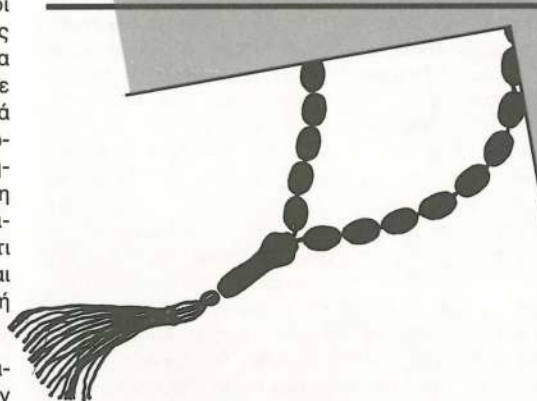
Οι Mizrahim βρίσκονται στο χάσμα ανάμεσα στην υποκειμενική εμπειρία των συμπαγών κοινοτήτων πριν από τη μετανάστευση και της αντικειμενικής ιστορίας των Εβραϊκών διωγμών μια

από τις τροπές των Sabra. Το βρίσκουν πιο δύσκολο να αναστηλώσουν οτιδήποτε από τα ερείπια της κουλτούρας τους γιατί σαν Εβραίοι και μετανάστες όπως είναι οι Ashkenazim υιώνθουν υποχρεωμένοι σαν ομάδα να ενταχθούν στην κρατική ιδεολογία. Έτσι δεν μπορούν να εγκαθιδρύνουν ένα καθαρό διαχωρισμό ανάμεσα στο Εαυτό / Άλλος όπως τους Παλαιστίνιους Ισραηλίτες. Οι αμφιλεγόμενοι πολλαπλές υποκειμενικότητες εμποδίζουν την προσπάθεια τους να καθορίσουν ξεκάθαρη αφηγηματική έννοια καταπίεσης εναντίον του κράτους. Κάτι που θα τους έφερνε κατ' ευθείαν σε συμμαχία με τους Παλαιστίνιους Ισραηλίτες στη δημιουργία μιας τριτοκοσμίας αντιπολίτευσης. Το μόνο που έχει μείνει στους αριστερούς διανοούμενους και από την Παλαιστινιακή Ισραηλιτική ομάδα και από τους Mizrahim, είναι να διεισδύουν στην Ελίτ ένας ένας.

Παρόλη την διστακτικότητα της ελίτ να τους δεχτεί τη διαδικασία αυτή προχωρεί σχετικά γοργά οι πιο πολλοί από τους λογοτέχνες των κατωτέρων ταυτοτήτων άρχισαν να γράφουν και να δημοσιεύουν τα χρόνια που το Εργατικό κόμμα άρχισε να καταρρέει και η Likkud να ανεβαίνει. Μερικοί πέρασαν αυτά τα κρίσιμα χρόνια στις ΗΠΑ και τη Δ. Ευρώπη παρακολουθώντας τη μεταλλαγή της εξουσίας από μακριά. Μόνο έξω από το Ισραήλ επέτρεψαν στον εαυτό τους να αρχίσουν να εξερευνούν τους κομματιασμένους Άραβες εαυτούς τους και να τους εκφράζονται με λογοτεχνικές φόρμες.

Δεδομένης της τροπής των Σάμπρα, η νοσταλγία για οτιδήποτε πριν από τον Σιωνισμό είναι ταμπού για την επίσημη λογοτεχνία. Αλλά οι τριτοκοσμικοί συγγραφείς επειδή δεν ανήκουν σ' αυτή την κατηγορία, δεν χρειάζονται να ακολουθούν αυτό τον κανόνα. Μάλιστα το κα-

“Παρά τις θρησκευτικές τους διαφορές οι Παλαιστίνιοι Ισραηλίτες και οι Mizrahim λογοτέχνες μοιράζονται μια αραβική κουλτούρα και μια υποδέστερη θέση στην αποικιακή διάρθρωση της Ισραηλιτικής κοινωνίας”

τεστημένο τους θέλει να παράγουν έργα που είναι νοσταλγικά, εθνικιστικά και ευγενή στην περιοχή - μια λογοτεχνία που μπορεί να συμπεριλαμβάνει τους Σιωνιστές σε μια προ-αποικιακή ιστορία της Μ. Ανατολής. Μα αυτοί δεν το κάνουν. Στην πραγματικότητα, αντιστέκονται. Σε σχέση με τον εθνικό κανόνα, η λογοτεχνία τους απορρίπτεται σαν σκέττο φλόκλντ.

Σ' αυτό το άρθρο όμως θα θέσω το επιχείρημα ότι τα γραπτά των τριτοκοσμικών Ισραηλιτών συγγραφέων καθώς επίσης και οι προσωπικές και ιδιωτικές τους ζωές παρουσιάζουν μια νέα λογοτεχνία η οποία αντιστέκεται στην ηγεμονία της τροπολογίας των Sabra. Θα δείξω πως αυτοί οι συγγραφείς προσπαθούν να διαπραγματευτούν την εκπάτριση των σπιτιών τους στα σύνορα να εκφράσουν τον τόπο και τη διεργασία των αλληλεπιδράσεων όπου Άραβες και Ευρωπαίοι, Παλαιστίνιοι και Ισραηλίτες, Misrahim και Ashkenazim συγκρούονται και συγχωνεύονται.

Ο λόγος της μειοψηφίας πλειοψηφίας και το έθνος Αυτοκρατορία

Σχεδόν όλοι οι Ισραηλίτες κοινωνιολόγοι και ανθρωπολόγοι είναι Ashkenazim και μερικοί έχουν κάνει διεθνή καριέρα μελετώντας τους Παλαιστίνιους και τους άλλους Άραβες Εβραίους της διασποράς στο Ισραήλ σαν εθνιστικές ομάδες (ethnicities). Ο David Lloyd όμως διαχωρίζει τον εθνισμό (ethnicity) και τη μειονότητα ως ακολούθως: «Μια εθνιστική (ethnic) κουλτούρα μετατρέπεται σε κουλτούρα της μειονότητας μόνο με τη δημιουργία μιας κυρίαρχης κρατικής μορφής που απειλεί να την καταστρέψει είτε με τη βία είτε με τη συγχώνευση». Ο σιωνισμός προσπάθησε να καταστρέψει την Παλαιστινιακή κουλτούρα με βία και να συμπύξει βία τους Mizrahim, προσθέτοντας έτσι περισσότερα σώματα εναντίον της αραβικής απειλής. Ο Lloyd ισχυρίζεται ότι ο λόγος της μειοψηφίας σχηματίζεται από την ανάγκη της να ανταποκριθεί στην κρατική καταπίεση με μια κριτική της κυρίαρχης κουλτούρας. Οι προκείμενοι τριτοκοσμικοί συγγραφείς παράγουν αυτό το λόγο, άγκαι η έκφραση τους ξεπερνά την απλή ανταπόκριση. Στην πραγματικότητα αντιπροσωπεύουν τη θωμένη εμπειρία της Ισραηλιτικής πλειοψηφίας.

Εν τούτοις το Ισραήλ είναι η δημιουργία του εθνικισμού μιας μειονότητας, της σιωνιστικής ιδεολογίας, που γεννήθηκε από τον αντισημιτισμό της Ευρώπης. Άγκαι η Βρετανία υποστήριξε τη δημιουργία ενός Εβραϊκού κράτους στην Παλαιστίνη από το 1917, με τη διακήρυξη

Balfour, η Παλαιστίνη ήταν Βρετανική αποικία μέχρι και το 1948 και οι Ισραηλίτες εθνικιστές αντιστέκονταν στον Ιμπεριαλισμό εκεί. Όμως το σύνορο του νέου έθνους είναι ο Αραβικός κόσμος και αυτός έπρεπε να δαμασθεί με τον καθιερωμένο τρόπο όλων των αυτοκρατοριών. Έτσι η διάκριση ανάμεσα στο έθνος και την αυτοκρατορία συγχίζεται, όπως επίσης και η διάκριση ανάμεσα στα σύνορα του έθνους και τα όρια της αυτοκρατορίας.

Είναι μήπως αυτή η κυρίαρχη μειονότητα των Ashkenazim, το Εβραϊκό Έθνος, ο φανταστικός ασφαλισμένος χώρος, το τελευταίο τολμηρό καταφύγιο όπου οι Εβραίοι (Ευρωπαίοι ή όχι) κατέφυγαν από τους διωγμούς; Ή μήπως είναι το Ισραήλ η αυτοκρατορία, ο κρατικός μηχανισμός που φέρνει τον Ευρωπαϊκό τεχνολογικό πολιτισμό στην καρδιά του Αραβικού κόσμου σκοπεύοντας να αποαραβικοποιήσει τους Mizrahim συγχωνεύοντας τους, και θαρβαρίζοντας τους μη Εβραίους πολίτες, μετασηματίζοντας έτσι τα ακαθόριστα σύνορα με τον Αραβικό κόσμο σε όρια μιας αυτοκρατορίας;

Ο Benedict Anderson ισχυρίζεται ότι υπάρχει μια εσωτερική - αντίφαση (incompatibility) ανάμεσα

στο έθνος και την Αυτοκρατορία. Το Ισραήλ όμως συγχίζει σκόπιμα τα όρια ανάμεσα στον πολιτιστικό εθνικισμό του, που προήλθε από την Ευρωπαϊκή καταδίωξη των εβραίων και την καταπιεστική πρακτική του κράτους εναντίον των Mizrahim και Παλαιστινίων. Παρ' όλον που οι Ashenazim οι ίδιοι είναι εθνιστικά υβρίδια από διάφορες κοινότητες της Ανατολικής Ευρώπης μπορούν να παραβλέπουν τη δική τους μικτή καταγωγή λόγω της οικονομικής και πολιτικής ισχύος, η οποία μεταφραζόμενη σε επίδραση πάνω στη λαϊκή και την «υψηλή» κουλτούρα, δημιουργά τη φανταστική μορφή των Sabras, μια ψεύτικη ουσία. Η τον λόγο των Sabras και παρέχει τη δυνατότητα στους Ashenazim να «συνωμοτούν» με τη σύγχυση των ορίων ανάμεσα στο Έθνος και την Αυτοκρατορία: Ο Εβραϊκός εθνικισμός προστίθενται στην καταπιεστική μηχανή της Ισραηλινής Αυτοκρατορίας.

Οι Τριτοκοσμικοί λογοτέχνες συνειδητοποιούν τις καταπιεστικές συνέπειες της θεώρησης του Ισραήλ σαν έθνος και Αυτοκρατορίας μαζί. Επισημαίνουν ότι πολλοί Ashkenazim απορρίπτουν τη δική τους μικτή καταγωγή με το μυθικό Sabra, τον υψηλό ξανθό γαλανομάτη, τετραγωνικό νέο Αδάμ, που γεννήθηκε από τη θάλασσα χωρίς γένος και καταγωγή. Το γεγονός ότι η τροπή των Sabra υπάρχει ήδη σαν «ουσία» (essence) ανοίγει ένα χώρο για τους τριτοκόσμιους συγγραφείς για να κάνουν συγκυριακούς συσχετισμούς (conjunctions). Επειδή μπορούν να εναντιωθούν στον κυρίαρχο λόγο μπαίνουν στη θέση να αναγνωρίζουν τη δική τους πολύπλοκη μικτή καταγωγή: Ήδη νοιώθουν τη σχέση μεταξύ Αραβικών και Ισραηλιτικών αναπαραστάσεων της δύσης. Έτσι μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτή την αίσθηση νοθείας για να δημιουργήσουν νέα δουλειά στην Ισραηλινή λογοτεχνία. Βάζουν σαν σκοπό τους την αφαίρεση της υπόστασης των συνόρων της Ιουδαϊκής γλώσσας, κουλτούρας και Χώρου.

Δεκαετίες πριν την εγκαθίδρυση του Ισραήλ οι σιωνιστές όχι μόνο περιφράζουν ένα κομμάτι Ευρωπαϊκού γρασιδίου στην καρδιά της Αραβίας αλλά κατάφεραν να εκληρωθούν το φαινομενικά αδύνατο πρόγραμμα να αναβιώσουν τα αρχαία Ιουδαϊκά σε εθνική γλώσσα. Εδημιούργησαν τα Ιουδαϊκά των Sabras με το να «αποσημιτοποιήσουν» την παλιά γλώσσα, το ρυθμό της και την προφορά της. Οι Τριτοκοσμικοί γράφουν ούτως ώστε να γίνουν τα Ιουδαϊκά μια σημειωτική γλώσσα πάλι, όπως τα Αραβικά. Αυτό αφαιρεί από τη γλώσσα την τοπική της υπόσταση, βγάζοντας την έξω από τις σιωνιστικές διεκδικήσεις.

Οι Τριτοκοσμικοί συγγραφείς όχι μόνο απορρίπτουν τη σιωνιστική τους αποστολή να γράφουν νοσταλγικό φολκλόρ που θα νομιμοποιούσε το Ισραήλ των Sabras σαν μια παρουσία στην περιοχή αλλά επίσης υπονομεύουν τις Σιωνιστικές διακηρύξεις ότι είναι η μόνη νόμιμη Ισραηλινή κουλτούρα. Με το να γράφουν τη δική τους βιωμένη εμπειρία σε νέες λογοτεχνικές φόρμες, εκφράζουν εναλλακτικές απόψεις του κόσμου: Γράφουν χρησιμοποιώντας μια αφήγηση βασισμένη στις Αραβικές ιστορίες και θρύλους αλλά αντιπαραθέτοντας την με μια άλλη αφήγηση που αποκαλύπτει την αποξένωση τους από το Ευρωκεντρικό αρνητικό πρόγραμμα για το κτίσιμο του έθνους. Κάποιοι συγγραφείς προσπαθούν να συνδυάσουν αυτούς τους δυο αφηγηματικούς κόσμους. Άλλοι τους αφήνουν να αντικαθρεφτίζονται ώσπου να φωτίσουν ο ένας τον άλλο με την εκτυφλωτική λάμψη της Θεαματικής λογοτεχνίας. Οι συνεχόμενες αντιπαραθέσεις δημιουργούν σύνορα ανάμεσα στις πλοκές, όπου εικόνες και ιδέες συναντιούνται εκρηκτικά στο κείμενο, υποσκάπτοντας την κουλτούρα των Sabra. Επειδή αυτοί οι συγγραφείς μεγενθύνουν και τη γλώσσα των Sabra αλλά και την κουλτούρα τους, επανεμβάλουν το Ισραήλ, αυτό το Ευρωκεντρικό νησί, πίσω στον Αραβικό Κόσμο.

Πρότυπα συνόρων

Η Gloria Anzaldua και η Homi Bhabha παρουσιάζουν δυο μοντέλα πολιτικά αντίθετα, όσον αφορά τη συγγραφή της βιωμένης εμπειρίας του υβριδίου στα μικροσκοπικά όρια ανάμεσα στο έθνος και την αυτοκρατορία. Και τα δυο μοντέλα υποστηρίζουν ότι η αμφίρροπη στάση του υβριδίου απέναντι στο Έθνος και στην Αυτοκρατορία, λειτουργεί σαν καταλύτης στην επανατοποθέτηση του ζοφών συνόρων ανάμεσα τους. Ο Bhabha ισχυρίζεται ότι η **δυσκολία που αντιμετωπίζουν τα υβρίδια στην προσπάθειά τους να αποδείξουν την αυθεντικότητα ενός προαποικιακού αξιοπρεπούς παρελθόντος είναι η επικίνδυνη ευκολία με την οποία πέφτουν σε ουσιαστικοποιημένη νοσταλγία.** Έτσι οικοδομεί τη μικτή καταγωγή σαν απομίμηση της μορφής των ηγεμονικών γραφών του Ευρωκέντρου. Αυτό είναι ένα πρότυπο της μικτής καταγωγής βασισμένο στην ανταπόκριση. Του λείπει ο φορέας, γιατί το υβρίδιο δεν έχει καμιά δύναμη. Το αποτέλεσμα είναι ένα τεμαχισμένο άλλο στο υβρίδιο. Τα κομμάτια του Άλλου όμως μπορούν να ενωθούν δημιουργώντας ραφές, ώστε να μπορούν να αφηγηθούν με ένα Καρτεσιανό γραμμικό τρόπο.

Αμφιροπές

Η Ισραηλιτική αριστερά, αποτελούμενη από γιάππες που κρατούν αρκετά λεφτά για να είναι προοδευτικοί φαίνεται να είναι σχεδόν αποκλειστικά Ashenazim. Δεν έχουν ανακαλύψει ακόμα τον πολιτιστικό πλουραλισμό ή σχετικισμό. Λένε: «Τι μπορούμε εμείς να κάνουμε όταν έχουμε ένα κοπάδι ηλίθιους πιθήκους που ήρθαν από την Αφρική και την Ασία». Λέει ο Ben Dron Yemeni, αρθρογράφος και αρχισυντάκτης του Σφυριού «της εφημερίδας που θα σου ανοίξει το κεφάλι», μια εβδομαδιαία των Mizrahim.

«Η ηθική της αριστεράς αρχίζει εκεί που σταματά η δεξιά - δηλαδή η δεξιά ασχολείται με τους Εβραίους και η αριστερά με τους Παλαιστίνιους, ιδιαίτερα των κατεχομένων περιοχών». Ο Yemeni σταματά και μετά αναστενάζει: «Για τους Mizrahim, κανένας δεν ενδιαφέρεται».

Οι πιο πολλοί συγγραφείς με τους οποίους μιλήσαμε, τον Yemeni - με τα γυαλιά του αλά John Lennon, σαν των άλλων της ελίτ των Ashenazim - τον θεωρούν το αποκορύφωμα της τριτοκοσμικής συμπετοχής στην εξουσία. Αλλά αυτός λέει: **Ζω στη νεκρή ζώνη.** Είναι οδυνηρό για μένα να συνειδητοποιώ ότι κατάληξα να είμαι το φύλλο συκής, να αντιπροσωπεύω τα γκέτος της νότιας πλευράς σ' όλα αυτά τα πάρτυ που πάω στο Τελ Αβίβ. Ξέρω ότι πάντα θα είμαι υπό περιορισμό, αλλά λένε: Βλεπετε. Υπάρχει ελευθερία στην ομιλία. Ακόμα και ο Ben Dron Yemeni γράφει για μας...

Λίγο πιο κάτω από το σπίτι του Yemeni ζει ο Shimon Ballas.

Γεννήθηκε στη Βαγδάτη, μετανάστευσε στο Ισραήλ νέος στις αρχές της δεκαετίας του 50, και τώρα είναι καθηγητής της Αραβικής λο-

Ο λόγος της μειοψηφίας σχηματίζεται από την ανάγκη να ανταποκριθεί στην κρατική καταπίεση με μια κριτική της κυρίαρχης κουλτούρας. Οι... τριτοκοσμικοί συγγραφείς παράγουν αυτό τον λόγο... Στην πραγματικότητα αντιπροσωπεύουν την βιωμένη εμπειρία της Ισραηλιτικής πλειοψηφίας.

Απεέρωγα

γοτεχνίας στο πανεπιστήμιο της Χάϊφα. Είναι ένας πολύ παραγωγικός συγγραφέας που έγραψε και μυθιστορήματα και ακαδημαϊκά άρθρα, καθώς επίσης και ένας άνθρωπος του πολιτικού αγώνα ιδιαίτερα υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Παλαιστινίων.

Αναφερόμενος στο πως αποφεύγει τη νοσταλγία λέει: «Όταν εμφανίστηκαν τα πρώτα μου γραπτά είχα συνέντευξη με κάποιον στο ραδιόφωνο και αυτός είπε: «Αυτές είναι πολύ όμορφες ιστορίες δύσκολο να καταλάβεις ότι είναι Εβραϊός που τις έγραψε. Δεν είναι απλώς το θέμα του κουμμουνισμού μου (Ο Ballas ήταν ενεργό μέλος του Κ.Κ. του Ιράκ και μετά του Ισραήλ μέχρι το 1961). Είναι ορισμένα πράγματα που είναι αναμενόμενα από ένα Εβραίο συγγραφέα που έρχεται από τη διασπορά. Λοιπόν τον θέλουν να γράφει για τα γκέτος, αλλά τα γκέτος τέλειωσαν με το ολοκαύτωμα είναι η πιο αντίθετη τροπή των Sabras. Είναι ντροπή για ένα Sabra να γράφει νοσταλγικά για αυτά τα πράγματα. Αλλά ένας Mizrahim συγγραφέας μπορεί να γράφει για τα Mizrahim γκέτος - είναι πιο ασφαλισμένη νοσταλγία. Μπορεί να γράφει για ξέρω γω... φαί ή διακοπές. Αλλά αυτό δεν είμαι εγώ. Ο νοσταλγικός μου Ιουδαϊσμός και η διασπορά είναι διαφορετικά. Δεν νοιώθω ότι πρέπει να γράφω για το Ιράκ».

Στο τελευταίο του μυθιστόρημα «Και αυτός είναι ένας άλλος» ο πρωταγωνιστής είναι ένας Ιρακινός Εβραϊός που έχει ψηλή θέση στο καθεστώς του Σ. Χουσεϊν. Μέσα από τον πρωταγωνιστή του ο Βάλλας κάνει κριτική στον τρόπο με τον οποίο Άραβες διανοούμενοι στη μοντέρνα Μέση Ανατολή, όταν πεθυμούν τη χρυσή εποχή του Μεσαιωνικού Ισλάμ μιμούνται τη Δυτική νοσταλγία για την ανατολή. Ο πρωταγωνιστής του, που μορφώθηκε στις ΗΠΑ δεν θέλει να νοιώθει τέτοια νοσταλγία για τις δικές του Αραβικές ρίζες.

Σε αντίθεση με τον πρωταγωνιστή του ο Ballas πήγε στο Ισραήλ. Λέει: «Η μεγαλύτερη μου κρίση ήταν η μεταφορά από το Ιράκ στο Ισραήλ. Ήταν η μεταφορά από τα αραβικά στα Ιουδαϊκά. Νοιώθω ότι αν πήγαινα από το Ιράκ στη Γαλλία θα μετακινιόμουν από μια γλώσσα στην άλλη αλλά θα διατηρούσα την σπασμένη μου ταυτότητα. Αλλά πηγαίνοντας από τα αραβικά στα Ιουδαϊκά ένοιωσα την ανάγκη να ξεμάθω τα Αραβικά μου και να επανασχηματίσω την ταυτότητα μου».

Ένωσε τα λεπτά του χέρια πίσω από το κεφάλι του, μετά έσκυψε και ακούμπησε τους αγκώνες πάνω στα γόνατά του.

«Το βράδυ πριν να εκδοθεί το πρώτο μου βιβλίο στα Ιουδαϊκά δούλεψα σαν τυπογράφος σε εφημερίδα ως αργά. Έτυχε να πέσει στα χέρια μου ένα βιβλίο του Taha Hussein. Αρχισα να το διαβάω, έτσι απλά, δεν θυμούμαι γιατί. Ήταν σχεδόν σουρεαλιστικά. Έσβυσα το φως. Θέλω να κοιμηθώ. Δεν μπορώ να κοιμηθώ. Λέξεις. Φράσεις. Ποιήματα που έμαθα. Μου επιτίθονταν. Βούιζαν στο κεφάλι μου Αραβικά. Προσπάθησα πολύ να κοιμηθώ. Δεν μπορούσα. Μέχρι το πρωί. Όλα ήρθαν πίσω έτσι ξαφνικά. Αναστημένα από το θάνατο. Κατά τη μετακόμιση

στα Ιουδαϊκά, τα έκρυψα σε μυστικό μέρος. Αλλά με κτύπησαν κατάμουτρα όταν διάβασα τον Tala Houssein. Από τότε, συνειδητοποίησα ότι καλύτερα να γράφω σαν υβρίδιο. Αραβικά και Ιουδαϊκά. Τώρα γράφω Ιουδαϊκά. Κάποτε όταν γράφω Αραβικά, το διασκεδάζω. Ξαν να συναντάς την πρώτη σου αγάπη στην πόλη όπου γεννήθηκες»

Το αποκορύφωμα της διαφορούμενης έννοιας των συνόρων του Ballas ήρθε όταν με συνόδεψε ως την πόρτα.

«Θέλω να σε πάρω ως το γραφείο σου στο Πα-νεπιστήμιο; (Του Τελ Αβίβ). Εγώ πάω στο σύ-περμαρκετ του Ραμάτ Αβίβ για ψώνια.

«Γιατι ψωνίζεις στο Β. Τελ Αβίβ; Ζεις δίπλα στην αγορά», το ρώτησα ενθυμούμενη αποσπάσματα από διάφορες κουβέντες με τους Ashkenazim θαμώνες του Ρο-Μο Εαζέ και τις περιπέτειες τους στο Souf.

“Υποθέτω γιατί εκεί έχει σύστημα κλιματισμού”. Έτσι κατά τη διάρκεια της καριέρας του ο Ballas κατάφερε να βρει ένα χώρο ανάμεσα στα σύνορα, μεταξύ του έθνους και της αυτοκρατορίας, όπου ζει και δημιουργεί. Όμως η συγκεντρωτική δύναμη του Ευρωκέντρου απορρόφησε άλλους συγγραφείς οι οποίοι προσπάθησαν να γίνουν Sabras, και ανακάλυψαν μετά, αφού έκαμαν ότι απαιτούσε το κέντρο, ότι το κέντρο δεν θα τους δεχόταν ποτέ σαν κομμάτι του. Τότε άρχισε το ταξίδι τους πίσω στο περιθώριο και το γράψιμο ανάμεσα στα σύνορα.

Όριο και Φυλή:

Η φυλή σύνоро που γίνεται

Την Άνοιξη του 1991, ο Erez Vikon διορίστηκε πρόεδρος του Ιουδαϊκού Συνδέσμου συγγραφέων. Μετανάστευσε στο Ισραήλ από το Μαρόκκο όταν ήταν παιδί και τώρα είναι ποιητής και αρχισυντάκτης του Asriqon ενός λογοτεχνικού περιοδικού. Δηλώνοντας του σκοπός είναι να εκφράσει τις Μεσογειακές τάσεις της Ισραηλιτικής κουλτούρας και να προσφέρει ένα εκφραστικό μέσο στο Μεσοανατολικούς διανοούμενους. Το Asriqon υποστηρίζεται οικονομικά από το Πολιτιστικό και Εκπαιδευτικό Κέντρο του Hisradrouf, του Ισραηλιτικού συντάκτου που ιδρύθηκε και ελέγχεται από το Εργατικό Κόμμα. Ο Vikon έχει επίσης μια εβδομαδιαία στήλη σε μια δεξιά εφημερίδα που ελεγχόταν τότε από τον Robert Maxwell. Ίσως γι' αυτή την αντίθεση, όταν ο Vikon πήγε για δουλειά στο Sukkoth το 1987 θρήκε την πόρτα του γραφείου καλυμμένη με graffiti: «Ξεπουλητή των Mizrahim, γλύφτη των Ashkenazim, θάρθει η σειρά σου μανιακέ - προδότη».

Παρ' όλες τις κοινωνικοπολιτικές αντιφάσεις, ο Briton αγωνίζεται να μετατοπίσει τη νοσταλγία του, με την προσπάθειά του να αντιπροσωπεύσει την αναπτυσσόμενη πόλη Lod, όπου ανέθηκε στη μεσαία τάξη και όπου ζουν οι οικογένειες των αδελφών του. Παρ' όλον που του αρέσει η ζεστή σχέση που έχει με την οικογένεια, έχει μια αμφίροπη στάση προς την παλιά του πατρίδα. Σε ένα ποίημα περιγράφει τον νομαδισμό του, πραγματικό και συμβολικό, ανάμεσα στους οικισμούς από τοιμεντόπετρα στο Lod, και το λογοτεχνικό περιβάλλον του Τελ Αβίβ που συχνάζει στο Cafe Royal στην οδό Dizengoff. Σκόπιμα γράφει το όνομα του δρόμου λάθος, όπως θα το πρόφερε ένας Εβραίος από το Marocco.

Ψωνίζοντας στην οδό Dizengon
Αγόρασα ένα μαγαζί στη Dizengon
για να φυτέψω μια ρίζα,
για να αγοράσω μια ρίζα

για να βρω ένα σημείο στο Royal
αλλά
αυτός ο κόσμος στο Royal
ρωτώ τον εαυτό μου
ποι'ί είναι όλοι αυτοί στο Royal
τι το σπουδαίο με αυτούς στο Royal
τι γίνεται με αυτούς στο Royal.
Δεν πλησιάζω τον κόσμο του Royal
όταν γυρίζουν προς εμένα,
μιλώ γοργά
λόγια καθαρά
μάλιστα κύριε

“Έσθησα το φως. Θέλω να κοιμηθώ. Δεν μπορώ να κοιμηθώ. Λέξεις. Φράσεις. Ποιήματα που έμαθα. Μου επιτίθονταν. Βούιζαν στο κεφάλι μου αραβικά. Όλα ήρθαν πίσω έτσι ξαφνικά. Κατά την μετακόμιση στα Ιουδαϊκά τα έκρυψα σε μυστικό μέρος. Αλλά με κτύπησαν κατάμουτρα όταν διάβασα τον Tala Hussein. Από τότε συνειδητοποίησα ότι καλύτερα να γράφω σαν υβρίδιο. Αραβικά και Ιουδαϊκά.

παρακαλώ κύριε
τα πιο latest (μοντέρνα) Ιουδαϊκά
και τα ψηλά διαμερίσματα εδώ
στέκουν πάνω από μένα εδώ
και τα ανοίγματα εδώ
είναι κλειστά για μένα εδώ
στη σκοτεινή ώρα
στο μαγαζί στη Dezenqor
πακετάρω πράγματα
για να πάω πίσω στο ghetto
στην Άλλη Ιουδαία.

πρώτη φορά λέω αυτά τα πράματα. Ίσως επειδή έρχεσαι από το εξωτερικό είναι πιο εύκολο να σου λέω πράγματα για τα οποία κάπως ντρέπομαι. Αν τα έλεγα αυτά σε ένα Asherazi εδώ - θα ήταν κάπως αβέβαιο το τέλος.

Μετάφραση: Γιάννος Οικονόμου

Καθισμένος στο γραφείο μιλά για την αναζήτηση ενός σπιτιού. «Είμαι τόσο μόνος. Δεν μπορώ να συνδυάσω ένα κοινό χώρο για να αναπτυχθώ και για την οικογένεια μου. Όταν άρχισα να ψάχνω για σπίτι έψαξα και έψαξα. Ίσως θα έπρεπε να μείνω στο Τελ Αβίβ. Ίσως στο διπλανό Ramak Cian. Αλλά το Ramak Cian δεν είναι κοντά στη θάλασσα. Μετά έπιασα τον εαυτό μου να κάνει σχέσεις με αντικείμενα όπως τις πολυκατοικίες, τη θάλασσα, άνκαι μεγάλωσα για να έχω σχέσεις με ανθρώπους, γείτονες, την κοινότητα. Έτσι θα ζήσω στο Lod, μαζί με τους αδελφούς μου. Αλλά μετά λέω στον εαυτό μου «Τί!». Θα μεγαλώσουν τα παιδιά μου σε μια φτωχή αναπτυσσόμενη πόλη; Και το να ζω με τους αδελφούς μου, σημαίνει να σταματήσω στους διανοουμενιστικούς διαλόγους μου, όπως τώρα ή με τη γυναίκα μου. Και μετά μου ήρθε. Έχασα τους αδελφούς μου. Δεν είναι ακριβώς ότι τους έχασα - ακόμα πίνουμε κανένα ούζο και διασκεδάζουμε μαζί και προσπαθούμε να έχουμε κάποιες αυθεντικές εμπειρίες μαζί. Αλλά δεν δουλεύει».

Σταμάτησε για λίγο. Με το καλό του χέρι άγγιξε την πρόσθεση, μια αντικατάσταση του χεριού που έχασε όταν ήταν παιδί παίζοντας με μια χειροβομβίδα στα εγκαταλειμμένα χωράφια γύρω από τη Lod, πρώην Lydda, μια πλούσια Παλαιστινιακή πόλη. Η φωνή του θράχνιασε καθώς έψαχνε για λέξεις.

«Δεν νομίζω ότι έχω μια συγκεκριμένη πολιτική έκφραση που είναι δικιά μου. Πάντα ένιωθα ότι τα νανουρίσματα ίσως είναι οι πιο αυθεντικές εκφράσεις μιας κουλτούρας δίχως ραφές. Αλλά όταν γεννήθηκε ο γιος μου δεν είχα νανουρητό να του τραγουδήσω γιατί έχασα αυτά της μάνας μου, και η Ισραηλιτική κουλτούρα δεν πρόσφερε τίποτε για να τα αντικαταστήσω. Στην τρυφερή στιγμή που τον έβαζα να κοιμηθεί, ποθούσα κάτι οργάνικό αλλά δεν είχα τίποτε. Έτσι του διάβαζα Lorca. Παρεπιπτόντως, προσθέτει πιο άνετα τώρα, για

Η ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΑΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Οι Παλαιστίνιοι ιθαγενείς μέσα απ' την ευλογία ή κατάρτα της γεωγραφίας βρέθηκαν να κατοικούν σε ένα από τους ιερότερους σημειολογικούς χώρους του κόσμου - Παλαιστίνη, Ιεριχώ, Ιερουσαλήμ. Η ύπαρξη τους θεωρήθηκε βέβηλη και αόρατη για τη Δύση. Οι προγόνι των Παλαιστινίων σφάκτηκαν από τους σταυροφόρους στο όνομα του ενός και μοναδικού Θεού της αγάπης. Το 19-20 αιώνα οι Ευρωπαίοι αποικιοκράτες αρνήθηκαν να αναγνωρίσουν σ' αυτούς τους μελαμψούς, κατά πλειοψηφία μουσουλμάνους, αγρότες το λαό του Μεσσία της Ναζαρέτ. Το '48, τα Ηνωμένα Έθνη του Ευρωπαϊκού πολιτισμού, αποφάσισαν να αποζημιώσουν ένα λαό που τον οδήγησαν στα κρεματόρια με την παραχώρηση της μισής Παλαιστίνης. Οι εξεγέρσεις των ιθαγενών αγνοήθηκαν. Οι Ευρωπαίοι επέμεναν να βλέπουν στην περιοχή "ένα κενό χώρο" - όπως άλλωστε έκαναν με την Αμερική και την Αυστραλία πριν μερικούς αιώνες. Οι ιθαγενείς ήταν αόρατοι στο αποικιακό μάτι.

Έτσι οι Παλαιστίνιοι βρέθηκαν στη δίνη ενός πρωτόγνωρου Μοντερνισμού. Ξεριζωμένοι αγρότες σε καταυλισμούς προσφύγων σε τόπους ξένους ή και αδελφικούς. Η αστικοποίηση απ' την πολιτική βία αντί απ' την οικονομική αναγκαιότητα. Η Μοντέρνα εποχή σαν εισβολή αντί σαν εσωτερική επανάσταση. Η πόλη σαν προσφυγικοί καταυλισμοί. Οι ιθαγενείς περίμεναν για όλη τη δεκαετία του '50 το Μυθικό Άραβα πολεμιστή - τον απελευθερωτή. Τη δεκαετία του '60 άρχισαν να οργανώνονται. Ο μύθος του Άραβα πολεμιστή έσθθη με την ήττα του 1967. Οι ιθαγενείς της Παλαιστίνης, οι εξόριστοι στους καταυλισμούς έγιναν τότε η εσωτερική μηχανή του Αραβικού Μοντερνισμού. Η Παλαιστινιακή επανάσταση: Ένας λόγος ριζοσπαστικός από ένα πληθυσμό χωρίς ρίζες, χωρίς αφέντες, χωρίς κράτος... Στους καταυλισμούς γεννήθηκε ο άγγελος εκδικητής της τρομοκρατίας, η γυναίκα της επανάστασης, ο Παναραβισμός σαν λαϊκή εξέγερση των Αραβικών μαζών.

Οι Αραβικές ελίτ και τα εθνικά κράτη αντέδρασαν μπροστά στην αυτόχθονα Αραβική νεωτερικότητα των καταυλισμών και των φτωχογειτονιών. Ο Ιορδανικός στρατός επετέθη στους φενταγιν και έδωσε τους ένοπλους επαναστάτες απ' την χώρα στα τέλη της δεκαετίας του '60. Λίγα χρόνια μετά ξέσπασε η επανάσταση που κατάντησε εμφύλιος στο Λίβανο. Το 1976 η Συρία ανέλαβε το ρόλο της σφαγής των Επαναστατών, με άμεση στρατιωτική επέμβαση. Οι πρόσφυγες - Επαναστάτες στον καταυλισμό Τελ-Αλ-Ζααταρ πέθαναν μέχρι τον τελευταίο σε μια αδιέξοδη αντίσταση. Τουλάχιστον δεν τους ξερίζωσαν για τρίτη φορά. Ο Λίβανος μεταβλήθηκε σε ένα παράλογο πόλεμο γλωσσικών και θρησκευτικών διαφορών. Η Παλαιστινιακή Επανάσταση που έμπνευσε (και εκπαιδευσε στην ένοπλη αντίσταση) όχι μόνο τους Άραβες προλετάριους αλλά και την Ευρωπαϊκή νέα Αριστερά βρέθηκε αιχμάλωτη ανάμεσα σε κράτη και έθνη - σύνορα και όρια. Η εισβολή του Ισραήλ στο Λίβανο το 1982 ολοκλήρωσε το κλείσιμο των περασμάτων. Οι Παλαιστίνιοι να υπερασπίζονται μόνο μια ξένη πόλη, τη Βηρυτό, απέναντι στον Ισραηλιτικό στρατό. Ο Αράφατ στον τηλεοπτικό καθρέφτη να απορεί με τον πόνο του ιθαγενή που ανέλαβε ένα ιστορικό χρόνο που ποτέ δεν θέλησε: "Που να πάω; Το σπίτι μου είναι στη Jaffa". Αλλά η Jaffa δεν υπάρχει πλέον.

Και εκεί που φαινόταν να κλείνει ο κύκλος, να κλείνει ο ουρανός εμφανίστηκε το τελευταίο πέρασμα. Μια νέα γενιά Παλαιστινίων διανοουμένων στην εξορία που άρχισε να δίνει μαθήματα στους Δυτικούς για τη νέα τους εμπειρία: Τη μεταμοντέρνα. Ποιοι άλλοι θα μπορούσαν να εξηγήσουν στους Ευρωπαίους που ανακάλυψαν τη Μοντέρνα εμπειρία, την ουσία του Μεταμοντέρνου Pastiche, την εμπειρία του dislocation, του ιθαγενή στο παγκόσμιο ηλεκτρονικό χωρίο, εκτός από τους Παλαιστίνιους; Ο Edward Said και η αποκωδικοποίηση του αποικιακού βλέμματος της Δύσης. Ταυτόχρονα μια νέα γενιά Παλαιστινίων - με Kaffiyehs και blue

Μετά τον τελευταίο ουρανό

Mahmoud Darwish

Η γη κλείνει πάνω μας, μας σπρώχνει στο τελευταίο πέρασμα και εμείς κόβουμε τα πλευρά μας για να περάσουμε.
 Η γη μας συμπιέζει. Εύχομαι να είμαστε το σιτάρι της ώστε να πεθάνουμε και να ζούμε πάλι. Εύχομαι η γη να ήταν η μητέρα μας. Τότε θα ήταν καλή μαζί μας. Εύχομαι να ήμασταν εικόνες στους βράχους για τα όνειρα μας, να μεταφέρονται σαν καθρέφτες.
 Είδαμε τα πρόσωπα αυτών που σκοτώθηκαν από τον τελευταίο από εμάς στην τελευταία υπεράσπιση της ψυχής.
 Κλάψαμε πάνω στα πανηγύρια των παιδιών τους. Είδαμε τα πρόσωπα αυτών που θα πετάξουν τα παιδιά μας έξω από τα παράθυρα αυτού του τελευταίου χώρου.
 Το αστέρι μας θα κρεμάσει καθρέφτες που θα πρέπει να πάμε μετά τη τελευταία σύνορα; Που θα πρέπει να πετάξουν τα πουλιά μετά τον τελευταίο ουρανό;
 Που θα πρέπει να κοιμηθούν τα δέντρα μετά την τελευταία ανάσα του αέρα; Θα γράψουμε τα ονόματα μας με κίτρινο καπνό
 Θα κόψουμε το χέρι του τραγουδιού για να αποτελειωθεί με τη σάρκα μας.
 Θα πεθάνουμε εδώ, εδώ στο τελευταίο πέρασμα. Εδώ και εδώ το αίμα μας θα φυτέψει την ελιά του.

jeans, - εξεγέρθηκε απρόσμενα στη Δυτική όχθη. Οι γυναίκες στους δρόμους. Μια νέα γενιά ιθαγενών που δεν έζησαν την ήττα αλλά την κατοχή. Μια γενιά που είχε μεγαλώσει στον Μοντέρνο και μεταμοντέρνο χώρο χρόνο. Η Παλαιστινιακή Infidada. Και πάλι το σύμβολο του Αραβικού ριζοσπαστισμού. Η Infidada σαν λαϊκό, μη ένοπλο, δημοκρατικό κίνημα επανεμφανίστηκε από την Τυνησία μέχρι την Ιορδανία. Οι Παλαιστίνιοι αντίγραψαν τους Εβραίους. Ο Δαβίδ απέναντι στο Γολιάθ στις τηλεοπτικές οθόνες ήταν τώρα Παλαιστίνιος. Το τέλος της κατοχής είχε έρθει αμετάκλητα. Οι Εβραίοι ξαφνικά ανακάλυψαν ότι δεν πολεμούσαν τους Φιλισθαίους αλλά ένα λαό πονεμένο σαν αυτούς. Ο Woody Allen έμεινε άφωνος μπροστά στους χτεσινούς ήρωες του. Η Παλαιστινιακή εμπειρία, αυτοί οι "Εβραίοι των Αράβων", είναι σίγουρα καθοριστική για την κατανόηση των εξελίξεων της ριζοσπαστικής κριτικής στον Αραβικό πολιτισμό. Ταυτόχρονα όμως η ίδια η Παλαιστινιακή εμπειρία - η πολυδιάσπαση και η αναζήτηση ταυτότητας στην εξορία και διαμέσου των κρατικών συνόρων είναι επίσης καθοριστική για τη συνολικότερη εμπειρία της Ανατολικής Μεσογείου. Μετά την Ένοπλη Παλαιστινιακή επανάσταση των μαζών και την Infidada θα μπορούσε κάποιος πλέον να περιμένει να εμφανιστεί στην επιφάνεια και η πολιτιστική επανάσταση - η εμπειρία που αθόρυθα και αόρατα πυροδότησε αυτά τα πολιτικά κινήματα τα τελευταία 30 χρόνια.

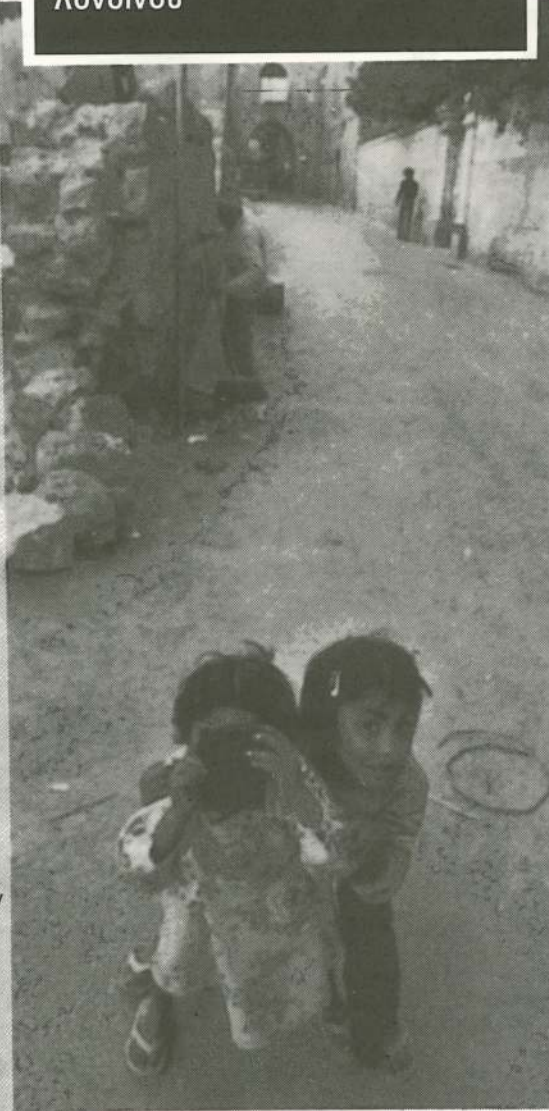

Δεν υπάρχει Παλαιστινιακή απογραφή πληθυσμού. Δεν υπάρχει γραμμή που να μπορεί να χαρακτηρίσει ανάμεσα σε δυο Παλαιστίνιους και η οποία να μην εμπλέκεται στα πολιτικά σχέδια των κρατών. Παρ' όλο που όλοι ζούμε ανάμεσα σε "φυσιολογικούς" ανθρώπους, ανθρώπους με ολοκληρωμένες ζωές, μας φαίνονται απελπιστικά απρόσιτοι με τις χώρες τους, την οικογενειακή τους συνέχεια, τη συμπαγή δομή των κοινωνιών τους. Πως να εξηγήσει ένας Παλαιστίνιος πατέρας στο γιο του ή την κόρη του ότι ο Λίβανος (ή Αίγυπτος, η Συρία, η Ιορδανία, η Νέα Υόρκη) είναι ο τόπος που είμαστε αλλά όχι ο τόπος από όπου ερχόμαστε; Πώς μπορεί μια μητέρα να επιβεβαιώσει τις τρυφερές αναμνήσεις της Παιδικότητας στην Παλαιστίνη στα παιδιά της, τώρα, που τα γεγονότα, οι τόποι, ακόμα και τα ονόματα δεν επιτρέπεται να υπάρχουν;

Έτσι δανειζόμαστε και κολλούμε τα πράγματα μαζί. Οι Παλαιστίνιοι διατηρούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Jaffa, της Hebron, της Ιερουσαλήμ και άλλων πόλεων που έμειναν πίσω καθώς οι διάλεκτοι τους γίνονται αυτές της Βηρυτού, του Νητηρόϊτ ή του Παρισιού. Ανακάλυψα και συνάντησα πολύ περισσότερους Παλαιστίνιους από όσους είχα συναντήσει ή θα μπορούσα να είχα συναντήσει στην Παλαιστίνη πριν το 1948. Για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα νόμιζα ότι αυτό οφείλετο στο γεγονός ότι ήμουν παιδί τότε και κάπως προστατευμένο σαν μέλος μιας μειοψηφίας. Αλλά η εμπειρία μου επιβεβαιώθηκε από το γηραιότερο και στενότερο Παλαιστίνιο φίλο μου, τον Ibrahim Abu-Lughod. Παρ' όλο που έζησε περισσότερο, και άρα ανήκει περισσότερο στην Παλαιστίνη πριν το 1948... απ' ό,τι εγώ, επιμένει και αυτός ότι τώρα έχει πολύ περισσότερη επαφή με Παλαιστίνιους από τον καιρό που ήταν στην Παλαιστίνη. Γράφει: "Χάρη στη Μοντέρνα τεχνολογία οι Παλαιστινιακές οικογένειες, η Παλαιστινιακή κοινωνία σαν σύνολο, κατάφεραν να δημιουργήσουν πολυάριθμες ανθρώπινες, κοινωνικές και πολιτικές διασυνδέσεις. Μπαίνοντας σε ένα αεροπλάνο μπορώ να δω την πλειοψηφία των φίλων μου. Είναι γι' αυτό που παρέμεινε ενωμένη η οικογένεια μου... Εάν ήμουν στην Jaffa δεν θα έβλεπα τους συγγενείς μου που ζούσαν στη Γάζα".

Αλλά ο Ibrahim δεν γιορτάζει αυτή τη νέα κοινωνικότητα. "Συνεχώς βιώνω την αίσθηση ότι κάτι λείπει. Για να αντιμετωπίσω αυτή την απουσία πολλαπλασιάζω και εντείνω τις ανθρώπινες επαφές".

Δανειζόμαστε και κολλάμε τα πράγματα μαζί. Οι Παλαιστίνιοι διατηρούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Hebron, της Ιερουσαλήμ και άλλων πόλεων που έμειναν πίσω καθώς οι διάλεκτοι τους γίνονται αυτές της Βηρυτού, του Παρισιού, του Λονδίνου

Πάνω από το "κάτι" που λείπει μπαίνουν νέες πραγματικότητες. Τα αεροπορικά ταξίδια και οι τηλεφωνικές συνδιαλέξεις συντηρούν και συνδέουν τους τυχερούς, τα σύμβολα της παγκόσμιας ποπ κουλτούρας περιβάλλουν τους ευάλωτους.

Δεν υπάρχει μια λογική συνέχεια του χρόνου...

Υπάρχουμε; Τί απόδειξη έχουμε;

Όσο πιο μακριά φεύγουμε από την Παλαιστίνη του παρελθόντος μας, τόσο πιο αμφίβολη γίνεται η ταυτότητα μας, τόσο πιο διακεκομμένο φαίνεται το είναι μας, τόσο πιο παροδική φαίνεται η παρουσία μας. Πότε γίναμε "λαός"; Πότε σταματήσαμε να είμαστε ένα; Ή μήπως είμαστε στη διαδικασία να γίνουμε ένα; Τί έχουν να κάνουν όλες αυτές οι μεγάλες κουβέντες με τις προσωπικές μας σχέσεις, του ενός με τον άλλο και με τους άλλους; Συνήθως τελειώνουμε τα γράμματα μας με τις φράσεις "Παλαιστινιακή αγάπη" ή "Παλαιστινιακή φιλία".

Υπάρχουν πραγματικά τέτοια πράγματα όπως Παλαιστινιακή οικειότητα και αγκαλιές ή είναι απλά οικειότητα και αγκαλιές, εμπειρίες κοινές σε όλους οι οποίες δεν έχουν πολιτική σημασία ή ιδιαιτερότητα σε σχέση με ένα έθνος ή ένα λαό;

Αφαιρέστε τον κατά καιρούς δυναμισμό και την αίσθηση της επιθετικής σιγουριάς στην Παλαιστινιακή στάση και τότε θα δείτε μια πιο φευγαλέα αλλά τελικά πιο αντιπροσωπευτική και ανεπαίσθητη αίσθηση ταυτότητας. Μιλά σε γλώσσες που δεν έχουν διαμορφωθεί ακόμα, σε τόπους που δεν έχουν συγκροτηθεί... όπως την ντροπαλή ματιά ενός παιδιού που κρατά το πόδι του πατέρα της καθώς εξετάζει με περιέργεια τον άγνωστο που τη φωτογραφίζει. Το θλέμμα της φέρνει στην επιφάνεια το γεγονός της γέννας που δεν έχει εκτιμηθεί ακόμα, αυτή την ξαφνική απρόσμενη τοποθέτηση ενός μικρού εαυτού στο χώρο της Ανατολικής Μεσογείου. Μετά, έρχεται η πορεία της απαλλοτρίωσης, της στρατιωτικής και πολιτικής βίας. Και αυτή η μόνιμη, παράξενη εμπλοκή με την πιο εντυπωσιακή διάσταση της μονοθεϊστικής θρησκείας - τη Χριστιανική ενσάρκωση και Ανάσταση, την άνοδο του Προφήτη Μωάμεθ στον ουρανό τη συμφωνία του Ιεχωθά με το λαό του. Μύθοι και σύμβολα που είναι κεντημένα στην Ιερουσαλήμ, τον κλασσικό χώρο της Παλαιστίνης, του Ισραήλ και του Παραδείσου.

(από το βιβλίο, "After the last sky")

ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΜΕΡΙΚΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΕΡΒΑΤΙΚΩΝ ΘΕΟΛΟΓΙΩΝ ΤΗΣ ΓΗΣ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ

A certain shepherd oppressed the sheep with cruel laws.

1. SHEEP WILL BE SHORN AND WOOL CONFISCATED.
2. SHEEP WITH POOR WOOL YIELDS WILL BE SLAUGHTERED.
3. SHEEP MAY NOT SPEAK EXCEPT TO SPY.

BAAAA

The sheep became unmanageable, so the shepherd was replaced.

The new shepherd gave his flock a Charter of Freedom.

1. Citizens have the Right to be Freed of wool.
2. Citizens lacking wool will be posthumously Honoured.
3. Citizens have absolute Freedom of Speech.

and all the sheep together voiced a loyal

BAAAA

ΙΣΛΑΜ

Ο κίνδυνος από την Ανατολή;

Η.Α.

Η άνοδος το 1979 των ισλαμιστών στην εξουσία του Ιράν (Περσίας) σημαίνει και την άφιξη του πρώτου μοντέρνου θεοκρατικού κράτους. Από τότε το Ισλάμ έχει πάρει τη μορφή μιας δύναμης, ενός συστήματος αξιών, ενός πολιτικού συστήματος που αντιπαράκειται στη Δύση και στο δυτικό σύστημα.

Ο Ισλαμικός κόσμος

Το Ισλάμ είναι μια από τις μονοθεϊστικές παγκόσμιες θρησκείες. Τα δυο κυριότερα δόγματα προήλθαν από σχίσμα στον 7ο αιώνα. Η διαφορά των δογμάτων είναι ανάλογη μ' αυτή που υπάρχει στα χριστιανικά δόγματα του καθολικισμού και του προτεσταντισμού. Οι shiite κληρικοί πιστεύουν ότι έχουν τη δύναμη να ερμηνεύσουν το λόγο του Θεού στους πιστούς, ενώ οι Sunni βλέπουν το ρόλο τους σαν οδηγικό και συμβουλευτικό.

Σήμερα η δράση του Ισλάμ επικεντρώνεται σε δυο περιοχές: Τη Μέση Ανατολή και Βόρειο Αφρική και την κεντρική Ασία. Από τις αρχές του 1990 το Ισλάμ παίζει το ρόλο της "αντιπολίτευσης" (όπου δεν είναι ήδη κυβέρνηση). Η ισλαμική διακυβέρνηση ενός κράτους σημαίνει θεοκρατία. Σημαίνει κατάργηση του αστικού δικαίου και αντικατάσταση από τον ω'αϊάα - το νόμο όπως καταγράφεται μέσα στο Κοράνι.

Ισλαμική διακυβέρνηση σημαίνει τέλος σ' οποιαδήποτε μορφή πλουραλισμού και δημοκρατικών διαδικασιών.

Μ' αυτά τα δεδομένα και έχοντας σαν παράδειγμα χώρες όπως το Σουδάν, το Ιράν, το Πακιστάν ακόμα και τη φιλοδυτική Σαουδική Αραβία και το Κουβέιτ, δεν ήταν δύσκολο να προβλεφθεί ότι για τους εναπομείνοντες δυνατούς του ψυχρού πολέμου, ο νέος εχθρός θά' φερε τ' όνομα Ισλάμ. Ένας Ισλάμ προσυποποιημένο σ' ένα μεσανατολίτη fundamentalist μουσουλμάνο οπλισμένο με μια ριζοσπαστική ιδεολογία και πυρηνικά όπλα, με μοναδικό του σκοπό να καταστρέψει τη Δύση μ' ένα jihad (ιερό πόλεμο).

Ο πλουραλισμός και η ετερογένεια του Μουσουλμανικού κόσμου

Αν όμως κοιτάξουμε τη λογική αυτού του σεναρίου θα παρατηρήσουμε ένα βασικό λάθος. Το Ισλάμ δεν είναι ενοποιημένο ούτε πολιτικά ούτε και θρησκευτικά. Το Ισλάμ δεν παρουσιάζει μια μονολιθική εικόνα. Είναι ένα πολυεθνικό φαινόμενο που εκτείνεται από τη Γαλλία μέχρι τη Μαλαισία. Μέσα στους κόλπους του υπάρχουν "Ορθόδοξες" και "Φιλελεύθερες" κατευθύνσεις.

Η σημερινή κατάσταση στην πλειοψηφία των μουσουλμανικών χωρών, έχει στραφεί ενάντια σ' αυτόν που ονομάζουμε μουσουλμανικό fundamentalism. Στις δεχθρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης ο ισλαμισμός θεωρείται ο εχθρός από τους εναπομείναντες κομμουνιστικούς - ηγετικούς κύκλους.

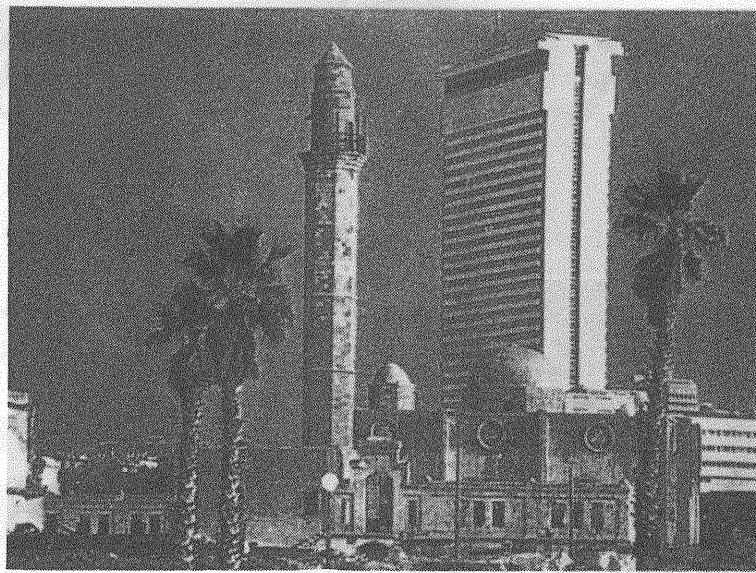
Σ' αντίθεση από τον κομμουνισμό (τον προηγούμενο εχθρό), ο Ισλαμισμός δεν είναι μια παγκόσμια ιδεολογία που ανταγωνίζεται τη δημοκρατία. Ο Ισλαμισμός σήμερα μοιάζει πιο πολύ μ' ένα κομμάτι στο puzzle που δημιουργήθηκε μετά την πτώση του Σοβιετικού μπλοκ και του πολέμου στον Κόλπο.

Η πολιτική του Ισλαμισμού: Αντίδραση και εκμοντερνισμός

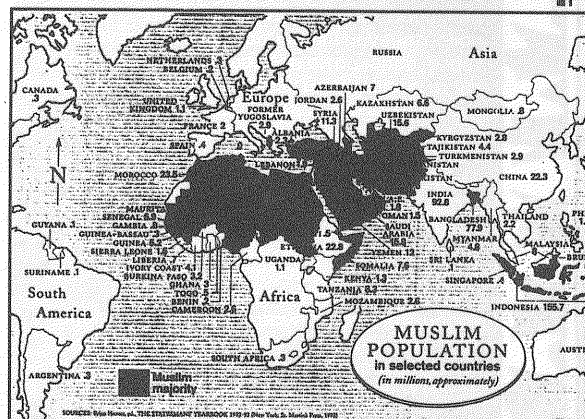
Η πολιτική των ισλαμιστών σήμερα εκπροσωπεί την απογοήτευση και το disillusionment από τα δυτικά πρότυπα πολιτικής και οικονομικής εξουσίας (συμπεριλαμβανομένων και των "ιδεωδών" του εθνικισμού και σοσιαλισμού), σαν μοντέλα επίλυσης των καιριών προβλημάτων της Μέσης Ανατολής. Η σχετική ελευθερία που παρέχόταν (και παρέχεται) στο τζάμι, και τους θρησκευτικούς αρχηγούς επέτρεψε στους χώρους αυτούς να μεταμορφωθούν σε rodium έκφρασης δυσαρέσκειας με τους υπάρχοντες θεσμούς. Αυτό με τη σειρά του ανάγκασε τους θρησκευτικούς αρχηγούς να προτείνουν λύσεις, λύσεις που θα προέρχονταν από τους κόλπους της θρησκείας.

Η αναβίωση του ισλαμικού fundamentalism την τελευταία δεκαετία είναι μια αντίδραση στο κονφουζιο και το φόβο που προκαλεί ο (αναγκαίως πια) εκμοντερνισμός της κοινωνίας. Όπως τους χριστιανούς την περίοδο της Μεταρρύθμισης έτσι και οι ισλαμιστές προσπαθούν να "φτάσουν" το λόγο του Θεού και να προσφέρουν μέσω αυτού μια νομιμότητα στις λύσεις για τη μεταρρύθμιση της κοινωνίας.

Η υστερία των δυτικών απέναντι σ' αυτή την αναβίωση, τους εμποδίζει να δουν τη διαφοροποίηση ακόμα και μέσα στα πλαίσια του fundamentalism. Οι ομάδες που πρόσκεινται στο fundamentalism έχουν σαν ηγέτες ανθρώπους εκπαιδευμένους σε δυτικά πανεπιστήμια, λαϊκιστές που συνδιάζουν αταξιστικές και ρομαντικές απόψεις, που σέβονται τις φιλελεύθερες οικονομικές απόψεις και τη δυτική τεχνολογία. (Μερικοί κληρικοί του Αγιατολλαχ Ruhollah υποστηρίζουν μονεταριστικές οικονομικές λύσεις, ενώ υποστήριξη στο ισλαμικό κράτος του Ιράν αρχικά προέρχονται

Αιγύπτω

από τους κόλπους των μικρομεσαίων και μικροβιομηχάνων που αντιδρούσαν στον κρατικό παρεμβατισμό του Σάχη). Το πρόσφατο παράδειγμα των ισλαμιστών στην Ιορδανία, δείχνει με πιο τρόπο μπορούν ισλαμικές ομάδες να ενταχθούν στις δημοκρατικές διαδικασίες.

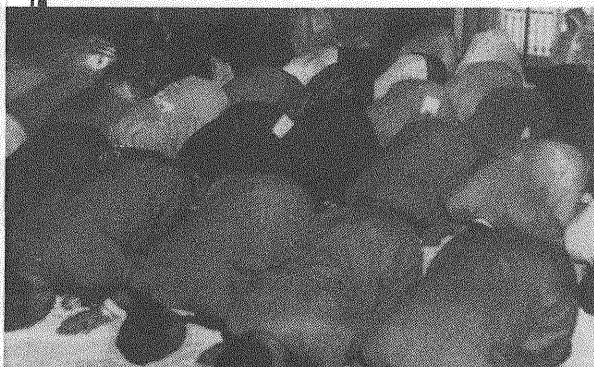
Η αναπόφευκτη αφομοίωση και οι εσωτερικές δυναμικές των Ισλαμικών κοινωνιών

Όλα αυτά θέβαια δεν κάνουν τους ισλαμιστές ακίνδυνους, ούτε τους προσφέρουν δημοκρατικά διαπιστευτήρια. Δεν υπάρχει ένας Γκορπατσώφ ούτε ένας Χάβελ ανάμεσα στους ηγέτες τους. Όμως αυτό δεν αφαιρεί την ικανότητα των ισλαμιστών ν' υιοθετήσουν δημοκρατικές αξίες. Αν χώρες όπως η Καμποντία και η Κένυα, ακόμα και η Αίτη μπόρεσαν να εντάξουν δημοκρατικές διαδικασίες τότε σίγουρα κάτι παρόμοιο μπορεί να γίνει και στις χώρες του Ισλάμ.

Ακόμα και αυτή η άνοδος των fundamentalist στην εξουσία θα τους αναγκάσει να αντιμετωπίσουν τα οξέτα προβλήματα των χωρών τους και αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα τον μετριασμό του ριζοσπαστισμού και μονολιθισμού τους, τη συμμαχία μ' άλλες ομάδες και μερική απομάκρυνση από τις θεοκρατικές τους αξίες. "Η θρησκεία", είπε κάποτε ο βασιλιάς του Μαρόκο Χασάν, "δεν είναι αρκετή για να διοικήσεις μια χώρα".

Ο κίνδυνος εξ ανατολών υπάρχει. Δεν είναι όμως ένας κίνδυνος που περικυκλώνει τη δυτική κοινωνία ή το δυτικό πολιτισμό. Είναι ένας κίνδυνος που θ' αντιμετωπίσουν οι κοινωνίες όπου ο Ισλαμισμός είναι η κύρια θρησκεία, αφού η κοινωνία που θέλουν οι fundamentalist ισλαμιστές να δημιουργήσουν είναι μια κοινωνία ολοκληρωτική. Η αντικατάσταση ενός ολοκληρωτικού καθεστώτος μ' ένα άλλο δεν είναι λύση ούτε στο πρόβλημα της φτώχειας ούτε στην κοινωνική και πολιτική εξαθλίωση των χωρών αυτών.

Ο Ισλαμικός κίνδυνος υπάρχει. Αλλά αυτοί που τον αντιμετωπίζουν είναι οι μουσουλμανικές κοινωνίες

PEACE

NOW

Το Ειρηνιστικό κίνημα
στο Ισραήλ

Αφιέρωμα

Η συμφωνία ειρήνης ανάμεσα στο Ισραήλ και το PLO, παρά τις αμερικάνικες φανφάρες είναι μια συμφωνία που γεννήθηκε στην Ανατολική Μεσόγειο: Ήταν το αποτέλεσμα της Παλαιστινιακής Intifada και του Ισραηλιτικού Peace Now. Το κίνημα ειρήνης του Ισραήλ στη μαζική του μορφή γεννήθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '80 μετά την εισβολή του Ισραήλ στο Λίβανο και τις σφαγές των Παλαιστινίων στους καταυλισμούς Sabra και Shatila. Οχυρωμένοι στα σύνορα του Ισραήλ, οι Εβραίοι φάνταζαν για 30 χρόνια σαν ένα όργανο του Δυτικού Ιμπεριαλισμού. Η σχιζοφρένεια ενός τρομοκρατημένου πληθυσμού, η εκτεταμένη εσωτερική δημοκρατία στο εσωτερικό του Ισραήλ και τα σοσιαλιστικά πειράματα των Kibbutz αγνοήθηκαν σαν τερτίπια των αποικιοκρατών. Το εσωτερικό σοκ των Εβραίων όταν ταυτίστηκαν με τους Αγγλοαμερικάνους στην επίθεση ενάντια στην Αίγυπτο το 1956 πέρασε ασχολίαστο. Και όμως δεν ήταν τυχαίος λαός ή πολιτισμός οι Εβραίοι. Είναι ο λαός που εφεύρε την έννοια της θεολογικής (ή σημαντικής) δικαιοσύνης. Ένας λαός που γέννησε μερικούς από τους πιο γνωστούς μοντέρνους διανοούμενους και επαναστάτες: Φρόντ, Μαρξ, Τρότσκι, Έμμα Γκόντμαν, Αϊνστάιν, Chomsky. Ακόμα και σήμερα η τεράστια πλειοψηφία των μελών του Κ.Κ.ΗΠΑ είναι Εβραίοι...

Όταν οι Εβραίοι είδαν στην τηλεόραση τη σφαγή στο Λίβανο ξεχύθηκαν στους δρόμους απαιτώντας δίκες και έρευνα για ευθύνες... Ήταν οι πρώτη φορά που ένοιωσαν ότι αυτοί ήταν ο Γολιάθ, οι Ναζί... Η αντιπαράθεση ανάμεσα στον Ισραηλιτικό πληθυσμό πωλώθηκε με την Intifada. Ο Εβραϊκός εθνικισμός και η Εβραϊκή αίσθηση της δικαιοσύνης. Στις διαδηλώσεις του 1988 οι εθνικιστές φώναζαν στους ειρηνιστές διαδηλωτές των Kibbutz: "Έπρεπε να σας κάψει και σας στους φούρνους ο Χίτλερ". Η Εβραϊκή οικογένεια έσπασε. Οι ξένοι εγκλιματίστηκαν. Μια νέα Αριστερά άρχισε να απήχη την παγκόσμια ηχώ της Επανάστασης της καθήμερινότητας. Στο κάτω κάτω και ο Κον Μπεντίτ και ο Άμπι Χόφμαν ήταν Εβραίοι. Ακόμα και η παραδοσιακή Αριστερά του Εργατικού κόμματος άρχισε να μεταλλάσσεται.

Δημοσιεύουμε πιο κάτω δυο αποσπάσματα από το ειρηνιστικό κίνημα του Ισραήλ - και σαν δηλώσεις μιας νέας νοοτροπίας αλλά και σαν μια βιωματική κριτική της εθνικιστικής υστερίας.

Το κείμενο του Kenan Amos το 1988 γράφτηκε το 1988. Είναι μια ανοικτή επιστολή στον Παλαιστινίο Επαναστάτη George Habbash. Ο Kenan ήταν στρατιώτης του Ισραηλιτικού στρατού που κατέλαβε την πόλη του Habbash, τη Lydda το 1948. Ο Kenan περιγράφει με ειλικρίνεια την υπερφία και τις βιαιότητες / βιασμούς των Ισραηλινών νικητών στην πόλη. 40 χρόνια μετά ανακάλυψε ότι ο Habbash, αυτός ο μυθικός εχθρός για όλα αυτά τα χρόνια, ήταν τότε στην πόλη, κοντά στην αδελφή του που πέθανε στα χέρια του. Την έθαψε με τα χέρια του. Ο Kenan τότε νόμιζε ότι πολεμούσε τους Φιλισταίους της Βίβλου. 40 χρόνια μετά, 40 χρόνια εκδίκησης. Ο Kenan είναι ένας εθνικιστής ήρωας που μιλά στον εχθρό του. Τον τρομοκράτη που "ήθελε να τον ρίξει στη θάλασσα". Ένα γράμμα για τον ηρωισμό και την αθλιότητα της εθνικής φαντασίωσης. Το ράγισμα του καθρέφτη μέσα από το οποίο γεννήθηκε το Ισραηλιτικό Ειρηνιστικό κίνημα.

Το κείμενο του Amos Oz γράφτηκε το '93 με την ευκαιρία της υπογραφής της συμφωνίας Ισραήλ - PLO. Ο τίτλος του άρθρου είναι "μια Μεσανατολική ειρήνη χωρίς συναισθηματισμούς" άνκα για το πιο κάτω απόσπασμα χρησιμοποιήθηκε μια φράση του κειμένου. Ο Amos Oz, ηγετικό στέλεχος του κινήματος Peace Now, κάνει ένα απολογισμό της αδυναμίας των 2 εθνικών εχθρών να αντιληφθούν την πραγματική εμπειρία του Άλλου. Και την κοινή τους μοίρα σαν θύματα της Ευρώπης. Σαν κάτοικοι - πολίτες της Ανατολικής Μεσογείου.

Απολογισμός των πρώων:

4 δεκαετίες εκδίκησης αίματος

Amos Kenan 1988

Δεν υπήρξε και δεν θα υπάρξει ποτέ ακριβής εκδίκηση αίματος. Ποτέ δεν θα ξέρουμε ποιο μάτι θγήκε για ποιο μάτι, ποτέ δεν θα μάθουμε πόσα μάτια θγήκαν για πόσα μάτια. Αυτό που ξέρω σίγουρα όμως είναι ότι ήταν πολλοί αυτοί που προσπάθησαν και πήραν εκδίκηση. Και στο δικό μου μυαλό, μετά από 40 χρόνια, νομίζω ότι όλες οι εκδικήσεις έχουν γίνει. Μόνο η αποζημίωση και η ανακούφιση δεν ήρθε ακόμα.

Και εσύ και εγώ George έχουμε εκδικηθεί πολλές φορές - πριν, κατά τη διάρκεια και μετά το γεγονός. Και εσύ κι εγώ δε λυπηθήκαμε κανένα: ούτε άνδρα, ούτε γυναίκα, αγόρι ή κορίτσι, νέο ή γέρο. Ξέρω ότι δεν υπάρχει καμιά διαφορά ανάμεσα στο να πατάς το κουμπί (βομβαρδισμός σε ένα πολεμικό αεροπλάνο) και το να πυροβολείς εξ' επαφής στο κε-

φάλι ενός ομήρου. Και δεν υπάρχει μεγάλη διαφορά ανάμεσα σε μια σφαγή που δεν ήταν σκόπιμη και μια που ήταν. Δεν υπάρχει διαφορά ανάμεσα στην δικαιοσύνη και τη δικαιοσύνη, την αδικία και την αδικία και δεν υπάρχει καθόλου διαφορά σ' αυτά που οι άνθρωποι - αδύναμα, παροδικά όντα, σίγουροι για τη δικαιοσύνη των τρόπων και των έργων τους - μπορούν να κάνουν σε ανθρώπους που συνολικά είναι ακριβώς οι ίδιοι με αυτούς.

Γέμισαν τα μάτια μου δάκρυα υδ'ιώδ όταν διάβασα για πρώτη φορά, σε 40 χρόνια, πως πέθανε η αδελφή σου. Πως άνοιξες το λάκκο του τάφου της με τα ίδια σου τα χέρια στην αυλή του σπιτιού της στη Lydda. Απλώνω το δικό μου θρόμβικο χέρι, για το δικό σου - που δεν είναι ούτε αυτό καθαρό. Εσύ και εγώ πρέπει να πεθάνουμε ένα άθλιο, φυσικό θάνατο, ένα θάνατο για αμαρτωλούς που δεν έφτασαν στην τιμωρία τους, ένα θάνατο από γηρατειά, ένα θάνατο αδύνατο και μη ηρωικό, ένα θάνατο για ανθρώπους που έζησαν μια ζωή αδικίας.

Και σε εμένα φαίνεται ότι αν εγώ και εσύ καταφέρουμε ένα άθλιο και μη ηρωικό θάνατο τότε ίσως να καταφέρουμε να ισοζυγίσουμε μια ζωή που βιώθηκε λες και δεν ήταν άθλια, λες και ήταν ηρωική.

Το αντίθετο του πολέμου δεν είναι η αγάπη - είναι η ειρήνη

Amos Oz 1993

Για να κατανοήσει κανείς την Ισραηλιτική ψυχή πρέπει να αντιληφθεί τους δικαιολογημένους φόβους και ανησυχίες των Ισραηλινών. Για 70 χρόνια ο Ισραήλ έζησε λίγο πολύ την εμπειρία ενός συλλογικού Salman Rushdie. Για 70 χρόνια υπήρχε μια συλλογική θανατική καταδίκη να κρέμμεται πάνω απ' τα κεφάλια μας - μια καταδίκη που εκδόθηκε από τους ισλαμιστές και Άραβες πολιτικούς... Είναι κατανοητό ότι οι Ισραηλιτίες έπαψαν να εμπιστεύονται και κατάντησαν νευρωτικοί. Μια τέτοια εμπειρία, όπως αυτή του Salman Rushdie, θα ήταν αρκετή για να οδηγήσει ακόμα και την πιο υγιή κοινωνία στον παραλογοισμό - και σίγουρα δεν μπορώ να υποστηρίξω ότι το Ισραήλ είναι η πιο υγιής κοινωνία. Ξέρω ότι οι Παλαιστίνιοι έχουν αντίστοιχα αισθήματα αφού άκουγαν για δεκαετίες τους Ισραηλινούς να περιγράφουν τη χώρα τους, πριν τον Εβραϊκό εποικισμό, σαν "άδεια χώρα".

Είναι αναγκαίο να αναγνωρίσουμε ότι ένα από τα στοιχεία που είναι κοινά και στις δυο πλευρές, είναι ότι και οι δυο, με διαφορετικό τρόπο, έχουν θυματοποιηθεί μέσω της Αποικιοκρατίας, του Ιμπεριαλισμού, της καταπίεσης και της εκμετάλευσης. Οι Εβραίοι έχουν θυματοποιηθεί από την Ευρώπη μέσω των διακρίσεων, των παγκρόμ και τελικά μέσω της μαζικής δολοφονίας. Δυο κακοποιημένα παιδιά ενός σκληρού πατέρα δεν αγαπούν κατ' ανάγκη ο ένας τον άλλο - κάποτε μισούν πικρά ο ένας τον άλλο, καθώς ο καθένας νοσταλγώντας τον άλλο βλέπει διαμέσου του, τον προηγούμενο καταπιεστή. Έτσι συμβαίνει με τους Άραβες και τους Ισραηλιτίες. Οι Άραβες μας κοιτάζουν, εμάς τους Ισραηλιτίες, και δεν μπορούν να δουν αυτό που πραγματικά είμαστε: Ένα μίσσο-υστερικό πρόσφυγες και επιβιώσαντες. Αυτό που βλέπουν όταν μας κοιτάζουν μέσα σε μια εφιαλτική εικόνα, είναι την προέκταση της λευκής καταπιεστικής, πανούργας, αποικιακής Ευρώπης που επανέρχεται στη Μέση Ανατολή για να καταπιέσει και να εξευτελίσει και πάλι τους Άραβες. Όταν εμείς οι Ισραηλιτίες, από την άλλη, κοιτάζουμε τους Άραβες πολύ συχνά δεν καταφέρνουμε να τους δούμε σαν θύματα του αποικισμού, παραλυμένους από μια κρίση ταυτότητας και τυρρανικά καθεστώτα, σαν ένα καταπιεσμένο λαό. Αυτό που εμείς βλέπουμε θα

είναι τίποτα περισσότερο παρά μια μετανάστευση, των προηγούμενων καταπιεστών μας: οι Κοζάκοι, οι οργανωτές των παγκρόμ, οι NAZI, έχουν μουστάκια τώρα και τυλιγουν τα κεφάλια τους με Kaffiyehs, αλλά ο στόχος τους είναι ο ίδιος όπως και πριν: να κόψουν το λαιμό των Εβραίων...

Νομίζω ότι η Ισραηλινο-Παλαιστινιακή διαμάχη είναι μια τραγωδία με την ακριβή έννοια του όρου. Είναι η σύγκρουση ενός πανίσχυρου αξιώματος / διεκδίκησης με ένα άλλο το οποίο δεν υστερεί καθόλου στη δύναμη των επιχειρημάτων ή της διεκδίκησης. Και είναι καιρός για τους τίμιους ανθρώπους έξω από την περιοχή να δουν αυτή την αντιπαράθεση σαν μια τραγωδία παρά σαν ένα show της Άγριας Δύσης με "καλούς" και "κακούς".

Οι τραγωδίες μπορούν να λυθούν με ένα από τους δυο τρόπους. Υπάρχει η Σαϊεπηρική λύση και η Τσεκωφική. Στο τέλος μιας τραγωδίας του Σαϊεπηρ, η σκηνή είναι γεμάτη πτώματα και ίσως να υπάρχει κάποια αίσθηση δικαιοσύνης να αιωρείται στην ατμόσφαιρα. Μια τραγωδία του Τσεκωφ, απ' την άλλη, τελειώνει με όλους τους πρωταγωνιστές να νοιώθουν απογοητευμένοι, πικραμένοι, με ένα αίσθημα πόνου στην καρδιά και τη ψυχή - συντριμμένοι αλλά ζωντανό. Θέλω μια Τσεκωφική, αντί Σαϊεπηρική, λύση της Παλαιστινιοισραηλιτικής τραγωδίας. Ίσως το πρώτο κοινό πράγμα που θα πρέπει να αναλάβουν οι Παλαιστίνιοι και οι Ισραηλιτίες, μόλις εγκαθιδρυθεί η ειρήνη μεταξύ τους, να είναι η οικοδόμηση ενός μνημείου στην αμοιβαία μας θλακεία.

Δεν υπάρχει διαφορά ανάμεσα στη δικαιοσύνη και τη δικαιοσύνη, την αδικία και την αδικία... Αν εγώ και εσύ καταφέρουμε να έχουμε ένα άθλιο και μη φυσικό θάνατο τότε ίσως ισοζυγίσουμε μια ζωή που βιώθηκε λες και δεν ήταν άθλια, λες και ήταν ηρωική

ΤΡΙΤΟΚΟΣΜΙΚΟΙ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΙ:

Τα εργατικά συμβούλια της Κουρδικής Επανάστασης

Αιγύπτω

ΔΕΚΑ ΜΕΡΕΣ ΠΟΥ ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΑΝ ΤΟ ΙΡΑΚ

Ο πόλεμος του κόλπου δεν τερματίστηκε από τη στρατιωτική νίκη της Αμερικής και των συμμάχων. Τερματίστηκε από τη μαζική λιποταξία χιλιάδων Ιρακινών στρατολογημένων. Τόσο μεγάλη ήταν η άρνηση από πλευράς στρατολογημένων να πολεμήσουν για το Ιρακινό κράτος, ώστε ενάντια σε όλες τις προβλέψεις ούτε ένας στρατιώτης των συμμάχων δεν σκοτώθηκε από εχθρικά πυρά στην τελική από εδάφους επίθεση ανακατάληψης του Κουβέιτ. Πράγματι, η απόλυτη έκταση αυτής της ανταρσίας δεν έχει προηγούμενο ίσως, στη σύγχρονη στρατιωτική ιστορία.

Αλλά αυτές οι μονάδες που στασίασαν δεν επέστρεψαν απλώς στο Ιράκ. Καθ' οδόν πολλοί από αυτούς έστρεψαν τα όπλα τους ενάντια στο Ιρακινό κράτος ανάβοντας τη φλόγα μιας ταυτόχρονης εξέγερσης στο νότιο Ιράκ όσο και στο Κουρδιστάν στο βορρά. Μόνον η κεντρική περιοχή της χώρας γύρω από τη Βαγδάτη παρέμεινε σταθερά στα χέρια του κράτους κατά τις εβδομάδες που ακολούθησαν τη λήξη του πολέμου.

Ήδη από την αρχή τα δυτικά ΜΜΕ είχαν παραμορφώσει την εικόνα αυτών των εξεγέρσεων. Η εξέγερση στο νότο επικεντρώθηκε στη Βασόρα παρουσιάστηκε σαν στάση των Σιιτών Μουσουλμάνων. Ενώ η ανταρσία στο βορρά αναφέρθηκε ως αποκλειστικά εθνική "nationalist" Κουρδική εξέγερση που απαιτούσαν λίγο περισσότερο από ένα αυτόνομο Κουρδικό τμήμα μέσα στο Ιράκ.

Η αλήθεια είναι πως τόσο στο βορρά όσο και στο νότο επρόκειτο για προτελαριακές εξεγέρσεις.

Η Βασόρα είναι μια από τις πιο "υλιστικές" secular περιοχές στη Μέση Ανατολή. Σχεδόν κανένας δεν πάει στο τζαμί στη Βασόρα. Οι ριζοσπαστικές παραδόσεις αυτής της περιοχής δεν είναι του Ισλαμικού φονταμενταλισμού αλλά μάλλον αυτές του Αραβικού εθνικισμού και του Σταλινισμού. Το Ιρακινό Κομμουνιστικό Κόμμα είναι το μόνο αστικό κόμμα με κάποια σημαντική επιρροή σε αυτή τη ζώνη. Οι πόλεις Βασόρα, Νάσρια και Χίλα (Nasriah, Hilah) υπήρξαν επί μακρόν γνωστές ως η περιοχή του Κομμουνιστικού Κόμματος κι έχουν μια μακριά ιστορία ανοικτής εξέγερσης ενάντια τόσο στο κράτος όσο και στη θρησκεία. Η "Ιρακινή" εργατική τάξη υπήρξε μια από τις πιο προβληματικές μέσα σε μια ρευστή περιοχή.

Στο βορρά υπάρχει μικρή συμπάθεια για τα εθνικιστικά κόμματα - το KDP και το PîK - και τους peshmerga (αντάρτες) τους εξαιτίας των επανειλημμένων αποτυχιών κατά τους συμβιβασμούς τους με το Ιρακινό κράτος. Αυτό είναι ιδιαίτερα αληθινό στην περιοχή της Sulaimania. Οι κάτοικοι αυτής της περιοχής υπήρξαν ιδιαίτερα εχθρικοί προς τους εθνικιστές από τότε που έγινε η σφαγή στο Χάλπετσε το 1988. Οι peshmergas αρχικά εμπόδισαν τον κόσμο να φύγει και μετά διέπραξαν λεηλασίες και βιασμούς εις βάρος αυτών που επέζησαν. Σαν αποτέλεσμα, πολλοί χωρικοί έχουν από τότε αρνηθεί να θρέψουν ή να δώσουν καταφύγιο σε εθνικιστές αντάρτες peshmerga. Όπως και στο νότο, το Κομμουνιστικό Κόμμα και οι αντάρτες του είναι πιο δημοφιλείς.

Η εξέγερση στο βορρά δεν ήταν εθνικιστική. Στα πρώτα στάδια Μπασαθικοί αξιωματούχοι και μυστικοί αστυνομικοί εκτελέστηκαν, τα αρχεία της αστυνομίας καταστράφηκαν και οι φυλακές κατελήφθηκαν εξ' εφόδου. Οι άνθρωποι ήσαν

ανοικτά εχθρικοί στην αστική πολιτική των Κούρδων Εθνικιστών.

Στη Sullamania οι εθνικιστές peshmergas αποκλείστηκαν από την πόλη και ο εξόριστος ηγέτης της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν (PîK) Τζελάλ Ταλαμπανί εμποδίστηκε να επιστρέψει στην ιδιαίτερη πατρίδα του. Όταν ο ηγέτης του Κουρδικού Δημοκρατικού Κόμματος (KDP) Μασούτ Μπαρζανί, πήγε στο Chamchamal, κοντά στη Sullamania δέχθηκε επίθεση και δυο σωματοφύλακες του σκοτώθηκαν. Όταν οι εθνικιστές μετέδωσαν το σύνθημα "ήρθε η ώρα να σκοτώσουμε τους Μπασαθιστές" ο λαός στη Sullaimania απάντησε με το σύνθημα ήρθε η ώρα να κλέψουν αυτοκίνητα Porsche οι εθνικιστές" εννοώντας ότι οι εθνικιστές ενδιαφέρονταν μόνο για λεηλασίες.

Μια επαναστατική ομάδα, η "Κομμουνιστική Προοπτική", έπαιξε μεγάλο ρόλο στην ανταρσία. Στην έκδοση τους "Προλεταριάτο" συνηγορούσαν υπέρ του σχηματισμού εργατικών συμβουλίων. Αυτό προκάλεσε φόβο και οργή μεταξύ των εθνικιστών όπως και στο Κομμουνιστικό Κόμμα και στις ομάδες που αποσχίστηκαν από αυτό. (...)

Η εξέγερση στο βορρά δεν ήταν εθνικιστική. Στα πρώτα στάδια, τα αρχεία της αστυνομίας καταστράφηκαν και οι φυλακές κατελήφθηκαν εξ' εφόδου. Οι άνθρωποι ήταν καθαρά εναντίον των Κούρδων εθνικιστών.

Το τελευταίο που ήθελε η Αμερικανική κυβέρνηση ήταν να οδηγηθεί σε μια παρατεταμένη στρατιωτική κατοχή του Ιράκ με σκοπό να καταστείλει τις εξεγέρσεις. Ήταν πολύ πιο αποδοτικό να υποστηρίξει το υπάρχον καθεστώς. Αλλά δεν υπήρχε χρόνος για να επιμείνει στην απομάκρυνση του Σαντάμ Χουσεϊν. Μόλις που μπορούσαν να αντέξουν την έκρηξη που κάτι τέτοιο θα προκαλούσε. Έτσι, σχεδόν σε μια νύχτα, η εχθρότητα του Μπους στο Χασάπη της Βαγδάτης εξανεμίστηκε. Οι δυο ανταγωνιστές χασάπηδες έγιναν συνεργάτες.

Ο πρώτος τους στόχος ήταν να συντρίψουν την εξέγερση στο νότο η οποία διογκωνόταν από τις τεράστιες μάζες λιποτακτών που συνέρρεαν προς το βορρά από το Κουβέιτ. Ακόμη και αν αυτοί οι διαφεύγοντες Ιρακινί στρατολογημένοι δεν αποτελούσαν καμιά στρατιωτική απειλή για τις συμμαχικές στρατιές, ή τον αντικειμενικό σκοπό της "απελευθέρωσης" του Κουβέιτ. Ο πόλεμος είχε παραταθεί ώστε να πληγούν με βομβαρδισμό ("was prolonged long enough for them to be carpet bombed") καθ' οδόν προς τη Βασόρα από τη ΎΑ και την Αμερικανική πολεμική αεροπορία. Αυτή η εν ψυχρώ σφαγή δεν εξυπηρέτησε άλλο σκοπό από το να προστατεύσει το Ιρακινό κράτος από οπλισμένους λιποτακτάντες στασιαστές.

Μετά τη σφαγή οι συμμαχικές δυνάμεις εδάφους έχοντας διασχίσει το νότιο Ιράκ για να κυκλώσουν το Κουβέιτ, σταμάτησαν κοντά στη Βασόρα και άφησαν εντελώς ελεύθερους τους Δημοκρατικούς Φρουρούς (*) - τα επίλεκτα αποσπάσματα πιστά στο Ιρακινό καθεστώς - για να συντρίψουν τους στασιαστές. Όλες οι προτάσεις για την επιβολή αποφασιστικής νίκης επί των Φρουρών ή για να προχωρήσουν μέχρι τη Βαγδάτη και να ανατρέψουν τον Σαντάμ γρήγορα ξεχάστηκαν. Κατά τις διαπραγματεύσεις για την κατάπαυση του πυρός οι συμμαχικές δυνάμεις επέμεναν να προσγειωθούν όλα τα αεροπλάνα αλλά η χρήση ελικοπτέρων, ζωτικής σημασίας για δράση ενάντια σε στασιαστές, επιτράπηκε για "διοικητικούς σκοπούς". Αυτή η "παραχώρηση" αποδείχτηκε σημαντική μόλις κατεστάλη η εξέγερση στο νότο και η προσοχή του Ιρακινού κράτους στράφηκε στην καλπάζουσα ανταρσία του βορρά.

Ενώ η εξέγερση στην περιοχή της Βασόρα συνεντρίβη σχεδόν μόλις άρχισε, η βόρεια εξέγερση είχε περισσότερο χρόνο για να αναπτυχθεί. Άρχισε στη Ρανιαή και απλώθηκε στις πόλεις Sullaimania και Kut και το μέγεθος της απειλούσε με εξάπλωση πέρα από το Κουρδιστάν μέχρι τη Βαγδάτη. Ο πρωταρχικός στόχος της εξέγερσης εκφράστηκε στο δημοφιλές σύνθημα "θα γιορτάσουμε τη νέα μας χρονιά με τους Άραβες στη Βαγδάτη"! Η ήττα αυτής της ανταρσίας οφειλόταν εξίσου στους Κούρδους Εθνικιστές όσο και στις Δυτικές δυνάμεις και το Ιρακινό κράτος.

Όπως όλα τα εθνικιστικά κινήματα έτσι και οι Κούρδοι εθνικιστές υπερασπίζονται τα συμφέροντα των ιδιοκτητριών τάξεων ενάντια στην εργατική τάξη. Οι πιο πολλοί Κούρδοι εθνικιστές ηγέτες προέρχονται από πολύ πλούσιες οικογένειες. Για παράδειγμα ο Ταλαμπανί προέρχεται από μια δυναστεία αρχικά οργανωμένη από τους Βρετανούς και οι γονείς του διαθέτουν πολυτελή ξενοδοχεία στη Βαγδάτη. Το KDP ιδρύθηκε από πλούσιους εξόριστους που εκδιώχθηκαν από το Κουρδιστάν κατά τις μαζικές εξεγέρσεις της εργατικής τάξης του 1958 όπου εκατοντάδες γαιοκτήμονες και καπιταλιστές καθαρίστηκαν. Ως επακόλουθο αυτών των ενοχλητικών γεγονότων μια συνάντηση εξόριστων αστών στη Ραγαία του Ιράν οργάνωσε εθνικιστικά αποσπάσματα θανάτου που να σκοτώνουν ταξικούς αγωνιστές του Ιρακινού Κουρδιστάν. Αργότερα διέπραξαν ρατσιστικούς φόνους Αράβων. Κατά του πολέμου Ιράν-Ιράκ πολύ λίγοι λιποτάκτες εντάχθηκαν στους εθνικιστές και το PîK αμνηστεύτηκε από το Ιράκ σε αντάλλαγμα για την καταστολή των λιποτακτών.

Αυτοί οι Κούρδοι εθνικιστές, όπως η διεθνής αστική τάξη, αναγώριζαν τη σημασία ενός ισχυρού Ιρακινού κράτους με σκοπό να διατηρήσει τη συσώρευση του κεφαλαίου ενάντια σε μια στρατευμένη "militant" εργατική τάξη. Σε τέτοιο βαθμό, ώστε ουσιαστικά το μόνο που ζητούσαν ήταν να παραχωρηθεί στο Κουρδιστάν το καθεστώς αυτόνομης περιοχής μέσα σε ένα ενωμένο Ιράκ.

Στην εξέγερση έκαναν ότι μπορούσαν για να υπερασπιστούν το Ιρακινό κράτος. Επενέθησαν

Ο πόλεμος στον Κόλπο έφτασε στο τέλος λόγω της άρνησης της Ιρακινής τάξης να πολεμήσει και των επακόλουθων εξεγέρσεων στο Ιράκ... Μετά την ήττα της εξέγερσης τα ΜΜΕ της Δύσης παρουσίασαν τους προλετάριους σαν αβοήθητα θύματα καταλήγοντας να υποστήριξη με ελεημοσύνες.

ενεργά για να εμποδίσουν την καταστροφή των αστυνομικών αρχείων και της κρατικής ιδιοκτησίας, περιλαμβανομένων των στρατιωτικών βάσεων. Οι Εθνικιστές εμπόδισαν Άραβες λιποτάκτες να ενωθούν με την "Κουρδική" εξέγερση και τους έστειλαν πίσω στη Βαγδάτη για να συλληφθούν. Έκαναν ότι μπορούσαν για να εμποδίσουν την ανταρσία να διασπαρεί πέρα από τα "σύνορα" του Κουρδιστάν που ήταν η μόνη της ελπίδα για επιτυχία. Όταν το Ιρακινό κράτος άρχισε να στρέφει την προσοχή του στην εξέγερση στο Κουρδιστάν οι ραδιοφωνικές εκπομπές των Κούρδων Εθνικιστών δεν ενθάρρυναν ούτε συντάχθηκαν με την αντίσταση αλλά αντίθετα υπερτόνισαν την απειλή από τα εξαγριωμένα Ιρακινά αποσπάσματα που παρέμεναν πιστά στην κυβέρνηση και συμβούλευσαν τον κόσμο να φύγουν στα βουνά. Το οποίο τελικά έκαναν. Τίποτα απ' αυτά δεν είναι εκπληκτικό αν εξετάσουμε την ιστορία τους.

Ο πόλεμος στον Κόλπο έφτασε στο τέλος λόγω της άρνησης της Ιρακινής εργατικής τάξης να πολεμήσει και των επακόλουθων εξεγέρσεων στο Ιράκ. Αλλά τέτοιες προλεταριακές ενέργειες συνετρίθησαν από τις συνδυασμένες προσπάθειες διαφόρων διεθνών και εθνικών αστικών δυνάμεων. Άλλη μια φορά ο εθνικισμός χρησίμευσε σαν τρικλοποδιά της προλεταριακής εξέγερσης. Ενώ είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι η πολιτική της Μέσης Ανατολής δεν κυριαρχείται από τον Ισλαμικό φονταμενταλισμό και τον Αραβικό εθνικισμό όπως τα παρουσιάζει ο αστικός τύπος, αλλά στηρίζεται στις ταξικές διαμάχες πρέπει να ειπωθεί ότι οι άμεσες προοπτικές για την ανάπτυξη του ταξικού εργατικού αγώνα στο Ιράκ είναι τώρα ισχνές.

Ο πόλεμος όχι μόνο επέφερε την ήττα της Ιρακινής εργατικής τάξης αλλά επίσης αποκάλυψε την κατάσταση ήττας "ή ηττοπάθειας; state of

defeat" της εργατικής τάξης στις ΗΠΑ και σε ένα μικρότερο βαθμό στην Ευρώπη. Το δυτικό αντιπολεμικό κίνημα ποτέ δεν αναπτύχθηκε σε μαζική εργατική ταξική αντίθεση στον πόλεμο. Παρέμεινε κυριαρχούμενο από ένα ειρηνιστικό προσανατολισμό, αντιτιθέμενο στον πόλεμο με όρους ενός εναλλακτικού εθνικού συμφέροντος "Η Ειρήνη είναι Πατριωτική".

Ενώ εξέφρασε την αποστροφή του για το συμμαχικό ολοκαύτωμα απέφυγε να κάνει οτιδήποτε για να το σταματήσει που θα το έφερνε (το κίνημα) αντιμέτωπο με το κράτος. Αντί γι' αυτό επικεντρώθηκε σε ανώφελες συμβολικές διαμαρτυρίες που απλώς έθρεψαν το αίσθημα της αδυναμίας μπροστά στην πολεμική μηχανή του κράτους.

Μετά την ήττα της εξέγερσης η διαστρέβλωση την Δυτικών ΜΜΕ συνεχίστηκε. Οι προλετάριοι παρουσιάστηκαν σαν αβοήθητα θύματα, κατάλληλα για υποστήριξη με ελεημοσύνες, ευγνώμονες για τα θεάματα των pop stars που σπιρούνιζαν το άλογο της "Live Aid" άλλη μια φορά. Γι' αυτούς που θυμούνται την εξέγερση, ένα μπλουζάκι με το σύνθημα "Let it be...Kurdistan" ήταν η προφανής απάντηση. Ενώ η εξέγερση ηττήθηκε δεν μπορούμε να επιτρέψουμε τη διαστρέβλωση των σκοπών της και του τρόπου που ηττήθηκε, χωρίς απάντηση: εξ ου και το παρόν κείμενο.

Η αποτυχία της εργατικής τάξης να αναγνωρίσει τα δικά της ταξικά συμφέροντα ως διαφορετικά από τα "εθνικά συμφέροντα" και να κωλυσιεργήσει εις βάρος του πολεμικού εγχειρήματος μπορεί μόνο να βαθύνει τις διαιρέσεις μεταξύ της διεθνούς μας τάξης κατά μήκος των εθνικών συνόρων. Οι κυβερνήτες μας τώρα θα έχουν τόσο περισσότερη αυτοπεποίθηση στο να διεξάγουν χωρίς αντίθεση φονικούς πολέμους αλλού στον κόσμο, όση είχαν χάσει από τότε που η εργατική τάξη στάματησε τον πόλεμο στο Βιετνάμ με ανταρσίες, λιποταξίες, απεργίες και συγκρούσεις.

ΑΝΤΙΘΕΣΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΙΡΑΚ

Έχει υπάρξει μια μακρά παράδοση ταξικού αγώνα στο Ιράκ, ιδίως από την Επανάσταση του 1958. Με τη μόνιμη εμπόλεμη κατάσταση ώστε να διατηρήσει την κοινωνική ειρήνη

αυτός ο αγώνας έχει πάρει συχνά τη μορφή μαζικής λιποταξίας. Κατά τη διάρκεια του πολέμου Ιράκ - Ιράν δεκάδες χιλιάδες στρατιωτών λιποτάκτησαν. Αυτό διόγκωσε την αντίθεση της εργατικής τάξης προς τον πόλεμο. Με την αναξιοπιστία του στρατού έγινε όλο και πιο δύσκολο για το Ιρακινό στράτος να καταστείλει τέτοιες ανταρσίες. Ήταν γι' αυτό το λόγο που ο Σαντάμ Χουσεΐν χρησιμοποίησε χημικά όπλα ενάντια στην πόλη Χάλεππε το 1988.

Μετά την εισβολή στο Κουβέϊτ έγιναν πολλές διαδηλώσεις με το σύνθημα "όχι στο Κουβέϊτ! Θέλουμε μόνο τον Σαντάμ και το Ιράκ"! για να "καπελώσει" το αντιπολεμικό αίσθημα. Με τη δραματική άνοδο των τιμών στα είδη ανάγκης - μόνο τα τρόφιμα ανέθηκαν είκοσι φορές από τις τιμές πριν την εισβολή - υπήρχε λίγος ενθουσιασμός για πόλεμο. Η κοινή γνώμη στο Ιράκ ήταν ηττοπαθής "ή ντεφρακτιστική".

Παρά την αύξηση κατά 200% των πληρωμών η λιποταξία έγινε συνήθης. Μόνο στην πόλη Sullaimania υπήρχαν κατά τις εκτιμήσεις 30.000 λιποτάκτες. Στην Kut ήσαν 20.000. Τόσο μεγάλη ήταν η λιποταξία ώστε ήταν εύκολο για τους στρατιώτες να δωροδοκήσουν τους αξιωματικούς τους για να φύγουν από το στρατό. Αλλά αυτοί οι στρατολογημένοι από την εργατική τάξη δεν λιποτάκτησαν απλώς, αλλά οργανώθηκαν. Στην Kut χιλιάδες έκαμαν πορεία στην τοπική αστυνομία αναγκάζοντας να μπει τέλος στους βασανισμούς λιποτακτών.

Δυο ημέρες μετά το ξεκίνημα του πολέμου ξέσπασαν αντιπολεμικές ταραχές στη Raniah και μετά στη Sullaimania.

Αυτό το φυλλάδιο προέρχεται από επαναστάτες του Ιράκ και της Βρετανίας. Για περισσότερα αντίγραφα ή αλληλογραφία μπορείτε να μας ειδοποιήσετε στις εξής διευθύνσεις:

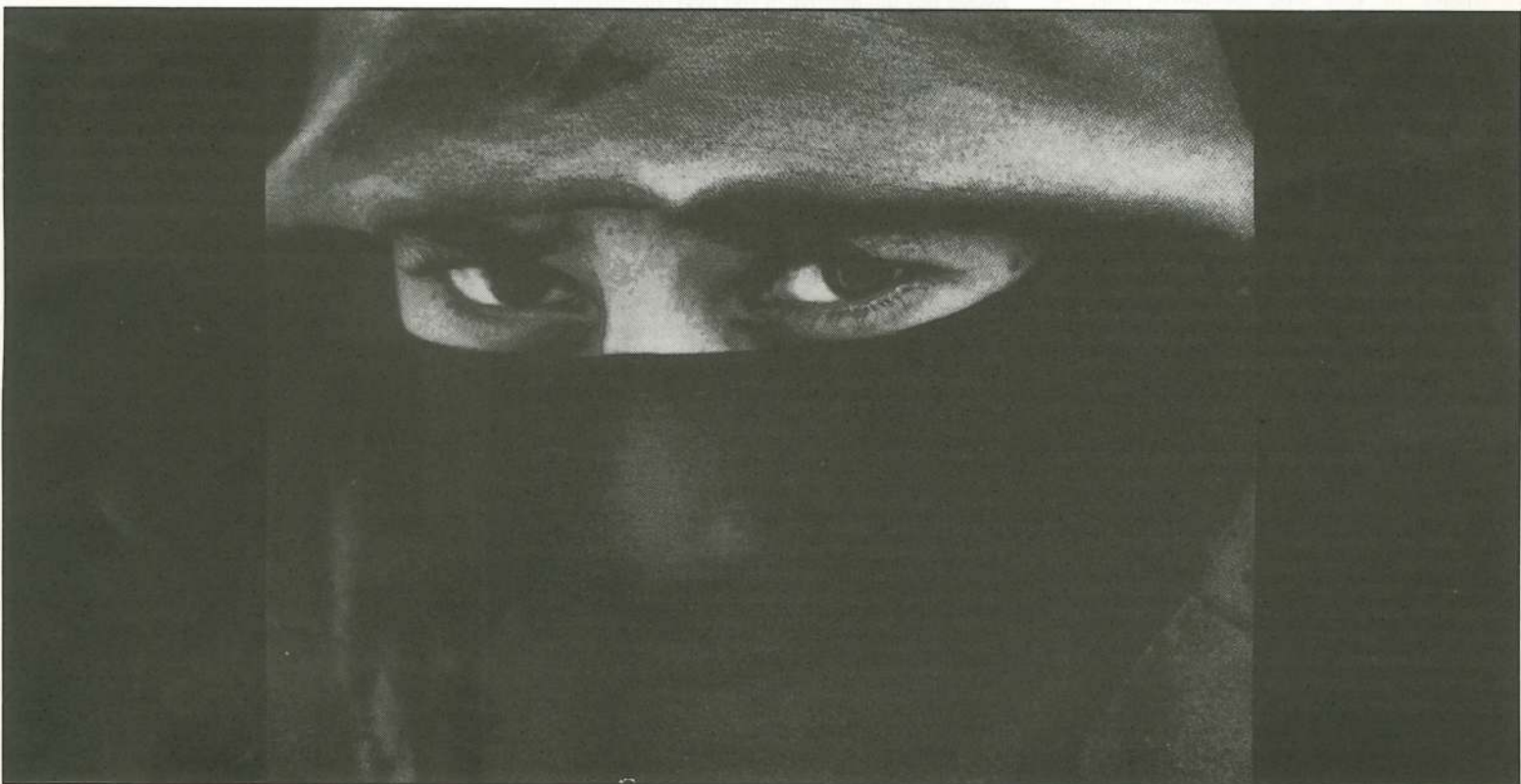
BM CAT, LONDON WCIN 3XX, UK
PO BOX 3305, OAKLAND CA 94609, USA

Θα εκτιμούσαμε προσφορές που να καλύπτουν το κόστος αυτού του φυλλαδίου.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Β. ΡΑΠΤΗΣ

Από το Ελληνικό περιοδικό *Απέναντι Όχθη*

Αιρέρωμα

ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΚΑΙ Η ΗΧΩ ΤΗΣ ΑΜΑΘΟΥΝΤΑΣ

Συνέντευξη: Γόρης Γρηγοριάδης

Μια απόπειρα σημειολογίας του ανθρώπου και του χώρου

Ο Γόρης και η Μπουάτ του είναι μια παρουσία που δύσκολα μπορείς να αγνοήσεις. Ιστορικά, Γεωγραφικά, Σημειολογικά. Η μπουάτ ή το μπαράκι του είναι το πιο μακρόβιο στέκι (στη Λεμεσό και ίσως στην Κύπρο ολόκληρη) του οποίου ο πάγκος δεν κουβαλά απλά αλκοολ αλλά είναι και χώρος διακίνησης ιδεών, απόψεων και πολιτικής παρέμβασης. Γεωγραφικά έχει οριοθετήσει την περιοχή στην οποία δημιουργήθηκε τα τελευταία χρόνια ο χώρος των στεκιών για αυτόχθονες Λεμεσιανούς - κάτω απ' την καταλημμένη απ' τα καμπαρέ Πλατεία ηρώων προς την Αγίου Αντρέου. Και η σημειολογία του χώρου - του ανθρώπου. Έξω το ταμπλώ με τους πίνακες του Γόρη (τον Πυθαγόρα) η ανακοινώσεις του "κινήματος" του πάγκου - της Πράσινης ηχώ. Στον πλαγίο τοίχο graffiti. Μέσα ο Γόρης με τη σταθερή, στεντόρια προσφώνηση χαιρετισμό... "Φίλε μου...". Μοναδική εμπειρία να τον παρακολουθάς αποστασιοποιημένος. Θα ξεκινήσει απ' τη μια γωνιά του πάγκου με συζήτηση για το ψάρεμα και τη θάλασσα, θα μετακινηθεί δίπλα με μια μύρα και μια συζήτηση για τα προβλήματα της Λεμεσού ή μια εκδήλωση του "κινήματος", παρά δίπλα θα αρχίσει μια συζήτηση για τον Πυθαγόρα ή τη μεταφυσική, πιο πέρα θα αρχίσει να μιλά για τον Πλουτή το Σέρβα ή την πολιτική σήμερα, πιο εδω για την Αμαθούντα και την εναρόνιση του ήλιου πάνω απ' τους αρχαίους ναούς... Η γοητεία ενός μπάρμαν ή ο ιερέας - μύστης σαν μπάρμαν;

Πίσω είναι η αίθουσα των εκδηλώσεων - εδω ακούστηκαν και ακούονται πρωτόγνωρα πράγματα... Πολιτικοί λόγοι την εποχή που η ΕΟΚΑ Β απειλούσε ακόμα με τα καλασνίκωφ, μύστες

μάγοι και αντιπαράθεσης βιωμάτων. Στον τοίχο, απέναντι από την είσοδο μια κυπριακή σημαία... Πίσω από τον μπάρμαν το πρόσωπο και οι στίχοι του Δώρου Λοΐζου. Στο βάθος μια τεράστια φωτογραφία - ο Γόρης σαν ψαράς. Και ύστερα είναι η εικόνα του Γόρη στις πορείες. Ο Γόρης με το πράσινο μπερέ, ένας άνθρωπος μπροστά, που φαίνεται να διώνει την πράξη και το είναι του σαν συμβολική κίνηση... Λες και ο άνθρωπος είναι ένα κίνημα από μόνος του.

Ο Γόρης, από απόσταση φαίνεται γραφικός. Επιμένει σε ένα κόσμο που δεν είσαι και απόλυτα σίγουρος αν είναι του παρελθόντος ή του μέλλοντος - η μιας άλλης διάστασης. Είναι εκεί. Διατηρείται σωματικά και πνευματικά σχεδόν παρά η πέρα απ' το χρόνο. Ένα σώμα αθλητικότητας και μια κορμοστασιά που σε κάνει να απορείς. Τι σόι μπάρμαν είναι αυτός που ούτε πίνει ούτε καπνίζει. Άσε που σου κάνει και αντικαπινοτική αναφορά άμα σου πουλά τσιγάρα. Και το ύφος... η απίστευτη σιγουριά του λόγου. Μιλά ή κηρύττει; Έλα ντε... Μπάρμαν ή εκφραστής ενός ονείρου...

Ήμουν στη Λευκωσία τη δεκαετία του '70 όταν ο Γόρης άνοιξε την ηχώ το '75 και τη μετέτρεψε στο στέκι της νεολαίας της αμφισβήτησης. Η ηχώ ακουγόταν. Όταν λειτουργούσε η Χρυσάλλιδα τη δεκαετία του '80 η "ηχώ" φάνταζε παρελθόν. Μια γενιά που δεν αντιλαμβανόταν ούτε το ροκ ούτε την οργή της Αυτονομίας του '77. Το αντίστοιχο της γραφικότητας των χίπιπιδων στην Αμερική. Και διηγώντας τα να κλαίει. Τι θα μπορούσε να πει ο cid visciuous στα παιδιά των λουλουδιών; Και αντίστροφα. Και όμως η Ηχώ και ο Γόρης συνέχισαν. Και ύστερα αρχίζει να ψάχνεις για συνέχεια. Ιστορική συνέχεια. Η προσέγωση και η διεκδίκηση του χώρου προϋποθέτουν γραμμές χρονικής συνέχειας. Ιστορικότητας. Η κυπριακή νέα Αριστερά και η γενιά της Αντίστασης. Ο Γόρης που δημιούργησε το κλασικό στέκι έκφρασης της γενιάς της Αντίστασης - την ηχώ '75. Και η οποία μεταλλάχθηκε τη δεκαετία του '80 σε Πράσινη ηχώ. Απ' την αντιφασιστική - αντιμπεριαλιστική αντίσταση της δεκαετίας του '70 στην οικολογία τη δεκαετία του '80.

Μόδα; Μόδα παγκόσμια ή παγκόσμια μεταλλαγή; Και γιατί να είναι αυθεντικοί οι Γερμανοί και όχι ο Γόρης ο Πυθαγόρειος που θεωρούσε τον άνθρωπο μέρος της φύσης και τη φύση μέρος του ανθρώπου από τη δεκαετία του 60; Νάσαι άραγε τυχαία η φίλια του με τον Πλουτή το Σέρβα; Ο ένας, πνευματικός πατέρας της κυπριακής εργατικής σοσιαλιστικής Αριστεράς... **είναι άραγε ο Γόρης ο πνευματικός πατέρας της νέας κυπριακής Αριστεράς; Ή είναι εκπρόσωπος μιας πιο αρχαίας παράδοσης - ο τελευταίος των Αμαθούσιων που αντιστέκεται ακόμα; Ο ιθαγενής που ξέρεi;**

Γνωρίστηκα με το Γόρη στη διαδήλωση ενάντια στον πόλεμο του Κόλπου και στις κινητοποιήσεις για τα διατηρητέα στην παλιά Λεμεσό. Άλλος πολιτισμός σκέφτηκα. Με εντυπωσίασε όμως ένα παράξενο γνώριμο ήθος. Τον γνώρισα καλύτερα. Πήγα να του πάρω συνέντευξη απορώντας αν όλα τα κομμάτια του Γόρη στον πάγκο της ηχώ είχαν μια συνοχή - ένα εσωτερικό δέσιμο ή αν ήταν αποσπάσματα που συγκροτούσαν μια πολυκεντρική ταυτότητα κολλάζ... Μεταμοντέρνος ή κλασικός; Μη ξεροντας την απάντηση τοποθετήθηκα στο κέντρο - στο μοντέρνο χρόνο. Η βιογραφία του Γόρη σαν μια διασταύρωση με τον Μοντέρνο χρόνο της χώρας.

ΚΑΤΑΒΟΛΕΣ:

Η Λεμεσός που χάνεται και αντιαποικιακές μνήμες

Γεννήθηκε το 1939 στις παραμονές μιας δεκαετίας που θα σφράγιζε την Κυπριακή ιστορία σαν η περίοδος που τα πρωτοποριακά βιώματα των μοντερνιστών της δεκαετίας του 1920 θα γίνονταν μαζική εμπειρία. Εργατικό κίνημα. Εκδημοκρατικοποίηση. Αντιαποικιακός αγώνας. Εθνικισμός. Κομμουνισμός. Τροτσκισμός. Ο Γόρης θυμάται έντονα τη γεωγραφία ενός κόσμου που θα ισοπεδώσουν μετά οι πολυκατοικίες.

"Γεννήθηκα εδω. 50 μέτρα πιο κάτω από τον χώρο που μιλούμε. Σε ένα παλιό αρχοντικό... Η περιοχή ήταν τότε γνωστή με ένα ωραίο τοπωνύμιο, η περιοχή του Πλάτανου, όπως την ήξεραν και οι παλιοί Λεμεσιανοί. Δυστυχώς ο Πλάτανος κόπηκε και αυτός για να γίνει σήμερα μια πολυκατοικία κάποιου από τους καταστροφείς της Λεμεσού". Μετρά και τονίζει τις λέξεις του. Ένας βέρος Λεμεσιανός. Θυμάται τα καλοκαίρια που πήγαινε στην Κακοπετριά... την παλιά Κακοπετριά, τη φύση... "Ήταν ένα όνειρο και ένα παραμύθι ταυτόχρονα". Και ο χρόνος; Η δεκαετία του Πλουτή του Σέρβα στη Λεμεσό.

"Τον είδα για πρώτη φορά στα δημοτικά λουτρά της Λεμεσού... επιάσαμεν τη κουβέντα και είχα αργήσει να επιστρέψω στο σπίτι, τζαι κάποιος μου έκλεψαν τα ρούχα και όταν επέστρεψα σπίτι έφασα το ξύλο της χρονιάς μου, το οποίο έχει σημαδέψει κάπου την όλη μου ψυχοσύνθεση... ήταν μια θάναυση μεταχείριση κάτι το οποίο δεν μπορού να διανοηθώ να γίνεται σε οποιονδήποτε".

Ο συμβολισμός των συμπτώσεων. Η απόρριψη της βίας και η πρώτη συνάντησή με το Σέρβα. "Στο γυ-

μνάσιο πήγα στην εμπορική Ακαδημία και μπαίνω στον απελευθερωτικό αγώνα που ήταν πραγματικά ένα καθαρό ζύπνημα της εφηβικής μου ηλικίας".

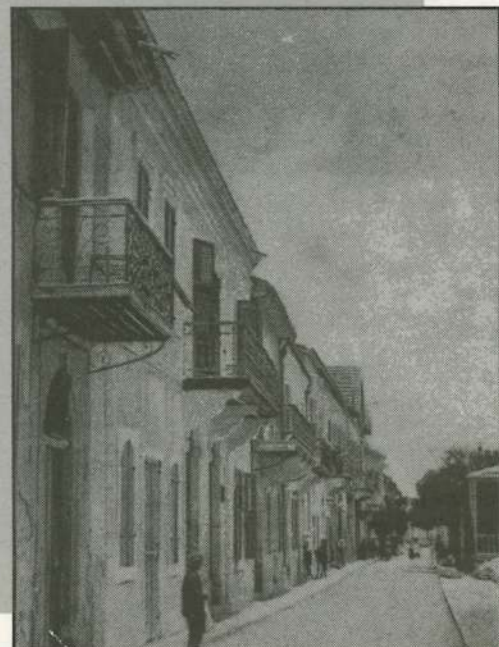
Ο Γόρης, το αντιαποικιακό κίνημα και η ΕΟΚΑ. Το ρωτώ προσπαθώντας να καταλάβω το πνεύμα μιας γενιάς. Τι σήμανε απελευθερωτικός αγώνας τότε; "Ο κόσμος γενικά έθλεπε τον απελευθερωτικό αγώνα σαν μια αποτίναξη του αγγλικού ζυγού, δηλαδή, ήθελαν οι Κύπριοι πιστεύω, να γευτούν το δικαίωμα εκείνο, της ελευθερίας το ανθρώπινο και το δίκαιο αν θέλεις".

"Ο Παλιός Πλάτανος κόπηκε για να γίνει μια πολυκατοικία ενός από τους καταστροφείς της Λεμεσού"

Καλά, και τι εσήμαινε τότε η ένωση με την Ελλάδα; "Την εποχή που εμπήκα στον απελευθερωτικό αγώνα δεν επήγα με το πως κάποιος ήθελαν να τροχιοδρομήσουν τον αγώνα τότε, στα μέτρα της δεξιάς προς την Ελλάδα με κάποιους τρόπους, να πολεμήσουν τον κομμουνισμό παράλληλα, διότι πρέπει να πω ότι για να έμπαινε κάποιος στην ΕΟΚΑ τότε έπρεπε να περάσει από κάποια, ας πούμε εξέταση, από κάποιους, ότι δεν ήταν στην περιοχή της αριστεράς για να έχει μετά από τον αγώνα δικαιώματα να πει "μα τζαι εμείς εκάσαμεν αγώνα", δηλαδή αυτό το πράγμα το είχαν προσέξει, αλλά εγώ δεν είχα τόση προσωπική ανάμειξη στις διαχωριστικές κομματικές παρατάξεις. Έθλεπα όμως ότι πραγματικά ο αγώνας εκείνος ήταν πολύ περισσότερο για να φύγουν οι Εγγλέζοι από την Κύπρο. Αυτό το λέγω διότι έτσι το ένιωθα. Τώρα ότι εφώναζαν και περί ενώσεως, ίσως ήταν κάτι που έπρεπε να φωνάζομεν για να δοθεί η αντιβρετανική διάσταση..."

Οι Άγγλοι το συλλαμβάνουν σαν διοργανωτή διαδηλώσεων και το βάζουν υπό κατοίκον περιορισμό. Το 1957 φεύγει για την Αγγλία για να σπουδάσει. Στο Λονδίνο παρά τις προειδοποιήσεις των αρχών "...εβρέθηκα 2-3 φορές να ρίχνω φυλλάδια στους κεντρικούς δρόμους του Λονδίνου". Γράφεται στο Pitman's college για εμπορικά παρά το ότι ο ίδιος θέλει να σπουδάσει ζωγραφική - η οικογένεια επιμένει να σπουδάσει εμπορικά ή μηχανικός.

"Άρχισα να νοιώθω ότι αχρηστεύομεν στην κυριολεξία και μάλιστα δεν έγγραφα οποιονδήποτε μάθημα που έπρεπε να γράφω αλλά εγέμιζα τα τετράδια με ζωγραφικές. Οπότε σε κάποια εξέταση που έγινε μέσα σε 15 μέρες ανακάλυψαν ότι ήταν γεμάτα από σχέδια τα τετράδια και δέχτηκα δριμύτατην επίπληξιν από τους υπεύθυνους. Άντεξα για μερικά τρίμηνα που ήταν πληρωμένα και μετά εδραπέτευσα".

Ανακαλύπτοντας την εξέγερση του Underground και η πίστη στην αρμονία

Αρχίζει να ψάχνει δουλειές στο Λονδίνο για να μαζέψει λεφτά να πάει σε σχολή ζωγραφικής. Δεν τα καταφέρνει. Θα πάρει 3 διπλώματα μετά, όταν θα επιστρέψει στην Κύπρο. Στο Λονδίνο όμως υπήρχαν και άλλα, ελεύθερα Πανεπιστήμια.

“Έκαμνα συνέχεια ότι εμπορούσα για να θρίσκομαι με τον κόσμο της τέχνης, όπου υπήρχαν εκθέσεις, γκαλερί, μουσεία όπου υπήρχε κόσμος που ασχολείτο. Επήνα όποτε έβρισκα ευκαιρία και εκάθουμουν με τις ώρες με τους ζωγράφους των πεζοδρομίων του κεντρικού Λονδίνου... ήταν ένα ανοικτό κολλέγιο τέχνης”.

“Ήταν η πρώτη φορά που είδα άτομα, μέσα στην καρδιά του χειμώνα, να είναι με φανέλες ριγέ, ξεμάσχαλες και να ζωγραφίζουν στο δρόμο... Μετά από κάποια χρονιά είδα να θγαίνει μια μορφή κοινωνικής επανάστασης από τα πράγματα που έκαναν εκείνοι οι, ας το πούμε, πρωτεργάτες... Την επερέπατησα αυτήν την τάση τότε και μπορούσες να δεις ότι μέσα από την τέχνη κάποιων ανθρώπων εκδηλώνονταν μια κοινωνική μορφή έντονης επαναστατικής διάθεσης η οποία μετά εκαρποφόρησε”.

Γοητευμένος μεν απ' την επαναστατικότητα παρέμεινε πιστός ωστόσο σε μια άλλη τεχνοτροπία της ζωγραφικής. “Επίστευα πάντοτε εις την μορφική τέχνη... Εκεί όπου δοκιμάζεται η ικανότητα του καλλιτέχνη να αγγίξει ότι πιο υψηλό, πιο δύσκολο... να μπαίνει απέναντι στη φύση και να προσπαθεί να τη μιμηθεί... Η κλασική ζωγραφική μου άφηνε τη δυνατότητα να ανταγωνιστώ τα μεγάλα ονόματα ακόμα και της Αναγέννησης. Πίστευα και πιστεύω ότι η δική μου παρουσία στον κόσμο της τέχνης θα ήταν να παραβγώ τους μεγάλους”.

Το ρώτησα, υπό την μορφή σχολίου, αν ταυτιζόταν με την αριστοκρατική παράδοση - Αντιδρά έντονα στην ταξική έννοια της λέξης. “Πιστεύω εις τον άνθρωπον όταν εναρμονίζεται μέσα στην ουσία της φύσης και η φύση είναι από μόνη της τέλειον είδος. Τώρα αν κάποιοι επωφελούμενοι κάποιων πραγμάτων, ίσως για να επιβάλουν τη δική τους παρουσία, εκμεταλευόντουσαν το ψηλότερο σημείο για να απομακρύνουν και να υποβαθμίζουν την αδυναμία της κατώτερης τάξης, που την έχουν καταντήσει κατώτερη, αυτή είναι πιστεύω μια άλλη υπόθεση. Για να είμαι πιο συγκεκριμένος. Για μένα το κλασικό μπαλέτο είναι μια υψηλή ανθρώπινη διάσταση, καθαρά πνευματική. Εάν σπουδάζουν μόνο οι κόρες των πλουσίων μπαλέτο, αυτό δε σημαίνει ότι το μπαλέτο από μόνο του είναι κάτι το υψηλό για τις ανώτερες τάξεις μόνο”.

Παρατήρησα ότι “αριστοκρατικό” μπορεί να σημαίνει και την κυριαρχία του “άριστου” πολιτιστικά. Πολλοί αναρχικοί του 19ου αιώνα και των αρχών του 20ου θα μπορούσαν να θεωρηθούν “αριστοκράτες” στο στυλ, την αισθητική διάσταση. “Αν είναι έτσι, ναι”.

Η αισθητική διάσταση της τέχνης σαν εξέγερση αλλά μια εξέγερση που πρέπει να καταλήξει τελικά στην Αρμονία; “Ακριβώς σε τούτον πιστεύω είναι η ουσία... Η τέχνη για τον άνθρωπο είναι σημείο λυτρωτικό και ταυτόχρονα ανυψωτικό”.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ: Ο Πυθαγόρας η μεταφυσική και η κοσμική εξέλιξη

Τον ένοιωσα να κινείται προς το κέντρο της οπτικής του, της φιλοσοφίας, της θρησκείας του... Στον Πυθαγόρα. Τι είναι λοιπόν ο Πυθαγόρας για το Γόρη;

Τα βαθιά νερά της μεταφυσικής. Προσπαθούσα να καταλάβω αυτήν την επαναλαμβανόμενη άποψη για ενότητα του είναι. “Ας θάλουμε ορισμένες λέξεις. “Κατ’ ομοίωσιν του όλου”. Τι σημαίνει αυτό το πράγμα; Έχουμε μέσα μας τη δική μας μικροκοσμική μονάδα - τη δυνατότητα του απείρου αλλά εάν περιμένωμεν ότι το άτομο μέσα στη δική του διάσταση θα μπορέσει να προεκταθεί εκεί που είναι το απόλυτον, δεν θα μπορέσει...”

Αρχίζει να μου εξηγά μια φιλοσοφία της ιστορίας. “Ο άνθρωπος στην πνευματική του ανέλιξη ακολουθεί μια εξελικτική πορεία όπου ύλη και πνεύμα είναι το ίδιο και το αυτό πράγμα. Ο πρωτόγονος όταν φτιάχνει τα διάφορα βασίλεια συντελεί σε μια υλική-πνευματική ανέλιξη. Και ο άνθρωπος - άτομο, σε οποιοδήποτε σημείο της εξελικτικής - ιστορικής πορείας, πεθαίνει μεν, δεν είναι αθάνατος, αλλά δεν πάει σε κολάσεις και παραδείσους, μεταβάλλεται σε κάτι άλλο στην εξελικτική πορεία του όλου...”

Ένας χίππυς στη γειτονιά μας. Η κοσμική αλήθεια και η εξέλιξη της ανθρώπινης κοινωνίας. Ποιος τελικά θα ανακαλύψει την αλήθεια - ο μύστης ή ο ακτιβιστής; Επιμένει στη δυνατότητα αλληλοεξάρτησης. Στο κάτω κάτω η ερώτηση ζητά να υπερασπιστεί τη συνοχή των 2 πλευρών του πλάσιου. “Ο Μύστης δεν είναι αυτός ο οποίος απομακρύνεται από το κοινωνικό σύνολο... Ας πάρουμε τον Πυθαγόρα σαν παράδειγμα. Ο Πυθαγόρας ίσως ήταν ο πιο σωστός κομμουνιστής στην ουσία διότι εμίλησε πρώτος και έζησε πρώτος το κοινοδιακόν πλαίσιο. Δεν εδεχόταν να μπει κανένας στο κοινωνικό του πλαίσιο, την σχολή του, αν δεν άφηνε στο κοινό ταμείο όλα τα υπάρχοντα του. Η διδασκαλία του επικεντρωνόταν στην ανάπτυξη της συνείδησης του ανθρώπου για τις πράξεις του. Η συνειδητή πράξη, η συνειδητή ζωή. Η απελευθέρωση του πνεύματος από την ύλη. Το οποίο επιστρέφει στη συζήτηση που είχαμε προηγουμένως για την ιστορική εξέλιξη. Ο πρωτόγονος άνθρωπος αγωνίζεται να επιβιώσει. Σε κάποιο στάδιο αρχίζει όμως να ανακαλύπτει, μέσα από μια κοινωνική ζωή, κάποια πράγματα τα οποία αναλογούν σε πιο ψηλές πνευματικές καταστάσεις. Επέρχεται μια εξέλιξη. Μερικοί το εκμεταλεύτηκαν και το εκμεταλεύονται αυτό για να επιβάλουν την εξουσία τους.

Ο μάγος της πρωτόγονης κοινωνίας λ.χ. σαν γνώστης αυτής της ανώτερης εξέλιξης μπορεί να το εκμεταλευτεί για να επιβληθεί στους άλλους. Υπήρχε και υπάρχει όμως και ο καθαρά πνευματικός άνθρωπος ο οποίος ήθελε και θέλει να βλέπει την κοινωνία με δικαιοσύνη. Η

έννοια της δικαιοσύνης είναι καιρία. Μέσα σ' αυτήν εναρμονίζεται η δραστηριότητα του ανθρώπου και έρχεται μέσα εις την ίδια τη φύση και μπαίνει ακριβώς στις ίδιες διαστάσεις, διότι η φύση είναι από μόνη της εναρμόνιση των διαφόρων συστατικών της”.

Προσπαθώ να καταλάβω:

Τελικά, έστω και σε ένα διαφορετικό πλαίσιο ανάλυσης, δεν μιλάμε ουσιαστικά για τη μετάβαση από το χώρο της ανάγκης στο χώρο της ελευθερίας, εξελικτικά; Η ιστορική διαλεκτική του Μαρξισμού - είτε κομμουνισμός, είτε αναρχία είτε οτιδήποτε ονομάζεται ο χώρος της ελευθερίας. Η μετάβαση από την οικονομία στην πραγματική ανθρώπινη ιστορία;

Ο Γόρης ενθουσιάζεται: “Εδώ υπάρχει ένα ισχυρό σημείο. Να σου απαντήσω φίλε μου. Κάποτε αντιμετώπισα τη λέξη αναρχική κοινωνία. Αυτό το πράγμα σήμαινε μια κατάσταση τελείωσης ως προς την ανθρώπινη διάσταση... Γιατί να υπάρχει δικαστής όταν δεν θα υπήρχε λόγος για δίκη; Με αυτή την έννοια ο Μαρξ εμίλησε για την τελευταία βαθμίδα της ανέλιξης στην οποία μπορεί να φτάσει η κοινωνία και ο άνθρωπος σαν τέλειον”.

Ο Γόρης μου φαίνεται, όλο και περισσότερο, σαν ένας ολοκληρωμένος άνθρωπος. Με πολλαπλές εκφράσεις: ο αθλητικός ψαράς, ο μπάρμαν που θυμίζει μυστη, ο ακτιβιστής ο ακόλουθος του Πυθαγόρα. Απόψεις και βιώματα που στηρίζονται όμως σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα αντίληψης και εμπειρίας του είναι και του χρόνου. Λοιπόν, δεν είναι κολλάζ. Ανήκει στο είδος των κλασικών. Επιμένει στον Πυθαγόρα.

“Ο Πυθαγόρας ήταν ένας πνευματικός άνθρωπος ο οποίος εκταπολεμήθη από την εκκλησία... Είναι μια προσωπικότητα που καίει... Θα μπορούσαμε να τον παραλληλίσουμε, σε θρησκευτικά πλαίσια με το Χριστό”.

Το ρώτησα για τον Αττεσλή, το γνωστό μάγο της Κύπρου, τον οποίο φιλοξένησε στην Μπουάτ σε 2 εντυπωσιακές παρουσιάσεις. Νοιώθει αποστασιοποιημένος από τον Αττεσλή σήμερα. “Κατευθύνεται προς την Εβραίοπεριοχή... Είχαμε καλή επικοινωνία αλλά στο τέλος εβρήκα ότι ανήκα εις την καθαρά ελληνική, όχι Ελλαδική, για να είμαι ξεκάθαρος δηλαδή, όταν εγώ μιλάω για την Ελλάδα δεν μιλάω καθόλου για Ελληνικό κράτος, μιλάω για το Ελληνικό πνεύμα, τον πολιτισμό, τον αρχαίο αν θέλεις. Την πνευματική εκείνη περιοχή. Με αυτή την έννοια νοιώθω ότι εγώ και ο Αττεσλής κινούμαστε σε διαφορετικές περιοχές”.

Θεωρεί τον Πλάτωνα σαν κάποιον που προσπάθησε να εκλαϊκέψει τον Πυθαγόρα. Αντίθετα θεωρεί το Σωκράτη “βιωματικό” όχι “ετερόφωτο”. Για το Ζήνωνα και το Στωϊσμό: “Ασπάζομαι πολλά από το Ζήνωνα. Θα πρέπει να πω ότι είναι από τα βασικά μου αποφθέγματα το “κατά φύσιν ζειν, τούτεστιν κατά αρετήν ζειν”. Αυτός που ζει σε αρμονία με τη φύση τούτος είναι που ζει, αν θέλεις, τη σωστήν “κατά αρετήν” ζωή των αξιών”. Ίσως λοιπόν η οικολογική μεταλλαγή της ηχώ σε πράσινη ηχώ να έχει βαθιές ρίζες - φιλοσοφικά και βιωματικά.

Επιστρέφουμε στον Μοντέρνο Χρόνο. Γυρίζει από το Λονδίνο το 1959 και αρχίζει να δουλεύει σαν διαφημιστής ενώ σπουδάζει ζωγραφική με αλληλογραφία. Έχει τώρα 3 διπλώματα αλλά επιμένει "ουδέποτε γίνεσαι ζωγράφος εάν δεν έχεις μέσα σου την έφεση".

Στα πρώτα χρόνια της Ανεξαρτησίας και ιδιαίτερα μετά τα γεγονότα του '63 "φτάνω στο ανώτατο σημείο του ΣΑΠΕΑ μέχρι το 64-65". Και ένα άσχημο "ξύπνημα". "Είδα πραγματικά καταστάσεις που μάλλον με είχαν απογοητεύσει. Δηλαδή εβλεπα άτομα που ήταν με τη μορφή του αγωνιστή, όπως ονομαζόντουσαν, να έχουν πλούσια τα ελέη και ύστερα έβλεπα κάποιους άλλους που είτε γιατί αδικήθηκαν, είτε γιατί δεν μπόρεσαν μάλλον να ανεθούν όπως ανέθηκαν οι άλλοι οικονομικά, να έρχονται σε σύγκρουση μεταξύ τους. Εγώ δεν μπορούσα να παίξω το παιχνίδι κανενός και απομακρύνθηκα".

Ήταν και η περίοδος της πίεσης για διπλή ένωση, της καθόδου της μεραρχίας... "Ήμουν τότε στην εθελοντική εθνοφρουρά και μάλιστα ήμουν και από τους συνόδους που εσυνοδούσαμεν τους Έλληνες στρατιώτες στα διάφορα στρατόπεδα.

Είδα όμως και τη χούντα να έρχεται και τους κάποιους ανθρώπους να εκδηλώνονται εδώ πέρα και να ωρύνονται, να λυσομανούν είτε για τους κομμουνιστές, είτε για τους οποιοσδήποτε προοδευτικούς είτε ακόμα και για το Τουρκοκυπριακό στοιχείο, ότι έπρεπε, έλεγαν, να επαναλάβουμε το τι είχε κάνει η Κρήτη και εκεί άρχισα πλέον εσωτερικά, στην κυριολεξία, να επαναστατώ, δηλαδή να μη δέχομαι το φαί που μου έδιναν. Το έκαμνα εμετό. Δεν με έπειθαν πλέον και πήρα τη μεγάλη απόφαση να απομακρυνθώ το συντομότερο. Και απομακρύνθηκα. Γύρω στο 65-66. Έβλεπα και τι γινόταν στην Ελλάδα. Άρχισα να καταλαβαίνω ότι υπήρχε κάτι το σάπιο και απομακρύνθηκα τελείως. Περιορίστηκα στα προσωπικά, καλλιτεχνικά μου πράγματα εξ' ου και κάποια δημιουργία μου έντονη είχε εκδηλωθεί εκείνη την περίοδο. Από το 65-66 μέχρι το 74".

Κυκλοφορεί τότε σε μπουάτ καλλιτεχνών ανκαι τον πλησιάζουν διάφοροι να μπει στις "ομάδες των κάποιων" μέχρι και η ΕΟΚΑ Β "είχαν το θράσος να μου προτείνουν. Τους απέπεμψα και μάλιστα με αυστηρόν, αν θέλεις, τόνο που δεν το συνηθίζω".

ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ:

Η Αντίσταση στη Λεμεσό στις 15 Ιουλίου

15 Ιουλίου και η βιογραφία του Γόρη θα διασταυρωθεί παράξενα πάλι με την Ιστορία. Θα βρεθεί επικεφαλής της αντιφασιστικής διαδήλωσης στη Λεμεσό. "Όταν εκδηλώθηκε το πραξικόπημα ένοιωθα ότι είχα γευτεί ποτήρι δηλητήριο. Ήταν μια κατάσταση ψυχικής κρίσης. Η είδηση ότι ο Μακάριος ήταν νεκρός με είχε συγκλονίσει. Με όλα τα λάθη του, και ήμουν απ' αυτούς που έλεγαν ότι άμα λυθεί το κυπριακό θα ήμουν στο αντίθετο στρατόπεδο με το Μακάριο, ιδιαίτερα για μια δήλωση του στο Σινά για αναθίωση του Βυζαντίου, ο Μακάριος ήταν ένα ατού για την Κύπρο. Αλλά ένοιωσα και την ίδια τη δημοκρατικότητα μου, ένα βαθιά ριζωμένο αίσθημα, να εξεγείρεται. Άντεξα μέχρι τις 12. Έκασα με την οικογένεια μου εφάμεν και μετά εβγήκα χωρίς να πω τίποτα σε κανένα. Μερικοί νεαροί 15-16 χρονών και κοπέλες ακόμα, με ακολούθησαν. Φτάσαμε στην Καθολική όπου είχαν ήδη μαζευτεί περίπου 200 με 300 άτομα μεταξύ αυτών και πολλές γυναίκες. Ήταν εναντίον του πραξικοπήματος. Μόλις με είδαν, δεν ξέρω γιατί, φαίνεται ότι εθυμήθηκαν κάποιιοι ότι είχα κά-

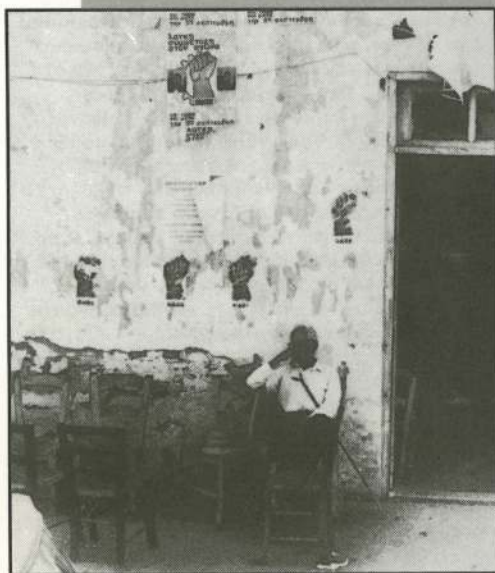
ποιους ρόλους σε κάποια πράγματα, ήρθαν και μου είπαν αμέσως "Αδέλφιν, όπλα". Λες και ήμουν εγώ ο άνθρωπος που θα εμοίραζα όπλα εκείνη τη μέρα. Κτύπησα την πόρτα της μητρόπολης και εμφανίστηκε ο τότε Διάκος ο Ανδρέας. Ρώτησα αν υπήρχε οπλισμός στη μητρόπολη. Δεν υπήρχε. Σκέφτηκα τότε ότι έπρεπε τουλάχιστο να εκδηλώσουμε έστω και χωρίς όπλα την απόφασίν μας για μίαν αντιφασιστική, αντιχουντική κατάσταση..."

Έπρεπε να κάμωμεν ότι εμπορούσαμε για να δείξουμε ότι η δημοκρατία θα έκαμνε αγώνα. Είπα τότε στο διάκο να ηγηθεί μιας διαδήλωσης. Πήγε πάνω ρώτησε τον Μητροπολίτη και ήρθε πίσω. Πήραμε τη φωτογραφία του Μακαρίου και τη σημαία για να ξεκινήσουμε. Ένας νεαρός εμούνταρεν στα μικρόφωνα και άρχισε να θρίζει τους φασίστες, την ΕΟΚΑ Β. Του λέω "φίλε μου, εδώ είναι ιερόν, όπως τζαι να το κάμωμεν εν εν σωστόν να θρίζεις. Τώρα που θα θγούμεν έξω, λέςεις τα πράγματα". Βάλαμε τη σημαία μπροστά. Έρχεται τότε μια γυναίκα που δεν ξέρω αν ζει ακόμα, γιατί ήταν μεγάλης ηλικίας, ήταν η πρώτη γυναίκα που εδούλεψεν στους δρόμους, έκαμνεν άσφαλο, ονομάζετον Ειρήνην τζαι κάποιιοι την ελέαν Ειρηνιά, ήταν μια χοντρόφωνη γυναίκα με κάτι χέρια που αξίζαν 10 εργάτες και όταν εβγήκα μπροστά μου λέει: "Κύριε αν θα θγούμεν σε αυτή τη διαδήλωση, θα θγούμε με Κυπριακή σημαία".

Αν όμως θγαίναμε με την Κυπριακή απέναντι σ' αυτούς, που ήταν εκείνη των ώρα οι φασίστες, διότι όσοι έπιασαν όπλο την 15η του Ιούλη και απετόλμησαν να κατέβουν κάτω από την περιοχή της λεωφόρου είχαν οδηγιές φασιστικές και ας μην λέμε τα πράγματα όπως τα θέλουν κάποιιοι ότι εξεγελάστηκαν ή επαρσούρησαν. Εκείνη τη στιγμή ήταν ο φασισμός εις τα χέρια κάποιων που αποφάσισαν να πιάσουν τα όπλα εναντίον της Κύπρου. Αυτό πιστεύω. Μέσα στην κάποια σύγκρουση που δημιουργήθηκε πριν ξεκινήσει η πορεία η θέση μου ήταν ότι η Κυπριακή σημαία θα τους προκαλούσε ακόμα περισσότερο. Υπήρχε ίσως ελπίδα κάποιιοι να συνετιστούν αν έβλεπαν Ελληνική σημαία απέναντι τους.

Ένοιωθα και μια ευθύνη αν θέλεις μιας και 'γω εσηγήθηκα τη διαδήλωση. Μετά την αποκατάσταση της Δημοκρατίας ήμουν ο πρώτος που ύψωσε την κυπριακή σημαία σ' αυτό το σπίτι. Τέλος πάντων άρχισε η διαδήλωση. Ενε κυκλοφόραν τίποτα. Αρχίσαμε συνθήματα ενάντια στον φασισμό, την ΕΟΚΑ Β. Ανοικτά. Ανοίγαν τα παραθυρόφυλλα και έβλεπε ο κόσμος. Κάποιιοι άρχισαν να ενσωματώνονται στην πορεία. Όταν ανέβηκα προς την Τζαμούα είδα τον δρόμον ότι είχε γεμίσει. Έρχετον κόσμος. Όταν φτάσαμε στην αστυνομία εκείνοι που ήταν μέσα άρχισαν να ρίχνουν πυροβολισμούς στον αέρα από τη χαρά τους, από τον ενθουσιασμό τους ότι οι δημοκρατικές δυνάμεις άρχισαν να εκδηλώνονται ενάντια στο πραξικόπημα. Αναπτερώθηκε το ηθικό τους. Δυστυχώς όμως ούτε εκεί υπήρχαν όπλα για τον κόσμο.

Η αντίσταση της Λεμεσού, και αυτό είναι ένα ακόμα λάθος του Μακαρίου, εμπορούσε να οπτρώσει το πραξικόπημα εάν υπήρχε κάποια μέριμνα, κάποια μέτρα για αντιμετώπιση της κα-

τάστασης. Αποφάσισα τότε να συνεχίσει η διαδήλωση και να περάσει μέσα από την κεντρική Λεμεσό ξανά, να δοθεί το μήνυμα της αντίστασης στον κόσμο - με την ελπίδα ότι θα ερχόταν ενισχύσεις. Καθώς επηγαίναμε προς την Αγίας Φυλάξεως έφτασε κάποιος και μας είπε ότι ερχόνταν ενισχύσεις από την Πάφο με οπλισμό. Το τι έγινε δεν περιγράφεται. Ήταν μια έκρηξη ενθουσιασμού που τον κόσμον. Έβλεπε πραγματικά εκείνη την ώρα την διάθεση για αγώνα. Την ελπίδα ότι θα ενικούσαν τον φασισμό. Καθώς προχωρούσαμε όμως δεχτήκαμε την πρώτη επίθεση από την ΕΟΚΑ Β. Μας είδαν από το καφέ Παρί στη Λεωφόρο όπου είχαν συγκεντρωθεί. Άρχισαν τότε οι διαφωνίες κατά πόσον έπρεπε να συνεχίσουμε ή να διαλυθούμε. Μερικοί το πήραν τελείως στο αφήφιστο και ήθελαν να πάνε να τους αντιμετωπίσουν πρόσωπο με πρόσωπο. Εκείνοι όμως ήταν ένοπλοι και εμείς άοπλοι.

Υποστήριξα την άποψη ότι εφ' οσον δεν είχαμε όπλα θα γινόμαστε εύκολα θύματα. Θα έπρεπε να διαλυθούμε, να σκορπιστούμε περιμένοντας να δούμε τι θα γίνει... Το μήνυμα της Αντίστασης είχε δοθεί. Μερικοί όμως επέμεναν "δεν θα τολμήσουν να πυροβολήσουν". Στο "δεν θα τολμήσουν" έπεσαν οι πρώτοι πυροβολισμοί και θλέπομεν να ξεκινούν με ιλιγγιώδη ταχύτητα 3 μικρά αυτοκίνητα και οι φασίστες είχαν θγάλει τα όπλα απ' τα παράθυρα και μια πυροβολούσαν. Κινηθήκαμε προς την Άγια Ζώνης αλλά δυστυχώς υπήρχαν ένοπλοι στο καμπαναριό που έβαζαν επίσης εναντίον μας. Δεν υπήρχε πλέον δυνατότητα να συνεχίσουμε τη διαδήλωση. Τους είπα να σκορπιστούμε "Μέχρι εδώ ήταν σήμερα η διαδήλωση". Με κάποια ομάδα απ' τα παιδιά της γειτονιάς μου μπήκαμε στο σπίτι του πάτερ Επιφάνιου οι αδελφές του οποίου ήτανε στη διαδήλωση. Έρχεται τότε ένας από τους τελευταίους δικούς μας και μας λέει "κτυπήθηκε κάποιο παιδί στην καντουνάδα". Πήγαμε αλλά δεν το θρήκαμε. Είπαν ότι επήεν η άμπουλα. Στο σπίτι του Επιφάνιου ακούσαμεν την ομιλία του Μακαρίου από τον σταθμό της Πάφου. Ένοιωθα εκείνη τη στιγμή ότι τα πράγματα είχαν θα-

**"Έρχεται τότε μια γυναίκα, ήταν η πρώτη που εδούλεψεν στους δρόμους, έλεαν την Ειρηνιά και μου λέει...
"Κύριε, αν θα θγούμε σε αυτήν την διαδήλωση, θα θγούμε με Κυπριακή σημαία"**

λασσωθεί από τον ίδιο το Μακάριο που δεν είδε σωστά την κατάσταση. Βγήκα στην αυλή του σπιτιού και έκλαια φίλε μου, το λέω έκλαια, και έλεα δυστυχώς Μακαριότατε τα έκαμες θάλασσα, δεν είχες τη διορατικότητα δεν είχες εκείνη την αυτήν, να προλάβεις να δεις τι θα σου έκαμναν".

Οι ενισχύσεις από την Πάφο ήρθαν τελικά αλλά καθυστερημένα. Οι φασίστες είχαν οχυρωθεί στις μισόκτιστες πολυκατοικίες της παραλίας. Η μεγάλη σύγκρουση ή το μεγάλο μακελειό. Και οι δολοφόνοι κυκλοφορούν σήμερα με μια ιστορική αμνησία που δεν τους επιτρέπει καν να νοιώσουν το ανθρώπινο αίσθημα της ενοχής. Ο κάθε άνθρωπος και το ήθος του στο κάτω κάτω.

Η "μάχη της παραλίας" έγινε ουσιαστικά απ' τη γειτονιά του Γόρη μέχρι τον κήπο. Και ο ίδιος έχει ακόμα τα ενθύμια της. "Δεν ξέρω πως το έμαθαν αλλά η ταμπέλα έξω από το σπίτι μου εδέκτηκεν 30 με 40 σφαίρες. Την άφηκα από τότε και δεν θα τη θγάλω μέχρι να πεθάνω". Ήταν τότε που άκουσε για το Λυσσαρίδη και ένοιωσε να τον δένει ένας σεβασμός βαθύτατος:

"Άκουσα για κάποιες εστίες αντίστασης στο Καίμακλι και είναι εκεί που άρχισα να καταλαβαίνω την προσφορά του Λυσσαρίδη - ότι εστάθηκε σωστός σε κάποιες αρχές και διακηρύξεις εναντίον της δικτατορίας, εναντίον του φασισμού. Και είναι εκεί πέρα που έδωσα και δίδω μέχρι σήμερα στο Λυσσαρίδη τη δική μου αναγνώριση και αγάπη. Στον αντιφασιστικό, αντιδικτατορικό αγώνα του που ετίμησε την Κύπρο ολόκληρη".

ΜΠΟΥΑΤ:

Η ταυτότητα μιας γενιάς

Μετά το πραξικόπημα, την εισβολή, τον πόλεμο η οικονομία βρίσκεται υπό διάλυση. Ο Γόρης εργάζεται μέχρι και αχθοφόρος στα αυτοκίνητα του Ερυθρού Σταυρού. Ώσπου αποφασίζει το 1975 να ανοίξει την ηχώ.

“Στο τέλος είπα ότι θα μετατρέψω το χώρο αυτό, που ήταν δικός μου μιν, αλλά ήταν ένα σπίτι αρκετά ερειπωμένο και θα κάμω ένα χώρο όπου θα συναθροίζεται η νεολαία για να πάρωμε κάποια πράγματα μέσα στην κοινωνική, την πολιτική, στην πολιτιστική κατάσταση και να κάμωμε μιν κίνηση, διότι ο κόσμος εχρειάζεται ακόμα εμψύχωση. Δεν θα ξεχάσω τον πρώτο χρόνο. Εβγάλαμε 100 επίσημες εκδηλώσεις. Οι 50 ήταν καθαρά πολιτικές ή κομματικές γιατί πολλές φορές ερχόνταν και τα διάφορα κόμματα. Παρά το ότι μερικοί έλεγαν ότι ο χώρος είναι της ΕΔΕΚ, ίσως λόγω της εκτίμησης μου για την Αντίσταση του Λυσσαρίδη, ίσως γιατί τον εκάλεσα να μιλήσει σε μιν εποχή που η ΕΟΚΑ Β απειλούσε ακόμα, και με απείλησαν, ίσως γιατί η ΕΔΕΚ έκφραζε το πνεύμα το νέο, όπως και νάχει το πράγμα, τους εκαλούσα όλους, και έρχονταν και συζητούσαν με τον κόσμο. Οι άλλες 50 εκδηλώσεις ήταν καλλιτεχνικές με επαναστατικό τραγούδι. Δεν έμεινε δίσκος του Θεοδωράκη που να μην παρουσιαστεί. Ο Μαρκόπουλος, ο Μάνος Λοΐζος. Επαίζαμε τους δίσκους αλλά είχαμε και τα παιδιά που έπαιζαν... το Ντίμη, το Λώρη, τον Πανίκο, τον Τριμικλινώτη... όλη εκείνη η φουρνιά απ' εδώ βγήκαν. Ήταν ίσως η πιο ωραία, η πιο δυναμική, η πιο καθαρή περίοδος...

Ο χώρος εδώ, ήταν ο χώρος δράσης της νεολαίας. Ακόμα και το όνομα αν θέλεις, Ηχώ - αντίλαλος, είχε τη διάσταση της έκφρασης εκείνου του δυναμισμού, της επαναστατικότητας. Αν φωνάξεις δυνατά και καθαρά ο ήχος θα έρθει πίσω - η απάντηση θα είναι το ίδιο και το αυτό. Ο χώρος σαν μιν ηχώ στη γενικότερη κοινωνία.

Υπήρχαν θέβαια και τα τηλεφωνήματα, οι απειλές, οι προειδοποιήσεις ακόμα και προς την οικογένεια μου, ότι θα με τινάξουν στον αέρα, ότι θα με σκοτώσουν. **Μέχρι του σημείου που εκδηλώθηκαν “προειδοποιητικά”, εμπήκαν μέσα στο χώρο και εξέσκισαν τα καθίσματα εττούμπαρταν τα ποτά.** Πρέπει να ήταν τη χρονιά που ήρθε ο Θεοδωράκης στην Κύπρο, το 1975. Τα εδιάλυσαν όλα. Τότε ούτε καν τα κόμματα δεν τολμούσαν να κάμουν οτιδήποτε είχε σχέση με το φασισμό ή με τη χούντα στην Ελλάδα. Ήταν πολύ προσεκτικοί. Εμείς εκάμναμε βραδυές για το Πολυτεχνείο και το πρώτο επίσημο μνημόσυνο του Δώρου Λοΐζου έγινε εδώ. **Εδημιουργήθηκε μιν ταυτότητα εδώ. Της Αντίστασης.** Μιν φωνή αποφασιστική ενάντια στο φασισμό και την ΕΟΚΑ Β - η οποία υπήρχε σαν απειλή και μετά την επιστροφή του Μακαρίου.

Καλά οι 6 μήνες πριν την επιστροφή του, ήταν μιν συνέχεια της διαδήλωσης της 15ης Ιουλίου. Η πρώτη μαζική διαδήλωση, τον Αύγουστο ή Σεπτέμβριο για επιστροφή του Μακαρίου έγινε στη Λεμεσό. Ζωγράφισα τότε μιν τεράστια προσωπογραφία του Μακαρίου, σαν πανώ, για την εκδήλωση. Και το υπέγραψα. Ελέγαν μου τότε, γιατί να εκτεθείς, γιατί να βάλεις το όνομα σου, τον εαυτό σου μπροστά; **Είπα τότε ότι είναι καιρός να πούμε ο καθένας εκείνο το οποίο θέλει να πει και να κάμωμε εκείνο το οποίο θέλουμε να κάμουμε. Εζήσαμε τη σιωπή και στο τέλος είδαμε τα αποτελέσματα.** Ναι, ο Γόρης έκαμε την προσωπογραφία του Μακαρίου δημόσια. Αν θέλεις τούτον ήταν το πνεύμα που γέννησε και τη μπουάτ - και εκ μέρους μου και εκ μέρους της νεολαίας. Τούτη ήταν και είναι η ταυτότητα του χώρου”.

Είπα τότε ότι είναι καιρός να πούμε ο καθένας εκείνο το οποίο θέλει να πει και να κάμωμε εκείνο το οποίο θέλουμε να κάμουμε. Εζήσαμε τη σιωπή και στο τέλος είδαμε τα αποτελέσματα.

Η ΦΑΣΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΤΕΛΕΙΩΣΕ:

Αναζητώντας τον πολιτισμό της αρχαίας Κύπρου

Η μπουάτ επέκτεινε το πεδίο δράσης από τον αντιφασισμό στα προβλήματα της πόλης και της ανάπτυξης που απλώθηκε σαν λαίλαπα στη Λεμεσό, τη δεκαετία του '80. Από την μπουάτ ξεκίνησε η πρώτη διαδήλωση ενάντια στην περιφράξη των παραλιών. Φωνές και αγώνες για το ψαρολίμανο, τη Φραγκοεκκλησιά, το ΓΣΟ. Απορούσες ώρες ώρες τι τον έτρωγε εκείνο τον άνθρωπο και παιδεύονταν. Ο Γόρης φαινόταν να πολεμά ένα επικό αγώνα.

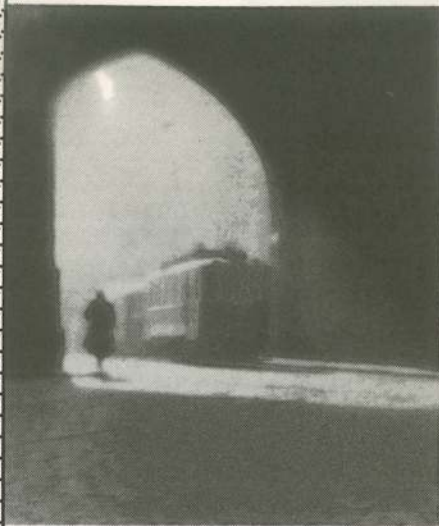
Η γειτονιά του στην οποία εισέβαλαν οι πολυκατοικίες. Τα διατηρητέα. Η καταστροφή των παραλιών. Είναι σαν μιν γειτονιά, η παλιά Λεμεσός, που αγωνίζεται να αντέξει μιν επίθεση που απειλεί να την εξαφανίσει. Ο Γόρης στο μπαρ κηρύσσει ή φέρνει ποτά. Τη δεκαετία του '80 μπήκε και σε άλλα μονοπάτια. Της Αρχαίας Ιστορίας της Κύπρου. Ανακάλυψε ότι οι 3 ναοί που είναι αφιερωμένοι στην Αφροδίτη και τον Άδωνη στη νοτιοδυτική Κύπρο σχηματίζουν ένα ισοσκελές τρίγωνο. Μιν ανακάλυψη που τον οδήγησε σε ένα ανταρ-

τοπόλεμο με τους εθνικά ορθούς επίσημους αρχαιολόγους του κράτους που τρώνε από τους φόρους μας για να αποδείχουν ότι είμαστε απλά αποικία των Αχαιών.

Ο Γόρης επιμένει στην ύπαρξη ενός ανεπτυγμένου πολιτισμού με βαθειά σοφία στις τελετουργίες γύρω απ' την λατρεία της ερωτικής θεάς, της Αφροδίτης. Η Αφροδίτη σαν η θηλυκή μορφή της φύσης, ο Άδωνης σαν ο ανθρωπίνος αγωγός της κοσμικής συνουσίας; Τι θα μπορούσε να ήταν ένας ερωτικός πολιτισμός; Πώς θα μπορούσε να ήταν ένας πολιτισμός εναρμονισμένος με τη φύση; Ο Γόρης μετρά την εναρμόνιση του ήλιου πάνω απ' τους ναούς γιατί πιστεύει ότι οι αρχαίοι θίωσαν την απίστευτη ομορφιά της ανατολής του ήλιου στην Αμαθούντα. Η ανατολή δημιουργεί μιν “λεωφόρο” φωτός λέει ο Γόρης προς το ναό της Αμαθούντας. Αλλά αυτό είναι ένα θέμα που αξίζει ένα κείμενο από μόνο του - από το Γόρη. Ίσως η ανακάλυψη του πολιτισμού της αρχαίας Αμαθούντας να είναι μέρος της “εξελεκτικής” πορείας αυτού του ανθρώπου. Όμως η συνολικότερη του πρόταση και η εμπειρία της ηχώ είναι μέρος της Ιστορίας της νέας κυπριακής Αριστεράς; Από τον αντιαποικιακό αγώνα, στον εμετό του “σάπιου φρούτου”, στην Αντίσταση, στον αγώνα για την πόλη και μιν οικολογία ριζωμένη στην εναρμόνιση του ήλιου με τους ναούς για τον έρωτα που έφτιαχναν παλιά οι κάτοικοι της Κύπρου. Η ιστορία μας όπως λένε...

ΓΕΝΙΕΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

Τί σημαίνει να είσαι Μετα-αποικιακός άνθρωπος; Τί σημαίνει να είσαι Κυπραίος που μεγάλωσε μετά το 1960; Η ΕΟΚΑ και η ΤΜΤ ήταν μνήμες - τα μάθαμε στο σχολείο, τα ακούσαμε στις γειτονιές, στα σπίτια. Όσοι κοντεύουν τα 40 ίσως να θυμούνται κάποιες φωνές, κάποιες διαδηλώσεις ανάμικτες με αξεπέραστα οιδιπόδεια και όλες τις αναστολές και ενοχές που επιφυλάσσει μια πατριαρχική - παραδοσιακή κοινωνία στα παιδιά που μεγαλώνουν. Μεγαλώσαμε χωρίς να μάθουμε την ιστορία της χώρας μας. Μάθαμε την ιστορία που έγραφαν οι εθνικιστές - που όπως πάντα λιθάνιζαν τα γένια τους. Πέρασαν χρόνια για να ανακαλύψουμε ότι η ΕΟΚΑ (και η ΤΜΤ για τους Τουρκοκύπριους) ήταν ένα επεισόδιο - άντε μια φάση - ενός μεγαλύτερου αντι-αποικιακού κινήματος. Συγκινηθήκαμε από τη θυσία του Αυξεντίου και του Μάτση για να ζήσουμε στο πετσί μας την εξουσία και το κράτος που έφτιαξαν στο όνομα τους οι καπετάνιοι της ΕΟΚΑ. Τα σχολεία της Ελληνοχριστιανικής παιδείας, το καψόνι και τον εξευτελισμό της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας στο στρατό, την υπεροψία των καλαμαράδων αξιωματικών, το φασισμό των γριθικών της ΕΟΚΑ Β. Παρακολουθήσαμ ε την

Τα πράγματα έτσι ήρθαν αλλά έτσι δεν θα πάνε

ιστορία να εξελίσσεται μπροστά στα έκπληκτα παιδικά μας μάτια. Οι "φασαρίες" του 63. Οι μεγάλοι μιλούσαν για σφαγές, για Έλληνες και Τούρκους μασκοφόρους. Ύστερα έγιναν οι βομβαρδισμοί. Ήρθε η Μεραρχία. Και ο Γρίβας. Κανένας δεν ήξερε πια τι ήθελαν οι μεγάλοι. Χτες ήθελαν ένωση. Σήμερα έβριζαν τους καλαμαράδες.

Εμείς οι μισοί, χωριζόμαστε, στις γειτονιές τζιαι επαίζαμε πόλεμο. Στα χωρκά έφτιαχναν "στράτο". Εμφανίστηκαν όπλα στα σπίτια. Ύστερα έγινε κάποιο πραξικόπημα στην Ελλάδα... η Ελλάδα... τι ήταν η Ελλάδα και αυτή η μανία με την Ένωση που φαινόταν να απασχολεί τόσο τους δασκάλους; Η Ελλάδα έμοιαζε με εκείνο το δικέφαλο πουλί που εφχαν τα θιβλία της Ιστορίας για το Βυζάντιο. Το ένα κεφάλι ήταν μια μυθολογική φιγούρα - γενναίοι (Σπαρτιάτες) ελεύθεροι (Αθηναίοι) κατακτητές του κόσμου (Μακεδόνες) μυθικά πλούσιοι (όπως οι Αυτοκράτορες της Κωνσταντινούπολης)... μπροστά τους, εμείς, οι μισοί με τα κοντοπαντέλινα ξεχασμένοι σε ένα βράχο της Ανατολικής Μεσογείου, είμαστε απλά οι φτωχοί συγγενείς... Και ύστερα ήταν το άλλο κεφάλι. Ψεύτικο, μοχθηρό, που ήθελε να σκοτώσει το Μακάριο, να στείλει τους κομμουνιστές εξορία, να καταργήσει τη δημοκρατία, να χωρίσει την Κύπρο στα δυο...

Είμαστε παιδιά τότε... ώρες, ώρες απορούσαμε τι να σήμαινε η Ένωση... Θα έκτιζαν καμιά γέφυρα από τον Ακάμα μέχρι την Αθήνα ή θα έβαζαν κανένα

Ο ΜΕΤΑ-ΑΠΟΙΚΙΑΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Του Α. Παναγιώτου

βίτzi να τραβήξει την Κύπρο κοντά στην Αθήνα...; Μπορεί να είχαμε παιδικές ερμηνείες αλλά ξέραμε κάτι που οι μεγαλύτεροι δεν είχαν αντιληφθεί τις προηγούμενες δεκαετίες... Και πού να το αντιληφθούν οι άνθρωποι αφού ακόμα και η γεωγραφία είχε αλλάξει στα πλαίσια του εθνικού πυρετού; Στους χάρτες που κυκλοφορούσαν τότε η Κύπρος ήταν σε ένα κουτούι στο χάρτη της Ελλάδας. **Εμείς όμως ξέραμε ότι η Κύπρος βρισκόταν στην Ανατολική Μεσόγειο.** Και εδώ βρισκόταν και η ανωμαλία, έτσι και αλλιώς. Είμαστε μια γενιά που μεγάλωσε με το ράδιο και την τηλεόραση. Γι' αυτό και τα σχολικά φασιστικά παπαγάλισματα τα βάζαμε από το ένα αυτί και τα θγάζαμε από το άλλο. Ξέραμε ότι υπήρχε ένας πολύ μεγάλος κόσμος εκεί έξω. Εκεί ανακαλύψαμε, αμυδρά ψηλαφώντας το απόφθεγμα του Ρέμπω "Η ζωή είναι αλλού".

Για μας, οι Άγγλοι ήταν φαντάσματα παρά κατακτητές... Τους βλέπαμε καμιά φορά στις θάσες και ακούγαμε ότι οι "Αγγλοαμερικάνοι" ήθελαν να κόψουν την Κύπρο στα δυο και να δώσουν ένα κομμάτι στην Ελλάδα και ένα Τουρκία... Δεν τους θέλαμε... αλλά τα βράδια ακούγαμε τον

BFBS...
τα
ελάχιστ
α
προγρ

Η φωτογραφία της ντροπής

Ένας γέρος, βρακάς γονατίζει μπροστά στους 20χρονους στρατιώτες της ΕΛΔΥΚ την 16 Αυγούστου 1960. Καλά, αυτός πέθανε νωρίς για να μην δει που θα μας έφεραν οι "Άρειοι απελευθερωτές" 14 χρόνια μετά. Όμως η φωτογραφία είναι ένα σύμβολο μιας εποχής - της εποχής του σαδομαχισμού των ιθαγενών της Εξακλήσου, της εποχής της δουλοπρέπειας... Προσέξτε τα σύμβολα... Ένας γέρος βρακάς στην παραδοσιακή Κύπρο, (την Κύπρο των χωριών του 1960), ήταν η πιο σεβαστή φιγούρα. Γέρος και άνδρας - η ανώτατη βαθμίδα μιας πατριαρχικής κοινωνίας. Το να εξευτελιστεί ένα γέρο βρακάς στην ροσουλία. Ακόμα και οι Άγγλοι Αποικιοκράτες το κατάλαβαν αυτό. Μόνο απέναντι σε 2 φιγούρες υποκλινόταν ή σπρωνόταν από τη θέση του στον καφενέ για να κάτσουν, ένας γέρος βρακάς (το φορέα ιερέα (τον φορέα της θεολογικής εξουσίας) και το δάσκαλο (το φορέα της εθνικής εξουσίας των Αθηνών). Ο γέρο βρακάς δεν γονατίζει όμως ούτε μπροστά σ' αυτούς. Γονατίζει μόνο μπροστά στα σύμβολα της μεταφυσικής εξουσίας του ενός και μοναδικού πατριαρχικού Θεού - τις εικόνες.

Στη φωτογραφία, σ' αυτό το τεκμήριο της μοντέρνας εποχής, ο γέρος γονατίζει μπροστά σε 20χρονους νέους από τα Βαλκάνια. Αυτοί οι νέοι έρχονταν από μια άλλη κοινωνία, μια κοινωνία που επώλωνε τις πληρωτές από την Κυπριακή τότε, μια κοινωνία της Επανάστασης του 1941-49. Αυτοί οι στρατιώτες ήταν τα σύμβολα της ήττας της Επανάστασης στην Ελληνική Μεσόγειο. Αυτοί οι στρατιώτες ήταν όργανα του ΝΑΤΟ, της συμμαχίας των Αγγλοαμερικάνων. Αυτών, που ο γέρο-βρακάς νόμιζε ότι νίκησε στην ελευθερία ενάντια στη δικτική Αποικιοκρατία

και τώρα γονατίζει σαν δουλοπάροικος μπροστά στον νέο αποικιακό στρατό του κράτους των Αθηνών. Τι ήταν άλλωστε το ίδιο το κράτος των Αθηνών όλα αυτά τα χρόνια παρά ένα νεοαποικιακό καθεστώς; Και όμως ο γέρο-βρακάς δεν τα έβλεπε αυτά... Σε εκείνους τους νεο-αποικιακούς (που ίσως και να είχαν σταλεί με δυσμενή μετάθεση στη Μέση Ανατολή) έβλεπε τους Άρειους Απελευθερωτές. Αυτούς που του είχαν μάθει στα σχολεία, τα βιβλία που έστειλε το Ελληνικό υπουργείο Παιδείας. Αυτούς που οι πατάδες και οι αστοί πρόβαλαν για δεκαετίες σαν το σύμβολο της ελευθερίας - ενάντια στην υποψία ότι οι Κυπριοί θα μπορούσαν να απελευθερωθούν από μόνοι τους. Ο φασισμός της Κυπριακής εθνοκροσύνης ήταν και είναι πολύ βαθύτερος από τα πολιτικά εγκλήματα των μασκοφόρων των ΕΟΚΑ (Α+Β) και το προαξικόπημα.

Η εθνοκροσύνη ενστάλαξε μια δουλοπρέπεια σε μια μερίδα της κυπριακής κοινωνίας - τους έκανε να εσωτερικεύσουν ένα αφεντί, πιο πολιτισμένο, ανώτερο... ένα ανώτερο είδος ανθρώπου... τον Άρειο Έλληνα... Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι ένας γνήσιος ιδεολογικός φασίστας, ο Γρίβας, ήταν ηγέτης της Κυπριακής εθνοκροσύνης... Ο γέρο βρακάς γονατίζει, σαν δούλος, σαν ιθαγενής, μπροστά στους νεοαποικιακούς αυτούς γιατί βλέπει σ' αυτούς το σύμβολο της ανωτερότητας... Και αναπόφευκτα αυτοί οι νεαροί τον βλέπουν σαν ημι-βάρβαρο "αδελφό", ένα αφρικάνο ιθαγενή...

Αυτά το 1960... όταν συναντάς τα ίδια σύνδρομα σήμερα... τι να πεις; Αυτοί που υποχρέωσαν, μέσα από μια πληθή εγκεφάλου, μέσα από μια διαδικασία ιθαγενοποίησης, αυτόν το γέρο βρακά να γονατίσει σαν δουλοπάροικος μπροστά στα νεοαποικιακά στρατεύματα του ΝΑΤΟ, θάπρεπε τουλάχιστον να ντρεπονται... είναι όμως δυνατόν το νόημα της ελευθερίας να διαπεράσει τη θωρακίση της εθνικιστικής δουλοπρέπειας; Ποιος είναι οι ενοχές και οι αναστολές που κοβόταν ακόμα στην Κύπρο πριν από την εμβάθυνση και φαντασιακά Αι-γαία;

άμματα του ΡΙΚ τότε με αγγλικά τραγούδια... Τι επεισόδιο και αυτό το ΡΙΚ τότε... ένα εθνικά ορθό ίδρυμα όπως το Υπουργείο Παιδείας του Σπυριδάκη (του απεριγράπτου εκείνου κυρίου που είπε το αμίμητο "η Κύπρος δεν ανήκει στους Κυπρίους, ανήκει στον Ελληνισμό", τόσο μίσος πια για τους ιθαγενείς;)... Η Κυπριακή γλώσσα ήταν εγκλωβισμένη σε ένα ημίωρο scetch κάθε Κυριακή... τα "λαϊκά", (η σημερινή "εθνική μουσική", Καζαντζίδης και Ρεμπέτικα) επίσης εγκλωβισμένα σ' ένα ημίωρο - στο λαϊκό κομπολόι. Και εκείνη η ακατάσχετη προπαγάνδα για την Χούντα, το εθνικό κέντρο, τα έργα του Πατακού... τα βιβλία στο σχολείο με το πουλί της Χούντας... Ζούσαμε μια παράξενη κατοχή - την κατοχή αυτών που υποτίθεται μας απελευθέρωσαν... των Ελληνοχριστιανών εθνικιστών...

Ίσως αν ζούσαμε σε άλλες εποχές να μην μας ενοχλούσε... Αν μέναμε σε απομονωμένα χωρτά, αν μαθαίναμε μόνο αυτά που ήθελε η εξουσία, αν ... όμως όπως λέει και ο Αζίζ Νεσίν, **τα πράγματα έτσι ήρθαν αλλά έτσι δεν θα πάνε για μας...** Εμείς και όσοι γεννήθηκαν μετά την παγκόσμια αντι-αποικιακή Επανάσταση στα μέσα του 20ού αιώνα είχαμε μπλέξει τα μπουτία μας με τη μοίρα, με την Ιστορία... Είμαστε τα παιδιά της Επανάστασης, έτσι μας είπαν, και μας υποσχέθηκαν ελευθερία...

Ποιός θυμάται άλλωστε (πόσοι από μας είχαμε

Είμαστε η γενιά που απαίτησε να πάψει η ζωή να είναι αλλού. Φάγαμε πρωινές φέτες ψωμιού και σούπα στα συσσίτια του ΟΗΕ αλλά ξέραμε ότι ο μαγικός κόσμος της τηλεόρασης υπήρχε κάπου στον πλανήτη. Οι φαντασιώσεις μας κυμαίνονταν σε ένα παράξενο μήκος κύματος ανάμεσα στους βιετκόγκ και τους χίππιδες.

γεννηθεί τότε) τη "ΜΑΧΗ" του Σαμφών, τότε στις αρχές της δεκαετίας του '60 που έβγαине με πρωτοσέλιδα "Viva Fidel". Ακούσαμε και μεις για το Fidel, για τον Che Guevara, για τους βιετκόγκ... Μαθαίναμε έξω απ' τα σχολεία.

Ζούσαμε, όπως ο μυθικός ήρωας του Salman Rushdie στους "Σατανικούς στίχους" τη δικτατορία των εθνικών ηρώων... Ιδού λοιπόν ο μεταποικιακός άνθρωπος: Ο άνθρωπος που ακολουθώντας το ίδιο το πνεύμα της αντι-αποικιακής εξέγερσης αρνείται να υποταχτεί στους νέους ντόπιους αφέντες. Ο άνθρωπος που δεν δέχεται στο όνομα της ιδεολογίας και της θυσίας του Αυξεντίου να καταπιέζεται από τους δήθεν (ή τους πραγματικούς) συντρόφους του. **Είμαστε η γενιά που απαίτησε να πάψει η ζωή να είναι αλλού. Φάγαμε πρωινές φέτες ψωμιού και σούπα σε συσσίτια του ΟΗΕ αλλά ξέραμε ότι ο θαυμαστός κόσμος που έδειχνε το γυάλινο κουτί στο καφεενείο του χωρικού (ή στο σπίτι όταν καταφέραμε να αγοράσουμε και μεις τηλεόραση) υπήρχε σ' αυτόν τον πλανήτη. Οι φαντασιώσεις μας κυμαίνονταν σε ένα παράξενο μήκος κύματος ανάμεσα στους βιετναμέζους αντάρτες και τους χίππιδες...** Εμείς, έστω και χωρίς να το καταλαβαίνουμε, δεν είμαστε πλέον οι ιθαγενείς που εγκλώβισε το αποικιακό (Βρετανικό, Ελληνικό, Τούρκικο) βλέμμα στην υποανάπτυξη. Είμαστε Κύπριοι Πολίτες.

Γενιές Ανεξαρτησίας

ΜΝΗΜΕΣ ΚΑΙ ΝΤΡΟΠΕΣ

Γεννήθηκα το 1957 στην ενορία Σεκάρια Αμμοχώστου (Τ/Κ συνοικία στην Αμμοχώστο). Η πλειοψηφία των κατοίκων, Τ/Κ. Μετά τον αγώνα για ΕΝΩΣΗ ήρθε το 1960 η Ανεξαρτησία. Μέχρι το 1963 ζούσαμε ειρηνικά, μαζί και εμείς οι μικροί των 5-6 χρόνων. Οι πρώτες μου λέξεις τούρκικες αφού ήμουν ο μόνος ελληνόφωνος της παρέας. Το 1963 αναγκαζόμαστε να φύγουμε αφού μας φυγαδεύουν από τη στέγη Τ/Κ γείτονες και να μετακομίσουμε σε καθαρή Ε/Κ συνοικία της Αμμοχώστου.

(Κάτω Βαρώσι). Έντονα στη μνήμη η Εθνικιστική - φασιστική περίοδος του 1970-1974 σαν μαθητής στο Α' Γυμνάσιο Αμμοχώστου. Μετά το πραξικόπημα για ΕΝΩΣΗ βρεθήκαμε πάλι στο δρόμο. Το αποτέλεσμα γνωστό. Πολλά γράφτηκαν, λέχθηκαν, γράφονται και λέγονται για την κατάντια και τραγωδία της Κύπρου και του λαού της.

Η μεικτή γειτονιά στην οποία μεγάλωσα παραμένει ανεξίτηλα χαραγμένη στη μνήμη μου. Ο Κυπριακός λαός ανεξάρτητα από καταγωγή, γλώσσα, η θρησκεία ζούσε ειρηνικά χωρίς κανένα πρόβλημα. Από το

1950 άρχισαν όλα να αλλάζουν με αποκορύφωμα το 1974. Ποιοι οι λόγοι; Κατά την άποψη μου το εισαγόμενο σύνθημα της ΕΝΩΣΗΣ μαζί με τον Ελληνικό Εθνικισμό. Το πουλί της χούντας στα σχολικά βιβλία. Το σύνθημα της γριβικής νεολαίας "Ελλάς, Ελλάς σκέπασε και μας". Ο Ελληνικός εθνικισμός για Ένωση έφερε τον Τουρκικό για Διχοτόμηση. Σήμερα τη μισή Κύπρο την κατέχουν οι Τούρκοι σαν αποτέλεσμα του πραξικοπήματος. Ένα μέρος το κρατούν οι Άγγλοι μετά την δράση της ΕΟΚΑ για ένωση. Οι Κύπριοι πολίτες σήμερα έχουν τα πιο λίγα δικαιώματα ελεύθερης διακίνησης. Οι ξένοι απείρωσ περισσότερα.

Ένας Αμερικάνος πάει όπου θέλει. Ένας Ελληνόφωνος δεν μπορεί να πάει στην Καρπασία, ένας Τουρκόφωνος δεν μπορεί να πάει στη Λεμεσό. Τί μπορεί να αισθάνεται σήμερα ένας Κύπριος; Ντροπή για την κατάντια μας, αγανάκτηση για τη συνεχή ανικανότητα αυτού του λαού να εκτιμήσει σωστά το παρελθόν του και να τροχιοδρομήσει σωστά το μέλλον του.

Σαν Κύπριος που βίωσε τα τελευταία 30 χρόνια, μελέτησε την πραγματική ιστορία της Κύπρου και όχι αυτή που γράφεται, διδάσκεται στα σχολικά βιβλία είμαι πεπεισμένος ότι η ζωή των Κυπρίων περνά από το κατά πόσο ο κάθε Κύπριος θα αγαπήσει την Κύπρο σαν τη μια και μοναδική του πατρίδα και κατά συνέπεια από το αν η Κύπρος θα ανήκει σε αυτούς που γενιούνται μεγαλώνουν και την ποτίζουν με τον ιδρώτα και το αίμα τους.

Έτσι δηλαδή όπως την ονειρευόταν και ο πραγματικός αγωνιστής - ήρωας της ΕΟΚΑ Κυριάκος Μάτσης.

Ελληνόφωνος - Κύπριος

Το '68 μας άλλαξε τόσο ριζικά που ίσως μέχρι σήμερα να μην το καταλαβαίνουμε... Εκείνος ο παράξενος παπάς στον οποίο είχαν εναποθέσει οι μεγάλοι την ελπίδα για ελευθερία... Ο Μιχαλάκης από την Παναγιά, ο βοσκός... που είχε πάει έξω στον κόσμο και είχε γίνει ίσος με εκείνους τους μεγάλους που βλέπαμε στην τηλεόραση... Ο Μακάριος... ο εκλεκτός γιος μιας κρυφομητρικής κοινωνίας... άνοιξε την αυλαία της πραγματικής Κυπριακής Επανάστασης του 20ού αιώνα... Το εφικτό και το ευκαίο... δύσκολες λέξεις για μια βαθειά εμπειρία... Βαπτίζοντας και χαιρετίζοντας την "Ένωση" σαν ευκαίο, ο Μακάριος και η πλειοψηφία αποχαιρετούσε αυτή την δουλοπρεπή φαντασίωση που ταύτιζε την ελευθερία με την προσάρτηση στο κράτος των Αθηνών. Ο Μακάριος επέστρεφε δειλά στην πραγματικότητα - στο εφικτό. Στη γεωγραφία της Ανατολικής Μεσογείου, στην εμπειρία της Ανεξαρτησίας... στην πραγματικότητα ότι η Κύπρος δεν ήταν νησάκι ή μεγαλόνησος - αλλά χώρα.

Ξανάγιναν εκλογές στην Κύπρο τότε κι άρχισαν οι διακοινοτικές συνομιλίες. Οι εκλογές έγιναν μέσα στο ίδιο κλίμα τριτοκοσμικής υστερίας όπως το 1960. Μόνο που τότε οι ενωμένοι καπετάνιοι της ΕΟΚΑ δήλωναν απροκάλυπτα ότι αν έχαναν τις εκλογές "υπήρχαν και τα αυτόματα" ενώ το '68 οι καπετάνιοι που βολεύτηκαν στο κράτος ακόνιζαν τα μαχαίρια με τους καπετάνιους που δεν βολεύτηκαν. Σε σύγκριση με την τρομοκρατία, τις δολοφονίες και τις απειλές της περιόδου '58-62, η υστερία του '68 ήταν ήπια... Έπεσαν γιαούρτια και φωνές... Με ένα ειρωνικό τρόπο ο Μακάριος κέρδισε και τις 2 φορές σαν σύμβολο της Ανεξαρτησίας - το 1960 με το "ΝΕΝΙΚΗΚΑΜΕΝ" που απέκλειε την Ένωση και το 1968 με το "Εφικτό" που νομιμοποιούσε την Ανεξαρτησία σαν την Ιστορικά αναγκαία πραγματικότητα.

Με διαφορετικούς Ιστορικούς συμμάχους όμως. Ενώ το 1960 ο Μακάριος του "ΝΕΝΙΚΗΚΑΜΕΝ" ήταν ο υποψήφιος της κεντροαριστεράς. Οι μεμονωμένες φωνές των φιλελευθέρων αστών (του Κληρίδη το '60, του Ευδόκα το '68) και των προλεταρίων διανοουμένων (όπως ο Σέρβας) που μιλούσαν για τις βάσεις τουλάχιστον της Αστικής Δημοκρατίας είχαν πάρει δεύτερη θέση μπροστά στη σύγκρουση που ερχόταν... είχαμε μπει για καλά στην τροχιά του παγκόσμιου χρόνου... Ψυχρός πόλεμος, το ΝΑΤΟ ήθελε την Κύπρο αβύθιστο αεροπλανοφόρο και το Μακαριακό - ανεξαρτησιακό κίνημα ταυτιζόταν με τους Άραβες και τους αδéseμειτους σε ένα παιχνίδι που έμοιαζε με ισορροπία στην κόψη του ξυραφιού...

Η Αριστερά παρά την τρομοκρατία και τα φακέλωμα επέμενε να είναι η πιο μαζική πολιτική δύναμη, να διαδηλώνει ενάντια στις βάσεις, να υπάρχει... Ήταν τότε που ο Λυσαριδής και η ΕΔΕΚ, σαν το κόμμα "των ομάδων του γιατρού", οργάνωνε εκδηλώσεις ενάντια στη Χούντα και δεχόταν τις επιθέσεις των εθνικοφρόνων...

Εμείς σαν παιδιά βλέπαμε και μεγαλώναμε... Ακούσαμε για κάποιον Έλληνα Δημογερτάδη που είπε "Η Κύπρος για τους Κυπρίους" και ξεσήκωσε θύελλα αφορισμών... και εσύ να απορείς σε ποιον άλλο θα μπορούσε να ανήκει η Κύπρος; Η αντεπανάσταση ξεκίνησε γρήγορα... το εθνικό μέτωπο, η ΕΟΚΑ Β, ο Γρίβας, τα εθνικόφρονα σωματεία, οι σύνδεσμοι αγωνιστών... όλοι αυτοί, όπως λένε οι κοινωνιολόγοι, που ένοιωσαν να απειλείται η κοινωνική και ιδεολογική τους θέση από την Ανεξαρτησία... οι εκπρόσωποι της εθνικής δικτατορίας... Σε λίγο άρχισαν οι συγκρούσεις των ενόπλων... Μια βόμβα δεξιά μια βόμβα αριστερά... Και ο πρώτος νεκρός... ο Κόκος Φωτίου... Ξαναβγήκαμε

Η ΓΕΝΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

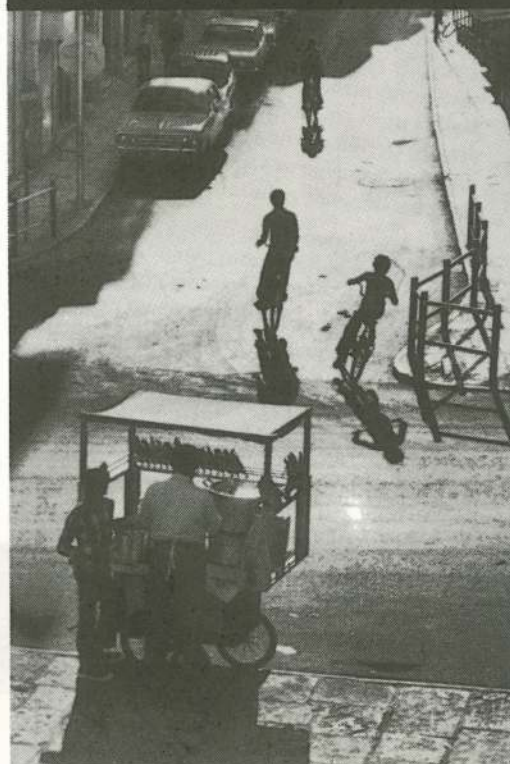
δεκαετία του '70

στους δρόμους... για το Μακάριο, για το Γρίβα... για το μέλλον, για το παρελθόν... Οι μαθητές στην Κύπρο ήταν η νεολαία αφού η εθνική δικτατορία δεν μας άφησε να φτιάξουμε πανεπιστήμιο...

Η Ελλάδα σαν ιερή φαντασίωση απομακρυνόταν μέρα με τη μέρα... Όσοι την είδαν, σε μια σχολική εκδρομή, σαν φοιτητές, έπαθαν σοκ... Η Αθήνα ήταν μια καταθλιπτική φτωχόπολη... Τα Ξερωνήσια και ο μπάτσος στη γωνιά ήταν σκληρές πραγματικότητες γι' αυτούς που πίστευαν τις "λαοθάλασσες" που υποδέχονταν τον Πατάκκο στα "Ελληνικά επίκαιρα" που προβάλλονταν ανελεειώς στα σινεμά...

Η σύγκρουση στην Κύπρο, ήταν σύγκρουση Κυπρίων... Και ανάμεσα στις διαδηλώσεις για το Μακάριο και το Γρίβα άφηναν οι μεγαλύτεροι φανορίτες ή μαλιά, φορούσαν παντελόνια καμπάνα, έφτιαχναν ροκ συγκροτήματα στο Βαρώσι και τη Λεμεσό... μπουάτ καλλιτεχνών... και ο Πασιαρδής απορούσε τότε με τους καλαμαράδες που ζητούσαν να "παραδοθούμε"... "δixως λόγια και αντιρρήσεις και άλλα ανάλογα":

"Τέτοιους όρους ούτε οι Πέρσες στα χρόνια εκείνα τα σκληρά δεν έθεσαν με τέτοιο ύφος και απευθείας. Και ετούτοι, αδελφοί προς αδελφούς! Αθηναίοι προς Σαλαμινάιους! Έτσι πέρασαν μέρες μες την απειλή. Και βγήκε ο λαός στην αγορά και φώναξε. Κατέβηκαν απ' τα χωριά και τις πόλεις".

Εκείνες τις μέρες του 72-74 τα πράγματα φαινόταν να φτάνουν σε οριακά σημεία. Κάθε νέα δολοφονία της ΕΟΚΑ Β αυξάνανε τις χιλιάδες που συνέρρεαν έξω από την Αρχιεπισκοπή ή στην πλατεία της ΠΑΣΥΔΥ απαιτώντας από το Μακάριο να τολμήσει... Ο φανταστικός ομφάλιος λώρος με την Αθήνα είχε καταντήσει καρκίνωμα, έρχονταν φήμες για νέα σχέδια για διπλή Ένωση, και οι σύνδεσμοι αγωνιστών γιόρταζαν τους εθνοσωτήρες της 21 Απριλίου τους οποίους καλούσαν να απλώσουν τα φτερά του πουλιού τους στην Κύπρο. Ο Μακάριος δίσταζε... ο θυζαντινισμός ενός αρχιεπισκόπου που έλπιζε να κερδίσει ολοκληρωτικά το παιχνίδι με τους Τουρκοκύπριους και οι αναστολές του μικρού Μιχαλάκη από την Παναγιά να έρθει σε πλήρη ρήξη με τις εικόνες των παιδικών του χρόνων. Επέμενε, στα μπαλκόνια, να μιλά λες και ενδιέφερε κανένα πλέον η Ένωση... Ίσως γιατί η ιδεολογία της Ένωσης ήταν η νομιμοποιητική ιδεολογία του κράτους το οποίο επάνδρωναν οι μηχανισμοί που έφτιαξαν οι καπετάνιοι της ΕΟΚΑ από το '60... Στο δρόμο τα συνθήματα πληθθαίνουν... Η Κύπρος για τους Κύπριους... Έξω η Χούντα...

Στις αρχές του '74 πέθανε ο Γρίβας... Τον έκλαψαν απαρηγόρητα εκείνοι που είχαν μείνει ακόμα στα οδοιπόδια του ιθαγενή που αναθούσε μητέρα - αφέντη. Η αντιπαράθεση συνεχίστηκε... από τη μια η ΕΟΚΑ Β της Ελλάδας, του Ελληνοχριστιανισμού, της χούντας... Στις 19 Ιουνίου το κλίμα ανάμεσα στον κόσμο είχε φτάσει σε οριακό σημείο... συγκροτήθηκε παγκύπριο συλλαλητήριο με στόχο να πάει στο προεδρικό και να απαιτήσει από το Μακάριο να ολοκληρώσει την Επανάσταση που εξάγγειλε το '68. Να στείλει στην Ελλάδα τους Χουντικούς αξιωματικούς... Μύριξε εξέγερση η ατμόσφαιρα. Ο Μακάριος άφησε το προεδρικό και "πήγε να τους βρει". Διαβεβαίωσε τον κόσμο ότι το "τείχος του λαού" θα σταματούσε το φασισμό και πήγε, μετά, στο γραφείο του και έγραψε στον Γκιζίκη την επιστολή για ανάκληση των Ελλήνων αξιωματικών από την Κύπρο. Είχαμε μπει πια σε τροχιά πολέμου, αντεπανάστασης, επανάστασης... Ο Πλουτής ο Σέρβας, ο οποίος (σαν προλεταριος διανοούμενος) δεν συμπάθησε ποτέ το Μακάριο, έγραφε για το συγκρότημα της λαϊκής οργής στις 19 Ιουνίου 1974:

"Ορατό και βροντερό ήταν το τείχος του λαού. Όμως αόρατη και νυσταλέα η βούληση του Ηγέτη, όσο ωραία και διεγερgetικά κι αν ήταν αυτά που έλεγε. Ουσιαστικά ο Ηγέτης ήταν ο αναποφάσιτος. Εξακολουθούσε να μην πιστεύει σ' αυτά που πίστευε ο λαός..."

Ο Μακάριος δεν ήταν πια ηγέτης. Ήταν το σύμβολο ενός κινήματος αλλά ο ίδιος έστω και αν ήταν ποιητής αδυνατούσε ακόμα να αρθρώσει τους στίχους της αλήθειας... Ένα μήνα αργότερα στις 19 Ιουλίου στο συμβούλιο Ασφαλείας, του ΟΗΕ, θα έλεγε τα πράγματα με το όνομα τους (για την Ελληνική εισβολή, για την Ανεξαρτησία) αλλά είχε αργήσει...

Εμείς οι μισοί ξέραμε ότι οι καλαμαράδες επιρρίπαζαν μας. Τα είδαμε στην ποδοσφαιρική "ένωση". Όταν η ομόνοια νικούσε τον Παναθηναϊκό 2-0 μέσα στην Αθήνα και έχασε τα τελευταία 10 λεπτά με 4-2 με 2 πέναλτυ... Τα σημάδια των καιρών ερχόνταν από παντού...

Όμως είχε ωριμάσει ήδη το πρώτο κομμάτι της γενιάς της Ανεξαρτησίας. Στις ένοπλες ομάδες της ΕΔΕΚ αλλά και στη νεολαία του κόμματος, άρχισε να εμφανίζεται μια νέα γενιά εκτός από τους παραδοσιακούς οπαδούς - μέλη των ομάδων του Λυσαριδής. Η ΕΔΕΚ τότε ήταν η δυναμική μορφή της Αντίστασης στο φασισμό. Μια νέα γενιά με απόηχους από το παγκόσμιο και το ευρωπαϊκό '68 άρχισε να αναζητά το νέο (και να το δημιουργεί) σ' αυτή την γωνιά της Ανατολικής Μεσογείου.

“θα βγω στους δρόμους, στις πλατείες με ντουφέκια, φωνές”

Το πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου ήταν μια αντεπανάσταση που προκάλεσε μια αυτοχθόνια Επανάσταση. Μόλις ακούστηκαν τα νέα για την κίνηση του στρατού η αντίδραση, αρχικά μωδιασμένη, απέκτησε μετά Επαναστατική δυναμική. Η φυγάδευση του Μακαρίου από το πολιορκούμενο προεδρικό και η άνεση με την οποία κυκλοφορούσε μέχρι να φτάσει στην Πάφο ήταν χαρακτηριστική. Το πραξικόπημα ήταν μια εισβολή της Χούντας - Ελληνικού κράτους την οποία υποστήριξε η ΕΟΚΑ Β. Σήμερα το διακηρύσσει και η ίδια η ακροδεξιά για να αποφύγει τις δικές της ευθύνες. Οι Κύπριοι φασίστες παρασύρθηκαν, λέει... σάπα.

Οι Κυπριαίοι αλληλοφυγαδεύονταν. Ήδη όμως στη Λευκωσία, στην Αρχιεπισκοπή στις φτωχογειτονιές του Καϊμακλιού άρχισε η ένοπλη αντίσταση. Στα βουνά του Τροόδου συγκροτούνταν ένοπλες ομάδες. Στη Λεμεσό είχε ήδη καταληφθεί η στρατιωτική διοίκηση και μια αυθόρμητη διαδήλωση ζητούσε από τη μητρόπολη και την Αστυνομία όπλα... Στην Πάφο, όταν έφτασε ο Μακάριος και βγήκε στο μπαλκόνι να χαιρετήσει το πλήθος της πόλης που είχε ήδη απελευθερωθεί με την επίθεση του κόσμου στα στρατόπεδα, αντιμετώπισε ένα πρωτόγνωρο θέαμα:

“Υπήρχαν εκατοντάδες, ίσως χίλιοι ένοπλοι, οι οποίοι μόλις είδαν το Μακάριο σήκωσαν τα όπλα στον αέρα σε ένα αγωνιστικό χαιρετισμό... ήταν συγκλονιστικό θέαμα... Υπήρχε μια ατμόσφαιρα εξέγερσης” είπε μετά από χρόνια ο κ. Ομήρου (εκφωνητής τότε στον ελεύθερο σταθμό της Πάφου) καθώς περιέγραφε την ατμόσφαιρα στην Ελεύθερη Πάφο τον Ιούλη του '74. Έγιναν μάχες στη Λεμεσό και τη Λάρνακα. Τελικά ο Μακάριος, για να αποφύγει τον “εμφύλιο” έφυγε. Οι ένοπλοι κρύφτηκαν. Άλλοι εκτελέστηκαν. 5 μέρες μετά, το Τούρκικο κράτος έδωσε τη δικιά του παρουσία. Νέα παρέμβαση - εισβολή. Όλα έμοιαζαν με ένα καλοστημένο παιχνίδι. Οι δικοί μας οι φασίστες, μετά οι δικοί τους. Η Αθήνα η Άγκυρα και η σκιά των σχεδίων του ΝΑΤΟ (από το '65) για διχοτόμηση - διπλή ένωση / προσαρτήση. Ο κόσμος τελικά δεν υποτάχτηκε. Μετά τον πόλεμο ξαναβγήκε στους δρόμους. Και όχι μόνο στην Κύπρο. Ο Ελληνικός λαός ανέτρεψε τη Χούντα με μια πολιτική απεργία ενάντια στην επιστράτευση. Αυτή τη φορά πολύ λίγοι περίμεναν την Ελληνική αεροπορία. Όταν μάλιστα μερικοί Έλληνες στρατιώτες κατάφεραν να έρθουν με ένα αεροπλάνο, το αεροπλάνο καταρρίφθηκε

ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟ ΤΟΥ '74

από τους Ελληνοκυπρίους... που δεν ήξεραν. Ο Ελληνικός λαός έκανε επιτέλους τη δικιά του δημοκρατική Επανάσταση. Στην Κύπρο το πραξικόπημα συνεχίστηκε για μερικούς μήνες... Τον Αύγουστο δολοφονήθηκε από τους φασίστες, με αστυνομικά όπλα, ο Δώρος Λοΐζου - το σύμβολο της νέας γενιάς που ωρίμαζε μέσα στην ΕΔΕΚ... Ένας ποιητής στον οποίο άρεσαν τα Μίκυ Μάους...

Ο Μακάριος γύρισε το Δεκέμβρη σε μια θριαμβευτική ατμόσφαιρα. Τα επόμενα 5-6 χρόνια ήταν η ολοκλήρωση μιας διαδικασίας που υπογράφηκε το '60, διακηρύχτηκε το '68 αλλά έγινε δημόσιο θίωμα τότε... με πρωτοπορία της νεολαίας της ΕΔΕΚ και την ευρύτερη Αριστερά. Λίγα πράγματα άλλαξαν στο κράτος αυτό καθ' αυτό - εκτός ίσως από την άνοδο των Μακαριακών δεξιών στη θέση των γριθικών.

Η Ανεξαρτησία όμως και η αξιοπρέπεια που συνεπάγεται έγιναν θίγματα. Παρά τις απειλές των υπολειμμάτων της ΕΟΚΑ Β που εξακολουθούσαν να έχουν τα κρυμμένα καλασνίκωφ, οι μπουαί και τα στέκια της εποχής έπαιζαν με σχεδόν μανιοκαταθλιπτική τάση Θεοδωράκη, και πολιτικά τραγούδια. Το outfit της νέας γενιάς των επαναστατών: Γένια, στρατιωτικό πουκάμισο, παλαιστινιακό σσιάλι. Διάβαζαν Ραΐχ και Τρότσκι (παρά Μάο όπως στην Ελλάδα) και γέμιζαν οι τόποι με κούζες και πιθάρκα σε μια αναζήτηση μιας κυπριακότητας που είχε καταπιεστεί για δεκαετίες. Οι μουσικοί ανακάλυψαν την κυπριακή δημοτική και μεσαιωνική μουσική. Ακόμα και οι Τουρκοκύπριοι ξαναμπήκαν ορμητικά στο προσκήνιο της Ιστορίας μας μετά τη συντριβή της Ελληνοκυπριακής υπεροψίας το '74. Η μαζική Αριστερά του ΑΚΕΛ είχε άλλωστε πολλά να πει - στα συλλαλητήρια κυριαρχούσε το σύνθημα “Η Κύπρος ανήκει στο λαό της” “Οι Τουρκοκύπριοι δεν είναι εχθροί μας, οι Τουρκοκύπριοι είναι αδελφοί μας”

Ήρθε στην Κύπρο ο Τούρκος σκηνοθέτης Γιλμαζ Γκιουνέι να συμπαρασταθεί στον “Κυπριακό λαό”. Ο κ. Χαραλαμπίδης πόζαρε τότε ένοπλος στις αφίσες της ΕΔΕΚ και τραγούδησε το “τέσσερα τζιαι τέσσερα” σαν εθνικό ύμνο. Ο Κώστας Γραϊκός έγραψε τότε την “Κυπριακή ιστορία” που θα αποτελούσε το underground best seller στα τέλη του 20ού αιώνα στην Κύπρο και την πιο σημαντική επανερμηνεία της Κυπριακής Ιστορικής εμπειρίας, αυτόν τον αιώνα. Ήταν μια πολιτιστική Επανάσταση. Μια Επανάσταση μέσα στον πόνο της τραγωδίας και του θυμού μιας αξιοπρέπειας που δεν τη σεβάστηκε κανένας. Εμείς μεγαλώναμε... θγαίναμε διαδηλώσεις ενάντια στους Άγγλους και κάποτε περνούσαμε και βρίζαμε από την Ελληνική πρεσβεία. Και διαδηλώσεις υπέρ του Σοφιανού που ήταν τότε υπουργός Παιδείας και ήθελε να αναμορφώσει το εκπαιδευτικό σύστημα...

Η εξουσία είχε αλλάξει πολύ λιγότερο. Όμως οι συνεργάτες του Μακαρίου επεκράτησαν πλήρως. Ακόμα και η ακροδεξιά είχε ενταχτεί στο κόμμα του Κληρίδη, του Mr. Marmelade, του ανθέλληνα, του άθεου που δεν παντρεύτηκε Ελληνίδα... σύμφωνα με την προ του '74 εθνοκοφροσύνη. Μετά το θάνατο του Μακαρίου το '77, ο διάδοχος, ο κ. Κυπριανού “βοηθήθηκε” από μια μυστηρία απαγωγή του γιου του για να εκλεγεί άνετα Πρόεδρος. Ο Λυσαριδής και η ηγετική κάστα της ΕΔΕΚ άρχισαν να αποβάλλουν τους αριστεριστές της σοσιαλιστικής νεολαίας. Η νεολαία της δεκαετίας του '70 πραγματοποίησε τις διακηρύξεις και μετά αποκλείστηκε.

“Υπήρχαν εκατοντάδες, ίσως χίλιοι ένοπλοι, οι οποίοι μόλις είδαν το Μακάριο σήκωσαν τα όπλα στον αέρα σε ένα αγωνιστικό χαιρετισμό ... ήταν ένα συγκλονιστικό θέαμα... Υπήρχε μια ατμόσφαιρα εξέγερσης” στην ελεύθερη Πάφο τον Ιούλη του 1974

Γενιάς Ανεξαρτησίας

Η ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ '80

Εισαγωγή στην κοινωνία του θεάματος:

"δμήκε λοιπόν σεργιάνι το χαφιεδοτσουρμιο αυτοί που αποτελούν τον εθνικό κορμό"

Η εξουσία αποκατέστησε την κυριαρχία της τη δεκαετία του '80. Αλλά μπήκαμε και σε μια νέα εποχή - αυτή του θεάματος, της αντεστραμμένης εικόνας. Από τη μια ήταν η οικονομική ανάπτυξη χωρίς το φόβο των καλασνίκωφ. Από τη άλλη ήταν η επιστροφή του Ελληνικού κράτους στον νεαποικιακό του ρόλο. Η άνοδος του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία λειτούργησε σαν "ύστατη ελπίδα" για τις φαντασιώσεις όσων είχαν μείνει ακόμα με τα συμπλέγματα του ιθαγενή. Το ΠΑΣΟΚ "αντιπροσώπευε την Ελληνική Αριστερά" που συμπαραστάθηκε στους Κυπραίους στις δύσκολες εποχές της απειλής της δι-

σοσιαλιστική
ΕΚΦΡΑΣΗ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ Σ.Κ. ΕΔΕΚ
Αρ. Φύλλου 87
Τμήμ 80 μήλες
Σάββατο 9 Αυγούστου

Στις 08:00 π.μ.
• ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΑΣΕΕΣ
• ΣΤΑ ΑΣΕΕΣ
• ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΑΝΕΡΓΩΝ ΠΡΟΜΩΝ
• Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ
• ΑΝΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΜΗΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΤΑΞΗ

Εντείνεται ο διωγμός της αριστεράς
ΑΠΟΒΟΛΕΣ ΣΤΟ Σ.Κ. ΕΔΕΚ

Η ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

Δεν ξέρω, αλλά νομίζω, ότι θα πρέπει να αποτελούμε μοναδικό φαινόμενο ανα το παγκόσμιο. Όλος ο άλλος ο κόσμος δεν έχει πρόβλημα να ταυτίζεται με τη χώρα του: Ινδός, Ιρλανδός, Μαλτέζος, Καναδός, Αυστραλός.

Εδώ θέλουν ντε και καλά να μας κάνουν να νοιώθουμε άβολα, αντιεθνικά, μη πατριώτες, γιατί, απλά δηλώνουμε πρώτα Κύπριοι και μετά...Κύπριοι! Το σίγουρο είναι ότι γι' αυτό που νοιώθω σήμερα ο τελευταίος που μπορεί να κατηγορηθεί είμαι εγώ. Η αλήθεια είναι ότι όλοι, εκτός πιθανόν ο πατέρας μου κι η μάνα μου, προσπάθησαν με όλα τα μέσα να με κάνουν να νοιώσω πρώτα και μόνον Έλληνας! Η ευρύτερη οικογένεια, φανατικοί εθνικόφρονες όλοι, λάτρεις της Ελλάδας αλλά και πιθανοί δολοφόνοι αν μάθαιναν ότι το παιδί τους σκέφτηκε να παντρευτεί καλαμαρά ή καλαμαρού!

Το σχολείο, που έντυσε με ότι καλύτερο χρώμα και χρησιμοποίησε ότι υπερθετικό βαθμό υπήρχε για να τονίσει τα προτερήματα, τις αρετές και τα κατορθώματα των αρχαίων Ελλήνων, αλλά προσηρνούσε σε μια αράδα τα ελαττώματα, τα επιλήψιμα, τις προδοσίες και τις κατακτήσεις της φυλής. Η κοινωνία με τις στημένες γιορτές του έθνους, τα μπλαμπλα και τα φρου-φρου στις διάφορες επετείους, τα ψεύτικα μηνύματα μέσα από τα μέσα που διέθετε.

Βλέπετε, είχαμε την τύχη και ταυτόχρονα την ατυχία να γεννηθούμε μέσα στον αγώνα της ΕΟΚΑ και να μεγαλώσουμε μετά την ανεξαρτησία, μετά την αποικιοκρατία. Οποίο μπερδεμα! Ενώ από τη μια νιώθαμε την προσπάθεια να γίνουμε ανεξάρτητη κοινωνία, να έχουμε μία ανεξάρτητη πολιτεία, να μας σέβονται όλοι, ταυτόχρονα δε χάναμε ευκαιρία

πλής ένωσης τη δεκαετία του '60 - ο Α. Παπανδρέου είχε τότε υποστηρίξει το Μακάριο ενάντια στους "Αγγλοαμερικάνους". Οι Κυπραίοι ανακάλυψαν πιο γρήγορα απ' τους Έλληνες ότι οι κυβερνήσεις και οι ιδεολογίες της αλλάζουν αλλά το κράτος μένει. Το ΠΑΣΟΚ επέμενε στη θεωρία του "Εθνικού Κέντρου".

Ο "χώρος" της νέας αριστεράς, μπήκε σε κρίση. Πολλοί απ' τους επαναστάτες της δεκαετίας του '70 έφυγαν (για σπουδές ή περιοδείες στον κόσμο που ήταν αλλού) αποβλήθηκαν, περιθωριοποιήθηκαν, πήγαν σπίτι τους... και άλλοι συνέχισαν στα υπόγεια... τα

συμβολικά ή τα πραγματικά. Υπήρχε και ένα ιδεολογικό αδιέξοδο και η διαμόρφωση μιας νέας πραγματικότητας.

Ο "αντιιμπεριαλιστικός αγώνας" έφτασε και εδώ μπροστά στην αδυσώπητη πραγματικότητα της μοναξιάς. Οι διαδηλώσεις άρχισαν να αραιώνουν... Τα αδιέξοδα της καθημερινότητας άρχισαν να κτυπούν την πόρτα της κυπριακής νέας Αριστεράς που δεν ήξερε τι να απαντήσει... Όπως και αλλού άλλωστε... Υπήρχε όμως και μια δομική αλλαγή. Ο στρατιωτικός διαχωρισμός των 2 κοινοτήτων που επεβλήθηκε το '74 οδήγησε σε μια παράλληλη αυτόνομη

να γινόμαστε περίγελο στην προσπάθεια να δηλώσουμε βασιλικότεροι του βασιλιά. Περισσότερο Έλληνες από τους Έλληνες! Αυτό που θυμάμαι είναι ότι σ' όλη τη διάρκεια της μαθητικής μου ζωής, μόνο ένας συμμαθητής μου ο Ρήγας, έδειχνε κάποιο σεβασμό σ' αυτά που άκουγε περί Ελλάδας και τα γνωστά.

Για τους υπόλοιπους, και σίγουρα δεν ήταν όλοι Εδονιτάκια, πιο πολύ ήταν, όσες ήταν, ξερές ιστορικές γνώσεις παρά οτιδήποτε άλλο. Γνώσεις για την ύλη του διαγωνισμού της επόμενης μέρας. Ταυτόχρονα δεν μπορώ να ξεχάσω τη δίψα που δείχναμε όλοι, για γνώση της κουτσουρεμένης ιστορίας του νησιού μας, της χώρας μας. Με πόσο πραγματικό ενδιαφέρον περιμέναμε ανάμεσα στα διάφορα ιστορικά γεγονότα ν' ακούσουμε και τη λέξη Κύπρος. Λίγα, φτωχά λόγια μόνο, έτσι γιατί έπρεπε κάτι να μας πουν.

Το περίεργο είναι ότι ενώ μεγάλωσα μέχρι τα 18 μου μέσα σε δεξιούς συλλόγους της γειτονιάς μου, ποτέ μου δεν μπόρεσα να νοιώσω αυτό που προσπαθούσαν να μου εμφυσήσουν μέσα από τις δεκάδες φωτογραφίες των ηρώων του 21, των βασιλιάδων, των χουντικών και των ηρώων του 55. Και στις εκδηλώσεις, πιο πολύ ένοιωθα ότι ο κόσμος πήγαινε σε μια κοινωνική συγκέντρωση παρά σε εθνικά αναβαφτίσματα!

Μας μοίρασαν στα δυο και μετά στα τρία. Τα κατάφεραν όποιοι κι αν τα σχεδίασαν. Εθνικόφρονες και προδότες και μετά σε βορρά νότο. Κι όμως, ο μέσος Κύπριος αγαπά την Κύπρο και νοιώθει Κύπριος.

Την περίοδο που έζησα στην Ελλάδα θυμάμαι ότι αυτοί που συμμετείχαν στη ζωή του Ελ-

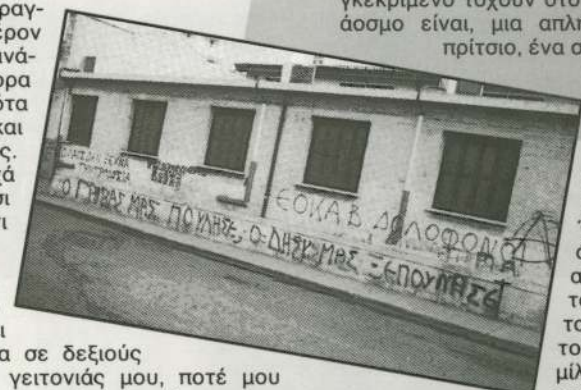
ληνικού λαού, τους αγώνες του για δημοκρατία και δουλειά για μόρφωση και ψυχαγωγία, αυτοί που συμμετείχαν στις εκδηλώσεις για τα μεγάλα ιστορικά γεγονότα του Ελληνικού λαού, ήταν οι αριστεροί Κύπριοι φοιτητές κι εργαζόμενοι. Κατά ένα παράξενο τρόπο οι δεξιόι απέσχαν και μάλιστα ομαδικά. Για το πανεπιστήμιο, οι πρώτοι που έσπαζαν κι αποχές των ελληνικών συλλόγων ήταν οι Κύπριοι δεξιόι φοιτητές! Κι όμως οι Έλληνες δεξιόι φοιτητές συμμετείχαν συνήθως! Υπερβάλλουν ζήλος κι αδιαφορία για το τι συνέβαινε στη μητέρα πατρίδα; Πολλές φορές αναρωτήθηκα, για το τι τελικά εννοούν αυτοί που λένε Ελλάδα, Έλληνες. Πόσο συγκεκριμένο τόχουν στο μυαλό τους και πόσο άσμο είναι, μια απλή συνήθεια, ένα καπρίτσιο, ένα σύνδρομο.

Οι αριστεροί της Κύπρου αγάπησαν την Ελλάδα μέσα από τη μουσική του Θεοδωράκη, του Ξαρχάκου του Λεοντή. Όπως αγάπησαν και όλες τις χώρες μέσα από τα τραγούδια τους, τους αγώνες τους, τα προβλήματα τους. Με όσους δεξιούς μίλησα, την Ελλάδα την αγαπούν πλατωνικά, δεν

τους αγγίζει και δεν την αγγίζουν γιατί στο βάθος-βάθος αγαπούν μια Ελλάδα όχι αυτήν που είναι, αλλά των ψεύτικων φτιαχτών λόγων. Αγάπησαν κι αγαπούν μια μουσική Ελλάδα. Ναι, τώρα το νοιώθω πιο έντονα, ότι, όταν λυσσασμένα στο στρατό σε ανάγκαζαν να φωνάζεις για την Ελλάδα πιο πολύ το έκαναν για να τη μισήσεις παρά το αντίθετο!

Ας είναι, έτσι και αλλιώς κατάφεραν, όλοι αυτοί οι φανατικοί λάτρεις της μητέρας Ελλάδας, να στείλουν την "ιδέα" στο συμπλοτόπλεγμα της πράσινης γραμμής.

Κωστής

εξέλιξη των Ε/Κ και Τ/Κ. Μετά το '74 η Τουρκοκυπριακή κοινότητα βρέθηκε μπροστά στην πραγματικότητα του εθνικού οράματος που έγινε εφιάλης. Οι Τουρκοκύπριοι μπορούσαν να κοιμούνται ήσυχοι χωρίς το φόβο του σχέδιο "Ακρίτας" - μιας ξαφνικής επίθεσης των Ελληνοκυπρίων και μιας μαζικής σφαγής. Και βρέθηκαν τώρα μπροστά στον κίνδυνο εξαφάνισης από το "σωτήρα" - την Τουρκία. Η ίδια η αποκατάσταση της κοινότητας σε συνθήκες ασφαλείας άρχισε να διαβρώνει την ένοπλη ηγεμονία των εθνικιστών. Οι Τουρκοκύπριοι διανοούμενοι άρχισαν να ασφυκτιούν και να τονίζουν την κυπριακή διάσταση της ταυτότητας τους. Στις εκλογές του '81 η αντιπολίτευση κέρδισε τη ψηφοφορία και μόνο μετά από παρέμβαση της Τουρκίας κατάφεραν να παραμείνουν οι εθνικιστές στην εξουσία. Ήδη όμως είχε διαμορφωθεί μέσα από την υπόσχεση ελευθερίας του αγώνα των εθνικιστών και τη διαπίστωση ότι αυτή η ελευθερία, η ανεξαρτησία, κινδύνευε ακριβώς απ' αυτούς που είχαν αρθρώσει την υπόσχεση, μια νέα Τουρκοκυπριακή γενιά της Ανεξαρτησίας.

Η Ελληνοκυπριακή γενιά του '60, η Τουρκοκυπριακή του '74. Και οι δυο παιδιά μιας υπόσχεσης ελευθερίας και μιας εμπειρίας κυπριακής Ανεξαρτησίας.

Στην Ελληνοκυπριακή κοινότητα το τέλος της πολιτικής των καπετανάτων και των Καρασνίκωφ, ο πόλεμος στο Λίβανο, οι ξένες επενδύσεις και η έμμεση συμμετοχή (κοινοβουλευτική στήριξη βασικά) της Αριστεράς στην κεντροαριστερή κυδερνήσιμη Κυπριανού (μέχρι το '85) οδήγησαν σε μια αλματώδη οικονομική ανάπτυξη και στη δημιουργία ενός υποτυπώδους κράτους πρόνοιας. Πολλοί αφομοιώθηκαν - στο κράτος, στην κοινωνία των νεόπλουτων. Ίσως να ήταν και δίκαιο. Να δικαιούνταν τα παιδιά της στήριξης και των συσσιτίων του ΟΗΕ τα πλούτη που τους υποσχέθηκε η τηλεοπτική εικόνα. Αργά αλλά σταθερά η Ελληνοκυπριακή κοινότητα πέρασε απ' την στρατευμένη οικονομία, στην οικονομία της κατανάλωσης και μετά στην κοινωνία του θεάματος.

Η ιστορία είχε σταλώσει. Σε σχέση με την περίοδο πριν το '74 η μετέπειτα περίοδος έλαμπε με την απουσία ιστορικών γεγονότων... Λεπτομέρειες της Ιστορίας. Οι Τουρκοκύπριοι εθνικιστές ανακήρυξαν κράτος ακούεις τζαι εσού, στην Βόρεια Κύπρο υπό τη σκιά του Τούρκικου στρατού κατοχής. Το '85 οι συνομιλίες πλησίασαν σε λύση ώσπου ξεπετάχτηκε ο Ανδρέας των Αθηνών ή είδε κάποιον φάντασμα ο Κυπριανού και δεν υπόγραψε. Το Κυπριακό και η Τουρκία ήταν για το ΠΑΣΟΚ το απαραίτητο αντιστάθμισμα για τα Βαλκανικά του ανοίγματα. Ο εχθρός βρισκόταν στην Ανατολή όχι στο Βορρά. Αριστερός εθνικισμός. Το ΠΑΣΟΚ σαν διαχειριστής του Αθηναϊκού κράτους επέστρεψε στην νεοαποικιακή πολιτική απέναντι στην Κύπρο. Με αριστερό προφίλ. Ρεμπέτικο και ΕΑΜικό Kitsch. "Η Ελλάδα που αντιστέκεται... και που δεν ξέρει που πατά και που πηγαίνει". Ο Σαβόπουλος εθνόκαφος. Οι Κυπριαίοι εθνικόφρονες να ψαχνουν να βρουν σχέση ανάμεσα στον Άρη Βελουχιώτη και το Γρίβα, τον ΕΛΑΣ και την ΕΟΚΑ. Χαμολαιοντισμοί. Και εσύ που έκανες μαθητικές γιορτές για το ΕΑΜ τότε που οι εθνικά ορθοί καθηγητές μιλούσαν για Εαμοβούλγαρους να σκέφτεσαι ότι είναι κρίμα που δεν άφησαν το Βελουχιώτη να μπει στην Αθήνα το 1944 και να κάνει το Γρίβα μια μάτσα ρεπανόφυλα... να ησυχασουν κι αυτοί και εμείς.

Οι αντεσκαμμένες εικόνες δεν ήταν βέβαια τυχαίες. Μπαίναμε σε μια νέα ιστορική στιγμή: **Η κοινωνία του θεάματος, η ψευτοαντίθεση, η αντεστραμμένη εικόνα...** Ξαφνικά ήταν μπροστά μας. Η Ελληνική πρεσβεία (στην οποία υπηρέτησαν τότε οι κύριοι Δούντας και Στοχορόπουλος - ο δε τελευταίος υποστηρίζει τελευταία ανοικτά τη διπλή ένωση / αποδοχή της διχοτόμησης) άρχισε να αναζητά τώες επαναστάτες για να τους συνταξιοδοτήσει στον εθνικό αγώνα της Αθήνας να ξαναεπιβάλει την

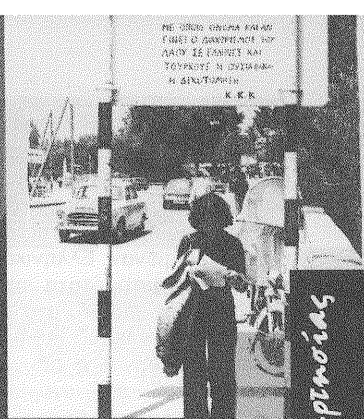
κυριαρχία, την νεοαποικιακή επιρροή της στην Κύπρο. Ο Κυπριανού αποδοχίτηκε όντως μικρό παιδί του Μακαρίου. Τότε το '72, υπό τη σκιά του Μακαρίου, τόλμησε να αντισταθεί στη χούντα, την τότε Ελληνική κυβέρνηση.

Τη δεκαετία του 80, μόνος του, πρόεδρος, δεν άντεξε, γονάτισε. Γαντζώθηκε στην Αθήνα. Η ΕΔΕΚ, το κόμμα της αντίστασης, μετατράπηκε σε παράρτημα του ΠΑΣΟΚ. Μια ηγεσία άσχετη με τον κόσμο που εκπροσωπούσε. Παρέμεινε σταλωμένη στο 9-10% του '74 - οι ψηφοφόροι του 74 που στην αδιαφορία της εποχής συνέχιζαν να ψηφίζουν ένα κόμμα που γινόταν το αντίθετο του εαυτού του.

Η ακροδεξιά παρέμεινε στο κόμμα του Κληρίδη που υποστήριζε τον ιστορικό συμβιβασμό. Το ΑΚΕΛ έκανε την ιστορική μεταλλαγή από τον μακροχρόνιο, αντιιμπεριαλιστικό κλπ αγώνα στην ομοσπονδία και την άμεση λύση το '85. Σαν εργατικό κόμμα είχε τις δικές του αντιεθνιστικές παραδόσεις... και άντεξε τον πειρασμό.

Οι αντιστάσεις διαχύθηκαν στην κοινωνία. Ήδη στη Λεμεσό ο "χώρος" είχε κάνει μια ριζική μεταλλαγή από τον αριστερισμό σε μια διάχυτη αντιεξουσιαστική - εναλλακτική νοοτροπία, από τις αρχές της δεκαετίας του '80 σε μια βραχύβια αλλά καθοριστική σειρά μαζώξεων σε μια γκαλερί που ονομάστηκε κκιλίμι... και άρχισαν ήδη οι πρώτες κινήσεις για αντίσταση στην οικοπεδοποίηση των παραλιών της πόλης... Σ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του '80 η Λεμεσός θα λειτουργούσε σαν ο χώρος της εναλλακτικής σκηνής... πορείες με μοτόρες... ροκ συγκροτήματα ή απόπειρες... αντιεθνιστικές πρωτοβουλίες... πρωτοβουλίες ενάντια στον κοινωνικό ρατσισμό... οικολογία, πράσινες ηχώ και μπαράκια...

Στη Λευκωσία αντίθετα η εθνική μουντάδα μιας μοιρασμένης πόλης πήρε νέες διαστάσεις με την άνοδο του θεάματος. Μια παρεξηγημένη ερμηνεία της Κυπριακής εμπειρίας από τον Έλληνα ιστορικό Νίκο Ψυρούκη και η αναζήτηση του εύκολου νέου, όπως του εύκολου κέρδους, οδήγησε στην εμφάνιση ενός "χώρου" ενωτικίζοντος Αριστερισμού... Αιγαίο, Αυτοδιάθεση, Ένωση... Ανάμεικτος κόσμος... Γέφυρα προσαρμογής για ανθρώπους που γύρισαν στην Κύπρο απ' την Αθήνα και αδυνατούσαν να δουν τη σημειολογία μιας άλλης χώρας... επιμένοντας ότι αφού η Κύπρος δεν ήταν όπως η Αθήνα, ήταν επαρχία και αφού δεν έμοιαζε με Ελληνική Επαρχία τότε ήταν αλλοτροιωμένη...

Γενιάς Ανεξαρτησίας

Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Ο κύπριος rapper του Λονδίνου Haji - Mike γεννήθηκε το 1960 - τη χρονιά της Ανεξαρτησίας - και μεγάλωσε στους δρόμους της κυπριακής παροικίας της Βρετανίας. Ο Vragaman όχι σαν καταναλωτικό προϊόν αλλά σαν πολυπολιτιστική ταυτότητα αποσπασμάτων. Ο ρατσισμός που αντιμετωπίζει ο μετανάστης και η αναζήτηση της ταυτότητας του ιθαγενή. Το ποίημα Mihalakis (που παρουσιάστηκε μουσικά στη συναυλία στη Λεμεσό) είναι η φωνή ενός πόνου που μεταβάλλεται σε οργή... Να σε αποκαλούν με όλα τα ονόματα, τες δότες ταυτότητες, εκτός απ' αυτήν που εσύ θα ήθελες, την τρυφερή φωνή μιας γλυκειάς αποδοχής... Μιχαλάκης...

MIHALAKIS

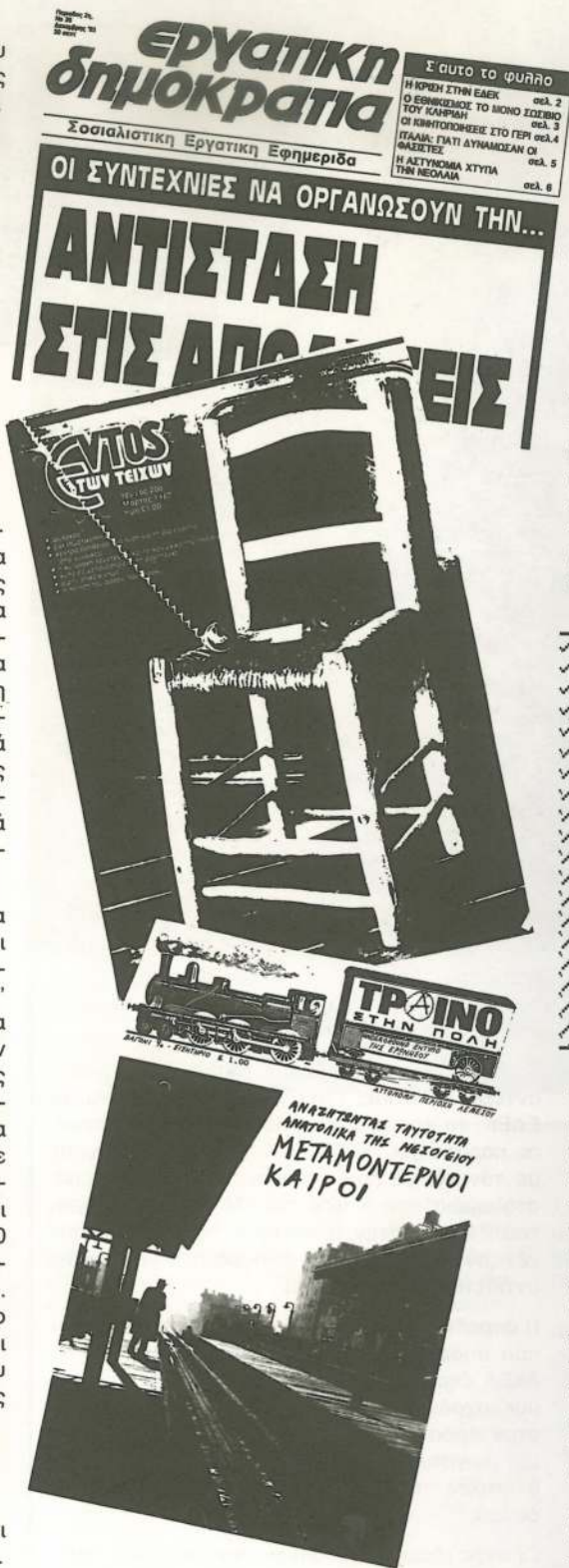
At school,
They gave us all kinds a names,
Dished out every lesson,
On playing pitches
And over stormy dining tables.
They called me many names,
I had more nicknames than the year has days,
More nicknames than the sun has rays.
They call me...
"Colour!"
Call me paki, diego, whop, spik and darkie.
They call me...
"Class!"
Said I should work like my parents,
Long hard hours, sweating buckets, present-past.
They call me...
"Intelligence!"
Said I was linguistically backward,
Taught me rugby and football
And maintained that my maths and history were
"Dodgy and awkward".
They also call me...
"Culture!"
Said I was skitzofrenik,
Trapped in some kind of bi-cultural panic,
Lost in Britain and not proud of it.

Call me colour,
Call me class,
Call me all kinds of
Rabania yia mas!!!

But they never called me,
Mihalakis,
By my name,
For that,
Was all,
I ever,
Asked.

Άλλοι αναζητούσαν βάλαμο στην πληγή του '74. Άλλοι έλπιζαν ότι υπήρχε πραγματικά ένας άλλος Ελληνικός πολιτισμός. Υπήρχε αρχικά κάτι ανθρωπινό ανάμεικτο με τη λαφαζανιά στην ακραία κυπριακή της εκδοχή. Οι θαμώνες βέβαια επέμεναν Ελληνικά. Και όσο η Κυπριακή πραγματικότητα επέμενε να αλλάζει στο δικό της ρυθμό, στο δικό της Ιστορικό χρόνο που δεν θύμιζε Αθήνα (η Κύπρος ποτέ δε θύμιζε Αθήνα) η αδυναμία κατανόησης μετατράπηκε σε υστερία. Μίσος. **Αντεστραμμένη εικόνα.** Ένας κόσμος που έκανε διακοπές στα εξάρχεια και στην Κύπρο ήταν συνειδητά η ασυνείδητα όργανο του Ελληνικού κράτους. Άλλοι θυμήθηκαν τα εοκαθητικά τους χρόνια και άρχισαν να μοιράζουν απειλές. Η "επίκαιρη" (εφημερίδα ανώνυμου χρηματοδότη) που εισήγαγε το δημοσιογραφικό χαφιεδισμό. Και ο αγαπητός Λάζαρος αδυνατούσε και αδυνατεί βεβαίως να αντιληφθεί το μέγεθος της αντίφασης ή της υποκρισίας να αγωνίζεται από τη μια ενάντια στη βία της αστυνομίας ενάντια στους Ελληνοκύπριους και μετά να ενθαρρύνει τη βία ενάντια στους Τουρκοκύπριους και τους μη εθνικά σκεπτόμενους. Ο φιλτάτος Β.Ν. Πτωχόπουλος να υμνεί την εκκλησία (την μαγκιά της φυλής) να γράφει "καλός Τούρκος, νεκρός Τούρκος" σε ακροδεξιές φυλλάδες και να επιμένει να το παίζει Αθηναίος αριστεριστής. Καλά εδώ είναι οι Ζουλού; Τόσο ιθαγενείς είναι οι θαμώνες;

Μπορεί κάποιος να τα χρηματοδοτούσαν όλα αυτά, όπως φημολογείται. Οι περισσότεροι όμως μάλλον δεν ήξεραν. Στη θετική του πλευρά ο "χώρος" των "Ενωτικών Αθηναϊζόντων" της Λευκωσίας ήταν τουριστικό attraction - μια νότα Αθήνας στη θλίψη της Λευκωσίας. Ήρθαν μερικά καλά συγκροτήματα στο Αιγαίο. Νέες λέξεις, νέο στυλ. Μια νέα προσπάθεια των Ελλήνων της Κύπρου να δημιουργήσουν αντί να μισούν αυτή τη χώρα; Μπα... Το μίσος για κάθε τι κυπριακό παρέμεινε αμείωτο - για την ιστορία, την γλώσσα, τους αυτόχθονες. Ίσως κάτι να θγει στο μέλλον... Την δεκαετία του '80 ωστόσο αυτός ο χώρος ήταν η τέλεια αντεστραμμένη εικόνα του κυπριακού θεάματος. Ένας χώρος που σύχναζε η Εξουσία και το έπαιζε φολκλορικά "εναλλακτικός". Οι μόνοι που πείστηκαν ήταν οι ίδιοι οι λειτουργοί του θεάματος - οι δημοσιογράφοι της Λευκωσίας που είχαν σαν επάγγελμα την αναπαραγωγή της αντεστραμμένης εικόνας. Σαν τέλειοι γιάπηδες γαντζώθηκαν από τα θετικά των εισαγωγών από την Αθήνα για να κρύψουν το γεγονός ότι στην Κύπρο εκπροσωπούσαν ότι πιο συντηρητικό, δουλοπρεπές και ρατσιστικό...

Οι δομικές αλλαγές και η εκδημοκρατικοποίηση της περιόδου Βασιλείου (η ολοκλήρωση του Ιστορικού σχεδίου της εκμοντερνιστικής Κεντροαριστεράς του '40) ξύπνησε την ίδια λυσσασμένη αντίδραση όπως των εθνοκροφόνων της δεκαετίας του '40. Οι εισαγόμενοι επαναστάτες εξ Αθηνών μετατράπηκαν σε θιασώτες του "Πατρίς, θρησκεία, οικογένεια". Η αντεστραμμένη εικόνα και πάλιν. Ο Λ. Μαύρος να μιλά για ανθρωπίνια δικαιώματα κάνοντας εκστρατεία ενάντια στον έρωτα του Τζέγκις και της Αλεξίας. Για μερικούς υπήρξε το ίδιο σύνδρομο που κινητοποιήσε τον κόσμο της ΕΟΚΑ Β στις αρχές του '70. Κοινωνιολογική και ιδεολογική ανασφάλεια. Η αίσθηση απώλειας ή μη επιτυχίας ενός status που πίστευαν ότι θα έπρεπε να έχουν σαν οπαδοί του Αθηναϊκού κράτους. Όπως πολύ γλαφυρά το έθεσε ο Σάββας Παύλου το 1992 στη συζήτηση στην Πράσινη Ηχώ για το κλείσιμο της εκπομπής "Χωρίς Πλαίσια".

Η ιστορία είχε σταλώσει. Σε σχέση με την περίοδο πριν το '74, η μετέπειτα περίοδος ελάμπε με την απομυρία ιστορικών γεγονότων... Μπήκαμε έτσι στην κοινωνία του θεάματος, την εποχή των αντεστραμμένων εικόνων. Το εθνικιστικό Kitsch και η εθνοκροφών Soap Opera ξαναγύρισε σαν καταναλωτικό προϊόν... Στο υπόγειο όμως συνέχιζαν οι άλλες διαδρομές.

"Να μην κλείσει το Χωρίς Πλαίσια. Να έρθετε μαζί μου να απαιτήσουμε να το κάνω ΕΓΩ το πρόγραμμα". Η δίψα για εξουσία μιας φαεινής συνομοταξίας που αυτοβαπτίστηκαν ελληνοκεντρικοί, της ενότητας του Ελληνικού κράτους, του Ματαφιά και των ΜΑΤ όταν στην Αθήνα οι μπάτσοι δολοφονούσαν τον Καλτετζά. Αλλά αυτοί πήγαιναν για τουρισμό στα εξάρχεια. Είναι να απορείς όντως για το τι νοιώθει ο Β. Ν. Πτωχόπουλος με αυτόν τον περίγυρο. Μπορεί και να τον παρεξηγήσαμε... Στο μαγαζί του στήθηκε η πρώτη μεγάλη soap opera του κυπριακού θεάματος. Η μεταλλαγή της παραδοσιακής σε μεταμοντέρνα εθνοκροφούση. Στη λογική της αμπελοφιλοσοφίας του νεοφασισμού.

Αυτοί που είχαν ήθος κρατήθηκαν μακριά. Ο Θέμος Δημητρίου συνέχισε να αγωνίζεται, με τους άλλους, στην **Αριστερή πτέρυγα** και να

οραματίζεται την Ένωση της Αριστεράς και την ομοσπονδία των λαών της Ανατολικής Μεσογείου. Ο Κωστής ο Αχιώτης στάθηκε ηρωικά στην παλιά Λευκωσία εκδίδοντας το περιοδικό εντός των τειχών που συγκέντρωσε και έκφρασε για ένα διάστημα το πνεύμα της πολιτιστικής επανάστασης του '70 και την γενιά της αντίστασης. Ένα έντυπο σαν μια ιστορική καμπί. Το τελευταίο εκδοτικό ανάγγειλε το μέλλον. Οι αριστεροί του ΑΚΕΛ κατέλαβαν την ΕΔΟΝ και μέσα από την εφημερίδα τους, τη **Νεολαία**, άνοιξαν συζητήσεις πρωτακουστες για την κυπριακή Αριστερά σε δημόσιο επίπεδο - για τις δολοφονίες των μασκοφόρων του Γρίβα το '58, για την Κυπριακή συνείδηση. Μια άλλη ομάδα Τροτσκιστών έφτιαξε την **Εργατική Δημοκρατία** που παρά το δογματισμό της υπήρξε μια από τις πιο συγκροτημένες (και στενοκέφαλες) Μαρξιστικές-λενιστικές ομάδες των τελευταίων δεκαετιών. Στη Λεμεσό ο Πιερής, η Αντωνία και ο Δήμος δοκίμασαν να φτιάξουν εναλλακτικές καλλιέργειες - και τελικά έφτιαξαν και τη **Χρυσασλίδα** που λειτούργησε σαν σημείο αναφοράς του αναρχίζοντος, εναλλακτικού χώρου της πόλης που προσπάθησε να χωνέψει τις πιο ετερογενείς επιδράσεις από την Ευρώπη και την Αμερική. Εκεί γεννήθηκε και το Τραϊνό. Λίγα μέτρα πιο κάτω, ο Γόρης αναζητούσε την πόρτα για τον αρχαίο Ερωτικό πολιτισμό της Κύπρου. Και υπήρξαν και ένα σωρό άλλα μπαράκια, στέκια, ομάδες και άτομα που αναζητούσαν και αναζητούν το νήμα που συνδέει την εμπειρία της Ανεξαρτησίας με το πνεύμα της Αντίστασης του '74 της πολιτιστικής Επανάστασης της δεκαετίας του '70 και τη μεταμοντέρνα εμπειρία της παγκοσμιοποίησης που μας περιβάλλει. Μέχρι και κυπριακά underground έντυπα εμφανίστηκαν στη Νέα Υόρκη (**Κοκκινόσκουφίτσα**) και την Αθήνα (**Αρκούδα**).

ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΓΚΟΝΤΟ

Οι γενιές μετά το 1980

Γενιές Ανεξαρτησίας

Και ύστερα είναι αυτοί που μεγάλωσαν μετά το '80. Η πρώτη γενιά υλικής αφθονίας σε μια Ανεξάρτητη χώρα. Που δεν έμαθε για την Ιστορία των αγώνων που δημιούργησε την έστω υποτυπώδη δημοκρατία που βίωνε. Μια γενιά που δεν έζησε μεγάλα ιστορικά γεγονότα. Που κατά καιρούς την τραβάνε στην πράσινη γραμμή για να φωνάξει στους αγνώστους, που ανακαλύπτει σιγά σιγά την επαναστατική δυναμική του συνθήματος "Η Κύπρος ανήκει στο λαό της". Αυτοί ξέρουν ότι έχουν δικαιώματα.

Είναι όμως μια γενιά μη - πολιτική. Βιώνει τα υπαρξιακά προβλήματα που θεωρητικοποιήθηκαν τη δεκαετία του '70 από τη νέα Αριστερά και που δημιουργήθηκαν μαζί με τις μεταμοντέρνες μεταλλαγές της δεκαετίας του 80. Νέες φωνές, νέα σώματα. Λικνίζονται σε νεολογιστικά στέκια. Μπερδεύουν τους μουσικούς ήχους - ανατολή και ροκ, Ελληνικά, αγγλικά, κυπριακά. Πετροβολούν την αστυνομία στα γήπεδα, στα στέκια τους. Ίσως κοινωνιολογικά να ζούμε τη μεταπολεμική γενιά των αρχών του 60 στη Δύση.

Μια γενιά που αφού χόρτασε (από φαί και παραμύθια) ανακαλύπτει ότι η ζωή είναι πολύ περισσότερο πράγματα από ένα γεμάτο στόμα και ένα τηλεοπτικό clip. Το ιστορικό replay βέβαια δεν γίνεται. Αυτή η γενιά είναι μέρος της παγκόσμιας γενιάς του 1990. Όμως κρατώντας τις αντιστοιχίες θα πρέπει να ανακαλύψει τις θεωρίες και τα οράματα των υπογείων της δεκαετίας του '80 - της νέας Αριστεράς που γεννήθηκε με την Αντίσταση του '74. Ίσως αυτή η γενιά ίσως η επόμενη γενιά... θα έρθει μια γενιά που δεν θα αγωνιστεί πια για τα φαντάσματα του παρελθόντος - αλλά για τον εαυτό της, για τα συμπεφέροντα μιας γενιάς που εκπροσωπεί το μέλλον όχι τους γονιούς τους, τους παππούδες τους, τα κόκκαλα και τις θυσιές του τάδε η της τάδε. Μια γενιά που θα ολοκληρώσει το ιστορικό project (ναι, έτσι, αγγλικά) των γενιών της Ανεξαρτησίας.

Κάποτε θα φυλλιαστούμε ότι η εικόνα στον τηλεοπτικό καθρέφτη είναι αντεστραμμένη

Την "επικράτηση" των Μετα-αποικιακών ανθρώπων - των ελευθερών ανθρώπων. Τότε ίσως να πάθουν να μας δουλεύουν, οι πολιτικάντηδες που γεννήθηκαν το 1930, να αντιληφθεί ο αρχιεπίσκοπος ότι η δουλειά του είναι στις εκκλησίες, να αντιληφθεί το κεφάλαιο ότι το παραμύθι του εθνικού προβλήματος παρατράβηξε σαν δικαιολογία, να αντιληφθούν οι ξένες πρεσβείες ότι άλλο διπλωμάτια και άλλο εισβολές... Και αν δεν το αντιληφθούν θα υπάρχει ένα κίνημα ζωής να τους αντιμετωπίσει. Διότι όπως και να το κάνουμε, έστω και χωρίς το Λένιν, έχουμε κόψει στάδια. Το κίνημα που είναι αναγκαίο στη σημερινή πραγματικότητα της Κύπρου είναι μια επανάσταση της καθημερινότητας. Αντιλαμβανόμενοι την Ιστορία και τη γεωγραφία στην οποία ζούμε. Είναι για αυτό που θα μπορούσε κάποιος να πει ότι η γενιά της Αντίστασης του '74 ήταν η πρώτη νεολαία της Κύπρου σε 50 χρόνια, που λειτούργησε αυτόνομα, σαν γενιά. Προσπάθησε να συγχρονισθεί με τον ιστορικό χρόνο των Ευρωπαϊκών μητροπόλεων, ζώντας τις ιστορικές αντιφάσεις της Κύπρου, ταυτιζόμενη με την Παλαιστινιακή Αντίσταση - με τη γεωγραφία που μας περιβάλλει. Ήταν ένα κίνημα ανάμεσα στο Βιετνάμ και την καταλλήμηνη Σοβία, Γέφυρα. Ένα νεολογιστικό πολιτιστικό-δημοκρατικό κίνημα αξιοπρέπειας σε μια γέφυρα πολιτισμών. Είμαστε, όπως λένε, νευραλγικός χώρος. Στο κέντρο της Ανατολικής Μεσογείου. Και σε ένα ενοποιημένο κόσμο οι νευραλγικές γέφυρες πρωτοπορούν κάποτε.

Μπορεί βεβαίως όλα αυτά να είναι φαντασιώσεις και όνειρα κάποιου που επιμένει με κυπριακό πείσμα ότι ο Μάρς του '68 άλλαξε όλα τα δεδομένα... ότι η Επανάσταση της καθημερινής ζωής μπορεί να ξαναεκινήσει και από εδώ... Το πείσμα του Μετα-αποικιακού ιδιγενή. Κάποτε θα φυλλιαστούμε και μεις ότι η εικόνα στον τηλεοπτικό καθρέφτη είναι αντεστραμμένη.

ΤΑΚΗΣ ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΕΣ

ΠΕΡΙ ΘΛΙΨΕΩΣ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ

Κι αφού συχνά μου συμβαίνει, όταν αποφασίσω να ασχοληθώ με ένα θέμα, να συναντώ στην καθημερινή μου κίνηση, πράγματα τόσο κοντινά προς αυτό που σκέφτομαι, έτσι κι' αυτή τη φορά, μεταφυλλώνοντας το τελευταίο τεύχος του περιοδικού "ΤΡΑΙΝΟ" (ενός underground εντύπου της ερωνήσου) έπεσα - κατά πως λεν στη γλώσσα τους οι μη κατέχοντες τα ελληνικά απαίσιως - πάνω στο ακόλουθο κείμενο, με τίτλο "Η θλιμμένη πόλη":

"Μια φορά και ένα καιρό (...) ήταν μια θλιμμένη πόλη, η πιο θλιμμένη από όλες τις πόλεις, μια πόλη τόσο καταστροφικά θλιμμένη, ώστε να ξεχάσει το όνομα της. Βρισκόταν δίπλα σε μια πένθιμη θάλασσα, γεμάτη ανοστόψαρα που η γεύση τους ήταν τόσο άθλια που έκανε τους ανθρώπους να ρέονται από μελαγχολία...

Στα βόρεια της θλιμμένης πόλης βρισκόταν τα μεγάλα εργοστάσια που κατασκεύαζαν (...) την ίδια τη θλίψη. Ύστερα τη συσκευάζαν και την έστελναν σε ολόκληρο τον κόσμο που φαίνεται δεν τη χόρταινε ποτέ. Μαύροι καπνοί ξεχύνονταν απ' τα φουγάρα των εργοστασίων της θλίψης και κρέμνονταν πάνω απ' την πόλη σαν κακά μαντάτα".

"Ο Χαρούν και η θάλασσα των Παραμυθιών".

Η θλιμμένη πόλη λοιπόν. Η πόλη μας. Όπου οι μόνοι άνθρωποι είναι τα παιδιά, και οι ανόητοι, κι αυτοί που μας έκλεψαν, αυτοί που γέμισαν τις κωλότσες με εκατομμύρια και τόχους καταθέσει στις Ελβετίες, δήθεν καπάτσι που μας έπαιρναν το βίος την ώρα που εμείς ένεκεν θλίψεως στρέφαμε αλλού τα μάτια. Οι μόνοι πραγματικά χαρούμενοι άνθρωποι σ' αυτή τη θλιμμένη πόλη είναι τα παιδιά, οι ανόητοι, οι κλέφτες και οι αθώοι. Όσοι έχουν απομείνει από τους τελευταίους.

Όλοι οι υπόλοιποι, εμείς το Μέγα πλήθος έχουμε σκύψει τον αυχένα στους ανόητους και τους κλέφτες. Στα όρνεα και τα ανθρωποειδή. Πώς άλλωστε ν' αντισταθεί κανείς στη βλακεία, πως να αντισταθεί στον χαρούμενο ανόητο που σε καταδυναστεύει κάθε μέρα, πως ν' αντισταθείς στη

βλακεία που σε περιτριγυρίζει, και πως ν' αντιμετωπίσεις τους λαθροχειριστές της ζωής σου, ή αλλιώς, αυτούς που χειρίζονται λάθρα τις τύχες σου. (Διπλό βεβαίως το νήμα).

Όμως γιατί τάχατε τέτοια και τόση θλίψη;

Επειδή πρώτα απ' όλα οι ανόητοι και χαρούμενοι, οι ανίδεοι και χορτάτοι έχουν το πάνω χέρι.

Επειδή οι οραματιστές εξοστρακίστηκαν. Όχι όμως πέραν της πόλεως. Απλώς έχουν καταδικαστεί σε κατοίκον περιορισμόν.

Επειδή όποιος εκφέρει λόγον παλληκαρίσιο θεωρείται αυθάδης.

Επειδή οι διανοούμενοι αυτολογοκρίνονται. Έχουν κλεισθεί κι' αυτοί, χωρίς λόγο τις πιο πολλές φορές, στα μικρά τους δωμάτια και παρακολουθούν κι' αυτοί θλιμμένοι τους ομιλητές.

Και επειδή όσοι θωρούν δεν μπορεί παρά να θλιβούνται. Δεν είναι δα και τόσο δύσκολο να δεις το αύριο μέσα από τη θεωρία της ιστορίας που επαναλαμβάνεται. Αύριο, όλοι εμείς θα βρεθούμε στην πρώτη γραμμή του πυρός. Σαν από σύνθημα εσωτερικό θα παραταχούμε στο μέτωπο της αντίστασης. Την ίδια ώρα που αυτοί οι άθλιοι μεταλοσχημονες, οι καταφερτζήδες, οι ρήτορες των μπαλκονιών, οι δήθεν πατριώτες, οι ριψόσπιδες και οι ένοχοι, θα βρεθούν καθάλα στα κότερα τους και στα αεροπλάνα τους, σαν έτοιμοι από καιρό, σαν ικανοί αναχωρητές την ώρα της Αλήθειας, θα σαλπάρουν για άλλες πολιτείες. Την ίδια ώρα που εμείς, οι σημερινοί θλιμμένοι, θα βρεθούμε αντιμέτωποι με το θαθύ νήμα της πατρίδας.

Κι' αν ακόμα υπάρχουν κάποιος από μας που διερωτώνται για το θάσιμο των επιχειρημάτων μας, θάβελα απλώς να απαντήσουν στο ερώτημα: Ποιούς λόγους έχουμε σήμερα ως λαός για νάμαστε χαρούμενοι;

Στο ίδιο εύστοχο ερώτημα Κύπριου δημοσιογράφου απαντούσε προχθές διάσημη ελληνίδα τραγουδίστρια λέγοντας πως πραγματικά δεν βλέπει λόγους για νάνα οι έλληνες χαρούμενοι. Πολύ περισσότερο λοιπόν εμείς.

Ο λυπημένος λαός της Κύπρου, που καταδυναστεύεται από τα μουγκρητά και τα βομβαρδίσματα των ασπόνδυλων, από την εξουσία της μονοφωνικής πολυφωνίας από τα αγενή χαμόγελα των διευθυνόντων, από την αλαζονεία, την ημιμάθεια και τον εμπαιγμό.

Όζει μεσαιωνισμός κάπου εδώ γύρω.

BRAZIL

Ένα ποίημα χωρίς τέλος

Γεια σου. Ποιος είσαι;
Εγώ είμαι η Στέλλα.
Είμαι λυπημένη βροχή.
Των παλιότων η βασίλισσα.
Αυτοί όλοι είναι οι παλιότσι,
εγώ η βασίλισσα τους.
Μόνο που με άφησαν μόνη μου, μόνη μου, μόνη μου.
Το Cabaret ονομαζόταν Brazil.
Γεια σου είμαι η Στέλλα.
Ήρθες να αγοράσεις λίγη ψευδαίσθηση;
Όχι τη δική μου.
Η δική μου ψευδαίσθηση δεν αγοράζεται.
Η δική μου ψευδαίσθηση, είναι αληθινή.
Εσύ, είσαι ιπτάμενος, έχεις ιπτάμενα μάτια.
Η Claudia είναι αόρατη. Με ακούς;
Η Claudia έχει μελαγχολικά μάτια, είναι αόρατη,
εσύ ιπτάμενος. Δεν μπορείς να την αγγίξεις.
Η Ρίτα σε φτύνει. Η Ρίτα σε φτύνει!
Η γκόμμενα με τα κόκκινα, είναι τσουλί.
Καλωσορίσατε στο Cabaret Brazil.
Απόψε βρέχει. Είμαι λυπημένη βροχή.
Θα σας καταβρέξω. Θα σας αρρωστήσω.
Θέλω να κρυώσετε.
Η Claudia και η Ρίτα, δεν θά' ναι εκεί
να σας ζεστάνουν.
Θέλω να κρυώσετε.
Είμαι λυπημένη, παγωμένη βροχή.
Μέσα στο Brazil,
μπορείς να αγοράσεις ότι θέλεις.
Σάρκα, ούισκυ, ψυχές, ύποπτες συνειδήσεις,
μαγνητισμένες επιθυμίες, προγραμματισμένες κινήσεις.
Δεν μπορείς όμως να αγγίξεις
την Claudia και τη Ρίτα.
Ο άλλος, μαστουρωμένος,
μου είπε υποφέρω.
Κοιτάζαμε τα φώτα που έπαιρναν το δρόμο
και έτρεχαν, γινόταν σχήματα.
Καρδούλες, ζώα, γυναίκες, αντράκια,
κοιτάζαμε τα φώτα που όλα μαζί με μια κίνηση,
σηκώνονταν προς τα πάνω, για που;
Σβήσαμε τα φώτα
και ταξιδεύαμε στα σκοτεινά.
Όμορφο, όμορφο, γλυκό, ανατριχιαστικό σκοτάδι.
Σβήσαμε τα φώτα και δεν ξέραμε που πηγαίναμε,
ή ποιος ερχόταν σε μας.
Σβήσαμε τα φώτα και δεν ξέραμε αν θα υπήρχαμε,
το επόμενο δευτερόλεπτο.
Ίσως ν' ακουγότανε ένα μπουμ και να χανόμασταν.
Όμορφο, όμορφο, γλυκό, ανατριχιαστικό σκοτάδι,
έλα, έλα τώρα που είμαι βυθισμένη,
θύθισε με πιο πολύ, πιο πολύ.
Θέλω να με βυθίσεις στα βάθη σου πιο πολύ.
Αυτός με κοίταξε.
Το ξέρω πως υποφέρεις
Το ξέρω πως υποφέρεις!
Θάθελες τώρα να σκουπίζεις τα φύλλα στην αυλή σου;
Όχι.
Σου αρέσει, που υποφέρεις πίστεψε με.
Αυτός άναψε τα φώτα.
Έξω στις λεωφόρους της αναζήτησης,
αυτός άναψε τα φώτα.
Γελάσαμε δυνατά, τρανταχτά.
Σου αρέσει που υποφέρεις;
Όταν κάνεις έρωτα, δεν υποφέρεις;
Δεν πονείς από τον πόνο;
Όταν κάνεις έρωτα η επιθυμία,
δεν σε πονά;
Απάντησε μου. Εσύ είσαι ο γυναικάς.
Γελάσαμε δυνατά.
Ναι, υποφέρω, η επιθυμία προκαλεί πόνο, πόνο.
Γλυκό πόνο, γλυκό πόνο.
Και σένα Αντρέα σου αρέσει που υποφέρεις.
Και μένα, μου αρέσει που υποφέρω.
Όχι, δεν θάθελα με τις ριγυτές μου πιτζάμες,
να σκουπίζα τα φύλλα στην αυλή.
Αυτός που σκουπίζε τα φύλλα,
ήταν ο κακόμοιρος ανθρωπάκος,
που αιωρείταν κάτω στις λεωφόρους της ανυπαρξίας.
Σου αρέσει αυτή η μαστουρωμένη στιγμή;
Ναι.

Υπόφερε την λοιπόν όσο μπορείς, είναι ωραία.
Δάγκωσε την να μη σου φύγει, γιατί είναι πουτάνα.
Γελάσαμε δυνατά.
Ένα γέλιο ατέλειωτο που άγγιζε τα περιθώρια,
των καλοπρωμένων ανθρώπων.
Πίσω στο Brazil.
Ο Σούπερ Μάφια τύπος,
με ρωτά αν μπορεί να μου φιλήσει το χέρι.
Ναι, μπορείς.
Μου παίρνει το χέρι,
δεν ήταν φιλί αυτό, ήταν γλύψιμο.
Δεν μίλησα.
Ο Αντρέας έπιασε τη σκέψη μου.
Αντρέα, φεύγουμε, θέλουν να με γαμήσουν!
Ξέρω. Απάντησε η σκέψη.
Και ήξερα πως ο Σούπερ Μάφια τύπος,
έξω από τις ερωτικές του φαντασιώσεις,
με είχε αδελφή.
Και ήξερα πως ο Σούπερ Μάφια τύπος,
θα ήταν κοντά μου, όταν θα έτριζαν,
τα δόντια τους οι λύκοι.
Και ήξερα γιατί δεν μπορούσε να καταλάβει.
Και ήξερα γιατί ή γιατί δεν μπορούσε να καταλάβει.
Και εκτιμούσα, το πονηρό το βλέμμα του.
Και εκτιμούσα, το πονηρό το βλέμμα του.
Με κοίταζε όπως ακριβώς, ήθελε να με κοιτάξει.
Χωρίς φραγκμούς.
Ήξερε να ακούει τα λόγια μου,
κέρρασε ποτό στην Claudia.
Μεσ' το δάσος περπατώ.
Λύκε, λύκε είσαι δω;
Ο Αντρέας είναι έξω από τα όρια,
δεν τα ξεπέρασε. Είναι έξω, έξω, έξω από τα όρια.
Μπορείς να τον δεις;

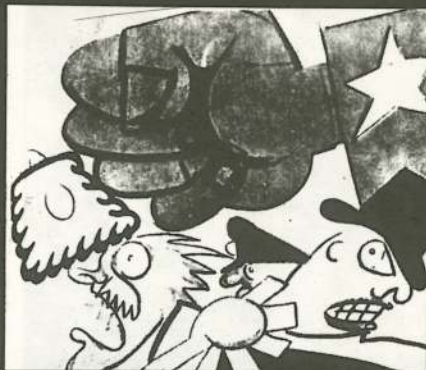
Ναι.
Και δεν ήξερα, αν έλεγε αλήθεια.
Ήμουν σίγουρη όμως, πως θάθελε να ήξερε την αλήθεια.
Στο Brazil, στο Brazil, στο Brazil,
έγινα λυπημένη παγωμένη βροχή.
Με είδε μόνο ο Αντρέας.
Οι άλλοι νόμισαν ότι με είδαν.
Φύγαμε, φύγαμε, φύγαμε.
Δεν μιλήσαμε για πολλή ώρα.
Ήξερα ότι μιλούσαμε για πολλή ώρα
και είχαμε όμως τόσο βαθειά εισχωρήσει,
ο ένας στο βάθος του άλλου,
που ένοιωσα ηρεμία και τρόμο, μαζί.
Αντρέα, μην πάθεις κακό.
Εκεί έξω από τα όρια,
δεν ξέρεις τι να περιμένεις.
Η φωτεινή επιγραφή του Brazil,
τις νύκτες ανάβει με περίεργα μικρά φωτάκια.
Τις μέρες σβήνει, τις μέρες σβήνουν.
Η φωτεινή επιγραφή του Brazil,
μας έχει όλους χεσμένους,
πεσμένους ανάποδα
σε ιστορικές περιγραφές απροσδιόριστων στιγμών.
Είμαι έξω.
Δεν υπάρχουν όρια, δεν υπάρχουν όρια,
δεν υπάρχουν όρια, δεν υπάρχουν όρια,
δεν υπάρχουν όρια, δεν υπάρχουν όρια.
Οι παλιότσι μου, έγιναν ξαφνικά μελαγχολικοί.
Επέστρεψαν.
Δεν ξέρω πως να τελειώσω αυτό το ποίημα
Θέλω να με καταλάβεις.
Θέλω, θέλω θέλω να με καταλάβεις
Πού κρύβεσαι;
Έβγα έξω.
Ο Ρομπέρτος φαινόταν αληθινός.
Αλήθεια, ήταν άραγε.
Ο Σπύρος μέσα στην αρμύρα
των φτιαχτών του επιδιώξεων.
Αμέτοχος. Αμέτοχος.
Αντρέα, πάμε να φύγουμε.
Αντρέα, θα με καταλάβεις;
Δεν ξέρεις.
Αυτό το ποίημα δεν έχει τέλος.
Όχι δεν έχει τέλος, το αποφάσισα.
Το Brazil, θα τελειώσει,
Οι Σούπερ Μάφιας τύποι, θα χαθούν.

Το τσουλί με τα κόκκινα, η Ρίτα, η Claudia,
Εγώ, ο Αντρέας, ο Σπύρος, ο Ρόμπας, ο Ρομπέρτος,
οι θαμώνες, οι ουτοπίες, τα γέλια μας τα δυνατά,
που κούφανα την ίδια τη σιωπή.
Όλα θα τελειώσουν κάποια μέρα,
αλλά αυτό το ποίημα,
θα μείνει στ' αλήθεια ατέλειωτο,
αυτό το ποίημα δεν θάβρει ποτέ ηρεμία.
Γιατί στ' αλήθεια πιστεύω,
πως κάποια άλλα Brazil ψέματα,
θα κτίζονται πάνω στις γέφυρες της γης.

Το κείμενο "γενιές Ανεξαρτησίας" γράφτηκε από Ελληνόφωνο Κύπριο που έζησε μέσα στην Ελληνοκυπριακή κοινότητα και εκφράζει εξ ανάγκης την εμπειρία του συγγραφέα. Η Τουρκοκυπριακή εμπειρία παράλληλη και ταυτόχρονη πέρασε δίπλα μας.

Από το '63 άρχισαν να κλείνονται ή να τους κλείνουν σε γκέτο και ήταν μια αόρατη παρουσία. Μετά το '74 οι δυο κοινότητες χωρίστηκαν στρατιωτικά. Οι πορείες υπήρξαν παράλληλες... Διαφορετικές εκδοχές της κυπριακής εμπειρίας. Η Τουρκοκυπριακή γενιά του '74 όπως και η Ελληνοκυπριακή νέα Αριστερά εξεγέρθηκε με οργή ενάντια στο παρελθόν... Αναζητώντας τους κρυφούς δρόμους για την εμπειρία χωρίς όνομα - την κυπριακή εμπειρία που εμπειρείχε την προοπτική της καθολικότητας.

Τα κείμενα που ακολουθούν είναι αποσπάσματα από τις μελέτες που παρουσιάστηκαν σε ένα συνέδριο που έγινε στο Λονδίνο το 1987 και που εκδόθηκαν σε

βιβλίο (Turkish Cypriot identity and literature). Η μετάφραση τους έγινε με στόχο να καλυφθεί το κενό της εμπειρίας της άλλης κοινότητας αλλά και σαν πρακτική προσπάθεια να ανοίξουν ακόμα μερικές τρύπες στο τείχος. Έγινε και ανάμεσα στους Τουρκοκύπριους μια πολιτιστική Επανάσταση τις δεκαετίες του '70-80.

Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΧΩΡΙΣ ΟΝΟΜΑ

Mehmet Yiasin

Εάν οι άνθρωποι μας δεν νοσταλγούν τα χωριά τους στη νότια Κύπρο όπου γεννήθηκαν, εάν δεν αναστενάζουν και με τη σκέψη ακόμα του Hala Sultan Tekkesi, εάν όντως μπορούσαν ξαφνικά και αποφασιστικά να ξεχάσουν τη μισή τους χώρα, ή ακόμα χειρότερα, όταν η νοσταλγία για τη νότια Κύπρο, που είναι η μισή μας γη, θεωρείται "προδοσία του έθνους" αυτή η τρομακτική ψυχολογική κατάσταση πρέπει να συνδέεται με την ιστορική ψυχολογία της μειοψηφίας...

Μπορείτε να μου πείτε τι έγραψαν οι συγγραφείς μας για τα σπίτια ή οτιδήποτε άλλο αφήσαμε στην άλλη πλευρά των συνόρων; Και την αντίδραση τους στις λίγες γραμμές που γράφτηκαν; Ή μήπως εκείνοι οι τόποι στους οποίους ζήσαμε για αιώνες και οι οποίοι βρίσκονται τώρα στην άλλη πλευρά των συνόρων, δεν μας ανήκαν ποτέ; Δεν ήμασταν από εκεί; Η ταυτότητα ενός λαού εκφράζεται από τις ιστορικές - κοινωνιολογικές - πολιτιστικές πτυχές, με τα σπίτια και τα χωράφια και τη θέση που έχουν στη σχέση με και στην ίδια την παραγωγή. Λοιπόν, δεν είχαμε μια ταυτότητα εκεί πέρα;

50% του πληθυσμού ήρθε, αφήνοντας πίσω μνήμες, ιστορίες, σπίτια και γη στην άλλη πλευρά του οδοφράγματος. Ποια είναι η ταυτότητα των ανθρώπων που ξέχασαν - δε λέω που άφησαν πίσω - την ιστορία και την πατρίδα τους τόσο εύκολα; Και ύστερα, αφού έχουμε δημιουργήσει μια νέα ζωή σ' αυτά τα 12 χρόνια, ποια ήταν η ταυτότητα αυτών των ανθρώπων εάν δεν ένοιωσαν την ανάγκη να γράψουν ένα ποίημα, ένα μυθιστόρημα, ένα θεατρικό έργο για να είναι μάρτυρας στο παρελθόν...;

Με τρομοκρατούν οι ίδιες οι ερωτήσεις μου. Αλλά όταν ψάχνω για απαντήσεις δεν μπορώ να είμαι δειλός. Αναγκάζομαι να παραδεχτώ ότι στην πραγματικότητα δεν τα καταφέραμε να ταυτιστούμε με την Κύπρο σαν την πατρίδα μας και αντί να νοιώθουμε Κύπριοι, κου-

θαλάμε το αίσθημα της νομαδικής μειοψηφίας η οποία απλώς έτυχε να επισκεφτεί, να πέσει σ' αυτό το νησί.

Είναι αλήθεια ότι υπάρχει μια "ταυτότητα", ένα κυπριακό αίσθημα μια πιθανή συνείδηση της ψυχής, παραδόσεις και ένας τρόπος ζωής των Τουρκοκυπρίων. Όλοι το νοιώθουν. Μερικές φορές είναι ψίθυροι που πρέπει να αφουγκραστείς, μερικές φορές είναι υπεριογκωμένα φαινόμενα. Αλλά αυτό το αίσθημα δεν έχει μεταμορφωθεί σε πολιτική ιδεολογία. Και η πολιτική ιδεολογία του Τουρκισμού, του Κεμαλισμού και της Διχοτόμησης δεν έγινε ποτέ κυπριακή.

Αυτά είναι όλα πολύ ωραία αλλά κάτι ανάλογο συμβαίνει και στους Ελληνοκύπριους που ήταν η πλειοψηφία... Ακόμα υπερασπίζονται τον Παν-ελληνισμό αυτή την ξένη πολιτική ιδεολογία. Ακόμα και όταν, ιδιαίτερα μετά το 1960, η συνείδηση και το αίσθημα της κυπριότητας ήταν έντονο βασισμένο στην υλική πραγματικότητα, και η Ένωση με τη "Μητέρα Ελλάδα" δεν ήταν προσιτή ή ταυτόσημη με τα συμφέροντα οποιουδήποτε μέρους του πληθυσμού. Όπως στη λατρεία ενός Θεού του οποίου η ύπαρξη είναι αμφίβολη, συνέχισαν να στέκουν τουλάχιστον προσοχή μπροστά στο ταμπό της Ένωσης, το οποίο είχε ξεμείνει στην μέση του πουθενά...

Εάν κάποιος τα σκεφτεί όλα αυτά, όντως, δεν υπάρχει και μεγάλη διαφορά μεταξύ μας.

(απόσπασμα από το κείμενο "το ζήτημα της Ταυτότητας και η ιστορικο-κοινωνική του βάση στην Τουρκοκυπριακή λογοτεχνία")

Είναι αλήθεια ότι υπάρχει μια "ταυτότητα", ένα κυπριακό αίσθημα, μια πιθανή συνείδηση της ψυχής... Όλοι το νοιώθουν. Μερικές φορές είναι ψίθυροι που πρέπει να αφουγκραστείς...

ΠΕΡΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Από την εισαγωγή του βιβλίου "Τουρκοκυπριακή Ταυτότητα και λογοτεχνία"

Από πότε ξεκινά η ιστορία αυτού του μικρού νησιού με τα μεγάλα προβλήματα; Σε ποιο κομμάτι του χρόνου βρίσκονται τα απολιθώματα της ταυτότητας αυτών των νησιωτών; Από την αρχή συμπιέστηκαν ανάμεσα σε επαναλαμβανόμενες κατοχές και αναγκάστηκαν, χωρίς τη θέλησή τους, να είναι κάποιιο άλλοι (ή να προσπαθούν να βρουν την ταυτότητα τους). Έχουν αυτοί οι άνθρωποι, των οποίων οι σελίδες της ιστορίας έχουν γραφτεί με αίμα, μια αξία δική τους, δημιουργημένη από τους ίδιους, ζωντανή για τους εαυτούς τους...;

Ερωτήσεις και πάλιν ερωτήσεις.

Σ' αυτό το μικρό νησί με το μαύρο παρελθόν και μια πρόσφατη ιστορία καλυμμένη με καπνό και σκόνη, ολόκληροι κόσμοι αλλάζουν από το χτες στο σήμερα... Οι νέες πολιτικές και κοινωνικές δομές του σήμερα αναγκάζουν τους Κύπριους - στο σημείο της ύπαρξης ή του κινδύνου εξαφάνισης - να ξανασκεφτούν. Τουλάχιστον αυτή η σοβαρή αλλαγή είναι η πραγματικότητα για τους "Τουρκοκύπριους". Μετά απ' την προσπάθεια να απαλλαγούν από τις προκαταλήψεις, μερικοί προσπαθούν να τοποθετήσουν τους εαυτούς τους σαν ζωντανά υποκείμενα στα σθημένα είδωλα των σκουριασμένων καθρεφτών της ιστορίας τους.

Βέβαια αυτή η καθυστερημένη αναζήτηση έχει τα δικά της προβλήματα. Μερικές φορές είναι τα παγεωμένα λάθη που απλώνουν το χέρι τους από το παρελθόν. Συντομία και ανυπομονησία που φτάνουν στα όρια άγχους. Και μερικές φορές η αβεβαιότητα που προκαλείται από το πολιτιστικό κενό δημιουργεί καταιγίδες. Παρ' όλα αυτά και παρά τις διαφορετικές προσεγγίσεις όλοι συμφωνούν σε ένα σημείο: ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ. Αυτό το "προσωπικό-κοινωνικό" πρόβλημα τοποθετείται συνήθως λανθασμένα και παραμένει πιστό στο έθιμο της λατρείας μακρινών, ξένων Θεών. Εξακολουθεί να είναι το αντικείμενο της έρευνας των άλλων. Ειδικότερα, αυτή η αρρώστια της αναζήτησης της αποδοχής των άλλων, οδηγεί την αυτοσυνείδηση στην απραξία και την εξαφάνιση. Είναι ακριβώς για αυτό το λόγο που υπάρχει μια ατέλειωτη σειρά από αξιωματούχους, ειδικούς σε πολιτιστικά-καλλιτεχνικά θέματα, επιστήμονες, πολιτικούς και συγγραφείς που επισκέπτονται τελευταία το νησί. Συναγωνίζονται για να γίνουν οι πατέρες ενός παιδιού το οποίο θεωρούν ορφανό και το οποίο δεν ξέρουν καν ακόμα, αλλά το οποίο θέλουν πάση θυσία να βαφτίσουν.

Τα κόλπα που εφευρίσκουν... όλοι μιλούν και μόνο ο Κύπριος δε λέει τίποτα. Φαίνεται λες και η δύναμη της θέλησης που δόθηκε στο νησιώτη από την ιστορία που έρχεται απ' έξω είναι μέρος μιας αναλλοίωτης μοίρας...

Γενιές Ανεξαρτησίας

ΤΑ ΖΙΚ-ΖΑΚ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Aydin Mehmet Ali

Γενές Ανεξαρτησίας

Όταν ήμουν 16 χρονών κέρδισα μια υποτροφία για τις ΗΠΑ. Μας είπαν να πάρουμε τα εθνικά μας κοστούμια και τη σημαία της χώρας μας. Πήρα τη σημαία που θεώρησα σημαία της χώρας μου και σχέδια παραδοσιακών στολών που μου έδωσαν οι δάσκαλοι μου. Στις ΗΠΑ συναντήθηκα με άλλους Κύπριους μαθητές και πριν διασκορπιστούμε, συγκρίναμε τις σημαίες και τις παραδοσιακές στολές. Θυμάμαι την έκπληξη στο πρόσωπο των άλλων Κυπρίων. Πώς μπορούσα να φέρω μια Τούρκικη σημαία σαν τη σημαία της χώρας μου; Δεν ήμουν Κύπρια; Δεν θυμάμαι την αντίδραση μου αλλά θυμάμαι τη στιγμιαία σύγχυση που με κατέλαβε. Αυτά έγιναν το καλοκαίρι του 1963. Μερικά χρόνια αργότερα, καθώς ταξίδευα στην Τουρκία, το 1971, ένας Τούρκος με διόρθωσε όταν παρουσίασα τον εαυτό μου σαν Τούρκισσα. "Δεν είσαι Τούρκισσα, είσαι Κυπρία!"

Και μετά, χρόνια αργότερα, ξαναθυμήθηκα αυτά τα παράξενα ζικ-ζακ της ταυτότητας μας σαν Τουρκοκύπριοι, όταν μια μαθήτριά μου, μου έγραψε σε ένα κείμενο για το θέμα της ταυτότητας.

"Όταν βλέπω νεαρούς Τούρκους σαν εμένα, που γεννήθηκαν στην Κύπρο και που είναι πε-

ρήφανοι για τη χώρα τους, νοιώθω μια ξαφνική αίσθηση απώλειας, κενού, χασίματος λες και θα ήθελα και εγώ να είχα αυτή την αίσθηση του ανήκω και της ταυτότητας" - 16χρονη Τουρκοκύπρια που γεννήθηκε στο Λονδίνο.

Η ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΑΚΗ ΓΕΝΙΑ ΤΟΥ '74

Η εξέγερση ενάντια στο παρελθόν

Nesie Yiasin

... Η αποδοχή της Κύπρου σαν της χώρας πατρίδας τους από τους Τουρκοκύπριους ποιητές οδήγησε στην υπεράσπιση της ιστορίας και της πολιτιστικής παράδοσης του νησιού, αλλά αυτή η πραγματικότητα δεν εκφράστηκε μόνο στην αλλαγή του περιεχομένου της ποίησης. Το 1974, σαν ένα σημείο καμπής με τεράστια ιστορική σημασία για τους Κυπρίους, επέτρεψε στους Τουρκοκύπριους να παραδεχτούν τις διαφορετικές τους ταυτότητες. Οι κοινωνικές αλλαγές ανάγκασαν τα "άτομα" Τουρκοκύπριους να αποκτήσουν συνείδηση του εαυτού τους με το να κάνουν ποιοτικά άλματα και να περάσουν μέσα από μια διαδικασία ψυχολογικών αλλαγών. Οι ποιητές από την άλλη είναι πιθανώς τα πιο εξατομικευμένα μέλη στην κοινωνία. Και είναι αυτό το "ατομικό" χαρακτηριστικό το οποίο δημιουργήθηκε από τις κοινωνικές αλλαγές και το οποίο διακατέχει τη νέα γενιά.

Οι οδυνηρές και αιματηρές εμπειρίες της χώρας γέννησαν μια νέα κοινωνική συνείδηση. Ο Mehmet Yiasin είπε χαρακτηριστικά σε μια συνέντευξη στο περιοδικό Cagdas.

"Εάν η ειρήνη, η αγάπη, η ζωή και φυσικά τα αντίθετα τους αντικατοπτρίζονται στα ποιήματα που έχω γράψει από την παιδική ηλικία, νομίζω ότι η πηγή είναι ο τρόπος ζωής. Γεννήθηκα στο μέσο πολέμων στην Κύπρο και πέρασα όλη μου τη ζωή σε πολέμους. Ξέρω ότι είναι πολύ δύσκολο να προσπαθήσεις να εξηγήσεις ή να κάνεις ανθρώπους που δεν είδαν ποτέ τους πόλεμο, να καταλάβουν πόσο τρομερό είναι, ακόμα και αν χρησιμοποιήσεις τις πιο εντυπωσιακές λέξεις, εικόνες ή γεγονότα. Αλλά αυτά που έζησα με ανάγκασαν να προσπαθήσω να το κάνω".

Μπορούμε να πούμε ότι η νεαρή ποίηση που αναπτύχθηκε μετά το '74 κουβαλά ένα πνεύμα ενάντια στο '74. Οι νέοι, οι δημιουργοί αυτής της ποίησης καθιέρωσαν τις ποιητικές τους ταυτότητες με αυτή τη "διαμαρτυρία". Έτσι αντιτάχθηκαν στις κοινωνικές παραδόσεις, εξε-

γέρθηκαν και απέκτησαν κουράγιο το οποίο από μόνο του είναι φορέας των καλών νέων για τη γέννηση πραγματικών ποιητών και ποίησης. Υπάρχουν νέα και διαφορετικά επιχειρήματα στους ποιητικούς κύκλους των Τουρκοκυπρίων σήμερα. Η ποίηση δεν γράφεται πλέον για να απαγγέλεται σε μεγάλες πλατείες όπου κυματίζει η σημαία του "εισαγόμενου εθνικισμού". Και για να κάμει τις καρδιές μιας μικρής μειοψηφικής κοινότητας να τρεμοπαίζουν από συγκίνηση. Πολλές από τις κυρίαρχες λέξεις και εικόνες από την ποίηση της προηγούμενης περιόδου αποκλείονται με μια αντίθεση που είναι από μόνη της μια αντίδραση. Οι νέοι άνθρωποι δεν χρησιμοποιούν πλέον λέξεις όπως μάρτυρας, ήρωας και εχθρός. Αυτό είναι ανάλογο με αυτό που συνέβηκε στη Γερμανική γλώσσα στο παρελθόν. (Μετά την περίοδο του φασισμού οι Γερμανοί συγγραφείς απόφευγαν συνειδητά έννοιες που χρησιμοποιούσαν οι φασίστες παρόλο που οι τελευταίοι χρησιμοποιούσαν και λέξεις με θετικό νόημα. Αυτό αδυνατίζει τη γλώσσα. Το ίδιο μπορεί να ειπωθεί και για την Τουρκία. Καθώς οι Τούρκοι φασίστες έδωσαν διαφορετικά νοήματα στις λέξεις που συνδέονται με την Κεντρο-Ασιατική Τουρκική κουλτούρα, οι προοδευτικοί Τούρκοι συγγραφείς τις απέφευγαν).

Οι νέοι με τη δουλειά τους στα περιοδικά Sanat Emegi (Μάιος 1979) και Karanfil (1980) έκαναν τη δικιά τους συνεισφορά στην αρχή μιας νέας παράδοσης στην Τουρκοκυπριακή ποίηση. Λέξεις που συνδέονταν με την Κυπριακή Ιστορία και κουλτούρα άρχισαν να εμφανίζονται. Η αλλαγή έφερε νέα ζωή και νέες γεύσεις στην Τουρκοκυπριακή ποίηση και άρχισε να εμφανίζεται μια διαφορετική μόδα. Μερικές φορές έφτανε σε τέτοια άκρα που κάποιος μπορούσε να απορήσει αν ένα κείμενο ήταν "ποίηση ή τουριστικό φυλλάδιο". Νομίζω ότι ο λόγος για την επίμονη εμφάνιση της έννοιας της κυπριοσύνης στην ποίηση ήταν ότι για χρόνια προσπάθησαν να κάνουν τους ποιητές να ξεχάσουν ότι είναι "Κυπριαί". Και αυτοί επιμένουν με πείσμα να λένε "είμαι Κύπριος/α". Δε νομίζω κανένας ποιητής οποιασδήποτε χώρας σήμερα να ξεκινά μια συζήτηση πάνω στο θέμα "είμαι από την Τουρκία" ή "είμαι από την Αγγλία". Σύμφωνα με την έρευνα μου στα τελευταία 3 βιβλία του κ. F. Demirag, 22 poems περιέχουν οι λέξεις "Μεσόγειος - από τη Μεσόγειο", 8 ποιήματα περιέχουν τη λέξη "Κύπριος". Και η λέξη ελιά, που συμβολίζει την κυπριοσύνη, χρησιμοποιείται 48 φορές...

Η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΓΕΝΙΩΝ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

για την ταινία "Κύπρος αγάπη μας"

Ο Πανίκος Χρυσάνθου είναι ίσως ο καλύτερος Κύπριος σκηνοθέτης και σίγουρα ο άνθρωπος που τόλμησε να "τα πει" - ότι υπάρχει στην πραγματικότητα και εν δυνάμει κυπριακός κινηματογράφος. Οι "εντολοδόχοι των Αθηνών" στην αδυναμία τους να δημιουργήσουν οι ίδιοι, τον παρέλαβαν σαν σύμβολο του "εθνικού εχθρού". Ο Νιαζί είναι ένας Τουρκοκύπριος όταν επισκέπτεται τη νότια Κύπρο, ξένος με 2-3 διαβατήρια στη Γερμανία ή την Αγγλία. Η συνάντηση των 2 προσφύγων μιας σχεδόν συμβολικής εξορίας - μιας εξορίας που ξεκινά από το βίωμα του να είσαι Κύπριος σε μια χώρα που είναι σημειολογικά κατεχόμενη από τις γειτονικές χώρες - ήταν και η αναπαράσταση μιας συνάντησης των ιθαγενών τη στιγμή που ραγίζει ο καθρέφτης του αποικιακού λόγου που αντιστρέφει τις εικόνες και μεταβάλει τον τόπο σου σε εξορία

Μεγάλωσαν και οι δυο με τις φαντασιώσεις άλλων - ένωση, διχοτόμηση - και τώρα προσπαθούν να ξαναδικεικίσουν σημειολογικά το χώρο τους. Ο Νιαζί με τον διαλεκτικό Ορθολογισμό των κοινωνικών επιστημών - ο Πανίκος με τη μαγεία της ποίησης των εικόνων. Των λεπτομερειών. Ένας αυτοδίδακτος σκηνοθέτης, ένας κοινωνικός επιστήμονας που παίζει (ή παίζεται) σαν πίνγκ-πόγκ στις Ευρωπαϊκές μητροπόλεις. Ο Νιαζί έχει πίσω του το βιβλίο "ολική Κύπρος" ο Πανίκος της ταινία "Λεπτομέρεια στην Κύπρο". Δεν είναι λοιπόν απλά η συνάντηση 2 τώως εθνικών εχθρών και δυο αισθητικών - είναι και η συνάντηση του όλου και του συγκεκριμένου.

Η ταινία τους είναι ένας τριπλός διάλογος. Ανάμεσα τους, των λέξεων και των εικόνων με της ποιητικής αφήγησης του Πανίκου, του κινηματογραφιστή με το διαλεκτικό λόγο του Νιαζί, του φιλόσοφου, του κοινωνικού επιστήμονα. Η ταινία είναι οριακό έργο τέχνης αλλά και ένα ντοκουμέντο για τη συνάντηση των 2 γενιών της Ανεξαρτησίας - της Ελληνοκυπριακής και της Τουρκοκυπριακής.

Η ταινία προβλήθηκε στη Γερμανία με πολύ καλά σχόλια (αναδημοσιεύουμε ένα στην επόμενη σελίδα) και έγινε και μια παράσταση στην Κύπρο. Αναζητούνται ακόμα (μέχρι που γράφεται αυτό το σημείωμα) λεφτά για να εγγραφούν οι υποτίτλοι. Είναι και αυτό σημάδι της Ιστορίας σε μια εποχή που οι Kitsch ανδριάντες κινδύνευαν να πέσουν και να σκοτώσουν και κανένα περαστικό. Εθνική Αποικιοκρατία και Underground.

Το κυρίως κείμενο είναι του Πανίκου Χρυσάνθου για τη συνάντηση με τον Νιαζί.

Ομάδα του Βερολίνου για την επαναπροσέγγιση

ΚΥΠΡΟΣ

Γνώρισα τον Νιαζή την άνοιξη του '88. Μόλις είχε έρθει από το Λονδίνο για να συμμετάσχει σε μια συζήτηση για το κυπριακό, που θα γινόταν στην Πύλη Αμμοχώστου. Το να έρθει ένας Τουρκοκύπριος για μια εκδήλωση "στο νότο", ήταν τότε κάτι ασυνήθιστο. Από το καλοκαίρι του 74 ζούμε εντελώς χωρισμένοι χωρίς καμιά επικοινωνία αναμεταξύ μας. Το 88 ήταν η χρονιά που ο Βασιλείου εκλέχτηκε πρόεδρος υποστηρίζοντας καθαρά και ειλικρινά ομοσπονδιακή λύση. Υιοθέτησε απέναντι στους Τουρκοκύπριους - πρώτος αυτός μετά το διαχωρισμό μας - την πολιτική της επαναρπροσέγγισης. Προσπάθησε να τους πείσει ότι μια ομοσπονδιακή λύση συμφέρει και τους ίδιους.

Εγώ ο ίδιος ήμουν τότε αρκετά επιφυλακτικός με την "αφέλεια" του Βασιλείου που έλεγε, ότι θα φέρει λύση μέσα σε μερικούς μήνες κι ο Νιαζή κριτικάρε αυτή τη στάση μου. Για τους τουρκοκύπριους, είπε, που για 14 χρόνια ζούσαν συνηθισμένα, κοινωνική και οικονομική νεχρή πολιτική, η πολιτική του Βασιλείου απομόνωση, η πολιτική που έλεγε, ότι τελούσε μια ελπίδα. Συνειδητοποίησα τότε για πρώτη φορά τόσο καθαρά πόσο άμεση επίδραση της πολιτικής μας, πόσο μεγάλη είναι η αλληλεπίδραση της κάθε μας πράξης - παρά τον φαινομενικά τέλει διαχωρισμό. Στη συζήτηση ο Νιαζή μίλησε για την "κοινή μας πατρίδα Κύπρο". Είπε ότι η συνειδητοποίηση ότι έχουμε την ίδια πατρίδα συνδέει τον ένα μας με τον άλλο, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι πρέπει να αποκηρύξουμε την εθνική μας καταγωγή ή οτιδήποτε άλλο μας κάμνει να διαφερόμαστε.

Ενωίωθα ότι οι ιδέες μας είναι πολύ κοντά. Γρήγορα γίναμε φίλοι κι αποφασίσαμε να δουλέψουμε μαζί. Ξεκινήσαμε με την προετοιμασία της "Συνάντησης του Βερολίνου", που έγινε στα 89, που είχε ως σκοπό να φέρει μαζί 20 ανθρώπους από τις δυο κοινότητες της Κύπρου, οι οποίοι ήταν πολιτικά ενεργοί κι είχαν επιρροή στην κοινωνία. Σ' αυτήν την πόλη που ήταν τότε διαιρεμένη (όπως ακριβώς σήμερα και η πατρίδα μας) γνωριζόμαστε για τέσσερις μερες, συζητούσαμε, για να φτιάξουμε στο τέλος, μια κοινή επιτροπή, την οποία αποτελούσαμεν όλοι που συμμετάχουμε στη Συνάντηση, Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι.

Στη συνέχεια κάναμε οι δυο μας διαλέξεις για την Κύπρο στο Λονδίνο και το Βερολίνο. Σ' αυτές τις διαλέξεις θιώσαμε την εκπληκτική εμπειρία ότι η κοινή μας επιχειρηματολογία ήταν πειστική στους ακροατές, και διαπιστώσαμε ότι αυτοί οφειλόταν στο γεγονός ότι και οι δυο μαζί αναπτύσσαμε μια μοναδική δυναμική. Το να κάναμε μια μοναδική δυναμική, το να κάναμε μια πρόκληση, αφενός στο επίπεδο της προσωπικής εμπειρίας, κι αφετέρου σαν μια ευκαιρία να προκαλέσει ο καθένας τις εθνικιστικές δυνάμεις της κοινότητας τους.

Ξανά μια χώρα, μια ομοσπονδία. Γνωρίστηκαν το 1988, μαζί προετοίμασαν τη "Συνάντηση του Βερολίνου", της οποίας σκοπός ήταν να φέρει μαζί 20 Κυπρίους κι από τις δυο πλευρές, με πολιτικά ενδιαφέροντα και με επιρροή στις κοινότητες τους. Δεν ήταν τυχαία η επιλογή του Βερολίνου, που τότε ήταν μια μοιρασμένη πόλη. Δημιουργήθηκε μια επιτροπή, ξεκίνησαν οι διαλέξεις και ταυτόχρονα άρχισε η προετοιμασία μιας κοινής ταινίας, την οποία θα δούμε σήμερα στην εκπομπή "Το μικρό τηλεοπτικό έργο" (παιχνίδι) του ZDF.

Η ταινία "Κύπρος, αγάπη μας" είναι ένα μικρό, ήσυχο ταξίδι στο στοχασμό και της μνήμης. Είναι ακριβώς οι προσωπικές εξομολογήσεις και οι συνομιλίες με φίλους και γνωστούς κι απ' τα δυο κομμάτια της χώρας, που σπάζουν τη "μια" άποψη, άσχετο αν προέρχεται από την Ελληνική ή την τουρκική πλευρά. Βουκολικές-παρδεισικές εικόνες από την ποιμενική ζωή και τη φιλοξενία εναλλάσσονται μέσα στην ταινία με ντοκουμέντα του παραλογισμού. Επανερχονται ξανά και ξανά συμματοπλέγματα και σκουριασμένα βαρέλια, που είναι τόσο αυτοσχέδια όσο είναι μόνιμα τα κομμάτια της διαχωριστικής γραμμής στα "πράσινα σύνορα". Μια άσπρη γραμμή χωρίζει το δώμα ενός σπιτιού, όπου είναι ένα φυλάκιο των Η.Ε., όπως η διαχωριστική γραμμή ενός γηπέδου. Τα σύνορα περνούν από τη μέση του σπιτιού", λέει ο στρατιώτης των Η.Ε. Κάτι τέτοιο το ξέρουμε πολύ καλά εδώ στη χώρα μας. Και πρέπει κάποιος να προσέχει από τη ψεύτικη, τη θιαστική ελπίδα. Να όμως που οι δυο δημιουργοί κάθονται στο τέλος της ταινίας πάνω στο πεζούλι των δώματων, δεξιά και αριστερά της δια-

Στο μεταξύ οι εθνικές συγκρούσεις στην πρώην Σοβιετική Ένωση και τη Γιουγκοσλαβία πήραν εγκληματικές διαστάσεις. Η δική μας σύγκρουση στην Κύπρο έμοιαζε μ' ένα πρώιμο μοντέλλο του πολέμου στα Βαλκάνια. Εμείς είχαμε ξεκινήσει εδώ και χρόνια τον πόλεμο μας, γενηθήκαμε ήδη αυτό που σήμερα αποκαλούν "εθνικές εκκαθαρίσεις", με δυο λόγια καταφέραμε αυτό που φαινόταν ακατόρθωτο - να χωριστούμε πλήρως και να μοιράσουμε τη χώρα μας για να αρχίσουμε να καταλαβαίνουμε σιγά-σιγά ότι έτσι είμαστε τελικά και οι δυο ηττημένοι. Οι νικημένοι έχασαν τα σπίτια τους, οι νικητές μπορεί να "κέρδισαν" τη διχοτόμηση, χάνουν όμως μέρα με τη μέρα την ταυτότητα τους γιατί αποκόπηκαν από τις ρίζες τους. Βλέπουν πως ότι κέρδισαν με τη βία είναι αθέατοι κι εγκυμονεί κινδύνους.

Μ' αυτή την ταινία θελήσαμε να δείξουμε τον παραλογισμό της διχοτόμησης. Θελήσαμε να δείξουμε τι σημαίνει να χωρίζεται στα δυο ένα μικρό νησί, όπου οι άνθρωποι για εκατοντάδες χρόνια έζησαν μαζί. Θελήσαμε να δείξουμε που οδηγά τελικά ο τυφλός φανατισμός. Ότι τα θύματα του είναι οι απλοί άνθρωποι, ανεξάρτητα που γλώσσα μιλούν ή σε ποια θρησκεία πιστεύουν. Γ' αυτό κι οι πρωταγωνιστές της ταινίας μας είναι αυτοί οι απλοί άνθρωποι, αυτοί που βίωσαν μέσα από την προσωπική τους ιστορία την ιστορία της Κύπρου.

Το ότι μ' αυτή την ταινία μπαίναμε και οι δυο σ' ένα ριψοκίνδυνο παιχνίδι, το ξέραμε από την αρχή. Η καθεμιά από τις δυο πλευρές έχει διαμορφώσει τη δική της εκδοχή στην περιγραφή της ιστορίας με το αποτέλεσμα να θεωρεί την εκδοχή του αντιπάλου σαν "εχθρική προπαγάνδα". Μια ταινία όπως η δική μας, η οποία δείχνει σεβασμό και στον πόνο του "εχθρού", η οποία αναγνωρίζει ότι και η άλλη πλευρά μπορεί να έχει δίκιο, μπαίνει αυτόματα σε αντίπαθεση με αυτή την πολιτική, και δεν είναι απίθανο να χαρακτηριστεί και σαν προδοτική.

Η ταινία γυρίστηκε κάτω από πολύ δύσκολες συνθήκες. Η επικοινωνία σε μια διαιρεμένη χώρα όπως είναι η δική μας είναι μια εξαιρετικά πολύπλοκη και παράλογη υπόθεση: Εγώ λ.χ. δεν μπορώ να πάω στο "βορρά", ενώ ο Νιαζή, που είναι και πολίτης της "Τουρκικής Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου", για να περάσει τη διαχωριστική γραμμή - το "τείχος" μας, πρέπει να ταξιδέψει πρώτα στο Λονδίνο, κι από εκεί στη Λάρνακα, όπως και όποιος θέλει να περάσει από τη "θόρεια" στη "νότια" Λευκωσία (που είναι 150 μέτρα περίπου). Έτσι μερικές λήψεις στην πράσινη γραμμή είτε έγιναν κρυφά είτε με τη βοήθεια των στρατιωτών των Ηνωμένων Εθνών.

Πανίκκος Χρυσάνθου
journal Iou-Bohtheia των στρατιωτών των Ηνωμένων Εθνών.

(Δημοσιεύτηκε στο περιοδικό ZDF-Monats journal Iou-Bohtheia της μετάδοσης της ταινίας) Ιουλίου 1993, με την ευκαιρία της μετάδοσης της ταινίας)

Γενικές Ανεξαρτησίας

Μια ταινία η οποία δείχνει σεβασμό στον πόνο του εχθρού, η οποία αναγνωρίζει ότι και η άλλη πλευρά μπορεί να έχει δίκιο μπορεί να χαρακτηριστεί και προδοτική

χωριστικής γραμμής, και αυτό φαντάζει σαν χλευασμός ενός αναχρονισμού. Ναι, οι πληγές είναι τόσο βαθιές, για να κάνουν τη συμφιλίωση εύκολη.

Στα κινηματογραφικά ντοκουμέντα και τις μαρτυρίες θυμίζουν οι δυο δημιουργοί της έναρξη της σύγκρουσης. Πως επίσης ξεκίνησε αυτή η σύγκρουση μέσα στο ίδιο τους το κεφάλι. Πώς άκουσαν για πρώτη φορά τις λέξεις "ένωσης" και "taksim" (διχοτόμηση) και δεν ήθελαν να το πιστέψουν. "Δεν θα μπορούσα να φανταστώ ποτέ, ότι υπήρχε πιθανότητα να πραγματοποιηθεί μια τόσο ανόητη κι απάνθρωπη ιδέα (ή διχοτόμηση)", λέει ο Χρυσάνθου. Κι όμως, ο παραλογισμός θα γινόταν πραγματικότητα σε μερικά χρόνια.

Τόσο για τον ίδιο, όσο και για τον τουρκικής καταγωγής φίλο του, θα γινόταν το ίδιο τους το σπίτι απλησίαστο. Η διαφορά δεν είχε ξεκινήσει ανάμεσα στους γείτονες τους, την έφεραν απ' έξω. Στην αρχή με συνθήματα, ύστερα με επιθέσεις των οργανωμένων φανατικών εναντίον του άμαχου πληθυσμού. Μια μέρα έφτασαν στο σημείο να μη μιλά πια στον καφενέο ο γείτονας του γείτονα. Η σύγκρουση φαινόταν αναπόφευκτη. Τα πρώτα συμματοπλέγματα. Εκκένωση πληθυσμού, τελικά το κύμα της προσφυγιάς με 160.000 ανθρώπους να περνούν τα "πράσινα σύνορα" για να γλυτώσουν. Στους διαλόγους γίνεται καθαρό και στους δυο ότι το άδικο δεν μπορεί έτσι απλά να κρυφτεί κάτω από το χαλί. Είναι πολύ δύσκολο να συχωρεθούν οι εγκληματικές πράξεις. Μια μάνα έχασε το δεκατετράχρονο γιο της, τον απήγαγαν και μερικές μέρες αργότερα τον σκότωσαν. "Εχτυπούσαμεν τα κεφάλια μας με πέτρες κι εσχίζαμεν τα ρούχα του πόνο μας", λέει, και αυτό ηχά σαν μια υπενθύμιση από τη Βίβλο. Κι άλλοι άνθρωποι μιλούν έτσι. Όπως λ.χ. ο μωαμεθανός βοσκός, ο οποίος πριν 30 χρόνια πήρε για γυναίκα μια χριστιανή παρά τη θέληση του περιβάλλοντος του, κι από τότε ζει μαζί της ευτυχισμένα και ειρηνικά. "Μα τον Αλλάχ, δεν το υπολόγισα ότι τώρα το κακό θα πάει 18 χρόνια", λέει ο βοσκός. Και μια μάνα, η οποία κτηπήθηκε από τους Τούρκους, γιατί σαν ταβερνιάρισσα σέρβρισε Έλληνες πελάτες, λέει: "Ν' ανοίξουν τους δρόμους, να πηγαίνουμε όπου θέλουμε. Η Κύπρος δεν είναι πιο μεγάλη από ένα πορτοκάλι". Το πιο πάνω ως μη θεωρηθεί απλά σαν αυτό που πολλές φορές καταγελάται ως "γνήσια λαϊκή ευαισθησία", αλλά σαν έκφραση υψηλής λογικής. Προσπάθειες σαν αυτή, να δείξουν την ιδιαιτελική ζωή και την ισχυρή πολιτική στους ισοπεδωτικούς συσχετισμούς της, θα έπρεπε να υπάρχουν περισσότερες. Πίσω απ' αυτή την ταινία στέκει η υπομονή των τελευταίων 18 χρόνων μετά τον πόλεμο. Θα ήταν δυνατό ασφαλώς να ήταν πιο σύντομη.

Wilfried Geldner

εφημερίδα "Süddeutsche Zeitung", 20 Ιουλίου 1993

Η ΚΟΙΝΗ ΜΑΣ ΠΑΤΡΙΔΑ

ΧΕΙΡΑΨΙΑ ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΑ ΣΥΡΜΑΤΟΠΛΕΓΜΑΤΑ

ΠΩΣ ΔΥΟ ΚΥΠΡΙΟΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΣΤΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΟΥΝ ΝΑ ΥΠΕΡΠΗΔΗΣΟΥΝ ΤΑ ΣΥΝΟΡΑ ΣΤΗΝ ΙΔΙΑ ΤΟΥΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Δυο Κύπριοι, κινηματογραφιστές και δημιουργοί, συναντιούνται σ' ένα εγκατελειμμένο ξενοδοχείο στο μέσον της χωρισμένης πρωτεύουσας της Κύπρου Λευκωσίας. Ο Πανίκκος Χρυσάνθου, ο κινηματογραφιστής, είναι ελληνικής προέλευσης. Το 1974 οι Τούρκοι έδωξαν αυτόν και την οικογένεια του από το βόρειο τμήμα της χώρας. Σήμερα ζει στο νότιο τμήμα του νησιού. Ο Niyazi Kizilyürek, συγγραφέας τουρκικής καταγωγής ήδη από το 1974 διέφυγε με την οικογένεια του από την ελληνική εθνική φρουρά, που ήταν υπό τη διοίκηση της χούντας και, μετά την τουρκική εισβολή, μετακινήθηκε στον τουρκικό κατεχόμενο βορρά.

Τώρα συναντιούνται οι δυο τους μπροστά από ένα στρογγυλό τραπέζι. Μόνοι τους, όπως φαίνεται - από την άλλη όμως δεν είναι. Και οι δυο τους ανήκουν σ' ένα νόστιμο κίνημα, που ολοένα και μεγαλώνει, και το οποίο θέλει να συμβάλει ώστε η Κύπρος να μπορέσει να γίνει

ΣΧΟΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ "Η ΚΥΠΡΟΣ ΠΕΡΑΝ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ" ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΠΛΗ ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΛΙΤ

Το βιβλίο "Η Κύπρος πέραν του έθνους" του Νιαζί Κιζιλγιουρεκ είναι μια εντυπωσιακή προσπάθεια σύνθεσης ιδεών και μοντέλων από 3 κλάδους (Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Πολιτική Επιστήμη) και από 2 συνήθως αντίπαλες σχολές (τη γερμανική Ιστορική Σχολή και την Αγγλοσαξωνική Φιλελεύθερη πλουραλιστική). Το πεδίο της σύνθεσης είναι η Κυπριακή Ιστορική εμπειρία - η οποία, από μια άλλη σκοπιά είναι και η πηγή έμπνευσης για μια τέτοια σύνθεση. Αν όχι για τίποτα άλλο αυτό το βιβλίο είναι σημαντικό για την ευρύτητα του οράματος της σύνθεσης.

Στο κείμενο που ακολουθεί θα ασχοληθώ κατά κύριο λόγο με τη συνεισφορά του βιβλίου στην κυπριακή κοινωνιολογία - ενός κλάδου που βρίσκεται ακόμα σε ανοικτό ή κρυφό διάλογο με το έργο του Μιχαήλ Ατταλίδη και ιδιαίτερα με το βιβλίο του "Cyprus: Nationalism and International politics" το οποίο μπορεί να θεωρηθεί σαν η αρχή της προβληματικής αυτού του κλάδου. Η επίδραση του Ατταλίδη στο έργο του Νιαζί είναι εμφανής αλλά θα πρέπει να τονίσουμε και τις διαφορετικές αφηγήσεις με μια αναφορά στην ίδια την ιστορική συνέχεια της προβληματικής του Νιαζί. Ενώ ο Ατταλίδης τονίζει έντονα το διεθνές πλαίσιο μέσα στο οποίο διαμορφώθηκαν οι εσωτερικές ισορροπίες και συγκρούσεις στην Κυπριακή κοινωνία, ο Νιαζί ξεκινά ουσιαστικά ανάποδα - από την εσωτερική διαλεκτική και τις συγκρούσεις της κυπριακής κοινωνίας (ανάμεσα στις 2 εθνικές ιδεολογίες και στις ελίτ των 2 κοινοτήτων). Η βασική αιχμή του πρώτου του βιβλίου στα Ελληνικά ("Ολική Κύπρος") είναι η ανάλυση της ανόδου των 2 εθνικών κινημάτων (του Ελληνονεωτερισμού και του Τουρκοδικομοτισμού) και των τοπικών μηχανισμών και ομάδων (ελίτ) που στήριξαν αυτήν τη διαδικασία. Η έννοια της ολικής Κύπρου που προτείνεται σε εκείνο το βιβλίο έχει έντονα τα στοιχεία της διαλεκτικής σύνθεσης (σε ένα αναλυτικό πλαίσιο βασισμένο πιο πολύ στο Χέγκελ παρά στον Μαρξ). Αν ο Ελληνικός εθνικισμός θρωρηθεί σαν η "θέση" και ο Τουρκικός η "αντίθεση" η ολική Κύπρος προτείνεται σαν η εν δυνάμει "σύνθεση", μπροστά στο αδιέξοδο και την αδυναμία των 2 εθνικισμών να επικρατήσουν. Στο βιβλίο "Η Κύπρος πέραν του Έθνους" ο Νιαζί προχωρεί στον πολιτικό προσδιορισμό της Χεγκελιανής συνειδησης της "ολικής Κύπρου" - στο Ομοσπονδιακό πλαίσιο μιας πλουραλιστικής κοινωνίας των πολιτών. Σ' αυτό το πλαίσιο φαίνονται καθαρά οι νέοι επηρεασμοί στην σκέψη του Νιαζί από την φιλελεύθερη - πλουραλιστική σχολή και από την προβληματική της νέας Αριστεράς για τη διαφορετικότητα, τον Άλλο και την κοινωνία των πολιτών. Η δημιουργία (ουσιαστικά η αναδημιουργία της Κυπριακής Δημοκρατίας σε ομοσπονδιακό πλαίσιο) μιας μη εθνικής πολιτείας στην οποία διασφαλίζεται η **συμμετοχή όλων** (ανεξαρτήτως θρησκείας, γλώσσας, εθνοτικής (ethnic) ταυτότητας κλπ) σαν ισοτίμων πολιτών μέσω του συντάγματος και η **αυτονομία** μέσα από τις ομόσπονδες περιοχές είναι μια εφαρμογή της ιδέας της ολικής Κύπρου σαν σύνθεση των 2 εθνικών κινημάτων.

Ενώ ο Νιαζί αναγνωρίζει την ιστορική συνεισφορά των 2 εθνικών κινημάτων και σε ορισμένες στιγμές του κειμένου μπορεί εύκολα να διαγνώσει ένα σεβασμό για τους "γέροντες Επαναστάτες" εντούτοις προχωρεί χωρίς ιδιαίτερο ενδοιασμό και σε μια άλλη καινοτομία: Στην παρουσίαση της ιστορικής σχετικότητας της έννοιας του έθνους όπως φαίνεται καθαρά από την πρόσφατη κοινωνική - ιστορική έρευνα και βιβλιογραφία. **Το έθνος παρουσιάζεται σαν μια συγκεκριμένη πολιτιστική ταυτότητα που δημιουργήθηκε τους 2 τελευταίους αιώνες και η οποία είναι άμεσα συνδεδεμένη με την άνοδο του συγκεντρωτικού κράτους και του νεοσποικιακού συστήματος εξουσίας.** Σ' αυτό τον τομέα, ωστόσο, ο Νιαζί παραμένει στο γενικό θεωρητικό επίπεδο και δεν συνεχίζει τη συζήτηση που ξεκίνησε στο προηγούμενο βιβλίο του για τις διαδικασίες "οικοδόμησης της εθνικής συνειδησης" στην Κύπρο. Μέρος του προβλήματος είναι ότι ο Νιαζί υπερτονίζει το κοινωνιολογικό αναλυτικό μοντέλο της

θεωρίας των ελίτ, παραγνωρίζοντας εν μέρει τις συγκρούσεις ανάμεσα στις ελίτ και τις "μάζες" όπως και τους μηχανισμούς διάχυσης της ηγεμονικής ιδεολογίας (όπως ο εθνικισμός) ανάμεσα στα διάφορα στρώματα του πληθυσμού.

Το πιο ενδιαφέρον σημείο του βιβλίου κοινωνιολογικά, είναι η έννοια της **διπλής αντεπανάστασης** των 2 ελίτ ενάντια στην αλληλοεξάρτηση που τους επέβαλε το συνταγματικό πλαίσιο της Ζυρίχης (η Ε/Κ ελίτ έκανε τη δικιά της αντεπανάσταση το 1963 με τα 13 σημεία και η Τ/Κ μετά την εισβολή του '74). Αυτή η αντίληψη - εισηγήση είναι όντως ενδιαφέρουσα και αξίζει να συζητηθεί γιατί προσδίδει ένα σαφές ιστορικό πλαίσιο στην πρόσφατη κυπριακή εμπειρία. Και αξίζει να ελπίζει κανείς ότι αυτή η συζήτηση θα γίνει. Σαν αρχή για ένα τέτοιο διάλογο θα ήθελα να θέσω 2 παρατηρήσεις - κριτικά σχόλια.

α) Η έννοια της αντεπανάστασης προϋποθέτει την έννοια της επανάστασης. Ο Νιαζί φαίνεται να υπονοεί, χωρίς όμως να το αναλύει ότι η ανεξαρτησία και η Κυπριακή Δημοκρατία ήταν η Επανάσταση - η εν δυνάμει σύνθεση της "ολικής Κύπρου" που ανέπτυξε στο πρώτο του βιβλίο.

Η έννοια της Επανάστασης σ' αυτό το δεύτερο βιβλίο όμως είναι μετέωρη γιατί η Ζυρίχη με τα δικαιώματα επέμβασης και τις κυρίαρχες βάσεις κάθε άλλο παρά επανάσταση φαίνεται να ήταν. Πι-

Το ξεπέραςμα του παρελθόντος προϋποθέτει ότι θα το βιώσουμε σαν ιστορικό γεγονός και όχι σαν νεκρόφιλη εμπειρία του παρόντος. Πρέπει να ολοκληρώσουμε την Επανάσταση της Ανεξαρτησίας με τη δημιουργία μιας νέας καθημερινότητας

A.Π

στεύω ωστόσο ότι ο Νιαζί άγγιξε πάνω σε κάτι εξαιρετικά σημαντικό - **η Ανεξαρτησία και η Κυπριακή Δημοκρατία ήταν Επανάσταση αν ερμηνευτούν κατ' αρχήν σαν συμβιβασμός των εθνικών εχθρών αλλά και πιο ουσιαστικά σαν η πρώτη φορά που οι Κύπριοι αποκτούσαν το δικαίωμα να αυτοκυβερνηθούν.** Με αυτήν την έννοια η αλληλοεξάρτηση που προνοούσε το σύνταγμα ήταν συμβιβασμός αλλά και η επίσημη κατοχύρωση της Ιστορικής συμβίωσης (και αλληλεξάρτησης) Ε/Κ και Τ/Κ για αιώνες. Νομίζω ότι ο Νιαζί επικεντρώνοντας την ανάλυση του στην ελίτ παραγνωρίζει το επίπεδο της καθημερινότητας, της κοινής Ιστορικής εμπειρίας Ε/Κ και Τ/Κ το οποίο, σε τελική ανάλυση, αποτελούσε τον κοινωνικό ιστό της αλληλεξάρτησης από τον οποίο ήθελαν να αποσπαστούν τόσο εναγώνια οι 2 ελίτ. Χρειάζεται σ' αυτά τα πλαίσια μια σειρά ερευνών στον τομέα της συλλογικής λαϊκής μνήμης (πέρα από τις επίσημες εθνικές εκδοχές) και στις Ιστορικές ρίζες τόσο της συνειδησης της Ανεξαρτησίας (από τη δεκαετία του 1920) όσο και της διαδικασίας εμπέδωσης των εθνικών μύθων και την μεταλλαγή τους σε διαχωριστικές ιδεολογίες (αξίζει να θυμηθούμε λ.χ. ότι τα Οκτωβριανά του '31 ξέσπασαν γιατί ο μόνος Τ/Κ εθνικιστής (κεμαλικός) βουλευτής ψήφισε με τους Ε/Κ).

β) Παρά την προσπάθεια του ο Νιαζί αγωνίζεται νομίζω να κρατήσει τις ισορροπίες και τις ίσες αποστάσεις από τους 2 εθνικισμούς.

Δεν ξέρω τι έγινε στην Τ/Κ κοινότητα στην περίοδο 60-74 αλλά στην Ε/Κ υπήρχε μια πολυσύνθετη πραγματικότητα που είναι νομίζω δύσκολο να ερμηνευτεί με την ορθή μεν αλλά ελλειπτική θέση ότι ο βασικός στόχος της Ε/Κ ελίτ ήταν η ηγεμονία της στο νησί. Κατ' αρχήν νομίζω ότι δεν πρέπει να μιλούμε για 1 ελίτ η κοινωνική ομάδα όταν αναφερόμαστε στους Ε/Κ αλλά για 3. Η ηγετική ομάδα ήταν σαφέστατα το Μακαριακό κέντρο που κτί-

στηκε γύρω από χαρισματική φυσιογνωμία του Μακαρίου αλλά και τον παραγοντισμό και την πελατειακή σχέση των τέως καπετάνιων της ΕΟΚΑ με ένα μέρος του πληθυσμού. Το κράτος ουσιαστικά ήταν στα χέρια αυτής της ελίτ με κύριο άξονα το "κράτος εν κράτει" του τότε υπουργού Εσωτερικών Π. Γιωρκάτζη. Μια δεύτερη ομάδα - ουσιαστικά μια ολόκληρη μερίδα της κοινωνίας ανήκε στην Αριστερά (με τη δικιά της ελίτ και κομματική συντεχνιακή γραφειοκρατία).

Αυτή η ομάδα ήταν ουσιαστικά πολίτες Β' κατηγορίας στο καθεστώς των φακέλλων και του ρουσφετιού που έφτιαξε ο Γιωρκάτζης. Και μια τρίτη ομάδα που στήριξε τελικά την ΕΟΚΑ Β λειτούργησε σαν έκφραση αυτών που είδαν τα δικαιώματα, όνειρα ή την κοινωνική τους θέση / status να απειλούνται με τον εκμοντερνισμό που έφερε η Ανεξαρτησία.

Αυτές οι περίπλοκες ισορροπίες στην Ε/Κ κοινότητα οδήγησαν προοδευτικά σε μια όχι απλή αποδοχή της Ανεξαρτησίας αλλά και σε ένα αγώνα εξίσου ηρωικό όπως τον ανταποικιακό (για την Ε/Κ κοινότητα) - για την υπεράσπιση της Κυπριακής Δημοκρατίας από τις παρεμβάσεις των Αθηνών, του ΝΑΤΟ και της Κυπριακής ακροδεξιάς. Η τραγωδία που διαπιστώνει κανείς διαβάοντας το έργο του Νιαζί ήταν ότι αυτός ο αγώνας δεν έφτασε ποτέ στους Τ/Κ. **Ο ηγεμονισμός της πλειοψηφίας παρέμεινε αμείωτος παρά την εσωτερικό αγώνα της Ε/Κ κοινότητας να ολοκληρώσει την ανεξαρτησία και να υπερασπιστεί τη δημοκρατία.** Σ' αυτά τα πλαίσια η φυσιογνωμία του Μακαρίου θα παραμείνει σίγουρα αμφιλεγόμενη - όχι μόνο για ένα μέρος της Ε/Κ δεξιάς αλλά και για την πλειοψηφία της Τ/Κ κοινότητας. Ίσως όμως να είναι καιρός να αρχίσουμε μια συζήτηση για το Μακάριο σαν ιστορική φυσιογνωμία παρά σαν ένα πρόσωπο ή σαν πολιτικό. Ο Μακάριος ήταν σίγουρα ο χαρισματικός ηγέτης που έκφρασε με ένα σχεδόν μαγικό τρόπο (όπως όλοι οι χαρισματικοί ηγέτες άλλωστε) τη μετάλλαξη της Ε/Κ κοινότητας από την παραδοσιακή, αγροτική θρησκευτική κοινότητα στη μοντέρνα κοινωνία των πολιτών μιας κοσμικής Πολιτείας. Ταυτόχρονα ο Μακάριος σαν Κύπριος πρόεδρος υπήρξε ο θεμελιωτής όχι απλά της Ανεξαρτησίας αλλά και της υπόστασης της Κύπρου σαν διεθνούς υποκειμένου. Ότι και να νομίζει κανείς σήμερα για τους αδέσμευτους - στην μεταψυχροπολεμική εποχή - η ηγετική παρουσία του Μακαρίου σ' αυτό το διεθνές κίνημα υπήρξε η πιο σημαντική απόπειρα ολοκλήρωσης της Ανεξαρτησίας και τοποθέτησης της Κύπρου στο διεθνές χάρτη. Αυτή η κίνηση του Μακαρίου ως γνωστόν έγινε παρά την αντίθεση της Τ/Κ ελίτ. Στα πλαίσια της ανάλυσης του Νιαζί ήταν μια ηγεμονική κίνηση απέναντι της Τ/Κ. Όμως ιστορικά ήταν και μια κίνηση ολοκλήρωσης της Ανεξαρτησίας.

Ο Νιαζί κάνει ορισμένες ιδιαίτερα οξυδερκείς παρατηρήσεις για τις επιδράσεις του εθνικισμού πάνω στα άτομα (την ισοπέδωση των ατόμων - πολιτών) και στη ψυχολογική θωράκιση που δημιουργεί απέναντι στον πόνο του άλλου. Ταυτόχρονα στον πνευματικό τομέα ο εθνικισμός δημιουργεί πόλους αναφοράς (μυθικούς ή μυθολογικούς) τους οποίους οφείλουμε να αντιμετωπίσουμε κριτικά. Δεν χρειάζεται όμως να γκρεμίσουμε τα μαιωλωεία (τα οποία για μερικούς - κολλημένους ή μη - είναι ιερά) για να γράψουμε τη συνολική ιστορία της χώρας μας. Πρέπει κάποτε να μπορέσουμε να γράψουμε μια Ιστορία που να χωρά το Μακάριο, το Γρίβα, τον Κουτσιαούκ, το Ντεκτάς, το Σέρβα, τον Παπαϊωάννου, τον Αυξεντίου, τον Παπαφώτη, το Μένοικο, το Σαμψών, το Λουσσαρίδη, το Δώρο Λοΐζου, την ΕΟΚΑ Β και τη Δημοκρατική αντίσταση, την ΕΟΚΑ και την ΤΜΤ... Αν αυτά ακούγονται βέβηλα τότε μάλλον δεν συνειδητοποιούμε ότι ζούμε στην Κύπρο.

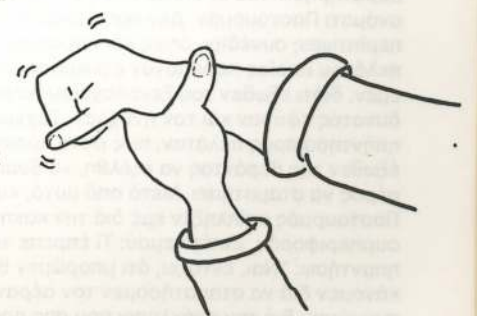
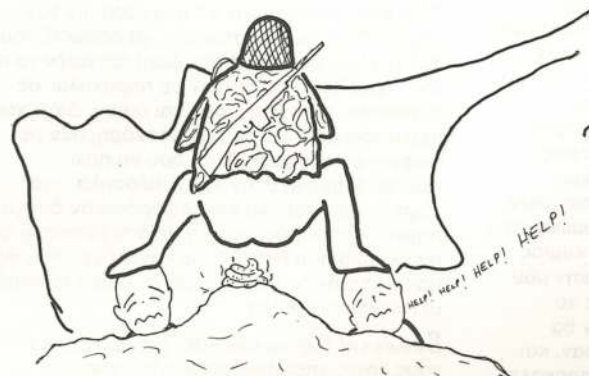
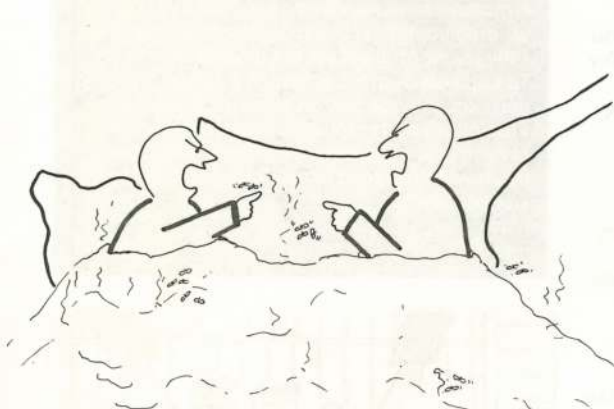
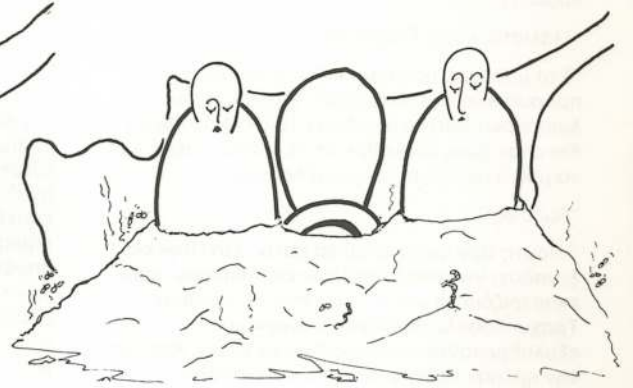
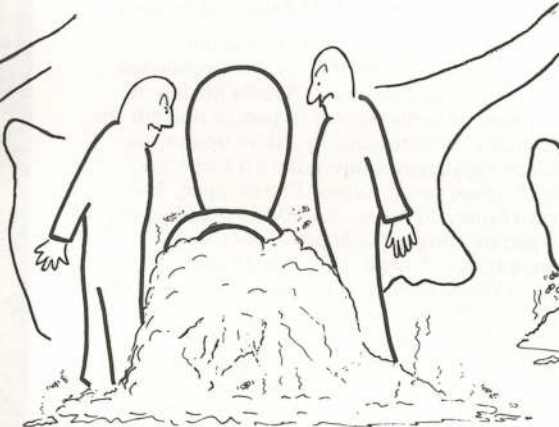
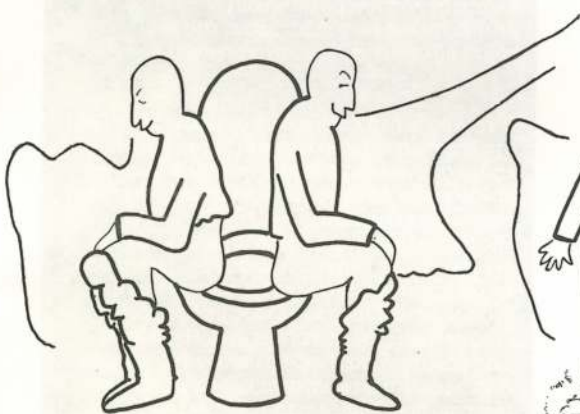
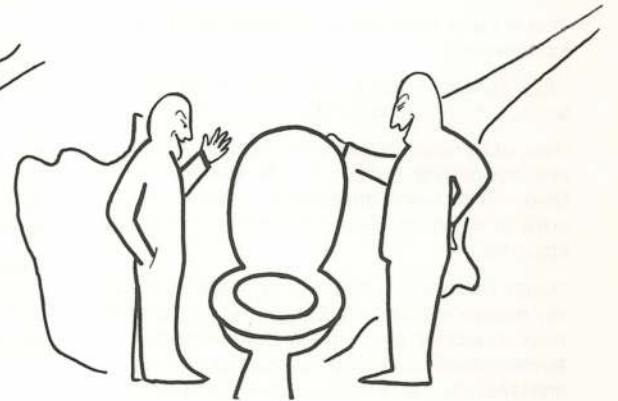
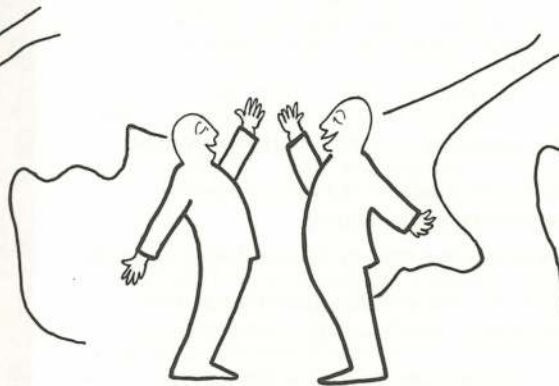
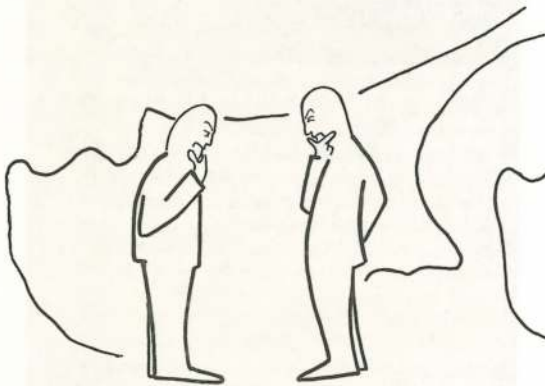
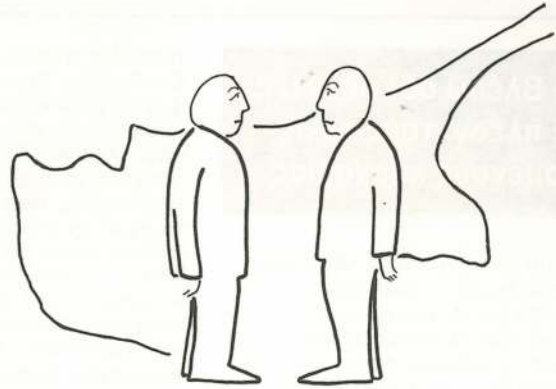
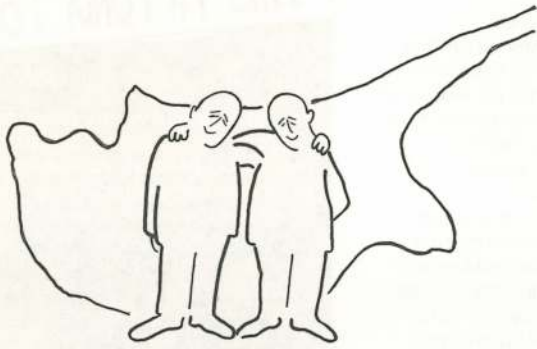

ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΠΑΡΕΞΗΓΗΣΕΩΣ ΜΕΤΑΞΥ ΙΘΑΓΕΝΩΝ

του Bertran

(η μια σκατολογική ερμηνεία του Κυπριακού προβλήματος)

Γενές Αναστασίας

Ο Μεταμοντέρνος Ιθαγενής:

ΔΙΑ ΤΗΝ ΒΑΘΥΤΕΡΗΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ

Βοήθεια! Βλέπω οδεφθέντες προς εμέ πλέον, τους τρεις απεφασισμένους καρχαρίας.

"Περιήλθεν εις την αντίληψιν εμού και πολλών πελατών, ότι κυκλοφορούν ανεξέλεγκτα λιμπούροι μέσα στο ξενοδοχείον. Μπορείς να μου πεις δεσποινίς Κατίνα, σαν υπεύθυνη δια την καθαριότητα, εάν το σοβαρόν αυτόν γεγονός περιήλθεν και στην ιδιικήν σου αντίληψιν;"

"Φυσικά, κύριε Παστουρμά, φυσικά έχει περιέλθει στην αντίληψιν μου".

"Και τί έχετε κάνει για την εξολόθρευση των λιμπούρων";

"Έχω καλέσει εταιρείαν υπευθύνων διά να ψεκάσει τα βλαβερά αυτά υποκείμενα".

"Ναι, αλλά τότε; Οι λιμπούροι εξακολουθούν να κυκλοφορούν ανενόχλητοι. Εδώ είναι ξενοδοχείον πέντε αστέρων, δεν επιτρέπονται αυτά τα πράγματα. Λιμπούροι πάσιν, λιμπούροι έρχονται".

"Κύριε Παστουρμά, Αράπηδες πολλοί διαμένουν την περίοδον ταύτην στο ξενοδοχείον, πεπόνια τρων, ψωμία καταβροχθίζουν, λιμπούρους φυσικόν είναι να προκαλούν διά την αποτελειώσιν των υπολειμμάτων της τροφής των".

"Δεσποινίς Κατίνα, σοβαρευθείτε. Το ζήτημα είναι σοβαρόν. Να περάσετε αύριον από το γραφείον μου, δια να ομιλήσομεν διά το θέμαν ταύτον, διότι ως εκατάλαβον, υπόψιν δεν με λαμβάνετε".

"Μάλιστα, κύριε Παστουρμά".

"Στο μεταξύ, σας παρακαλώ να αναλάβετε προσωπικώς την ταχύτεραν εξολόθρευση των λιμπούρων υπό το δωμάτιον του κυρίου Φίσιερ. Και όταν τους εξολοθρεύσετε, έλθετε προς εμέ, να μου αναφέρετε το αποτέλεσμα".

"Αμέσως".

Τοιούτη συνομιλία αληθινή εστίν. Συνέβην εις ξενοδοχείον πέντε αστέρων εις Λεμεσό, όπου εκπατριζόμενη υπό το γνωστόν μου χωρίον Τραχυπέδουλα, θγάζω το ψωμίον μου εξολοθρεύοντας λιμπούρους, εν μέρει. Και όταν την ημέραν ταύτην, όπως μου ανατέθη, ανέλαβον προσωπικώς την εξολόθρευση των λιμπούρων από το δωμάτιον του κυρίου Φίσιερ, κύριος Φίσιερ εξέφρασεν προς εμέ πως παράπονον ουδέν είχαν υπό λιμπούρους. Απλώς ανησύχησεν μήπως λιμπούροι ταύτοι μετά καιρόν, τσιμέντον ξενοδοχείου καταρρίψουν. Οϊμέ! Και εγώ με την σειράν μου μεταβίθασα την παρατήρησιν του κ. Φίσιερ προς διευθυντάν ονόματι Παστουρμά. Δεν σας κοροϊδεύω. Ταύτη περίπτωσις συνέβην, όπως και παραπλησία ενός πελάτου οποιός παράπονον εξέφρασεν προς εμέν, διότι έξωθεν του ξενοδοχείου, αέρας δυνατός εφύσαν και τον ηνόχλαν. Ταχέως ηπήντησα προς πελάταν, πως μόνη λύσις ήτον, έξωθεν της θεράντας να εξέλθω, να θυμώσει του αέρος να σταματήσει. Μετά από αυτό, κύριος Παστουρμάς επίπληξεν εμέ διά την κακήν μου συμπεριφοράν. Ειπέτε εμού: Τί έπρεπε να ηπαντήσω; "Ναι, εντάξει, ότι μπορώμεν θα κάνομεν διά να σταματήσομεν τον αέρα, και συνώμην διά την ενόχλησιν που σας προκαλεί"; (Τον άτιμο, ε:).

Δύσκολος η δουλεία σε πεντάστερον ξενοδοχείον. Τελευταίως, από όλην αυτήν την ψυχολογικήν κόπωση, ομολογώ ότι πάσχω υπό παραισθήσεις. Διότι ηδύνατον εστίν ότι βλέπω να είναι αληθινόν. Ειβλέπω λοιπόν, καρχαρίας τρεις οδεφθέντες φάρσα εις θεράνταν ταύτου ξενοδοχείου, παρεσύροντας μετ' αυτών, καμαριέραν φέρειν διπλομιστακον, διπλοσάγονον, διπλωμένην δίπλες και κόντρα δίπλες υπό κούρασιν μεγίστην. Ξυπνητή ημί, κοιμισμένη ημί, την ίδιαν εικόναν ειβλέπη ο νους μου. Καρχαρίας τρεις οδεφθέντες φάρσα και θγάζουν έναν φτερόν υπό το δεξιόν τους κολομέριον διαφεύγοντας υπό βλέμμαν εμού. Ηδύνατον ταύτην εικόνα αληθινή εστίν. Αρχίζω μετά καρχαρίας να οδεύω εις πελλάραν οποία προκαλέσθην υπό πελάτας προβληματιζόμενους υπό αέρος δυνατού, λιμπούρους που θα κατεδαφίσουν το ξενοδοχείον, υπό Κόκκινου μίστακος κυρίου Παστουρμά, οποιός έχει κολλήσει στον εγκέφαλο μου αόρατος, επιβλητικός, κοκκινωπός (βλέπε πατάτες Κοκκινόχωριών διά να αντιληφθείς τον πλήρην χρωματισμόν). Γι' αυτό τελευταίως καταπίνω κτήνη, μασάω μηχανές, διά να καταφέρω να ζήσω χωρίς συμβιβασμό μέσα στου σιχαμερού συμβιβασμού την ιστορίαν.

Είμαι η Κατίνα από την Τραχυπέδουλα, τώρα έχω εκμοντερνιστεί. Με φωνάζουν και Τίνα. Είμαι λυπημένην βροχή, είμαι γυναίκα ανθρωποφάγος, παιδί χωρίς δοντάκια, είμαι η βασίλισσα των κλόουν και των τρελλών. Πρέπει να βγω έξω, χρειάζομαι αέραν. Τραχυπέδουλαν επεθύμησεν μου. Άτριχος πίθηκος όμως εμφανίζεται εμπροσθεν μου. Πρώτα ήτον ο μπακάλης, ο κτηματομεσίτης, πατέρας αυτού. Σήμερα ο Κύριος Παστουρμάς, ο κύριος Φίσιερ, ο πελάτας ηνοχλημένος υπό αέρος. Αέρα! Αέρα! *Ελευθερία ή θάνατος!* Α! Α! Α! Α! Α! Α! Α! Α! Α! Ζαpada or nothing.

Τελευταίως κίνησις προς εμέν Κυρίου Παστουρμά ήτον προξενείον μετά κηπουρού. Όταν όμως με ερώτησεν "Λοιπόν Κατίνα, τι περιουσίαν διαθέτεις εις το χωρίον σου διά τον γαμπρόν;" επηρεαζόμενη υπό το όραμα των τριών καρχαριών, ηπήντησεν ότι διαθέτειν ηγάδαρους τρεις. Κύριος Παστουρμάς, δεν εσυνέχισεν το προξενείον, βλέποντας πως την σήμερον εποχήν ηγάδαροι κέρδοι, ουκ αποφέρουν. Φτωχία ημί. Φτωχία και Κατίνα και των κλόουν βασίλισσα και Τίνα και απ' όλα και ο Άτριχος Πίθηκος κλαπώνεις με κάθε τόσον, προκαλέσας ψυχολογικόν, υπαρξιακόν, μαρξιστικόν πρόβλημα στον εγκέφαλον εμού. Κύριε Παστουρμά, έλεος! Και φέρε μου σε παρακαλώ, έναν καλόν αεροβόλον, να παίξω τους λιμπούρους, να τους δω να κομματιάζονται, να κατακρεουργούνται, να βγαίνουν έξω από την κοιλίαν τους τα έντερα τους, να παουρίζουν, να εξολοθρευτούν μίαν τζιαι καλήν, να ησυχάσομεν. Τζιαι έναν σιγαστήραν να ησυχάσομεν τον αέραν. Τζιαι θκιο βασταρκές, να δώσω τζινου του πελάτα που μου εζήτησεν διατί έσπασεν το πόδι του. Τζιαι λλιν περιουσίαν σε παρακαλώ, σε παρακαλώ, αν έχεις ιερών και όσιον. Διότι χωρίς περιουσίαν, θα μείνω γεροντοκόρη, δεν με παίρνει ο κηπουρός. Τζιαι που να πάω προσβεβλημένη στην Τραχυπέδουλα, στο χωρκόν μου, που να κυκλοφορήσω αν δεν με πάρει ο κηπουρός, αυτή η θεία περίπτωσις, αυτή η ευκαιρία που δεν θα μου ξανατύχει, που θα παρουσιαστώ κ. Παστουρμά αν μείνω πρακμά; Αν μείνω γεροντοκόρη;

Βοήθεια! Βλέπω οδεφθέντες προς εμέ πλέον, τους τρεις απεφασισμένους καρχαρίας.

Στέλλα

ΑΠΟ ΤΗ ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΜΠΑΡ

Η μουσική παράξενη με μπερδεύει.

Τα κερία αναμμένα στ' άδεια τραπεζάκια χρωματίζουν το μυαλό μου με μακάβριες ιδέες για όλους που θέλουν να είναι αυτοί και κάποιοι άλλοι συνάμα, κρεμμασμένοι παντού σ' όλους τους στύλλους μεσ' τους δρόμους και οι σκιές της νύκτας ριγμένες στο χώμα που τις καταπίνει και στα έγκατα της γης τις κραυγές τους πνίγει. Απορροφώντας τις εικόνες και τους ήχους, τρέχω να κρυφτώ στο πουθενά απ' το τίποτα κι όλα μαζί ταυτόχρονα συμβαίνουν... αισθάνομαι το Σατανά στην πλάτη μου πίσω π' τον πάγκο μα δεν τολμάω να κοιτάξω... Άγνωστη μορφή και η περιέργεια να μεγαλώνει, με φωνάζει και γυρνάω μα δεν υπάρχει τίποτα... μοναχά ο διακοσμητικός καθρέφτης...

Τους είπα να παν στο διάολο Μ' αυτοί σαν τις μύγες στα σκατά με γυροφέρνουν. Είναι στιγμές που λέω να γίνω γελοίος. Είναι στιγμές που πρέπει να γίνω γελοίος. Τις στιγμές που οι λέξεις στοιχισμένες σε προτάσεις δεν είναι αρκετές να μεταδώσουν το μήνυμα μου, στη γλώσσα του κορμιού, τα δάκτυλα μου σε καθιά στον κώλο τους μπηγμένα.

Ο τρελλός με το φωτοστέφανο στο χέρι προχωράει τρεκλίζοντας. Σκυλί σε ηλεκτρικό λαμπτήρα κατουράει. Πόρνη δυο γέροντες μέσα μαζάει. Γάτοι τις σκουπιδοσακούλες ξεσκίζουν. Ζητιάνος κουρελλής αραγμένος σε μια γωνιά. Χοντρή τις βρωμιές του πεζοδρομίου στο δρόμο σκουπίζει. Αλάνια σε λασπόνερα παλεύουν. Άθλιος τρελός με φωτοστέφανο στο χέρι πόρτα άθλιου σπιτιού ανοίγει μπαίνει.

Ο χρόνος περνά καθημερινά μειώνοντας τη ζωή στη ληξηπρόθεση εκκρεμότητα του θανάτου και γω σαχλόχαζος ονειρευτής ακόμα ονειρευόμαι μίαν αρχή σε κάτι έτσι απλά αόριστα για όλα τα συγκεκριμένα. Της αναβολής μόνην δικαιολογία το κύμα της σκέψης που με πνίγει... τέτοια μέρα; τέτοια ώρα; τέτοιο χρόνο; με τέτοια κατάσταση τέτοια διάθεση; και στο βυθό του τέλους με το στάσιμον νερό του μαζί του με παρασέρνει. Η παλιόρια μιας φουρτουνιασμένης θάλασσας της απορίας... τέτοια μέρα; ποια ώρα; ποιο χρόνο; με ποια κατάσταση; ποια διάθεση; το τέλος σκεπάζει... το υπερέγιο στα σύννεφα βροχή ρίχνει και γελαίει...

Από σωρό ανθρώπων αποτέλεσμα σκηνοθετημένων κινήσεων κοινωνικοποίησης προσπάθω να ξεγλυστρώ αρπάζοντας ιδιόμορφες συμπεριφορές καθιέρωσης στηριγμένες στη μοναξιά. Τα κωμικοδραματικά αυτοτελή φιλμάκια της ζωής μου εκπέμποντας από οικουμενικό σταθμό μονταρισμένα σε ντοκυμανταίρ με τίτλο "Η αποξένωση μιας παράλογης μονάδας". Μάζες ανθρώπων αποτέλεσμα σκηνοθετημένων κινήσεων κοινωνικοποίησης.

Μάμπλης

- Τελικά η άνοδος της δεξιάς στην εξουσία είχε και τα καλά της. Έγιναν αντικυβερνητικές διαδηλώσεις και πολιτικές απεργίες, γράφτηκαν πολύ περισσότερα συνθήματα στους τοίχους, ξύπνησε κάποιος κόσμος, και ξεκαθάρισε επιτέλους ποια είναι η ραχοκοκκαλιά της εξουσίας στην Κυπριακή Κοινωνία: ΕΟΚΑ και πάλι ΕΟΚΑ.
- Με όλα αυτά τα μέσα και να τρίζει σιόρ η καρέκλα της εξουσίας... Ελέγχουν το κράτος (ως συνήθως) και την κυβέρνηση, όλους τους τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς και τα 95% των περιοδικών και εφημερίδων... Υπάρχει "πρόβλημα νομιμότητας" όμως... Ίσως είχε δίκιο ο Λίνκολν... Μπορείς να περιπατήσεις μερικούς ανθρώπους όλες τις φορές, μερικές φορές μπορείς να κοροϊδέψεις όλους τους ανθρώπους αλλά δεν μπορείς να τους κοροϊδεύεις όλους, όλες τις φορές.
- Γιατί άραγε ο Λάζαρος Μαύρος κυκλοφορούσε με κοστούμι μετά τις εκλογές.
- Μια και μιλούμε για αριστεριστές και δεξιούς της μόδας φαίνεται ότι οι εθνικόφρονες - οικολόγοι της Λευκωσίας εμαλαθιάναν λίον... έσιει τζιαιρόν να ακούσωμεν ότι πρέπει να σωθεί το τάδε κτήριο ή δένδρο γιατί είναι γαλάζιο... Λαλείς να επήαν σε κανένα οφθαλμίατρο όσα έπεισαν τους τελικά οι νούσιμοι;
- Η λογοκρισία καλά κρατεί. Απαγορευτήκαν τηλεοπτικές εκπομπές του Γενάρη τζιαι ούτε μιαν ανακοίνωση οι δημοσιογράφοι... Ίντα καλά παιθκιά α;
- Νάναι καλά οι τοπικοί σταθμοί... Παίζουν μουσική...
- Οι δημοσιογράφοι πολέμησαν τον "αγώνα τον καλό" το Σεπτέμβριο όταν παρασυρμένοι ή κατευθυνόμενοι απ' τις ανάγκες του θεάματος (το οποίο δημιουργούν ή υπηρετούν) εξαπέλυσαν επίθεση ενάντια στα σεμινάρια του Κέντρου Ειρήνης για την Επαναπροσέγγιση.
- Ήταν όμως, η αλήθεια να λέγεται, άψογοι στο μόνο ουσιαστικό κίνημα - πρωτοβουλία του εναλλακτικού χώρου το 1993 - την ομάδα συμπαράστασης στον Salih και τη Γιώτα. Και οι μπάτσοι εφκάλαν σπυρκά, όχι μόνο αυτοί του κράτους. Και οι ιδιωτικοί μπάτσοι της πνευματικής Αστυνομίας του Ράδιο Πρώτο. Περαστικά.
- Στα καλά του '93 θα πρέπει να καταχωρήσει κανείς και τις αντιφασιστικές

- κινητοποιήσεις της Άνοιξης και του καλοκαιριού. Άνκαι κατευθύνονταν από τα γνωστά "οργανωμένα σύνολα" έκφραζαν μια αυθόρμητη διάθεση του κόσμου.
- Στα επίσης θετικά θα πρέπει να προσθέσει κανείς και τη διάχυτη ευαισθησία του κόσμου απέναντι στις βιαιότητες του κράτους και της Αστυνομίας. Όσο όμως αυτή η διάθεση περιμένει απλά να εκφραστεί από τα media (έλεος δηλαδή - το ΡΙΚ της κυβέρνησης και της Βουλής, τον Αντένα του Παπαφιλίππου, το Λόγο του Αρχιεπισκόπου και το Ράδιο-πρώτο του Χατζηκώστη) θα παραμένει αιχμάλωτη του θεάματος της εξουσίας.
- Τρίτο καλό, οι μισοί που δεν πάνε σε εθνικές εκδηλώσεις.
- Τούτη η νέα γενιά που μεγαλώνει τώρα εν πολλά θυμωμένη πάντως. Μετρήσαμε χωρίς προσπάθεια 3 απόπειρες εμπρησμών σε σχολεία. Αυξάνεται βέβαια και η θεαματική βία. Η εκτόνωση στα γήπεδα απ' τους οργανωμένους πια οπαδούς - νεαρούς έφτασε στα ύψη και σταμάτησε μετά την τύφλωση ενός φιλάθλου... Αυτή η συσσωρευμένη βία, που δεν είναι απλά αντανάκλαση του τηλεοπτικού καθρέφτη, αλλά και γνήσιο τέκνο της εξέλιξης της κυπριακής κοινωνίας, πηγάζει από μια κρίση που δεν εξορκίζεται κύριοι σχολιαστές των εφημερίδων.
- Ακόμα μια χρονιά, πάντως, χωρίς ένα κίνημα νεολαίας για τους νέους αντί για τις φαντασιώσεις των γέρων.
- Από οικολόγους τα ίδια: Με εξαίρεση την κινητοποίηση για τη διάσωση του Μεγάρου Πούλια στη Λευκωσία, και κάτι εκδηλώσεις στην Πέτρα του Ρωμιού, βασικά τίποτα. Ανακοινώσεις και ανακοινώσεις.
- Παρά το ότι το κεφάλαιο ακονίζει τα μαχαίρια μετά την εγκατάσταση του στο υπουργείο Οικονομικών η μεγάλη ταξική αντιπαράθεση δεν έγινε ούτε φέτος. Το κεφάλαιο πάντως μεθοδεύεται - άρχισαν απολύσεις και απειλές για την ΑΤΑ. Οι συντεχνίες βγάζουν ανακοινώσεις. Και μικροαπεργίες. Εθνικά προβλήματα (έλεος) και κοινωνικά συμβόλαια (και πάλιν έλεος - το Απολλώνια και το Αμαθούς έχουν οικονομικά προβλήματα και απολύουν εργάτες. Ακούεις τζιαι σου...
- Ακόμα ένας χρόνος χωρίς ένα κίνημα ομοφυλοφίλων.
- Ακόμα ένας χρόνος χωρίς εναλλακτική εφημερίδα.

- Α ναι, είχαμε και το φολκλορ με την Αλισσάου - τη βασίλισσα των Εγγλέζων που ήρθε για το συνέδριο της Κοινοπολιτείας. Φοβερή πλάκα. Αρχικά τα αριστερά κόμματα δεν ήθελαν να της δώσουν το "κλειδί" - το χρυσό κλειδί της Πόλης. Τα κόμματα της ΕΟΚΑ ψήφισαν να της το δώσουν. Ύστερα μερικοί ενοχλήθηκαν και άρχισαν να διαμαρτύρονται. Με τη συνηθισμένη υποκρισία των ανθρώπων που δεν τολμούν ποτέ να αγγίξουν την πραγματικότητα. Έτσι, αντί να βρίζουν τα κόμματα της Δεξιάς, άρχισαν να κάνουν προεκλογική εκστρατεία υπέρ τους (για την επόμενη πενταετία) με επίθεση ενάντια στο δήμαρχο της Λευκωσίας (το φοβούνται σαν πιθανό αντίπαλο). Και έτσι εκεί που οι μαθητικές εκδηλώσεις ξεκίνησαν από τα προλεταριακά στρώματα των Τεχνικών σχολών, σε λίγο εμφανίστηκαν οι εθνικόφρονες με τις Ελληνικές σημαίες και τα γνωστά. Τρέχα γύρευε... Στη Λεμεσό οι μαθητές τσακώθηκαν λόγω σημαιών και χωρίστηκαν όταν μια ομάδα άρχισε να φωνάζει: "Η Κύπρος είναι Ελληνική". Οι άλλοι απάντησαν "Η Κύπρος ανήκει στο λαό της" και οι διαδηλώσεις σταμάτησαν. Στο τέλος, το σκηνικό έμοιαζε με δεζανου του αντι-αποικιακού κινήματος. Ένα μαζικό κίνημα της Αριστεράς ενάντια στην ηγεσία της δεξιάς που συνεργαζόταν με τους Άγγλους - και μία μειοψηφία εθνικοφρόνων που παρέμεινε προσπαθώντας να εκμεταλλευθεί το λαϊκό αίσθημα... όταν μερικές βδομάδες μετά οργανώθηκε πορεία ενάντια στις βάσεις των Βρετανών, οι εθνικόφρονες δεν συμμετείχαν γιατί είχε "πολιτικά κίνητρα"... Και τι κίνητρα έπρεπε να έχει δηλαδή;
- Θα έρθουν καλύτερες μέρες...

«η επανάσταση δεν είναι κερδοφόρα είναι χαρά»
φιρίδιο συνθημάτων στον Τελλικό κρηπίου Κιτίου

Η ΠΡΩΤΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ (Ιούνιος - Ιούλιος)

Αντιφασισμός σε ηλεκτρονικό φόντο:

Από τους 62 στην 20η Ιουλίου

Το μετεκλογικό σκηνικό το Μάρτη μύριζε πτωμαίνη. Εοκαθητατζήδες να ανεμίζουν Ελληνικές σημαίες και η κουτσιή Μαρία της εθνικοφροσύνης να στάζει σάλια περιμένοντας το ρουσφέτι. Παρά το ότι το 50% απέρριψε τη συμμαχία του παρελθόντος (εθνοκάφροι, αρχιεπίσκοπος, τα κόμματα του κράτους, γαλανόλευκοι γιάππηδες) οι φελλοί επέπλευσαν και κέρδισαν τις εκλογές για 1000 ψήφους.

Κίνηση πρώτη

Την πρώτη κίνηση αντίστασης την έκανε η ΕΔΟΝ που κήρυξε 10ήμερο επαναπροσέγγισης αμέσως μετά την πρώτη Απριλίου. Ηρωική, κίνηση σε μια ατμόσφαιρα νεοεθνικισμού. Η πορεία που έγινε

στη Λεμεσό ήταν μικρή και υπήρχε ένταση όταν πέρασε από τα σωματεία των εθνικόφρονων, αλλά έγινε. Κάποιοι βγήκαν στο δρόμο. Στα μονοπάτια της εξουσίας επικρατούσε όμως η γνωστή αεράτη ευφορία των φελλών. Η πρώτη απόφαση των νεο-κυβερνήτων ήταν η επαναπροσέγγιση των 62 πραξικοπηματιών που απολύθηκαν το '81 για "κάθαρση" - στην αποτυπώδη προσπάθεια, δηλαδή, του κράτους να αναλάβει κάποιες ευθύνες για το πραξικόπημα που στο κάτω κάτω το έκαναν και το υποστήριξαν οι εθνικόφρονες κρατικοί υπαλλήλοι. Η αντίδραση ήταν άμεση. Το ΑΚΕΛ, διά μέσου της τηλεοπτικής εικόνας του Χριστόφια, έμοιαζε ξαφνικά με μια φωνή από κάποια άλλη εποχή: "Εμείς δεν θα το δεχτούμε ποτέ". Αυτοί που ανάδειξαν τον Κληρίδη στην εξουσία άρχισαν να μαζεύνονται. Η κεντροαριστερά του ΔΗΚΟ (διά φωνής Τάσου Παπαδόπουλου) και η ΕΔΕΚ ξαναανακάλυψαν ότι έγινε πραξικόπημα πριν την εισβολή και ψήφισαν στη βουλή ενάντια στην κυβέρνηση. Η εθνικοφροσύνη επέμενε... Τέλος του Απριλίου οι συνδέσμοι αντιτασιακών οργάνων συλλαλητήριο στη Λευκωσία.

Ημέρες του '74

Μέχρι τις 7 η πλατεία ήταν άδεια... μόνο η "εργατική Δημοκρατία" (που έκλεψε την παράσταση εκείνη την νύχτα με το

σύνθημα "να απολυθεί και ο Κληρίδης να γίνουν 63") είχε ήδη στολίσει με κόκκινες σημαίες την πλατεία. Σε μια ώρα η πλατεία είχε γεμίσει. Ερχόνταν από παντού... γειτονιές, συνοικίες... νέοι, γέροι... θύμιζε όντως, '74 η ατμόσφαιρα. Ένα αυθόρμητο πλήθος και ένα παράξενο πάθος σε μια ηλεκτρονική εποχή... Αυτοί οι τυπάδες ήρθαν να φωνάξουν "δεν θα περάσει ο φασισμός" αγγωνώντας το επεισόδιο της "τόλμης και της γοητείας" εκείνο το βράδυ. Η ηλεκτρονική εποχή θύμιζε άλλους καιρούς...

Στη συγκέντρωση μοιράστηκε και ένα φυλλάδιο μιας ομάδας που έγινε στο πόδι... "Κύπριοι πολίτες για την Ιστορική μνήμη" ... 2-3 άτομα.

Μετά αποφασίστηκε να γίνει μια παρέμβαση στην πρωτομαγιάτικη εργατική συγκέντρωση της Λεμεσού για την τρομοκρατία των μασκοφόρων του Γρίβα το '58. Με τη δυναμική της συγκέντρωσης της Λευκωσίας για τους '62", οι πρωτομαγιάτικες συγκεντρώσεις είχαν ένα πρωτόγνωρο για τα τελευταία χρόνια δυναμισμό και μαζικότητα. Η ΠΕΟ είχε ήδη κάνει την πρώτη πολιτική απεργία μετά από δεκαετίες για τους '62".

Η ΠΡΩΤΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

... η διπλή ένωση εξ' Αθηνών:

Η εθνικοφροσύνη στον κόσμο της. Άρχισαν τα διάφορα (ανοικτά και κρυφά) για "άλλη λύση". Κουβάλησαν άρον άρον και το Λυγερό απ' την Αθήνα να εξηγήσει γιατί η διπλή Ένωση ήταν η καλύτερη λύση. Του εξήγησαν ότι έπρεπε, όμως, να μιλά για "πολιτειακή ένωση" - Ο όρος διπλή ένωση θύμιζε πολύ την πραγματικότητα και την Ιστορία - σχέδιο Άτσεσον, Χούντα, πραξικόπημα. Οι δημοσιογράφοι τον άκουσαν σαν καλοί μαθητές (ε, ήρθε απ' την Αθήνα ο άνθρωπος) και δεν ανανακάλυψαν ως συνήθως "προδοτές" την άλλη μέρα. Και όταν η πρόσκληση και η ομιλία του κ. Λυγερού βγήκε στην επιφάνεια μέσα από επιστολή αναγνωστών, ανέλαβε ο Λ. Μαύρος να υπερασπιστεί τον εξ' Αθηνών αδελφό. Ο Λ. Μαύρος που στην μετεκλογική ευφορία του εθνοκαφρισμού είχε το θράσος να απαιτεί από την Αριστερά να απολογηθεί για την αντίθεση στην ΕΟΚΑ. Προφανώς το λυντσαρισμένο κορμί του Μένικου έπρεπε να απολογηθεί στους δολοφόνους. Φαίνεται ότι θυμήθηκαν τις ηρωικές μέρες του '74, μερικοί...

Ο Κληρίδης σιωπούσε στο προεδρικό (ως Πίτσιλλος και ως συνήθως). Ήδη είχε κλάσει τους εθνικιστές στη Νέα Υόρκη, όπου, μετά απ' όλα τα προεκλογικά, ξανάγινε ο παλιός

γνωστός Κληρίδης της διζωνικής με τον Γκάλι - και αποδέχτηκε τα νέα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης. Οι εθνικόφρονες είχαν λυσασάξει. Απαιτούσαν πανεθνική, μεραρχία, επανάληψη του 58, του 74, διπλή ένωση ...ότι λάχει. Και πάλιν μειοψηφία...

20 Ιουλίου:

Η έκρηξη της πραγματικότητας

Τον Ιούλιο ακκονίζονταν τα μαχαίρια. Η 15 και 20 του Ιούλη είναι μέρες συμβολικές. Η κυβέρνηση και λόγω της πολιτικής στο Κυπριακό και λόγω της έντασης με τον νεοεθνικισμό ήθελε να αποφύγει τις συγκεντρώσεις για τις επετείους. Επετείους που έτσι και αλλιώς είχαν αρχίσει να φθίνουν. Και ξαφνικά οι 62, ο εθνικισμός, η απειλή για διπλή ένωση έφεραν στην πλατεία Ελευθερίας ένα οργισμένο πλήθος. Οι εθνικιστές του ΔΡΑΣΙΣ-ΚΕΣ που βρέθηκαν εκεί σε μια προσπάθεια (και έκαναν προσπάθεια - ξεκίνησαν με το σύνθημα για ενότητα Αριστεράς και Δεξιάς) να κατευθύνουν τον αντιπολιτευτικό θυμό ενάντια στον Κληρίδη της Νέας Υόρκης - της λύσης δηλαδή - αντιμετώπισαν, σαν κόκκινο πανί, την οργή του πλήθους. Μέσα στο πλήθος των κυπριακών σημαίων, το ΔΡΑΣΙΣ-ΚΕΣ έμοιαζε σαν τη μούγια με το γάλα, με τις Ελληνικές τους σημαίες. Όταν πήγαν να φωνάξουν "Η Κύπρος είναι Ελληνική" οι φωνές τους χάθηκαν κάτω απ' την κραυγή του πλήθους "Η Κύπρος ανήκει στο λαό της".

Άρχισαν οι σπρωξιές και χρειάστηκε να επέμβει η αστυνομία να σώσει τους ΔΡΑΣΙΤΕΣ. Αλλά η ένταση μεταφέρθηκε και στην εξέδρα. Ο Λυσσαρίδης άκουσε τα δικά του για τον Ποντιοπλατισμό των εκλογών. Όταν ανέθηκε στο θήμα οΑρτεμίου που είχε υποστηρίξει τον Κληρίδη στις εκλογές, άρχισαν να πέφτουν βροχή οι μπακίρες (τα νομίσματα) στην εξέδρα. Μια γυναίκα με συγγενή αγνοούμενο ανέθηκε πάνω και επετέθηκε στον Αρτεμίου... Την άλλη μέρα οι εφημερίδες του Κράτους είδαν θλιβερά επεισόδια και όχι την έκρηξη της πραγματικότητας στο κέντρο της Λευκωσίας... οι συγγενείς των αγνοουμένων πρέπει να είναι "τραγικές φιγούρες" της κρατικής προπαγανδιστικής μηχανής, όχι οργισμένοι άνθρωποι ή πολίτες...

Η περίοδος είχε τη δική της ιστορία... σαν η πρώτη συγκρότηση της αντίστασης...

Και η ιστορία συνεχίζεται...

APPP

ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΑΛΛΟΤΡΟΙΩΣΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Γεωργίου Γιώργος, 3/1/1994

Αντίλογος ανατολικά της Μεσογείου, στον επίγειο δῆθεν παράδεισο, στην κοινωνία της αφθονίας, της αυτοκατανάλωσης, στον ύπνο του "δικαίου" βαδίζοντας στο δρόμο της "εθνικής πολιτικής", στην αδιαφορία μιας εποχής προσηλωμένης στο παρόν μοιρολατρικά

"Εγώ, όμως μιλώ μόνο για την αρρώστια, μέχρι να μάθω τα ακριβή αίτια αυτής της αρρώστιας και να βρω τον τρόπο να την καταπολεμήσω αποτελεσματικά, ώστε να φανούν οι πρώτες ενδείξεις βελτίωσης. Τότε μόνο θα αρχίσω να μιλώ για θεραπεία" (Μ. ΜΠΡΕΧΤ)

Πλήξη, διανοητική έρημος, πνευματικό θέατρο ενσωματωμένο σε μια συγκεντρωτική δύναμη πραγμάτων που σε αυτή συμμετέχουν και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης όπου το θέαμα δίνει και παίρνει σε ένα παιχνίδι υπέρβασης, συναισθηματικής υπερβολής, συγκάλυψης πάντα στα πλαίσια της λογικής της Εμπορευματικής κατανάλωσης - παραγωγής. Η ψευδαίσθηση της ενημέρωσης στα ύψη με το γνωστό που μας θυμίζει ο Ντέμπωρ "Το μόνο που επιτρέπει στο θεατή είναι να αγνοεί τα πάντα, να μην αξίζει τίποτα!"

Ο Κριτικός Λόγος απών, υπηρέτης πλέον της ίδιας της λογοκρισίας που ποτέ δεν ήταν πιο τέλεια, έντεχνα δοσμένη μέσα από ένα μείγμα κατανάλωσης, εθνικισμού, σωβινισμού και λίγο όπως θα μας έλεγε ένας σεφ της μαγειρικής αλατοπίπερο ΕΟΚ made!

Πνευματική - καλλιτεχνική μονοτονία και ο λόγος εμφανής, επειδή η σημερινή Τέχνη είναι υποταγμένη στη βιομηχανία της Κουλτούρας, τυποποιημένο προϊόν μιας μαζικής εμπορευματικής παραγωγής στο οποίο υπολείνεται η υπηρέτωντας σκοπούς και μέσα. Τα χαρακτηριστικά της αληθινής Τέχνης σύμφωνα με τη φιλοσοφία της Σχολής της Φραγκφούρτης είναι η διαμαρτυρία ενάντια στον ελιτιστικό ορθολογισμό. Ο καλλιτέχνης του αληθινού έργου βασίζεται στις δικές του αρχές, δηλ. αυτονομία στην Τέχνη!

Διαπιστώνεται από τον Χορκχάιμερ και τον Αντόρνο ότι τελικά ο λεγόμενος Διαφωτισμός βασίζεται στον ορθολογισμό της εξυπηρέτησης μιας κατεστημένης βιομηχανικής κουλτούρας.

Χαρακτηριστικό αυτό που αναφέρουν ο Χορκ-

χάιμερ - Αντόρνο: "Παλιότερα οι δημιουργοί, όπως ο Καντ και ο Χιούμ, υπέγραφαν τα γράμματα τους με την έκφραση "Ο ταπεινός σας δούλος", ενώ ταυτόχρονα υπέσκαπταν τα θεμέλια του θρόνου. Σήμερα οι καλλιτέχνες φωνάζουν τους αρχηγούς με τα μικρά τους ονόματα, αλλά οι καλλιτεχνικές τους δραστηριότητες εξαρτώνται από την κρίση ανίδεων αφεντικών"!!

Είναι κάπως περιοριστική η γραφή μέσα σε κάποιες σελίδες και σε πλαίσια ταξινομημένων θεμάτων. Ιδιαίτερα όταν η δημιουργικότητα τρέφεται με το πάντρεμα πνευματος-γραφής-διήγησης. Ερωτήματα, απόψεις, ερεθίσματα καθημερινότητας σε προκαλούν στην αναγκαιότητα έκφρασης του λόγου, αναζητώντας επίπεδα επικοινωνίας ενάντια στη "σύγχρονη άγνοια της γνώσης".

"Ο ασυλλόγιστος άνθρωπος που δεν γνωρίζει την αλήθεια εκφράζεται με γενικότητες, με μεγάλα λόγια και με ανακρίβειες". Μ. Μπρεχτ.

Ανατολικά της Μεσογείου σε ένα ιδιόμορφο γεωγραφικό χώρο στον οποίο οι αυτόχθονες Ιθαγενείς διατηρούν και καλλιεργούν την ψευδαίσθηση στους υπόλοιπους ότι ένας νέος φυσικός νόμος εφαρμόζεται σε αυτή τη χώρα δηλ. "η Κύπρος είναι το κέντρο της Γης". Οι καιροί χαρακτηρίζονται σκληροί με νέα δόγματα, νέους αφέντες, νέες δυνάμεις, πολιτικούς που μπροστά τους οι Βάρβαροι θα ζήλευαν τις "αρετές" τους.

Οι ανισότητες και οι λεγόμενοι Ιστορικοί συμβιβασμοί που επιβάλλουν οι διαμορφωτές της νέας τάξης πραγμάτων βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη των ΜΜΕ. Οι "κακοί" της Ιστορίας ανήκουν στο παρελθόν, χαμένοι στο χρόνο, ενώ οι "ήρωες του παραμυθιού" άρχισαν το φαγοπότι παρασέρνοντας σαν παλλοιριακό κύμα ένα πολιτισμό με μια πνευματική αναδρομή έστω 70 χρονών κάποιος προσφοράς μέσα στα δυνατά πλαίσια ενός γραφειοκρατικού κράτους εξου-

σίας. Ποιος Ιστορικός του μέλλοντος θα κρίνει και αξιολογήσει τον πολιτισμό, Τέχνη τα χρόνια εκείνα; Θυμίζει το όλο σενάριο της επανάληψης της Ιστορίας, την κατάκτηση της Αμερικής από τους "Πολιτισμένους" Ευρωπαίους!!

Αναρωτιέται κανείς σ' αυτόν το στρόβιλο της ιδεολογικής συρρίκνωσης, όπου οι ιδέες χαρακτηρίζονται πλέον "μαλθακές" που βαδίζει η ανθρωπότητα. Σενάρια παρουσιάζονται κατά διαστήματα από "αυθεντίες" οικονομολόγους και τεχνοκράτες του είδους κρατικού λειτουργού - φορέα. Κανείς όμως δεν παίρνει υπόψη ανθρωπιστικές επιστήμες όπως ανθρωπολογία, κοινωνιολογία, συνειδητά πιστεύω επειδή έχουν "εξοχάσει" τον εαυτό τους και γενικά τη σχέση άνθρωπος - φύση.

Η Κύπρος με τη σειρά της με φόντο το Κυπριακό πρόβλημα προσαρμόζεται χωρίς δραματικές εξελίξεις και συγκρούσεις στην "πολιτική Ειρήνη" και συνοίκηση Δεξιάς - Αριστεράς όπου χάριν του κοινοβουλευτικού θεσμού αναμένουν κάθε βουλευτικές - προεδρικές εκλογές, όπου σε ήπιο κλίμα ευφορίας τα επιφανειακά γεγονότα επισκιάζουν τα ουσιαστικά κοινωνικά και ταξικά ζητήματα.

Ζούμε την εποχή της κοινωνίας της αφθονίας, της κατανάλωσης, της αλλοτρίωσης των πάντων σε ένα αγώνα ταχύτητας και κατάκτησης Δύναμης, Τεχνολογίας και μονοπώλησης της γνώσης σε Κέντρα Παγκόσμιας Αγοράς σε σύγχρονους σκλάβους μειονότητες και νεοσύστατες χώρες του Τρίτου Κόσμου.

Στο ίδιο θάβρο Δεξιά - Αριστερά ατενίζουν το μέλλον σε μια συνένωση πολιτικών, πολιτιστικών και ηθικών ρευμάτων με αποτέλεσμα ο κυρίαρχος λαός να αδιαφορεί συνειδητά, περιφρονώντας. Και με κριτική διάθεση για την τάξη των πολιτικών και των δημοσιογράφων καριέρας, που

τελικά θα τους ονομάσουμε ειδησιογράφους αστυνομικών δελτίων ημέρας. Τα ίδια και χειρότερα όσο αφορά και τα ηλεκτρονικά μέσα, όπως η Ραδιοφωνία, Τηλεόραση που από Ελεύθερη ραδιοφωνία έχει καταντήσει στενή έκφραση των ιδιωτικών συμφερόντων με κύρια έμφαση το μάρκετινγκ της εποχής. Ίσως τελικά στο θέμα ραδιοφωνίας πρωταγωνιστικό ρόλο διαδραματίζει μελλοντικά η Δημοτική αυτοδιοίκηση ξεκινώντας από την Τοπική Αυτοδιοίκηση και την πρωτοβουλία πολιτών και οργανώσεων μη κυβερνητικού επιπέδου.

Σήμερα αναπολούμε ή ακόμα διερωτώμαστε για τη γενιά του Μαΐου του 68 μέχρι και για τη γενιά του Πολυτεχνείου που μιλούσαν για τη Νέα κοινωνία, για την Επανάσταση. Ακόμη αναφέρουμε εκείνους τους ριζοσπάστες που ήθελαν να αλλάξουν το κατεστημένο - θεσμούς. Τελικά φαίνεται τους αφομοίωσε το ίδιο το σύστημα που πολέμησαν με νέες ιδέες, τόσο στην πολιτική, όσο και στο ιδεολογικό τομέα. Στα 1960 μέχρι και το 1970 παρατηρούμε μια αναγέννηση και τριβή νέων ιδεών όπου δάσκαλοι της σκέψης συζητήθηκαν σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο όπως ο Σατρ, Φουκώ και άλλοι. Πρωτοποριακά κινήματα ξεκίνησαν στη δεκαετία του 60 δημιουργώντας τα κανάλια δημιουργικότητας που βλέπουμε σήμερα. Η αυθεντικότητα και το αυθόρμητο κυριάρχησαν στην πολιτική σκηνή και η τάξη των πολιτικών δεν "πουλούσε" τόσο εύκολα, όσο σήμερα με το σύγχρονο μάρκετινγκ και την τεχνολογία. Ο Μαρξ, Προυττόν, Μάο, Φρόντ καθοδήγησαν και ώθησαν ολόκληρες γενιές και κινήματα όπως φεμινιστικά, ψυχανάλυσης, αμφισβήτησης της κοινωνίας του θεάματος και της αφθονίας.

Στα μέσα της δεκαετίας του 70 φαίνεται ότι αρχίζει η αντίστροφη μέτρηση της ιδεολογίας επαληθεύοντας τον Μαρξ που πίστευε ότι οι προσωπικές μας αντιλήψεις διαμορφώνονται σύμφωνα με τα πρότυπα των ιδεών που καλλιεργεί η κάθε δοσμένη κοινωνία και ότι οι ιδέες αυτές καθορίζονται από τη δομή και τον ιδιαίτερο τρόπο λειτουργίας αυτής της συγκεκριμένης κοινωνίας. Την ίδια κριτική διάθεση είχε και ο Φρόντ διαμέσου της Τέχνης της Αμφιβολίας. Μεγάλοι φιλόσοφοι όπως ο Χέγκελ, Χέρντερ, Γκαίτε, ενέπνευσαν τους πιο σύγχρονους με ένα σκοπό πάντα την αλήθεια, τον ανθρωπισμό και την αμφιβολία σε μια διαλεκτική στάση απέναντι στην πραγματικότητα. Οραματιστές που ώθησαν ολόκληρες γενιές σε μεταρρυθμίσεις και ενέπνευσαν ριζοσπάστες επαναστάτες στην ιδέα μιας ανθρώπινης φύσης κοινής για όλους τους ανθρώπους της γης.

Και όμως φαίνεται ότι ο άνθρωπος αλλάζει στην πορεία της Ιστορίας διαμέσου της ανάπτυξης που του δίδεται από ένα σύνολο προϋποθέσεων από την εποχή που γεννιέται. Ο χρόνος κυλά και μας φέρνει στη σημερινή εποχή που θα αποκαλέσω "Εποχή του εφικτού και της αλλοτρώωσης των πάντων". Η λατρεία του χρήματος, η απολιτικοποίηση, ο ατομικισμός, η αδιαφορία για τα κοινωνικά προβλήματα. Βρισκόμαστε σε μια σύγκριση ιδεών και αξιών όπου οι συντηρητικοί μετατρέπονται σε μοντέρνους και οι ριζοσπάστες και οι προοδευτικοί σε περιθωριακούς "in" και "out", όπου οι μεγάλες κοσμοθερίες εμφανίζονται ξεπερασμένες. Επικράτηση του ατομικισμού συμφερόντων θυμίζοντας εποχές πριν την αναγέννηση, του σκοταδισμού, επικαλούμενοι το σύγχρονο της οικονομικής σκέψης σε ανεξέλεγκτες τάσεις.

Αναφορά γίνεται συνεχώς στην έννοια "αλλοτρώωση" και θα ήθελα να αναφερθώ στο επίκαιρο αυτό θέμα που πάντα προβληματίζει τον άνθρωπο. Αλλοτρώωση λοιπόν είναι η σύγχρονη αρρώστια του ανθρώπου που ξεκίνησε με την έναρξη του πολιτισμού ύστερα από την πρωτόγονη κοινωνία. Διάφοροι φιλόσοφοι είχαν προβληματισθεί και αναλύσει το θέμα της αλλοτρώωσης. Διαφθείρει και διαστρέφει όλες τις ανθρώπινες αξίες. Οι ανάγκες του ανθρώπου σε μια αλλοτρωμένη κοινωνία διαστρεβλώθηκαν και καταντούν πραγματικές αδυναμίες. Μαζί με τη μάζα των αντικειμένων, επομένως υποταγμένος ο άνθρωπος. Το κάθε νέο προϊόν αντιπροσωπεύει μια νέα δυνατότητα για αμοιβαία εξαπάτηση και ληστεία. Ο άνθρωπος φτωχάει όλο και περισσότερο σαν άνθρωπος.

Σύμφωνα με την κοινωνικο-οικονομική ανάλυση και θεώρηση σε μια διαλεκτική αντιπαράθεση θεωριών και φιλοσοφιών, μια κατάσταση αλλοτρώωσης χαρακτηρίζεται από δυο πλευρές: την οικονομική και την πραγματικότητα αυτή. Η ανάγκη του χρήματος είναι πραγματική ανάγκη που δημιούργησε η σύγχρονη κοινωνία - οικονομία ελέγχου / δύναμης. Η ποσότητα του χρήματος γίνεται όλο και περισσότερο η μοναδική του αξιολογική ιδιότητα. Η υπερβολή και η σπατάλη γίνονται το αληθινό του έμβλημα!!

Ένα ακόμη σημείο που θα θίξω είναι η αλλοτρώωση της ΣΚΕΨΗΣ. Η πικρή αλήθεια είναι ότι έχει αλλοτρωθεί ο εγκέφαλος του ανθρώπου με τα είδωλα της κοινής γνώμης, τις εφημερίδες, κράτος ή τους πολύτιμους ηγέτες.

Οι φορείς αυτοί φέρονται να εκφράζουν τις σκέψεις του κοινού, ενώ στην κυριολεξία δέχεται στις δικές τους σκέψεις σαν δικές του, επειδή τα έχει διαλέξει σαν είδωλα!

Τα ιδεώδη του σύγχρονου ανθρώπου είναι ολότελα διαφορετικά απ' τα οράματα του επαναστατικού ουμανισμού. Η δύναμη του, η ασφάλεια, βασίζονται στην ατομική ιδιοκτησία όπου σήμερα είναι ιερή, αφού απέκτησε και την έννοια της προσωπικής ιδιοκτησίας. Τελικά διαφαίνεται ότι ο κοινωνικός χαρακτήρας παίζει καθοριστικό ρόλο ανάμεσα στην κοινωνικο-οικονομική δομή και στις ιδέες, ιδανικά που επικρατούν σε μια κοινωνία.

Οι ιδέες διχάζουν λένε ...και δεν πρέπει να υπάρχουν λένε κάποιοι άλλοι πιο μοντέρνοι διαφωτιστές και έτσι οδεύουμε σε μια κοινωνία κουρασμένη από τις ιστορικές ταραχές, σε ένα τρόπο ζωής που βασικά χαρακτηρίζεται από απάθεια και ελλείψεις πρωτοβουλιών, μέσα στο παγκόσμιο κλίμα αδιαφορίας.

Αλλοτρώωση ιδεών-ανθρώπου, μαλθακές ιδεολογίες, αλλά η αυταπάτη αυτή περνά στο μύλο της Κριτικής - τουλάχιστον σ' αυτό υπάρχει κάποια ελευθερία έκφρασης. Η σκέψη δεν χαλαρώνει, αλλά δημιουργεί, χωρίς πλαίσια και κέντρα ελέγχου της διανοήσης. Κριτική, αντίλογος, σαν βασικές έννοιες που ο μοντέρνος άνθρωπος τοποθέτησε στο ντουλάπι της Ιστορίας.

"Δεν υπάρχει πλέον διαφορά ανάμεσα στην Ελευθερία και το Δεσποτισμό, αφού η ατομική ελευθερία αποτελεί την έννοια, μέσα στην οποία ασκείται η κυριαρχία πανω σε ένα κοινωνικό σώμα, που καλείται να αποτινάξει την αλληλεγγύη του, τις σχέσεις του με κάποιους χώρους.

Τι πιο ενδιαφέρον και εξυπηρετικό για μια εξουσία, για ένα κράτος, για τη γραφειοκρατία, από μια κοινωνία της οποίας τα μέλη παροτρύνονται στην περιπλάνηση στην "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ" παρατηρεί ο Καγιέ!!

Αντίλογος στα Ανατολικά της Μεσογείου, στον επίγειο δήθεν παράδεισο, στην κοινωνία της αφθονίας, της αυτοκατανάλωσης στον ύπνο του "δικαίου" βαδίζοντας στο δρόμο της "Εθνικής" πολιτικής στην αδιαφορία μιας εποχής προσηλωμένης στο παρόν μοιρολατρικά!!

Κινήματα και νήματα

ΕΝΤΥΠΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

Είχαμε κάνει έκκληση στο προηγούμενο τεύχος για υλικό ώστε να γίνει μια παρουσίαση του ελληνικού αντιεξουσιαστικού εναλλακτικού χώρου. Ήταν ένας υπέροχος κατακλυσμός που δείχνει ίσως (maybe) ότι ο Ελληνικός χώρος βρίσκεται σε ένα αρκετά ανεπτυγμένο επίπεδο συγκρότησης. Είναι αδύνατον όμως να γίνει τώρα η παρουσίαση, ακριβώς γιατί και τα στοιχεία και η πληθώρα των αντιμετωπίσεων προϋποθέτουν ένα ολόκληρο αφιέρωμα καθ' αυτό. Ήδη γίνεται δουλειά πάνω σ' αυτό και ελπίζουμε να το παρουσιάσουμε στο επόμενο με μια αντίστοιχη παρουσίαση της Τούρκικης νέας Αριστεράς. Σ' αυτό το τεύχος θα κάνουμε απλά μια αναφορά χωρίζοντας τα έντυπα και τις ομάδες σε 4 κατηγορίες - **Αναρχικά, εναλλακτικά, Rock-πολιτιστικά, επαναστατικά, αντιεξουσιαστικά.** Απολογούμαστε προκαταβολικά για τα αναπόφευκτα λάθη και παραρμηνίες. Γίνονται σε μια προσπάθεια κατανόησης.

* **Εκτός νόμου: Έκδοση Ένωσης Αναρχικών Θεσσαλονίκης.** Τ.Θ. 11251, Τ.Κ. 54100 Θεσσαλονίκη. Εφημερίδα με αναλυτικά άρθρα. Προηγούμενης η ίδια ομάδα έβγαζε την "Αναρχία". Βρήκαμε το έντυπο σε περίπτερο της Αθήνας.

Αναρχικά

Έντυπα και πρωτοβουλίες που κινούνται καθαρά στο χώρο του Ιστορικού Αναρχικού κινήματος με ιδιαίτερη έμφαση στην Ταξική αντιπαράθεση. Υπάρχει μια αυξανόμενη χρήση της ορολογίας των σιτουασιονιστών ("καθημερινότητα") αλλά αυτά τα έντυπα τονίζουν έντονα την αντιπαράθεση με το κράτος και πιστεύουν / προωθούν στην αναδημιουργία ενός επαναστατικού ταξικού κινήματος.

Ρόπτρο: Θεωρητικό δελτίο αναρχικού πυρήνα Ξάνθης. Τ.Θ. 340, 37100 Ξάνθη. Είχαμε για ένα διάστημα επαφή με τα παιδιά και λόγω κοινών παθών. Είναι μια ομάδα από Έλληνες και Τούρκους αναρχικούς σε μια περιοχή Τρέχα γύρευε... Δημοσίευσαν ενδιαφέροντα αναρχικά κείμενα για τον εθνικισμό. Ένα φεγγάρι έκαναν και εκπομπή σε τοπικό ραδιόφωνο "Διατάραξη κοινής ησυχίας" ώσπου τους την έκοψαν μετά από μια εκπομπή για ... την Κύπρο και τον ελληνικό εθνικισμό. Παιδιά αν υπάρχει ακόμα η ομάδα επικοινωνήστε...

Ελευθεριακή κίνηση: Αναρχικό περιοδικό του Αγριμιού. 6' πάροδος Σέρβα Ι, Αγρίνιο. Εξαιρετική θεωρητική έκδοση σε μια περιοχή με ιστορικές αναρχικές καταβολές. Είδες πως μπορούν να τα καταφέρνουν και οι μη-Αθηναίοι. Το περιοδικό το βρήκαμε στο διβλιοπωλείο "Ελεύθερος Τύπος" στην Αθήνα.

Δαίμων του τυπογραφείου: Τ.Θ. 31261, 10035; Αθήνα. Εξαιρετικές και ηρωικές εκδόσεις από ένα(;) φίλο. Μέχρι στιγμής έχει μεταφράσει την αγριόγατα στα Ελληνικά και έχει εκδόσει ειδικό αφιέρωμα στο ανταρτικό της Γερμανίας (R.A.F.). Εκδόσεις με στυλ - αισθητική του underground. Άμεσο και συγκρουσιακό.

Ο Αναρχικός - Δελτίο πληροφόρησης πρωτοβουλία για μια νέα Διεθνή. Από τα πιο σταθερά και χρήσιμα δελτία πληροφόρησης για τον Ελληνικό και διεθνή αναρχικό και επαναστατικό χώρο. Στέλλονται μερικά τεύχη στο Τραίνο και μπορείτε να τα πάρετε απ' εδώ.

Αναρχική παρέμβαση: P.O.BOX 30557, 10033 Αθήνα, Ελλάδα. Απ' ότι φαίνεται αυτή η εφημερίδα συγχωνεύτηκε με την "Ανταρσία των Αγγέλων" όταν ο Δημήτρης (γνωστός και αγαπητός από παλιά στον κόσμο του Τραίνου) πήγε στην Αυστραλία. Εκφράζει, συνεργάζεται ή κινείται σε ένα ευρύ φάσμα αναρχικών ομάδων της Αθήνας - και όχι μόνο. Η ομάδα έκδοσης φαίνεται να συμμετέχει και να εκφράζει μια ευρύτερη προσπάθεια που ονομάζεται "Συνεργασία αναρχικών ομάδων για την κοινωνική αλληλεγγύη και την πολύμορφη δράση". Φαίνεται να είναι μια τακτική και άμεση αναρχική εφημερίδα της Αθήνας με θεωρητικά κείμενα και πληροφοριακά νέα, για τον Ελληνικό και διεθνή αναρχικό χώρο. Είναι must όπως λένε και στα εμπορικά κυκλώματα.

Εναλλακτικά Έντυπα συγκεκριμένων κινήματων

Σε αυτό το χώρο κινείται ένα επίσης ευρύ φάσμα εντύπων τα οποία αν και γενικώς αντιεξουσιαστικά κινούνται στον ευρύτερο χώρο της νέας Αριστεράς των τελευταίων 20-30 χρόνων εκφράζοντας μια σειρά από συγκεκριμένα κινήματα μέσα από μια πλουραλική οπτική.

Αρνούμαι: Περιοδικό για τη μη βία, τον αντιμilitarισμό, τα δικαιώματα και την κοινωνική οικολογία. 51 Φιλίππου, 54631, Θεσσαλονίκη. Από τα καλύτερα περιοδικά αυτού του χώρου με άρθρα, αναλύσεις, αντιπαραθέσεις και ειδήσεις. Φυσικά, βαθύτατα αντιεθνικιστικό, κινείται στο χώρο ανάμεσα στην αντιεξουσιαστική οικολογία του Μπούκτσιν και τον ακτιβιστικό αντιμilitarισμό - υποστήριξη στους αντιρρησίες συνείδησης - και της μη βίαιες πρακτικές. Στο Τραίνο στέλλονται μερικά τεύχη τα οποία διανέμονται στην Κύπρο.

Τα άθη του κακού: στο πανεπιστήμιο και την κοινωνία. Τ.Θ. 51337, 14510 Κηφισιά. Μια εξαιρετικά προσεγμένη σειρά εκδόσεων που εκφράζει ίσως στην καλύτερή του διάσταση το χώρο των αντιεξουσιαστών - εναλλακτικών. Κείμενα κατά βάση θεωρητικά με φαντασία στη χρήση των φωτογραφιών και στο layout. Επίσης must. Έρχεται στην Κύπρο στα περίπτερα. Το τελευταίο τεύχος του είχε ένα πολύ καλό αφιέρωμα στον αντιεθνικισμό. Προφανώς δεν τους άγγιξε ο πειρασμός της εθνομαλακίας σε αντίθεση με ένα άλλο έντυπο το Convoy το οποίο θγήκε πέρσι σε μια άθλια εθνικιστική έκδοση. (Βλέπε σχόλιο στις σπόντες).

Κοινωνία και φύση: Κολοκοτρώνη 31, Αθήνα. Εκδόσεις σε στυλ βιβλίου-journal με θεωρητικά κείμενα που κινούνται στο πλαίσιο του αναρχοκομμουνισμού / κοινωνικής οικολογίας του Μπούκτσιν και του νεομαρξισμού. Εξαιρετικές συλλογές κειμένων

Ο Αγώνας της μνήμης
ενάντια στη λήθη
είναι αγώνας ενάντια στην εξουσία

**ΤΙΜΗ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ
ΣΤΟ ΧΡΗΣΤΟ ΤΣΟΥΤΣΟΥΒΗ**

Οι κοινωνικοί αγώνες ενάντια στο κράτος και το κεφάλαιο είναι πολύμορφοι, αδιάλλακτοι, επιθετικοί και κανείς ή τίποτα δεν μπορεί να τους εξαλείψει

Συνεργασία Αναρχικών Ομάδων για την Κοινωνική Αλληλεγγύη και την Πρωτοβουλία Άγριας

ΡΑΔΙΟ - ΟΥΤΟΠΙΑ

...για μια απελευθερωτική και αξιολύπητη αναπηρία

κάθε Κυριακή
10.30 π.μ. έως 1 μ.μ.

What a wonderful world !!

Θα πέσει φωτιά να μας καψει !!

!! Ξεφοκάλισέ το να περνώ φωτιά !!

για όσους ενδιαφέρονται για θεωρητική πράξη. Τώρα πόσο θα αντέξει η ελληνόφωνη έκδοση, αυτό είναι άλλη ιστορία.

Ομάδα πληροφόρησης στο ράδιο Ουτοπία: Τ.Θ. 50082 / 54013 Θεσσαλονίκη. Ομάδα του ομώνυμου ραδιοσταθμού που προωθεί την εναλλακτική ενημέρωση. Από τα διαφημιστικά και τις εκδηλώσεις τους φαίνεται να είναι ομάδα με φαντασία και χιούμορ. Και για το στυλ τους και γιατί μας τους σύστησε ο φίλος ο Γιάννης ο Γαλανίδης τους συστήνουμε ανεπιφύλακτα. Για όσους ενδιαφέρονται να πολεμήσουν τον ολοκληρωτισμό των media με την ανατρεπτικότητα της ζωής και της ενημέρωσης.

Περιοδικό Κράξιμο: Εφημερίδα / περιοδικό με ύφος, στυλ και γοητεία. Το εκδίδει η/ο τραβεστί Πάολα. Ψάξτε το, βρέστε το, διαβάστε το. Ένα πρωτόγνωρο ήθος και αντιεξουσιαστικό πάθος από μια/ένα άνθρωπο των δρόμων. Για την ομοφυλόφιλη, και όχι μόνο, επιθυμία.

Act-up: "μια μη κομματική οργάνωση ανθρώπων με κοινό χαρακτηριστικό την οργή και την απόφαση να δράσουν άμεσα για την αντιμετώπιση της κοινωνικής κρίσης που προκαλεί το AIDS" λέει το φυλλάδιο που πήραμε. Δεν ξέρουμε αν εκδίδουν έντυπο αλλά θάναι ωραίοι τύποι αν είναι σαν τους ομώνυμους Αμερικάνους.

Αξιμούθιο: αντιμilitarιστική έκδοση Τ.Θ. 31322, 10035, Αθήνα. Αντιμilitarιστικό, αντιεξουσιαστικό έντυπο με άρθρα, μεταφράσεις και πληροφόρηση για τα κινήματα και τις αντιστάσεις ενάντια στο στρατό, τον εθνικισμό και την εξουσία. Εκφράζει πολύ καλά την αναρχική θέση πάνω στην ολική άρνηση στράτευσης σε αντίθεση με την εναλλακτική θητεία που εκφράζουν άλλες ομάδες. Το Τραίνο διανέμει ορισμένα τεύχη στην Κύπρο. Αυτό το έντυπο φαίνεται σαν συνέχεια του "Χωρίς Σύνορα" - το τεύχος του οποίου μας στάληκε πέρσι είχε μερικά πολύ ωραία κείμενα της Τούρκικης νέας αριστεράς. Διαβάστε αυτά τα έντυπα. Το ήθος των Ελλήνων αρνητών στράτευσης είναι μια φωνή ανθρώπων με πρωτοφανές ήθος που πρέπει να ακουστεί στην Κύπρο.

Underground Κουλτούρα / Rock

Εκδόσεις Λεωνίδα Χριστάκη Δεν ξέρουμε αν αναβίωσε ή όχι το ιδεοδρόμιο και με τι ασχολείται τώρα ο κ. Χριστάκης αλλά το ιδεοδρόμιο υπήρξε ένα οριακό έντυπο που εισήγαγε την underground αισθητική και θεματολογία στην Ελλάδα. Πέρα απ' την ιστορικότητα των εκδόσεων ο "Χώρος της Λεμεσού" της δεκαετίας του '80, είναι υποχρεωμένος απέναντι στον κ. Χριστάκη ο οποίος έκδοσε το αντι-εθνικιστική ανάλυση του χώρου: **Η Κύπρος, το εθνικό και ο εθνικισμός (1984)**. Τα τελευταία που ακούσαμε από το Χριστάκη ήταν το περιοδικό Panderma.

Ανοικτή πόλη: Περιοδικό για τα περάσματα που δεν βρέθηκαν ποτέ Τ.Θ. 20037, Αθήνα, Ελλάδα. Το πιο μακρόβιο underground έντυπο της Ελλάδας με θεματολογία που κινείται από τις ροκ κουλτούρες, στην κριτική επανερμηνεία του μηχανιστικού - βιομηχανικού πολιτισμού, στην παρουσίαση πνευματικών αναζητήσεων και πολιτικών - βιομηχανικών κινήματων. Το περιοδικό είναι δικτυωμένο με το διεθνή εναλλακτικό χώρο. Αναμφισβήτητα το πιο ολοκληρωμένο περιοδικό του είδους στον Ελληνικό χώρο. Αντίτυπα της Ανοικτής Πόλης διακινούνται από το Τραίνο στον Κυπριακό χώρο.

Θα πρέπει να αναφέρουμε και το περιοδικό "ΔΙΠΕΤΕΣ" που φαίνεται να είναι συγγενικό - ένα περιοδικό βαθύτατα αντιχριστιανικό (εναντίον γενικώς των μονοθεϊστικών θρησκειών)

που προσπαθεί να υπερασπιστεί την "πατρώα πίστη" - την αρχαιοελληνική "θρησκεία" την οποία βλέπουν σαν μια καταπιεσμένη διάσταση του πνευματικού και πολιτιστικού είναι. Το περιοδικό φαίνεται να έχει σχέση με άλλα περιοδικά σιαμανιστικής, "παγανιστικής" αναβίωσης.

* **Merlin's music box:** Περιοδικό προώθησης της ανεξάρτητης μουσικής σκηνής (και όχι μόνο) Αργυροπόλεως 27, Αθήνα 11471, Ελλάδα. Εξαιρετικό περιοδικό για την ελληνική ροκ σκηνή - και το διεθνή χώρο της ανεξάρτητης σκηνής. Δεν ξέρουμε αν κυκλοφορούν κι άλλα ανάλογα στην Ελλάδα αλλά αυτό φαίνεται να καλύπτει ένα ευρύ φάσμα - με μια ευαισθησία που καλύπτει όχι μόνο τον ήχο αλλά και τον τρόπο ζωής της Ροκ. Και επειδή τα παιδιά μας ζήτησαν πληροφορίες για τα κυπριακά ροκ συγκροτήματα και εμείς κλωστραβούμε τρέχοντας από δω και απ' εκεί, γράψτε τους μόνοι σας. Γίνετε και συνδρομητές, είναι ένα ροκ περιοδικό της Ανατολικής Μεσογείου.

Στα βιβλιοπωλεία της Αθήνας, το περασμένο καλοκαίρι, βρήκαμε και τα ακόλουθα έντυπα τα οποία παρουσιάζουμε χωρίς να ξέρουμε αν κυκλοφορούν τακτικά ή είναι one-shot καταθέσεις.

* **Mystri c/o Rollin Under,** Τ.Θ. 10082, 54110 Θεσσαλονίκη. Περιοδικό με στυλ και ήθος και ανακουφιστικό χιούμορ για εποχές αθλιότητας. Ο εσωτερικός καυγάς στο τεύχος που βρήκαμε ανεβάζει τα γλωσσικά παιχνίδια σε νέα επίπεδα. Ωραιότατο.

* **B-side cultzine:** Τ.Θ. Ληγορι 231, Πύρτο Ράφτη, Τ.Κ. 19003, Μαρκόπουλο Αττικής - You write me dig. Επίσης έξοχο rock - underground έντυπο. Η Ελληνική ροκ διάλεκτος εξελίσσεται εντυπωσιακά και πρωτοποριακά, αν κρίνει κανείς απ' αυτά τα έντυπα. Άστε τα μυθιστορήματα. Το βιωματικό γράψιμο αυτών των εντύπων θα σας προσγειώσει στη μεταμοντέρνα εποχή aretly. Αυτό το έντυπο έχει και αρκετά άρθρα για τη διεθνή rock σκηνή.

* **XBK:** δελτίο καιροσκοπισμού για μητροπολιτική προλεταριακή χρήση. Ποίηση σαν πεζός λόγος, cut up, lay out και κείμενα μιας άλλης πολιτικής, αισθητικής ή χρόνου. Είναι δυσνόητο όπως φοβάται ο/η συγγραφέας του τεύχους που έχουμε) ή μήπως αυτό το έντυπο είναι ένα τεύχος τέχνης του μητροπολιτικού προλεταριάτου; Ανάμεσα στο underground και το σιτουασιονισμό. Σαν rock δίσκος.

* **Happy Harry:** Τεύχος πόνου. Υ.Θ. 31827, Αθήνα 10035. Δακτυλογραφημένη έκδοση, ατόφιο underground με τη μορφή μικρού minimalist εντύπου - κείμενα πολιτικά, βιωματικά, αφηγηματικά... με παρουσιάσεις βιβλίων, δίσκων και άλλων αναλόγων εντύπων. Μια πολύ γλυκεριά Αθήνα την οποία μάλλον δεν θα συναντήσετε στους δρόμους της πόλης που τρώει τα παιδιά της.

Λίγα έντυπα είναι καθαρά σιτουασιονιστικά και συνήθως αλληλοκατηγορούνται... Πάντως είναι γεγονός ότι ο σιτουανισμός έχει ριζώσει στην Ελλάδα - για μερικά από τα πιο αυθεντικά κείμενα - αναλύσεις θα πρέπει κάποιος να κοιτάξει τα κείμενα των "Τετραδίων για προλεταριακή Χρήση" και της "Λέσχης Βορειοδυτικού περάσματος" της Θεσσαλονίκης. Επειδή μας έχουν σταλεί μερικά απ' αυτά τα κείμενα ελπίζουμε να μπορέσουμε να ολοκληρώσουμε ένα αφιέρωμα σε κάποια μελλοντική έκδοση.

* **Λέσχη φίλων βορειοδυτικού περάσματος** Θεσσαλονίκη. Ανεπανάληπτη γραφή και σύλληψη της έννοιας (και της πρακτικής) της ρήξης όχι απλά με ένα οικονομικό σύστημα αλλά και με ένα πολιτισμό και ένα ιστορικό χρόνο. Το έντυπο σταμάτησε αλλά τα κείμενα παραμένουν.

* **Τα παιδιά της Γαλαρίας:** Το Αθηναϊκό αντίστοιχο. Άνκαι δεν είναι illustration έκδοση, τα κείμενα έχουν ένα εύρος και μια διάχυτη τάση αναζήτησης των καταστάσεων ρήξης και καθορισμού των παραμέτρων της αντιπαράθεσης και του θεάματος. Η εφαρμογή των "όπλων της κριτικής" στην Ελληνική πραγματικότητα αλλά και η σαφής αντίληψη των ευρύτερων παραμέτρων της Ανατολικής Μεσογείου κάνουν αυτή την ομάδα να ξεχωρίζει. Τα κείμενα τους είναι απαραίτητα για το επόμενο θήμα. Σ' αυτό το τεύχος δημοσιεύεται απόσπασμα από την αρχή ενός διαλόγου με το Τραίνο που καλά θα ήταν να επεκταθεί.

* **Οι πειρατές της Ημισέλιου:** Τ.Θ. 31362, 10035. Το περιοδικό το βρήκαμε σε Αθηναϊκό βιβλιοπωλείο. Από μια άποψη μοιάζει να κινείται στον ιστορικό αναρχικό χώρο σαν περιοδική έκφραση. Η γλώσσα και η θεματολογία τους ωστόσο αγγίζει και τον ευρύτερο αντιεξουσιαστικό χώρο και την underground κουλτούρα. Το βάλαμε εδώ γιατί είμαστε και αναποφάσιμοι και γιατί το πήραμε τελευταία. Για το έντυπο: Έξοχο με μια εξίσου έξοχη αφίσα (στο τεύχος που έχουμε). Ίσως να είναι απ' τα καλύτερα έντυπα που κινούνται και στους 4 χώρους που περιγράφουμε πιο πάνω. Αν ανακαλύψουμε περισσότερα τεύχη θα έχουμε περισσότερα σχόλια σε άλλο τεύχος.

Πυρήνας δημιουργίας ανατρεπτικών καταστάσεων

Ομάδα της Θεσσαλονίκης που κινείται στον Επαναστατικό χώρο. "Το Επαναστατικό πείραμα που πραγματοποιούμε... είναι βασισμένο στις αρχές του ταξικού πολέμου και της καθημερινής κοινωνικής διαπάλης" γράφουν στις "θέσεις" για την ίδρυση της ομάδας. Ένα κείμενο παρέμβασης τους που μας στάληκε δείχνει αυτή τη διάθεση δράσης και πράξης πέρα απ' τα καθορισμένα πλαίσια του κινήματος συμπάραστασης στους αντιρροπίες. Αναμένουμε νεώτερα...

Εναλλακτικές εκδόσεις

Πήραμε μια εξαιρετική σειρά μπροσούρων για τα κινήματα των ιθαγενών της Αμερικής (Ινδιάνων). Οι εκδόσεις ήταν επεταικές (500 χρόνια του Κολόμβου). Αλλά η χρησιμότητα τόσο της πληροφοροφόρησης όσο και της γενικότερης προβληματικής πάνω στην Αποικιοκρατία (γεωγραφικής, στρατιωτικής αλλά και ψυχολογικής) και τις αντιστάσεις είναι καιρία για την κατανόηση του παγκόσμιου συστήματος σήμερα.

Εκδόσεις Επαναστατική Αυτοργάνωση

Έχουν μεταφραστεί και διακινούν μια πρόταση για συζήτηση για τη δημιουργία μιας "Αντιεξουσιαστικής εξεγερτικής Διεθνούς" από τα Ιταλικά. Στην Κύπρο έχει διανεμηθεί μερικά αντίτυπα μέσω του Τραίνου. Δυστυχώς η διάθεση για συζήτηση και διαμόρφωση μιας θέσης από άτομα της παλιάς αναρχικής ομάδας της Λεμεσού "Ανάφεντος", δεν προχώρησαν πολύ. Η πρόταση θέτει 3 σημαντικά θέματα:

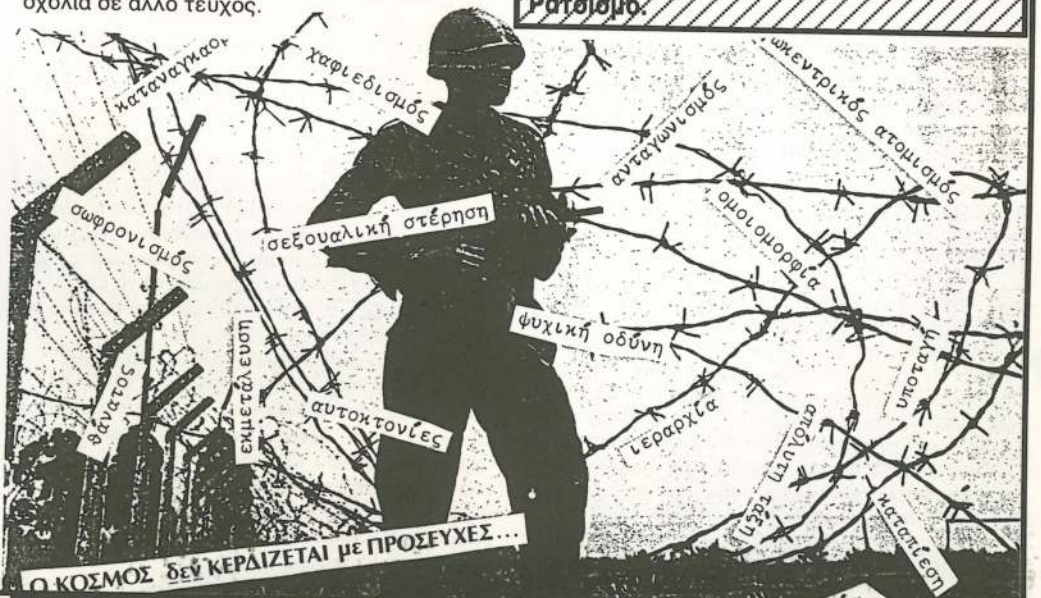
- Το πεδίο της αντιπαράθεσης - η πρόταση εισηγείται τον ενιαίο Μεσογειακό χώρο και σ' αυτό το επίπεδο το αφιέρωμα αυτού του τεύχους στην Ανατολική Μεσόγειο δείχνει ότι υπάρχει ένας ανάλογος προβληματισμός σε διάφορους χώρους - χώρες.
- Μια ανάλυση της οικονομικής - πολιτικής - ιδεολογικής συγκρότησης της εξουσίας σ' αυτό το χώρο (Μεσόγειος).
- Μια πρόταση για μια αφορμαλιστική Διεθνή οργανωτικά. Το θέμα θα επιστρέψει ούτως ή άλλως.

Καθώς ετοιμαζόταν η έκδοση πήραμε τα ακόλουθα έντυπα τα οποία δυστυχώς δεν υπήρχε χρόνος για να σχολιαστούν.

1. Επανάσταση
2. Σαμποτάζ
3. Επανάστατική Αυτοργάνωση
4. Χωρίς σύνορα - αντιπολεμικές σελίδες
5. Ελευθερία και ελευθερίες - της κίνησης για τα πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα - ωραία έκδοση για ένα κίνημα που χρειάζομαστε και εμείς μετά την ανεργία κατάσταση της πρωτοβουλίας ενάντια στον Κοινωνικό Ρατσισμό.

Επαναστατικά, Ανατρεπτικά, Σιτουασιονιστικά κ.α.

Αυτά τα έντυπα είναι βαθύτατα αντιεξουσιαστικά αλλά κινούνται πέραν του ιστορικού αναρχικού χώρου. Συνειδητά ή μη, φαίνονται (τουλάχιστον στη φρασολογία) έντονα επηρεασμένα από τους σιτουασιονιστές. Αδιάκοπη και αδιάτακτη κριτική όχι απλά της εξουσίας αλλά και της θεαματικής αναπαραγωγής της στα κινήματα αμφισβήτησης. Αναζήτηση και μιας νέας γλώσσας και μιας αδιάκοπης σειράς καταστάσεων ρήξης στην καθημερινότητα που εστιάζεται σαν ο κυρίαρχος χώρος αντιπαράθεσης στη σημερινή εποχή. Μια εποχή που έχει "παγώσει το χρόνο" σε μια προσπάθεια υπόκρυψης της ολοκλήρωσης του ιστορικού ρόλου του καπιταλισμού.

Κινήματα και νήματα

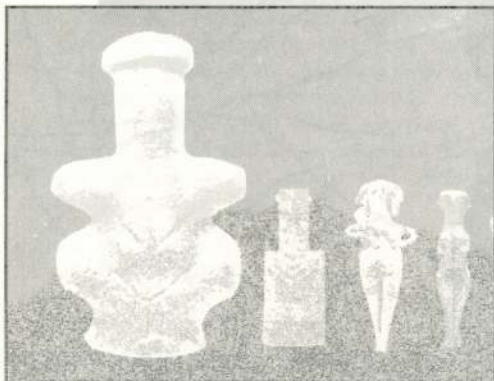
Η μουσική έκρηξη του 1993:

Σαν το ποίημα του Λιπέρτη
Ζωγραφικά του Κκάσιαδου

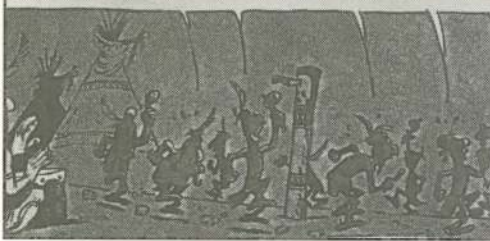
Το είπαμε και άλλες φορές. Η κυπριακή κουλτούρα είναι ακόμα αποικιοκρατούμενη από τις εθνικές ιδεολογίες των Βαλκανίων και της Μικράς Ασίας - Τουρκίας. Αντιτίθεται όμως. Όπως έναν κοπελλούιν ανάμεσα σε γίγαντες όπως έγραψε κάποτε ο Κωστής ο Αχνιώτης. Το 1993 δεν γνώρισε απλά αυτές τις μικρές αντιστάσεις. Με ένα παράξενο και ίσως απρόσμενο τρόπο ένα μουσικό ρεύμα πέρασε απ' την Ερώνησο. Ή αναδύθηκε. Όπως η Αφροδίτη...

Το πρώτο φεστιβάλ κυπριακού τραγουδιού που έγινε το 1992 είχε ήδη δείξει ότι η Κυπριακή μουσική και η κυπριακή γλώσσα είχαν και ένα μέλλον εκτός απ' την καταξωμένη τους θέση στα μουσεία της παραδοσιακής ιστορίας της Ανατολικής Μεσογείου. Το "όνειρο" του Ευαγόρα Καραγιώργη δεν ήταν απλά ένα σημείο μουσικής καμπής και αναβίωσης. Ήταν και μια συμβολική δήλωση - αποκάλυψη. Η "Τζιερύνεια" και γενικά η κατεχόμενη γη των Ελληνοκυπρίων προσφύγων στη Βόρεια Κύπρο ήταν και είναι ταυτόχρονα και μια αλληγορία για ένα χαμένο παρελθόν - μια νοσταλγία. Όπως κάθε κοινωνία που εκμοντερνίστηκε και αστικοποιήθηκε, έτσι και η κυπριακή, έφτιαξε τους δικούς της μύθους, το δικό της ρομαντισμό, για τον "παλιό τον τόπο μας" που μας "αγρόνιζαν οι τίσσιοι" "τζιαι έτρεσιεν τζιαι που την θρύσην το νερόν κρύον γλητζιή". Η Κερύνεια του Ευαγόρα ήταν η Κύπρος, η παραδοσιακή Κύπρος, που χάθηκε. Η Ελληνοκυπριακή κοινότητα έπλεξε το Ρομαντισμό για το χαμένο παρελθόν με την πολιτική τραγωδία του '74. Προσφυγιά, χαμένες ρίζες, αγνοούμενοι. Η Βόρεια Κύπρος απολιθωμένη, παγωμένη στο χρόνο παρελαυσε κάθε βράδυ, για 20 χρόνια, απ' τις τηλεοπτικές οθόνες. Δεν ξεχνώ... Λύση, Βατυλή, Άσσια... Στην αρχή ήταν ο πόνος του ξεριζωμού... Μετά, όσο οι Ελληνοκύπριοι έμπαιναν στον μεταμοντέρνο χρόνο, οι τηλεοπτικές εικόνες έγιναν και σύμβολο μιας Κύπρου που χανόταν. Το τραγούδι άγγιξε ακριβώς εκείνη τη λεπτή διασταύρωση - η νοσταλγία της Βόρειας Κύπρου και η νοσταλγία της παλιάς Κύπρου. "Σαν το ποίημα του Λιπέρτη, ζωγραφικά του Κκάσιαδου". Σε ένα τραγούδι καθαρά βιωματικό. Με ήθος ο κ. Καραγιώργης αρνήθηκε την εθνικιστική εμπορευματοποίηση (εδώ μέχρι και ο Σαθόπουλος έπεσε στο λούκι) και δήλωνε στις συνεντεύξεις ότι αυτός, ένας Παφίτης, έγραψε το τραγούδι για μια παλιά αγαπημένη που καταγόταν απ' την Κερύνεια. Ο "παλιός ο τόπος μας" δεν ήταν ούτε η γεωγραφική Πάφος, ούτε η Κερύνεια. Ήταν η άλλη Κύπρος...

Μια Κύπρος που αναδύθηκε μουσικά το '93 κουβαλώντας όμως ήχους και όργανα από την Ανατολή και τη Δύση. Κυκλοφόρησαν μια σειρά από δίσκους - Η όπερα "Μανώλη" του Βάσου

ΜΠΟΝΓΚΑΜΠΟΝΓΚΑΜΠΟΝΓΚΑ.

Αργυρίδη, "Η μικρή γαλέρα" του Χατζηπιερή και ετοιμάζον δίσκους ο Καραγιώργης, οι βίδες (ροκ συγκροτήματα) κ.ά. Ταυτόχρονα κυκλοφόρησαν δίσκοι παραδοσιακής κυπριακής μουσικής σε νέες εκτελέσεις. Ο Φαίδρος Κβαλλάρης επιστρέφοντας από την Κίνα έκανε μια σειρά από συναυλίες όπου παρουσίασε τη νέα του δουλειά με αποκορύφωμα "Τα Κύπρα" μια μουσική σύνθεση με στοιχεία από την Κίνα μέχρι τη Δύση πάνω σε κυπριακά μοτίβα. Το φθινόπωρο ο Νικόλας Οικονόμου (λίγο πριν το δυστύχημα) έκανε την παγκόσμια πρεμιέρα του έργου "Λυκόστρατος". Ταυτόχρονα ο Μιχάλης Χριστοδουλίδης ήρθε 2 φορές στην Κύπρο να παρουσιάσει νέα του δουλειά (τον Δεκατρή και την "Κύπρο του χαλκού και της θάλασσας").

Το καλοκαίρι το παιχνίδι των μουσικών ήχων πήρε νέα τροπή με την εμφάνιση του Haji-Mike και του δίσκου "Σταυρούλα", μια μεταμοντέρνα pastiche σύνθεση rap, reggae και μουσικής της Ανατολικής Μεσογείου με αγγλοκυπριακό στίχο. Ένα τραγούδι για τις κυπριακές και μια άλλη μουσική πρόταση που ξεκινούσε από τους δρόμους του Λονδίνου και κατέληγε μέσω Jamaica στην Αφρική. Η συναυλία που έκανε στο μπαράκι Urstairs στη Λεμεσό ήταν μια άλλη διάσταση του διαλόγου της κυπριακής με την αγγλική γλώσσα και μια νέα εκδοχή της κυπριακής ποίησης. Ένας μεταμοντέρνος "ποιητάρης" όπως ο ίδιος δήλωσε το Δεκέμβρη όταν ξαναγύρισε στην Κύπρο με τον Vragaman - στο αντίστοιχο του Rastaman.

Ακόμα και η σκηνή των συγκροτημάτων δείχνει αναβίωση - Το "μαράκι της Φωτούλας" μεταλλάχθηκε σε "βίδες" και έφτιαξε ένα νέο ήχο, οι new dimensions συνεχίζουν στο upstairs ενώ στη Λευκωσία φτιάχτηκε ακόμα ένα group οι Κάρμα.

Το δεύτερο φεστιβάλ κυπριακού τραγουδιού έκλεισε τον χρόνο επισφραγίζοντας με τη μελαγχολία της "Κληρονομιάς" τα δείγματα της αναβίωσης. Η "Κληρονομιά" κινήθηκε εντυπωσιακά στην ίδια θεματολογική διασταύρωση όπως το όνειρο. Ένα πονεμένο τραγούδι για την Κύπρο που χάνεται, για "την πληγή που εν θρέφει" δοσμένο μέσα από την τραγωδία "μήνα δευτερογιούνη". Ο στίχος που ξεκινούσε με το ποίημα του Λιπέρτη "Βούττημαν ήλιου" ήταν ένας σημειολογικός χάρτης από μόνος του. Ίσως έτσι να είναι πάντα η αρχή της αναγέννησης - ένα αποχαριτιστήριο τραγούδι πόνου για το παρελθόν, την κληρονομιά, ακριβώς τη στιγμή που η κληρονομιά, το λαούτον, αλλάζει χέρια, περνά στα χέρια της γενιάς της Ανεξαρτησίας.

Αυτή η μουσική έκρηξη σε μια χώρα που μέχρι πρόσφατα περιμενε απλά να της φέρουν απ' έξω μουσικούς για να ακούσει, δεν ήταν ένα κίνημα. Ήταν όμως ένα σημάδι των υπογείων ρευμάτων. Σε μια έστω μικρή προσπάθεια παρουσίασης της Κυπριακής Αναγέννησης που μπορεί να έρθει, δημοσιεύουμε πιο κάτω μια σειρά από κείμενα, και ποιήματα... ως γνωστόν (έτσι λένε) εμείς οι Κυπριαί έχουμε μουσική γλώσσα... Θέλουμε μουσικό background για να μιλήσουμε όπως οι ποιητάρηδες και οι ασίκηδες... Και η μουσική του '93 έκανε την Κύπρο πολιτιστικό κέντρο... Μάζεψε ήχους από παντού. Κλασική-δυτική και ανατολική, όπερα, Ελληνικό νεορεμπέτικο, rap και reggae, rock, jazz, Αραβικούς και Τούρκικους ρυθμούς, που φαίνονται να ψάχνουν τη μελλοντική κληρονομιά.

ΒΙΔΕΣ

Ξεπέρασα τα όρια

Ξεπέρασα τα όρια και με συλλάβανε
Με σπάσανε στο ξύλο και με πετάξανε.
Σα σκύλλο μεσ' σ' ένα κλουβί μ' έχουνε κλει-
δωμένο
Τους ζήτησα νερό να πιω
μ' ακόμα περιμένω.

Μου λένε πως το σύστημα πρέπει ν' ακολουθώ
μ' αρέσει δε μ' αρέσει πρέπει να το δεχτώ.
Τους λέω ναι το σύστημα δεν είν' το πρόβλημα
μου.

Το πρόβλημα μου είστε σεις, και θρήκα το
μπελά μου.
Δώσανε πάνω μου δυο τρεις και με ξα-
νακτυπήσαν
μα εγώ γελούσα ο τρελός και πάλι ξαναρχίσαν
Τους λέω
κι αν με σκοτώσετε μας σαν γυρίσει ο τροχός
κανένας σας δεν σώζεται.

Εσείς δεν είστε άνθρωποι για να δικάζετε
η θάρκα που σας παίρνει σιγά σιγά θουλιάζεται
Βάρεσε από τη βρωμιά κι' από τα λάθη σας
και λιωνίζομαστε και μεις, μωρέ για πάρτυ σας.

ΚΑΡΜΑ

Χάρτινος Φράκτης

Πίσω απ' το χάρτινο το Φράκτη
είδα τα όνειρα του Σάκη να γκρεμίζουν.
Μέσα σε αίσθημα ατελείωτης ανάγκης
είδα τις σκέψεις στο μυαλό μου να γυρίζουν.

Ήτανε όμορφα πολύχρωμα λουλουδία.
Ήτανε άνοιξη γεμάτη υποσχέσεις.
Σαν ζωγραφιά με πινέλα λαστιχένα
κι' ένα ταξίδι που δεν είχε αναμνήσεις.
Ήταν σαν Lunapark μ' αλλιώτικο απ' τ' άλλα,
είχε για τραίνο βαγόνι μοναχό
Και σαν πληρώσεις τον άνθρωπο του τραίνου,
θα σε πάει μαζί του σε ταξίδι ακριβό.

Πίσω απ' το χάρτινο το φράκτη είχε τραϊνάκια
και παιχνίδια παιδικά.
Και ένα δέντρο ίσως ψηλότερο από σένα,
είχε επάνω κουρασμέν' αρχικά.
Πίσω απ' το χάρτινο το φράκτη πήγα εγώ
μια Κυριακή κάποιο βραδάκι.
Ήτανε όλοι σαν παράξενα παιχνίδια
μα δεν είδα πουθενά το φίλο μου το Σάκη.

Μούχανε πει πως ήτανε όλα ψέμα.
Ο Φράκτης ήτανε φτιαγμένος από τούβλα.
Και σαν θα μπεις μεσ' το τραϊνάκι που πετάει
πίσω ποτέ ξανά δεν θα σε πάει.

Γιώργος Χατζηπιερής Η ΜΙΚΡΗ ΓΑΛΕΡΑ

Ο Γιώργος Χατζηπιερής έβαλε στόχο του να μας πει για τα ταξίδια που έκανε με τη μικρή του γαλέρα και πιστεύω τα κατάφερε θαυμάσια. Αφού πήγε παντού, ταξίδεψε σαν Αργοναύτης, μάζεψε τη γαλέρα του στο μόλο και πήγε στο Αγροτικό Studio του Νίκου του Παπάζογλου για να γράψει τα τραγούδια του που κουβαλούσε στα ντουλάπια της για χρόνια. Τραγούδια αγνά, της παρέας, της αγάπης, της νοσταλγίας με την απλότητα που διακρίνει τον δημιουργό τους. Παρ' όλο που ο Χατζηπιερής δεν είναι επαγγελματίας μουσικός έχει καταφέρει να κάνει τραγούδια που θα μπορούσε να ήταν του Παπάζογλου (Λουκία), του Βαγγέλη Γερμανού ή και άλλων επώνυμων τραγουδοποιών.

Και στη μελωδία αλλά και στο στίχο έχει πιάσει τα νοήματα των καιρών του και τις ανησυχίες των νέων της γενιάς του. Πολλά από τα τραγούδια του Γιώργου ακούγονταν κατά εποχές σε συγκεντρώσεις ή εκδηλώσεις των οικολογικών και άλλων κύκλων - άλλωστε είναι και κάπως έτσι που δημιουργήθηκαν. Η ενορχήστρωση και επιμέλεια παραγωγής του Νίκου Παπάζογλου όπως δήποτε ανέβασε την ποιότητα του αποτελέσματος. Στο δίσκο συμμετείχαν με στίχους τους οι Φλώρης Παναγιώτης, Μάριος Σοφοκλέους και τραγουδούσε επίσης η Δώρα Θεοδώρου.

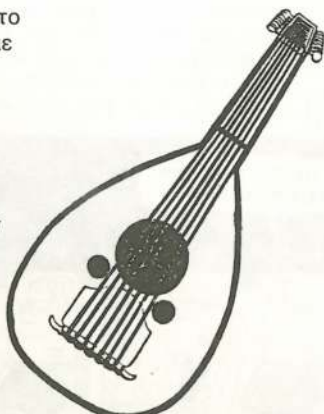

Album review: K.E.

Mike Haji Mike ΣΤΑΥΡΟΥΛΛΑ ΒΡΑΚΑΜΑΝ

Το καλοκαίρι του '93 μας ήρθε ξαφνικά από το Λονδίνο ο Μιχάλης Χατζημιχαήλ, γνωστός σαν ΗΑJΙΜΙΚΕ. Δεν ήρθε μόνος του αλλά έφερε μαζί του και μια "γκόμενα" τη Σταυρούλλα. Μόλις την είδαν οι Κυπριαίοι αμέσως ερωτεύτηκαν την. Τον δε Ηαjιμικε έκαμαν τον φοιτητή. Λοιπόν αυτός ο κύριος κρύβει, μεταξύ μας, πολύ ταλέντο. Με τη Σταυρούλλα του κατάφερε να κάμει ένα γάμο υψηλής περιοχής. Επάντρεψε τη raga με τη θράκα τζιαι τα τσιαττιστά με τη reggae. Τί είναι τούτα; Μέσα από αυτά κατάφερε να καυστηριάσει την Κυπριακή παροιμία του London και να σατιρίσει τα βάσανα που του έκανε η μάμα της Σταυρούλλας ώπου να την πάρει. Όντας κοινωνιολόγος αλλά και μουσικός ο Ηαjιμικε, καταφέρει να μεταφέρει σε άλλα επίπεδα τα καθημερινά του Κυπριακού μαχαλλά του Λονδίνου και να τα παρουσιάσει μέσα από άλλη σκοπιά βοηθούμενος στη ρυθμική φόρμα της Τζαμαϊκικής μουσικής και των Κυπριακών ποιητάρικων ή τσιαττισμάτων. Στη βάση τους οι φόρμες αυτές έχουν πολλά κοινά γιατί λένε τα πράγματα με το όνομα τους, απλά, λιτά και επαναληπτικά για να μπορεί ο ακροατής να πιάνει τα νοήματα.

Ο Ηαjιμικε έχει καταφέρει να παντρέψει στοιχεία από την ρυθμική κυρίως μουσική σκηνή της reggae αλλά και των Ελληνικών συρτών και με στίχο που κινείται από το gar μέχρι τα τσιαττιστά. Δημιούργησε έτσι ένα προσωπικό style χρησιμοποιώντας μάλιστα το bilingual του ταλέντο-Κυπριακά και χρησιμοποιώντας μάλιστα και English μαζί. Στο τελευταίο τραγούδι του Βρακαμαν, ο Ηαjιμικε κάνει μια πιο τολμηρή κίνηση. Δανείζεται από την Κυπριακή παραδοσιακή μουσική το ρεφραίν από το γνωστό σε όλους τους Κυπραίους, "την γέρημην την θράκαν..." για να το μεταφέρει με το δικό του τρόπο στα επίπεδα διεθνούς αναγνώρισης και ταύτησης με άλλες μεγάλες επιτυχίες. Το Βρακαμαν είχαμε την ευκαιρία να το απολαύσουμε πρόσφατα όταν ο Ηαjιμικε ήρθε στην Κύπρο για να παρουσιαστεί στο club Ανώνυμο.

ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΛΑΟΥΤΟ

Ο χώρος του έντεχνου κυπριακού τραγουδιού (εννοώντας τραγούδι φτιαγμένο από επώνυμους κύριους δημιουργούς, στηριγμένο στη λαϊκή μουσική παράδοση της χώρας και με διαλεκτικό στίχο) εμπλουτίζεται με το πρώτο προσωπικό δίσκο του Ευαγόρα Καραγιώργη, που θα κυκλοφορήσει σύντομα. Έχει τον τίτλο "Το παλιό λαούτο" και περιλαμβάνει εννέα τραγούδια (ερωτικές, κυρίως μπαλάντες) σε στίχους παραδοσιακούς, Μ. Πασιαρδή, Ε. Καραγιώργη, Δ. Λιπέρτη και τρεις ορχηστρικές συνθέσεις. Δύο τραγούδια ερμηνεύει η Κλέλια Πετρίδου, ενώ τα υπόλοιπα ο ίδιος ο συνθέτης.

Με το έργο του αυτό, ο Ευαγόρας, προσφέρει μια ολοκληρωμένη σύγχρονη μουσική πρόταση βασισμένη στην ταυτότητα του μουσικού μας πολιτισμού. Η συνοχή, ακριβώς, των δώδεκα συνθέσεων του δίσκου δεν εντοπίζεται τόσο στο στίχο όσο κυρίως στο συνολικό ύφος που πηγάζει μέσα από τη διασταύρωση και αλληλεπίδραση ντόπιων, βυζαντινών και δυτικοευρωπαϊκών μεσαιωνικών στοιχείων. Αυτό το πλούσιο μουσικό κράμα παρουσιάζεται με ιδιαίτερα περίτεχνο τρόπο στην ορχηστρική διασκευή του παραδοσιακού "Τέσσερα τζιαι τέσσερα", όπου το βυζαντινό "ανατολίτικο" ύφος εξελίσσεται σε μια αξιοπρόσεκτη πολυφωνική επεξεργασία.

Ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει στην ικανότητα του Καραγιώργη να δημιουργεί μελωδίες. Μελωδίες με εξαιρετικό μουσικό ενδιαφέρον, συλλαβικές (κάθε συλλαβή και νότα) στην πλειοψηφία τους, που αποκαλύπτουν πλούσια ακούσματα και δημιουργική φαντασία του συνθέτη τους. Σημειώνω, κυρίως, τις μελωδικές γραμμές των τραγουδιών "Το όνειρον" (με την ωραία εναλλαγή μέτρων 5/8 και 9/8) και "Βούττημαν ήλιου" (σε μέτρο 9/8). Πετυχημένη και μέσα στις συνθήκες που ζούμε αξιόπαινη, είναι και η επιλογή του ορχηστρικού "Η αφαίρεση του Ασηήκη Καρατζιάογλαν", που αποτελεί παραλλαγή σε θέμα του Τούρκου λαϊκού ποιητή και τροβαδούρου του 16ου - 17ου αιώνα, Ασηήκη Καρατζιάογλαν.

Άμεσα συνδεδεμένη με τη μελωδία είναι και η ενορχήστρωση που πραγματοποίησε ο συνθέτης. Κυρίαρχο όργανο είναι το λαούτο (σε ρόλο καθαρά μελωδικό), το οποίο συχνά συνδυάζεται με τον ήχο αυλού. Αποτέλεσμα του συνδυασμού αυτού είναι κάποια "μεσαιωνικά" ακούσματα, όπως τουλάχιστον τα αντιλαμβανόμαστε μέχρι σήμερα στον τόπο μας. Το λαούτο είναι και το μόνο ακουστικό όργανο που χρησιμοποιήθηκε στην ηχογράφιση του δίσκου. Οι υπόλοιποι ήχοι είναι παράγωγοι ηλεκτρονικού μουσικού οργάνου (συνθεσάιζερ). Προσωπικά διαπιστώνω πως η χρήση του συνθεσάιζερ γίνεται με προσοχή και μέτρο από τον συνθέτη. Τα ηλεκτρονικά μουσικά μέσα αποτελούν δηλαδή για τον Ευαγόρα μονάχα υποκατάστατα αυθεντικών ήχων μουσικών οργάνων, πράγμα που σε γενικές γραμμές επιτυγχάνει, εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις ("Κρητικός χαβάς" και Μαντήλιν ολομέταξον"). Έχω ωστόσο την άποψη πως, η χρήση ακουστικών οργάνων, κατά συνέπεια και οργανοποιικών, μπορεί να προσδώσει στο έργο του Καραγιώργη τις πραγματικές του διαστάσεις.

Μέσα σε συνθήκες μουσικών ευρύτερα πολιτιστικών και άλλων ισοπεδώσεων που περνά ο τόπος μας, ο μελωδοποιός μας Ευαγόρας Καραγιώργη δίνει τη δική του σεμνή απάντηση: σύγχρονη μουσική δημιουργία με σεβασμό στις ρίζες μας... αξιοπρέπεια.

Γιώργος Κάρβελλος

ΚΥΠΡΑ

ΦΑΙΔΡΟΣ ΚΑΒΑΛΛΑΡΗΣ

Για δέκα πνευστά, κρουστά και υποστηρικτικά σύνολα.

Το έργο αυτό αποτελεί κύρια μια νέα αντανάκλαση πάνω στην ιστορία και γενικότερα την πολιτιστική φυσιογνωμία του νησιού μας. Η πρώτη προσπάθεια που έγινε το 1982 με το έργο "Διασταύρωση" - αντανάκλαση από την ιστορία της Κύπρου - (πρώτη εκτέλεση στη Λευκωσία τον Απρίλη του 1990), επικεντρώθηκε στο γεγονός ότι η Κύπρος λόγω της γεωγραφικής της θέσης, ήταν από την αρχαιότητα στο σταυροδρόμι Ανατολής και Δύσης. Ευρισκόμενη για χιλετίες ανάμεσα στους μεγάλους πολιτισμούς έγινε ο τόπος συγκρασμού ετερογενών στοιχείων και δημιουργίας ενός εντελώς ιδιότυπου πολιτισμού, που σε ορισμένες περιόδους έδειξε σημεία ακμής, μοναδικής εφευρετικότητας και εξαιρετικής ζωτικότητας και δυναμισμού.

(από το σημείωμα του συνθέτη)

Κληρονομιά

Βούττημαν ήλιου μανιχός, κάθετα στην αυλήν του. Αλλάρα εν η σκέψη του μα ο πόνος στην ψυχήν του. Άσπρα μαλιά ως την ράσιν του, πρόσωπον λιοκαμμένον τζιαι μέσα στις αγγάλες του κρατεί παληόν λαούτον.

Χαρκέται εν ο γυόκκας του, ο καλαναγιωμένος, που αδικοσκοτώθηκεν μέραν δευτερογιούνη, χρόνια 'βδομήντα τέσσερα τζιαι σιήλια εννιακόσια, πριχού να φτάσει να χαρεί την αγαπητιτζήν του.

Παίζει την πρώτην την χορδήν ...θωρεί τον νεφανίσκει. Παίζει χορδήν την δεύτερην ...εφάνην του γελά του. Παίζει τες άλλες δκυο χορδές ...ακούει την φωνήν του. Αντάν τες παίζει ούλλες μαζίν ...φιλά το μέτωπον του.

Μέσα στα χαλαμάντουρα τα γιασουμιά αθήσαν τζιαι το αμπέλιν του ξερόν άξιππα μούττες φκάλλει. Πασ' το λαούτον έγερισαν ο γέρος διχ' ανάσαν, φήννωντας για κληρονομιάν πληγήν που ενθα δρέψει.

Στίχοι & μουσική: Γιώργος Κάρβελλος

Album review: K.E.

Αλκίνος Ιωαννίδης ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Στίχοι-μουσική: Νίκος Ζούδιαρης
Ενορχήστρωση: Τάκης Μπουρμάς
Συμμετέχει η Δήμητρα Γαλάνη

Μια πρώτη εκτέλεση και πολύ πετυχημένη. Ο Αλκίνος Ιωαννίδης, γνωστός στο Κυπριακό κοινό από την περυσινή του εκπληκτική εμφάνιση στην κωμωδία του Μένανδρου "Σαμία" που ανέβασε ο ΘΟΚ, μας παρουσιάζει τώρα την άλλη του καλλιτεχνική πλευρά. Τραγουδιστής και ερμηνευτής των τραγουδιών που με πολύ μεράκι έγραψε γι' αυτόν ο φίλος του Νίκος Ζούδιαρης. Μια νέα δουλειά με προσωπική ταυτότητα των συντελεστών. Για όσους αγαπούν την cult μουσική ο δίσκος αυτός πάει πλάι πλάι με τον Παπάζογλου, το Ξυδάκη, το Μαχαίριτσα, τους Κατσιμίχα. Τον Αλκίνοο κουβαλά αυτό που και ο Νίκος Ξυλούρης διέθετε, μια βυζαντινή φωνή (Ζήνωνος) και όχι μόνο. Παρ' όλο που στη δουλειά αυτή μπορούμε να διακρίνουμε πολλά ρεύματα (Ελληνικά και μη) και κάποιους επηρεασμούς (Ζήνωνος-Διδυμότοχο Μπλουζ, Το Όνειρο - Σπάθας - Λέκκας, Καθώς περνά η ώρα - Μαμαγκάκης - Κέντρο Διερχομένων) εν τούτοις κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει την αυθεντικότητα του δίσκου αυτού. Ένας δίσκος με στίχο από θέματα ερωτικά, λαϊκά, καθημερινά, της Αγοράς μέχρι και διεθνοτικά, (ΟΗΕ). Για τη Δήμητρα Γαλάνη που βοήθησε και συμμετέχει στο δίσκο ότι και να πούμε είναι λίγο. Τραγούδια που ξεχωρίζουν: Ζήνωνος, Στην αγορά του Αλ Χαλίλι, Η μπαλάντα του μισοθόρου.

Έθελα να γράψω για τους τάφους των Τουρκοκυπρίων ως γέφυρα για τη ζωή των δυο κοινοτήτων. Οι αθανατοπνευματίες αντέδρασαν έντονα αναδίνοντας τη γνωστή θανατίλα και απειλή του απόλυτου θανάτου πνεύματος που δεν επιδέχεται αμφισβητήσεις αλλά μόνο κλίνομε το κεφάλι στο δικό του μεγαλείο. Ένας τάφος πραγματικά του πνεύματος...

ΠΕΡΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΚΡΙΣΙΑΣ

Το καλοκαίρι του 1993, η εφημερίδα Χαραυγή δημοσίευσε μια ανταπόκριση του δημοσιογράφου της από τη Λεμεσό ότι κάποιος είχαν προκαλέσει καταστροφές στο Τουρκοκύπριο νεκροταφείο των Πολεμιδιών. Τέτοιες πληροφορίες για καταστροφές Ελληνοκυπριακών μνημείων δημοσιεύει τακτικά η Τουρκοκυπριακή εφημερίδα "Yeni Duzen". Οι Τουρκοκύπριοι δημοσιογράφοι είναι συνήθως πρωτοπόροι στη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς (αρχαίας ή χριστιανικής) στη Βόρεια Κύπρο. Το δημοσίευμα της Χαραυγής ωστόσο ξεσήκωσε μια ακόμα εθνική θύελλα ανάμεσα στους Ελληνοκύπριους που εκπροσωπούν και την Κυπριακή Δημοκρατία... "Τέτοιο πράγμα δεν έγινε" "Οι καταστροφές σφείλονται στη φθορά του χρόνου" ...βλέπετε οι άνεμοι στα Πολεμίδα σηκώνουν και τις ταφόπετρες και τις σπάζουν. Έτσι, για μια ακόμα φορά η επίσημη πολιτική των Ελληνοκυπρίων δεν τόλμησε να αναλάβει τις ευθύνες της. Εμείς είμαστε μόνο άγιοι και θύματα ως γνωστόν. Ούτε για τις σφαγές στην Αλόα ξέρουμε, ούτε για την Τέχνη. Ο καθένας κρατά σφικτά τις στατιστικές του πόνου του και αρνείται να ακούσει τον αντίλαλο του άλλου.

Δημοσιεύουμε επίσης ένα βιωματικό κείμενο του δημοσιογράφου που τόλμησε... και δεν εργάζεται πλέον σαν δημοσιογράφος. Ένα κείμενο και μια φωνή της άλλης πραγματικότητας. Της Κύπρου που κατέχεται ακόμα ολοκληρωτικά από το εθνικά ορθό.

Εγίνηκε τόση φασαρία επειδή δημοσιεύτηκε στη "Χαραυγή" ότι κάποιος στα Κάτω Πολεμίδα έσπασαν Τουρκοκυπριακούς τάφους. Η αντίδραση των εθνικιστικών μέσων μαζικής ενημέρωσης, που ώθησε ακόμα και τη "Χαραυγή" να απολογηθεί δημόσια ότι ίσως έκανε λάθος, δεν ήταν κατά πόσο ήταν έγκυρη η πληροφορία ή όχι, αλλά ότι ήταν επιζήμιο για την "εθνική μας" υπόθεση. Ακόμα και το ΡΙΚ με την αντιδεοντολογική χρήση της κάμερας υποστήριξε τους ισχυρισμούς του Δήμαρχου Κάτω Πολεμιδιών ότι η φθορά ήταν φυσική. Αντί να δείξει τα σπασμένα μάρμαρα και τα σημάδια στο χώμα από τους εσκαφείς που ισοπέδωσαν το χώρο, εστίασε το φακό σε σημείο που όντως η φθορά ήταν φυσική. Κρίμα γιατί και εγώ είμαι ανάμεσα σε αυτούς που πληρώνουν το ΡΙΚ για τέτοιου είδους πληροφόρηση.

Ένας τάφος λοιπόν, ένας σπασμένος τάφος που μαρτυρά ότι κάποτε σε κείνο το χώρο υπήρχαν Τουρκοκύπριοι, πρόσφυγες τώρα κάπου στην κατεχόμενη Κύπρο. "Η συμβίωση των Τουρκοκυπρίων και των Ελληνοκυπρίων είναι τόσο παλιά όσο και οι τάφοι των προγόνων τους..." Έτσι άρχιζε το αρχικό κείμενο που όμως δεν είχε την τύχη να δημοσιευτεί γιατί έπεσε ψαλίδα. Στο κατεχόμενο χωριό μου μέναμε δίπλα από το νεκροταφείο και είχα μια άμεση επαφή με τα μνημάτα αφού κάναμε συχνούς περιπάτους διαβάζοντας τα ονόματα και τις ηλικίες, τότε γεννήθηκαν και τότε πέθαναν, ποιος ήταν ο νεότερος νεκρός και ποιος ο νεαρότερος - μια γυναίκα ήταν η μεγαλύτερη σε ηλικία και θυμάμαι η φωτογραφία ήταν ξεθωριασμένη από τον καιρό. Θυμάμαι που ποτίζαμε τις γλάστρες στον τάφο του γιατρού που η γυναίκα του έδινε κάτι χρήματα στην στετή μου για αυτή τη δουλειά. Είχε και μια επιγραφή πάνω στον τοίχο μιας κλπ που υπήρχε μέσα στο νεκροταφείο αλλά παρόλο που την είχα διαβάσει τόσες πολλές φορές ποτέ μου δεν κατάλαβα τι εννοούσε. Όπως τώρα δεν μπορώ να καταλάβω με βάση τη λογική την αντίδραση των ΜΜΕ. Θυμάμαι που σκαρφαλώναμε στα κυπαρίσσια που ήταν φυτεμένα γύρω-γύρω και σε μερικά από αυτά είχαμε κόψει τη μούττη για την τότε εισαγόμενη γιορτή των Χριστουγέννων.

Περπατούσαμε ξεπόλητοι στα αγκάθια και βοηθούσαμε το γεροντοπαλιγκάρο του χωριού, το γέρο Θεοκλή, όταν έσκαβε τους νέους τάφους και περιεργαζόμασταν τα κρανία και τα λογής-λογής κόκκαλα σαν ειδικοί επιστήμονες. Μας έλεγαν ότι ο γέρο-Θεοκλής δεν είχε παντρευτεί επειδή ήταν τσιγγούνης και ότι μέσα στο σπίτι του υπήρχαν πολλά χρήματα. Κάναμε πολλές φορές έρευνες στο σπίτι του όταν έλειπε ψάχνοντας κάθε γωνιά, σκαλίζαμε ακόμα και τα πλιθάρια στους τοίχους ελαφρά για να μην το καταλάβει, αλλά ποτέ δεν βρήκαμε ριάλα τσακιστή. Αν θυμούμαι καλά τότε έπαιρνε πέντε σελίνια για κάθε τάφο που έσκαβε. Μια φορά του ζητήσαμε μερτικό για τη βοήθεια τάχα και μας ξεπόστειλε με το καλάγαθο ύφος του. Ποτέ δεν τον είδα θυμωμένο τώρα που τον φέρνω στο μυαλό μου. Στο νεκροταφείο κάναμε και ένα από τα αγαπημένα μας κινήγια - σκοτώναμε κουρκουτάες και μετά τους ψήναμε για πλάκα, θάρβαρο βέβαια αλλά η ζωοφιλία δεν είχε χώρο για τους κουρκουτάες - ξεπετσισμένους ή μη. Στο νεκροταφείο καπνίσαμε και τα πρώτα μας τσιγάρα που ήταν αποσιγάρα που είχαμε μαζέψει από το δρόμο. Μια φορά ο αδελφός μου έκλειψε ένα πεντοσέλινο από τη μάνα μου, μας είπε ότι ήβρε το χαμαί, και αγόρασε ένα θρηψαίβ. Η μάνα μου έλυσσε του τα σιέρκα του με την

πέτρα που εκονιούσαμεν τα μασιέρκα. Έκλαιγε τόσο γερά ο άτιμος που αναγκάστηκε να σύρω μια πέτρα στη μάνα μου με το λάστιχο μου με αποτέλεσμα να τις εισπράξω κι εγώ αργότερα. Πάντως τον γλύτωσα. "Εσκώτωσης με, που να όψεσαι" φώναζε η μάνα μου.

Ήταν λοιπόν το νεκροταφείο όπου πέρασα αρκετά από τα παιδικά μου χρόνια. Δεν χάναμε ποτέ κηδεία αφού εμείς ετρώαμε την παρηγορά στο τέλος. Πίναμε και το κρασί παρά τις διαμαρτυρίες που ακούγονταν ορισμένες φορές και που βέβαια δεν τολμούσαν να κάνουν φασαρία για τέτοιο θέμα, για καλή μας τύχη, από σεβασμό μάλλον προς το νεκρό. Θυμάμαι που έβαζα σημάδι μια πέτρα και συχνά έλεγα αν μετακινήθηκε στον τόπο που είχαμε θάψει τη μικρή αδελφή που πέθανε έξι μηνών και βέβαια και δεν είχαμε λεφτά για να της φτιάξουμε σταυρό. Το είχαν παράπονο αυτό και το θεωρούσα άδικο. Πέρασαν αρκετά χρόνια μετά και έμαθα για την ταξικότητα της κοινωνίας που ζούμε και που εκφράζεται στο τι είδους μάρμαρο θα έχεις, αν έχεις, όταν πεθάνεις. Επ' ευκαιρία στα Κάτω Πολεμίδα οι μαρμάρinhoι τάφοι που σώθηκαν έστω και καταστρεμμένοι ήταν μάλλον των αρκετά πλούσιων σχετικά, οι άλλοι, στο ανάμεσο τους, των κοινών θνητών δηλαδή με τις ξύλινες ή μαρμαρίνες πλάκες μπηγμένες στο έδαφος μάλλον ισοπεδώθηκαν από τον εσκαφέα. Μια από τις μαρμαρίνες πλάκες είναι ακόμα στριμωγμένη στον τοίχο για αποκούμπι και ανάμνηση.

Μπαίνοντας στο Τουρκοκυπριακό νεκροταφείο μια βαθειά θλίψη γέμισε την ψυχή μου γιατί αυτούς τους τάφους τους ένοιωθα επειδή το αφιόνι του εθνικισμού ποτέ δεν έγινε πιστευτό. Άνθρωποι είναι και αυτό σκεφτόμουν. Δεν έλαβα ποτέ μέρος στις μάχες που γίνονταν στο εγκατελειμμένο Τουρκικό σχολείο ανάμεσα στους συνομήλικους μου Ελληνο-κυπρίους. Μάλιστα συμβούλευα ότι κάτι τέτοιο δεν έπρεπε να γίνεται. Φοβήθηκα όμως όταν μια μέρα ο αρχηγός, αρκετά μεγαλύτερος από μένα, του Ελληνικού στρατού με στρίμωξε στη γωνία και με κτύπησε αποκαλώντας με προδότη που ελάλουν έτσι πράματα. Με τη στετή μου την Ελενέρα πηγαίναμε στον Τουρκομαχαλλά και αγόραζε νήματα, (θυμούμαι που μου έκαναν εντύπωση η μεγαλύτερη από μας φτώχεια τους), για να κάνουνι πέφτζια με τες λουρήδες που εκόφκαμεν τα παλιόρονα. Αθυμούμαι που έμπηεν κάτι μασούρκα προς τον τσίονη τζιαι ετύλιεν τα νήματα πάνω. Τα πέφτζια επήαιεν τζιαι πούλαν τα στη χώρα μαζί με τα αφκά. Αθυμούμαι την πρώτη φορά που με επήρην μαζί της τζιαι μόλις εκατέβηκα που το λεωφορείο ο αέρας εβρώμεν που τους καπνούς των αυτοκινήτων. Εμαράζωσα όμως ύστερα που εκατάλαβα ότι η στετή μου ε ζήτα τζιαι ελεημοσύνη που τα σπίακια που επηαίναμεν. Πάντως, θεός μακαρίσει την ήταν πολλά θρήσκα, έντυνε μας καλά με τα ρούχα δεύτερο σιέρι που έφερνε που την χώρα.

Επήα πάνω - κάτω μεσ' το νεκροταφείο εδικιάβασα τα ονόματα τζιαι τες ημερομηνίες ετζήσα πας το χώμα τα σημάδια που άφηκεν ο εσκαφέας - έκλαια που μέσα μου. Έφκαλα τζιαι φωτογραφίες για μαρτυρία τάχα μου αφού οι εφημερίδες θέλουν την αδιάφευτη μαρτυρία μιας φωτογραφίας.

Έθελα έτσι να γράψω για τούντο νεκροταφείον, για τη συμβίωση Ελληνοτουρκοκυπρίων. Για το θάνατο που για μένα ήταν συνέχεια της ζωής, γιατί άμα σταματήσουμεν να πεχανίσκουμεν σημαίνει ότι εν θα έσειε κανέναν ζωντανόν. Λαλούν μας για το πνεύμα το θάνατο που ως τώρα φέρνει μόνο το θάνατο τώσων ανθρώπων. Ούτε που τη φύση μαζόχες να είμασταν εν θα πιστεύεκαμεν έτσι παραμύθια.

Έθελα να γράψω για τους τάφους των Τουρκοκυπρίων ως γέφυρα για τη ζωή των δυο κοινοτήτων. Οι αθανατοπνευματίες αντέδρασαν έντονα αναδίνοντας τη γνωστή θανατίλα και την απειλή του απόλυτου θανάτου πνεύματος που δεν επιδέχεται αμφισβητήσεις αλλά μόνο απαιτεί να κλίνομε το κεφάλι στο δικό του μεγαλείο. Ένας τάφος πραγματικά του πνεύματος...

Αντρέας Αντρέου

Η ιστορία της «Χαραυγής» για το τουρκικό νεκροταφείο

«Χαραυγή», το εκφραστικό όργανο της ηγεσίας του ΑΚΕΛ, δημοσίευσε πριν από εννιά μέρες, 19 Αυγούστου, μια φανταστική ιστορία, σύμφωνα με την οποία οι κομμουνιστές είχαν καταστρέψει τα μνημεία του ΑΚΕΛ στα Πολεμίδα. Η ιστορία αυτή, που αναφέρεται στην καταστροφή των μνημείων, είναι μια φανταστική ιστορία που ανήκει στο παραμύθι του ΑΚΕΛ.

ΜΙΑ ΑΥΤΟΨΥΧΟΓΡΑΦΙΑ ΕΝΟΣ ΕΘΝΟΦΙΛΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥ

ΕΘΝΙΚΟΦΙΛΟΣ
ΕΘΝΙΚΟΦΙΛΟΣ
ΕΘΝΙΚΟΦΙΛΟΣ

Η ΕΛΛΑΔΑ

Η ΑΒΑΣΤΑΚΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ ΜΟΥ

Περί Κωνσταντίνου ή ένα παλαιότερο
δωμάτιο ανιστορικά της Μεσογείου

Το όνομα μου είναι Φλώρος και είμαι δημοσιογράφος στον Ελληνοκυπριακό τύπο. Γράφω ατέλειωτες στήλες καθημερινά γιατί πρέπει να γεμίζω το χώρο που μου υποδύκνυει ο αρχισυντάκτης μου. Κάθε μέρα, χάνομαι μέσα σε εκατοντάδες λέξεις οι οποίες μπορεί να αναφέρονται είτε στο εθνικό θέμα είτε στον περινόπορο στην πάμια ή τη λουβάνα. Άλλες φορές μπορεί να ξεκινήσω την ημέρα μου με ένα άρθρο για ένα νέο προϊόν, όπως π.χ. το παγωτό με άπαχο γάλα, όμως θα επιστρέψω οπωσδήποτε στο εθνικό, γιατί είναι εκεί που βρίσκεται το ενδιαφέρον μου. Αν πολλαπλασιάσεις όλες αυτές τις λέξεις που γράφω σε μια μέρα, με τις μέρες του μήνα ή του χρόνου, θα δεις ότι πρόκειται για ένα μεγάλο όγκο δουλειάς. Αν το δεις όμως σε συνάρτηση με τα θέματα που ασχολούμαι, θα δεις ότι δεν μπορώ να ξεφύγω από ένα κύκλο, ο οποίος επαναλαμβάνεται. Η επανάληψη αυτή εκφράζεται μέσα στα κείμενα μου, με αποτέλεσμα αυτά να δέχονται χαρακτηρισμούς που θα ήθελα να μην τους κουβεντιάσω τώρα.

Αυτή είναι μια αρνητική εισαγωγή στο επάγγελμά μου, όπως θα ξέρεις όμως, νιώθω πολύ καλά όταν το όνομα μου κυκλοφορεί μέσα στο αναγνωστικό κοινό. Όπως επίσης έχεις δει στην τηλεόραση, οποιονδήποτε έχει πάει το ΡΙΚ με σκοπό να παρουσιάσει ζωντανή ανταπόκριση, είμαι ο πρώτος δημοσιογράφος που στολίζει την οθόνη. Στέκομαι πάντα, δήθεν αγάπαρος, στο μέρος όπου αναγκαστικά θα στραφεί η κάμερα και θα παραμείνει για κάποιο χρονικό διάστημα. Έχεις δει πόσες φορές έχω αποθανασιστεί;

Οι μέρες μου είναι γεμάτες τρεχάλα και φεύγουν τόσο γρήγορα, λες και ο ρυθμός της ζωής μου ροκανίζει το χρόνο. Τρέχω από το πρωί να συναντήσω τα γεγονότα, αν είναι δυνατόν πριν συμβούν και να τα αρπάξω από το λαϊμό. Αυτό που συμβαίνει όμως, είναι ότι τα γεγονότα ταξιθεύουν με ταχύτητα τυφώνα και με σαρώνουν. Αν είμαι τυχερός, με συναντούν από μόνα τους, όμως έχουν ήδη γίνει ειδήσεις και ταξιδεύουν πλέον χωρίς τη δική μου συμμετοχή. Μικρή η χώρα, γρήγορη η κίνηση των ειδήσεων, δεν περιμένει ούτε τον δημοσιογράφο, ούτε το τυπογραφείο. Έχω θεβαιωθεί, ότι μου είναι αδύνατο να ακολουθήσω την επικαιρότητα. Ταυτόχρονα, έχω βαρεθεί να τρέχω πίσω από τις ειδήσεις όπως κάνει και ο υπόλοιπος κόσμος.

Τελευταία ανακάλυψα ένα κόλπο που μου δίνει την αίσθηση της πρωτοτυπίας. Έμαθα για την κατασκευή της ειδήσης και δεν μπορείς να καταλάβεις τι ανακούφιση ένιωσα. Μπορείς δηλαδή εκεί που δεν βρίσκεις τι να πεις, να δημιουργήσεις κάτι ο ίδιος μέσα στο μυαλό σου και να το παρουσιάσεις ως αυθεντική πληροφορία. Πρέπει όμως να μην λες χοντρές ψευτιές και η δήθεν ειδήση σου να συμβαδίζει με τη ροή της υπόλοιπης επικαιρότητας. Σύμφωνα με ορισμένες θεωρίες, γύρω από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το τι παρουσιάζει ο τύπος, βρίσκεται ένα ποσοστό δεχτών μέσα στο αναγνωστικό κοινό, το οποίο θεωρεί τα γραφόμενα, πλέον, ως γεγονότα. Εκμεταλλευόμενος και γω αυτή την αδυναμία του κόσμου, προσπάθη να παρουσιάσω κτυπητές ειδήσεις που κατασκεύασα εγώ ο

ίδιος. Έχω αποκτήσει την ικανότητα να τις πλασάρω ως γεγονότα, και μάλιστα δραματικά.

Βέβαια, η μέθοδος αυτή άρχισε να γίνεται της μόδας και έτσι μια άλλη θεωρία για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, λέει ότι τα μέσα αυτά, μπορούν από μόνα τους να φτιάξουν το δικό τους κόσμο. Άσε δηλαδή που από τις δικές μου εμπειρίες μπορώ να πω ότι η εικόνα της κοινωνίας που δίνουμε στο αναγνωστικό κοινό, μπορεί να μην έχει καμιά σχέση με την πραγματικότητα.

Ας μη χανόμαστε όμως σε θέματα που δεν αφορούν και πολύ το λόγο που βρισκόμαστε τώρα μαζί. Όπως ξέρεις καλά, εκτός από δημοσιογράφος, είμαι και μεγάλος πατριώτης. Μάλιστα, αυτό το δεύτερο το βάζω πάνω από το επάγγελμά μου. Θεωρώ ότι ένα γεγονός πρέπει πρώτα να περάσει από το φίλτρο ενός πατριωτικού μυαλού, προτού δει το φως της δημοσιότητας. Είναι μ' αυτό τον τρόπο που κατά τη γνώμη μου, πολλά έθνη έχουν προοδεύσει και ταυτόχρονα έχουν διατηρήσει τη φυλετική τους καθαρότητα. Κοίταξε π.χ. τους Γερμανούς οι οποίοι δεν αφήνουν τους Τούρκους να ενσωματωθούν μέσα στην κοινωνία τους.

Το γεγονός ότι νιώθω Έλληνας, με κάνει να αισθάνομαι μια ανωτερότητα και στη συνέχεια να βλέπω απ' υψηλού τους υπόλοιπους μη δυτικούς λαούς, ακόμα και τους Κυπραίους. Αυτή η Ελληνική πολιτιστική ταυτότητα με κάνει να νιώθω μεγάλος και βοηθά στο να αντιμετωπίζω τα κόμπλεξ που μου έχουν δημιουργήσει το αράπικο και ταυτόχρονα Τούρκικο παρουσιαστικό μου. Και επειδή μέσα σε μια κοινωνία υπάρχει ρατσισμός, εγώ διαλέγω να είμαι μ' αυτούς οι οποίοι θεωρούνται ανώτεροι από τους άλλους. Φαντάσου δηλαδή με την φάσα που έχω, μαζί με τα πολύ σκούρα χαρακτηριστικά μου αν δεν δήλωνα καθαρόαιμος Έλληνας.

Βέβαια, αυτά σου τα λέω ψύχραμα αυτή τη στιγμή, όμως ως επί το πλείστον, όταν μιλώ γι' αυτά τα θέματα, φτάνω στο σημείο να βγάζω αφρούς. Συχνά τρέμω από συγκίνηση όταν σκέφτομαι την καθαρότητα της Ελληνικής φυλής στην οποία ανήκω, που σε συνδυασμό με τα διάφορα ιδανικά που μας έδωσε ο θεός μας κάνουν ανώτερος από πολλές ράτσες. Από μικρός πάθαινα ένα είδος αμόκ όταν ο Έλληνας δάσκαλος μας μιλούσε για τα δεινά του Ελληνικού έθνους και για τους θάρβαρους εχθρούς του. Το είδος της Ελληνικής εκπαίδευσης που μου δόθηκε, σε συνδυασμό με το περιβάλλον όπου γαλουχήθηκα, με κάνουν ένα ζωντανό παράδειγμα μιας φίνας Ελληνικότητας, κάτι το μοναδικό, κάτι που χαρακτηρίζει λίγους.

Όλ' αυτά που λες άρχισαν να αποκτούν πιο μεγάλες διαστάσεις όταν άρχισα να μπαίνω στην εφηβεία μου. Ήταν τότε που άρχισε να διαφοροποιείται η σχέση μου με τον εαυτό μου και με τους άλλους. Ένοιωθα πιο ώριμος και η τάση μου να ξανοιχτώ ήταν ακράτητη, όμως η ανάγκη μου για μητρική στοργή έμεινε άθικτη. Αυτή η εσωτερική αντίθεση που με διακατέχει, δηλαδή η τάση μου για ανεξαρτησία και η ταυτόχρονη ανάγκη μου για μητρική στοργή, δημιουργούν καταστάσεις, διαιτητικά αντίθετες μεταξύ τους. Π.χ., στην πρώτη φάση της Τούρκικης εισβολής κρατούσα το αυτόματο και αλώνιζα μέσα στα Τουρκοκυπριακά χωριά. Στη δεύτερη φάση όμως, με την προώθηση των Τουρκικών στρατευμάτων, πήγα και χώθηκα κάτω από τα φουστάνια της μάνας μου. Θα μου πεις βέβαια ότι αυτό δεν είναι ηθικό, όμως για μένα η ύπαρξη αυτών των δυο ακραίων αισθημάτων, δηλαδή η πολεμοχαρής συμπεριφορά όταν η κατάσταση είναι κάτω από τον έλεγχο μου και η στάση πα-

νικοβλημένου, μαμρόθρεφτου βυζαντινού σε στιγμές πραγματικού πολέμου, αποκαλύπτουν πέρα για πέρα το μεγαλείο της ψυχολογικής ταυτότητας εμένα και των ομοίων μου. Δηλαδή βάζεις φωτιά εκεί που έχει κρύο, όμως όταν οι φλόγες εξαπλωθούν, εσύ πας σε ένα δροσερό μέρος, αφήνοντας τη δουλειά για τους πυροσβέστες.

Όπως θα έχεις καταλάβει από τα γραφτά μου μέσα στις εφημερίδες και τα λεγόμενα μου στο ράδιο, νιώθω μια απέραντη αγάπη για την Ελλάδα, στο σημείο που πολλά απ' αυτά ξεφεύγουν από τα πλαίσια της δεοντολογίας. Δηλαδή εμένα με ενδιαφέρει η σχέση μου με την Ελλάδα και όχι τα γεγονότα ως γεγονότα. Βλέπω ένα ερωτισμό στη σχέση μεταξύ ατόμου και πατρίδας τον οποίο ελευθερώνω μέσα στις προτάσεις μου. Αφήνω το αίσθημα να αγκαλιάζει τις λέξεις μου και να εκπέμπει τη βαθιά αυτή σχέση του όλου αυτού που ονομάζεται Ελλάδα και μένα.

Ας μιλήσουμε όμως και λίγο για την τεχνική πλευρά του επαγγέλματός μου μια και βρεθήκαμε και γι' αυτό το λόγο. Ένα ενδιαφέρον μέρος της δουλειάς μου είναι η εφευρετικότητα και το έχεις δει στην κατασκευή της ειδήσης που σου μίλησα προηγουμένως. Ένα δεύτερο παράδειγμα εφευρετικότητας, είναι η ανακάλυψη λέξεων οι οποίες δεν χρησιμοποιήθηκαν προηγουμένως είτε από δημοσιογράφους ξένων χωρών είτε από τμήματα δημοσιογραφίας ή Μαζικών Επικοινωνιών στα πανεπιστήμια της δύσης. Εδώ και χρόνια πρωτοποιούμε, χρησιμοποιώντας λέξεις όπως ψευδοκράτος, ψευδοβουλή, ψευδοδουλοπάρος, ψευδοφαγητό, ψευδοαυτοκίνητο κλπ. Τόσο επιτυχημένη είναι αυτή η ανακάλυψη που και τα υπόλοιπα μέσα μαζικής ενημέρωσης στην Κύπρο χρησιμοποιούν τις λέξεις αυτές σε μεγάλες δόσεις. Μερικοί εκφωνητές δελτίου ειδήσεων μάλιστα, κολλούν πάνω στο "ψευδό", όταν οι δυο συλλαβές μπαίνουν σε πολλές λέξεις μέσα στην ίδια πρόταση.

Εγώ το έπαθα μόνο τρεις φορές γιατί κάνω καθημερινή άσκηση μετά που πλένω τα δόντια μου το πρωί. Φροντίζω πριν από κάθε δελτίο ειδήσεων, το στόμα μου να μην είναι μασσό για να μην μπλεχτεί η γλώσσα μου μεταξύ των δυο συμφώνων, γιατί νομίζω ότι εκεί είναι το κρίσιμο σημείο. Δηλαδή αν δεν είσαι προσεκτικός, μπορείς να διαγκώσεις τη γλώσσα σου στην αλλαγή του ήχου β με του δ, λόγω του ότι η γλώσσα κινείται πολύ κοντά στο κλείσιμο των δοντιών. Άσε που αναγκαστήκαμε να διακόψουμε μια πρόταση με διαφήμιση γιατί δεν προβλέψαμε ότι η κατηγορία λέξεων με "ψευδό", δεν πρέπει να διαβάζεται από εκφωνητές με μασέλλες.

Την περασμένη φορά που μιλήσαμε, άφησες να νοηθεί

Περί κενετοποίησης ή ένα παντοκρατορικό δίστημα ανατολικά της Μεσογείου

ότι χρησιμοποιώ δυο μέτρα και δυο σταθμά με ένα άτσαλο τρόπο. Φαίνεται ότι θα εννοείς την περίπτωση όπου στη μια πρόταση είπα ότι η Ελληνική μειονότητα καταπιέζεται μέσα στην Τουρκία και στην επόμενη πρόταση είπα ότι η Τουρκική μειονότητα μέσα στην Ελλάδα, καταπιέζει την πλειοψηφία. Θα έχεις επίσης υπ' όψη σου αυτό που είπα σε κείνο το πάρτυ μετά που μέθυσα, ότι δηλαδή η τάδε Ελληνίδα είναι σέξου ενώ η τάδε Τουρκάλλα είναι πουτάνα. Ε καλά, δεν μπορείς να ελέγχεις πλήρως αυτά που λες.

σάδα που με κάνει να μπερδεύω και να αντιστρέφω το β με το δ και να λέω "ψευδοκράτος" αντί "ψευδοκράτος" ή να αλλάζω τα σύμφωνα της λέξης και να λέω "ψελλοκράτος" ή να αλλάζω το φωνήεν και να πω "ψαλλοκράτος" ή και δεύτερη αλλαγή συμφώνου και να πω "φαλλοκράτος". Ξέχασα να σου πω ότι παλιά υπήρξα και φεμινιστής. Εν πάσει περιπτώσει, αυτό που έχει σημασία τελικά είναι να μη λαμβάνεις υπ' όψη αυτά που λεν οι άλλοι και να συνεχίζεις να λες αυτά που θέλεις εσύ. Μην ξεχνάς ότι όλα είναι σχετικά.

πάθω νευρικό κλονισμό. Δεν μπορείς να φανταστείς πόσο μας κοροϊδεύαν στο εξωτερικό. Ακόμα και ο Ντεκτάς που είναι φαλλοκράτης, μας κοροϊδεύε στο ότι δεν είμαστε σεξουαλικά απελευθερωμένοι.

Όπως σου είπα όμως, μπορείς να λες τα δικά σου χωρίς να λαμβάνεις υπ' όψη, ούτε τον κόσμο ούτε τα γεγονότα. Γι' αυτό και πιστεύω ότι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, μπορούν να φτιάξουν την εικόνα της κοινωνίας όπως την αντιλαμβάνονται οι δημοσιογράφοι που δουλεύουν σ' αυτά. Οι αναγνώστες θα μπορούν να δέχονται την άποψη σου, φθάνει να τους πείσεις ότι ανήκουν κι' αυτοί στην ίδια, πνευματώδη και ανώτερη φυλή.

Προχτές πάλι ένιωσα το μυαλό μου να θολώνει από ντροπή και μίσος όταν άκουσα ότι Ελληνίδα έφυγε με Τούρκο για το βορρά. Τα πόδια που άρχισαν να τρέμουν και το μυαλό μου σταμάτησε να επεξεργάζεται πληροφορίες. Σταμάτησα να διατηρώ και τα μίνιμουμ στοιχεία που πρέπει να διαθέτει ένας δημοσιογράφος, ακόμα και την ώρα που κάνει ψαλλίδα. Βγήκα έξω από τα γραφεία της εφημερίδας σαν τρελλός. Ήθελα να είμαι από τους πρώτους που θα έγραφαν για το θέμα. Ήμουν έτοιμος να πείσω όσο πιο πολλούς δημοσιογράφους μπορούσα, να μεταμορφώσουν το ειδύλιο σε αρ

Αν κατάλαβα καλά προηγουμένως από την ματιά που μου έριξες, ήθελες να με ρωτήσεις μέχρι που φτάνουν τα αισθήματα μου όταν ασχολούμαι με το εθνικό πρόβλημα. Κοίταξε: Ο καθένας μας βλέπει οποιοδήποτε πρόβλημα από τη δική του πλευρά. Όπως ξέρεις, είχα ανακατευτεί σε διακοινοτικές διαμάχες. Ξεκίνησα από πολύ μικρός, συνεχίζοντας μια οικογενειακή παράδοση, η οποία μας έδωσε όχι μόνο οικονομικά οφέλη αλλά και οπλοκλήρη η οικογένεια εκτός από μένα, ενσωματώθηκε στον κυβερνητικό μηχανισμό.

Βέβαια τώρα μας έχει φάει το βιομηχανικό κεφάλαιο, αλλά ας μην τα συζητάμε τώρα. Αυτό που έχει σημασία, είναι ότι οποιαδήποτε λύση του Κυπριακού μας φέρει κοντά στους Τουρκοκύπριους, μπορεί να μας ανακρύψει εγκληματίες και βιαστές γυναικών κατά τη διάρκεια όλων εκείνων των συγκρούσεων. Όλες εκείνες οι στιγμές, περνούν μέσα στο μυαλό μου συνεχώς, δημιουργώντας δυνατά αισθήματα. Τα πνίγω όμως μέσα σε άλλα, πιο δυνατά αισθήματα που καλλιεργώ για την Ελλάδα. Έχω καταφέρει να δημιουργήσω ένα καλό μπλανσάρισμα μέσα μου υπέρ των αισθημάτων που δικαιολογούν αυτά που έκανα και αυτά που γράφω τώρα μέσα στις στήλες της εφημερίδας.

Η Ελληνική πολιτιστική ταυτότητα με κάνει να νοιώθω μεγάλος και βοηθά στο να αντιμετωπίσω το κόμπλεξ που δημιουργά το... παρουσιαστικό μου. Φαντάσου δηλαδή με τη φάτσα που έχω, με τα σκούρα χαρακτηριστικά μου, αν δεν δήλωνα καθαρόαιμος Έλληνας

Όταν με ρώτησες την περασμένη βδομάδα για την παιδική μου ηλικία, το τι έκαναν πραγματικά ήταν να αναστήσεις αισθήματα που έμειναν κοιμισμένα για χρόνια και μου επέτρεψαν αρκετές νύκτες ύπνου. Μου έχεις ξυπνήσει αισθήματα, στο σημείο που άρχισα πλέον να σε βλέπω σαν εχθρό μου. Από την άλλη όμως, η κυβέρνηση σε έστειλε για να με μάθεις να συμπεριφέρομαι μοντέρνα, ώστε να μην μας κοροϊδεύουν ξένες πηγές, κυρίως αυτές που είναι προσκείμενες στις χώρες της ΕΟΚ. Σας ήρθε ξαφνικά να μας πείτε ότι ζούμε ένα αιώνια πίσω και σας θυμίζουμε μεσαιωνικές καταστάσεις. Μην ξεχνάς όμως, ότι είμαστε απλοί άνθρωποι, κι' όταν κάποτε μας μιλούσατε πειστικά για τον αγώνα μας, εμείς το κάναμε βίωμα μας. Εμείς σκοτώναμε και θιάζαμε μετά που εσείς μας φανατίσατε. Λοιπόν κύριε, σου λέω κατάμουτρα ότι εγώ θα κάνω αυτά που μου μάθατε γιατί δεν βλέπω τι άλλο μπορώ να κάνω.

παγή και βιασμό Ελληνίδας. Ήθελα να αναβιώσω στιγμές της Ελληνικής ιστορίας, όπου το Τούρικο στοιχείο δείχνει την βαρβαρότητα του μπροστά σε μας τους πολιτισμένους. Δεν μπόρεσα να δεχτώ ότι ένας Τούρκος θα έκανε σε μια Ελληνίδα αυτά που θέλω να κάνω εγώ σε Ελληνίδες ή και σε Τουρκάλλες όταν είμαι σε πλήρη έξαψη. Το μυαλό μου μπλοκάρει μπροστά σε τέτοιες εικόνες και το ένστικτο μου λειτουργά από μόνο του.

Το όνομα μου είναι Φλώρος Ζηνωνή, γιος του Τροφή και της Τταλούς. Είμαι απόγονος όλων των πνευματικών αντρών της Αρχαίας Ελλάδας και δηλώνω πολύ άντρας. Θέλω ο σπόρος μου να αφήσει πολλούς Έλληνες στο πέρασμα του και να αυξησει τον αριθμό μας που λιγοστεύει συνεχώς. Είναι γι' αυτό που πριν λίγο καιρό έβαξα το σύνθημα, "Έλα γλυκιά μου να κάνουμε ένα Έλληνα". Βέβαια οι αναρχικοί μου την έσπασαν γράφοντας μου, "δεν τραβάς καμιά μαλακία να σου περάσει", όμως εγώ το ξέχασα γρήγορα και η ερωτική μου διάθεση και η τάση για γονιμοποίηση με Ελληνικό αποτέλεσμα δεν άλλαξε.

Πριν λίγες ημέρες, κάποιος φιλοξενούμενος στην τηλεόραση είπε ότι είναι Κυπραίος και όχι Έλληνας. Μας υπενθύμισε ότι είναι η Ελλάδα που έκανε πραξικόπημα στην Κύπρο. Ξέχασα να σου πω ότι ο Παπαδόπουλος ο Έλληνας υπήρξε πνευματικός μου πατέρας, όμως το γεγονός ότι οι Καλαμαράδες τον έχουν ακόμα μέσα, σημαίνει ότι δεν είναι ακόμα καιρός να εκφράσω αυτή την πνευματική μου σχέση - το αφήνω για αργότερα. Ένωσα που λες ένα φοβερό θυμό καθώς παρακολουθούσα το πρόγραμμα, μέχρι που άρχισα να αλλάζω χρώματα. Μου είναι πολύ δύσκολο να περιγράψω τα αισθήματα μου εκείνη τη στιγμή, όμως για να σου δώσω μια ιδέα, ήταν περίπου το είδος του αμόκ που πάθαινα όταν ήμουν μικρός και μας μιλούσε ο δάσκαλος μου για τη μεγάλη ιδέα. Είχα συμπτώματα αλλαγής θερμοκρασίας με αποτέλεσμα τη διαστολή του σώματος μου.

Μετά όμως που συνήλθα, άλλαξα ρούχα, έπλυνα τα δόντια μου και έβαλα και τα δυο μου τηλέφωνα σε λειτουργία. Όλοι οι μεγάλοι πατριώτες κινητοποιήθηκαν για να κλείσουμε το στόμα του αλλοδαπού. Κινήθηκαν όλοι οι μεγάλοι πατριώτες μέσα στην κυβέρνηση και χρησιμοποιήσαν την εξουσία τους για να απειλήσουν την εθνική ραδιοφωνία για το θράσος της να επιτρέψει τη δημόσια και ελεύθερη έκφραση στους Κυπραίους. Μέσα στις μέρες που ακολούθησαν, καταφέραμε να υψώσουμε τη φωνή μας. Κινητοποιήσαμε όλα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ακόμα και το ίδιο το ΡΙΚ για να καταλάβει, ώστε να επιβάλουμε τις θέσεις μας, δηλαδή ότι οι Κυπροκεντρικές απόψεις δεν θα λογοκρίνονται, απλώς αλλά δεν θα τίθενται καθόλου στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Οι Κυπραίοι θα μπορούν να εκφράζονται στα σπίτια τους μόνο, δηλαδή το δημοκρατικό τους δικαίωμα σ' αυτό το ζήτημα θα είναι οικιακή υπόθεση. Και κοίταξε τι καταφέραμε μέσα στην Κύπρο: Δεν αφήνουμε τους Κυπραίους να λεν ότι είναι Κυπραίοι ενώ οι Έλληνες αλωνίζουν τα ράδια και τις τηλεοράσεις. Δεν σου είπα προηγουμένως ότι τα Μέσα Μαζικής ενημέρωσης μπορούν να φτιάξουν τη δική τους πραγματικότητα;

Συνεχίζω και σου λέω ότι νιώθω ένα απέραντο πάθος για την Ελλάδα, στο σημείο που θέλω να γίνω ένα μαζί της. Νιώθω σαν ένα μωρό που ψάχνει απεγνωσμένα για το θυζί της μάνας του και είναι διαθετειμένο να κάνει οτιδήποτε. Βέβαια νιώθω απροστάτευτο για τους λόγους που ξέρουμε όλοι μας με τα γεγονότα του 74. Ταυτόχρονα όμως, το αίσθημα της απέραντης έλξης δεν με εγκαταλείπει.

Πριν λίγες μέρες βρέθηκα σε μια συζήτηση, όπου ένας δικός μας μιλούσε με κάποιον ο οποίος ονόμαζε τον εαυτό του Κυπραίος και όχι Έλληνα. Επειδή το όλο κλίμα στη συζήτηση βοηθούσε τον χωρίς όρια πατριωτισμό, άσε τους Μασοίκους που πάθαιναν αμόκ στη μια πλευρά της αίθουσας, εγώ έκανα στον Κυπραίό ένα βαθύ μπάσιμο, ρωτώντας τον αν το γεγονός ότι νιώθει Κυπραίος και όχι Έλληνας, να συνδέεται με διάφορα ψυχολογικά προβλήματα που έχει ο ίδιος. Και κοίταξε πως μου την έφερε ο μπαγάσας: Μου είπε ότι το παντοτινό ψάξιμο για μια μητέρα, μπορεί να συνδέεται με το οιδιπόδειο σύμπλεγμα. Οι λέξεις με κτύπησαν σαν κεραυνός, αγγίζοντας τα πιο ευάλωτα σημεία του εαυτού μου. Τότε κατάλαβα ότι η ερώτηση που του έκανα στρεφόταν σε μένα. Το ακριβό στυλό που κρατούσα, μου έπεσε από το χέρι γιατί τα νεύρα των δακτύλων μου ακινητοποιήθηκαν από τον μπλοκαρισμένο μου εγκέφαλο που με άφησε εκτεθειμένο στους Κυπραίους. Το στόμα μου ένιωσα αμέσως τη μασ-

Περπατούσα στο δρόμο χωρίς να μπορώ να κρύψω την ταραχή μου. Διάσχιζα την Λευκωσία σαν πεζό αεριοθούμενο, νιώθοντας ότι τα πράγματα είχαν ξεφύγει από τον έλεγχό μου. "Που βουρά πάλε ο Φλώρος", έλεγαν οι περαστικοί, οι οποίοι με αναγνωρίζουν από την οθόνη της τηλεόρασης την οποία στολίζω συχνά, όπως σου είπα και προηγουμένως.

Μέχρι να φτάσω στον προορισμό μου που λες, το γεγονός έγινε ειδηση, γι' αυτό και γω μαζί με άλλους πατριώτες δημοσιογράφους, κάναμε ότι μπορούσαμε για να αντιστρέψουμε τους όρους και να συγκεντρώσουμε τα πυρά μας στις κακές προθέσεις του Τούρκου. Μέσα στις επόμενες μέρες διαδώσαμε ότι ήταν φαλλοκράτης και ότι το κορίτσι κινδύνευε μαζί του. Βέβαια, δεν είχαμε καθόλου πληροφορίες γι' αυτό το ζήτημα, αλλά για μένα αυτό δεν είχε καμιά σημασία. Το ζήτημα είναι να δημιουργείς ένα κλίμα στο οποίο να θεωρείται μη φυσιολογικό η σχέση μεταξύ ενός Τούρκου και μια Ελληνίδας. Ο σάλος που σηκώνεις γύρω απ' το θέμα, αποθαρρύνει τους μεν να σχετίζονται με τους δε. Αν δεν το κάνουν, κινδυνεύουν να εκτεθούν μπροστά στην κοινωνία η οποία είμαστε εμείς. Όπως σου είπα και πριν, έκανα φεμινιστής παλιά, γι' αυτό και δίνω έμφαση στην καταπίεση του γυναικείου φύλου όταν ο άντρας είναι Τούρκος και η γυναίκα Ελληνίδα.

Τελικά καταφέραμε να πείσουμε τον κόσμο ότι έγινε απαγωγή Ελληνίδας από Τούρκο. Κινητοποιήσαμε κι' άλλους Έλληνες στη γραμμή αντιπαράθεσης, προσπαθώντας να πάρουμε την Ελληνίδα πίσω. Όταν μέρες αργότερα αποδείχθηκε ότι το κορίτσι πήγε με τη θέληση της, εγώ κόντεψα να

δεν θα είχα πρόβλημα. Όπως όμως ξέρεις, το παρελθόν μου είναι τόσο λερωμένο - είναι πολύ δύσκολο να βάλες ένα καθαρό πανί πάνω σε βρωμιά και να μην το λερώσεις. Αν αποφασίσω

ότι οι άνθρωποι που πολέμησα, ας πούμε οι Τουρκοκύπριοι, δεν είναι εχθροί μου, σημαίνει ότι εγώ είμαι ένας εγκληματίας και ένας διασπαστής. Άσε που σου είπα ότι έκανα και φεμινιστής για ένα φεγγάρι.

Είμαι επομένως αναγκασμένος να ζήσω την υπόλοιπη ζωή μου ντυμένος στα γαλανόλευκα και να συμπεριφέρομαι σαν μαγνητόφωνο. Βέβαια, αυτό μπορώ να το κάνω πολύ εύκολα τώρα, λόγω του ότι περνούμε την περίοδο των εθνικιστικών εξάρσεων - έλα όμως που πάσχω από το σύνδρομο του προδότη: Ποιός έδωσε στους Τούρκους τον Πενταδάκτυλο; Όπως καταλαβαίνεις, περπατώ πάνω σε σχοινί. Δεξιά μου βλέπω την προδοσία του ενωτικού μας κινήματος και αριστερά μου βλέπω μια λύση του Κυπριακού με αυτούς που πάντα πολεμούσα και σκότωνα.

Συχνά όμως λέω, ας μην σκοτίζομαι. Υπάρχουν και εύκολες λύσεις: Πρέπει να ανήκουμε σε ένα κράτος καθαρό, που όχι μόνο θα περνούμε άνετα, αλλά θα μας αποκαλούν και ήρωες όπως έκαναν παλιά. Με ρώτησες και άρχισες να μου δίνεις στα νεύρα, πως επιτρέπω στον εαυτό μου να συνδυάζει τα ασυνδίαστα και να κάνω τέτοια παραμόρφωση της πραγματικότητας. Σου έχω πει επανειλημμένα ότι είμαι ιδεαλιστής. Είμαι σε θέση να φτιάξω μια πραγματικότητα μέσα στο μυαλό μου, η οποία απέχει πολύ από το τι γίνεται στον κόσμο. Εξάλλου, είσαι ένας απ' αυτούς που προσπάθησαν παλιά να με πάρουν μακριά από την υλιστική θεώρηση των πραγμάτων. Δεν καταλαβαίνεις ότι αν δεν δημιουργήσουμε αυτή την πραγματικότητα μέσα στο μυαλό μας και μετά δεν την πλάσσουμε στην κοινωνία, τώρα θα θεωρούμασταν εγκληματίες πολέμου; Έχεις δηλαδή καμιά αμφιβολία ότι ως Ελληνικά μέσα μαζικής ενημέρωσης μέσα στην Κύπρο, καταφέραμε να σκηνοθετήσουμε ένα έργο που δεν παίχτηκε ποτέ μέσα στη ζωή; Έχεις δει πολλούς εθνικιστές που πρόδωσαν την πατρίδα τους και μετά βγήκαν από πάνω;

Με ρώτησες επανειλημμένα και έδωσες αρκετή έμφαση πάνω στον τρόπο με τον οποίο περνούν τα επιχειρήματά μας. Με ρώτησες για τη δουλειά μας στο ράδιο ή στον ημερήσιο τύπο, σε συνδυασμό με τις τεχνικές που χρησιμοποιούμε. Εγώ, όπως έχεις καταλάβει, αποφεύγω την συστηματική αναφορά σε γεγονότα. Επιλέγω μερικά απ' αυτά, με τη μέθοδο της αφαίρεσης. Αφαιρώ οτιδήποτε οδηγά σε οποιαδήποτε ανάλυση των πραγμάτων η οποία δεν πιάνει πρώτα τον κίνδυνο που περνά η πατρίδα από τους βαρβάρους, δηλαδή όπως κάναμε στο δημοτικό. Κάνω τον ακροατή μου να νοιώθει τον κίνδυνο να περνά μέσα από τα κόκκαλα του και μετά αρχίζω τη συνθηματολογία, αποφεύγοντας τις ατσάλωσινες που κάναμε παλιά. Η αποτελεσματικότητα αυτού όμως έγκειται στο ότι η επιλεκτική αναφορά σε γεγονότα που βοηθούν την εικόνα που θέλεις να κτίσεις, δημιουργούν κάτι σαν κινηματογραφική ταινία με επίλεκτα κομμάτια της επικαιρότητας ενωμένα με τον δικό σου τρόπο.

Το χώρο μέσα στον οποίο βρίσκεται η επικαιρότητα τον βλέπω σαν ένα κύκλο. Μέσα σ' αυτό το σχήμα βλέπω το υλικό που πρέπει να επεξεργαστώ. Υπάρχουν συγκεκριμένες τεχνικές διά μέσου των οποίων αποφασίζεις τα θέματα επιλογής, την ιεράρχησή τους, όπως και το χρόνο που πρέπει να δοθεί στο καθένα. Μέσα σε μια κοινωνία και μάλιστα μικρή, ο αριθμός των κομματιών που απαρτίζουν την επικαιρότητα είναι σχετικά μικρός και λίγο πολύ, η επιλογή είναι εύκολη. Παρ' όλ' αυτά όμως, αν ακούσεις τις δικές μου ειδήσεις και τις συγκρίνεις με αυτές που μεταδίδει ένας άλλος ραδιοσταθμός, θα διερωτηθείς αν πρόκειται για δελτία ειδήσεων διαφορετικών χωρών.

Ο κύκλος στον οποίο μόλις αναφέρθηκα, μπορεί να σπάσει σε άλλα πιο πολλά κομμάτια, υποδιαίρεσεις της κύριας επικαιρότητας. Αν θέλεις μπορείς να πιάσεις ένα από τα κύρια κομμάτια και να το διαίρεις στα διάφορα μικρά κομμάτια που το απαρτίζουν. "Παίζοντας" με αυτά τα μικρά κομματάκια, μπορείς να καταφέρεις να κόψεις την κύρια είδηση, ακριβώς στα μέτρα σου. Θεωρώ μάλιστα ότι η κατασκευή της είδησης θα πρέπει να γίνεται μ' αυτό τον τρόπο, δηλαδή με υπάρχοντα υλικά και όχι να την φτιάχνεις εσύ από την αρχή μέχρι το τέλος. Δια-

φορετικά θα κάνουμε συχνά αυτό που κάναμε με τον Τούρκο φαλλοκράτη.

Μέσα σ' αυτό το "παίζοντας" που μόλις σου ανέφερα, μπορώ να προσθέσω και ορισμένα διαδικαστικά στοιχεία λίγο πιο χειροπιαστά: Τα υποψήφια λεγόμενα, τα χωρίζεις σε δύο μέρη - τα "κατά" και τα "υπέρ". Τα "κατά" όπως και τα "υπέρ", χωρίζονται σε δύο κατηγορίες. Εσύ διαλέγεις τα αδύνατα "κατά" και τα βάζεις μπροστά στους ακροατές. Μετά διαλέγεις από τα υπέρ αυτά που μπορούν να χρησιμοποιηθούν και να ισχυροποιήσουν τη θέση σου. Στο δεύτερο αυτό μέρος βάζεις παλμό και προσπαθείς να κεντρίσεις το φιλότιμο του πατριώτη. Προσπαθείς συστηματικά να τον κάνεις να νιώσει την ανωτερότητα του ως φυλή, μέχρι να τον ανεβάσεις εκεί που θέλεις εσύ, δηλαδή στην εξέδρα του μεγάλου πατριώτη. Από εκεί και πέρα θα μπορεί να συνεχίσει είτε μόνος του, είτε μέσα σε ένα πλήθος που αν τους ρίξεις μέσα ένα Τούρκο, θα μπορείς να δεις τα αποτελέσματα της δουλειάς σου - δηλαδή την μετατροπή του ακροατή σου σε μια αποτελεσματική μονάδα του όχλου. Εξου και το σύνθημα μας "Καλός Τούρκος, νεκρός Τούρκος".

Ξέχασα να σου πω, ότι υπάρχει και δεύτερος κύκλος, ο οποίος συνδυάζεται με τον πρώτο. Μέσα σ' αυτό τον δεύτερο, υπάρχουν διάφορα στοιχεία τα οποία μπορεί να συνδέονται μεταξύ τους, μπορεί και όχι. Το τι κάνει είναι να διαλέγεις ότι θέλεις και να το χρησιμοποιείς αυθαίρετα. Όπου έχεις δυσκολίες με τον πρώτο κύκλο και χρειάζεσαι να κάνεις μπαλλώματα, διαλέγεις από το δεύτερο. Άσε που ο κύκλος αυτός χρησιμοποιείται και για την εδραίωση της ιδεολογίας μας. Μέσα απ' αυτόν μπορείς να διαλέξεις και να υποστηρίξεις ταυτόχρονα Χριστιανισμό και θάνατο στους άπιστους, δημοκρατία και φεμινισμός, δηλαδή ότι λάχει.

Βλέπω ότι εδώ και ώρα ακονίζεσαι να με ρωτήσεις για την *Κενολογία*. Κοίτα, είμαι σίγουρος ότι αυτό το φαινόμενο, υπήρξε παντού, αλλά αυτό που χρησιμοποιούμε εδώ είναι ντόπιας κατασκευής. Η *αποτελεσματική Κενολογία* είναι αυτή που εμπλέκει πλούσιο λεξιλόγιο με μακρόσυρτες ακαταλαβίστικες φράσεις ώστε να δίνει την αίσθηση του πλούτου και του θάους. Ο εμπνευστής της είναι ένας πολύ Έλληνας κοινωνιολόγος, ο οποίος με βοήθησε και πάνω στο φτιάξιμο της είδησης και πάνω στην αυθαίρετη επιλογή από τον κύκλο. Απ' ότι μυρίζομαι, η Κενολογία έτσι όπως την εμπνεύστηκε ο δικός μας, επικεντρώνεται στη χρήση λέξεων και τη δημιουργία σωστών γραμματικών φράσεων με απαλούς και ταιριαστούς ήχους. Η μουσικότητα παίζει ένα σημαντικό ρόλο, γι' αυτό και ο Κενολόγος, πρέπει να ξέρει από ηχητική της γλώσσας και μουσική γιατί αλλιώς μπορεί να ακούγεται σαν ένας συνηθισμένος φαφλατάς. Οι προτάσεις που λέγονται, πρέπει να κυλούν σαν τον γάργαρο νερό. όπως κάνουν οι τεχνίτες της γλώσσας.

Αυτό όμως που δεν μπορούν να κάνουν οι λογοτέχνες είναι να αφαιρούν τα νοήματα από τις προτάσεις. Σ' αυτό το τελευταίο σημείο έγκειται και η μεγάλη τέχνη του Κενολόγου. Δείγματα Κενολογίας έχουν κυκλοφορήσει στον τύπο, προσφερόμενα ως κοινωνιολογικά δοκίμια, υψηλής πατριωτικής στάθμης. Βλέποντας

τα, ή ακούοντας τα, θα παρατηρήσεις ότι λόγια ή γραφτά τα οποία διαρκούν πολλή ώρα, δεν μεταφέρουν κανένα νόημα ή είναι εκτός θέματος με εξαίρεση τα σημεία όπου ο ομιλητής ή αρθρογράφος εκφράζει τη θέση του, δηλαδή εκείνο που θέλει να μεταδώσει στους ακροατές, λίγο πολύ αυτό που κάνουν οι διαφημίσεις της κόκα-κόλα. Μέσα στα μακρόσυρτα ενδιάμεσα, εφαρμόζει την κενολογία για να εξηγήσει δήθεν τους λόγους που τον οδήγησαν σ' αυτές τις θέσεις. Προσπαθεί να βάλει διάφορα ζητήματα ταυτόχρονα, κάνοντας τον ακροατή του να χάνεται, όμως το καλό του μνημονικό τον βοηθά να επανέρχεται στα διάφορα ζητήματα που έθεσε προηγουμένως για να "τεκμηριώσει" συμπεράσματα. Όταν πρόκειται περί συνέντευξης σε δημοσιογράφο που δεν είναι πολύ Έλληνας, ο Κενολόγος φροντίζει να του υπενθυμίσει τις αδυναμίες του πάνω στη γλώσσα, αφαιρώντας το έδαφος κάτω από τα πόδια του.

Αν πραγματικά μπορούσα να εμβασθύνω πάνω σ' αυτά που σου λέω, θα μπορούσα να σου πω πολλά για το πως τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης θα ήταν πιο αποτελεσματικά στο να φτιάξουν ένα κόσμο μέσα στο μυαλό των ανθρώπων, ο οποίος θα είναι πλήρως διαφορετικός από τον πραγματικό. Μ' αυτό τον τρόπο θα μπορούσαμε να φτιάξουμε μια καθαρόαιμη Ελληνική φυλή.

Ο Κενολόγος που λες, προσπαθεί να είναι πάντα υπεράνω του ακροατή του, δημιουργώντας του το αίσθημα ότι είναι ένας μαθητάκος που δεν καταλαβαίνει, όπως έγινε σε ένα από τα τελευταία τεύχη του περιοδικού Σαλάτα - είδες πως πάζαρε ο δικός μας στις φωτογραφίες του περιοδικού; Λες και έδινε στο Μωσλή τις δέκα εντολές ο μαγιάσας! Ο Κενολόγος έχει το ύφος του δασκάλου ή του θεού αν τον βοηθά ο χώρος και εφαρμόζει μεθόδους διδακτικής αντίστροφα, οι οποίες αφαιρούν τα νήματα που συνδέουν τις διάφορες πληροφορίες μεταξύ τους ώστε ο μαθητής να μην κάνει ούτε ένα θήμα μπροστά.

Η Κενολογία η οποία εξελίσσεται σε επιστήμη, έχει σκοπό να δημιουργεί κενά μέσα στο ανθρώπινο μυαλό. Τα κενά, αφήνουν γεγονότα και αναλύσεις ασύνδετα μεταξύ τους και εντελώς φυσιολογικά δημιουργείται στο ανθρώπινο μυαλό μια αυθαίρετη επιλογή στοιχείων από τον δεύτερο κύκλο που ανέφερα προηγουμένως. Είναι πολύ εύκολο με όλα αυτά τα δεδομένα, να δημιουργηθεί μέσα στους ανθρώπους απώλεια ιστορικής μνήμης και κοινωνικής αντίληψης. Από τη μια θα μπορούν να επαναλαμβάνουν κάτι που παλιά θεωρούσαν λάθος και να γιορτάζουν επετείους διδασκάλων και φασιστών, όπως π.χ. ο Μεταξάς και ο Γρίβας. Όσον αφορά την κοινωνική αντίληψη, καταλαβαίνεις ότι χωρίς τα υπόλοιπα κενά που δημιουργάει η Κενολογία, εγώ δεν θα μπορούσα να θεωρούμαι ούτε ένας αξιόλογος δημοσιογράφος ούτε ένας μεγάλος πατριώτης.

Νομίζω ότι ενημερώθηκες αρκετά για να είσαι πια σε θέση να δεις την πετυχημένη πορεία του Ελληνικού εγώ μου. Θα έχεις βέβαια αντιληφθεί πως δικαιολογημένα νιώθω ξετρελαμένος με την πρόσφατη αναδιασκευή της Ελληνοκυπριακής ιστορίας έτσι όπως αυτή έχει ανακαινισθεί μέσα στις αυστηρές προδιαγραφές των αναγκών του αμφίβολου παρελθόντος εμένα και των ομοίων μου. Φτάσαμε στο σημείο, όπου ένα άξεστος εθνικιστής και αδιάσταχος Τουρκοφάγος, μετατρέπεται ως εκ θαύματος σε διακινητή ιδεών και σε πυρήνα διανόησης. Πραγματικά η ιστορία μπορεί να σου βγει και μεγάλη γκόμμενα όταν ξέρεις πως να την χειριστείς.

Χρίστος

Περί Κενολογίας ή ένα φανταστικό σύστημα αντιστάσεως της Μεσορραίας

ΠΑ ΤΗΝ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΓΟΓΟΥ

Τα μονόπια της νύκτας

Απόψε θα βάλω το ξύλινο παλτό μου κι όταν βγω στους δρόμους εσύ θα λείπεις, εσύ θα λείπεις και θα είσαι παντού. Ο λόγος σου, ο λόγος σου παντού. Το ξύλινο παλτό σου, θα γίνει φωτεινή ομίχλη πάνω από των λυκανθρώπων το λογο τον πόνο, το λογο. Το ξύλινο παλτό σου, θα τριγυρνάει μονάχο του και θα τρομαίζει των λυκανθρώπων την προσπάθεια! Κατερίνα, έχω κοιτάξει λυπημένη πάνω στον ουρανό ψηλά και εχεις πια γίνει πεφταστέρη. Καλό ταξίδι.

Τις νύκτες όταν κροταλίζουν οι άνθρωποι τα δόντια τους, σε βλέπω μέσα από αναλαφρή σπτασία ανέμου να ξεφυλλίζεσαι σαν ρόδο και να εμφανίζεσαι γυμνή από το μαύρο, άσπρη άσπρη σαν τη σιωπή, έτσι για να ειρωνευτείς τα μαύρα μαύρα δόντια τους, μαύρα λογία τους, μαύρα όνειρα τους.

Κατερίνα νυκτώσε, θα βγω αντάκα με το ξύλινο παλτό σου, με το ξύλινο παλτό μου, έξω στον τεραστών τη συνοικία να σκόρπισω αστέρια και ανέμους.

Ανάμεσα εσύ.
Ανάμεσα εγώ.
Ανάμεσα μας ο θάνατος.
Καληνύχτα.

Στέλλα

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Βουλιάσαμε στον απαλό οδυρισμό του ονείρου
Χαθήκαμε μέσα σε ατελείωτα μονοπάτια γαλήνης
Απαλό το αγέρι που φύσα χαστουκίζει γλυκά το ήπιο κύμα της σιωπής
Λίγα μέτρα πιο κάτω άλλος κόσμος
άλλη ζωή
Γεράσαμε ζώντας στη φυγή
Αρνιόμαστε τους έντονους ήχους
Τ' αδέσποτα γέλια των νεοφερμένων ωριμάτων
Βουλιάσαμε στον απαλό οδυρισμό του ονείρου
Αγαπήμαστε χωρίς φραγμούς και είναι η σεληνή μανιέκη
Φωτίζει το αμύπητο σκοτάδι των ματιών μας
Αναζωπυρώνει τη διεγερση του κενού
Να ξυπνούσαμε λείπει από τούτον το γλυκό ύπνο και να χορεύαμε στο ρυθμό
Να τινάξαμε το τίποτά απ τα μαλλιά μας και να στολιζόμασταν τον εποχιακό δεσποτισμό
Ποτέ σε μην ξημερωθεί
Γιατί είναι το φως της σεληνης ιερό
Κυριαρχεί στους άγνωστους προσδιορισμούς της ψυχής
μας

Γιούλα

Όταν ήμουνα μικρό παιδί μούλεγε η γιαγιά μου να μην κοιμάμαι με το στόμα ανοικτό γιατί μπαίνουνε ζωίδια μέσα και θα μου χαλάσουνε τα δόντια. Εγώ της έλεγα ότι όταν κοιμάμαι με το στόμα κλειστό με πονάνε τ' αυτιά μου κι όταν ξυπνάω δεν ακούω.
Κρεβατάκι, σεντονάκι, μαλακό μαξιλαράκι
Δάκτυλο βρεγμένο σε χειλάκι ακουμπησμένο.
μεγάλος τώρα πια με σκουλαρίκια στα αυτιά κάθονται σε μια καρέκλα και σκέφτομαι τι καλά που τανε τότε και τώρα τα θυμάμαι τις νύκτες που κοιμάμαι.
Το στόμα έχω τώρα κλείσει τα δόντια μου έχουνε σαπίσει.

Mublie

I thought I'm dying
going round and round and never coming back all right
the sun is red the moon is brown everything is broken down tonight
but keep my words and stay away you know that everything is take.

Changes of my mind
Crazy but alive

Take my brain and check it out
See how works and what's about
thing of the world right now
I'm out

Take my heart and take my soul
but let me go by my own
thinking of the world right now
I'm out

How's life, how's life...

New Dimensions
Jazz Rock group

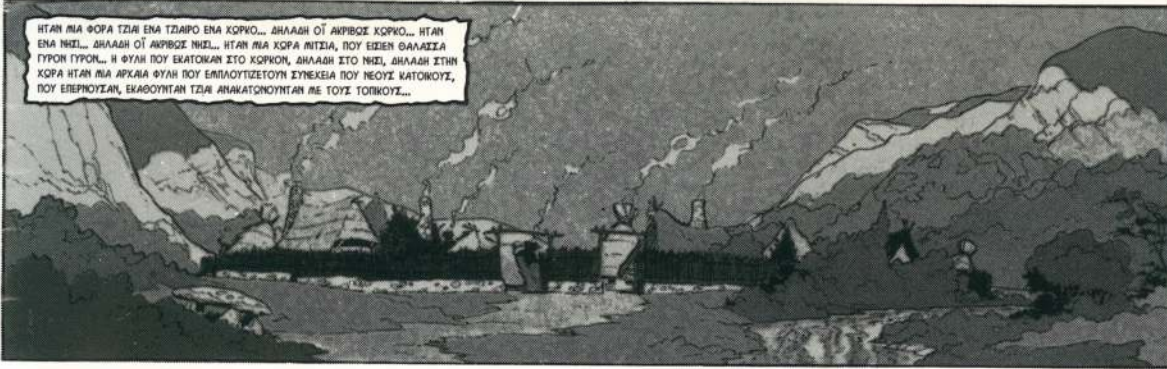
ΛΙΠΟΤΑΚΤΕΣ

Σερίανισαμε μέσα απ τους υπόκωφους ήχους της σιωπής
Μαδώντας ένα-ένα τα πετάλα τ' ονείρου.
προχώρησαμε
Χωρίς πειθώ
Χωρίς ντροπή
Συνεχίσαμε.
τον χλιδαπατημένο δρόμο της φυγής
Φόρες χανόμασταν
μέσα στις δολιές σκιές του μυαλού μας
Άλλες πάλι τρελλαινομασταν
αγκαλιάζοντας το δισάκι
λες και ήταν
το αγαπημένο κορμί που ποθήσαμε
Τα πριανά
πνίγαμε το φόβο
μέσα στο ήπιο φως της αυγής
Απλήστα μαζεύαμε
τις σκόρπιες ακτίδες
Να στολίσουμε τα μαλλιά
Να γιορτάσει η ψυχή
Να σερίανίσει στο άπειρο
Κάπου - κάπου
βαδίζαμε ψηλαφώντας την ελπίδα
Σιγομουρμουρίζοντας
κάποιο ανέμελο σκοπό του σурμου
Χρωματίζοντας τον άδολο πόθο που σε
ριανούσε
στα σκίτηματα κάποιος σκόρπιος ιδέας
Μα... όλο προχωρούσαμε
Σκορπώντας την αμφιβολία
στο χλωμό φως του φεγγαριού
Αναταράζοντας τη γαλήνη
στα άδολα όραματα που μας τυρανούσαν
Οι μέρες και οι νύκτες
έτρεχαν βροχή στα βλέφαρα μας
Και ο κόσμος!!!
Εικόνα μακρινή
θαμνή και αλλοτρία
Λες κι εμείς δεν είχαμε καρδιά
Δεν είχαμε το κουράγιο
λες και η ζωή μας προσπερνούσε
Περιθωριακά.
λες και μας αγνοούσε

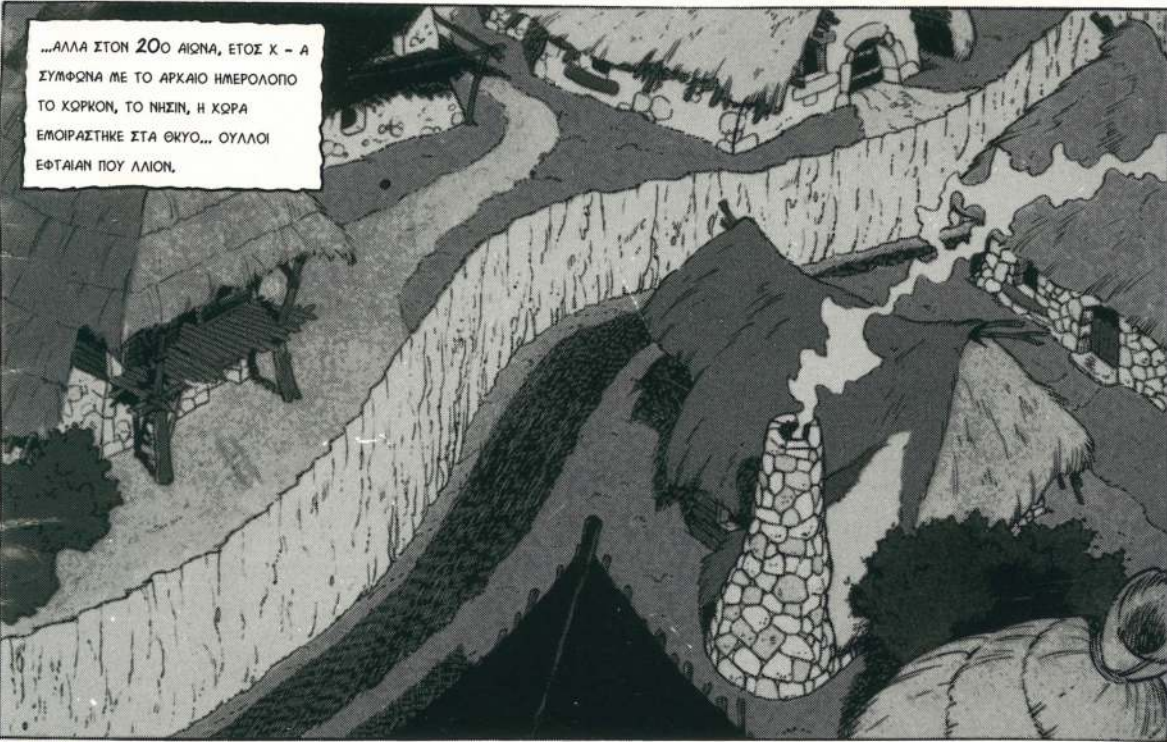
Γεράσαμε ζώντας στη φυγή
Χωρίς ποτέ να κατασταλάσουμε
Χωρίς ποτέ να σπιντωθούμε
Και όταν οι νύκτες ήταν σκοτεινές
Και όταν οι νύκτες ήταν μαγικές
κλείναμε τα μάτια μας
γλυκά ν' ονειρευτούμε.

Γιούλα

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΖΩΗΣ ΧΩΡΙΣ ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

ΗΤΑΝ ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΤΖΙΑΙ ΕΝΑ ΤΖΑΙΡΟ ΕΝΑ ΚΟΡΚΟ... ΔΗΛΑΔΗ ΟΙ ΑΚΡΙΒΟΣ ΚΟΡΚΟ... ΗΤΑΝ ΕΝΑ ΝΗΣΙ... ΔΗΛΑΔΗ ΟΙ ΑΚΡΙΒΟΣ ΝΗΣΙ... ΗΤΑΝ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΜΙΤΣΙΑ, ΠΟΥ ΕΞΙΕΝ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΓΥΡΟΝ ΓΥΡΟΝ... Η ΦΥΛΗ ΠΟΥ ΕΚΑΤΟΚΑΝ ΣΤΟ ΚΟΡΚΟΝ, ΔΗΛΑΔΗ ΣΤΟ ΝΗΣΙ, ΔΗΛΑΔΗ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΗΤΑΝ ΜΙΑ ΑΡΧΑΙΑ ΦΥΛΗ ΠΟΥ ΕΠΙΛΟΥΤΙΖΕΤΟΥΝ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΠΟΥ ΝΕΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ, ΠΟΥ ΕΠΕΡΝΟΥΣΑΝ, ΕΚΑΘΟΥΝΤΑΝ ΤΖΙΑΙ ΑΝΑΚΑΤΟΥΝΤΑΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΤΟΠΙΚΟΥΣ...

...ΑΛΛΑ ΣΤΟΝ 20ο ΑΙΩΝΑ, ΕΤΟΣ Χ - Α ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΟ ΤΟ ΧΟΡΚΟΝ, ΤΟ ΝΗΣΙΟΝ, Η ΧΩΡΑ ΕΜΟΙΡΑΣΤΗΚΕ ΣΤΑ ΘΥΚΟ... ΟΥΛΛΟΙ ΕΦΤΑΙΑΝ ΠΟΥ ΛΛΙΟΝ.

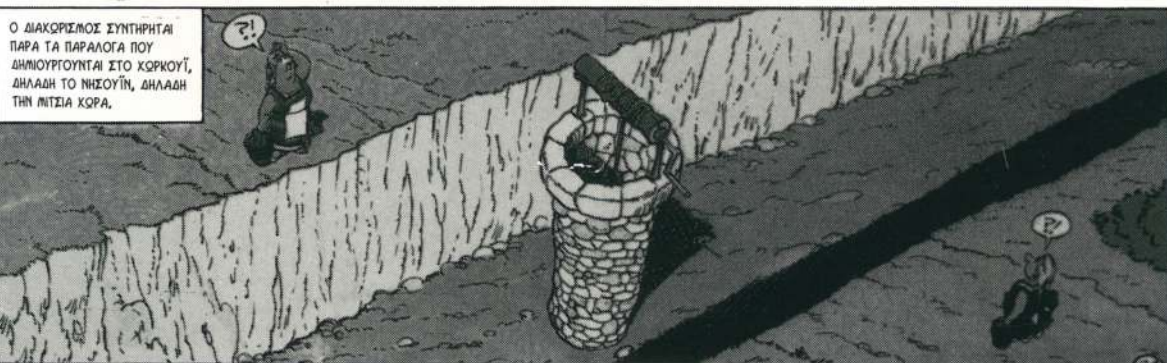
ΝΤΕΝΚΤΙΣ, ΕΚΕΙ ΑΥΤΟΑΝΑΚΗΡΥΧΘΕΙ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΕΚΛΕΓΕΙ ΑΡΧΗΓΟΣ (ΣΗΕΡ) ΤΟΥ ΒΟΡΕΙΟΥ ΚΟΡΚΟΥ

ΑΗΣ ΤΟΥΣ ΝΑ ΛΑΛΟΥΝ ΟΤΙ ΘΕΛΟΥΝ, ΕΠΩ ΕΙΜΑΙ ΑΡΧΗΓΟΣ ΚΟΥΜΠΑΡΕ, ΤΖΙΑΙ ΕΝ ΗΞΕΡΩ ΤΙΠΟΤΕ

ΚΑΗΡΕ, ΑΠΟΚΟΝΟΣ ΜΙΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΦΥΛΗΣ ΕΥΤΕΡΟΝ, ΤΩΝ ΠΙΣΤΑΜΟΝ, ΕΚΕΙ ΑΛΛΑΖΕΙ ΤΕΝΚΙΣ ΚΑΙ ΑΟΡΕΤΟΣ ΠΑΡΑΤΑΞΕΙ ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΕΝΑ ΣΕΚΑΘΑΡΟ ΑΝ ΟΙ ΟΙΔΑΚΙ ΤΟΥ ΤΩΝ ΠΑΙΣΙΟΝ ΠΑΤΙ ΤΩΝ ΠΙΣΤΕΥΟΝ Η ΑΝ ΤΩΝ ΠΙΣΤΕΥΟΝ ΠΑΤΙ ΤΩΝ ΠΗΛΕΣΑΝ

ΜΕ ΤΟ ΘΕΪΚΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΩΝ ΣΙΣΙΟΝ ΦΗΦΟΝ ΚΟΥΜΠΑΡΕ

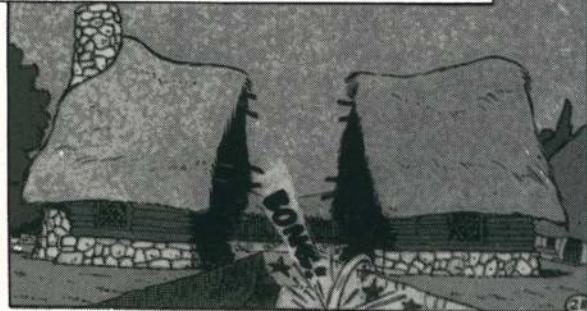
Ο ΔΙΑΚΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΤΗΡΗΤΑΙ ΠΑΡΑ ΤΑ ΠΑΡΑΛΟΓΑ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΚΟΡΚΟΥΪ, ΔΗΛΑΔΗ ΤΟ ΝΗΣΟΥΪΝ, ΔΗΛΑΔΗ ΤΗΝ ΜΙΤΣΙΑ ΧΩΡΑ.

ΑΜΑ ΕΒΟΛΕΥΚΕΝ ΕΔΟΚΙΜΑΖΑΝ ΝΑ ΤΑ ΕΒΡΟΥΝ Ο ΝΤΕΝΚΤΙΣ ΚΑΙ Ο ΚΑΗΡΙΣ

ΕΝ ΝΑ ΜΙΛΗΣΩΜΕΝ

ΑΤΕ, ΕΛΑ

ΕΝ ΑΚΟΥΩ ΤΙΠΟΤΕ, ΕΧΟΥΝ ΔΙΚΑΙΟΝ ΟΙ ΜΙΤΣΙΟΙ, ΣΤΑ ΔΙΚΑ ΜΟΥ ΚΑΤΑΣΤΙΚΑ ΥΠΑΡΧΕΙ ΤΖΙΑΙ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΝΑ ΖΗΣΕΙ ΚΑΠΙΟΣ ΧΩΡΙΣ ΚΥΠΡΙΑΚΟ, ΚΑΝΕΙ.

ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ ΣΤΡΑΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Στο όνομα της ανθρωπιάς, για τους άμαχους που απειλούνται από εγκλήματα πολέμου, ιδιαίτερα για τα παιδιά, και για τη φύση που δεινοπαθεί από την προετοιμασία και διεξαγωγή των πολέμων,

εμείς οι υπογράφωντες συνηγορούμε υπέρ της κατάρτησης της καθολικής υποχρέωσης στράτευσης, σαν ένα μεγάλο και αποφασιστικό βήμα προς τον τέλειο αφοπλισμό.

Θυμίζουμε το μήνυμα των ανθρωπιστών του 20ού αιώνα:

"Πιστεύουμε ότι ο στρατός που στηρίζεται στην υποχρέωση στράτευσης και καθοδηγούνται από ένα μεγάλο επιτελείο επαγγελματιών αξιωματικών αποτελούν μια σοβαρή απειλή για την ειρήνη. Εξαναγκαστική θητεία σημαίνει εξευτελισμό της ελεύθερης ανθρωπίνης προσωπικότητας. Η ζωή του στρατοπέδου, η σκληρή εξάσκηση, η τυφλή υπακοή και στις πιο άδικες και παράλογες διαταγές και το όλο σύστημα εκπαίδευσης στο να φονεύεις, υπομονεύει το σεβασμό της ανθρωπίνης προσωπικότητας, της δημοκρατίας και του πολιτισμού.

Είναι προσβολή της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας να εξαναγκάζεις άτομα να θυσιάσουν τη ζωή τους ή να φονεύουν, αντίθετα με τη θέληση, την πεποίθηση και το συναίσθημα δικαιοσύνης που τα διακατέχει. Το κράτος που θεωρεί δικαίωμα του να εξαναγκάζει τους πολίτες του να συμμετέχουν σε πόλεμο δεν είναι σε θέση να επιδείξει ούτε και το στοιχειώδες ενδιαφέρον για την ευημερία τους σε περίοδο ειρήνης. Κι ακόμη περισσότερο: η υποχρέωση στράτευσης εμψυεύει σ' όλο τον ανδρικό πληθυσμό ένα μιλιταριστικό πνεύμα επιθετικότητας και δη σε μία ηλικία αρκετά ευάλωτη. Η εκπαίδευση στον πόλεμο δημιουργεί εύκολα την εντύπωση, ότι τελικά ο ίδιος ο πόλεμος είναι αναπόφευκτος, και μάλιστα τον καθιστά ευπρόσδεκτο".

"Η υποχρέωση στράτευσης παραδίδει το άτομο στο μιλιταρισμό. Είναι ένας τύπος δουλείας. Απόδειξη για την παραλυτική της επίδραση είναι το γεγονός, ότι οι λαοί έχουν συνηθίσει να τη δέχονται χωρίς αντίδραση. Στρατιωτική εκπαίδευση είναι η εξάσκηση σώματος και πνεύματος στην τέχνη του να φονεύεις. Στρατιωτική εκπαίδευση είναι διαπαιδαγώγηση στον πόλεμο. Είναι η διαιώνιση του πολεμικού πνεύματος. Εμποδίζει την ανάπτυξη της θέλησης για ειρήνη".

Θέλουμε να ενθαρρύνουμε τον κάθε άνθρωπο να αποστασιοποιηθεί από το στρατοκρατικό σύστημα, χρησιμοποιώντας μεθόδους μη βίαιης αντίστασης στο δρόμο που χάραξαν οι Μαχάτμα Γκάντι και Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, όπως: συνειδητή ανυπακοή, μη καταβολή φόρων που διατίθενται για στρατιωτικούς σκοπούς, μη συνεργασία με στρατιωτική έρευνα και τεχνολογία, πολεμική βιομηχανία και εμπόριο όπλων.

Στη σημερινή εποχή που επιτρέπει την ηλεκτρονική διεξαγωγή πολέμων και τη δραστική χειραγώγηση από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, δεν μπορούμε να αγνοήσουμε την ευθύνη που έχουμε, στο να ενεργούμε έγκαιρα και σύμφωνα με τις επιταγές της συνείδησής μας. Είναι ύστατος καιρός να αποστρατικοποιήσουμε τις αντιλήψεις μας και τις κοινωνίες μας, και να εκφορώσουμε δημόσια την αντίθεσή μας στον πόλεμο και στην προετοιμασία του.

Τώρα είναι καιρός να ενεργήσουμε, τώρα είναι καιρός να δημιουργήσουμε και να αναπτύξουμε έναν τρόπο ζωής που θα σώσει τη ζωή άλλων.

μίσος και ανασφάλεια".

- * Ανάδελφοι όλων των χωρών ενωθείτε (για να ξεπεράσετε τα εθνικά κολλημάτα).
- * Τι να σημαίνει άραγε το γεγονός ότι ένας νεκροανατόμος έχει γίνει τηλεοπτικός σταρ;
- * Resolve το μαυρογέριμον Resolve.
- * Λύστε το... το "κυπριακό".
- * Θα γίνει τέλος πάντων εκείνη η συναυλία ειρήνης στην πράσινη γραμμή;
- * Σικέ αγώνας: Άσε μας ρε φίλε. Δαμέ ζιούμε μια ζωή σικέ τζιαι σου λαλείς μου για την μάππαν.
- * Ο Σαλιχ βρίσκεται ακόμα στη φυλακή. Όι τα σπίθκια - φυλακές κ.λ.π. Φυλακές... με κάντζιελια.

Ο Τζιων Γουέην στην Ανατολική Μεσόγειο: "Καλός Τούρκος νεκρός Τούρκος", έγραφαν τα πανώ των νεοεθνικοφρόνων στην εκδήλωση για τον Κυπριωτισμό τον Απρίλη του '94. Από το γνωστό "Καλός Ινδιάνος νεκρός Ινδιάνος", των Αμερικάνων "αγωνιστών". Θωρούν πολλά καουμπόυκα, φαίνεται, οι φίλοι του Καραμπελιά στη Λευκωσία.

* Σοπνογ: Κάποτε καλό ελληνικό έντυπο. Πέρι βγήκε σε μια εθνικόφρονη έκδοση με διάφορα φολκλωρικά (Κανάρης και μπουρλότα). Ανάμεσα σε άλλα μας πληροφόρησε ότι η Κυπριακή δημοκρατία είναι "ομοιογενώς ελληνική". Καλά τόσα και τόσα σας είπαν οι εκ Λευκωσίας φίλοι σας, εκόλλησεν η γλώσσα τους να σας πουν ότι η Κυπριακή δημοκρατία είναι διακοινοτική πολιτεία; Εν ανάγκη να ακούσετε τζιαι άσχετοι εκτός από εθνικιστές;

* Ο Τουρκές, ο αρχηγός του Τουρκικού φασιστικού κόμματος των γκρίζων λύκων, είναι κυπριακής καταγωγής, λέγεται. Ο Γρίβας ο αρχηγός της Χ ήταν επίσης κυπριακής καταγωγής. Φοβερόν α; Οι πιο γνωστοί φασίστες στην Ελλάδα και την Τουρκία ήταν κυπριακής καταγωγής... Ο Φράνκεσταϊν της Ανατολικής Μεσογείου.

* Γράφει ο τέως μαοϊκός και νυν εθνικόφρων "αγωνιστής" της γλωσσικής καθαρότητας: αρχίζει "αχρηστεύομαι και πετάμε στα σκουπίδια χιλιάδες λέξεις με την κατηγορία ότι είναι αρχαίες ή παλιές και άρα άχρηστες και ανίκανες να προσφέρουν στην σύγχρονη ατομική τεχνολογική αποχή. Η χρησιμότητα τέτοιων λέξεων θεωρείτε ως ασύστος νεολογισμός και γλωσσική νεοκραντασση, ανεπίτρεπτοι στην κοινή νεοελληνική μας γλώσσα". (Εφ. Φιλελεύθερος, Μάης 1994). Μάλιστα. Είναι έξω φρενών το άτομο γιατί εν χρησιμοποιούμε την καθαρεύουσα. Ο ίδιος όμως και οι "εθνικές επιτροπές" στις οποίες συμμετέχουν οι νεοεθνικόφρονες ενοχλούνται ιδιαίτερα με την κυπριακή γλώσσα ("το ιδίωμα" όπως το αποκαλούν) και θέλουν να την εξαφανίσουν γιατί είναι "απολίθωμα", είναι "παλιά" δεν μπορεί, λέει, να εκφράσει τους "νέους όρους" όπως και η "κοινή" (η αθηναϊκή δηλαδή). Και όχι μόνο πολεμούν τη μητρική τους γλώσσα / διάλεκτο αλλά και επιμένουν να γίνουν νόμοι να την απαγορεύσουν στο δημόσιο λόγο, να αλλάξουν τα ονόματα των χωρών / τοπωνυμίων κ.λ.π. Υποκρισία; Αδυναμία κατανόησης; Ή απλή δίψα για εξουσία;

* Το άρθρο καταλήγει με γνώριμους ήχους: "Πρέπει να κηρύξουμε συναγερόμ και κατάσταση γλωσσικής πολιτοκίας, ολοκληρωτικό και ανειρήνευτο πόλεμο, γενική επιστράτευση ενάντια σε κάθε γλωσσική εισβολή... Είναι η ώρα της εθνικής επανάστασης". Εμπρός. Ζήτω η 21 Απριλίου...

Εμπρός λοιπόν. Να απαγορευτεί στους Κυπρίους να μιλούν. Να συλληφθούν όλοι οι γέροι. Να περάσουν τα παιδιά από εθνικά εκπαιδευτήρια για να μάθουν καλαμαριστική προφορά. Όποιος λαλεί "τζιαι". Εθνική επιστράτευση.

* Απίστευτος ο δήμος Λεμεσού. Μα που εξανακούστηκεν σιόρ να κλαδεύκουν τα δεντρά σε γεωμετρικά σχήματα με προτίμηση στα τετράγωνα;

* Τζιαι ύστερα λαλούν σου... Σκέφτου τι μπορείς να κάμεις για την πόλη σου. Επιτροπές αυτοάμυνας της φυσικής εξέλιξης των κλώνων... "Οι κλώνοι ανήκουν στα δέντρα τους"...

* Κυκλοφοράτε με φωτογραφική. Για να μας μείνει τζιαι καμιά φωτογραφία της πόλης όπως την ξέραμεν.

* Ρε! Αντραπέιτε τζιαι λλιόν σιόρ... Πότε εν να αλλάξετε τζείνον τον νόμον για την ομοφυλοφιλιάν; Ποιος φάται ποιόν τέλος πάντων;

* Η θεωρία του "εγκλήματος χωρίς ενόχους" είναι η πρωτοποριακή συνεισφορά της κυπριακής δεξιάς στην παγκόσμια λογοτεχνία (βλέπε αστυνομικό μυθιστόρημα) και στην παγκόσμια δικονομία. Ένα "εγκληματικό προδοτικό" πραξικόπημα χωρίς ενόχους. Ένας "απαράδεκτος" ξυλοδαρμός πολίτη στον αστυνομικό σταθμό Λεμεσό με κάλυψη των υπευθύνων. Δεν βρέθηκαν λέει στοιχεία εναντίον τους. Ο πολίτης χτυπιώταν μόνος του στους τοίχους. Ή οι ένοχοι ήταν Αρειανοί. Όπως και οι πραξικοπηματίες. Ύστερα είχαμε τη δολοφονία στο Χλώρακα. Κανένας δεν φταίει αλλά έγινε λάθος είτε ο κ. Ευαγγέλου. Μεγάλε.

* Το υπουργείο Παιδείας και τέτοια θυμήθηκε και το Μεταξά στις 28 του Οκτώβρη. Ωραία πράγματα. Ελληνικός πολιτισμός. Καλά η τοπική εθνοκοφροσύνη, ούτε ακούει, ούτε βλέπει; Χαμπάρι δεν πήρε ότι τον Μεταξά και τον Γρίβα έχουν θάψει με ένα μαζικό φτύσιμο οι εν Αθήναις αδελφοί τους;

Τζιμη Πανούση επικοινωνήσε μαζί μας. Επείγον.

* Το Kitsch των αγαλμάτων καλά κρατεί. Από το "κάθε σπίτι και κάστρο" στο "κάθε ρότσος και άγαλμα της ΕΟΚΑ".

* Κανένας δεν κέρδισε το διαγωνισμό για το πόσο σύνδεσμοι αγωνιστών ΕΟΚΑ υπάρχουν. Μας πήραν χαμπάρι οι σύνδεσμοι φαίνεται και φτιάχνουν συνεχώς νέους συνδέσμους. Αρχίζω να νοσταλγώ την εποχή του ΚΚΕ μλ, ΜΛ ΚΚΕ, ΚΚΕ ΜΛ (αριστερη πτέρυγα) κ.λ.π. Στην περίπτωση της ΕΟΚΑ υπάρχει περισσότερη "φαντασία". Σύμφωνα με έγκυρες πληροφορίες του ΤΡΑΙΝΟΥ σύντομα θα έχετε και τα ακόλουθα: "Σύνδεσμος αγωνιστών - ανταρτών", "Σύνδεσμος αγωνιστών - αντάρτες μη συλληφθέντες", "Σύνδεσμος αγωνιστών - ανταρτών συλληφθέντων", "Σύνδεσμος αγωνιστών - ήξεραν για τη βόμβα της 21 Αυγούστου", "Σύνδεσμος Αγωνιστών - που δεν ήξερα για τη βόμβα της 21 Αυγούστου αλλά το υποψιάστηκαν" κλπ.

* Αντραπέιτε τζιαι λλιόν τον καμήνον τον Αυξεντίου σιόρ. Ή πέτε μας ποιος τον επρόδωσεν.

Ελληνοχριστιανοί πότε θα απολογηθείτε για τη δολοφονία του Μένουκου;

* Θα κτυπούμε την πόρτα της Ευρώπης μέχρι να μας δεκτεί είτε ένας βουλευτής... Όι σιόρ, να τους καθαρίζουμε τα παπούτσια τους... Πού θα πάει θα τους πείσουμε να μας δεκτούν. Έλεος.

* Τέλειωσε το apartheid. Ίσσιαλλαχ. Έτο που "νικούμεν" τζιαι μεις μέσα μέσα. Μάνα μου μας!

* Ειπώθηκεν: Ο εθνικισμός είναι το απωθημένο μιας χαμένης παρτούζας που μεταβάλλεται σε

Και αυτή η Αυγή που πλησιάζει απαλά, απαλά, ελαφρά, πουπουλένια, αθόρυβα, γυμνή. Αυτές τις ώρες τες ιερές πριν απ' την αυγή. Αυτές τις προσωπικές ώρες που κάθε κόκκορα του τυπικότερου πτηνού και περήφανου κοτά. Αυτού του εραστή που του σφάζουν τις γυναίκες του μπροστά του, προκλητικά μπροστά του, μα τι να πει; Το ρολόι ίσως κάτι έχει πάθει, ίσως του σαλέψει ο μηχανισμός και δεν κτυπήσει το απαίσιο του ξυπνητήρι. Μπορεί και να πέσει να τσακιστεί πριν το χάραμα. Ποιο θα πρέπει να εμπιστεύεσαι για το ξύπνημα του, το ζωγραφιστό θαμμένο ή μήπως τον κόκκορα. Και οι πετινοί αρρωστάνε καμιά φορά και δεν στέκουνε στα δυο για να κραυγήσουν. Οι πιθανότητες ίδιες. Ποιος θα ρωτήσει τον κόκκορα αν νοιώθει καλύτερα;

